BRITISH
&
FOREIGN
BIBLE SOCIETY

K. F. Koehler's Antiquarium
LEIPZIG
Universitätsstrasse 26.
Specialgeschäft für Philologie
und Naturwissenschaften.
Filiale: BERLIN W., Unter den Linden 41.

Bound by Thomas Burns
37 Kirby St. Hatton Garden.

150.5 – Eskimo

GUACANAGARI
MONTEZUMA
GUATIMOTZIN
POWHATAN
POCAHONTAS
SAMOSET
MASSASOIT
KING PHILIP
UNCAS
TEDYUSKUNG

PONTIAC
CAPTAIN PIPE
LOGAN
CORNPLANTER
JOSEPH BRANT
RED JACKET
LITTLE TURTLE
TECUMSEH
OSCEOLA
SEQUOYA
SHABONEE

BLACK HAWK
KEOKUK
SACAGAWEA
BENITO JUAREZ
MANGUS
COLORADAS
LITTLE CROW
SITTING BULL
CHIEF JOSEPH
GERONIMO

TO PERPETUATE THE HISTORY AND DEVELOPMENT OF THE PEOPLE REPRESENTED BY THE ABOVE CHIEFS AND WISE MEN THIS COLLECTION HAS BEEN GATHERED BY THEIR FRIEND

EDWARD EVERETT AYER

AND PRESENTED BY HIM TO THE NEWBERRY LIBRARY

1911

Kolbler Col 510
Lo 1088. $2.25

421
E714 (R)
B406
1822

Greenland
Testament

THE NEWBERRY LIBRARY
CHICAGO
1893

	Kap.	
Mattheusib	28	1
Markusib	16	74
Lukasib	24	118
Iohannesib	21	194
Apostelit Sullirseit	28	251
Aglegei Rommiunnut	16	327
I Korintumiunnut	16	360
II Korintumiunnut	13	392
Galasiamiunnut	6	413
Efesumiunnut	6	425
Filippimiunnut	4	436
Kolossamiunnut	4	444
I Tessalonikamiunnut	5	451
II Tessalonikamiunnut	3	458
I Timoteusemut	6	462
II Timoteusemut	4	471
Titusemut	3	478
Filemonemut	1	482
Ebræerinnut	13	484
Iakub	5	507
I Petrusib	5	516
II Petrusib	3	525
I Iohannesib	5	531
II Iohannesib	1	539
III Iohannesib	1	540
Iudasib	1	542
Nællunæjarbiginekarsusia	22	544

	Kap.	
Matthäusbrief	28	1
Markusbrief	16	74
Lukasbrief	24	118
Johannesbrief	21	194
Apostelgeschichte	28	251
Apostel Paulus an die Römer	16	327
I Korinther	16	360
II Korinther	13	392
Galater	6	418
Epheser	6	425
Philipper	4	436
Kolosser	4	444
I Thessalonicher	5	451
II Thessalonicher	3	458
I Timotheus	6	462
II Timotheus	4	471
Titus	3	478
Philemon	1	482
Hebräer	13	484
Jakob	5	507
I Petrus	5	516
II Petrus	3	525
I Johannes	5	531
II Johannes	1	539
III Johannes	1	540
Judas	1	542
Offenbarung	22	544

EVANGELIUME.

MATTHEUSIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iesusib siudleenik, angutisiætta Iosephib næggovianik; Iesusib innungorsusianik, akkaniglo kannong-ésusianiglo.

Terssa agleket Iesusib Kristusib innungorsusianik, Davib ernerætta, Abrahab ernerætta.

2 Abrahab erneriga Isaac; Isaab erneriga Iako. Iakub erneriga Iuda, kattenguteilo. 3 Iudab ernerigak Farez Zaralo, Tamaremit. Farezib erneriga Hezero. Hezerub erneriga Rame. 4 Ramib erneriga Aminada. Aminadab erneriga Nahasso. Nahassub erneriga Salma. 5 Salmab erneriga Boase, Rahabemit. Boasib erneriga Obede, Rutemit. Obedib erneriga Iesse. 6 Iessib erneriga Nálegaunek Davi. Nálegaunerub Davib erneriga Salomo, Uriaugalloab kinguanit. 7 Salomub erneriga Roboa. Roboab erneriga Abia. Abiab erneriga Assa. 8 Assab erneriga Iosapha. Iosaphab erneriga Iora. Iorab erneriga Osia. 9 Osiab erneriga Iotha. Iothab erneriga Achase. Achasib erneriga Ezechiase. 10 Ezechiasib erneriga Manasse. Manassib erneriga Ammon. Ammonib erneriga Iosiase. 11 Iosiasib erneriga Iechonia, kattenguteilo, taimane Babilonemut aularusimatillutik. 12 Babilonemit utteramik kingorna Iechoniasib erneriga Sealtiel. Sealtielib erneriga Zorobabele. 13 Zorobabelib erneriga Abiude. Abiudib erneriga Eliache. Eliachib erneriga Assor. 14 Assorib erneriga Zadok. Zadokib erneriga Ache. Achib erneriga Eliud. 15 Eliudib erneriga Eleasar.

Eleasarib erneriga Matha. Mathab erneriga Iako. 16 Iakub erneriga Iosefe, Mariab uviksa; taursoma Mariab erniara Iesuse, Kristusemik attelik. 17 Ima tava ernereet tuglereeksut tamarmik Abrahamit Davimut 14 ióput. Davimillo, aularursinek Babilonemut kigligællugo, ernereet tuglereeksut 14 ióput. Ama Babilonemit utteramik, Kristusemut, ernereet tuglereeksut 14 ióput.

18 Kristusible innungorsusiaimaitok: Arngna Maria, Iosefemut angerame, mallungnarsirsok nãrtulerlune Anernermit ajunginermit, sulle kattitinnatik. 19 Iosefele, uviksa, illuartógame piueilunelo, kanusuktitsomangika innungnut, okaranelo issumakæromagalloara. 20 Taimale issumalermet, atta, Nálekab Engeliætta sakkomerbiga sinnektortillugo, okalluklunelo: Iosefeá, Davib ernera, sioranek, Maria, nullieekset illingnut pissillugo, illumiua Annernermit ajunginermit pimet. 21 Ernertáromárporlo, Iesusemiglo aitsissauet, innuñe annaussamagit ajorteinit. 22 Terssale tamát taimaiserpok, Nálekab okausee Profetekut erkokollugit, ima okartok: 23 Areiná! niviarsiak nãrtussavok ernertáromárlunelo, Imanuelemiglo aitsissauæt, akkætta issuma imaipok: Gude illagárput. 24 Iosefele sinnikame itterame, Nálekab Engeliætta okaumane, nálekpa, nulliakselo ailugo. 25 Aktungilale ernertártinnago perngautigællugo; Iesusemiglo aitserpa.

KAP. II.

Illissimarsut pauanémiut Iesuse nálegiartorpæt; Egiptenmut kemmãvok; Herodesib nálungiarsungoet tokkokoei; Iesuse utterpok Nazaremut.

(Evangelium am Fest Epiphaniæ.)

Iesuse erniumet Bethlehemme Iudæamétome, Herodese nálegaunerrotillugo, atta, illissimarsut pauanga Ierusalemmut piput, okalluklutiglo: 2 Annerdlãk Iudit Nálegauneræt sumé-

pa? Udloria pauane tekkogautigo, nálegiartorlugolo tuksiarbigiartorparput. 3 Nálegaunerub Herodesib tamanna tussaramiuk, annilárpok, Ierusalemmiullo tamarmik. 4 Pellessiunerillo aglekenniglo illissimarsut innungnétut tamasa kattilerkogamigit, kiglissiorpei Kristusib innungorbiksanik. 5 Taivkoalo okarbigæt: Bethlehemme Iudæamétome, (innungussirsok) taima agleksimamet Profetekut: 6 Bethlehemeá, Iudit nunænne, illomut mingnerrungilatit adlennit iglorperksoarnit Iudæamétunnit, illingnit merssa pissammet Nálegak innumnut Israelittinnut nálegaukollugo. 7 Illissimarsut tava Herodesib ingmikut kákoei angiortomik, appersorkiksarniarlugillo udlorirsamik kanga tekkotitomik. 8 Bethlehemmullo unnersorpei, okalluklunelo: aularitse, nálungiarsungoarlo apperkotigekiksarsiuk, nennigussiuglo, okaukissinga, uangatõg nálegiartoromâriara. 9 Nálegaunek tussarsimagamiko, aularput. Attalo, udloriak pauane tekkorsartik siudleræt, nálungiarsungublo innætta kollanut pigame unnikpok. 10 Udloriak tekkolermigamiko, tipeitsungãlerput. 11 Iglomullo isserlutik, nálungiarsungoarlo arngnalo Maria naipipagik padlorlutiglo nálekpæt, iklerbiksiktõg mattuæramikik akkekangitsomik tunniæt Goldemik, tippegiksaumiglo tarnutiksamiglo. 12 Sinnektortillutiglo, Gudib okaumattik Herodesemut utterkonnatik, arvkotekut adlakut nunamingnut angerdlariput.

(Evangelium am Sontag nach Neujahr.)

13 Aularmættale, atta, Nálekab Engeliætta Iosefe sakkomẽrbiga sinnektortillugo, okalluklunelo: Makkitit, nálungiarsungoarlo arngnalo illingnut pissikik, nunamullo Egiptenmut kemmãit, terssanétuarlutillo uamnut okarbigitserlutit; nâlungiarsungoak Herodesib tokkonniaromaissamago. 14 Makkipok tava, nálungiarsungoarlo arngnalo unnuame ingminut pissipek, nunamullo Egiptenmut aularpok. 15 Terssanétuarlunelo Herodese tokkotserlugo: erkokollugo Nálekab okausia Profetekut, ima okartok: Ernera kákogiga nunamit Egiptenmit.

16 Herodese tava missilikame, illissimarsut seglokittarmæñe, kammaktorsoængorpok, nálungiarsungoello angutingoet tamasa Bethlehemmétut erkanétullo, okkiuk marlungnik nedliutut innortullo tokkutsartorkoei, nedliubik taima naubartorlugo, sordlo kiglissiutigekiksaramiuk illissimarsuñit. 17 Tava erkosimaput Profetib Ieremiasib okausee, ima okartub: 18 Kakkenne nippersoak tussarsáursok, okallungnerdlungārnerlo, kejanerlo, opinerlo; Rahelib kejauei kittornenne, tupedlersæggæksaunanelo, nungumatta. 19 Herodesele tokkomet, atta, Nálekab Engelia Iosefemut tekkotipok sinnektortillugo nuname Egiptenme, 20 Okalluklunelo: Makkitit, nálungiarsungoarlo arngnalo illingnut pissikik, Israeliblo nunanut aularit, tokkosimameetta nálungiarsungoamik tokkotsinniaralloartut. 21 Makkipok tava, nálungiarsungoarlo arngnalo ingminut pissipek, Israeliblo nunanut pivlune. 22 Tussaumagamiugle, Archelause nálegaunerrúrsok Iudæame, angume Herodesib nálegauvia kingorngursarimago, taivkunga pinnek sioralerpok; sinnektortillunelo Gudib innemmañe, nunab Galilæab erkanut aularpok. 23. Iglorperksoarnullo, Nazaremik attalingnut, piok terssanétuarlunelo; Profetitokauseet erkokollugit, imaitut: Nazaremiomik attekaissavok.

KAP. III.

Iohannese ajokœrsoiderlunelo koirsilerpok; Iesusesōg taursomunga koekovok.

Taimane Iohannese koirsirsok okallugiartorpok innukajuitsome Iudæamétome, 2 Ima okalluklune: adlamik issumakaritse, killaub nálegauvia padliksimamet. 3 Terssaivname Profetib Iesaiasib okautigirsa, okallukame: ajokærsoirsub nippa innukajuitsomépok, imailune: Nálekab arvkotiksa illuarsarsiuk, arvkosinekseilo nardlorsarsigik. 4 Iohannesele annorakartok nerssútit kameelit merkuinnik, ketterutekarlu-

nelo amiminermik, ivginelo piglertet egitsallo porosingoeit tungosungnitsut nekkigei. 5 Ierusalemmiut tava annivigæt, Iudæamiullo, Iordaniblo erkanétut tammarsoarmik, 6 Koekollutiglo taursomunga Iordaneme kooksoarme, ajortittiglo angiginnagit. 7 Farisæerille amerdlasút Sadduzæerillo koirsivingminut ornikæne Iohannesib tekkogamigit, okaupei: Pullateriarsuit iveit, kiame illivse unnersóupáse kemmäissægause kammaumit nedliutuksamit? 8 Atta, illomut sainiarluse adlamik issumakarniaritse. 9 Issumaissarunnase, illuvsigut ima okallukomauluse: Abraha atátagárput. Okaupause: ujarkennit makkonanga Abraha Gudib kittornæksarsiginnaua. 10 Ullimaut orpeet tungauviænnélerpok. Taimaimet, orpik ajungitsunnik paumakangitsok kippissavok, ingnermullo egissavok. 11 Uanga koirsarause immermik, adlamik issumakarkolluse, kingunevkulle tikkiutuksak pirssarsónerrovok uamnit, tauna kingakobigekara, issigamæk tigumiarlugigloneet; taursoma kojomárpáse Anernermik ajunginermik ingnermiglo. 12 Taursomalo nivaune tigumiarpa, koimelo netta sellissaua, nautsejæksariksullo kakkortut koiminut kattersoromárpei, kallipaille óutsomarpei ingnermik kammijuitsomik.

13 Taimane Iesuse Galilæamit Iordanmut Iohannesemut piok, koekollune taursomunga. 14 Iohannesible tennerterpa, okalluklunelo: uanga koissitariakaralloarpunga illingnut, idlilleornikparma? 15 Iesusible säpa, okallugbigællugolo: mäna taimaiserlanga; taima illuarnerit tamasa nämaksissauauvuk. Akkoara tava. 16 Iesuselo koinekarame, erngerlune immermit kakkivok, attalo, kolláne killak angmarpok; Gudiblo annernera Iohannesib tekkoa tingmiatut, Taubesut, akkartok, kollanullo pirssok. 17 Attalo, nippe killangmit okallukpok: Terssa ernera assærsara, tauna nuennerekara.

KAP. IV.

Iesuse tornársungmit urssernekarlune ajugávok; ajokærsoilerpok.

(Evangelium am Sontag Invocavit.)

Iesuse tava Annernerub pissipa innukajuitsomut, ursserkollugo tornársungmut. 2 Udlullo 40 unnuello 40 nerringiname, kälerpok kesa. 3 Ursseirsartublo tornársub ornikpa, okalluklunelo: Gudib erneripattit, ujarket okko okauniarkit timmiursængorkollugit. 4 Akkiale okalluklunelo: timmiursainak innúb innútigingila, Gudible okausee, karnanit annirsut, tammakerlugit innútigirsarei. 5 Tornársub tava aularupa iglorperksoarnut ivlernartunnut, pissillugolo Nálekbiub kärbianut, 6 Okallugbigællugolo: Gudib erneripattit, illingnik nakkarkeet, agleksimamet: Pivlutit Engelinne pekkussauei, kirssumiarkollutit, issikettit apookonnagit ujarkennut. 7 Iesusib tava okarbiga: taimatõg agleksimagiok: Gude Náleket urssissengilet. 8 Kingorna tornársub pissipa kakkársoarmut kingiktorsoarmut, sillarsúblo nálegauvee tamasa pinnersuseello taursomunga kemmerdlortipei uissoreinak, 9 Okallugbigællugolo: makko tamasa illingnut tunniutsomárpakka, pædlorlutit tuksiarbigigungma. 10 Iesusib tava okarbiga: tornársungá, uamnit aularit, agleksimamet: Gude Náleket pædlorbigissauet, kissiello nálengniaissauet. 11 Tornársub tava kemmekpa, attalo, Engelit ornikpæt kivgartóutsartorlugolo.

12 Iohannese pissitâursok (parnärsimauvingmut) Iesusib tussaramiuk, nunamut Galilæamut aularpok. 13 Iglorperksuillo Nazaret kemmekpei, Kapernaumullo, immauviub sinnanétomut piok, terssanélerlunelo, Zabulonib Naftaliblo erkæugne. 14 Erkokollugit Profetib Iesaiasib okausee, ima okartub: 15 Zabulonib nuna, Naftaliblo nuna, immauvingmut sengmirsuk, Iordanib igdloane, Galilæalo nællursulik; 16 Innuit tärmiug-

alloet, kaumarsorsoak tekkoæt, tokkublo erkætta tachanétunnut kaumarsok nuisimavok.

17 Mattoma kingorna Iesuse ajokærsoilerpok, ima okallulerlune: adlamik issumakaritse, Killaub nálegauvia padliksimamet.

(Evangelium am St. Andreas Tage.)

18 Iesusele Galilæab immauviætta sinnane pissukame, angutik kattengutigeek tekkopek, Simon, Petrusemik attekoselik, kattengutalo Andrease, karksursérsuk, aulisartógamik. 19 Okarbigipek tava: malliktinga, innungnik aulisartungortitsomárpautik. 20 Karksutittik tava kemmeklugit mallikpæk. 21 Terssangalo siueitsiællerame adlæk angutik kattengutigeek tekkogipek, Iako, Zebedæusib ernera, kattengutalo, Iohannese, angursik illagællugo umiarsoarmétuk, karksutittik illärtorlugit; kákolerpek tava. 22 Umiarsoarle angursiglo erngerlugik kemmekpakik, malliklugolo.

23 Galilæablo nuna tamat Iesusib sakkia, illinniartarbeene ajokærsoilune, okautsillo tussarnersut nálegauvingmik okautigei, perdluillo nappautillo nellinginait innungnétut pejarlugit. 24 Tussaumauættõg Siriamiut tamarmik. Ajulersullo tammannik anniaglit, tornársuglillo, kaumettillo nungullugit napparsimarsut, tungmaktorsimarsullo ãpeit taursomunga, tamasalo kaitsorsarpei. 25 Innuperksuillo mallikpæt Galilæamit, iglorperksoarnit kollinnit, Ierusalemmillo, Iudæamillo, Iordaniblo igdloanit.

KAP. V.

Iesuse kakkame ajokærsoiok illuartut pidluarsusiænnik, tamanniglo illuarnernik.

(Evangelium am Tage aller Heiligen.)

Innuperksuillo tekkogamigit, kakkamut majoarpok, ingimello ajokærsugeisa ornikpæt. 2 Ajokærsolerpei tava, ima okalluklune: 3 Ussornakaut peetsut annernerme: Killaub náleg-

auvia pigimarssuk. 4 Ussornakaut allieisuktut: tupedlersinekaissammætta. 5 Ussornakaut piuangitsut: nuna pigissammarssuk. 6 Ussornakaut kãktut immerosuktullo illuarnermut: kãrsillaissammætta. 7 Ussornakaut nákinniktut: nákinekaissammætta. 8 Ussornakaut ivlernartunnik umættiglit; Gude tekkussamarssuk. 9 Ussornakaut ullapisairsut: Gudib kittorneinik taigornekaissammætta. 10 Ussornakaut nagliuktitáursut illuarnek pirssutigællugo: killaub nálegauvia pigimarssuk. 11 Ussornakause, uanga pivlunga innuit mittautigippasse nagliuktilluselo, tammanniglo okautiginerdlukpasse seglovlutik, 12 Keemasukluselo tupedleritse, akkiksauterse angekemet killangme. Taimatõg Profetit siudlisse nagliuktitarigieit.

13 Nunab tarrajoráse, tarrajorle tængæropet, sumik tava tarrajornekaissaua? Attugæksajungnærpok, egitæksainaulunelo, innungnullo tungmagæksáukonarpok. 14 Nunab kaumarsoráse. Iglorpait kakkab kãnétut irssertuksáungitsaraut. 15 Nenneruttõg ikkitarainginiæt, nappartab attanut illivlugo, nenneruserbingmulle, tava iglométut tamasa kaumarsararei. 16 Taimatõg nennerurse kaumale innungnut, ajungitsulliakesse tekkokollugit taukkonunga, Atátarselo killangmétok ussorekollugo.

17 Pæriartoræsugissengilausinga inneitsissinnik, Profetilloneet aglegeinik. Pæriartungilakka, nãmak sivlugille pinniarpakka. 18 Illomut okaupause: Killaglo nunalo nungutinnagik, inneitsissit arssilliæt mingnek, nãgatiksængoælloneet, nungussengilak, tamakkoa tamarmik pingikadlarpætta. 19 Mãna inneitsissit makkoa illænnik, mingnermik aglæt, nálengitsok, innuillo taima ajokærsorlugit, tauna mingnermik tainekaissavok killaub nálegauviane; nálektorle taimalo ajokærsoilune, tauna angisómik tainekaissavok killaub nálegauviane.

(Evangelium am 6 Sontag nach Trinit.)

20 Merssa okaupause: illuarnerrungikuse aglekennik illissimarsunnit Farisæerinnillo, killaub nálegauvianut pinnauiaissengilase. 21 Tussartose, siudleet imænna okaunek armætta:

Innungæissengilatit, tokkotsirsorle kiglissiorbingmut pissitáussavok. 22 Uangale okaupause: kattenguminut kamaktok pissitæksávok kiglissiorbingmut. Kattenguminulle okarniktok, Rakkamik (unarsoakaisingmik) tauna pissitæksainavok kiglissioirsomut. Okarniktorle, siorngærotorsoarmik, tauna pissitæksainávok ingnermut kammijuitsomut. 23 Taimaitomik tunnirsútikset illiomaguko nálekbiub illirsivianut, terssanelo erkaiguit kattengupit sumik paitsisigâtit; 24 Tava tunnirsútikset illirsiviub sãnétikadlauk, kattengutillo saimarsariartoruk, kingorna tava tunnirsútikset tunniutsartorlugo piuk. 25 Illingnut arksoardlersok saimauniaruk aiparitillutit arvkosinerme; arksoardlersub pissekennauâtit kiglissioirsomut, kiglissioirsublo pissekennauátit kivgaminut, egissæsugællutillo parnãrsimauvingmut. 26 Illomut okaupaukit: terssanga annissengilatit, anningaurset nãgatiksæt akkillersinnago. 27 Tussartose, siudleet imænna okaunekarmætta: Arngnaunekaissengilatit angununekaissennatillo. 28 Uangale okaupause: arngnamut irssigirsub arngnaunerisuklugo, arngnaunerisimaga tava umamine. 29 Tellerpikpit irssætta asserorniarpattit, pæruk egillugolo; illingnut ajunginerrovok, naugursauvit illæt asserorpet, timit tamat pekkonnago anniartitsivingmut. 30 Tellerpikpit arkseisa asserorniarpattit, kippikit egillugillo; illingnut ajunginerrovok, auættivit illæt asserorpet, timit tamat pekkonnago anniartitsivingmut. 31 Okauserinekarioktõg: Nulliaminik auitub tunnissaua aglekennik auirsútiksennik. 32 Uangale okaupause; Nulliaminik auitub (angununekangipet) angununekartipa, auitamiglo nulliartok arngnaunekariok.

33 Ama tussarmiose, siudleet imænna okaunekarmætta: angernerdlussengilatit, Gudemulle angeruit, mallissauettit okautsissit. 34 Uangale okaupause: angernerdlungilluinnaissause, killangmigloneet, Gudib ivksiautarimago; 35 Nunamigloneet, issigeisa tungmagarimarssuk; Ierusalemmigloneet, nálegaunerub iglorperksoarimagit; 36 Niakorniktõg angernerdlus-

sengilatit nujak attauserloneet kakkorsarsinnaunginauko kernertungortisinnaunagolo. 37 Imaitunnigle okausekaissause: ap, ap, nãga, nãga: tappiket ajortomit piput.

38 Tussartose, okauserinekartomik: Irsse irssemik, kigut kigumik akkinekaissavok. 39 Uangale okaupause: Ajortulliarbigippasse arksoarekennassigik; ullursekulle tellerpikkut erksãrnekaruit, igdloaniktõg mannilerbigimigiuk. 40 Annorarniglo arksárniktokaruit; sakkitseromappattillo, kallipaktõg pigilliuk. 41 Kannitungoamiglo Meilemik attautsemik aiparsersokaruit, tava marlungnik aiparuk. 42 Illingnut sumik kenursok tunniuk, allariaurnagolo attartoromarsit. 43 Tussartose, okauserinekartomik: Innukattit tuglit assaissauet, kingarsartille umigissauet. 44 Uangale okaupause: kingarsartisse assænniarsigik; illivsenik pidluaikorsirsut pidluarkonniarsigik; illivsenut umitsairsut ajungitsulliarbigissigik; illivsenik allieisuktitsirsut nagliuktitsirsullo tuksiuniarsigik. 45 Kittornarekolluse Atâtauvse killangmétub. Taursoma merssa sekkerne nuekorsara ajortunnut ajungitsunnullo, siedlerkorsirsarlunelo illuartunnut illuangitsunnullo. 46 Illivsenik assænniktut assagussigik, sumik akkiksakaissauvise? Tunnirsútinnik kattersoirsut taimaitarainginipet? 47 Kattengutisselo kisseesa illæksigussigik, sumik tava pirssariakartomik pinniarpisse? Tunnirsútinnik kattersoirsut taimaitarainginipet? 48 Taimaitomik illuartuinnaissause, sordlo Atátarse killangmétok illuartuinnarpok.

KAP. VI.

Iesuse kakkame ajokærsoiok illuarnermik.

Missiksorniarsigik tunnirsútiksesse, tamakko tunniukennassigik inuit tekkoænne, ussorekolluse taukkonunga; taimaipet, akkiksarsissengilase Atátauvsinit killangmétomit. 2 Taimaitomik tunnirsútinnik tunnirsiguit, kardlortarkorsis-

sengilatit siunerne, illungersõngitsuttut illinniartarbeene, iglullo akkornænne, ussorekollutik innungnut. Illomut, okaupause: akkiksaralloartik piarærpæt. 3 Tunnirsútinnigle tunnirsiguit, saumeet ariutsile tellerpikpit tunnirsútanik. 4 Tunnirsútittit ariutsirsaukollugit, Atátauvillo ariutsivekangitsub akkillissauátit tamarmik tekkoænne.

5 Tuksiaruillo, illungersõngitsuttun-éssengilatit, taukkoa kikkarlutik tuksiaromagajudlararaut illinniartarbeene iglullo sænne, innungnut irssigekollutik. Illomut, okaupause: akkiksaralloartik piarærpæt. 6 Idlille tuksiaromaguit, inningoarnut isserna, mattoalo parnãrsarlugo, Atátello tuksiarbigúk irssertortome; Atátauvillo irssertortomut irssigirsub, akkillissauátit tamarmik tekkoænne. 7 Tuksiaruselo, okautsisse amerdlænárkeñassigik nællursuttut, taukkoa tussaræsugirsaraut okausekarangamik amerdlasúñik. 8 Taimaitomik ivkoatut illiussengilase; Atátauvse ajorsautisse illissimauei, tuksiarbigingikadlarussiuk. 9 Taimaimet ima tuksiaissause: Atátarput killangmiúrsotit. Akkitussornarsile. 10 Nálegauveet tikkiule. Pekkorset killangmêsut nunamétsõg taimaikile. 11 Udlome piksautinik tunnissigut. 12 Akkeetsukautiniglo issumakærbigittigut, sordlo uagut akkeetsortivut issumakærbigauvut akkeetsugeinik. 13 Urssernartomullo pissitsarunnata, ajortomille annautigut. Nálegauvik, pirssaunerlo, ussornartorlo pigigaukit issukaissengitsomut. Illomut.

14 Innuit issumakærbigigussigik tammartarnerinnik, tava Atátauvsesõg issumakærbigissægiáse. 15 Innuille issumakærbigingikussigik tammartarnerinnik, Atátauvsesõg issumakærbigissenginiáse tammartarnivsinik. 16 Nerrinniængitsarángause kingunerdluktinniaissengilase illungersõngitsuttut; taukkoa kénattik tautorluktitareit, innungnut tekkokollutik nerrinniængirsusimingnik. Illomut, okaupause, akkiksaralloartik piarærpæt. 17 Idlille nerrinniængitsaráng-auit, niakut tennirsuk ermiklutillo; 18 Nerrinniængirsusernik tekkokonnek innungnut, Atátarnulle angiortométomut; Atátau-

villo, angiortomut irssigirsub, akkillissauátit tamarmik tekkoænne.

19 Issumagirsæksauvsinik perkotiksauvsinik kattersoiniaissengilase nuname, okkungoet mangertornerublo asserugækseinik, tiglikkajuktullo ujagækseinik tigliklugit. 20 Issumagirsæksauvsinigle perkotiksauvsinik kattersoiniaritse killangme, okkungoet mangertornerublo asserojuisækseinik, tiglikajuktullo ujagingisækseinik tiglingnerlo ajorlugit. 21 Perkotisse neijormattigik umættivse. 22 Irsse timib kaumarsora. Taimaitomik kaumarsarsimarsomik irssekaruit, tava timit tamarme kaumaginnaromárpok. 23 Pekkoserdluktomigle irssekaruit, tava timit tamarme tãrsinnaromárpok. Kaumarsorle, illungnétok, tãrsõpet, tãrsoak merssa kannok aktigissaua?

(Evangelium am 15 *Sontag nach Trinit.)*

24 Nálekængnut marlungnut kivgartortokarsinnaungilak; ardlæk umigiguniuk, aipa assaissaua; ardlægloneet ungagiguniuk, aipa assiginnaissaua. Gudelo nunablo pee attautsikut kivgartorbigiginnaungilesse. 25 Taimaitomik okaupause: Innunevse nekkiksei issumanerdlutigissarunnassigik, nerrirsæksarseloneet immiksarseloneet; timivse attirsækseiniktõg issumanerdlussengilase. Innúnek angnerrungila nekkiksamit? Timelo angnerrungila annorarsennit? 26 Tingmirset killaub attánétut irssigissigik; siaroarteringilet kattersoinatiglo, koinnullo kemmatullingilet; taimaitorle Atátauvse killangmétub nerrisitarei. Taukkonanga angnerrungilase? 27 Kia ardlauvse tekkirsutse tappersinnaua tellisut tekkitigirsomik, naug allieisutigallóara. 28 Saogme annorakset allieisutigaissigik? Nunab merkoee arssorutit illinniarbigissigik, kannok nãiartortut, sennachvinniængilet perdlainatiglo. 29 Okaupause: Salomoloneet, umnit tammannik arssoarsimarsok, annorariksimangitsóursok taukkoa illættut. 30 Ivgit nunamétut, udlome aulangitsut, akkagole kirssersúmut egitækset, Gudib taima arssoartinamigit, annorartártissengikáse illivse angnerrúrsomik? Tautokko opernekitsut! 31 Taimaitomik

issumanerdlussennaselo ima okaissengilase: Suna nerrissauarput? suna immissauarput? sumik attirsæksakaissaugut? 32 Tamasa makko nællursut issumagællugit pinniarareit; Atátauvsele killangmétub illissimauáse tamakkoninga tamannik ajorsartose. 33 Gudib nálegauvia illuarneralo piniaradlarsigik, tava tamakkoninga tamannik tunninekaissause. 34 Taimaimet kaursuksak issumanerdlutigissarunnassiuk, kaursuksak pinniaissammet piksaminik. Nãmakpok, udlut nungullutik ingmikut pinniarbióursarángætta erdlokinartomik.

KAP. VII.

Iesusib ajokœrsútinne kakkame nãuei.

Ekkartóursidlariaurnase, ekkartóutinekarkonnase. 2 Kannongétomigloneet ekkartóursiguse, ekkartóutinekaissause; ouktútigirsauvsiniglo ouktorbiginekaissaugiose. 3 Kattengupille irssætta irsiuta saogme tekkonniarpiuk, paukarulle irssingnétok mallugingiliuk? 4 Kannorle kattengutit ima okarbigiginnauviuk: Voitje, irsiut irssingnit pejaromárpara? Areillo, paukarut merssa irssingnépok. 5 Illungersõngitsotinâ, paukarut irssingnit pejaradlauk, kingorna tava irsiut kattengupit irssanit pejarniarlugo piuk. 6 Ivlernartok tunniutsarunnassiuk kemminnut, erdlingnartútisselo nellugiaurnassigik polekinnut, tamakko tungmagarekonnagit issikamingnik, sábigekonnase alliktorkonnaselo taukkonunga. 7 Kenugitse, tunninekaissause tava; ujarleritse nennirsissause tava; kassuktoirsaritse mattuærbiginekaissause tava. 8 Kenursok merssa pirssarau, ujarlersorlo nerrirsirsarau, kassuktoirsartorlo mattuærbiginekararau. 9 Innúb kia ardlauvse, ernerætta kenuvigippañe timmiursamik, ujarkamik tunnissennerpau? 10 Aulisægamigloneet kenuvigippañe pullaterirsamik tunnissennerpau? 11 Illivse tava, naug ajortose, kittornesse tunniginnagussigik tunnirsútinnik ajungitsunnik; angnerrúrsomigle Atátauvse killangmétub kenursartiñe tuñissægei ajungitsunnik? 12 Taimaimet,

kannongétomigloneet illiorbigekoguse innungnut, taima illivsesõg illiorbigissigik; tamerssa inneitsissit Profetillo aglegeit. 13 Issertárbekitsokut isserniaritse: Issertárbik nerrotókemet, arvkosinerlo sillekemet, nagliuktitsivingmut sengmirsok, amerdlasórsuillo attuarpæt tamanna. 14 Issertárbiglo nerrokipok, arvkosinerlo ammekau, innúrsúmut sengmirsok, ikkitungoello nervsaræt tamanna.

(Evangelium am 8 Sontag nach Trinit.)

15 Missiksoritsele Profetiókosersunnut, taukkoa sauet ameenik annorakarlutik ornikalloarapáse, illumikulle késortorsóput sordlo ammarkut. 16 Sullirseinit illissarissauesse. Paumet Weiniglit Dornennit pejarsinnauattigik, Feigilloneet Distelnit? 17 Taima orpigiksut tamarmik paumakarput ajungitsunnik; orpigle ajortok paumakarpok ajortunnik. 18 Orpik ajungitsok paumakarsinnaungilak ajortunnik, orpigle ajortok paumakarsinnaungilak ajungitsunnik. 19 Orpeet tamasa, ajortunnik paumakartut, kippissaueit ingnermullo egissevlugit. 20 Taimaitomik sullirseinit illissarissauesse. 21 Uamnut okalluktut: Nálegak, Nálegak, killaub nálegauvianut ississengikalloarput tamarmik, Atátamale killangmétub pekkorseinik nálektut kissimik (ississaput.) 22 Udluksame nedliutsomártome kabsersuit ima okarbigissauãnga: Nálegak, Nálegak, atterne erkotuksennik okallungitsogut? atterne annernepillurksuit annisingikivut? atterne kabsersoarnik ussornartullingitsogut? 23 Tava nællunærsillugit akkiomárpakka: sulle illissaringisainarpause, tamause kemmeksinga, ajortulliartoseá.

24 Taimaitomik, okautsimnik makkoninga tussartok mallingniktorlo, arssersóupàra angumut illissimarsomut iglulliortomut, kãrssomik tungauvilerlugo. 25 Siedlersorsoængormet, kooksoængormello immek annorersuillo pittorarlutik sækkangmænne iglo, oppinauiængilak, kãrsomik merssa tungauvilersimagame. 26 Okautsimnigle makkoninga tussartub, mallingningitsublo, arssiga angut siunekangitsok iglulliortok siorkennut. 27 Siedlersorsoængormet, kooksoangormello immek,

annorersuillo pittorarlutik sækkangmæñe iglo, tava oppikau, serkorpalluktorsóvlunelo (asserorkau).

28 Okautsillo tamakko Iesusib nãsimammagit, ajokærsútei innuit annilárutigeit, 29 Pikkunartomik okallungmet, aglekenniglo illissimarsuttut ajokærsoinane.

KAP. VIII.

Iesuse kabseenik kaitsorsaiok; ussornartullioktõg, annorersoak innerterlugo. Tornársuglæk piungnærsipek.

(Evangelium am 3 Sontag nach Epiph.)

Kakkamille attermet, innuperksuit mallikpæt. 2 Attalo, angutib puppiksorsúb ornikpa pædlorbigiartorlugo, okallukluue: Nálegak, piomaguit puppærotisinnauarma. 3 Iesusiblo arksenne issæktorlugit aktorpa, okalluklunelo: piomavunga puppærotit. Terssangainak tava puppæroluinnarpok.

4 Iesusiblo okarbiga: miannersorit, adlennut tamanna okautigidlárìaurnago; pellessemulle peet tekkotitsartorlutillo, tunnirsútiksarlo, Mosesib tunniukorsa, tunniullugo, nællojungnærkollugit.

5 Iesusele Kapernaumut issermet, sorssuktukset nálegeisa illætta ornikpa kenuvigællugo, 6 Okalluklunelo: Nálegak, kivgara tungmaktorsimarsok innængaulune paiok, anniarkallunelo. 7 Iesusib okarbiga: kaitsorsariartoromauara. 8 Sorssuktukset nâlegætta akkia, okalluklunelo: Nálegak, kingakotekaunga illingnik issertitsinek iglumnut; okarsinnaille okautsemik attautsemik, kivgara tava ajorungnæissavok. 9 Uangatõg innúvunga nâlegalik, sorssuktuksenniglo kivgakarpunga, illænnullo okaruma: aularit, aularpok tava; ama illænnut: kacheit, kaichiok tava; kivgamnullo: señauk, sennaua tava. 10 Tamanna Iesusib tussaramiuk, aijaisórpok, malliktinnelo okallugbigei: Illomut, okaupause: taima aktigirsomik opernermik nerrvsangitsunga Israelittinne. 11 Okaupausele: am-

erdlasórsuit pauangalo sammangalo pissaput, Abrahalo Isaarlo Iakolo ingekattigissaueit killaub nálegauviane. 12 Nálegauviuble kittornei ajektugáussaput tãrnerrúrsomut, terssane opitórsóvlutiglo korssakotaissaput. 13 Sorssuktuksello nálegæt Iesusib okarbiga: aularit; operirsarnik pinekarna. Kivgalo erngerlune ajorungnærpok.

14 Iesuselo Petrusib igloanut pigame, sekkia innængarsok tekkoa, kannimanartomik napparsimaulune. 15 Arkseisigut tava tigua, kannimanartublo kemmekpa. Makkiporlo kivgartorbigællugillo. 16 Unnulermelle, tornársuglit amerdlasút pissipeit taursomunga, annernepilluillo annisipei okauseenarnik, nellinginarniglo nappautiglit ajorungnærsipei. 17 Erkokollugit Profetib Iesaiasib okausee, ima okartub: Ajulersuserput ingminut pissipa, nappautivullo kakkaklugit.

18 Innuperksuillo illusimagæne Iesusib tekkogamigit, immab igdloanut ikkãrkorsiok. 19 Aglekenniglo illissimarsub ornikpa, okarbigællugo: Ajokærsoirsok, mallikomauaukit aularbiksarnut tammannut. 20 Iesusible sápa: Terriænniet pullartárbekaralloarput, tingmirsello killaub attánétut uvlokaralloarput, Innúble Ernera innærtárbekangilarloneet nangminerminik. 21 Adlablo, ajokærsugeisa illætta okarbiga: Nálegak, angutiga illiartorkogadlauk uamnut. 22 Iesusible okarbiga: Malliksinnænga, tokkungarsullo tokkorsortættik illiartorlissigik.

(Evangelium am 4 Sontag nach Epiph.)

23 Umiarsoarmut tava ikkivok, ajokærsugeisalo mallikpæt. 24 Attalo, annorersoak pittorartorsoængorkau immarsoarme, maglillo umiarsoak kãdlarlugo piæt. (Iesuselo) sinniktok. 25 Ajokærsugeisalo ornikpæt, ittersarlugolo okarbigæt: Nálegak, annautigut umiulerauta. 26 Tava okarbigei: Opernekitsuná, saog nangiakause? Makkiporlo, annorelo immauviglo innerterpek: kaitsuinartorsoængorpok tava. 27 Innuille aijaisórput, okalluklutiglo: Kina-una Angut, annorib immauviublo nálengmarssuk?

28 Immablo igdloanut, Gergesenerit erkænnut, pimet, tornár, suglæk nellaupæk, illivernit annirsuk, taukkoalo erksinartorsómænnik, tava arvkot tamanna attornek sapperpæt innuit. 29 Attalo, niblidlárlutiglo okallukpuk: Iesuseá, Gudib Ernera, sugautikit? Anniartitsartorpautiguk, nedliungikadlarmet? 30 Taukkonangale ungesiksoeitsiame polekerperksuit étut nerrirsut. 31 Annernepilluit tava kenuvigæt okalluklutik: Annisitsomagutigut; polekerperksoarnut okkonunge pullakottigut. 32 Okarbigei tava: Aularitse. Annivlutiglo polekerperksoarnut pullaput. Attalo, tavainak polekerperksuit tamarmik tinginæsuarput immanut, ippillutiglo immane. 33 Pársirsullo kemmäput, iglorperksoarnullo aularlutik, tamannalo okautigilluinnarpæt, kannorlo tornársuglæk illiorbiginekartuk. 34 Attalo, iglorperksoarmiut tamarmik tava anniput, Iesuse nellautsartorlugo. Tekkogamikolo kenuvigæt, erkamingnit aularkollugo.

KAP. IX.

Tungmaktorsimarsok Iesusib kaitsorsarpa; Mattheuse kennerpa, mallikkollune; Arngnak nagliungärtok kaitsorsarpa; Iairusib pannia tokkorsok umartipa; ussornartullivlunelo.

(Evangelium am 19 *Sontag nach Trinit.)*

Umiarsoarmut tava ikkillune ama ikkäriok, iglorperksoaminullo pivlune. 2 Attalo, tungmaktorsimarsomik, innærbingme innængarsomik, aitsiput taursomunga. Opersusiæt Iesusib illissimagamiuk, tungmaktorsimarsok okarbiga: Ernera, tupedlersinnait, ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 3 Aglekennigle illissimarsut illeit illumikut ima okallulerput: una arksoardlerpok Gudemut. 4 Taukkoale ekkarsauteit Iesusib illissimagamigit, okarpok: saogme taima issumapilluliorpise umættivsine? 5 Suname ajornænginerrova, okallungnek: ajortingnik issumakærbiginekarpotit; imaloneet okarnek:

makkitit pissuklutillo? 6 Illissimakollussiugle, Innúb Ernera nuname ajortoærotitsiginnaursok; tungmaktorsimarsomut tava okarpok: makkitit, innængauveet tigullugo piuk, angerdlarlutillo. 7 Makkillunelo angerdlarpok iglominut. 8 Innuit tamanna tekkogamiko, aijaisórput, Gudelo ussoræt, innuit taima aktigirsomik nekkursektimmagit.

(Evangelium am St. Matthei tage.)

9 Iesuselo terssanga aularame, innuk tekkoa tunnirsirsarbingme ivksiarsok, Mattheusemik attelik, taunalo okarbigimañe: mallinga; tava nækkoipok, malliklugolo. 10 Iglomelo ivksiautillugo nerrivingme; ata, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo amerdlasút ornigukput, Iesuselo ajokærsugeilo ingekattigællugit nerrivingmut. 11 Tamanna Farisæerit tekkogamiko, ajokærsugei okarbigeit: Saog tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo ajokærsortivse nerrekattigaigit? 12 Iesusible tamanna tussaramiuk, okarbigei: Napparsimangitsut kaitsorsariakangilet, napparsimarsulle kissimik. 13 Tamattomale issuma illinniariartorsiuk: Nákinningnek illuarara, tunnirsútille pinnagit. Tikkiutunga, ajortuglit kákóllugit, adlamik issumakarkollugit, illuartulle pinnagit. 14 Tava Iohannesib ajokærsugeisa ornikpæt, okalluklutiglo: Saog uagut Farisæerillo kabseenik nerringiniararaugut, ajokærsuketillo nerringiniængilet? 15 Iesusib akkiei: Nulliartomut tikkerartut kannok illivlutik nerringisiñaupet allieisuksinnaulutiglo, uviksak taukkonanétillugo? Nedliutsomárporlé, uviksámik arksárnekaissaput, tava nerringiniaissaput. 16 Annoratokák illártoraraingilæt nutámik annoraminermik, nutáb allikitussammago annoratokák, allingnerlo ajornerrursarau. 17 Weinelo nuták immerarainginiættõg porosersokennut, porosit alliktussammagit, Weinelo nuták koiluksinnaissavok, porosillo asserorarant, Weinele nuták immeraræt porosersænnut, tamangmik tava asserornauærkattigeekpuk.

(Evangelium am 24 Sontag nach Trinit.)

18 Taima okallugbigimagit, atta, nálegáursut illætta pædlor-

bigiartorpa, okalluklunelo: Nálegak, panniga mãna tokkovok; arksængnigle aktoriartoruk, umaromariok tava. 19 Iesuselo nækkoipok malliklugolo ajokærsukenne illagællugit. 20 Attalo, arngnab, okkiut arkanek marluk aunársinnartub ornikpa tunnuanit, annorættalo killungauta aktoriartorlugo; 21 Illumigut okarame: Annoraloneet aktorsinnaguko ajorungnæissaunga. 22 Iesusible keviarlune tekkogamiuk, okallugbiga: Panniga tupedlerit, operauit annausimavotit. Arngnarlo tauna erngeenak ajorungnærpok. 23 Nálegáursublo igloanut pigame, kardlortartullo innuillo perkpalluktut tekkogamigit, 24 Okarbigei: Aularitse, niviarsiarak tokkungilak, sinniksinnarporle. Iglautigæt tava. 25 Innuille annisisimamætta; isserpok arkseisigullo tigullugo; niviarsiarak tava makkipok. 26 Tamannale tussaumarsaulersok nuname taivrsoma tamanne.

27 Terssangalo Iesuse aularmet, tekpeetsuk mallikpæk, torklulavlutiglo okallukpuk: Davib Ernerá, nákittiguk. 28 Iglomullo pimet, tekpeetsuk taukkoa ornikpæk. Iesusiblo okarbigipek: Taimailiorbigiginnauautik operaiko? Akkiæk: Ap, Nálegak. 29 Irssikikut tava aktorpek, okalluklunelo: Operautik taimaikisik. 30 Tekpiksillerpuk tava. Iesusiblo unnibkarkongilluinnarpek, okallukiunelo: Miannersoritik, illauvtingnut mallugekonnatik. 31 Taukkoale unnibkautigiartorpæk nuname taivrsomane tamnanne.

32 Taukkoa annimennik, atta, innuk okajuitsok annernepillulik pissipæt taursomunga. 33 Tornársuglo annisisimamet, okajuitsok okallulerpok. Innuillo aijaisórput, okalluklutiglo: Tamanna tekkonekangisainarpok Israelittinne. 34 Farisæerille okarput: Tornársuit annisitarei tornársuit nálegætta pirssauneranik.

35 Iesuselo sakkiok iglorperksoarne niuverbeenelo tamattigut, ajokærsoilune illinniartarbeene, okautsillo tussarnersut nálegauvingmik okautigei, perdluillo nappautillo nellingirait innungnétut pejarlugit. 36 Innuperksuillo tekkogamigit, nákigingārpei, tumangulermætta siamarlutiglo, sordlo sauet pársir-

sokangitsut. 37 Ajokærsukenne tava okarbigei: Kattersoivik angigalloarpok, sennachvirsukselle ikkekaut. 38 Taimaitomik kattersoiviub nálega kenuvigissiuk, sennachvirsukset aulartekollugit kattersoivingminut.

KAP. X.

Ajokærsukenne arkanek marluk kennerpei aulartitarœllugit, okallukkollugit ussornartullikollugillo; okallugbigigiei nagliungnarkotigirsækseinik, tupedlersautiksakaissammœttalo.

Ajokærsukennelo arkanek marluk ingminut kákoei, annernullo maujungnartunnut pirssaunekartipei annisekollugit, anniartullo tamasa, napparsimarsullo tamasa kaitsorsarkollugit. 2 Taukkoale arkanek marluk aulartitet akkit tamerssa: Siudlek Simon, Petrusemik tairsak, kattengutallo, Andreas; Iakolo, Zebedæusib ernera, kattengutalo, Iohannese; 3 Filippuselo, Bartolomæuselo; Tomaselo Mattheuselo, tunnirsútinnik kattersoirsógalloak; Iakolo, Alfæusib ernera, Lebbæuse, Taddeusemik attelik. 4 Simonlo Kanamio, Iudaselo Ischariote, Iesusib pissitsirsa.

5 Taukko arkanek marluk Iesusib aulartipei, innerterlugillo okallugbigei: Nællursut arvkoserninnut pissarunnase, Samarittillo iglorperksuinnut isseriaurnase; 6 Aularitsele sauennut tammarsimarsunnut Israelib igloanit pirssunnut. 7 Ajokærsoiartorluselo ima okallugitse: Killaub nálegauvia padliksimakau. 8 Napparsimarsut kaitsorsarsigik, puppiksullo puppæjarissigik, tokkorsut umartikissigik, tornársuit annisikissigik. Tamanna akkekartinnago pigaussiuk, akkekartinnagolo tunniussiuktõg. 9 Anningaurset Goldit, kakkortulloneet, kangusarloneet ketterumiugissengilesse. 10 Kaursarbekaissengilasesõg takkoarbingmik, marlungniktõg annorakaissengilase, issigamalirsaisseñaselo ajaupialirsaissengilasesõg. Sennachvirsok nerrirsæksaminik pirssariakarmet. 11 Sumétunnulloneet iglorperksoarnut iglorpængnulloneet isseruse, siuner-

nersinniaritse terssanénersomik isserbigirsariakartomik; taursomanétuaritselo aularti nnase. 12 Iglomulle sumétomulloneet isseruse, tamattominga tava pidluarkorsisitse. 13 Tamattomalo iglub innuee kingakonnængipætta, ullapisautisse taukkonunga pissavok; kingakonnarpættale, ullapisautivse tava utterbigiomárpáse. 14 Illeisalo illæssiariomangippasse, okautsisselo tussaromannagit, annigitse tava terssanga iglomit iglorperksoarnilloneet, issikesselo karssejarsigik. 15 Illomut, okaupause: Sodomamiut Gomorramiullo nunæt pinekangãissengilak ekkartoiviub udluksane iglorperksoarnit makkonanga.

16 Atta, sauettut aularti pause ammarkut akkornænnut; taimaitomik sillakarniaritse pullaterirsettut, pekkoserdlugaselo Taubesut. 17 Innungnulle missiksorniaritse, kiglissiorbingmingnut taukkoa pississammasse, ipperartussevluselo illinniartárbingmingne. 18 Nálegarsoarnullo nálegaunernullo pissitsomárpáse pivlunga; taukkoa, nællursullo, nællojungnærutiksænnik. 19 Taima pississappasse, tava issumanerdlugiaurnase, kannongétomik sumigloneet okallussirsose, erngerluse tunninekaissægause okausiksauvsinik. 20 Illivse merssa okalluktõnginause, Atátaursele annernerætta illuvsigut okalluktigáse. 21 Kattengunele kattengutætta tokkokussaua, ernelo angutætta, angæjokættiglo kittorneisa peblingãrniaissaueit, tokkokollugillo. 22 Tamarmiglo umigissauáse, attera pivlugo. Nãgatiksamulle aulaiængersok, tauna pidluaromárpok. 23 Iglorperksoarnele ardlæne nagliuktippasse, tava adlennut kemmãtitse. Illomut, okaupause: Israelittit iglorpeit tammakissengilesse, Innúb Ernera tikkisinnago. 24 Ajokærsugak ajokærsortiminit angnerrungilak, kivgarloneet nálekaminit angnerrunginiok. 25 Ajokærsugak ajokærsortimisun-ékune, kivgarlo nálekamisun-ekune, nãmakpok. Iglub ittua Beelzebumik taisimagamiko, angekainik tava iglokatteitsõg taima illomut taissaueit? 23 Taimaitomik erksigissarunnassigik. Irssertorsimarsokangilak sakkomingissengitsomik, angigirsakaranelo niptagáungissengitsomik. 27 Sumigloneet okallugbig-

irsarángause tãrtome, tamattominga okallungniaritse kaumarsome. Issurvsútillo tussakesse okautigissigik iglut kæne. 28 Erksigissarunnassigiglo timinnik tokkotsirsut, tarninnigle tokkotsinek ajormætta. Angnerrúrsomigle tauna erksigissiuk, timinniglo tarninniglo asserortitsiginnaursok anniartitsivingmut. 29 Tingmirsæk marluk anningaursængoamik akkekaraingilæk? Taukkoalo illæt attauserloneet nunamut nakkarnauiængilak, Atátauvse pekkungippañe. 30 Mãnale nutsessesõg tamarmik kissisimagiput niakovsine. 31 Taimaitomik erksekennase, illivse ajunginerrogause tingmirsaperksoarnit. 32 Taimaitomik uamnik okautigirsok innungnut, taivna uangatõg okautigissaugiara Atátamnut killangmétomut. 33 Uamnigle misserratiginniktok innungnut, taivna uangatõg misserratigissaugiara Atátamnut killangmétomut. 34 Erkiksisaiartoræsugissengilausinga nunamut. Erkiksisaiartungitsunga, pænnamigle pissitsisivlunga. 35 Merssa tikkiutunga, ernek arksoardlersitsartorlugo angutanut, panniglo arngnanut, okkoarlo sekkianut, 36 Innuglo kingarissauæt iglokatteisa. 37 Anguminik arngnaminigloneet assænningnerrúrsok uamnit, kingakonnakau uamne. Ernerminiglo pannuiminigloneet assænningnerrúrsok uamnit, kingakonnakau uamne. 38 Senningarsuksaminik nangmangitsok, uamniglo mallingningitsok, kingakonnakau uamne. 39 Innúniartok, tauna innújungnæissavok, innujungnærsorlo uanga pivluuga, tauna innússavok. 40 Illivsenik illæssiarinniktub, illæssiarigiãnga, uamniglo illæssiarinniktub, illæssiarigia aulartitsirsok uamnik. 41 Profetemik illæssiarinniktok, Profetiómet, Profetesut akkiksarsissavok. Illuartomik illæssiarinniktok, illuartómet, illuartotut akkiksarsissavok. 42 Okkoalo mingningoet illænnik imitsirsok, ermutsib immainanik niglertomik, ajokærsugaumet: Illomut, okaupause, tauua akkillernekanginauieissengilak.

KAP. XI.

Iohannesib ajokærsugei Iesusib akkiei tussarnekersomik; Iohannese unnersiutiga; Iudit sainiaromangitsut allianarnerarpei auokaridlárlugillo.

Pekkorsennelo tamakko Iesusib nãgamigit ajokærsukaminut arkanek marlungnut, terssanga aularpok, ajokærsoiniarlune okallugiartorlunelo iglorperksuinnut.

(Evangelium am 3 Sontag des Advent.)

2 Kristusible sullirseinik Iohannese tussarame parnãrsi mauvingme, ajokærsukængne marluk aulartipek, 3 Appersoriartorkollugolo ima: Idlit tikkitsuksáuvit, adlamigloneet nerriussaugut? 4 Iesusib akkipek, okallugbigællugiglo: Iohannese okautsartukko tekkorsautingnik tussakautingniglo; 5 Tekpeetsut tekpiksiput, tussiatut pissukput, puppiksut puppæroput, tussillartut tussarput, tokkungarsut umarput, peetsullo okaursáput okautsinnik tussarnersunnik. 6 Ussornakaulo mamiæitsengitsok uamnut. 7 Taukkoale aularmennik, Iesuse okallulerpok innungnut Iohannesemik: Innukajuitsomut suna tekkojartorpissiuk? Iviksoak annorib aulata tammannut tekkojomavissiuk? 8 Sunaloneet tekkojartorpissiuk? Innuk annorariksok tekkojomavissiuk? Atta, annorariksut nálegaunerit igloinnétaraut. 9 Sunaloneet tekkojartorpissiuk? Profete tekkojomavissiuk? Ap, okaupause, Profetemit angnerrúrsok. 10 Taivnavomme agleket okautigirsæt: Atta, Engeliga siunernut aulartipara, arvkotikset siunerne illuarsarkollugo. 11 Illomut, okaupause: Arngnennit erniursokangilak angnerrúrsomik Iohannesemit koirsirsomit; mingnerle Gudib nálegauviane, tauna angnerrovok taursomanga. 12 Iohannesible koirsirsub udloeesa kingornæt sulle tamerssa, killaub nálegauvia piniarnekangãrpok, tamattomingalo pinniartut nutsugaræt ingmingnut. 13 Profetit tamarmik merssa, inneitsissillo erkotuksennik okalluktut, Iohannese tikkisinnago. 14 Taman-

na operiomagussiuk, terssa Eliase tikkitsuksak. 15 Tussar-
sinnaursunnik siutelik, tussarle. 16 Kimulle ekkardlereet ok-
ko arssersóussauakka? Merdlertut arssigeit, niuverbingme ivk-
siarsut, illamingnullo torklulaursut, 17 Okalluklutiglo: kard-
lortarbigigalloarivse, tapperomangitsoselo, allianartomiglo
okallugbigigalloarivse, kejajomangitsoselo. 18 Iohannese tik-
kitsok, nerriñanelo immingimet, tornársulik unnerpæt. 19 In-
núb Ernera tikkitsok, nerrivlunelo immermet; okararaut:
Atta, iñung-una nerrirsorsoak, Weinemiglo immertorsoak,
tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo assærsǽt: Illissi-
marsuserlo illuartitariakarpok kittornaminit. 20 Iglorperk-
soarmiut tava auokarillerpei ussornartulliarbigirsenne amerd-
lanerrúrsunnik, ajorungnængimættalo. 21 Erkanak Kora-
ziná! Erkanak Betsaidá! Tirusemelo Sidonmelo taimaitut
ussornartut pissimagalloarpætta, sordlo illivtingne pissimarsut,
itsarsoak tava perkiksiminermik poomiussægalloartut, aksa-
miussægalloarlutiglo. 22 Okaupausele: Tiromiut Sidomiullo
pidlárnekangãissengilet illivtingnit ekkartoiviub udluksane.
23 Idlillo, Kapernaumá, kangattarsimarsotit killak tikkillugo,
adlermut ittinerrúrsomut ajektornekaissautit. Merssa Sodo-
mame taimaitut ussornartut pissimagalloarpætta, sordlo illingne
pissimarsut, sulle tamerssa udlome aulajængersimaissirsok.
24 Okaupausele: Sodomamiut nunǽt pidlárnekangãissengilak
illingnit ekkartoiviub udluksane.

(Evangelium am St. Matthias Tage.)

25 Taimane Iesuse ima okallulerpok: Atátak, killaublo
nunablo Nálegǽk, ussoraukit, illissimarsunnut sillalingnullo
tamanna angigigauko merdertotun-étunnullo nevsuiarauko.
26 Illomut; Atátak, taima illuarigauko illingne. 27 Tamasa
Atátab tunniupei uamnut, Ernermiglo illissarsirsokangilak,
Atátab kissime illissara, Atátamiglo illissarsirsokanginiok, Er-
nerub kissime, Ernerublo nællojungnærsitsomarseisa, illissaræt.
28 Orniksinga tamause, ajulersose nagliuktoselo, tupedlersit-
somauause, 29 Nangmautara illivsenut pigissiuk, illinniarbig-

ællungalo; piuanginama, umættimnelo kannilangârama, tava kassuérbiksarsiomárpose tarnivsinut. 30 Nangmautara illuarkemet, nangmagaralo okkekallune.

KAP. XII.

Ajokærsukenne Iesusib sernigei; kaitsorsaiok tokkungar, sunnik arksalingmik; Farisæerit arksoarnartut arksoarei; ajokærsoiok illænne pivlugit.

Taimane naursut timmiursækset Iesusib arvkotigei Sabbateme: ajokærsugeilo kâleramik, mullingoet nutsulerpeit, nerrivlugillo. 2 Tamannale Farisæerit tekkogamiko, okarbigæt: Areit, ajokærsukettit Sabbateme pirssæksaungitsomik pinniarput. 3 Okarbigeile: Attuaingilase, kannok Davi illiortok, kâlerame, illæñelo? 4 Kannok Gudib igloanut isserame, timmiursæksello tekkorsækset nerrivlugit, umnit taursomunga, illeinulloneet, nerrirsæksáungikalloartut, Pellessinnulle kissienne piksáursut. 5 Attuaingilaseloneet inneitsissinne, kannok Pellessit Sabbatiógalloakut nálekbingme Sabbate issumagingilæt, pirssótitáunatiglo? 6 Okaupausele: Tamãnépok nálekbingmit angnerrúrsok. 7 Tamattomale issuma illissimagussiuk: Nákinningnek illuarara, tunnirsútille pinnagit; pingitsut tava passiklingikajarise. 8 Innúb Ernera Sabbemuttõg nálegávok. 9 Terssangalo aularame, illinniartárbiænnut piok. 10 Attalo, innuk terssanétok, taursoma arkseisa idloee tokkungarsut. Appersorpællo, okalluklutik: Sabbateme kaitsorsainek illuarpa? Paitsisiksarsioromagamik taursomunga. 11 Okarbigeile: Kia ardlauvse sauatuamik piglub, ittersamut nakkarpet Sabbateme, tigussenginerpa kakkillugolo? 12 Kannorle aktigirsomik innuk ajunginerrova sauamit? Taimaitomik Sabbateme ajungitsulliarnek sappernængilak. 13 Tava innuk taivna okarbiga: Arksettit issuikit. Issuipei tava, arkseilo ajorungnærput

idlumisun-élerlutik. 14 Farisæerit tava anniput, pivlugol
okallukattigeelerlutik, kannok tokkonniaissægæt. 15 Iesusib
le tamanna tussaramiuk, terssanga aularpok. Innuperksuill
mallingniarmæñe, tamasa kaitsorsarpei. 16 Innertingārpeil
okautigekoñane. 17 Erkokollugit Profetib Iesaiasib okausee
ima okartub: 18 Areit, terssa kivgara, kennigara, assængār
nerirsaralo, tauna tarnima nuænerirsara; Annernemnik illir
sivigiomárpara, nællursullo unnibkautsomárpei illuarnermik
19 Sakkitsaissennanelo nibliaissengilak, nippalo tussarsáus
sengilak iglut akkornænne; 20 Iviksoak næblorsimarsok næb
lorkissengila, nuisarnerlo aumalik kammissenginia, illuarne
ajugáutitinnago; 21 Akkalo nællursut tunnarissauæt.

22 Taimane tornársulik, tekpeetsok okallungnerlo ajortok
taursomunga pissipæt: tauna ajorungnærsimañe, tava tekpeet
sok okallungnerlo ajortok okallulerpok tekpiksivlunelo. 23 In
nuillo tamarmik annilárput, okalluklutiglo: Tauna Davib erne
ringilau? 24 Farisæerille tamanna tussaramiko, okallukput
Tornársuit adlamik annisingilei, kissienne Beelzebumik, to
nársuit nálegæñik annisitarei. 25 Ekkarsauteille Iesus
illisimagamigit, okallugbigei: Nálegauviub innuee tamarmik
ingmingnut illageegungnærunik, nungunauiakaut; iglorpaill
iglubloneet innuee tamarmik ingmingnut illageegungnæruni
attautsimémerssussengilet. 26 Tornársuble tornarsukatan
annisikuniuk, tava ingminut nangminek akkerartorpok; kan
nongme tava nálegauvia émersussaua? 27 Uangale tornársui
annisikukit Beelzebumik, kimik kittornaurse annisitaratigik
Taimaitomik taukkoa arksoarisauáse. 28 Tornársuille anni
sikukit Gudib annerneranik, Gudib nálegauviætta tava tikkis
mauáseme. 29 Kannorloneet pirssársub igloanut issertokar
sinnaua, perkoteiniglo arksárlugo: pirssársoak kellersoradla
runiuk kissienne, igloalo tava pejarlugo? 30 Uamnik illaging
itsub akkerartorbigānga, kattersoikattigingisaralo serkaiok
31 Taimaitomik okaupause: Ajortunnik tammannik, mitteng

nermiglo innuit issumakærbiginekarput; annernermulle ajunginermut mittengnermik innuit issumakærbiginekangilet. 32 Innúblo Erneranut arksoarnartomik okalluktok issumakærbigin ekarpok tamattominga; annernermulle ajunginermut arksoarnartomik okalluktok issumakærbiginekarnauiængilak, tamattomaneloneet sillame, tikkitsuksameloneet. 33 Orpik ajungitsok ikkursorussieuk, paumakaissavok tava ajungitsunnik; orpigle ajortok ikkursorussiuk, paumakaissavok ajortunnik. Paurnaminit merssa orpik nællunængitsarau. 34 Pullaterirset iveit, tautokko! Kannog illivluse ajungitsunnik okalluksinnauvise, ajorause? Umættib ullibkarneranik kannek okallugarau. 35 Innúb ajungitsub annisitarei ajungitsut umame perkoteinit ajungitsunnit; innúblo ajortub annisitarei ajortut umame perkoteinit ajortunnit. 36 Okaupausele: Ekkartoiviub udluksa nedliupet innuit akkirsuksáussaput okautsissik piungitsut tamasa pivlugit. 37 Okautsivit pingitsótissauátit, okautsivitsõg pirssótissaugiátit.

38 Tava aglekennik illissimarsut Farisæerillo illeisa sápæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, nællunærkumik tekkojomakaugut illingnit. 39 Akkieile, okallugbigællugillo: Okkokulluit uersairsut nællunærkumik piomanniarput, adlamigle nællunærkumik tunninekaissengilet, Profetib Ionab nællunærkotainanik kissienne. 40 Merssa sordlo Ionase udlut pingasut unnuello pingasut arberub nãnétok; taimatõg Innúb Ernera udlut pingasut unnuello pingasut nunab illuanéssavok. 41 Ekkartoiviub udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit Ninivemiut sakkomissaput, ekkartóutillugillo, Ionab ajokærsormattik adlamik issumakaleramik. Attalo, mãnépok Ionasemit angnerrúrsok. 42 Ekkartoiviub udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit nálegaunerub nullia, kauanga pirssok, sakkomissavok, ekkartóutillugillo, nunab issoanit pigame, Salomub illissimarsusia tussariartorlugo. Attalo, mãnépok Salomonemit angnerrúrsok. 43 Añernek maujungnartok innungmit annisi-

marsarángame, sõkangitsokut ingerdlarsarau, kassuérbiksarsiorlunelo, nervsarinnagolo. 44 Tava okararau: Iglumnut uteromárpunga annivigigalloamut. Tikkitsarángamiuglo, pejarsimarsok, selliksimarsorlo pinnersarsimarsorlo nennirsara. 45 Tava aulararau, annernerniglo adlennik arbenek marlungnik, ingminit ajornerrúrsunnik, illatálerlune; isserángamiglo terssanétuarput; kingornalo innuk tauna ajornerrúrsarau siudlermit. Taimaitsomáriputtõg makkokulluit ekkardlereet.

46 Sulle taima innungnut okalluktillugo, atta, arngnætta kattenguteisalo angutit sillatánetut okallugbigiomauæt. 47 Tava innúb angutib okarbiga: Atta, arngnauvit kattengutivillo kammanétut okallugbigiomauátit. 48 Tamattomingale okallugbigirsine akkia, okallugbigællugo: Kina arngnarara? Kikkullo kattengutigakka? 49 Arksennelo issuipei ajokærsukaminut, ima okalluklune: Areit, terssa arngnara kattengutikkalo. 50 Merssa Atátama killangmétub pekkorsanik mallingniktok nukkarara, nejagaralo arngnararalo.

KAP. XIII.

Iesusib nálegauvia kannongémet nuname, nællunærnekarpok arssersóutinnik arbenek marlungnik.

Udlok tauna Iesuse iglomit annigame, immab sinnanut ingitsartorpok. 2 Iunuperksuillo taursomunga kattillermætta, umiarsoarmut ikkivok ingillunelo; iñuperksuillo tamarmik sinnanétut. 3 Tamanniglo okallugbigillerpei arssersóutinnik, ima okalluklune: Atta, siaroarterirsok siaroarteriartorpok. 4 Siaroarterisillugolo, arvkoserngub sennianut illeit túput; tingmirsello pukkulugiartorlugit pieit. 5 Illeillo ujaraktómut irvsokaivsãngitsomut túput, náiartoræsuarlutiglo, irvsokaivsãnginamik. 6 Sekkinerlo nuimet tokkolerput; sordlekanginamiglo pannilerput. 7 Illeillo túput orpeet kénariksut akkornænnut; orpeello kénariksut náugamik tokkopeit. 8 Illeillo

túput irvsoriksomut nunamut, nautsejæksakallerlutiglo, illeit 100 nik, illeit 60 nik, illeit 30 nik. 9 Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 10 Ajokærsugeisalo ornikpæt, okarbigællugolo: Saog arssersóutinnik okallugbigaigit? 11 Akkieile, okalluklunelo: Illivse tunninekarsinnarpose killaub nálegauviætta nællunartua illissimakollussiuk, taukkoale tunninekangilet tamattominga. 12 Pekkartok tunninekaissavok pekkangārkollugo; pekkangitsorle arksárnekaissavoktōg piminik. 13 Taimaitomik arssersóutiñik okallugbigakka. Merssa irssinnik uissimagalloartunnik tekkunningimætta, siutinniglo angmaralloartunnik tussangimætta, siunersingimarssuglo okausera. 14 Taukkonungalo Iesaiasib okausee erkussaput, imaitut: Siutivsinik tussaissauarse, siunersissennagolo, irssivsiniglo uissimarsunnik tekkussauarse illissarissennagolo. 15 Innuit okkoa umætteit mangertisimaput, tutsarluklutiglo siutimingnik, sikkornerluklutiglo, tekkunnikomannatik irssimingnik, tussaromannatiglo siutimingnik, siunersiomannatiglo umættimingnik, sainiaromannatiglo, annaunekarkonnatik uamnut. 16 Ussornakaulle irssisse tekkunniktut, siutisselo tussaursut. 17 Illomut, okaupause: Profetit illuartullo amerdlasút tekkorsarse tekkojomagalloaræt, tekkonnagolo; tussægarselo tussaromagalloaræt, tussarnagolo. 18 Mãna illivse arssersóut tamanna tussarsiuk siaroarterirsomik. 19 Nálegauvingmik okautsinnik tussartokarpet, siunersinnagolo, tornársub tava pejariartorpei umættanut siaroartersimarsut; terssávorlo arvkoserngub sennianut siaroartersimarsok. 20 Siaroartersimarsorlo ujaraktómut: okautsinnik tussartovok, tipeitsungnermiglo erngerlune piomadlára. 21 Sordlekanginamele illumine, aulajatuinnarpok; nagliuktitarángæñe mallidlárángænnelo okausek pivlugo, erngerlune tava perkiksimirsarau. 22 Orpeenulle kénariksunnut siaroartersimarsok; okautsinnik tussartóvok, nunablo mattoma peenut kajungerame pissórsójomagamelo, okautsit ippititarei, naulersuksærov-

lunelo. 23 Irvsoriksomulle siaroartersimarsok: okautsinnik tussartóvok siunersillugillo, naursunniglo kinguæksiortillugit illællo 100 nik, illælle 60 nik, illæt 30 nik.

(Evangelium am 5 Sontag nach Epiph.)

24 Adlamik arssersóumik okallugbigei, ima okalluklune: Killaub nálegauvia sordlo innuk, nautsejæksariksunnik siaroarterirsok nautsévingminut. 25 Innuille sinniktillugit, kingarirsa siaroarteriartorpok nautsejæksapillungnik nautsejæksariksut akkornænnut, aularlunelo. 26 Nautsejæksariksulli náiartormætta nekkiksakallerlutiglo, tava nautsejapilluittõg tekkotiniput. 27 Kivget tava ittumingnut okariartorput: Nálegak, idlit siaroarteringitsotit nautsejæksariksunnik nautsévingnut? Sumime tava nautsejæksapillukarnerpa? 28 Akkiei: kingarsartub ãsit tamanna pia. Kivget tava okarbigæt: Uautinut tamakko nutsugiartorkovigit? 29 Akkiei: Nãga naursoriksut nutsugæsugællugit, naursopilluit nutsukussigik. 30 Tamarmik naukattigeekillit, kattersoivik nedliutinnago: kattersoiviglo nedliutillerpet kibloirsut okautsomárpakka: Naursopilluit kattersoradlarsigik, erketerlugillo ingmikortillugit, ingnermik óukollugit; naursoriksulle kakkortut kattersorsigik koimnut. 31 Adlamik arssersóumik okallugbigei, okalluklunelo: killaub nálegauvia Senfkornesut nautsejab kassillitsub koarangoatun-épok, tauna innúb tigua, nautsévingminullo ekkarlugo 32 Unangoak mingnerrovok adlennit nautsejæksennit tamannit: náulerángamele, angnerroleraraa adlennit nautsejennit Kohlenit, orpingorlunelo, tingmirsello killaub attánétut innitariartorsinnaulutik aualekoteisa attænne. 33 Adlamik arssersóumik okallugbigei: Killaub nálegauvia sordlo timmiursækset sérnartuksæt, tauna arngnab tigua, akkullugolo ouktútinnut pingasunnut ivgiæksennik immalingnut timiursækset tamasa sérnartillugit. 34 Tammakkoninga tamannik Iesuse okallukpok innungnut arssersóutinnik, arssersóutáungitsunniglo okallugbigingilei. 35 Erkokollugit Pro-

fetib okausee, ima okartub: Arssersóutinnik okallulerománpunga, sillablo issoanit nællunartut unnibkarutigiomárpakka. 36 Tava Iesusib innuit aularkoei ingminit, angerdlarlunello. Ajokærsugeisalo ornikpæt, okalluklutiglo: Arssersóumik tamattominga nevsuiarbigittigut, nautsejæksapilluit pivlugit nautsévingme. 37 Akkiei, okallugbigællugillo: Innúb Ernera nautsejæksariksunnik siaroarterirsóvok. 38 Sillarsoak nautsévióvok. Nálegauviub kittornei nautsejæksariksóput. Ajortub kittornei nautsejæksapillóput. 39 Kingarsartok, okkoninga siaroarterirsok, tornársóvok. Sillarsúb mattoma nãgatiksa, kattersoivióvok. Kattersoirsut Engelióput. 40 Sordlo mãna naursopilluit nutsugareit, ingnermiglo óullugit: taimaitsomarioktõg sillab mattoma nãgatiksane. 41 Innúb Ernerætta Engelinne aulartitsomárpei, tamasalo arksoarnartut ajortulliartullo nálegauvianétut kattersoromárpeit. 42 Ingnelingmullo kirssærsúmut egissaneit, terssane opillutiglo korsakotaissaput. 43 Illuartut tava sekkenertut keblertigissaput Atátamik nálegauviane. Tussarsinnaursunnik sintelik, tussarle. 44 Ama killaub nálegauvia sordlo perkot erdlingnartok, nautsévingme irssertorsimarsok: tauna innúb nervsarigamiuk imangiupa, pivlugolo tipeitsungnermik perkotinne tamasa tunniartorpei, nautséviglo taivna pissiarællugo. 45 Ama killaub nálegauvia sordlo innuk niuvertóursok, sappangarsiortok ajungitsunnik. 46 Attauserlo sappangak erdlingnartorsoak nervsarigamiuk, perkotinne tamasa tuniartorpei, taivnalo pissiarællugo. 47 Ama killaub nálegauvia sordlo karksutit immanut nelluksimarsut, tamannik pinniutikset. 48 Tettorkitsarángættale: tava sirksamut kakkitareit, ingillutiglo ajungitsut iksorareit nappartamut, ajortulle ekkararet. 49 Taimaitsomárioktõg sillarsúb nãgatiksane. Engelit anniomárput, ajortullo auiksartillugit illuartunnit. 50 Egillugillo pissaneit kirsærsúmut ingnelingmut; terssane opillutiglo korsakotaissaput. 51 Iesusiblo okarbigei: Tamasa makko tussauvissigik? Akkiæt: Ap, Nálegak.

52 Tava okarbigei: Taimaitomik, aglekennik illissimarsok kinaloneet, killaub nálegauvianik illissimarsok, iglub ittoatun-épok, taursoma sakkomersitarei peetnutaillo pissokello perkotiminit. 53 Arssersóutillo tamakko Iesusib, nãgamigit, terssanga aularpok.

54 Innungorbingminullo pivlune, illinniartarbiænne ajokærsorpei, annilangãrtillugillo aglæt, tava okarput: Sumit oma illissimarsutse piau taimaitomik ussornartulliarsinnaulune? 55. Sennarsub una erneringisa? Arngnætta Maria atteringika? Kattenguteilo Iako, Ioseselo, Simonlo, Iudaselo? 56 Neijeitsõg tamarmik uautinéngilet? Sumimme terssa tamat piau? 57 Mammiasautigæt tava. Iesusible okarbigei: Profete assiginnarnerrursaræt nunakatteisa iglokatteisalo adlennit tamannit (nunanéngitsunnit). 58 Tersane amerdlasúnik ussornartullingilak, opingirsusiæt pivlugo.

KAP. XIV.

Iohannese koirsirsok niakoœrsimarsok; Iesusib nerdlerpei innuperksuit 5000; immak pissukpa.

Taimane Herodese, nunamut illainarmut Nálegak, Iesusemik tussaumalerpok. 2 Kivgenne tava okarbigei: Terssa Iohannese koirsirsok, tokkorsunnit makkissimagame, taimaitomik ussornartulliartarkau. 3 Herodese merssa siornagut Iohannesemik tigukorsirsok, kellersorkollugolo issertekoa parnãrsimauvingmut, Herodiase pivlugo, nukkame Filippusib nullia. 4 Iohannesib okausimamañe: Illuangilak, tauna nulliarigauko. 5 Tokkotsomagalloara tava, innuille erksigei; Profetiósugimarssuk. 6 Innuviminigle Herodese udlorsiormet, Herodiasib pannia tapparpok. Tamanna Herodesib nuennera. 7 Taimaitomik illomut unnersóupa: tunniomaulugo piomarsanik. 8 Arngnaminillo ajokærsornekaradlarame, okarpok: Tunninga Iohannesib koirsirsub niakoanik, pogutamut illisimaulugo. 9 Náleg-

aunerlo allieisulerpok; okautsinnele illomortut pivlugit, nerrekattinnelo pivlugit, taursominga tunnekoa. 10 Aulartitsivlunelo parnārsimauvingmut, Iohannese niakoæriartorkoa. 11 Niakoalo, pogutamut illissimarsok, tikkiunekarpok, tunniunekarlunelo niviarsiamut; taursomalo āpa arngnaminut. 12 (Iohannesib) ajokærsugeisa tava tikkiuput, timalo piæt, illivermullo illiartorlugo, Iesusemullo okautigiartorpæt tamanna. 13 Tamannalo Iesusib tussaramiuk, umiartorlune terssanga aualekpok, innukajuitsomullo pivlune kissimélune. Innuillo tamanna tussaramiko, pissuklutik mallikpæt iglorperksoarnit.

14 Iesuselo niugame, innuperksuit tekkogamigit, nákigingārpei, napparsimarsorteillo kaitsorsarlugit. 15 Unnungmelle ajokærsugeisa ornikpæt, okalluklutiglo: Tamaña innukajuitsómet, uellillermello, innuit makko illíngnit aularlit iglorpeinut, nekkiksarsinniariartorkollutik ingmingnut. 16 Iesusible okallugbigei: Aulariakangilet, illivse tunnissigik nekkikseinik. 17 Taukkoa okarput: Tedlimainarnik timmiursautekarpogut terssane, aulisakængniglo marlungnik. 18 Sápei tava: Uamnut kaitsigik. 19 Innuit tava ingekoei ivelingmut nunamut, timmiursautillo okko tedlimæt, aulisakæglo ivko marluk tiguei: killangmullo ardlorpok, kujavlunelo augorpei, timmiursautillo ajokærsukaminut tunniupei, ajokærsugeisalo innuit tuniorarpeit taukkoninga. 20 Tamarmik tava nerriput, kārsillārlutiglo; sorarursello augvakungoet kattersoramikik, nuerseket arkanek marluk imerpeit. 21 Nerrirsullo angutainait 5000 dioursut, arngnet kittorneillo kissinnagit.

22 Ajokærsukennelo Iesusib erngerlugit innerpei, umiarsoarmut ikkekollugit, siudleriomagamigit igdloanut, innuit aulartinnagit. 23 Innuillo ingminit aulartinamigit, kissimélune kakkamut majoarpok, tuksiariartorlune. Unnulermello kissimélune terssanétok. 24 Umiarsuillo merssa immauviub kekkanéput, maglillo pivlugit nagliukaut, annore arksormarssuk. 25 Pigārbiættale sissamæne unnuame Iesusib tikkilerpei, im-

mab kãgut pissuklune. 26 Ajokærsugeisalo tekkogamiko immak pissungmago, annilárput, okalluklutiglo: Terssa allior tugávok; erksinermillo niblillerput. 27 Erngerlugille Iesusi okallugbigillerpei, ima okarlune: Tupedleritse, uangávunga erksekennase. 28 Petrusible akkia, okalluklunelo: Nálegak idlióguit, okaunga tava ornikollutit immab kãgut. 29 Okarpok Kailutimme. Petruse tava umiarsoarmit akkarpok; immarl pissukpa, Iesuse orningniarlugo. 30 Annorersoarle pittorartok tekkogamiuk, nangiællerpok, kivillerlunelo niblillerpok, okal luklune: Nálegak, ikkiunga. 31 Iesusible erngerlune arksen ne issuipei, tigullugolo okarbiga: Tauto-una opernekitsok saog nekkimauvit? 32 Umiarsoarmullo ikkimennik, kaitso miok. 33 Umiarsoarmétulle pædlorbigiartorpæt, okalluklutiglo Illomut Gudib ernerátit.

34 Ikkãramiglo, nunamut Genezaremik attelingmut, piput 35 Innuillo terssanétut illissarigamiko, terssanga aulartitsipu tamattomunga nunamut tamarsoarmut, napparsimarsullo nel linginait pissipeit taursomunga; 36 Tuksiarbigællugolo, an norame killungautaina aktorkollugo taukkonunga. Tamatto mingalo aktoirsut tamarmik ajorungnærput.

KAP. XV.

Farisæerit ajokœrsoinerdluktut Iesusib arksoarei; arngnamu Kananittermiomut ussornartulliok; innuperksuit 4000 *nerd lerpei.*

Tava Farisæerit aglekenniglo illissimarsut, Ierusalemmit pirs sut, ornikpæt, okalluklutiglo: 2 Saog ajokærsukauvit malling ilatigik uttokaunerit illerkorekorseit? Arksettik arssengilei timmiursartorángamik. 3 Akkiei okallugbigællugillo: Illiv seme saog Gudib inneitsissei mallingilissigik, illerkorekorsesse pivlugit? 4 Gude ima pekkorsiok: Angutit arngnello náleis sauækkit; anguminulle arngnaminullo okarniktok, tokkussavok.

5 Illivsele ajokærsoirsarpose: Anguminut arngnaminulloneet ima okalluktok: Pirssæksaralloet uamnit tunnirsútávok, ivna ajungitsulliartok unnerparse. 6 Taimaitomik kingorna nálektokarungnærpok anguminut arngnaminulloneet; taimalo Gudib inneitsissei pirssariakarungnærsikise, illerkorirsesse pivlugit. 7 Illungersõngitsut tautokko, Isaiasib okautigilluarpáse, ima okarame: 8 Innuit okkoa kañermingnik ornigarãnga, kardlumingniglo nerssorãnga, umætteisale ungesikpãnga; 9 Nálengnerdluksinnarpãngale, innuit inneitsisseineit ajokærsútigigamikik. 10 Innuperksuit tava ingminut kákoei, okallugbigællugillo: Náleksinga, umamiugissiuglo: 11 Kannermut pirssartub innuk minguktitaringila; kannermille annirsub innuk minguktitara. 12 Ajokærsugeisa tava ornikpæt, okalluklutiglo: Illissimauviuk, okausek tamanna Farisæerit tussaramiko, mammiasutigimarssuk. 13 Akkieile, okalluklunelo: Naursut tamarmik, Atátama killangmiub ikkursugaringisei, nutsungnekaissaput. 14 Allarsigik, tekpeetsóput, tekpeetsullo taukko tessiortigeit. Tekpeetsokattanele tekpeetsub tessioruniuk, tamangmik tava ittersamut nakkarpuk. 15 Petrusib tava sápa, okallugbigællugolo: Arssersóumik mattominga nevsuiarbigittigut. 16 Iesusiblo okarbigei: Illivsesõg sulle siunekangilase? 17 Sulle tamanna nællovissiuk, kannermut pirssartut tamarmik nersængnut pirssaraut, annirsarlutiglo sammóna? 18 Kannermille annirsut, umamit pirssaraut, tamakkoalo innuk minguktitaræt. 19 Umamit merssa ekkarsautepilluit annirsaraut tokkotsinerlo, uersainerlo, arngnaunekarnerlo, angununekarnerlo, tiglingnerlo, unnerdlutiginerlo illaminut, mittengnerlo. 20 Tamakkoa tamarmik innuk minguktitaræt. Arksennigle arsseksimangitsunnik innuk nerrigalloarpet, tamattoma minguktitaringila.

(Evangelium am Sontag Reminiscere.)

21 Iesuse tava terssanga aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut piok. 22 Attalo, arngnak Kananittit illæt taivkoa

erkængnit pirsok, taursoma torklulavlugolo okarbiga: Náleg
angá, Davib Ernera, nákinga; panniga annernepillurksu
anniartingãrpa. 23 Akkingilluinnarpale okautsemik attaut
semigloneet. Ajokærsugeisa tava ornikpæt, innælerlugol
okarbigæt: Ikkioruk una, torklulammattigut. 24 Akkieile
okalluklunelo: Aulartisimaginnarpunga sauennut tamma
simarsunnut Israelib igloanit pirssunnut. 25 Taursomal
pædlorbigiartorpa, okalluklunelo: Nálegak, ikkiunga. 26 Ak
kiale, okalluklunelo: Illuangilak, merdlertut timmiursartug
einik arksárlugit, kemmingoennullo ekkardlugit. 27 (Arng
nab) sápa: Ap, Nálegak; kemmingoelle nerrirsaraut karna
lennikuinnik, nálekamik nerriviænnit nakkartunnik. 28 Iesu
sib tava akkia, okallugbigællugolo: Arngnangá, opersutsi
angekau! piomarsarnik pissautit. Pannialo erngerlune ajo
ungnærpok.

29 Terssangalo Iesuse aularame, Galilæab immanu
piok; kakkamut tava majoarpok, terssungalo ingillune
30 Innuperksuillo ornikpæt; taukkoa illakartut tussiatun
nik, tekpeetsunniglo, okajuitsunniglo, sigveetsunniglo, ad
lenniglo kabserssoarnik, taukkolo illieit Iesusib issigeis
sænnut; taursomalo kaitsorsarpei. 31 Taimaitomik innui
ussorukput, tekkogamikik, okajuitsut okallulersut, ajulersull
ajorungnærsut, tussiatullo pitsoriksillersut, tekpeetsullo tek
piksillersut; Israeliblo Gudia ussorngãrpæt. 32 Ajokærsu
kennelo Iesusib ingminut kákoei, okalluklunelo: Innuit okk
nákigingãrpakka, udlut pingasut neijormanga nerrirsæksa
karatiglo, ĕsisinnagillo aularkussengilakka, tumangukonnagi
ingerdlatillutik arvkosinerme. 33 Tava ajokærsugeisa okar
bigæt: Sumit uagut nãmaktunnik timmiursæksarsinniaissaugu
tamãne innukajuitsome, innuperksuit okkoa kãrsillautikseinik
34 Iesusiblo okarbigei: Kabsinnik timmiursautekarpisse
Sápæt: arbenek marlungnik, aulisagængoenniglo kabsingoen
nik. 35 Innuperksuit tava ingekoei nunamut. 36 Timmiur

sautillo taukkoa arbenek merluk, aulisakello tiguei, kujavlunelo augorpei; ajokærsukaminullo tunniullugit, ajokærsugeisalo tunniupeit innungnut. 37 Tamarmik tava nerriput kārsillārlutiglo; sorarursello augvakungoet kattersorpeit, nuersekello arbenek marluk immerlugit torkorpeit. 38 Nerrirsullo angutainait amerdlarsuseet 4000-dioursut, arngnello merdlertullo kissinnagit. 39 Innuillo ingminit aulartinamigit, umiarsoarmut ikkivok, Magdalablo erkanut pivlune.

KAP. XVI.

Nællunærkumik piomaput; ajokærsukenne Iesusib miannersorniarkoei Farisæerit ajokærsúteinut; Petrusib unnerpa Kristusioursok; anniarsusiksaminik Iesuse okallukpok.

Tava Farisæerillo Sadduzæerillo ornikpæt: ursserlugolo, taursomunga tekkotekeput nællunærkumik killangmit. 2 Akkieile, okalluklunelo: Unnugánget okararause: Akkago sillagiksissavok, killak aukpallakemet; 3 Kaursarángello okararause: Udlome kevserdlussavok, killak aukpallakemet nuirsarlunelo. Illungersōngitsut tautokko, killak kannongétaránget, illissimauarse, silla kannongétsomártok, saogme udlut taukkoanællunærkoteit illissimanek ajorpissigik? 4 Ekkardlereet okkoa ajortut uersairsullo, nællunærkumik piomaput, adlamiglé nællunærkumik tunninnekaissengilet, Profetib Ionab nællunærkotainanik tunninekaissaput. Tava keñekpei aularlunelo.

5 Ajokærsugeilo igdloanut ikkāramik, timmiursautit neksarsimangileit puigorlugit. 6 Iesusible okarbigei: Miannersorniaritse Farisæerit Sadduzæerillo timmiursækseisa sérnartuksænnut. 7 Illumikut tava ekkarsálerput, okalluklutiglo: Tamanna pinnerpa, timmiursaumik neksanginauta. 8 Iesusible illissimagamigit, okallugbigei: Saog issumakiupissiuk timmiursirsangirsuserse? 9 Sulle siunekangilase? Erkainek

ajorpissigik timmiursautit ivko tedlimæt augorsimarsut innu perksoarnut 5000 dinnut, nuersekello kabsit sorarurseinik im merausigik torkorlugillo? 10 Timmiursautittõg ivko arbene marluk augorsimarsut innuperksoarnut 4000-dinnut (erkaing ilissigik) nuersekello kabsit sorarurseinnik immeraussigik tokor lugillo? 11 Saogme sinnersiginnaungilissiuk, timmiursauni okarbigingikivse, okarama: Miannersorniaritse Farisæerillo Sad duzæerillo timmiursækseisa sérnartuksænnut? 12 Tava sig nersilerpæt, timminrset sérnartuksænnut miannersorkongimat tik, Farisæerille Sadduzæerillo ajokærsúteinut.

(Evangelium am Tage Petri und Pauli.)

13 Tava Iesuse piok Zæsareab, terssa Filippusib iglorperk suisa, erkænnut, ajokærsukennelo appersorpei, ima okalluk lune: Innúb Ernera innuit kináusugarssuk? 14 Okarput Illeisa Iohannesiósugátit koirsirsok; adlello Eliasiósugátit, illeisalo Ieremiasiósugáátit, Profetilloneet illæt (umarsimar sósugátit). 15 Tava appersorpei: Illivseme kináusugaisinga. 16 Simob Petrusib tava akkia, okalluklune: Kristusióvotit Gudib tokkosuitsub Ernera. 17 Iesusiblo sápa, okallugbigæl lugo: Pidluakautit, Simon, Ionab ernera; merssa uingul aublo tamattominga nællojungnærsingikátit, Atátamale kil langmétub. 18 Uangalo okaupaukitsõg: Petrusióvotit, kãr somullo mattomunga aulaiængersitsomárpakka illageeksikka tãrtorsublo pirssaunerætta arktussauei. 19 Tunniomárpaukillo killaub nálegauvianut mattuærsautinnik. Tamarmik keller sukettit nuname, kellersornekaissaputtõg killangme; tamar miglo kellerursækettit nuname, kellerursærnekaissaputtõg kil langme. 20 Ajokærsukenne tava innerterpei, Iesuse Kris tusiógame unnibkarekonnane innungnut. 21 Mattoma king orna ajokærsukenne Iesusib okallugbigillerpei: Ierusalemmut pissirsum unnerlune, anniængãrtitsartorlunelo uttokaunernut, Pellessiunernullo, aglekennik illissimarsunnullo, tokkotitávlu nelo, udlullo pingajuænne umaissirsum unnerpok. 22 Petrusib

tava ingminut pissipa, innerterlugolo, okalluklune: Nálegak, illingnik erdliginiarna, taimaitomut pekkonnatit. 23 Keviarlunele Petro okallugbiga: Tunnumnut peet, tornársuk, mammiagaukit, Gudib pee issumaginginaukit, innuille pee issumagigaukit. 24 Ajokærsukenne tava Iesusib okallugbigei: Uamnut mallingnikomarsok issumaminik pinniaissengilak, senningarsukselo erksuktarlugo pissaua, malliklungaló. 25 Innúrsusiminik erdlikomarsok, innújungnæissavok; innúrsusiminigle erdlingitsok, uanga pivlunga, tauna innússavok. 26 Sillarsourloneet tamat innúb pigigalloaruniuk, tarninnele asseroleruniuk, suksarau? Sumigloneet innuk tunnirsiginnaua tarninne ama annaunekarkollugo? 27 Merssa nedliussavok, tava Innúb Ernera tikkissavok Atátame ussornarsusianik, Engelinne illagællugit, tavalo innuit tamasa akkiniaissauei sullirseinik. 28 Illomut, okaupause: Taukkoa illeisa mãnétut, tokko missigissengilæt, Innúb Erneranik, nálegauvingmine aggersomik, tekkotinnatik.

KAP. XVII.

Iesuse ussornarsinekarpok; Eliasemik okallukpok; nappartartok kaitsorsarpa; anniarsusiksaminik ama okallukiok.

(Evangelium am 6 Sontag nach Trinit.)

Udlullo arbenengormætta, Petro, Iakolo, Iohanneselo, Iesusib ingminut pissipei, kakkamullo kingiktomut majoarkattigællugit. 2 Irssigitillugillo ussornarsinekarpok, kénættalo tautoa sekkenertut keblertorsoængoængorpok, annoreilo kaumarsotut kakkortorsoængorput. 3 Attalo, Moseselo Eliaselo sakkomerpuk taukkonunga, (Iesuse) okallugbigællugo. 4 Petrusible Iesuse sápa, okarbigællugolo: Nálegak, tamãnéluta ajungilak; piomaguit, terssane pingasunnik innillioromárpogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. 5 Sulle taima okalluktillugo, atta, nuiab kaumarsub ullikpei

Attalo, nippe nuiamit tussarsaursok ima okalluktok: Terssa Ernera assærsara, tauna nuennerirsarara, tauna náleksiuk 6 Tamanna ajokærsugeisa tussaramiko, kénamingnik pædlor put, annilangārlutiglo. 7 Iesusible ornikpei, aktorlugillo okal lugbigei: Makkilluselo erksidláriaurnase. 8 Uilleramigle, adla mik innuksingilet, Iesuse kissiet tekkoæt. 9 Kakkamillo atter amik, Iesusib innerterpei, okalluklune: Tekkorsarse tamanna okautigissarunnassiuk innungnut, Innúb Ernera tokkorsunni makkingikadlarmet. 10 Ajokærsugeisa tava appersorpæt okalluklutik: Saogme aglekennik illissimarsut okarpet Elias emik siudlióvlune tikkissirsomik? 11 Iesusib sápei, okallug bigællugillo: Eliase siudliussavomme, tamasalo illuarsarlugit 12 Okaupausele: Eliase tikkisimarsok; illissaringikællo issumamingniglo pidlaræt; taimatōg Innúb Ernera tauk konanga nagliuktinekangāissavok. 13 Tava ajokærsugeis tussauæt, Iohannesemik koirsirsomik okallugbigigātik.

14 Innungnullo pimætta, innúb ornikpa, issigeinullo peed lorlune. 15 Okalluklunelo: Nálegak, ernera nákigúk kaumettit nungullugit nappartarmet, anniængārlunelo, kab sersoarniglo orlorsarāu ingnermut, kabsersoarniglo immer mut. 16 Ajokærsukængnullo pissikalloariga, kaitsorsarner lo ajorpæt. 17 Iesusible sápa, okalluklunelo: Tautokko oping itsut, mummiksimarsullo ekkardlereet, kannok sivissutigir somik neijussauause? Kannok sivissutigirsomik koiægis sauause? Uamnut kainiarsiuk. 18 Iesusiblo tornársuk anoka rimañe, anniok taursomanga, nukakpiararlo terssangainak ajorungnærpok. 19 Ajokærsugeisa tava kissimik ornikpæt, okalluklutiglo: Saog uagut annisinek ajorikput? 20 Iesusible akkiei, okallugbigællugit: Opinginause. Okaupausele: illo mut, Senfkornesut aktigirsomik opersusekaruse, kakkamut omunga okarsinnavose: Terssanga nukterit taivkunga; nukteromárpok tava, ajugakaissennaselo. 21 Taimaitulle (annernerit) annirsaringilet, kissienne tuksiarnermiglo nerring inermiglo.

22 Galilæamétillutigle Iesusib okarbigei: Innûb Ernera pissitáussavok innuit arkseinut. 23 Taukkoalo tokkussauæt, udlullo pingajuænne umaromáriok. Allieisungãlerput tava. 24 Kapernanaumulle pimætta, anningaursennik katersoirsut. Petruse ornikpæt, okalluklutiglo: Ajokærsortivse tunniutaringila anningaursak? 25 Okarpok: Nãga. Iglomullo issermet, Iesusib ingiarpa, okalluklunelo: Simon, kannok issumavit? Kikkunnit nálegaunerit nunamétut tunnirsútit anningaurset pirssarátigik? Kittornamingnit tekkornartennilloneet? 26 Tava Petrusib akkia: Tekkornartennit. Iesusib sápa: Kittornet tava tunnirsirsariakangilet. 27 Ningeksarkonnatigigle, immauviub sinnanut peet, nelluksivlutillo, siudlerlo aulisegak kakkirsuk, aitsartikukolo, Statermik nervsaromárpotit; tauna piuk, tunniullugolo pivlunga pirlutillo.

KAP. XVIII.

Ajokærsukenne Iesusib ajokærsorpei pirssariakartunnik malligæksennik.

(Evangelium am St. Michaelis Tage.)

Taimane ajokærsuket Iesuse ornikpæt, appersorlugolo: Kiname angnerrova killaub nálegauviane? 2 Merdlertungoak Iesusib ingminut kákoa, akkornænnullo pissipa, 3 Okalluklunelo: Illomut, okaupause: Utteromangikuse, merdlertuttullo-éngikuse, killaub nálegauvianut pinauieissengilase. 4 Ingminigle nangminek omatut merdlertotut miklisinniartok, tauna angnerrovok killaub nálegauviane. 5 Taimaitomiglo merdlertungoamik illæssirsub attemne, illæssiarãnga. 6 Uamnulle opertungoet okkoaillænnik asserorsairsomut illuarnerrovok, asserorteriviub ujararsoa kongasiagut nivingarlugo, ippitillugolo immauvingmut ittinerrúrsomut. 7 Erkanak sillarsúb innuee, asserorsairsut pivlugit! Asserorsairsokaissavomme;

42
E7
B4
18

erkanarle innuktauna asserorsairsok! 8 Arksauville issikau-
villoneet asserorpattit, kippikit egillugillo. Illingnut ajung-
inerrovok, tussiallutit sigveellutilloneet innursúmut isseru-
marlungnik arksakarnermit marlungnigloneet issigakarnermi-
ingnermullo kammissengitsomut egitávlutit. 9 Irssivillo ass-
rorpattit, pæruk egillugolo. Illingnut ajunginerrovok, igdl-
innarmik irssekarlutit, marlungnik irssekarnermit, ingne-
mullo kammissengitsomut egitávlutit. 10 Missiksorniarits-
okkongoet illæt nachogekonnassiuk, okaunause: Taukk-
Engeleesa killangmétut Atátama killangmiub kéna irssigitui-
narpæt. 11 Innúb Ernerætta annautsartorpeime tamasa tam-
simarsut. 12 Kannok issumavise? Innuk 100-nik sauak-
rune, taukkoalo illæt tammarpet, 99 (ivko tammarsimangitsu-
kemmeissengilagit kakkennut, tamarsimarsorlo ujariartorlug-
pissengilau? 13 Nenniguniuglo; illomut, okaupause, tau-
tipeitsutiginerrova adlennit 99-nit tammarsimangitsunni-
14 Taimatõg atátauvse killangmiub tammarkonginia okkong-
oet illæt. 15 Kattengupille ajortulliarbigippattit, ornigúk
tennerterlugolo kissimétillutik. Nálekpattit, káttengutit tav-
annausimauet. 16 Nálengippattille, tava attautsemik mar-
lungnigloneet illakarlutit ornigúk, opernarkollugo okausers-
marlóvlutik pingasóvlutigloneet okallukause. 17 Taukk-
nálengippagit, illageenut okarna; Illageet nálengippagit, tav-
nællursorsósugissauet tunnirsútinnik kattersoirsósugissevlugol-
18 Illomut, okaupause: Kellersugarse nuname, kellersorne-
kaissavoktõg killangme; kellerursægarselo nuname, kellerur-
særnekaissavoktõg killangme. 19 Ama okaupause: Marlu-
nuname illageekunik, sumigloneet tuksiaromaulutik; piomar-
sartik pissauæk Atátamnit killangmiomit. 20 Merssame mar-
luk pingasulloneet attemne kattissimarsarángatta akkornænnét-
somárpunga.

21 Petrusib tava ornikpa, okalluklune: Nálegak, katteng-
uma ajortulliarbigippanga, kabsinnik issumakærbigissauara?

Arbenek marlungnik nämakpa? 22 Iesusib akkia: Okaupaukit, arbenek marlúngitsunnik, 490-nigle.

(Evangelium am 22 Sontag nach Trinit.)

23 Taimaitomik killaub nálegauvia sordlo nálegaunek, taursoma kivgenne kiglissioromagei. 24 Kiglissiolermattiglo, illæt taursomunga sakkomerpok akkeetsortine 10,000-dinnik anningaursauteperksoarnik. 25 Akkiksautekangimelle; nálegætta tauna akkigekoa, nullialo, kittorneilo, tamasalo perkotei aglæt, akkillerbigekollunelo. 26 Kivgab taursoma tava pædlorlune mannigubiga, okalluklunelo: Nálegak, kammautigekennanga, tamasa akkilleromárpakka illingnut. 27 Kivgak tauna nálegætta tava nákillerpa, aularkollugolo akkillerkojungnærpatõg akkeetsugeinik. 28 Tava kivgak taivna annigune, kivgakattime illæt kanningárpa akkeetsortine anningaursennik 100-nik; tigua tava, kemminniarlugolo, okallugbiga: Uamnut akkeetsukettit akkillerkit. 29 Kivgakattætta tava pædlorlune kenuviga, okalluklune: Kammautigekennanga, tamasa akkilleromárpakka illingnut. 30 Tussaromangilarle; parnãrsi mauvingmulle issertitsartorpa, akkeetsugei akkillersinnagit. 31 Kivgakatteisa tamanna tekkogamiko, allieisungãlerput, tamakkolo tamasa tekkorsettik okautigiartorpeit nálekamingnut. 32 Tava nálegætta ingminut kákoa, okallugbigællugolo: Kivgapillurksoangá, uamnut akkeetsukettit tamasa issumakærikka, kenuvigigangma; 33 Idlitsõg kivgakattit nákissengiliuk, sordlo uanga nákidlárivkit? 34 Nálegættalo kammautigilerpa, anniartitsirsunnullo pissillugo, akkeetsugei tamasa akkillersinnagit. 35 Taimatõg Atátama killangmiub pissaugiáse, nungulluse umættivsine kattengutisse issumakærbigingikussigik tammartarnerinnik.

KAP. XIX.

Iesuse ajokærsoiok nulliareengnermik illuartomik; merdlertungoenniglo; pissónermiglo.

Okautsillo okko Iesusib nãsimagamigit, Galilæamit aularpok Iudæablo nunætta erkanut pivlune, Iordanib igdloanut. 2 Innuperksuillo mallingmæñe, terssane kaitsorsarpei. 3 Farisæerit tava ornikpæt, ursserniarlugolo appersorpæt: Nulle angutib, pirssútit nellinginait pivlugit, auillugo, illuarpa? 4 Akkieile, okallugbigællugit: Attuaingilase, innungmik pingortitsirsub aulakaumit, pingortipek angut arngnarlo, 5 Okaluklunelo: Taimaitomik innúb angune arngnelo kemmeissapeknullelo ungagissevlugo, taukkoalo marluk uinnik attausiúsapuk. 8 Taimaitomik marlújungnærpuk, uinnigle attausiópuk. Gudiblo kattititek innúb auiksartissengilek. 7 Tavaokarbigæt: Saogme Mosese tunniukorsia aglekennik auirsútiksennik, auikollugolo arngnak? 8 Akkiei: Umættissemangertorsómætta, Mosesib pekkogalloarpáse, nulliesse auikollugit; issoanille taimaingilak. 9 Uangale okaupause: Nulliaminik auitok (angununekangipet) adlamiglo nulliarluneарngnaunekarpok tauna. Auitamiglo nulliartok arngnaunekariok. 10 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Angut nulliaminuitaimailiussapet, nulliarnek tava ajornakau. 11 Okarbigeile:Okausek tamanna innuit siunersiginnaungikalloarpæt tamarmik, tamattomingale tunninekartut kissimik. 12 Aipaitsokarporle illeinik, arngnamik timeinit taimailutik erniusimarsunnik; aipaitsokarporlo illeinik, innungnut aipaitsungortitennik; aipaitsokarporlo illeinik, piarællutik aipaitsojomarsunnik, killaub nálegauvia pivlugo. Tamattominga siunersiginnaursub, siunersigilliung-una.

13 Taimane merdlertungoet taursomunga pissipeit, arksaminik pattikkollugit, tuksiukollugillo. Ajokærsugeisale auo-

karillerpeit. 14 Iesusele okarpok: Merdlertungoet namnut pillit, innertidlariaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigimarssuk. 15 Arksaminiglo pattikpei; terssangalo aularpok. 16 Attalo, angutib ornikpa, okalluklunelo: Ajungitsok ajokærsoirsok, sumik ajungitsulliaissaunga, piomagauko innursút nãissengitsok? 17 Okarbigale: Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime ajungilak. Innursúmulle isseromaguit, inneitsissit mallingniarkit. 18 Tava appersorpa: Suut? Iesusible sápa: Tokkotsissengilatit; arngnaunekaissengilatit; tiglissengilatit; seglutigissengilet (aipet.) 19 Angutillo arngnello nálekik; innukattillo tuglit illiktut assaissauet. 20 Innusuktub taursoma tava okarbiga: Tamasa makko mallingniarikka innusungnemnit; sunale sulle pingilara. 21 Iesusib okarbiga: Illuartuinnaromaguit, pissit tamasa tunniartorkit, peetsunnullo tunniullugit; killangme tava perkotiksariksaissautit; mallikiartorlungalo peet. 22 Okausek tamanna innusuktub tussaramiuk, allieisuklune kemmekpa, pissórsógame. 23 Iesusible ajokærsukenne okarbigei: Illomut, okaupause, pissórsoak killaub málegauvianut pinnek ajungajæissavok. 24 Amalo okauniause: Ajornænginerrovok, Kameele merkutib irssagut, pivlune, pissórsoarmit Gudib nálegauvianut ississirsomit. 25 Tamanna ajokærsugeisa tussaramiko, annilangãrput, okalluklutiglo: Kiname tava pidluartungorsinnaua? 26 Iesusible irssigei, okallugbigællugillo: Innungne tamanna ajornakau, Gudemele ajornartokangilak.

(Evangelium am Tage St. Pauli Bekehrung.)

27. Petrusib tava akkia, okallugbigallugolo: Areina, uagut tamasa kemmekivut malliklutillo; suna akkigissauarput? 28 Iesusible okarbigei: Illomut, okaupause, mãna mallikausinga, tamarmik nutángorpætta, Innúblo Ernera ivksiauvingmine ussornartome ivksiaissapet, illivsesõg ivksiaissaugiose ivksiautenne arkanek marlungne, ekkartóullugillo pissauesse Israelib kinguei, arkanek marluit ekkardlereet. 29 Innúblo iglone kattengutinneloneet, anguneloneet, arngneloneet, nul-

leloneet, kittornenneloneet, nautsévingneloneet kemmekunigit, attera pivlugo, tauna 100-nik piomárpok, innursúmiglo nãissengitsomik kingorngursiomárlune. 38 Amerdlasórsuille siudleet, kingudlingussaput, kingudléllo siudlingussaput.

KAP. XX.

Sennachvirsut nautsévingme; Iesuse okallukpok anniarsusiksaminik; Salomib ernængne tuksiupei.

(Evangelium am Sontag Septuagesima.)

Killaub nálegauviætta arssiga iglub ittoa, udlárotok sennachvirsuksarsinniarlune nautsévingminut Weiniksalingmut. 2 Sennachvirsukselle akkoarangænne, anningaursamik attautsemik piomammattik udlok nãulugo sennachvekollugit, aulartipei tava nautsévingminut Weiniksalingmut. 3 Udlublo nællunærkota pingasungormet annigame, adlet tekkoei niuverbingmétuartut sulliæksakangitsut; 4 Okallugbigællugillo: Illivsesõg aularitse nautsévingmut Weiniksalingmut; illuartomiglo akkilleromárpause. 5 Aularput tava. Ama annigiok udlub nællunærkota arbenengormet kollin-illoængormello, taimailiorlunelo. 6 Udluble nællunærkota arkanengolermet, annigiok, adllello sulliæksakangitsut tikkinamigit, okallugbigei: Saog udlok nãulugo sullirsæksakarase terssanésinnarpise? 7 Akkiæt: Sennachvekorsirsokanginauta. Okarbigei tava: Illivsesõg aularitse nautsévingmut Weiniksalingmut, illuartomiglo akkiksamik piomárpose. 8 Unnungmelle, Weiniksaglub nautséviub nálegætta pársirsungortitane okarbiga: Sennachvirsut kákokit, akkillerlugillo; kingudleello siudliótillugit, siudlernut aglæt. 9 Udlub nælluneerkota arkanengolermet sennachvekonekartut tava sakkomerput, tamarmiglo ingmikorlutik anningaursarsiput attautsemik. 10 Siudleelle tikkinamik, issumakarput, amerdlanerrúrsunnik pissæsugællutik; taukkoatõg ingmikorlutik anningaursarsiput attautsemik. 11 Tamattomingale pigamik, iglub ittoa okallorojugbigillerpæt, 12 Okalluklutiglo: King-

udleet okkoa udlub illainængoa sennachvirsut, uagutinullo nellereeksipettit, naug udlub aktornarnera kiængneralo uagut attorikput. 13 Akkieile; taukkoalo illæt okarbiga: Ikkingutiga oma, akkillernerdlungilaukit. Anningaursamik attautsemik akkilleromaulutit okarama, akkoaringikingma? 14 Anningaursarsiet piuk, aularlutillo. Kingudleelle taukko illiktut akkilleromárpakka. 15 Issumamnigloneet piginnaungilanga pimnik? Tautordlukpit ajunginama? 16 Taima kingudleet siudlingussaput, siudleello kingudlingussaput Kákosimarsut amerdlakemætta, kennikelle ikkekaut. 17 (Iesuselo) Ierusalemmut aularpok, ajokærsukennelo arkanek marluk ingminut pissipei ingerdlatillutik arvkosinerme, okallugbigællugillo: 18 Atta, tekpauunga Ierusalemmut piogut, Innúblo Ernera pissitáussavok Pellessiunernut, aglekennik illissimarssunnullo, taukkoalo tokkotæksainængortissauæt. 19 Nællursunnullo pississauæt, mittautigekollugo, ipperartorkollugolo, kikkiektortekollugolo senningarsomut, udlullo pingajuænne ama (tokkorsunnit) makkitsomáriok.

(Evangelium am St. Iacobi Tage.)

20 Taimane Zebedeeusib kittorneisa arngnætta, ernængne illagællugik, ornikpa, pædlorbigællugolo sumik tuksiarbiga. 21 Appersorpalo: Sumik piomavit? Akkia: Ernekka okko marluk ivksiakoigik nálegauvingne, ardlæk tellerpikpit tungane, aipalo saumikpit tungane. 22 Iesusele akkivlune okarpok: Tuksiautisse nælloesse. Ermutsib imma immigæksara immersinnauvikko; koirsútiksamniglo koekoginnauvissik? Sápæk: Ap, piginnavoguk. 23 Tava okarbigipek: Ermutsib imma immigæksara immissægalloarpartik, koirsútiksamniglo koinekaromáriotik; tellerpimale tungane saumingmalo tungane ivksiakorsinek, uanga pekkorsæksaringilara, Atátamale ivksiakorsei kissimik pissaput. 24 Kollille (ajokærsuket) tamaña tussaramiko, annarutillerpagik nukkareek okko. 25 Iesusible ingminut kákoei, okallugbigællugit: Nálegarsuit nunamétut

nálegauniartartut illissimauesse, nálegaunerrúrsullo pirssarsóursaraut. 26 Illivsele taimaitokaissengilase; angnerrojomarsortarsele kivgarissauarse. 27 Nálegaunerrojomarsublo kivgartorbigissauáse. 28 Sordlo Innúb Ernera pinginiok, innungnut kivgartorbigekollune, kivgartoriartorporle, innúrsusiminigle tunniursivlune amerdlasút annaursutiksǽnnik.

29. Ierichomillo annimætta, innuperksuit mallikpæt. 30 Attalo, tekpeetsuk arvkosinerme ivksiarsuk; Iesuselo sennerkotok tussaramiko, torklullapuk, okalluklutik: Nálegangá, Davib Ernera, nákittiguk. 31 Innuille auokarillerpagik, nippangerkollugik. Niblingārpugle, okalluklutiglo: Nálegangá, Davib Ernera, nákittiguk. 32 Iesuse tava unnillerpok, kákollugiglo appersorpek; Kannok illiorbigekovissik uamnut? 33 Akkiæk: Nálegak, tekpiksekollunuk. 34 Iesusiblo nákingārpek, irssikikullo aktorpek; erngerlutiglo tekpiksillerpuk, malliklugolo.

KAP. XXI.

Iesuse isserpok Ierusalemmut; nálekbingmétillune ajokærsoilune okallukpok.

(Evangelium am 1 Sontage des Advents, wie auch am Palm-Sontage.)

Ierusalemmullo padlilleramik, Betfagelo tikkillugo, orksūrsaliksamut kakkamut, ajokærsukængne marluk Iesusib aulartipek, 2 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut siunautingnétunnut, erngerlutiglo nerssút siutitók naipissauartik pittuksimarsok, nocharlo senniane; pittussærlugik uamnut pissikik. 3 Tamannalo pivlugo sumik okarbiginekarutik, ima okaritik: Nálekab attoromarpek. Erngerlune tava aularkussapek illivtingnut. 4 Tamakkoale tamarmik taimailiput, Profetib okausee erkokollugit, imaitut: 5 Zionib pannia okaukissiuk, areit, Nálegaunerpit ornikpátit piuangitsóvlune,

nerssúmélunelo, nerssútiblo siutitúb nochætta kãnélune. 6 Ajokærsukæglo aularpuk, taimailiorlutiglo sordlo Iesusib pekkomattik; 7 Siutitórlo nocharlo pissipakik, annoramingniglo (nochak) kadlermarssuk, kãnut ingipok. 8 Innuille amerdlasórsuit annorarsettik issuipeit arvkotiksamut; adlelle orpeet aualekoteit kiblorpeit, arvkotiksamullo siaroarterpeit. 9 Innuperksuille siudlersortut mallingniktullo torklulaput, okalluklutik: Hosianna, Davib Ernera; Nálekab akkane tikkitsok ussornarsile! Hosianna kotsiksome. 10 Ierusalemmullo issermet, iglorperksuit innuit tamarmik pikkitorsoængorput, okalluklutiglo: Kina una. 11 Innuille okarput: Terssa Iesuse, Profete, Nazaremit Galilæamétomit pirssok. 12 Iesuse tava Gudib igloanut nálekbingmut isserpok, nálekbingmétullo niuvertartut pissirsullo tamasa annisipei, anningaursenniglo tausẽrsut illirsiveet, tingmirsenniglo Taubinnik niokutiglit ivksiauteit oppitillugit. 13 Okarbigeilo: Agleksimavok, igloga taigornekaissavok tuksiartarbingmik; illivsele tokkotsivingortikikse. 14 Tekpeetsullo, tussiatullo nálekbingme orningmañe, tamasa kaitsorsarpei. 15 Pellessiunerille, aglekennik illissimarsullo ussornartulliugei tekkogamikik; merdlertullo nálekbingme torklularsut, tussáramikik, ima okalluktut: Hosianna, Davib Ernera: kammaktorsoængorput. 16 Okarbigællugolo: Okkoa okauseet tussarpigit? Iesusib sápei: Ap. Attuaingisainarpisse, merdlertungoet milluktullo karneinit ussorutiksak illuarsarit? 17 Tava kemẽkpei, iglorperksoarnillo anniok Betaniamut, terssanétuarlunelo.

18 Kaumelle ama iglorperksoarnut ingerdlatillune kãlerpok. 19 Orpiglo Feigeliksak arvkoserngub senniane tekkogamiuk, ornikpa, pillutakarsinnartorlo tekkogamiuk, okarbiga: Mattoma kingorna paumakaissærluinnaromárpotit. Orpiglo Feigeliksak tamanna erngerlune takkolerpok. 20 Tamannalo ajokærsugeisa tekkogamiko, aijaisórput, okalluklutiglo: Orpik Feigeliksak kannog illivlune taima terssangainak tokkonæsuarpa?

21 Iesusible akkiei, okarbigællugillo: Illomut, okaupause opersusekaruse nekkimannaselo, tava orpingmut Feigeliksam kissienne taimailioinnaissengikalloarpose, kakkamulle omun aglæt ima okaruse; terssanga kangattarit, immauvingmu illingnik nakkarit, taimaissavok tava. 22 Tamasaló tuksia tivsinik pinniartækese, operuse, pissauesse tava.

23 Nálekbingmut pimet, ajokærsoisillugolo, Pellessiune uttokaunerillo innungnétut ornikpæt, okalluklutiglo: Su pirssauneranik taimailiorpit? kialo tunniátit pirssaunerm taimaitomik? 24 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Uan atõg appersoromauause okautsemik attautsemik, tamatt minga okarbigigussinga, tava okarbigiomauausesõg, su pirssauneranik taimailiorpunga. 25 Iohannesib koirsirsarne sumit pirssok? Killangmilloneet innungnilloneet? Illumik tava ekkarsálerput, okalluklutiglo: Killangmit pirssok unn rutigo, okarbigissauátigut, saog operingikikse? 26 Innun nille pirssok unnerutigo, innuit tava erksigissauauvut; Ioha nese merssa innuit tamarmik Profetiósugimarssuk. 27 Iesu tava akkiæt, okarlutiglo: Nælloarput. Okarbigei tava Taimaitomik okarbigissengilausesõg, suub pirssauneranik ta mailiorpunga. 28 Kannorle issumavisse? Angut marlungu ernekartok, taursoma ardlæk ornikpa, okarlunelo: Erner udlome sennachviartorit nautsévimnut Weiniksalingmu 29 Taursomale sápa, okalluklunelo: Piomangilanga. Kin ornale perkiksimilerame aularpok. 30 Aipalo ornikia, taim tõg okallugbigællugolo. Taursomale akkia, okalluklunelo Ap, Nálegak; aularanelo. 31 Okkoa ardlækit kia angum pekkorsa mallikpau? Akkiæt: Siudliub. Iesusib okallug bigei: Illomut, okaupause; Tunnirsútinnik kattersoirsut ue sartullo Gudib nálegauvianut issernauiakaut illivsenit. 32 Iohan nesib ajokærsoriartorase arvkotiksamik illuartomik, illivsel merssa operingikikse, tunnirsútinnigle kattersoirsut operæt Umnillo tamanna illivse tekkogalloaraussiuk, taimaitorle per kiksiminginiose, ivkoa kingornættigut operissægikse. 33 Ars

ersóut adla tussarniarsiuk. Iglomut nálegáursong-étok, tauna nautsévilliorkorsigame Weiniksalingmik, ungalulerlugolo nautsévik, nunalo ittersælliorlugo nakkitaruserpa, kakkalliorlunelo, nautsévilliortunnullo attartortinamiuk, adlamut nunamut aularpok. 34 Paumello innerisimarsut kattersoiviæt nedliutillermet, kivgenne aulartipei nautsévilliortunnut, paumet piartorkollugit taukkonunga. 35 Nautsévilliortut tava kivgei tigueit, illæt unnattarlugo, ardlæk tokkollugo, pingajuællo ujarkennik millorpæt. 36 Ama kivget adlet, siudlernit amerdlanerrúrsut, aulartiniei; taukkotõg taimailiorbigigieit. 37 Kingorna Erne taukkonunga aulartipa, okalluklunelo: Ernera iktorissauæt. 38 Nautsévilliortulle ernera tekkogamiko, ingmingnut okallukattigeekput: Terssa kingorngursirsuksak; kæ, tokkoniartigo, kingorngursækseilo uagutinut pissittigik. 39 Tiguæt tava, nautsévingmillo annisillugo tokkopæt. 40 Taimaitomik nautséviub nálega tikkikune, nautsévilliortut taukko kannok pissauagit? 41 Akkiæt: Ajortulliartorsuit taukko tokkodláissauei, nautsévinelo nautsévilliortunnut adlennut attartortillugo pissaua, taukkonanga tunnekollune paumennik, inneripætta. 42 Iesusible okarbigei: Agleket attuangisainarpissigik, imaitut: Ujarak, iglulliortut egitæt, issidliksængorlune ujarálerpok. Terssa Nalekab taimailirsa, ussornakauglo irssivtinut. 43 Taimaitomik okaupause: Gudib nálegauvianik arksárnekaissause, nællursunnullo tunniunekaissavok, paumeinik aitsirsunnut. 44 Ujarkamullo mattomunga túrok, akkonaromárpok, nakkarbigirsanelo serkomilluinnaissaua. 45 Pellessiunerillo Farisæerillo arssersóutei tussaramikik, mallugæt okautigigãtik. 46 Tiguniaralloarpæt tava, innuille erksigeit, Profetiósugimarssuk.

KAP. XXII.

Nálegaunerub erne nulliartipa; tunnirsútinnik Iesuse tu nekorsiok, ajokœrsoiok tokkorsunnik umaromártunnik; i neitsimiglo angnermik; Kristusemiglo Davib Ernerani Náleganiglo.

Iesusiblo sápei, ama okallugbigilerlugit arssersóutinnik, im okalluklune:

(Evangelium am 20 Sontag nach Trinit.)

2 Killaub nálegauvia sordlo Nálegaunerub erne nulliartika 3 Kivgeñe tava aulartipei, nulliareeksungortungnut nerriat torkattigeeksukset kákollugit; aggeromangilelle. 4 Ama kiv get adlet aulartiniei, okalluklunelo: Nerriartorkattigeeksukse okarbigissigik; Atta, nerdliutiksakka pirssarærikka, umingmat tikka, nerssútikkalo puelasút tokkonekarput, tamarmiglo pirs saræsimaput; nulliareeksæk nerrekattigiartorsigik. 5 Ta mannale nachogæt aularlutiglo, illæt nautsévingminut, adlal sennachviartorlune piok. 6 Illeisale tigueit kivgei, mittek lugillo tokkopeit. 7 Tamanna Nálegaunerub tussaramink kammaktorsoængorpok, sorssuktuksennelo aulartipei, tokkot sirsullo taukko nungutsartorkoei, iglorpeillo ikkoellektekollug it. 8 Kivgenne tava okallugbigei: Nulliareeksungortungnut nerdliutikset piarærsimagalloartut, nerriartorkosimarsulle king akonakaut taukkonunga. 9 Taimaitomik arvkoserngit kat titernereenut aularitse, tamasalo kanuingákesse nerriartorkogis sigik nulliareeksængnut. 10 Kivget taukkoa tava arvkoserngit kattiternereenut aularput, kanningákettiglo tamasa, kattersor peit, ajortullo ajungitsullo, nerriveello tamasa tettorkidlárpeit nerriartortut.

11 Kákosimarsut tava Nálegaunerub tekkoiartorpei, ters sanelo innuk tekkogamiuk arssútekangitsok. 12 Okar biga: Assærsak oma, kannog illivlutit tamaunga isserpit, arssúllo attinnago? Niblingilarle tauna, 13 Kivgenne tava

okarbigei Nálegaunerub: Telliglo niuglo kellersorsigik, annisillugolo egissiuk tãrnerrúrsomut, terssane opitórsónek korssakotarnerlo-éssaput. 14 Kákosimagalloartut amerdlakemætta, kennikelle ikkekaut.

(Evangelium am 23 Sontag nach Trinit.)

15 Farisæerit tava okallugiartorkattigeelerput, kannog illivlutik okauseenik nappitiniaruklugo. 16 Tava ajokærsukettik, Herodesib innuktei illagitillugit, aulartipeit taursomunga, ima okallukollugit: Ajokærsoirsok, opernakerssotit illissimauautigit, Gudemullo arvkotiksamik ajokærsoilluarpotit siorirsakarnerlo; innungnik nellinginarsiorauit. 17 Taimaitomik okautigut, kannok issumavit? Kaisere tunnillugo tunnirsútinnik illuarpa, illuangilaloneet? 18 Iesusible pekkoserdlursusiæt illissimagamiuk, okarbigei: Illungersõngitsoseá, saog ursserpissinga? 19 Tekkollara anningaursak tunnirsútiksak. Anningaursak tava niptarpæt taursomunga. 20 Appersorpeilo: Kia arssinga, kialo okausee kolláne? 21 Akkiæt: Kaiserib. Okarbigei tava: Taimaitomik Kaisere tunnissiuk, Kaiserib piksanik, Gudelo, Gudib piksanik. 22 Tamanna tussaramiko, aijaisórput; kemmeklugolo aularput.

23 Udlok tauna, Sadduzærit ornikpæt, umarbekaissengitsomik unnersut, appersorlugolo, 24 Okallukput: Ajokærsoirsok, Mosese ima okartok: Angut kittorna, kangitsok tokkopet, taursoma nullia tava nukkætta nulliarissaua, angejuminullo kinguæksiorlune pissavok. 25 Uagutinele nukkareet arbenek marlúrsut. Siudlek nulliarame tokkovok; kittornakanginamelo nullekemmekka nukkaminut. 26 Taimalo aipætta, pingajuættalo, kesalo arbenek aipætta (pigigia). 27 Taukkoa tamarmik kingornáttigut arngnaktõg tokkogiok. 28 Umarbingmele, taukkoa arbenek marluk ardlætta kia nulliarissaua? Tamarmik merssa pigisimagamiko. 29 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Tammakause, illa! aglekello nælloesse, Gudib ajugakangirsusialoneet. 30 Tokkorsuñit makkikunik, nulliaissengilelloneet uvinnissennatigloneet. 31 Tokkorsun-

nigle umaromártunnik attuaingilase, Gudib okallugbigimasse ima okalluklune: 32 Abrahab Gudigãnga, Isaakiblo Gudigãnga, Iakublo Gudigãnga? Gudele merssa tokkorsut Gudigingilæt, innúrsulle Gudigæt. 33 Innuillo tamanna tussaramiko, ajokærsútei annilárutigeit.

(Evangelium am 18 Sontag nach Trinit.)

34 Farisæerille tussaramik, Sadduzæerit okausiksærotikei attautsimut kattillerput. 35 Taukkoalo illætta aglekennik illissimarsub, ursserpa, okalluklunelo: 36 Ajokærsoirsok, kanong-épa inneitsit angnek inneitsissinne? 37 Iesusible sápa: Gude Náleket assaissauet umættingnik illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, issumangniglo tamannik. 38 Terssa pirssariakarnek angnerlo inneitsit. 39 Aipatõg tamattomatun-éniok imaitok: Innukattit illiktut assaissauet. 40 Inneitsingnut makkonunga marlungnut inneitsissit tamarmik illageeksimaput Profetillo aglegeit.

41 Farisæerille kattissimamætta, Iesusib appersorpei, 42 Okalluklunelo: Kannok issumavisse Kristusemik? Kia ernera? Akkiæt: Davib. 43 Okarbigei: Kannongme tava Davib annernekut tairsarau Nálekaminik? ima okarame: 44 Nálegara Nálekab okarbiga: Tellerpingma tunganut ingitit, kingarsartittit illissinnagit, issikauvit tungmagækseinut. 45 Davib tava tairsarigamiuk Nálekaminik kannongme ernerau? 46 Tamarmik tava akkinek ajorluinnarpæt, udlublo tamattoma kingorna tamarmiktõg appersornek sapperiæt.

KAP. XXIII.

Farisæerit, aglekennik illissimarsullo, pekkoserdluktut, Ierusalemiullo kujangitsorsuit Iesusib allieisutigællugillo auokaridlárpei.

Iesuib tava innuillo ajokærsukennelo okallugbigillerpei. 2 Okalluklunelo: Mosesib ivksiautane aglekennik illissimarsut Farisæerillo ivksiarsaraut. 3 Taimaitomik taukkoa attuakor-

seit illivsenut tamasa náleklugillo mallingniarsigik, sullirseille mallissengilesse. Okallukalloarput taimailioratiglo. 4 Erksugæksennigle okumeitsunnik erksuksaungitsunniglo kellersoirsaraut, innuillo tueenut illivlugit pirssareit, nangminerle aktoromannagit arksængmik attautsemigloneet. 5 Sullirsettigle tamasa pirssareit innungnut tekkokollutik. Erkairsæksamingnik aglekbigirsettik silliktorsoængortitareit, annorarsamiglo killungauteit angesórsoængortillugit. 6 Nerrirsaráng-amik, illiniartarbeenétarángamiglo sædliojomaulutik ingitsomarsaraut. 7 Niuverbingmétarángamiglo sikkivigekorsaraut nálekonermik, innungnullo taikollutik, Rabbimik. 8 Illivsele taikussengilase Rabbimik; attauseenak ajokærsortigigaussiuk, Kristuse; illivsele tamause kattengutigeekpose. 9 Nunamétorlo kinaloneet taigussengilarse Atátamik; attauseenak Atátagigaussiuk, killangmétok. 10 Taikussengilaselo ajokærsoirsunnik; attauseenak ajokærsortigigaussiuk, Kristuse. 11 Ardlarse angnek kivgarissauarse. 12 Merssa ingminik nangminek nálengnartiniartok nalengnartinekaissengilak ingminiglo nangminek nálengnartiniængitsok nálengnartinekaissavok. 13 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerillo illungersõngitsut! Killaub nalegauvia parnãrsaraussiuk innuit isserkonnagit; illivse ississengilase, isseromarsullo isserkongilesse. 14 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerillo illungersõngitsut! Uidlarnerit peet nungutarangaussigik, tekkisúnniglo tuksiautinnik tuksiutsomaulugit unnerpesse; taimaitomik pidlángãrnekaissause. 15 Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut illungersõngitsut! nunakullo immakullo aularsarángause, illasiniarluse attautsemik Iudekattiksauvsinik; illagippasse l o,tãrtomut kittornængortitararse, illivsenit ajungãrkollugo marloriarlugo. 16 Erkanak okkorse, tekpeetsut tessioirsut! okararause: Gudib igloanik angernerdluktok, sũngilak tamanna; nálekbiuble (Gudib igloætta) Goldianik angernerdluktok, pirssóvok tauna. 17 Siorngærotorsuit tekpeetsoseá! suna angnerrova, Golde,

nálekbigloneet, ivlernartitsirsok Goldemik? 18 Altaremik (tunnirsirsarbingmik) angernerdluktok, sũngilak tamanna tunnirsúmigle, kãnétomik, angernerdluktok, pirssóvoktauna 19 Siorngærotorsuit tekpeetsoseá! suname angnerrova, tun nirsút, Altareloneet, ivlernartitsirsok tunnirsúmik? 20 Tai maitomik Altaremik angernerdluktok, angernerdlukpok tama tominga, kãnétullo tamasa tappuniei. 21 Nálekbingmigl angernerdluktok, angernerdlukpok tamattominga, taursomal innua tappunia. 22 Killangmiglo angernerdluktok, ang ernerdlukpok Gudib ivksiauvianik, kãnelo ivksiarsol tappunia. 23 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsu Farisæerillo, illungersõngitsut! Minzelo, Tillelo, Kim melo tunniutaraussigik kollingiunik: inneitsissille pirssaria karnerrúrsut assiginnarpesse, imaitut: illuarnek, nákining nerlo, opernerlo. Tamakko piniaissægisse, ivkole ipperarnagil 24 Okkorse tekpeetsut tessioirsut, ippernet kinnerirsarigaus sigik, Kameelille ésarlugit. 25 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerillo, illungersõngitsut! ermutsillo, pogu tello kãissigut kebleriksaraussigik, illuille ullibkarput pioma tónermik nerriomavellarnermiglor. 26 Farisæere tekpeetsong oma! ermutsiblo pogutablo illugik sellikadlarkik, kægiglo kebler riksungorkollugik. 27 Erkanak okkorse, aglekennik illissi marsut, Farisæerillo illungersõngitsut! illivertut kallipaksimar suttun-énause, taukkoa pinnersũrsaralloarput sillateisigut, illuis sigulle merssa ullibkarsimaput tokkorsut saurninnik, ming ungnartunniglo tamannik. 28 Taimainiosesõg illivse, kãuv sigut illuartũrsaralloarpose innuit tekkoænne, illuvsigulle ul libkarpose pekkosersónermik illueitsorsoarniglo. 29 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut, Farisæerillo illungersõngitsut! Profetit illergveet sennachvirsaraussigik, illuartulle illergveet pinnersarlugit, 30 Okallukluselo: Angæjokauvut siudlivut innukattigigalloarutigik, illagiomaissengikalloarivut Profetit auit koilugit. 31 Taima illivse nangminek nællunærparse tamanna, Profetinnik tokkotsirsut kittornarigáse. 32 Kæ, il-

livsesõg siudlivse oktúteit ullibkartinniarsigik. 33 Pullaterirset kugluiararsuiná, kannog illivluse anniængãrbik nãissengitsok kemmãratigissauvissiuk?

(Evangelium am St. Stephanus Tage.)

34 Taimaitomik, atta, illivsenut aulartipakka Profetillo, illissimarsullo, aglekennik illissimarsullo, taukkoale illeit tokkotsomárpesse, kerssungmullo senningarsomut kikkiektorlugit, illeillo illiniartarbivsine ipperartoromárpesse, mallidlárlugillo iglorperksoarnit ama iglorperksoarnut adlennut; 35 Illuartut auisa tamarmik tikkekolluse, nunamut koirset, illuartub Abelib áuanit, Zachariasib áuanut aglæt, Barachiasib ernerætta, tokkotauvse nálekbiub Altariblo akkornængne. 36 Illomut, okaupause, tamakko tamasa pivlugit ekkardlereet okkoa akkinekangãissaput. 37 Ierusalemmiut, Ierusalemmiuná, Profetinnik tokkotsirsut, millorlugillo ujarkennik illivsenut aulartitet! kittornesse kabsersoarnik kattersoromagalloarikka, sordlo arngnauvirsab katterkorsarei piarkenne sarkoéminut? piomangitsosele. 38 Atta, iglurse innuærotissavok. 39 Merssa okaupause: Mattoma kingorna tekkussengilansinga, ima okartinnase: Ussornarsile Nálekab akkane tikkitsok.

KAP. XXIV.

Ierusalemmiut asserorbiksænnik; udlullo nãgatiksænnik ekkartoivingmiglo Iesuse okallukpok.

Iesuselo nalekbingmit annimet, ajokærsugeisa ornikpæt tekkotitsomaulugo nálekbiub senneinik. 2 Iesusible okarbigei: Tamasa makko tekkogalloarpissigik? Illomut, okaupause: Ujarket terssanétut tamarmik asserorluinnaissaput kallereeksokaissennatiglo. 3 Orksũrsaliksame kakkame ivksiaumet, ajokærsugeisa kissimik ornikpæt, okalluklutiglo: Okarbigittigut, kakkugo tamakkoa tamarmik taimailissapet; sunalo nælluñærkotáussaua tikkibiksarnik, sillarsúblo nãgatiksanik? 4 Iesusible

akkiei, okallugbigællugillo: Missiksorniaritse, seglokittarneka konnase. 5 Amerdlasút merssa tikkiussamætta, attera atterirsũ sarlugo,okalluklutiglo: Kristusióvunga; amerdlasúllo tammarti saueit. 6 Sorssungniartunnik, sorssuktullo nippersuinnik tussa omárpose; erksissarunnasele. Tamakkoa tamarmik taimailiga laissaput, nãgatiksarle nedliunauiængikadlarpok. 7 Innuit i nungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvin mut adlamut; tokkonartomiglo perdlukaissavok, nunab pee a kisórsoængussaput, tamattigullo nunet seiuktorsoængussap 8 Tamerssa aitsait nagliungnartub aulakautiksa. 9 Taman nedliupet, nagliungnartorsoarmut pississauáse, tokkotsomárpás lo, Innuillo tamarsoarmik umigissauáse, attera pivlugo. 10 Ta amerdlasút mammiasaissaput, ingmingnullo unnerluktauka tigeessaput, ingmingnullo umigirsautissaput. 11 Profetiókose sullo amerdlasút sakkomeromárput, amerdlasúllo seglokitta saueit. 12 Illueitsulliarnerlo sualukpellálissammet, amerdlas assænnigungnæissaput. 13 Nãgatiksamulle aulaiængers pidluartungoromárpok. 14 Nálegauvingmiglo okautsit tu sarnersut okautáussaput nunarsoarme tamanne, innuit tamarm nællojungnærutiksænnik; kingorna tava nãgatiksak nedliu savok.

(Evangelium am 25 Sontag nach Trinit.)

15 Taimaitomik, erksinartok nungutsivik, Profetib Danieli okautigirsa, ivlernartome innermétog-og, tekkogusssiuk, (Agl kennik okkoninga attuairsub nalekluarligit,) 16 Tava Iud nunænnétut kemmãlit kakkennut, 17 Iglublo kãnétok akkai sengilak, sumik aikleromaulune iglominit. 18 Nautsévin métorlo uttissengilak, annorarsenne piartoromaulugit. 19 E kanarle nãrtóursut milluktitsirsullo, udlut taukkoa nedliupætt 20 Tuksiaritsele kemmãkonnase okkiome Sabbatemelonee 21 Nedliupelle tamanna, nagliungnartorsoakaissavok, nell kangitsomik sillarsúb aulakautanit tamannalo tikkillugo, kin ornalo taimaitokaissenginiok. 22 Udlullo taivkoa ikkiglisin kangipætta, innuk attauserloneet annaunekaissengilak; ker

nikelle pivlugit udlut taivkoa ikkiglisinekaissaput. 23 Tamannalo nedliupet, ima okarbiginekaruse: Areit, Kristuse terssanépok, ikkaneloneet: operissengilarsele tamanna. 24 Merssa Kristusiókosersut, Profetiókosersullo sakkomeromármætta, nællunærkorsarniglo ussornartorsoarniglo pinniaissaput, kennikello aglæt tammartissægalloareit (ajornængikalloarpætta). 25 Atta, makkoninga okaukadlarivse. 26 Taimaitomik ima okarbigissappasse: Atta, innukajuitsomépok; annissarunase; imaloneet: Atta, innemépok; operissarunnassiuk tamanna. 27 Sordlo ingnãdlengnersoak pauanga pirssarau, sammungalo ingnãdlegiartarlune; taimaitsomáriok Innúb Ernerætta tikkibiksa. 28 Sillolingmulle nektoraglit kattitareit. 29 Udlulle taivkoa nagliungnartut kingornættigut sekkenek anningarlo kaumajungnæissapuk, udlorirsello nakkaromárput killangmit, Killaublo pirssauneree aulajomárput. 30 Tavainarlo Innúb Ernerætta nallunærkota tekkuksáussavok killangme. Innuillo nunamétut tamarsoarmik kenualeiomárput, Innúblo Ernera tava tekkussauæt killaub nuieine akkartok, pirssarsóursok ussornartorsóvlunelo. 31 Engelinne tava aulartissauei kardlortaursoarnik nippitórsoarnik; taukkoalo kattersoromárpeit kennigei annorinnit sissamænnit, killaub issoanit issoanut aipanut. 32 Orpik Feigeliksak illiniarbigissiuk arssersóumik; taursoma aualekotei ivsekalerángætta pillutakalerángættalo, tava aursak padlillersok illissimauarse. 33 Taimatõg tamakko tamasa pillersut tekkogussigik, tava padlillersok illissimaissauarse. 34 Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nungussengilet, makkoa tammarmik nãmaksissiñagit. 35 Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunauieissengilet. 36 Udluksamigle taivrsominga, nællunærkotaniglo illissimarsokangilak, Engelilloneet killangmétut illissimangilæt; Atátamale kissime nællungila. 37 Sordlole Noa innútillugo-étok, taimaitsomárioktõg Innúb Ernerætta tikkibiksa. 38 Sordlolo udlunne taivkonane, ullersúb siornagut, étut, taimane nerriput immerlutiglo, nulliarput uvinniklutiglo, ud-

lok tauna tikkillugo, Noab isserbia umiarsoarmut; 39 Assi innarpællo, ullersúb tava kanningârpei, tamasalo nungullui narlugit; taimaitsomárioktõg Innúb Ernerætta tikkibiks 40 Tamanna nedliupet, angutikmarluk nautsévingmékattige sapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavo 41 Arngnæk marluk kauitsekattigeessapuk, ardlæk illæssiari sáussavok, aipale kemmegáussavok. 42 Taimaitomik pi áritse; Nálegauvse tikkibiksa nællogaussiuk. 43 Tamanna illissimaissauarse: Tigliktub tigligiartorbia iglub innuæt nællungikuniuk, pigáissægalloarpok, iglominullo issertinauæ sarlugo. 44 Taimaitomik illivsesõg piginnángoritse; Inn Ernera tikkissammet nerriuktinnase. 45 Kiname tava ill morlune sillakarlunelo kivgaua, nálegætta kivgaminut pársi sungortita, taursomunga kivgenne tunnekogamigit pikseini nerriviæt nedliutilleránget? 46 Kivgak tauna pidluarpo taimailiortok nálekame tikkippañe. 47 Illomut, okaupause Piminut tamannut pississaua. 48 Kivgapillugle adla umamigu okarpet, nálegara sulle tikkinauiengikadlarpok; 49 Kivgaka tinnelo unnattalerpei, nerrivlunelo immerlunelo immerajuktu illagællugit. 50 Kivgab taursoma nálega tava tikkissavok udlok tauna nerriugingisane, udlublo nællunærkotane, nællu sane; 51 Pidláissaua tava, illungersõng itsunnullo illagitillug akkiniaissaua. Terssane opitórsóvlutiglo korsakotaissaput.

KAP. XXV.

Arssersóut niviarsiennik kollinnik; kivgenniglo tunninekar tunnik párekorsamik; ekkartoivingmiglo.

(Evangelium am 27 Sontag nach Trinit.)

Tamanna nedliupet, killaub nálegauvia taimaitsomárpok sordlo niviarsiet kollit, taukkoa kodlelirsarlutik uviksak niobi orlugo annivigæt. 2. Taukkoale tedlimæt illissimangitsut, tedlimællo illissimarsut. 3 Illissimangitsut kodlelirsaralloarput, iginerursirsangilelle. 4 Illissimarsulle pogutamingne igine-

rutekarlutiglo kodlelirsarput. 5 Uviksarle mullumet tamarmik uerngalerput sinnilerlutiglo. 6 Unnuarle ketterarmet nippersoakalerpok imænna: Atta, uviksak aggerpok; niobiorlugo annivigissiuk. 7 Tava niviarsiet taukkoa tamarmik makkiput, kodlesiglo illuarsarniarlugit. 8 Illissimangitsulle okarput illissimarsunnut: Iginerutivsinik tunnissigut, kodlevut kammilermætta. 9 Illissimarsut tava akkieit: Nãgale; ammigarkennavok uagutinullo illivsenullo. Niuvertunnulle pissiniariartoritse piksauvsinik nangminek. 10 Pissiniariartortillugille uviksak tikkipok; piginángorsimarsullo illagællugo isserput igloanut nerriartorlutik, mattolo parnãrpæt. 11 Kingornagulle niviarsiet ivkoa adlet tikkiniputtõg, okalluklutiglo: Nálegak, Nálegak, mattuærbigittigut. 12 Akkieile, okallukunelo: Illomut okaupause; illaringilause. 13 Taimaitomik pigáritse; udlorloneet udlublo nællunærkotaloneet nællogaussiuk, Innúb Ernerætta tikkibiksa.

14 Taimaissavok, sordlo angutib nunamut adlamut aularomarsub, kivgenne kákoei, perkotinnelo tunniullugit taukkonunga; 15 Illællo tunnia anningaursautinnik tedlimannik, aipalo marlungnik, pingajuællo attautsemik, peet nãmaktiniardlugit taukkonunga. 16 Tedlimannik anningaursautinnik pirssok tava aularpok, niokutiginiaramigillo, tedlimannik adlennik añingaursautinnik illauei. 17 Taimatõg marlungnik anningaursautingnik pirssub, illaugipektõg marlungnik adlængnik. 18 Attauseenarmigle pirssub nuna ittersællioriartorpa, nálekamelo anningaursauta irssertorlugo. 19 Mattoma kingunersoa kivget okkoa nálegæt tikkipok, kiglissioromaulugit. 20 Tava sakkomerpok tedlimannik anningaursautinnik pirssok, adlenniglo anningaursautinnik tedlimannik neksarlune okallukpok: Nálegak, anningaursautinnik tedlimannik tunningma; areit, adlennik tedlimannik anningaursautinnik illauakka. 21 Nálegætta tava okarbiga: Kujanak, issumagiksotit illomortotillo kivgak, kabsingoennut illomortotit; amerdlasórsoarnut pissitsomárpaukit, nálekauvit tipeitsugbianut isserit.

22 Tava sakkomerioktõg marlungnik anningaursautingni pirssok, okalluklunelo: Nálegak, marlungnik anningaursautin nik tunnigingma; areit, adlængnik marlungnik illauækk 23 Nálegætta okarbiga: Kujanak, issumagiksotit illomort tillo kivgak, kabsingoennut illomortotit; amerdlasórsoarn pissitsomárpaukit, nálekauvit tipeitsugbianut isserit. 24 Ke sakkomerioktõg attautsemik anningaursaumik pirssok, oka luklunelo: Nálegak, illissimagivkit, sioranárlutit angutáursó auit, kibloirsarauillo siaroartengisarnik, kattersoirsarauil illingisarnik. 25 Sioravlungalo anningaursautit nunamut i sertoriartoriga. Areit, peet piuk. 26 Nálegættale akk okallugbigællugolo: Ajortotit erkeiasuktotillo kivgak, illis magingma, kibloirsartunga siaroartengisamnik, kattersoilun alo illingisamnik; 27 Taimaitomik anningaursautiga t niussægalloarit anningaursennik taurseirsunnut, tikkikuma piga tava pekajariga adlamik illænekartok. 28 Taimaitom anningaursaumik arksársiuk, kollinniglo anningaursaute tunnissiuk tamattominga. 29 Pekkartok sumik, tunninekai samet, pekkangãrkollugo, pekkangitsorle arksárnekaissavokt piminik. 30 Kivgarlo attungitsok egissiuk tãrnerrúrsom terssane opitórsóvlutiglo korsakotaissaput.

(Evangelium am 26 Sontag nach Trinit).

31 Innúble Ernera ussornarsusimine tikkikune, Engeli ajungitsut tamasa illagællugit, tava ivksiaissavok ivksiauvin mine ussornartome; 32 Innuillo tamarluinnarsoarmik ké ætta sáne kattissimaissaput. Auiksartissauei tava, sordlo p sirsub sauet arngnet auiksartitarei angursoarnit. 33 Saue tellerpingme tunganut pississauei, angursuillo saumingm tunganut. 34 Nálegaunerub tava tellerpingme tunganétut i okarbigissauei: Kaisitse, Atátama tængekartitei, nálegauv kingorngursarissiuk illivsenut pigináng orsægáursok sillars aulakautanit. 35 Kãktunga, nerrisikivsinga. Immerosuktung immikivsinga. Tikkeraursunga, sinniktarkogivsinga. 36 Ta

makangitsunga, annorartartikivsinga. Napparsimarsunga, tikkerarivsinga. Parnãrsimauvingmétunga, ornikivsinga. 37 Illuartut tava akkissauæt, okarlutiglo: Nálegak, kanga kãktotit tekkogivtigit, nerdlerlutillo? Immerosuktillutilloneet, immikivtigit? 38 Kanga tikkeraursotit tekkogivtigit, sinniktarkollutillo? Tammakangisillutilloneet, annorartartikivtigit? 39 Kanga tekkogivtigit napparsimarsotit parnãrsimauvingmétotilloneet, ornikivtigit? 40 Nálegaunerub tava akkissauei, okallugbigællugillo: Illomut, okaupause: Okkoa kattengutima mingningoæt sumik pigikse, tamattominga uanga pigivsinga. 41 Saumingme tunganétuttõg tava okarbigissauei: Arksoarnartorsuit uamnit aularitse ingnermut kammissengitsomut, piginnángorsarsimarsomut tornársungmut Engeleenullo. 42 Kãktunga, nerdlingikivsinga. Immerosuktunga, immingikivsinga. 43 Tikkeraursunga, sinniktarkongikivsinga. Tamãkangitsunga, annorartartingikivsinga. Napparsimarsunga parnãrsimauvingmétungalo, orningikivsinga. 44 Tava taukkoatõg akkiomáriæt, okalluklutiglo: Nálegak, kanga tekkogivtigit kãktillutit, immerosuktillutilloneet, tikkerartillutilloneet, tammakangisillutilloneet, napparsimatillutilloneet, parnãrsimauvingmétillutilloneet, kivgartorbiginnatillo? 45 Akkissauei tava, okallukluneło: Illomut, okaupause; okkoa mingningoæt sumik pingikikse, tamattominga uanga pingikivsingatõg. 46 Tava taukkoa annernartorsoarmut sorajuitsomut pissaput; illuartulle innursúmut nãksaungitsomut.

KAP. XXVI.

Iesuse tenninekartok; Communionekartitsiok; aungmik kiæguktok nautsévingme; kingarsorteisa tiguæt aularulugolo Kaifasemut; Petrusib missiutiga.

Okautsinnelo tamakko tamasa Iesusib nãgamigit, ajokærsukenne okallugbigei: 2 Illissimauarse, udluk marluk nãpennik,

anniviksiussaput; tava Innúb Ernera pissitáussavok kikkiet tugáussevlune kerssungmut senningarsomut.

3 Taimane pellessiunerit, aglekennik illissimarsullo, innuillo uttokaunereet kattillerput, Pellessiunerub, Kaifasemattiglub, iglorsoanut: 4 Okallukattigeekpullo, kannok pekoserdluklutik Iesuse tigujomaulugo tokkotsuklugolo. 5 Okapulle: Udlorsiortilluta pissarunnago, innuit pikkitorsoænorkonnagit. 6 Iesusele Bethaniametillugo, Simob puppisógalloab igloane: 7 Arngnab ornikpa, ermutsirsarlutarnutiksamik akkisõmik immalingmik; tamannalo koniakoanut, nerrivingme ivksiautillugo. 8 Tamannale ajsikærsugeisa tekkogamiko, illuaringilæt, okalluklutiglo: Saotamanna koinerdlukpa? 9 Tarnutiksak una tunnisimagutiakkillernekaissægalloartok anningaursaperksoarnik, tunnirstiksennik peetsunnut. 10 Tamannale Iesusib tussaramiuteokarbigei: Arngnak una saog allieisuktipissiuk? Ajungitsonipimmanga. 11 Nungulluse peetsunnik illakartuinnarpoauangale neijortuinnaissengilause (timimnik). 12 Tarnutiksakouna timimnut koigamiuk, tennikadlarpãnga, illivermut illiksáussægama. 13 Illomut, okaupause: Okautsit tussarnersiokkoa okautáussappætta sillarsoarme tamanne taunatõg okautáussaugiok, kannongétomik pigãnga erkailugo. 14 Tarkarkanek marluk illæt, Iudase Ischariotemik attelik, pellessinernut aularpok. 15 Okalluklunelo: Sumik tunniomauvisinga? Illivsenut pissitsomárpara. Anningaursennik 30-nitunniomaulugo unnerput tava. 16 Mattomalo kingorna taukkonunga pissiniællerpa, nautsorsoilune.

17 Sérnakangitsunnigle timmiursartoleramik, udlorme siudlerme ajokærsuket Iesuse ornikpæt, appersorlugolo: Sumut opeplungarsaiartorkovissigut anniviksiutiksamik sauarkamik nekkiksarnik? 18 Okarpok: Iglorperksoarnut aularluse innuiorniksiuk, okarbigællugolo: Ajokærsoirsub ima okaukoátitpiviksara nedliumet, illingne anniviksioromárpunga ajokær

ukakka illagællugit. 19 Ajokærsukello taimailiorput sordlo Iesusib okaumattik, anniviksiutiksarlo sauarak opellungarsarpæt. 20 Unnulermello nerrivingmut ingipok, arkanek marluk illagællugit. 21 Nerrisillutiglo, okarpok: Illomut, okaupause, llauvse pissitsomárpãnga. 22 Allieisungãlerput tava, ingnikorlutiglo kingudlereeklutik appersólerpæt: Nálegak, uangunerpunga? 23 Akkiei, okalluklunelo: Pogutamut missukekama pissitsomárpãnga. 24 Innúb Ernera pissitáussavongme, sordlo taursominga agleksimamet; erkanarle innuk tauna, Innúb Erneranik pissitsirsok. Innungmut taursomunga ajungnerrogalloarpok innungungikune. 25 Tava Iudasib, pissitsirsætta akkia, okalluklunelo: Uangáunerpunga, Rabbi? Sápa okalluklune: Okarauit taivnavotimme. 26 Nerrisillutigle, timmiursak Iesusib tigua, kujavlunelo augorpa, ajokærsukaminullo tunniullugo, okalluklunelo: Tigullugolo nerrissiuk; terssa timiga. 27 Ermusektõg tigugia, kujavlunelo tamattominga tunniei, okalluklunelo: Tamause terssanga immeritse; 28 Terssa auga, Testamentitáb aua, amerdlasórsuit pivlugit koirsok, ajortoærursutiksænnik. 29 Okaupause: Mattoma kingorna immissæissaunga Weiniksaglub orpiub tungoanik, udlok tauna nedliutinnago, immerkissægiga illagælluse Atátama nálegauviane.

30 Tuksiautillo ussorutit attoræramikik, anniput orksũrsaliksamut kakkamut. 31 Tava Iesusib okarbigei: Unnuak tamanna tamause mammiasutigiomárpausinga. Agleksimamet: Pársirsok unnattaissauara, sauarpaillo siamartissaput. 32 Makkikumale (tokkorsunnit) siudlerissauausinga Galilæamut. 33 Petrusible sápa, okallugbigællugolo: Tamarmigloneet mammiasutigigalloarpattit, uanga mamiasutigiomangilluinnarpaukit. 34 Iesusible okarbiga: Illomut, okaupaukit; unnuak tamanna tingmirset angutiviæt kardlortinnago misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. 35 Petrusib okarbiga:

Tokkokattigissægukilloneet, misserratigiomangilaukit. Taim
tõg ajokærsuket tamarmik okariput.

36 Illagællugit tava Iesusib ungalusimarsok ornikpa, Geth
semanemik attelik, ajokærsukennelo okarbigei: Terssung
ingititse, taivkunga tuksiariartortillunga. 37 Petrusel
Zebedæusiblo erneræk ingminut pissipei, allieisulerlunelo ko
sellangãlerpok. 38 Iesusib tava okarbigei: Tarniga allieisun
ãrkau tokkomut aglæt; terssanétuarluselo pigárkattigissing
39 Kannitomullo aularlune, nunamut pædlorpok, tuksiarlune
okarpok: Atátaga, ajornængipet, ermusek una uamnit pærl
piomarsamnigle pinnek, pekkorselle pille. 40 Ajokærs
kennelo ornikamigit, sinniktut tikkipei, Petruselo okarbig
Killængoamigloneet pigárkattigiginnaungilissinga? 41 Pi
árluselo tuksiaritse, urssernartomut pekkonnase. Annern
pillerigalloarpok, uinnigle ajulerpok. 42 Aipæksanik au
tuksiariartoriok, okalluklunelo: Atátaga, ajornængila, ermus
una uamnit pærkollugo, immingikadlaruvne; tava pekkors
pille. 43 Utteramelo, ama sinniktut tikkiniei, uerngarn
millo uisanek ajormætta, 44 Kemmeklugillo, pingajuksan
ama tuksiariartoriok, okautsinnelo okauserekiklugit. 45 Ta
ajokærsukenne tikkipei, okallugbigællugillo: Mãnakut a
læt sinnikomauluselo kassuérsaromavisse? Atta, nedliu
mavok, Innúb Ernera pissitáussavok ajortulliartut arksein
46 Makkilluselo aularta; areit, tamãnépok uamnik pissi
sirsok.

47 Sullelo taima okalluktillugo, atta, Iudase, arkanek ma
luk illæt tikkillerpok, illagællugillo innuperksuit; pænnali
sartut, pappilirsartullo, (kerssungnik) taukkoa pirssut Pelle
siunernit innuillo uttokaunereenit. 48 Pissitsirsublo næll
nærkumik tunnigei, ima okalluklune: Kunnigæksara, taunaj
márpok, tauna tigussiuk. 49 Erngerlugo tava Iesuse ornik
okalluklunelo: Rabbi, pidluarkonarsekeet; kuñikpa tav
50 Iesusible okarbiga: Ikkingutiga, saog tikkiupit? Ta

Iesuse ornikpæt, tigullugolo. 51 Attalo, Iesusib neijorteisa illæta pænnane ammua, pellessiunerublo kivga pænnaua, siutárlugolo. 52 Iesusib tava okarbiga: Pænnet mangugúk innanut; merssa pænnamik attorniartok tokkotáussavok pænnamik. 53 Issumakarnerpilloneet, Atátamnut tuksiarsinnaungitsugællunga, tunnekollunga Engelerperksoarnik 12 Legionennit amerdlanernik? 54 Kannorle tava agleket erkussapet? Mãna taimaissavok. 55 Taimane innuperksuit okko Iesusib okarbigei: Sordlo innungmik tokkotsirsomut annirsose, pænnalirsarluselo, pappilirsarluselo tiguniarlunga; udlut nungullugit merssa neijorivse, nálekbingmelo ajokærsoilunga, tigungilausingale. 56 Tamakkoale tamarmik taimaisersimaput, Profetit aglegeit erkokollugit. Tava ajokærsuket tamarmik kemmekpæt, kemmãulutiglo. 57 Iesusemigle tigussirsut, Pellessiunermut Kaifasemut pissipæt, terssunga aglekennik illissimarsut uttokaunerillo kattissimarsut. 58 Petrusible mallikpa kingornanit, pellessiunerub iglorsoa tikkillugó, isserlunelo, kivgello akkornænnut ingipok, kannok pissægæt tekkojomaulugo. 59 Pellessiunerille uttokaunerillo, kiglissioirsullo tamarmik seglutiksarsiorput Iesusemut, tokkotsuklugo; 60 Sumigle nervsangilet. Umnillo amerdlasút sakkomersut okautiginerdlukpæt seglóvlutik, sulle tamerssa nervsangilet. Kesa seglutórsoæk marluk sakkomerpuk, 61 Okalluklutiglo: Una okartok, Gudib igloa asserorsinnauara, udlullo pingasut sennakiklugo. 62 Pellessiunerub tava nækkoilune okarbiga: Akkiniængilatit, tamakko pivlugit, passimmattit taukkoa? 63 Iesusele niblingilak. Pellessiunerub tava sápa, okarbigællugolo: Tokkosuitsub Gudib kénæt sáne appersorpaukit, okarbigekogauta, Kristusióguit, Gudib Ernera. 64 Iesusib okarbiga: Okarauit taivnávungame. Okaupausele: Mattoma kingorna Innúb Ernera tekkussauarse ivksiarsok pirssaunerub tellerpiætta tungane, killaublo nuieine erssersok. 65 Pellessiunerub tava annorarsenne alliktulerpei, okalluklunelo: Gude mitteka sumik adlamik tava nællunærsitariakarnerpogut?

42
E7
B4
18

Atta, mãna Gude mitteka tussarsimauarse. 66 Kann issumavisse? Akkiæt, okarlutiglo: Tokkotæksainávo 67 Kéna tava ketserarpæt, tiglukugolo piæt. Illeisale kén ut erksãrpæt, 68 Okalluklutiglo: Kristeá, okarbigælluta koniaruk, illingnik erksãrsirsok kina?

69 Petrusele takkammane ungalut illuænne ivksiars Kivgab arngnab tava ornikpa, okalluklunelo: Idlillo Iesu Galilæamiub aiparigiátittõg. 70 Missiarporle, tamasa tus tillugit, okalluklunelo: Okautsissit nælloakka. 71 Annime arngnab adlab tekkoa, neijortunnullo okarpok: Unatõg Ie sib Nazaremiub illagigia. 72 Missiariok ama, okauserlukl pimiok: Innuk tauna illissaringilara. 73 Terssugutsiæ ormello terssanétuartut ornigukput, Petruselo okarbigæt: lomut, idlitsõg taukkoa illagigiátit, okautsivit merssa næ nærjarpátit. 74 Tava pillerpok ingminik angernerdlukl okauserlulerlunelo: Innuk tauna illissaringilara. Tavain tingmirset angutiviæt kardlorpok. 75 Iesusib okausee trusib tava erkaiei, ima okarbigimañe: Tingmirset angutiv kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarlu Annivlunelo tava kejangãrpok.

KAP. XXVII.

Iesuse pissipæt Pilatusemut; taursomunga ekkartõuneko pok, anniartinekarlunelo kikkiektornekarpok; tokkomet sornartut pirssarput; illivermut illinekarpok.

Kaumalermelle Pellessiunerit innuillo uttokaunereet tamarm kattillerlutik okallukattigeekput Iesuse pivlugo, tokkot maulugo. 2 Kellersorlugolo aularupæt, nunablo nálegan Pontiuse Pilatusemut, tunniupæt. 3 Iudasible pissitsirsæ tekkogamiuk pissitáursok tokkomut, perkiksimilerpok, annin aursello ivko 30 uttertitsartorpei pellessinernut innuillo tokaunereenut, 4 Okalluklunelo: Ajortulliarkaunga, pi itsok auk pissinauko. 5 Taukkoa okarput: Uagut sugar

tamanna? Idlit piet. Anningaursello okko nálekbingmut nellukamigit, kemmãvok, nangminerlo nivingariartorpok. 6 Anningaurselle ivko Pellessiunerit tigueit, okalluklutiglo: Illuangilak akko illivlugit Gudib igloætta iklerbianut, aungmut akkiómatta. 7 Okallukattigeekpulle, machiortublo nautsévia pissiaræt okkoninga, tekkornartennut illiveksáukollugo. 8 Taimaitomik nautsévik tamanna taigornekarpok, aub nautsévianik, sulle udlome. 9 Erkosimaput tava Profetib Ieremiasib okausee, imaitut: Israelib kingueinit aningaurset 30, pissiamik akkee, pieit, 10 Akkigællugillo machiortub nautsévianut, taima Nállekab okallukkoãnga. 11 Iesusele nunab nálegætta sáne kikkartok, nunablo nálegætta appersorpa, okalluklunelo: Iudit nálegaunerátit? Iesusible okarbiga: Okarauit taivnávungame. 12 Pellessiunerillo uttokaunerillo passingãrmænne, akkingilei. 13 Pilatusib tava okarbiga: Tussangilatit, kannok aktigirsomik passingãrmattit? 14 Akkingilluinnarpale okautsemik attautsemigloneet; tamanna nunab nálegætta aglæt aijaisórutigingãra. 15 Nungullutigle tamattominga udlorsiortarángætta nunab nálega illerkokartok, parnãrursimarsut illæt, innuit piomarsæt, annisitara taukkonunga. 16 Taimanele adlennit ajornerrúrsomik parnãrusimarsokarpok, Barrabasemik attelingmik. 17 Kattissimamættalo, Pilatusib okarbigei: Kimik annisitsekovissinga? Barrabasemigloneet. Iesusemigloneet, Kristusmeik tairsamik? 18 Illissimagamigit, kingarællugo terssunga pissikæt. 19 Kiglissiorbingmelo ivksiauvingme ivksiautillugo, nulliætta ima okautsartorkoa: Illuartok tauna allaruk, voitsiak tauna sinnektorangauko, nagliukerssunga. 20 Pellessiunerille uttokaunerillo innungnik kajumiksainiarput, kenukollugit Barrabasemik, Iesusele tokkokollugo. 21 Nunab nálegætta tava appersorpei, okarbigællugillo; Okkóa ardlængnik kimik annisitsekovissinga illivsenut? Okarput: Barrabasemik. 22 Pilatusib okarbigei: Kannorle pissauara Iesuse, Kristusemik tairsak? Tamarmik okarput: Kikkiektortirssuk kerssungmut senningarsomut. 23 Nunab nálega okarpok: Sumingme ajortullia? Sullile

niblingārlutik sualullerput, okalluklutiglo: Kikkiektortirs
kerssungmut senningarsomut. 24 Pilatusible mallugilerlugi
ajuleramigit, pikkitorsoængorsinnarmættalo, immek tava p
arksennelo arssekpei innuit irssigitillugit, okalluklunelo: Pi
itsóvunga illuartub taursoma áuanut, illivse piarse. 25 P
nuperksuit tamarmik tava akkiæt, okalluklutiglo: Aua uautin
pille kittornautinullo. 26 Barrabase tava annisipa taukk
nunga; Iesusele ipperartorkoa, pissillugolo kikkiektortek
lugo. 27 Nunab nálegætta sorssuktukseisa tava Iesu
pissipæt ingmingnut iglomut kiglissiorbingmut, innuper
suillo tamasa kattissimatipeit tauna pivlugo. 28 Matta
lugolo piæt, annoramiglo aukpalláriksomik kadlerpæt. 29 Ni
korutiksamiglo kénariksunnik kakkidlernekutinnik per
laiput, niakoanullo ivertipæt, sudlutómiglo ajaupialerpæt ar
seisigut tellerpeesigut, serkomigarbigællugolo mittautigæt, oka
luklutiglo: Ullapisautekarit, Iudit nálegaunerát. 30 Kets
rarpæt tava, ajaupiarlo sudlutók piæt, tamattomingalo niak
annaulerpæt. 31 Mittautigisimagamikolo kallipámik annor
jarpæt, nangminerlo annoreinik attitillugo; kikkiektoroma
lugolo aularupæt.

32 Annivlutiglo ingerdlatillutik, innuk kanningārpæt, S
monmik attelik, Zirenemio; tauna erdlokopæt, senningarso
erksukollugo taursoma kingornagut. 33 Nunalo, Golgatami
attelik, tikkinamiko, terssa niakortóumik tairsak, 34 Tav
immipæt sérnartomik sungamik akkunelingmik; tamanna
õgiaralloaramiuk immeromangila. 35 Kikkiektoramikole, a
norei ingmingnut augorpeit, immerautigællugillo; Profeti
okausee erkokollugit, imaitut: Annorarsakka augorpeit ingming
nut, kalliparalo immerautigæt. 36 Terssanelo ivksiauarluti
allapernarsorpæt. 37 Niakoættalo kollanut agleket ivertipeit
tokkokorsútanik, imaitut: Terssa Iesus, Iudit nálegaunerát
38 Ajortulliartuglo marluk taursomunga illagitillugik kikkiek
torpægik, ardlæk tellerpiætta tunganut, aipalo saumiætta tung
anut. 39 Terssonale sennerkotut, mittautigæt illækemmisarbig
ællugolo, 40 Okalluklutiglo: Nálekbingmik asseroirsotiná, sen

naulugolo udlut pingasut, illingnik annauniarit; Gudib erneripattit senningarsomit akkarit. 41 Taimatõg pellessiunerit, aglekennik illissimarsut illagællugit, mittautigigiæt, okalluklutiglo: 42 Adlet ikkiorarei, ingminigle ikkiornek ajorpok. Israelittit nálegauneripp ænne, mãna senningarsomit akkarle, tava operiomárparput. 43 Gude tettigimañe, annauliuk mãna, nuenneriguniuk Gudib ernerigane unnermet. 44 Taimatõg innungærsuk kikkiektortisimakattækit mittautigigiæk. 45 Udlublo nællunærkota arbeningormet, nuna tamarme tãrtorsoængorpok, nullunærkota kollinilloæt tikkillugo. 46 Udlublo nællunærkota kollinilloængormet, Iesuse niblingãrpok, okalluklunelo: Eli, Eli, lama asabtani? terssa imaipok: Gudiga, Gudiga, saog kemmekpinga? 47 Terssanétulle illeisa tamanna tussaramiko, okarput: Eliase oma kãkoa. 48 Taukkoa illæt tava erngerdlune akpadlárpok, milluartorlo tigullugo sérnartomut missukpa meitsektillugolo, ajaupirsamullo kappullugo, immipa tamattominga. 49 Adlelle okarput: Voitje, attegole, Eliasib annautsartussennerpa? 50 Iesusele ama niblingãriok, annernængærlunelo. 51 Attalo, nálekbiub umiksoa allikpok marlungorlune, pauanga sammunga tikkillugo aglæt. 52 Nunalo seiuktorsoængorpok, kãrsullo koppivlutik, illergveello mattuærput, amerdlasúllo illuartut sinniviksut tokkungarsut timeit umarput, 53 Illivernillo anniput, (tokkorsunnit) makkimet kingorna, iglorperksoarnullo piput, amerdlasórsoarnullo sakkomerlutik. 54 Sorssuktukselle nálegætta, neijorteisalo Iesusemik allapernarsoirsut, nuna seiuktorsoængortok, kannorlo pirssartaket tamasa, tekkogamikik, annilangãrput, okalluklutiglo: Illomut tauna Gudib Erneriga. 55 Arngnello amerdlasút Iesusemik mallingniktut, taursomungalo kivgartortut, terssanétut, ungesiksomit irssigiuartut. 56 Taukkoa akkornænnátut Maria Magdalena, Marialo, Iakublo Iosesiblo arngnæk, Zebedæusiblo ernereesa arngnæt.

57 Unnulermelle angut pissõrsoak, Iosefemik attelik, Arimatiamit pirssok, taunatõg Iesusib ajokærsugarigia. 58 Taur-

soma Pilatuse ornikpa, kenuvigællugolo Iesusib timanik, Pila
tusib tava tunniukoa taursomunga. 59 Tima Iosefib tava pi
immullugolo annoraksamut sátomut ivlernartomut. 60 Ill
vektãminullo, kãrsomut illulekkorsaminut, illiartorpa, ujara
soarlo arksakálugo illerrub mattoa perroa, aularlunel
61 Maria Magdalenale, Marialo adla terssanétuk, illivek s
lugo ingipuk. 62 Opellungarsarbiuble udloa kangiumet, a
kago kaumet, pellessiunerit Farisæerillo tamarmik Pilatusem
piput, 63 Okalluklutiglo: Nálegak, erkaiarput, seglokittai
sok ivna, sulle innutillune, ima okartok: Udlut pingajuæn
(tokkorsunnit) makkitsomárpunga. 64 Taimaitomik, udl
pingajuæt nautsorsorniarlugo, illivek párekiksarkogiuk, aj
kærsugeisa tigligiartorkonnago, innungnullo okarkennap
tokkorsunnit makkisimarsok unnerlugo; seglokittainerlo kin
udlerpák, tava ajornerrojomárpok siudlerpámit. 65 Pilatus
okarbigei: Terssa pársirsukset, issumauvsiniglo párekiksa
titsartorsiuk. 66 Aularput tava, illiverlo páritillugo pig
tunnut, ujararsoarlo nakkitaruserpæt.

KAP. XXVIII.

*Kristuse makkipok tokkorsunnit; arngnennut ajokærsukam
nullo sakkomerpok, pekkorsaminiglo tunniei.*

Sabbatele kangiumet, udlorme siudlerme, Mariab Magdal
nab, Mariablo adlab, illivek ornikpæt tekkonniarlugo. 2 A
talo, nuna seiuktorsoængorpok. Nálekab Engeliætta mers
killangmit akkarlune, ujarak pæriartorpa (illerrub) páni
kãnullo ingillune. 3 Taursoma tautoa sordlo ingnãdlengne
soak, annoralo aputtitut kakkortigau. 4 Pársirsulle annilá
put erksinermik, tokkorsuttullo-élerlutik. 5 Engelible arn
næk sápek, okallugbigællugiglo: Erksekennatik; Iesuse ki
kiektortisimarsok ujariktik, illissimauautik; 6 Tamãnén
ilak, (tokkorsunnit) makkisimavok, sordlo okartok. Náleka
innigigalloa tekkoiartukko, 7 Ajokærsugeilo okarbigiartor

suarsigik, tokkorsunnit makkisimamet; attalo, siudlerissauarse Galiliæamut. Atta, okaukivtik tamattominga. 8 Taukkoale illivermit anninæsuarpuk, erksivlutiglo tipeitsungārput, akpallutiglo, tamanna okautigiomagamiko ajokærsugeinut. Ajokærsugeinullo okautigiartorlugo ingerdlatillutik; 9 Atta, Iesusib tava nellaupek, okalluklunelo, ullapisautekaritik. Ornikpæglo, issigeilo erkillugit, pædlorbigæk. 10 Iesusib tava okarbigipek: Erksekennatik; kattengutikka okautsartorsigik tamattominga, Galilæamut aularkollugit, terssane tekkussauānga.

11 Terssungale ingerdlatillugit, atta, pársirsut illeit iglorperksoarnut piput, tamasalo taimailirset okautigeit pellessiunernut. 12 Taukkoa tava, uttokaunerit illagællugit, kattissimaiartorput, okallukattigeeklutiglo, sorssuktuksennullo tunniulerpeit anningaursaperksuit, 13 Okalluklutiglo: Ima okaritse: Ajokærsugeisa tigligiartorpæt unnuame, sinniktilluta; 14 Nunablo nálegætta tamanna tussaumalerpago, uagut okaukiksarniaromárparput, illivse pidlárkonnase taursomunga. 15 Anningaursello taukkoa pieit, taimailiorlutiglo sordlo ajokærsorātik. Tamanna Iudit okauserillerpæt sulle udlome aglæt.

16 Ajokærsukelle taukkoa arkaneglit Galilæamut aularput kakkamut, terssunga Iesusib pekkomattik. 17 Tekkogamikolo pædlorbigæt; illeille nekkimaput. 18 Iesusiblo ornikpei okallugbigællugillo, ima okalluklune: Tunninekarpunga pirssaunernik tamannik killangmelo nunamelo. 19 Taimaitomik aularitse, innuillo tamasa ajokærsorniarsigik, koivlugillo Atatab, Ernerublo, Añernerublo ajunginerub akkane. 20 Ajokærsorsigiglo, mallikollugit tamasa pekkorsakka illivsenut; Attalo, udlut tamasa neijortuinnaissauause, silla nātinnago.

42
E7
B4
18

EVANGELIUME.

MARKUSIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iohannese okalluktuallerpok, koirsivlunelo; Iesuse koeko urssernekarpok; ajokærsukenne kennerpei; nappauteling kaitsorsaiok.

Terssa okautsit tussarnersut aulakautæt Iesusemik Krist mik, Gudib Erneranik, 2 Sordlo Profetib aglegeine agle mamet: Areit, Engeliga aulartipara siunernut, arvkoti illuarsariartorkollugo siunerne. 3 Ajokærsoirsub nippa inn ajuitsomépok, imailune: Nálekab arvkotiksa illuarsars arvkosinekseilo nardlorsarsigik. 4 Iohannese innukaju métok koirsiok okalluktarlunelo koirsúmik sainiarsutiksam ajortoærursutiksamut. 5 Iudæamiullo Ierusalemmiullo tam mik, annivigæt, koekollutiglo taursomunga Iordaneme ko soarme, ajortittiglo angiginnagit niptarpeit. 6 Iohann annorakartok nerssútit Kameelit merkoinnik, ketterutek lunelo amiminermik, ivginnelo piglertet egitseillo porosing tungosungnitsut nekkigei. 7 Okalluktuarlunelo okausekar imaitunnik: Kingunevkut tikkiutuksakaromárpok, uam pirssársónerrársomik, tauna sikkivigællugoloneet, issigamæ singærlugit aglæt, kingakobigekara. 8 Uanga koirsara immermik, taursomale kojomarpáse, Anernermik ajungin mik.

9 Taimanelo Iesuse piok Galilæamit Nazaremit, Iohanne mullo koekollune Iordaneme. 10 Erngerlunelo immern kakkimet, killak angmalersok tekkoa, Annernerlo, Taubes akkartok taursomungalo pirssok. 11 Tavalo nippe killan mit tussartitok ima: Idlit assærsarællutit Erneragit, nuenner sarællutit. 12 Erngerlugolo Annernerub pissipa innukaju

omut. 13 Udlullo 40 nãuei terssane innukajuitsome, tornárungmullo urssersimarsok, nerssútillo akkornænnnétok, Englillo kivgartorbigæt.

14 Iohannesele pissitáugadlarmet kingorna Iesuse Galilæanut piok, okautsinniglo tussarnersunnik okallulerpok Gudib nálegauvianik, 15 Ima okalluklune: Nedliumet, Gudiblo nálegauvia kaglisimamet, sainiaritse, okautsillo tussarnersut perissigik. 16 Galilæable immauviætta sinnane pissukame, Simon, kattengutalo Andrease, tekkopek, karksuseirsuk immane, aulisartógamik. 17 Iesusiblo okarbigipek: Malliktinga, nnungnik aulisartungortitsomárpautik. 18 Karksutittik tava erngerlutik kemmeklugillo mallikpæk. 19 Terssangalo siuitsiællerame, Iako, Zebedæusib ernera, kattengutalo Iohannese, tekkopok, umiarsoarmétuk, karksutittik illártorlugit; erngerlunelo kákopek. 20 Tava angursik Zebedæuse umiarsoarmut kemmekpæk, kivget akkiksarsiortut illagællugit, Iesuselo mallikpæk.

21 Kapernaumullo piput; Sabbatiúrsarángello erngerlune illiniartarbingmut isserpok, ajokærsoilunelo. 22 Ajokærsúteilo annilárutigeit, pikkunartomik okallungmet, aglekenniglo illissimarsuttut ajokærsoingimet. 23 Terssanelo innuk illiniartarbiænnétok, annernermik maujungnartomik illumiulik, tauna niblidlárpok, 24 Okalluklunelo: Oma, sugautigit Iesuse Nazaremio? Asseroriartorpautigut; kináursotit illissimauaukit, Gudib ajungitsorátit. 25 Iesusible siorarsárpa, okalluklunelo: Okaissærit, omangalo anneet. 26 Anernerublo maujungnartub tava issivterpa, niblingãrlunelo anniok taursomanga 27 Tamarmik tava annilárput, ingmingnullo appersortáuput, ima okalluklutik: Suna terssa? Suna una ajokærsutitãk? Annernerit maujungnartut sukkanersomik okaumattik, nálekpæt. 28 Terssangainarlo tussaumauæt Galilæab erkanétut tamarmik. 29 Erngerlutiglo illiniartarbingmit anniput; Simoniblo Andreasiblo igloængnut piput, Iakolo Io-

hanneselo illagællugik. 30 Simoniblo sekkia innængarso
kannimanartomik napparsimaulune; taursomingalo erngerlu
okarbigæt. 31 Ornikpa tava, arkseisigullo tigua makkitil
golo; terssangainarlo kannimanartub kemmengmañe, ki
artorbigei. 32 Unnulermelle, sekkenek tachisimamet, tama
nik nappautiglit tornársuglillo taursomunga pissipeit. 33
lorperksoarmiullo tamarmik mattub sillatanut kattillerp
34 Napparsimarsullo amerdlasút, tamannik nappautiglit, ka
sorsarpei; annernepilluillo amerdlasút annisipei, annerne
luillo okallukongilei, illissarimænne. 35 Akkagómello su
tãrtillugó makkiarlune anniok. Iesuselo innukajuitsom
aularpok, terssanelo tuksiarlune. 36 Petrusiblo neijorteis
malligæsuarpæt. 37 Nennigamikolo, okarbigæt: Tamarm
ujarpátit. 38 Okarbigeilo: Iglorpængnut kanninerrúrsunn
aularta, taivkanetsõg okallussægama; tamanna pivlugo mer
tamaungnarama. 39 Illiniartarbeenelo Galilæame taman
ajokærsoiok, tornársuillo annisillugit.

40 Angutiblo puppiksoursub ornikpa, tuksiarbigællugo
serkomigarbiga, okarbigællugolo: Piomaguit, puppærotis
nauarma. 41 Iesusiblo nákigingãrpa, arksennelo issæktorp
aktorlugolo okarpok: Piomavunga, puppærotit. 42 Taima
okarmet, terssangainak puppiksub kemmekpa; puppæroluis
narpok tava. 43 Iesusiblo innertingãrpa, erngerlugolo aula
tipa ingminit, 44 Okallugbigællugolo: Miannersorit, adle
nut tamanna okautigidlåriaurnago; Pellessemulle peet, te
kotillutillo taursomunga, tunnirsútiksarlo, Mosesib tun
ukorsa, tunniullugo, puppæronauit, nællojungnærkollugi
45 Taunale, annigame okalluktorsoængolerkau tamattoming
tamannalo tussaumarsængortipa; taimaitomik kingorna Iesu
sappillersok iglorperksoarnut issernek tekkuksáulune; au
tænnele innukajuitsunnélersok, terssungalo ornikpæt tamañit

KAP. II.

Tungmaktortok Iesusib kaitsorsarpa; Mattheuse kennerpa; Farisæerit ajokærsorpei nerringiniarnermik; ajokærsukenne sernigei.

Udlullo kabsingoet nämæta, ama Kapernaumut pigiok; igkométorlo tussaumauæt. 2 Erngerlutiglo innuperksuit kattillerput, inniksærovlutiglo pänetsõg aglæt; taukkolo okallugbigei. 3 Illeillo taursomunga piput, aitsivlutik tungmaktortomik, tauna sissamæt akkiarpæt. 4 Orningnerlo ajuleramiko innungnit, tava iglub neijugætta kolla angmarpæt, terssonalo sinnikbik, tungmaktortub innængauvia, ningipæt. 5 Opersusiælle Iesusib tekkogamiuk, tungmaktorsimarsok okarbiga: Ernera, ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 6 Aglekennigle illissimarsut illeit, terssane ivksiarsut, umættimikut issumalerput: 7 Una kannongétunnik okausekarpa mittenguartunnik Gudemut? Kina ajortoærotitsiginnaursok, Gude kissime, illa? 8 Iesusiblo erngerlune annernermine illissimaleramigit, illumikut taima issumalermætta, okallugbigei: Saogme taima issumalerpisse umættivsine? 9 Tungmaktorsimarsomut sumik okallungnek ajornænginerrova, ajortingnik issumakærbiginekarpotit: imaloneet, makkitit, innængauveet piuk, sakkillutillo? 10 Nællojungnærkollusele, Innúb Ernera nuname ajortoærotitsiginnaursok, tava tungmaktorsimarsomut ima okarpok: 11 Okaupaukit, makkitit, innængauveet piuk, angerdlarlutillo. 12 Erngerlunelo makkipok, innængauvigigalloelo tigua, tamasalo irssigitillugit anniok; tamarmik tava annilárput, Gudelo ussorællugo okarput: Taimaitomik tekkorsakangisainarpogut.

13 Ama tava annigiok immauviub erkanut; innuillo tamarmik ornikpæt, taursomalo ajokærsorpei. 14 Iesusiblo ingerdlatillune Levi, Alfæusib ernera, tekkoa, tunnirsirsarbingme ivksiarsok; okarbigimannelo: Mallinga; nækkoipok mallik-

lugolo. 15 Taursomalo igloane nerrivingme ivksiatillug tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo amerdlasút Iesu ajokærsugeilo ingekattigeit nerrivingmut. Taursomunga m lingniktut merssa amerdlamætta. 16 Aglekennik illissimarsu Farisæerillo tekkogamiko, tunnirsútinnik kattersoirsut ajort liartullo nerrekattigimagit; ajokærsugei okallubigeit: Saog t nirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekattigællugillo i merkattigaigit? 17 Tamanna Iesusib tussaramiuk, okallugbig Napparsimangitsut kaitsorsarjakangilet, napparsimarsulle k simik; Tikkiutunga, ajortuglit kákollugit, adlamik issumak kollugit, illuartulle pinnagit. 18 Iohannesiblo Farisæeri ajokærsugeit kabseenik nerringiniartarput; illeisa tava ornikp okallugbigællugolo: Saog Iohannesib Farisæerillo ajokærsug nerringiniararaut, ajokærsukettillo nerringiniængitsaraut? 19 susib tava okallugbigei: Nulliartomut tikkerartut kannog ill lutik nerringisinnaupet, uviksak taukkonanétillugo? Uvik merssa sulle neijormattik nerringiniarsinnaungilet. 20 Ned utsomárporle, uviksamik arksárnekaissaput; tava nerringini saput. 21 Annoratokák illártoraraingilæt nutámik annora nermik, nutáb alliktussammago pissokák, allingnerlo ajorn rursarau. 22 Weinelo nuták immerarainginiæt porose kennut, Weinib nutáb alliktussammagit porosersoket, Wein koiluksinnaissavok, porosillo asseroraraut. Weinemigle n támik porosersæt immerniaissaueit.

23 Naursullo timmiursækset (Iesusib) arvkotigimagit S bateme, ajokærsugeisalo mullingoet nutsulerpeit ingerdlatillut 24 Farisæerit tava okarbigæt: Areit, ajokærsukettit sumik niarpet Sabbateme, merssa pirssæksaungitsomik? 25 Okallu bigeilo: Attuaingisainarpisse, kannok Davi illiortok, ajors lerame, kãlerlunelo, illænnelo? 26 Kannok isserame Gud igloanut, Abjatar pellessiunerrotillugo, timmiursello tekko sækset nerrigei, illaminuttõg tunniullugit, umnit tamakko P lessit kissimik nerrinek sappingileit. 27 Okallugbigeilo: I nuk pivlugo Sabbate pingortisimavok, Sabbatele pivlugo innu

pingortisimangilak. 28 Innúb Ernera Sabbatemuttõg nálegávok.

KAP. III.

Iesuse kaitsorsaiok tokkungarsunnik arksalingmik; innuperksuit kaitsorsarkoput; ajokærsuket 12 kennerpei; Annernermut ajunginermut mittengnek pivlugo; Arngne kattengutinnelo okautigei.

Illiniartarbingmullo ama isseriok. Innuglo terssanétok, taursoma arkseisa idloee tokkungarsut. 2 Allapernarsorpæt tava, Sabbateme kaitsorsãissæsugællugo, paitsisiksarsioromagamik taursomunga. 3 Innungmullo tokkungarsunnik arksalingmut okarpok: Nækkoillutit tamaunga peet. 4 Okallugbigeilo: Sabbateme ajungitsulliaissaugulloneet ajortulliaissaugulloneet? innuk annaullugoloneet tokkollugoloneet? Taukkoale niblingilet. 5 Kammaklune tava sieklugit irssigei, umætteillo mangertorsuit allieisutigei; innuglo tauna okarbiga: Arksettit issuikit. Issuipei tava. Arkseilo ajorungnærput idlumisun-élerlutik. 6 Farisæerit tava anniput erngerlutiglo pivlugo okallukattigeelerput, Herodesib innuktei illagællugit, kannog illivlutik tokkotsomaulugo.

7 Iesusele immauvingmut aularpok ajokærsukenne illagællugit; innuperksuillo mallikpæt Galilæamit Iudæamillo, 8 Ierusalemmillo, Idumæamillo, Iordaniblo akkianit, Tirusiblo Sidoniblo erkængnit; innuperksuit taukkoa, ussornartullirseinik tussartut, ornikpæt. 9 Ajokærsukennelo okaupei, attortuksarsiukollune umiaitsiamik, innuit pivlugit, tattorkunginame taukkonunga. 10 Amerdlasórsuit merssa kaitsorsarmagit; taimaimet anniaglit tamarmik orningniarpæt aktoromaulugo. 11 Annernerillo maujungnartut tekkorsarángamiko, pædlorbigirsaræt, niblingãrlutiglo okarput: Gudib Ernerátit. 12 Innertingãrpeilo okautigekonnane.

13 Kakkamullo majoarpok, piomarsennelo kákoei; tauk-

koa tava ornikpæt. 14 Arkaneglo marluk kennerpei neij
tuarkollune, okallugiartortungortitsomaulugit, 15 Nekkur
titsomaulugillo nappautit pejarsinnaukollugit, tornársu
annisisinnaukollugit. 16 Simonelo aitserpa, Petrusem
17 Iakolo, Zebedæusib ernera, Iohanneselo, Iakub kattengu
taukkolo aitserpok Boanergesemik, terssa imaipok, Kadli
kittornængnik. 18 Andreaselo, Filippuselo, Bartolomæuse
Mattheuselo, Tomaselo, Iakolo. Alfæusib ernera, Taddeuse
Simonelo, Kanamio; 19 Iudaselo Ischariote, pissitsir
(Iesusemik.)

20 Iglomullo angerdlarmætta, ama tava innuperksuit k
tilleriput, nerrinerloneet ajulersillugit. 21 Neijorteisalo
manna tussaramiko, annivigæt innerteromaulugo, okaram
Kassuvellarnermit nukkærotissavok. 22 Aglekennik illis
marsulle, Ierusalemmit pirssut, okarput: Beelzebukarpo
taursomingalo, tornársuit nálegænnik, annisitarei tornársu
23 Tava attautsimut kákoei, arssersóutinniglo okallugbig
lugit: Kannog-illivlune tornársub tornarsukattane annisis
naua? 24 Nálegauviub innuee ingmingnut illageegungnæ
runik, nungunauiakaut. 25 Iglublo innuee ingmingnut illa
eegungnælerunik, nungunauiakaut. 26 Tornársuglo in
minut akkerartolerune, arksoardlerlunelo, émersussengila
nungunauiakaugle. 27 Pirsársub igloanut issertokarsinnaun
ilak, perkoteinik pejaivigællugo; kissiennele pirssársoak k
lersorkăradlaruniuk, kingornalo igloa pejarlugo. 28 Illom
okaupause: Ajortunnik tamannik innuit issumakærbigineka
put, Gudemut mittengnermiktŏg aglæt, tamattominga mitte
lerunik Gudemut. 29 Annernermulle ajunginermut arksoa
nartomik okalluktok mitteklune, tauna issumakærbigineka
nauiengilak issukaissengtisomut, pissitæksainávorle ekkarto
vingmut năksaungitsomut. 30 Merssa maujungnartomik anne
nekartok unnermænne.

31 Arngnalo kattenguteilo angutit tikkiuput, sillatanélerlu
tiglo okartitsiput taursomunga, kákollugolo. 32 Innuillo iv

jaulutik illusimauæt; tava okarbigæt: Atta, arngnauvit kat-engutivillo kammanétut apperkotigátit. 33 Akkieilo, okalluk-unelo: Kina arngnarara, kikullo kattengutigakka? 34 Ajo-ærsukennelo auamine ivksiarsut sieklugit irssigei, okalluk-unelo: Areit, terssa arngnara kattengutikkalo. 35 Merssa udib pekkorseinik mallingniktok nukkarara, nejagaralo, rngnararalo.

KAP. IV.

Iesuse okallukpok arssersóutinnik sissamænnik; immak sior-sussærsipa.

Ama tava ajokærsoillerpok immauviub sinnane; innuperk-uillo taursomunga kattissimalermætta, umiarsoarmut ikkini-ariakarpok, terssungalo ingipok; innuperksuillo tamarmik nu-namétut immauviub sinnane. 2 Tekkisómiglo okallugbigi-lerpei, arssersóutinnik. Okalluktuartillunelo ima okallugbigei: 3 Nálegitse! Atta siaroarterirsok siaroarteriartorlune pirssok. 4 Siaroarterisillugolo, arvkoserngub sennianut illeit túput; tava tingmirset killaub attanétut pukkulugiartorlugit pieit. 5 Il-leillo ujaraktómut irvsokaivsängitsomut túput, náiartoræsuar-lutiglo, irvsokaivsänginamik. 6 Sekkinerle nuimet, tokko-lerput, sordlekanginamiglo pannilerput. 7 Illeillo túput orpeet kénariksut akkornænnut, orpeello kénariksut náugamik, tokko-peit, naursuksakartinnagillo. 8 Illeillo irvsoriksomut nunamut túput, nautsejæksakalerlutiglo; náulerlutiglo agdliartorput; illeillo nautsejæksakarput 30-nik, illeillo 60-nik, illeillo 100-nik. 9 Okarbigeilo: Tussarsinnaursunnik siutelik, tus-sarle. 10 Kissimémello, neijorteisa, arkanek marluk illag-ællugit, appersorpæt arssersóutinnik makkoninga. 11 Okal-lugbigeilo: Illivse tunninekarpose, killaub nálegauviætta næl-lunartua illissimakollussiuk, taukkoale uagutinéngitsut, tamatto-minga pinekainarput arssersóutinnik. 12 Merssa irssinnik

uissimarsunnik tekkunikollugit tamattominga, illissarissi
nagolo, siutinniglo angmartunnik tussarkollugit, siunersiss
nagolo; sainiaissennatiglo issumakærbigekonnatik ajortimi
nik. 13 Okallugbigeilo: Arssersóutit tamakko tussau
ajorussigik, kannog illivluse tava adlet tamasa tussaussau
sigik? 14 Okausek siaroarterirsub siaroartera. 15 Ter
pulle, arvkoserngub sennianétut: okautsinnik siaroarterinek
tunnik tussarpætta; tava erngerlune tornársub okautsit p
riartorpei umætteinut siaroartersimarsut. 16 Taimatõg ujar
tómut siaroartersimarsut, terssáput: okautsit tussarsimagunik
tipeitsungnermik erngerlutik piomadláræt; 17 Sordleka
inamigle illumingne, aulajatuinnarput; nagliuktitarángat
mallidlárángattiglo okausek pivlugo, erngerlutik tava ma
mieitsegaraut. 18 Orpeenullo kénariksunnut siaroartersim
sut, terssáput okautsinnik tussartut: 19 Nunable matto
pee issumalliutigigamikik, pissórsoængoromagamiglo, k
seeniglo adlennik ikdligupillullioramik, okautsit tava ipp
tareit, naulersuksærovlutiglo. 20 Irvsoriksomulle nunam
siaroartersimarsut, terssáput: okautsit tussarunikik, pioma
lárpeit, nautsejæksakalerlutiglo, illeit 30-nik, illeillo 60-n
illeillo 100-nik. 21 Okallugbigeilo: Nennerut ikkinekarara
nappartab nerriviubloneet attánut illisuklugo? Nãgale, n
neruserbingmulle illisuklugo. 22 Merssa irssertorsimarsoka
ilak sakkomingissengitsomik, angigirsakaranelo niptagau
issengitsomik. 23 Tussarsinnaursunnik siutelik, tussar
24 Okallugbigeilo: Tussagæksesse nálekluarsigik; ouktúti
irsauvsinik ouktorbiginekaissaugiose, tappernekaromarlusel
tamattominga tussartoseá; 25 Pekkartok tunninekaissamm
pekkangitsorle arksárnekaissavoktõg piminik aglæt. 26 Oka
lukpok tava: Gudib nálegauvia imaipok, sordlo innuk nau
sejæksennik siaroarterirsok nunamut; 27 Sinniklunelo un
nugánget, makkillunelo kauleránget; nautsejækset tava náu
lerput agdliartorlutiglo, ariutsisillugo. 28 Nunab merssa ing
minik náulersikãrpei ivgit, kingornalo mullingoet, kesal

mullingoet nautsejæksakariput innerisimarsunnik kakkortunnik. 29 Naursulle nautsejæksaglit nunab inneritillerángagit, innuætta tava erngerlune kibloriartorkorsarei, kattersoivik nedliumet. 30 Okallukpok tava: Kimut, Gudib nálegauvia arssersóutsomárparput? Kannongétomigloneet arssersóumik nællunæjaromárparput? 31 Sordlo nautsejæksak Senfkorne, unangoak nunamut siaroarterinekarune, minguerrogalloarpok nautsejæksennit tamannit nunamétunnit; 32 Siaroartersimagunelo náulerlune agdliartorpok, aualekotitárlunelo angisúnnik; tingmirsello killaub attánétut innitariartorsinnauput aglæt aualekoteisa attænne. 33 Arssersóutinniglo taimaitunnik amerdlasúnnik okallugbigei okautsinnik, merssa siunersinek ajungiseinik. 34 Arssersóutáungitsomiglo okallugbigingilei. Angnerrúrsomigle ajokærsukenne nevsuiarbigei tamakkoniuga tamannik.

35 Udlorlo tamanna, unnungmet, okarbigei: Immab igdloanut ikkărniarta. 36 Innuillo aulartinamikik, umiarsoarmut ikkitipæt; adlello umiarsuit illagigiæt. 37 Annorausuartorsoængorporle, maglillo umiarsoak kădlarlugo piæt, ullibkangajeklugo. 38 Umiarsúblo akkoanélune sinniktok akkisingoakarlune. Ittersarpæt tava, okarbigællugolo: Ajokærsoirsok, issumagingilautigut umiulerauta? 39 Makkipok tava, annorelo innerterpa, immauviglo okarbiga: Nippagleet, siursussærit. Annorelo nippagliok tava, kaitsuinnartorsoængorlunelo. 40 Okarbigeilo: Saog taima nangiakause? Kannok, opernek ajorpisse? 41 Erksingărpullo, ingmingnullo okallukattigeekput: Kina-una? Annorib immauviublo nálengmækko?

KAP. V.

Iesuse ussornartulliok tornársulingmut; Iairusib pannia umartipa; arngnak aunarsinnartok ajorungnærpok operame.

Immauviublo igdloanut, Gadarenerit erkænnut piput. 2 Umiarsoarmillo niumet, erngerlugo innúb nellaupa, illivernit pirs-

sub, maujungnartomik annernekartub. 3 Tauna illiverne i
nekartok. Kellersornerlo ajorpæt kallimnersoarnigloneet saui
soarnik. 4 Kabseeniglo kellersoralloarángænne parnãrutinni
kallimnersoarniglo, kallimnersuit sauiksuit tava kiktorar
parnãrutillo asserorlugit, arktorsartinekajuillunelo. 6 Udlu
unnuello nungullugit kakkennélunelo illivernétok, niblingi
lunelo ingminik tigluktarpok ujarkennik. 6 Iesusele un
esiksomit tekkogamiuk, akpallune pædlorbigiartorpa, nibli
lárlunelo okarpok: 7 Sugaukit, Iesuá! Gudib kotsingnerr
sub Ernera? Okaupaukit Gudeme, nagliuktekonnang
8 Okarbigale: Annernek maujungnartok, anneet omanga i
nungmit. 9 Appersormannelo: Kannongétomik attekarpi
Akkia, okalluklunelo: Legionemik attekarpunga, amerdlaki
auta. 10 Taursoma tava kenuvigingãrpa, aulartekonnai
mattoma erkanit. 11 Terssanelo, kakket erkænne polek
perksoakartok nerrirsunnik. 12 Annernepillurksuit tamarm
tava kenuvigæt, okalluklutiglo: Polekerperksoarnut tauk
nunga pullakottigut. 13 Iesusiblo erngerlugit pekkoei. A
nernerit maujungnartut tava anniput, polekerperksoarnu
pulláput; polekerperksuillo tinginæsuarput immanut, (mer
2000-diungajektut) ippillutiglo immane. 14 Polekenni
párssirsut kemmãput, tamannalo okautigæt iglorperksoarmi
nut iglorpængoarmiunnullo. Taukkoa tava anniput, taim
lirset tamakko tekkojomaulugit. 15 Iesuselo ornikpæt; tau
lotornársuliksógalloak, ivksiarsok annorarsimaulunelo sillak
lunelo, tekkogamiko, erksingãrput. 16 Tamakkoning
tekkunniktut, taukko okalluktúpeit annernepilluliksógalloam
kannog illiorbiginekartomik, polekenniglo. 17 Tava in
lerpæt, erkamingnit aularkollugo. 18 Umiarsoarmullo ik
met, annernepilluliksógalloab taivrsoma kenuviga, neijortuar
magalloarlugo unnerpok. 19 Iesusible pekkongila, ima
okarbiga: Angerdlarit iglungnut illængoarnullo, taukko
okallugbigiartorkit, kannongétomik ussornartorsoarmik N
lekab pimattit, nákallutillo. 20 Aularpok tava, iglorperk

arnelo kollinne okallulerpok, kannongétomik angisómik ajungitsulliamik Iesusib pimanne. Tamarmiglo aijaisórput.

21 Iesuselo umiarsoarmik ama uttimut ikkārmimet; innuperksuit taursomunga kattillerput, merssa immab sinnanétok. 22 Attalo, illiniartárbiub nálegeisa illætta, Iairusemik attiglub, ornikpa. Tekkogamiuglo issigeisa sænnut pædlorpok, 23 Kenuvigingārlugolo, okarpok: Panniga tokkojakau; arksængnik aktoriartoruk, ajorungnærkollugo innúkollugolo. 24 Aularlunelo aipara tava; innuperksuillo mallikpæt, nimniortillugolo. 25 Arngnarlo terssanétok, tauna okiut arkanek marluk aunarsinnartok; 26 Kaitsorsairsunnillo amerdlasúnnit nagliungārtok, taukkonungalo perkotinne tamasa nungukei, illuarsiginnaunanelo, nangiksinnarporle. 27 Taursoma Iesuse tussaumagamiuk, innuit akkornættigut annora aktoriartorpa tunnuanit. 28 Illumigut okarame: Annoraloneet aktorsinnaguko ajorungnæissaunga. 29 Terssangainarlo aua kippivok, timiminelo missigilerpok, nagliungnartomit piungnærame. 30 Iesuselo illumigut erngerlune missigilleriok, pikkunartok ingminit annimet; innuillo keviarpei, okalluklunelo: Annorarsakka kia aktorpagit? 31 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Innuit merssa nimniortimattit tekkoettit, idlillo okarpotit: Kia aktorpānga? 32 Tava aktortine keviarpa tekkonniarlugo. 33 Arngnarle erksillerpok, seiuklunelo, merssa illissimagame kannongétomik pigame, pædlorbigiartorpa tava, seglosuitsomiglo okallugbigilluinnarpa. 34 Okarbigale: Panniga, opernerpit ajorungnærsikátit, pidluarlutillo aularit, nagliugungnærlutillo. 35 Sulle taima okalluktillugo, illiniartarbiub nálegætta kivgeisa illeit tikkiuput, okalluklutiglo; Panneet tokkovok, saog ajokærsoirsok pirssarirsersorpiuk? 36 Taukkoale okauseet Iesusib erngerlugit tussaramigit, illiniartarbiub náleganut okarpok: Annilárkennek, opersinnait. 37 Adllello illakongilei ingminut, kissiennele Petruse, Iakolo, Iohanneselo, Iakub kattenguta. 38 Illiniartarbiublo nálegætta igloanut isserame, perkpallugtullo, kejangārtullo, opitórsuillo tekkogamigit, 39 Isserlunelo

42
E7
B4
182

okallugbigei: Saog perkpallukluselo kejangārpisse? Niv
siarak una tokkungilak, sinniksinnarporle. Iglautigæt ta
40 Tamasale annisipei, niviarsiarangublo anguta, arngn
illænnelo illaginiarpei, isserlunelo niviarsiarangub nellauvia
41 Niviarsiarak tava arkseisigut tigua, okarbigællugu
Talita kumi; terssa imaipok: Niviarsiarak, okaupaukit, m
kitit. 42 Erngerlunelo niviarsiarak tauna makkipok, sak
lerlunelo. Okkiueelo merssa arkanek marlúrsut. Taukko
annilangārput. 43 Innertingārpeilo, tamanna unnibkau
ekonnago innungnut; taunangoarlo nerrirsæksamik tunn
taukkonunga.

KAP. VI.

Iesuse inungorbingmine assiginnarnekarpok; ajokærsuke
12 aulartipei; Iohannese niakoærsinekarpok; aular
utteriput; innuit 5000 nerdlerpei; Immak pissukpa.

Terssangalo aularpok, innungorbingminullo pivlune, ajok
sugeisalo mallikpæt. 2 Sabbatelo nedliutillermet, illiniar
biænne ajokærsoilerpok. Amerdlasúllo, tussaramiko, ajok
súteit aijaisórutigeit, okalluklutiglo: Sumit oma tama
piau? Kannorlo tunninekarnerpa illissimannermik taima
mik, ussornartulliarsinnaugamelo taima aktigirsunnik? 3 Sui
narsõngitsok una, Mariab erneringisa? Iakublo, Iosesi
Iudasiblo, Simoniblo kattengutigingikæt? Neijeitsõg m
uagutinétuangilet? Mammiasautigæt tava. 4 Iesusible ok
bigei: Pofete assiginnarnerrursaræt nunakatteisa iglokatteis
adlennit tamanit. 5 Terssanelo ussornartulliginnaungil
attautsemigloneet; kabsingoinnaille napparsimarsut arksam
aktorpei, kaitsorsarlugillo. 6 Opingirsusiællo aijaisóruti
Iglorpængoennelo tamattoma erkanétunne sakkiuarpok, a
kærsoilunelo.

7 Ivkolo arkanek marluk kákoei, marlukõtarlugillo a
lartipei, annernernullo maujungnartunnut pirssaunekartij

8 Okaupeilo, ingerdlatillugit piksamautekarkonnagit, ajaupia-
takainarkollugille; kaursarbekarkonnagit, timmiursirsarkonnag-
gnallo, anningaursello ketterumiugekonnagit; 9 Issigamakar-
iarkollugillo attugaineinik, annorarsæglo marluk attissennagik.
10 Okallugbigeilo: Iglomut sumétomulloneet isseruse, ters-
misanétuaritse, aulartinnase. 11 Illeisalo illæssiariomangippasse,
akkokautsillo tussaromannagit, tava terssanga annigitse, issikesselo
kokarssejarsigik, taukkoa nællojungnærutiksænnik. Illomut,
amokaupause, Sodomamiut Gomorramiullo pidlárnekangãisseng-
nellet ekkartoiviub udluksane, iglorperksoarnit okkonanga.
12 Taukkoalo aularput, okallugiartorlutiglo, (innuit) adlamik
issumakarkollugit. 13 Tornársuillo amerdlasút annisipeit,
napparsimarsullo amerdlasút tarnumik tennipeit, kaitsorsar-
lugillo.

14 Tamattomingalo nálegaunek Herodese tussaumalerame
(akka merssa illissimalermarssuk) okarpok tava: Iohannese
koirsirsogalloak tokkorsunnit makkisimavok; taimaitomik
okassornartulliartarkau. 15 Illeille okarput: Eliasióvok; illeille
arokarput: Profetióvok, Profetilloneet illæt (umarsimaulune).
16 Tamannale Herodesib tussaramiuk, okarpok: Terssa
naIohannese, niakoærsitara; tauna tokkorsunnit makkisimavok.
17 Herodesible merssa innuit aulartisimagei. Iohannese tig-
Suiartorkollugo issertekollugolo parnãrsimauvingmut, nukkame
sibFilippusib nullia, Herodiase, pivlugo, tauna nulliarigamiuk.
18 Iohannesible Herodese ima okarbiga: Illuangilak, nukkau-
okvit nullia pigigauko. 19 Herodiasible tokkoniaralloara, ajor-
eisugolo. 20 Herodesible Iohannese erksiga, illissimagamiuk,
gilluartóvlune issumagiksorsóvlunelo angutámet; sernigællugolo
nikabseenik náleka, tussaromadlárlugolo. 21 Udlorlo innuvine
utiHerodesib attoramiuk nálegarsuit, sorssuktuksello nálegeit,
aGalilæamétullo náleket unnukut nerdlerpei. 22 Herodiasib
pannia tava issermet tapparlunelo, Herodesib nerrekatteisalo
anuenneræt. Nálegaunerub tava niviarsiak okarbiga: Issu-
tipmangnik tuksiarbiginga, piomarsarnik tunniomárpaukit. 23 Il-

lomullo angerbiga, okalluklune: Sumigloneet tuksiarbig
ungma, illomut tunniomárpaukit, nálegauvima illaniglone
24 Annivlune tava arngne ima appersorpa: Sumik tuksi
saunga? Taursoma akkia: Iohannesib koirsirsub niakoan
25 Isseræsuarpok tava nálegaunermut, tuksiarlunelo okarp
Piomavunga, terssangainak tunninga Iohannesib koirsir
niakoanik, pogutamut illisimaulugo. 26 Nálegaunek allie
lerpok; okautsinnele illomortut pivlugit, nerrekattinnelo
lugit, tuksiarnerdluktitsomangila. 27 Erngerlunelo kivga
illæt nálegaunerub aulartipa, niakoa piartorkollugo. Ta
soma tava parnãrsimauvingmut niakoæriartorpa, 28 Niako
pogutamut illisimarsok tikkiupa, niviarsiamullo tunniullu
niviarsiablo arngnaminut tunniupa. 29 Tamannalo ajok
sugeisa tussaramiko, tikkiuput, timalo piæt illiartorlugolo
livermut.

30 Aulartitello Iesusemut kattillerput; tamanniglo okall
bigæt, ussornartullirsamingnik ajokærsútimingniglo. 31 Ok
bigeilo: Kissivsa innukajuitsomut pissa, kassuersadlengo
luselo. Sakkirsut merssa amerdlamætta, nerrinerloneet aju
sillutik. 32 Kissimik tava umiaitsiartorput innukajuitsub
kanut. 33 Aualektillugillo innuit tekkoeit; amerdlasúllo
lissaræt, iglorperksoarnillo tamannit akpakattigeeklutik
likpæt, terssungalo ingiarlugit tikkipæt. 34 Iesuselo niuga
innuperksuit tekkoei, nákigingãrlugillo, sauettut pársirsoka
itsuttun-émætta; tekkisõmiglo okallugbigillerpei. 35 Udlo
késa nãngajengmet, ajokærsugeisa ornikpæt, okallugbigæl
golo: Tamanna innukajuitsómet, uellillermello. 36 Mak
illingnit aulartit, iglorpængnut iglorpængoennullo matto
erkanétunnut nekkiksarsiniarkollutik; nerrirsæksakanginam
37 Iesusible akkiei, okarbigællugillo: Illivse tunnissigik n
kikseinik. Okarbigæt tava; Uagut timmiursarsiniariart
sennerpogut anningaurset 200 akkigællugit, taukkolo nerdl
lugit? 38 Taursomale okarbigei: Kabsinnik timmiursau
karpisse? Tekkoiartorsigik. Missilikamikkiglo, okarput: Te

mannik, aulisakængniglo marlunguik. 39 Okaupeilo ingekollugit ivginnut tungiortunnut, sordlo nerrekattigeeksut. 0 Ingiput tava tunnudlereeklutik, nungullutik 100 ingmikut, malo 50 ingmikut. 41 Tanrsomalo timmiursautit okko tedmæt, aulisakæglo ivkomarluk tiguei, killangmullo ardlorpok, ujavlunelo timmiurset augorpei, ajokærsukaminullo tunniulugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit, aulisakæglo augorek tamannut. 42 Tamarmik tava nerriput, kãrsillárlutiglo. 3 Sorarursenniglo augvakuñik, aulisakæglo illeinik katteroiniaramik, nuerseket arkanek marluk immerpeit tamakkoinga. 44 Nerrirsullo, anguteinait 5000-dlúrsut.

45 Ajokærsukennelo erngerlugit umiarsoarmut ikkekolerpei, iudleriomagamigit igdloanut Betsaidamut, innuit aulartinnagit. 46 Ingminillo aulartinamigit, kakkamut majoarpok, tuksiariartorlune. 47 Unnungmello merssa umiarsuit immauviub kekkanétut, kissimelo nunamétok. 48 Epunermiglo nagliuktut, annore arksormarssuk, Iesusib tekkogamigit, pigárbiætta sissamæñe tikkilerpei, immab kãgut pissuklune. 49 Kángeromaulugillo. Immablo kãgut pissuktok tekkogamiko, allioriugáusugæt, niblillerlutiglo. 50 Tamarmiglo irssigigamiko, annilárput. Erngerlugille okallugbigillerpei, ima okarbigælugit: Tupedleritse, unagávunga, erksekennase. 51 Taukkonungalo umiarsoarmut ikkimet, annore kaitsomiok. Taukkoalo annilangãrlutiglo tupigusungãrput. 52 Merssa sulle sillatorsimangilet, umnit tekkogalloaramiko timmiursennik ussornartullimet, umættittik mangermætta. 53 Ikkãrsimagamiglo, nunamut, Genezaremik attelingmut piput, nunalillutiglo.

54 Umiarsoarmillo niumætta, erngerlutik illissaræt. 55 Tamarmiglo aularæsuarput nunennut tamattoma erkanétunnut, napparsimarsullo, sinnigbingmingne nellarsut pissilerpeit innanut tussaumarsamingnut. 56 Niuvertarbeenullo, iglorperksoarnulloneet, iglorpængnulloneet isseránget, napparsimarsut tava illirsareit niuvertarbingmut, kennuvigællugolo;

annorame killungautainaloneet aktorkollugo taukkonu
Taursomingalo aktoirsut tamarmik ajorungnærput.

KAP. VII.

Farisæerit okallugbigei illerkuit pivlugit; arngnab Kan
termiub pannianut ussornartulliok; ama tussilartomut

Farisæerillo, aglekennik illissimarsullo illeisa, Ierusalem
pirssut ornikpæt. 2 Ajokærsugeisalo illeit tekkogamikik
miursartortut arksettik arsseksimannagit, illuaringilæt tama
3 Farisæerit merssa, Iudillo tamarmik, nerrirsaringilet arks
arsseksimatinnagit; taimalo uttokaunerit illerkorekorseit
likpeit. 4 Niuverbingmillo tikkitsarángamik, nerrirsarin
arsseksimatinnatik. Adlello amerdlasút taimaitut illerko
sareit; ermutsillo, immertautillo, igaillo machait, nerrive
arsseklugit pieit. 5 Tava Farisæerit, aglekennik illissi
sullo appersorpæt: Saog ajokærsukauvit mallingilátigik utt
unerit illerkorekorseit, timmiursartorlutigle arksennik arss
mangitsunnik? 6 Akkieile, okallugbigællugillo: Illivse ill
ersõngitsose, Isaiasib okautigilluaráse, sordlo agleksima
ima: Innuit okkoakardlumingnik nersorãnga, umætte
ungesikpãnga; 7 Nálengnerdluksinnarpãngale, innuit in
sisseineit ajokærsutigigamikik. 8 Illivse merssa Gudib
neitsissei issumakærpesse, innuillo illerkorekorseit mallik
piesse, terssa, kattello ermutsillo arsseklugit, taimait
amerdlasút attortarpesse. 9 Okallugbigeilo: Merssame G
inneitsissei pirssariakarungnærsikisse, illerkorekorsesse m
komagaussigik. 10 Mosese merssa ima okartok: Angu
arngnello náleissauækkit; anguminullo arngnaminullo o
niktok, illomut tokkussavok. 11 Illivsele okararause: A
uminut arngnaminulloneet, ima okalluktok: Korbanió
terssa imaipok: tunnirsútávok, pirssæksaralloet uamnit; tai
ajungitsulliartok unnerparse. 12 Taimaitomiglo kingo
angutanut arngnanulloneet ajungitsulliarteiliarse taman

13 Gudiblo okausee pirssariakarungnærsipesse, illerkorekoresse pivlugit; taimailiortararauselo kabsersoarnik. 14 Innuerksuillo tamasa ingminut kákoei, okallugbigællugillo: Tanause náleksinga, umamingissiuglo. 15 Innungmut kamnunga suulloneet pirssartut, minguktisinnaungilæt; kammangle umamit annirsut minguktitaræt. 16 Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 17 Innuillo kemmeklugit iglomut pimet, ajokærsugeisa appersorpæt arssersóumik tamattominga. 18 Okallugbigeilo: Illivsesõg sulle taima siunekangilase? Sulle tamanna nællovissiuk; kammanétut innúblo illuanut pirssartut tamarmik minguktisinnaungilæt? 19 Umættanut pinginamik, nerssængnulle pirssaraut, terssangalo sammóna annirsarput, annisitsivekut tamannik. 20 Okallukpok tava: Kammanga innungmit annirsut, tamakkoa innuk minguktitaræt; 21 Kammanga merssa, innuit umætteinit, ekkarsautepilluit annirsaraut, uersainerlo, arngnaunekarnerlo, angunnekarnerlo, tokkotsinerlo, 22 Tiglingnerlo, piomangãrnerlo, pekkoserdlungnerlo, ikdligupillungnerlo, annærursinerlo, mittengnerlo Gudemut, makkitanerlo, sillakanginerlo. 23 Tamakkoa tamarmik ajortut, illuanit annirsaraut, innuglo minguktitaræt.

24 Tava terssanga aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut piok; iglomullo isserlune, innuit ariutsisarniaralloarmattik, ariutsingilælle. 25 Arngnab merssa tussaumagamiuk, taursoma pannia maujungnartomik annernekartok, ornikpa tava, issigeisalo sænnut pædlorlune; 26 (Arngnak tauna Grækeriúrsok, Sirofenizemio) kenuvigalo, annernepilluk paningminit annisekollugo. 27 Iesusible okarbiga: Kittornet kârsilláradlarlit; illuangilak, merdlertut timmiursartugeinik arksárlugit, kemmingoennullo ekkarlugit. 28 Akkiale, okarbigællugolo: Ap, Nálegak; kemmingoelle nerriviub attánétut nerrirsaraut merdlertut karnalennikuinnik. 29 Okarbiga tava: Okausek tamanna pivlugo aularit; panningnit annernepilluk annisima-

vok. 30 Iglominullo pigame, annernepilluk annisimar kingorárpa, pannelo sinnigbingme nellarsok naipipa.

(Evangelium am 12 Sontag nach Trinit.)

31 Tirusiblo Sidoniblo erkængnit ama aularame, Galila immanut piok, iglorperksuit kollit erkænnut. 32 Tussillar okallungnerlo ajortok tava pissipæt taursomunga, kennu ællugolo, arksaminik aktorkollugo. 33 Innungnit tava i mikortipa arksennelo siutingnut mangukpei, kesserlu okka aktorpa, 34 Killangmullo ardlorpok, annersámivlú okarbiga: Hefata, terssa imaipok: angmarit. 35 Siutik t erngerlutik angmalerpuk, okkalo nokarutæjarpok, okallu arlunelo. 36 Innerterpeilo, tamanna okautigekonnago nungnut; merssa innertengoaralloarmattik, nangikiartor tamanna okautigællugo. 37 Ussorungārlutiglo okallukp Tamasa illuarsarei; tussillartut tussartipei, okallungnerlo aj tut okalluktipei.

KAP. VIII.

Innuit 4000 nerdlerpei; nællunærkumik piomaput; Farisæ rinnut ajokœrsukenne miannersorkoei; tekpeetsomut uss nartulliok; Petrusib Gudemut erneritipa; anniarsusik minik ckallukpok.

(Evangelium am 7 Sontag nach Trinit.)

Taimane innuit amerdlasút terssanémætta, nekkiksakaratig ajokærsukenne Iesusib ingminut kákoei, okallugbigællugil 2 Innuit okko nákigingārpakka, merssa udlut pingasut neij manga, nerrirsæksakaratiglo; 3 Esisinnagillo uamnit aul kogalloarukit, tumangulissirsut ingerdlatillutik arvkosiner Taukkoa illeit merssa ungesiksomit pirssut. 4 Ajokærsuge akkiæt okalluklutik: sumit timmiursarsiniaissaugut tamā innukajuitsome, okkoa kārsillautikseinik? 5 Appersorp tava: Kabsinnik timmiursautekarpisse? Akkiæt: Arbene

marlungnik. 6 Innuperksuit tava ingekoei nunamut. Timmiursautillo okko arbenek marluk tignei, kujavlunelo augorpei, ajokærsukaminullo tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit; tunniupeit tava innungnut. 7 Kabsingoenniglo aulisægakarmætta, taukkotõg tængekartillugillo servsarkogiei. 8 Taukkoa tava nerriput, kãrsillárlutiglo, sorarursello augvakungoet kattersoramikik, nuerseket arbenek marluk immerlugit torkorpeit. 9 Nerrirsullo taukkoa 4000-diúrsut. Aulartipei tava.

10 Erngerlunelo umiarsoarmut ikkivok, ajokærsukenne illagællugit, Dalmanutablo erkanut piok. 11 Farisæerillo orniklugo appersolerpæt, ursserlugolo, nællunærkumik killangmit tekkotissægãtik unnerput. 12 Annernerminelo annersámivlune, okallukpok: Ekkardlereet okkoa saog nællunærkot tekkojomauárssuk? Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nællunærkumik tunninekaissengilet. 13 Taursomalo kemmekpei, umiarsoarmullo ama ikkivok, igdloanullo ikkãrlune. 14 Timmiursautillo neksangikeit puigorlugit, attauseenarmiglo timmiursautekarput umiarsoarne. 15 Tava okaupei, ima okarlune: Nálegitse, Farisæerit Herodesiblo sérnartuksænnut miannersoritse. 16 Issumalliorput tava, ingmingnullo okallukattigeeklutik: Tamanna pia, timmiursautekanginauta. 17 Iesusiblo tamanna illissimaleramiuk, okallugbigei: Saog issumakiupissiuk timmiursautekangirsuserse? Sulle siunekangilase sillatoraselo? Sulle illuvsine umættekarpisse irksorarsimarsunnik? 18 Irssekarluselo tekkuuningnek ajorpisse? Siutekarluselo tussarnek ajorpisse? Erkainerlo ajorpissiuk tamanna? 19 Timmiurset tedlimæt augoraukit innuperksoarnut 5000-dinnut, taimane nuerseket kabsit sorarursennik immerpissigik torkorlugit? Okarput: Arkanek marluk. 20 Timmiurselle arbenek marluk augoraukit, innuperksoarnut 4000-dinnut, taimane nuerseket kabsit sorarursennik immerlugit torkorpissigik? Okarput: Arbenek marluk. 21 Okarbigeilo: Kannongme tava siunekangilase.

42
E7
B4
18

22 Betsaidamullo pimet, tekpeetsok taursomunga pissip
aktorkollugolo kennuvigæt. 23 Tekpeetsok tava arkseisi
tigua, tessiorlugolo iglorpait auatænnut, irssiglo kesserarlu
aktorlugolo appersorpa; sumik tekkorsakarnersomik? 24
lune tava okarpok: Innuit pissuktut tekkoakka, sordlo orp
25 Irssik ama tava aktoripek; amalo uekomanne: illuars
tava, tamasalo irssigilluarpei. 26 Tava angerdlarkoa, ok
luklunelo: Iglorpængnut pissarunnek, iglorpængnétunnullon
tamanna okautigissengilet.

27 Iesuse tava, ajokærsukenne illagællugit, aularpok Zæ
reab, Filippusib iglorperksuisa erkænnut. Ingerdlatillutig
ajokærsukenne appersorpei, okarbigællugillo: Innuit okaut
irsarángaminga kináusugãnga? 28 Akkiæt: Okautigællu
Iohannesiósugátit koirsirsok; illeisalo Eliasiósugátit; illeis
Profetit illæt umarsimarsósugátit. 29 Ajokærsukennelo ok
bigei: illivseme kináusugaisinga? Petrusib tava akkia, ok
bigællugolo: Kristusióvotit: 30 Innerterpeile okautigek
nane innungnut. 31 Ajokærsolerpei tava: Innúb Ernera a
niængärtissirsok, ajæktugáussirsorlo uttokaunernut, pell
siunernullo, aglekennik illissimarsunnullo, tokkotitáuss
lunelo, udlullo pingajuænne umaromáriok. 32 Angiunnagi
tamattominga okallukpok. Petrusib tava ingminut pissip
innertilerlugolo. 33 Keviarlunele; ajokærsukenne irssig
Petruselo tennerterpa, okalluklunelo: Tunnumnut peet, to
nársuk; Gudib pee issumaginginaukit, innuille pee kisse
issumagigaukit. 34 Innuit tava, ajokærsukennelo ingmin
kákoei, okallugbigællugillo: Uamnut mallingnikomarsok,
sumaminik piniaissengilak, senningarsukselo erksuktarlug
pissaua, malliklungalo. 35 Innúrsusiminik merssa erdlik
marsok, innújungnæissavok; innúrsusiminiglo erdlingitsok
uanga pivlunga, okautsillo tussarnersut pivlugit, tauna innú
savok. 36 Sillarsoarloneet tamat innúb pigigalloaruniuk, ta
ninele asseroleruniuk, suksarau? 37 Sumigloneet innuk tu
nirsiginnaua tarnine annaunekarkollugo? 38 Uamnigle okaut

simniglo iktortok taukkonane peteitsunne ajortulliartunnelo ekkardlereene, taunatõg Innúb Ernerættä iktorutigissægia tikkikune Atátame ussornarsusiane, Engelit ajungitsut illagellugit.

KAP. IX.

Iesuse kakkame ussornarsinekarpok; annernepilluliksoarmut ussornartullekau; anniarsusikse okautigigia, ajokærsukenne ajokærsorpei.

Okarbigei tava: Illomut, okaupause: Taukkoa mänétut illeisa tokko missigissengilæt, Gudib nálegauvianik pirssársóvlune aggersomik tekkotinnatik.

2 Udlullo arbenek näsimamætta, Petruse, Iakolo, Iohanneselo Iesusib ingminut pissipei, taukkolo kisseesa majoarkattigællugit kakkamut kingiktomut, ingminiglo ussornarsisillune irssigitillugit. 3 Annoreilo kaumarsorsoængorput, kakkortorsoængorkallutiglo sordlo aput; kakkorsairsut nunamétut taima aktigirsomik kakkorsarnek ajorpeit. 4 Moseselo Eliaselo taukkonunga sakkomerpuk, Iesuselo okallukattigæk. 5 Petrusiblo sápa, Iesuselo okarbigællugo. Ajokærsoirsok, tamäneluta ajungilak; pingasunnik innilliorta, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. 6 Okautsinnele merssa nælloei, annilárkigamik. 7 Nuiablo pirssub ullikpei. Nippelo nuiamit tussarsáursok, ima okalluklune: Terssa Ernera assærsara, tauna náleksiuk. 8 Kingornaitsiængormello, uilleramik, adlamik innuksingilet, Iesusele kissiet tekkoæt neijormättik. 9 Kakkamille atteramik, Iesusib innerterpei, innungnut okallukonnagit tamattominga tekkorsænnik, Innúb Ernera tokkorsuunnit makkitinnago. 10 Okauserlo tamanna illumiugiuarpæt, ingmingnullo appersortáuput: Suname terssa, tokkorsunnit makkinek? 11 Appersorpæt tava, okalluklutiglo: Aglekennik illissimarsulle kissienne okartarput Eliasemik siudlióvlune tikkissirsomik. 12 Akkieile,

okallugbigællugillo: Eliase siudliússavomme, tamasalo ama illuarsaissevlugit; taimatõg Innúb Ernera nagliuktinekangãis savok nachonarsivlunelo, sordlo agleksimamet. 13 Okau pausele: Eliase tikkisimavok, taunalo issumamingnik pidlárætl sordlo tauna pivlugo agleksimamet.

14 Ajokærsukkennelo tikkinamigit tekkoei illusimarsut in nuperksoarnik, aglekennik illissimarsunniglo, appersoirsartar tunnik taukkonunga. 15 Innuillo, tamarmik erngerlutil tekkogamiko, annilárput, akpallutiglo kénarsiartorpæt. 16 Ag lekennik illissimarsut tava appersorpei: Suna apperkotigais siuk okkonunga? 17 Innuperksuille illætta akkia, okal luklunelo: Ajokærsoirsok, ernera illingnut pissikiga, taurso ma annernepilluk okajuirsutiga. 18 Annernepillublo tigud lárangañe, issivtidlárangañelo, kappiorarau, korssakortarlu nelo irksorararau. Ajokærsukettit okarbigigalloarikka, anni sekollugo, ajorpælle. 19 Akkiale okalluklunelo: Tau tokko opingitsut ekkardlereet! kannok sivissutigirsomik neijussauause? Kannok sivissutigirsomik koiægissauause? Uamnut ainiarsiuk. 20 Taursomungalo pissipæt. Anner nepillurksublo tekkoleramiuk erngerlugo issivtillerpa, nunamut tava orlovok, arksakávlunelo kappiorpok. 21 Anguta tava appersorpa: Kanga taimailia? Akkia: Innuvingminit 22 Kabsersoarniglo orlotitara ingnermullo immermullo, tok koniarlugo; Idlille ajungikuko, nákittigut annaullutalo 23 Iesusible okarbiga: Opersinnaguit; Opertunne ajornar tokangilak. 24 Erngerlune tava merdlertub taursoma angut kodlillerlune niblillerkau, okalluklunelo: Operpunga, assærsok Nálegak, opingirsutsimnit annauniænga. 25 Innuille ornig æsuarmænne, Iesusib tekkogamigit, annernek maujungnartok anokarillerpa, okarbigællugolo: Okajuitsok tussillartorlo an nernengá, okaupaukit, omanga anneet, kingornalo pullaissær lutit omunga. 26 Niblingãrpok tava, issivtidlárlugolo anniok Tannalo tokkorsotun-élersok, amerdlasúllo tokkorsok un nerpæt. 27 Iesusible tigua arksesisigut, makkitimannelo, mak-

kipok tava. 28 Iglomullo pimet, ajokærsugeisa kissimik appersorpæt: Saog uagut annisinek ajorikput? 29 Okarbigeilo: Taimaitut annernerit adlamik annisinnaungitsaraut, kissienne tuksiarnermik nerringiniarnermiglo.

30 Terssangalo aularamik Galilæa arvkotigæt; innuillo kallerchitsomangilei. 31 Ajokærsukennele ajokærsorpei, okallugbigællugillo: Innúb Ernera pissitáussavok innuit arkseinut, taukkoalo tokkussauæt; tokkoppænnelo, udlut pingajuænne makkitsomáriok (tokkorsunnit). 32 Okauseele tamakko siunersingileit, appersornerlo sapperpæt.

33 Kapernaumut tava piok, iglométillunelo appersorpei: Suna illivsenut apperkotigaissiuk ingerdlatilluse. 34 Taukkoale niblingilet. Ingerdlatillutik ingmingnut appersortáukamik kimik angnerrussenersomik. 35 Ingipok tava, taivkolo arkanek marluk kákoei, okallugbigællugillo: Siudliojomarsok kingudliússavok tamannit, tamarmiglo kivgarissauæt. 36 Merdlertungoak tava pia, pissillugolo akkornænnut, kunniklugolo okallugbigei: 37 Taimaitomik merdlertungoamik illæssirsub attemne, illæssiarãnga, uamniglo illæssirsub kissima illæssiaringikãnga, uamnigle aulartitsirsok illæssiarigia. 38 Iohannesible sápa, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, angut tekkogikput, annernepillungnik annisitsirsok atterne, malligatalo; uagullo innerterparput, mallingimattigut. 39 Iesusele okarpok: Innertissengilarse. Ussornartullirsokangimet attemne, erngerlune arksoarællunga. 40 Uautinut arksoardlingitsub illagátigut. 41 Ermutsible immanik immermik illivsenik immitsirsok attemne, Kristusib pigimasse; illomut, okaupause, tauna akkinekaissæissengilak. 42 Uamnullo opertungoet illænnik asserorsairsomut illuarnerrovok, asserorteriviub ujararsoa kongæsiagut nivingarlugo, immauvingmullo egillugo. 43 Arksauville asserorpattit, kippikit. Illingnut ajungnerrovok, illainávlutit innursúmut isseruit, marlungnik arksakarnermit, ingnermullo kammijuitsomut pivlutit; 44 Terssane

kugluiæt tokkussengilak, ingnerællo kammissennane. 45 Niuv
asserorpattit, kippúk. Illingnut ajunginerrovok, tussiarlu
innursúmut isseruit, marlungnik niukarnermit, annernarto
soarmullo egitávlutit ingnermut kammijuitsomut; 46 Ter
sane kugluiæt tokkussengilak, ingnerællo kammissennan
47 Irssivit asserorpattit, illingnit egirsuk. Illingnut ajun
inerrovok, igdluinnarmik irssekarlutit Gudib nálegauvian
isseruit, marlungnik irssekarnermit, ingnermullo kammiju
somut egitávlutit; 48 Terssane kugluiæt tokkussengilak, in
nerællo kammissennane. 49 Tamarmik ingnermik tarrajo
nekaissaput, tunnirsútiksello tamarmik tarraitsomik tarr
jornekaissaput. 50 Tarrajok ajungikalloarpok; tarrajor
tængeeropet, sumik tava pikkunartinekaissaua? Illivsine ta
rokarniaritse, illageersusekarluselo illivsinut.

KAP. X.

*Nulliareengnermik illuartomik ajokærsoiok; ama merdle
tungoennik; pissónermiglo; anniarsusiksaminik okallukio
Zebedæusib erneræk okallukattigipek; Bartimæuse tekpi
sisipa.*

Terssangalo aularpok, Iudæab erkanut pivlune, Iordanib ig
loanut. Innuillo ama amerdlasórsóvlutik orningmænne, aj
kærsoriei illerkone attorlugo. 2 Farisæerit tava orniklugo
appersorpæt: nulle angutib auillugo illuarpa? Merssa urss
niarlugo piæt. 3 Akkieile, okalluklunelo: Suna Mosesib pek
korsarisimaua illivsenut? 4 Okarput: Mosese aglekorsio
aglekennik auirsutiksennik, auikollugolo (arngnak). 5 Iesu
sib sápei, okallugbigællugillo: Umættisse mangertorsómætt
Mosesib taima pekkorsivlune aglekalloartok illivsenut; 6 Is
soanille pingortitakalerkärmet, Gudib pingortipek angut a
tausek arngnarlo attausek; 7 Taimaitomik angune arngne
angutib kemmeissapek, nullelo ungagissaua, 8 Taukkoa
marluk uinnik attausiússapuk; taimaitomik marlujungnærpuk

uinnigle attausiõpuk. 9 Gudiblo kattititek innúb auiksartissengilek. 10 Iglomelo ajokærsugeisa tamattominga ama appersormænne, 11 Okallugbigei: Nulliaminik anitok, adlamiglo nulliarlune, tauna arngnaunekarpok taursomunga. 12 Arngnablo uvine kemmekuniuk, adlamiglo uviniklune, tauna angununekarpok.

13 Merdlertungoello taursomunga pissipeit, arksaminik pattikkollugit. Taukkongoennigle aitsirsut ajokærsugeisa auokarillerpeit. 14 Tamannale Iesusib tekkogamiuk, illuaringila, okallugbigællugillo: Merdlertungoet uamnut pillit, innertidláriaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigimarssuk. 15 Illomut, okaupause: Merdlertotut Gudib nálegauvianik pingitsub isserbiginauieissengila. 16 Erkillugillo arksaminik pattikpei, tængekartillugillo. 17 Annimello, arvkosinek attorlugo, angutib akpallune serkomigarbigiartorpa, imalo appersorlugo: sumik pinniaissaunga, innursúmik näissengitsomik kingorngursekollunga? 18 Iesusible okarbiga: Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime ajungilak. 19 Inneitsissit illissimauettimme: Arngnaunekaissengilatit. Tokkotsissengilatit. Tiglissengilatit. Seglutigissengilet aipet. Seglokitaissengilatit. Angutillo arngnello nálekik. 20 Taursomale sápa, okarbigællugolo: Ajokærsoirsok, tamasa makko mallingniarikka innusungnemnit. 21 Iesusiblo irssiga, illeksivlugolo okallugbiga: Attausek sulle pingilet; pissit tamasa tunniartorkit, peetsunnullo tunniullugit, killangme tava perkotiksariksaissautit, malligiartorlungalo peet, nagliugutiksello nangmagúk. 22 Tamakkole okautsit illuaringilei, aillieisuklunelo aularpok, pissórsógame. 23 Iesuselo keviarpok, ajokærsukennelo okallugbigei: Pissórsuit killaub nálegauvianut pinnek ajungajæissaput! 24 Okauseele tamakko ajokærsugeisa annilárutigeit: Iesusible ama sápei, okallugbigællugillo: Assærsakka kittornængoakko, Gudib nálegauvianut issernek ajornakaut pimingnut tettekartut; 25 Ajornænginerovok, Kameele merkutib irssagut pivlune, pissórsoarmit

Gudib nalegauvianut ississirsomit. 26 Annilangãriput an
ingmingnullo okallukattigeeklutik: Kiname tava pidluartun
orsinnaua? 27 Iesusible irssigei, okalluklunelo: Innung
ajornakau tamanna, Gudemele ajornængilak; ajornartut tam
sa Gudib ajungimagit. 28 Petrusib tava okarbiga: At
uagut tamasa kemmekivut malliklutillo. 29 Iesusib akk
okalluklunelo: Illomut, okaupause: Innúb kialoneet iglo
kemmekuniuk, kattengutinneloneet, anguneloneet, arngne
neet, nulleloneet, kittornenneloneet, nautsévingneloneet, uan
pivlunga, okautsillo tussarnersut pivlugit; 30 Tauna mat
manétillune 1000-nik piomáriok, iglunnik, kattengutinnig
ananenniglo, kittornenniglo, nautsévingniglo umigigæne,
lamelo tikkitsuksame piomárpok innursúmik nãksaungitsom
31 Amerdlasút siudleet kingudlingussaput; kingudleello si
lingussaput.

32 Arvkosinerle attorlugo tekpauunga Ierusalemmut i
erdlaput, Iesuselo siudleræt, annilárlutiglo mallikpæt, erks
lutiglo. Iesusiblo ama taukko arkanek marluk ingminut pis
pei, okallugbigællugillo, kannok illiorbiginekarsusiksamin
33 Atta, tekpauunga Ierusalemmut aularpogut, Innúblo Ern
pissitáussavok pellessiunernut, aglekennik illissimarsunnull
taukkoalo tokkotæksainængortissauæt, nællursunnullo pis
sauæt. 34 Taukkoa mittautigissauæt, ipperartussevlugo
ketseraissevlugolo, tokkotsomárpæt; udlullo pingajuænne ma
kitsomárpok (tokkorsuñit).

35 Taimane Iakub, Iohannesiblo, Zebedæusib ernækit,
nikpæk, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, pekkoautikit, tun
kollunuk piomarsautingnik. 36 Tava appersorpek: Uam
kannok illiorbigekovissik? 37 Akkiæk: Pekkottiguk, ardla
puk tellerpikpit tungane, ardlarpuglo saumikpit tungane iv
siakollunuk ussornartome nálegauvingne. 38 Iesusible oka
bigipek: Tuksiautertik nælloartik; ermutsib imma immigæ
sara immersinnauvikko, koirsutiksamniglo koekoginnauvissi
39 Akkiæk: Ap, ajungikalloarpoguk. Iesusible okarbigipek

Ermutsib imma immigæksara immissauartingme, koirsutiksamniglo koinekaromárpotik; 40 Tellerpimale tungane, saumingmalo tungane ivksiakorsinek, uanga pekkorsæksaringilara illivtingnut, ivksiakosimarsunnulle kissienne. 41 Tamannale ivkoa kollit tussaramiko, Iako Iohanneselo annærutillerpagik. 42 Iesusible kákoei, okallugbigællugillo: Nunamétut nálegarsuit illissimauesse nálegauniartut, taukkoalo illeit pirssársuit pirssauneliksóput. 43 Akkornauvsinele taimaitokaissengilase; illarsele angnerrojomarsok, kivgarissauarse. 44 Illauvsele nálegaunerrojomarsub kivgartorbigissauáse tamause. 45 Innúb Erneratõg tikkiusimangilak, innungnut kivgartorbigekollune, kivgartoriartorlunele piok, innursúminiglo tunnirsivlune, amerdlasút annaursutiksænnik.

46 Ierichomut tava piput. Ierichomillo annimet ajokærsukenne innuperksuillo illagællugit, tava tekpeetsok, Bartimæusemik attelik, Timæusib ernera, ivksiarsok arvkosinerme, kenursarlunelo. 47 Taunalo tussarame Iesusióursomik Nazaremiomik, torklulerpok, okalluklunelo: Iesuseá, Davib ernera, nákinga! 48 Innuillo amerdlasút auokarillerpæt, nippangerkollugo. Taunale torklullakau: Davib Ernera, nákinga. 49 Iesuse tava unnillerpok, kakollugolo. Tekpeetsorlo kákoæt, okarbigællugolo: Tupedlerit, nækkoilutillo, kákomattit. 50 Annorarsennelo nelluklugit nækkoipok, Iesusemullo piok. 51 Iesusiblo sápa, okarbigællugolo: kannok illiorbigekovit uamnut? Tekpeetsub okarbiga: Nálegak, tekpiksekollunga. 52 Iesusible okarbiga: Aularit, operauit ajorungnærpotit. Erngerlunelo tekpiksillerpok, malliklugolo arvkosinerme.

KAP. XI.

Iesuse nálegaunertut isserpok Ierusalemmut; orpik Feigeliksak tokkokoa; Nálekbik attorluarkoa; opernermik ajokærsoiok; appersoirsut akkilluarpei.

Ierusalemmullo padlilleramik, Betfage Betanialo tikkillugik,

orksûrsaliksamut kakkamut, ajokærsukængne marluk aul
tipek; 2 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut s
nautingnétunnut, isserutiglo tava erngerlutik nochak naipiss
artik pittuksimarsok, taursoma kânut sulle innungmik ing
marsokangisainartok, pittussærlugolo uamnut pissiniækk
3 Imalo appersornekarutik: Saog taimailiorpissik? Ima
kiniækko: Nálekab attoromárpa; ergerlune tava aularl
saua tamaunga. 4 Taukkoalo aularpuk, nocharlo naipip
pittuksimarsok issertarbiub kiglingaue, sillatane arvkoserng
auiksarbiane, pittussærlugolo. 5 Terssanétullo illeisa ok
bigagik: Sullivissik, nochak pittussærautiko? 6 Akkiakig
Iesub pekkorsa malliklugo; akkoaraigik tava. 7 Nocharlo Ie
semut pissipæk, annoramingniglo kadlermarssuk, kânut ingip
8 Amerdlasúllo annorarsettik issuipeit arvkotiksamut; illeis
orpeet aualekoteit kiblorlugit, siaroartereit arvkotiksamut. 9
udlersortullo mallingniktullo: torklulaput, okalluklutiglo: H
sianna, Nálekab akkane tikkitsok ussornarsile! 10 Atátauta D
vib nálegauvia ussornarsile, Nálekab akkane tikkitsok, Hosian
kotsiksome! 11 Nálegak tava Ierusalemmut nálekbingmu
isserpok, tamasalo kemmerdlorsimagamigit, unnulermet a
niok Betaniamut, arkanek marluk illagællugit. 12 Akkago
kaumet, Betaniamit annigamik, kâlerpok. 13 Orpiglo Fei
eliksak pillutalik assianit tekkogamiuk, ornikpa paumakart
gællugo. Tikkinamiuglo, pillutakainartok tekkoa, paum
karbia nedliungikadlarmet sulle. 14 Iesusib tava sápa, oka
bigællugolo: Mattoma kingorna illingnit paumatortokaissen
ilak issukangitsomut. Ajokærsugeisalo tamanna tussarpæ
15 Ierusalemmullo pipnt; Iesuselo nálekbingmut isserpo
niuvertullo pissirsullo annisillerpei nalekbingmit, anningau
sarirsullo illirsiveet, Taubinniglo niokutiglit ivksiauteit opp
tillugit. 16 Sumiglo tigumiartut nalekbekut ingerdlakongile
17 Ajokærsoilunelo okallugbigei: Agleksimangila: Iglog
taigornekaissavok tuksiartarbingmik innungnut tamannut
Illivsele tokkotsivingortiparse. 18 Aglekennik illissimarsullo

pellessiunerillo tamanna tussaumagamiko, tokkoniaralloarpæt. Erksigælle, innuit tamarmik ajokærsútei aijaisórutigimattigik. 19 Unnungmello iglorperksoarnit annigiok. 20 Kaumello, orpik Feigeliksak sennerkonnamiko, tekkoæt pannertok tungauvingminut aglæt. 21 Petrusiblo tamanna erkaigamiuk, okarbiga: Ajokærsoirsok, areit, orpik Feigeliksak, idlit auokarirset, tokkolluinnarpok. 22 Iesusib akkiei, okallugbigællugillo: Gudemut opersusekaritse. 23 Illomut, okaupause, omunga kakkamut okartokarpet imænna: Terssanga kangattarit, immauvingmullo nakkarit; tava taimailiussavok tamanna, okausia malliklugo; kissiennele tamanna pisugællugo umættimine nekkimangikalloarpet, operpelle. 24 Taimaitomik okaupause: Tamasa tuksiautivsinik piniartækesse, pissæsugællugit opersinnaritse, tava pissauesse. 25 Kikkarluselo tuksiaruse, illauvsinullo paitsisekaruse, issumakærsigik tamakko; Atátauvsesõg kiliangmétub issumakærbigekolluse tammartarnivsinik. 26 Illivsele issumakærbigiuingikuse Atátauvsesõg killangmétub issumakærbigissenginiáse tammartarnivsinik.

27 Ierusalemmullo ama piput. Nálekbingmullo issermet, pellessiunerit aglekennik illissimarsullo, uttokaunerillo, ornikpæt, 28 Okarbigællugolo: Suub pirssauneranik taimailiorpit? Kialo taimaitomik pirssaunermik tunniátit, taimailiorkollutit? 29 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Uangatõg appersoromauause okautsemik attautsemik, akkiniarussinga, tava okarbigiomauause, suub pirssauneranik taimailiorpunga. 30 Iohannesib koirsirsarnera killangmit pirssok, innungnilloneet? Akkiniarsinga. 31 Illumikut tava ekkarsálerput, okalluklutiglo: Killangmit pirssok unnerutigo, okarbigissauátigut: Saog operingikikse? 32 Innungnille pirssok unnerutigo, innuit tava erksigauvut, tamarmik merssa Iohannese Profetióvluartósugimarssuk. 33 Akkiniarlutik tava, Iesusemut okarput: Nælloarput tamanna. Iesusiblo sápei, okarbigællugillo: Taimaitomik okarbigissengilausesõg, suub pirssauneranik taimailiorpunga.

KAP. XII.

Arssersóut nautsévilliortunnik; anningaursak tunnirsútiks pivlugo; ajokærsoiok tokkorsunnik umáromartunnik; inne semiglo angnermik; Daviblo Erneranik Náleganiglo; u larnerub peetsub tunnirsúteinik.

Arssersóutinnik tava okallugbigillerpei: Innuk nautsév liorkorsigame Weiniksalingmik kakkamik, ungalulerlugol nuna ittersælliorkoa nakkittaruserlugolo, kakkalliorlune nautsévilliortunnullo pissinamiuk, nunamut adlamut aularpo 2 Nedliumello, kivgak aulartipa nautsévilliortunnut, taukk nanga piartorkollugit tungukset paumet. 3 Taukkoale tigu unnattarlugolo, sõkartinnagolo angerdlartipæt. 4 Ama ad kivgak taukkonunga aulartinia; tauna ujarkennik millorp niakoa kidlidlárlugo, mittautigællugolo angerdlartipæt. 5 An adla aulartinia, tauna tokkopæt; amerdlasúllo adlet, ill unnattarpeit, illeillo tokkopeit. 6 Tava ernetuakarame sull assærsaminik, kesa taunatõg aulartinia taukkonunga, okarl nelo: Ernera iktorissauæt. 7 Taukkoale nautsévilliortut in mingnut okallukattigeekput: Terssa kingorngursirsuksa tokkoniartigo, tava uagut kingorngursæksei pigilissauauv 8 Tiguæt tava tokkollugolo, nautsévingmillo annisip 9 Mãna nautséviub nálega kannog illiussennerpa? Tikkissavo taukkolo nautsévilliortut tokkudláissauei, nautséviglo adlen tunniussaua. 10 Aglekettõg okko attuangilissigik: Ujara iglulliortut egitæt, issidliksængorlune ujaráulerpok. 11 Ters Nálekab taimailirsa, ussornakegioktõg irssivtinut. 12 Ti uniaralloarpæt tava, innuille erksigællugit; merssa mallu igamiko okautigigãtik arssersóumik tamattominga; kemmek lugolo aularput. 13 Tava taursomunga aulartipeit Farisæe illeit, Herodesiblo kivgeisa illeit, nappitiniaruklugo okautsinni 14 Taukkoalo ornikamiko, ima okarbigæt: Ajokærsoirso opernakerssotit illissimauautigit, siorirsakaratillo, innungn

nellinginarsiorauit, Gudemulle arvkotiksamik ajokærsoilluarpotit; Kaisere tunnillugo tunnirsútinnik, illuarpa, illuangilaloneet? Tunnissauarput, tunnissengilarpulloneet? 15 Taursomale pekkoserlursusiæt illissimagamiuk, okarbigei: Saog ursserpissinga? Anningaursamik aitsivigissinga, tekkokollugo. 16 Tamattomingalo aitsivigimænne, appersorpei: Kia arssinga una, kialo okausee okko kollanétut? Akkiæt: Kaiserib. 17 Iesusib tava sápei, okallugbigællugillo: Taimaitomik Kaisere tunnissiuk, Kaiserib piksanik; Gudelo, Gudib piksanik. Aijaisórutigæt tava. 18 Sadduzæerit tava ornikiæt, umarbekaissengitsomik unnersut, appersorlugolo okallukput: 19 Ajokærsoirsok, Mosesib ima aglekbigátigut: Angutib angæjua tokkopet, nullelo kittornakangitsok kemmekpago, nullia tava nukkætta pissaua, angæjuminullo kinguæksiorlune pissavok. 20 Nukkareele arbenek marluk uautinétut; siudlek nulliarame tokkovok, kittornakaranelo. 21 Aipættalo nulliarigamiuk, tokkogiok, kittornakaranelo. Taimatõg pingajuætta. 22 Taukkoalo arbenek marluk tamarmik kingudlereeklutik pigæt, kittornakaratiglo. Tamarmik kingornættigut kesa arngnaktõg tokkogiok. 23 Umarbingmele, umarunik, taukkoa arbenek marluk ardlætta kia nulliarissaua? Tamarmik merssa nulliarisimagamiko. 24 Iesusib tava akkiei, okallugbigællugillo: Tammakause, illa? agleket nællogaussigik, Gudib ajugakangirsusialoneet. 25 Tokkorsunnit makkitsomárunik, nulliaissennatiglo uvinnissengilet, Engelisulle killangmétuttun-éssaput. 26 Tokkorsunnigle umaromártunnik attuaingilase Mosesib aglegeine, kannok Gudib okallugbigimago, orpeperksoarne, ima okalluklune: Abrahab Gudigãnga, Isaakiblo Gudigãnga, Iakublo Gudigãnga? 27 Gudele merssa tokkorsut Gudigingilæt, innúrsulle Gudigæt. Taimaitomik tammarkause. 28 Aglekenniglo illissimarsut illætta ornikpa, tussaramigit, kannok ingmingnut appersortáuput; illissimagamiuglo akkilluarnagit, appersorpa tava: Inneitsit kannongétok angnerrova

adlennit tamannit? 29 Iesusible akkia: Inneitsissinnit tam
nit inneitsit terssa angnerrovok: Israeleá, nálegit, Nálegak
derput, Gudetuinnavok; 30 Gudelo náleket assaissauet um
tingnik illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, issumangniglo
mannik, pirssaunerniglo tamannik. Tamerssa inneitsit angn
31 Aipatõg tamattomatun-éniok: Innukattit tuglit illiktun
saissauet. Adlamik angnerrúrsomik inneitsekangilak mak
nanga. 32 Aglekennik illissimarsub tavao karbiga: Ajokærs
sok, illomut okallukluarkautit, Gude attauseenámet, omang
adlamik Gudekangimet; 33 Taunalo assænniarlugo uman
illuitsomik, issumenniglo tamannik, tarnemiglo illuitsom
pirssaunerniglo tamannik, innukanelo tugline ingmisut ass
lugo, terssa ajunginerrovok tunnirsútinnit óutæksennit, tun
sútinnillo tamannit. 34 Iesusible tussaramiuk, sillaling
akkiniarmanne, okarbiga: Gudib nálegauvia padlikkajar
Kingornalo tamarmik appersornek sapperpæt. 35 Iesuselo nál
bingme ajokærsoisillune, sápei ima okalluklune: Saog aglek
nik illissimarsut, Kristuse Davib Erneriga, unnerparss
36 Davile nangminek annernekut ajunginekut ima okallukt
Nálegara Nálekab okarbiga: Tellerpingma tunganut ing
kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut. 37
ma Davib merssa taia nálekaminik; kannongme tava erner
Innuperksuillo tussaromadlárpæt. 38 Ajokærsorlugillo ok
lugbigei: Aglekennik illissimarsunnut miannersoritse; tauk
attorniaromarsaraut annorarsennik tekkisúnnik, innungn
sikkivigekorsarlutik niuverbingmétarángamik. 39 Illiniart
beenelo, unnukullo nerrirsarángamik sædliojomaulutik ingi
marsaraut. 40 Uidlarnerit peet nungutareit, tekkisúnni
tuksiautinnik tuksiutsomaulugit unnerpeit. Taukkoa angn
rúrsomik pidlangãrnekaissaput.

41 Iesuselo ingipok, Gudib iklerbia sengmivlugo, innu
irssigei, kannok anningaursennik illiorairsut Gudib iklerbian
Pissórsuillo amerdlasút illirsiput amerdlasúnnik. 42 Uidlarne
tõg peetsok illirsiartoriok anningaursængnik marlungnik, okk

narluk Helleresun-épuk. 43 Ajokærsukenne tava kákoei, okallugbigællugillo: Illomut, okaupause, uidlarnek una peetsok Gudib iklerbianut amerdlanernik illirsiok, illiorairsunnit amannit. 44 Taukkoa tamarmik pimingnik attungisamingnik illirsiput; taursomale peetsungóvlune pinne tamasa, innuigirsæksaugalloenne illigei.

KAP. XIII.

Iesuse okallukpok nálekbiub asserorbiksanik; udlullo nägatiksænnik.

Nálekbingmillo annimet, ajokærsugeisa illætta okarbiga: Ajokærsoirsok, areit, ujarket sennarsuillo tamerssa? 2 Iesusible sápa, okarbigællugolo: Tamasa makko sennarsuit tekkogalloarpigit? Kallereeksunnik ujarakaissengilet, tamarmik asserorluinnaissaput. 3 Nálekbiuble akkiane, orksûrsaliksame kakkame ivksiamet, Petrusib, Iakublo, Iohannesiblo, Andreasiblo kissimik appersorpæt: 4 Okarbigittigut, kakkugo tamakkoa tamarmik taimailissapet? Sunalo nællunærkotáussaua, tamakkoa tamarmik nedliussappætta? 5 Iesusib akkiei, okallugbigællugillo: Missiksorniaritse, seglokittarnekarkonnase. 6 Amerdlasút tikkiussammætta, attera atterirsûrsarlugo, okalluklutiglo: Kristusióvunga; amerdlasúllo tammartissaueit. 7 Sorssungniartunnigle, sorssuktullo nippersuinnik tussælleruse; tava erksissarunnase, tamakkoa taimailissammætta. Nägatiksarle nedliunauiengikadlarpok. 8 Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut. Tamattigullo nunet seiuktorsoængussaput, nunablo peeakkisôrsoængussaput, erksinarnersoakaissevlunelo. Tamerssa nagliungnartub aulakautiksa. 9 Illivsele miannersoritse. Pississammasse kiglissiorbeenut illiniartarbeenullo; ipperartornekaissauselo pissinekaissevluselo nálegarsoarnullo nálegaunernullo, uanga pivlunga, taukkoalo nællojungnærutiksænnik. 10 Okautsillo tussarnersut okautiginekaradlaissaput innuperk-

soarnut tamannut. 11 Aularuppase pissilluselo, tava issu
nerdlugiaurnasse okausiksauvsinik, issumallioradlaraselo;
sangainarle illivsenut tunniurset okauserissigik; illivse
sa okalluktõnginause; Annernerle ajunginek (illuvsinét
12 Kattengunele kattengutætta angutib tokkokussaua, er
angutætta, angæjokettiglo kittorneisa peblingãrniaissaueit,
kokollugillo. 13 Innuillo tamarsoarmik umigissauáse, at
pivlugo. Issoanulle aulaiængersimarsok pidluaissavok. 14
sinartorle nungutsivik, Profetib Danielib okautigirsa, in
ingisæksaminétog-og, tekkollerussiuk, (aglekennik okkon
attuairsub nálekluarligit) tava Iudæamétut kemmãlit kak
nut. 15 Iglublo kãnétok akkaranelo iglominut ississengi
sumik aikleromaulune iglominit. 16 Nautsévingmétorlo
ranelo annorarsenne piartussengilei. 17 Erkanarle nãrtóu
milluktitsirsullo udlut taukkoa nedliupætta. 18 Tuksiarit
kemmãkonnase okkiome. 19 Udlunne taivkonane nagli
nartokaissammet nellekangitsomik sillab aulakautanit ag
pingortitakalerkãrmet, tamannalo tikkillugo; kingornatõg
maitokaissenginiok. 20 Udlullo taukko Nálekab ikkiglisi
ippagit, innuk attauserloneet annaunekaissengikalloarp
kennikelle, terssa kennigarirsenne, pivlugit, udlut taukko
kilisisimagei. 21 Udlut taivkoa nedliupætta, ima okarbigi
karuse: Areit, Kristuse terssanépok, areit, ikkanépok;
operissengilarse tamanna. 22 Kristusiókosersut, Profetió
sersullo sakkomeromármætta, taukkoalo pinniaissaput næ
nærkorsoarnik ussornartorsoarniglo, kennikello aglæt tamm
tissægalloarieitsõg, ajornængikalloarpet. 23 Illivsele miks
sorniaritse. Atta, makkoninga tamannik okaukadlari
24 Udlulle taivkoa nagliungnartut kingornættigut, sekke
anningarlo kaumajungnaissapuk. 25 Udlorirsello nakka
márput killangmit; Killaublo pirssauneree aulajomárp
26 Innúblo Ernera tava tekkussauæt killaub nuieine akkarto
pirssársóursok ussornartorsóvlunelo. 27 Engelinnelo ta
aulartissauei, taukkonungalo kennikenne kattersorkussa

innorinnit sissamannit, nunab issoanit killaub issoanut aglæt. 28 Orpik Feigeliksak illiniarbigissiuk arssersóumik. Aualekoei ivsekalerángætta, pillutakalerángættalo, tava aursak padllersok illissimauarse. 29 Taimatõg makko tamasa pillersut llivse tekkogussigik, padlillersok illissimaissauarse. 30 Illonut, okaupause: Ekkardlereet okko nungussengilet, makkoa amarmik nãmaksissinnagit. 31 Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunauieissengilet. 32 Udluksamigle aursominga, nællunærkotaniglo, illissimarsokangilak; Engelloneet killangmétut, Ernerubloneet; Atátable kissime nællungila. 33 Miannersoritse, pigárluselo tuksiaritse, nedliubiksak tamanna nællogaussiuk. 34 Sordlo angutib, nunamut adlamut aularlune, iglone kemmeka, kivgennelo nálegangortillugit, tamasalo tunnillugit sullirsækseinik; issertarbiublo pársirsa okaupa, pigárkollugo. 35 Taimaitomik pigáritse, iglub nálegætta tikkibiksa nællogaussiuk, unnukulloneet, unnuak ketterarpelloneet, tingmirset angutiviæt kardlorpelloneet, udlakulloneet tikkissennermet. 36 Tikkinæsuarkonnase, sinniktilluselo kanningárkonnase. 37 Illivsenulle okausera, tamannut okauserara: Pigáritse.

KAP. XIV.

Iesuse tenninekarpok; Communionekartitsiok; nautsévingme annerteringãrpok; tigunekarpok, Kaifasemullo aularunekarlune; Petruse missiarpok.

Udluglo marluk nãpennik anniviksiussirsut, sérnakangitsunniglo timmiursartussevlutik. Pellessiunerillo, aglekennik illissimarsullo pekkoserluklutik tiguniaralloarpæt, tokkotsuklugolo. 2 Okarpulle: Kissienne pissarunnago udlorsiortillugit, innuit pikkitorsoængorkonnagit. 3 Betaniamétillugolo, Simonib puppiksóursogalloab igloane, nerrivingmelo ivksiatillugo, tava arngnab ornikpa, ermutsirsarlune tarnutiksamik immalingmik pikkunartomik akkisõmik; ermuserlo asserorpa,

niakoanullo koia. 4 Terssanétulle illeisa, illuaringilæt ok luklutiglo: Tarnutiksak una saog koinerdlukpa? 5 Tar tiksak tamanna niukotigisimagune akkillernekaissægalloarp anningaursennik 300-nik, peetsunnut tunniursæksennik. Ok lorojugbigæt tava. 6 Iesusele okarpok: Allarsiuk, saog all suktipissiuk? Ajungitsomik pimanga. 7 Peetsunnik illak tuinnarause, ajungitsulliarbigiomagussigik piginnauesse; u gale neijortuinnaissengilause (timimnik). 8 Ajugaringisa nik piok; timiga tennikadlarpa, illivermut illirsáussægan 9 Illomut, okaupause: Okautsit okkoa tussarnersut okautá sappætta sillarsoarme tamanne, taunatõg okautáussægiok k nongétomik mãna pigãnga erkailugo. 10 Iudaselo Ischario arkanek marluk illæt, Pellessiunernut aularpok, pissitsoma lugo taukkonunga. 11 Tamanna tussaramiko, tipeitsulerp anningaursenniglo tunniomaulugo unnerput. Nautsorsoilun pissiniællerpa taukkonunga.

12 Sérnakangitsunniglo timmiursartoleramik udlorme su lerme, anniviksiutiksak sauarak tokkussægamiko, ajoka sugeisa okarbigæt: Sumut opellungarsaiartorkovissigut an viksiutiksamik sauarkamik nekkiksarnik? 13 Tava ajoka sukængne marluk aulartipek, okallugbigællugiglo: Iglorpe soarnut aularitik, innúblo angutib immertaursirsartub nella somarpátik, tauna mallikko. 14 Sumullo isserpet, tava igl innua okarbigikko: Ajokærsoirsub okaukoátik: Innersoak n rirsarbik sumépa, terssane nerrekollunga anniviksiutiksam sauarkamik, ajokærsukakka illagællugit? 15 Innemullo an isómut tava unnersussauátik illuarsarsimarsomut; terssa piksarput opellungarsarko. 16 Ajokærsukæglo aularpuk, i lorperksoarnullo pivlutik, sordlolo okaumattik, naipipæ anniviksiutiksarlo sauarak opellungarsarpæk. 17 Unnul mello arkanek marluk illagællugit tikkiupok. 18 Nerriving melo ivksiautillutik nerrisillutiglo, Iesuse okarpok: Illom okaupause, illauvse nerrekama pissitsomárpãnga. 19 Allie sulerput tava, kingudlereeklutiglo appersorpæt: Uangáune

punga? Ama adla: Uangáunerpunga? 20 Akkiei, okallugbigællugillo: Arkanek marluk illæt, pogutamut missuksekatiga, taivnávok. 21 Innúb Ernera pissitáussavongme, sordlo taursominga agleksimavok; innugle tauna erkanak, Innúb Erneranik pissitsirsok; innungmut taursomunga ajunginerrogalloarpok innungungikune. 22 Nerrisillutiglo, timmiursak Iesusib tigua, tængekartillugolo augorpa, taukkonungalo tunniullugo, okalluklunelo: Tigullugolo nerrissiuk, terssa timiga. 23 Ermusektõg tigugia, kujavlunelo tamattominga tunniei; terssangalo tamarmik immerput. 24 Okarbigigiei tava: Terssa auga, Testamentitab (aua) amerdlasórsuit pivlugit koirsok; 25 Illomut, okaupause, mattoma kingorna immissæissaunga Weinikaglub orpiub tungoanik, udlok tauna nedliutinnago immerkissægiga Gudib nálegauviane.

26 Tuksiautillo erinnaglit ussorutikset nãgamikik, anniput orksũrsaliksamut kakkamut pivlutik. 27 Iesusiblo okallugbigei: Unnuak tamanna tamause mammiasutigiomárpausinga, agleksimamet: Pársirsok unnattaissauara, sauello siamartissaput. 28 Makkikumale (tokkorsunnit) siudlerissauausinga Galilæamut. 29 Petrusible okarbiga: Tamarmigloneet mammiasutigigalloarpattit, uanga tava mammiasutigiomangilluinarpaukit. 30 Iesusib tava okarbiga: Illomut, okaupaukit, udlome unnuak tamanna, tingmirset angutiviæt kardlortinnago marlungnik, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. 31 Taunale ama okariok: Tokkokattigissægukilloneet, misserratigiomangilaukit. Taimatõg tamarmik okariput.

32 Ungalusimarsomullo, Gethsemanemik attelingmut piput. Ajokærsukennelo okarbigei: Terssunga ingititse, tuksiariartortillunga. 33 Petruselo, Iakolo, Iohanneselo illagei, olillerlunelo koksellangãlerpok. 34 Okarbigei tava: Tarniga allieisungãrkau tokkomut aglæt, terssanętuarluselo pigáritse. 35 Kannitomullo aularlune, nunamut pædlorpok, tuksiarlunelo, ajornængipet mattoma nedliutub kangerkollune. 36 Imalo okarpok: Abba, Atátaga, tamasa merssa ajunginaukit, ermu-

sek una pæruk uamnit; pekkorsamnigle pinnek, pekkorse
pille! 37 Ornikamigillo, sinniktut tikkipei. Petruselo ok
biga: Simoná, sinnikpit? Udlub nællunærkota attauserlou
nãulugo pigárnek ajorpit? 38 Pigárluselo tuksiaritse, urs
nartomut pekkonnase; Annernek pillerigalloarpok, uinni
ajulerpok. 39 Aipæksanigle ama tuksiariartorpok, okautsi
okauserekiklugit. 40 Utteramelo ama sinniktut tikki
uerngarnermillo uissanek ajorput, taursomungalo akkirsuti
nællovlugit. 41 Pingajuksaniglo tikkipei, okarbigællugi
Mãnakut aglæt sinnikomauluselo kassuérsaromavisse? Ter
nedliusimavok; atta, Innúb Ernera pissitáussavok ajortull
tut arkseinut. 42 Makkilluselo aularta; areit, tamãné
uamnik pissitsirsok.

43 Terssangainarlo, sulle taima okalluktillugo, Iudase t
arkanek marluk illæt tikkillerpok, illagællugillo innuperk
pænnalirsartut, pappilirsartutlo, taukkoa pirssut pellessiu
nit, aglekennik illissimarsunnillo, uttokaunernillo. 44 Pi
sirsublo nællunærkumik tunnigei, ima okalluklune: Kunn
æksara taunávok, tigussiuk aularnauærsarlugolo. 45 Tik
namelo, erngerlugo ornikpa, okarbigællugolo: Rabbi, Rab
kunnikpa tava. 46 Taukkoale ornikpæt tigullugolo. 47 N
jortulle illætta pænnane ammua, pellessiunerublo kivga p
naua, siutárlugolo. 48 Iesusiblo sápei, okallugbigællugi
Sordlo innungmik tokkotsirsomut annirsose, pænnalirsarlus
pappilirsartose tiguniarlunga. 49 Udlut nungullugit me
neijorivse nálekbingme, ajokærsoilungalo, tigungilausing
Aglekelle erkotariakarput. 50 Ajokærsukello tamarmik ke
mekpæt kemmãvlutiglo. 51 Nukakpirsablo mallikpa, sá
mik annoramik uinnekotiglub; nukakpirsello tauna tigun
pæt. 52 Taursomale uinnekune sátok ipperarpa, tamma
ranelo kemmeratigei.

53 Iesuselo pissipæt pellessiunermut, terssunga pellessiuner
uttokaunerillo, aglekennik illissimarsullo tamarmik katti
marsut. 54 Petrusible mallikpa kingornanit, pellessiuner

orsoa tikkillugo isserbigællugolo; terssanétuarlunelo ivksia-
kivget akkornænne, kejärserlunelo ingnermut. 55 Pelles-
nerille, kiglissioikattigeeksorsuillo tamarmik passikliutiksar-
rput Iesusemut, tokkotsuklugo, sumigle nervsangilet.
Amerdlasúllo okautiginerdlukpæt seglovlutik, okauseelle
sigeengilet. 57 Taukkoalo illeit nækkoiput, seglovlutiglo
autiginerdlukpæt, okalluklutiglo. 58 Uagut tussarikput
a okalluktok: Nálekbik, arksennik sennasimarsok, asseroro-
árpara, udlullo pingasut adlamik sennajomarpunga, arksen-
k sennasimangitsomik. 59 Sullile okauseet arssigeengilet.
Pellessiunek tava nækkoilune akkornænnut piok, Iesuselo
persorpa, okalluklunelo: Akkiniængilatit, tamakko pivlugit,
ssimattit taukkoa? 61 Nibleranele akkingilluinnarpok.
ava Pellessiunerub ama appersoria, okarbigællugolo: Kris-
sióvit, ussornartub Gudib Ernera? 62 Iesusele okarpok:
aivnávungame. Innúblo Ernera tekkussauarse ivksiarsok
irssaunerub tellerpiætta tungane, killaublo nuieine erssersok.
3 Tava Pellessiunerub annorarsenne alliktulerpei, okalluklu-
elo: Sumik adlamik nællunærsitariakarpogut? 64 Gude
itteka tussarsimauarse; kannog issumavisse? Okkoale ta-
narmik tokkokoæt, tokkotæksainaunerarlugo. 65 Illeisa tava
etserællerpæt, kénalo mattorlugo tiglukpæt, okarbigællugo-
o: Erkotuksennik okallugbigittigut. Kivgello kénagut tigluk-
pæt.

66 Petruselo tessammanétillugo iglorsoarme, pellessiunerub
kivgeisa arngnet illæt tikkiupok. 67 Petruselo kejärsersok
tekkogamiuk, irssigillerpa, okalluklunelo: Idlitsõg Iesuse
Nazaremio aiparisimauet. 68 Missiarporle, okalluklunelo:
Tauna illissaringilara, okautsissittõg nællogiakka. Annivlunelo
ungalunnut pimet, tingmirset angutiviæt kardlorpok. 69 Arng-
nablo taursoma kivgab tekkogia, neijortunnullo ama okallul-
leriok: Terssa taukkoa illæt. 70 Amale missiariok. Terssug-
utsiængormello neijortut ama Petrusemut okariput: Illomut

taukkoa illagátit, Galilæamiógauit, taukkoatullo okausekar-
71 Taunale okauserlullerpok, ingminiglo angernerdluk-
Innuk taivna, okautigirsarse, illissaringilara. 72 Tingmir-
angutiviæt aipæksanik kardlorpok. Nálekab okausia Pet-
tava erkaia, ima okarbigimanne: Tingmirset angutiviæt
lungnik kardlortinnago, misserratigiomárparma pingas-
tarlutit. Kejangãrpok tava.

KAP. XV.

*Iesuse Pilatusemut ekkartounekarpok anniartillunelo; kiektorbingmut pissinekarpok; tokkomet kingorna v-
nartunnik tekkorsakarpok; illivermut illiartorpæt.*

Kaulermello pellessiunerit erngerlutik okallukattigillerpei-
tokaunerit aglekenniglo illissimarsut, kiglissioirsullo ta-
mik illagiput; Iesuselo kellersorpæt, aularullugolo piss-
Pilatusemut. 2 Pilatusiblo appersorpa: Idlit Iudit nále-
nerátit? Akkiale, okarbigællugolo: Okarauit, taivnávung-
3 Pellessiunerillo passingãrpæt. 4 Pilatusible ama apper-
okallukluuelo: Akkingiligit? Atta, kannok aktigirso-
passigátit. 5 Iesusele akkingilluinnarpok; tamanna Pila-
ibtõg aijaisórutigigia. 6 Nungullutigle anniviksiortarán-
parnãrusimarsut illæt, innuit piomarsæt, taursoma annisi-
taukkonunga. 7 Parnãrusimarsokarporle Barrabasemik
lingmik, tauna peblingarniartut illagællugit tigursáursok-
nungmik tokkotsigamik. 8 Innuperksuit tava tuksiarbig-
torpæt, illerkone attorkollugo. 9 Pilatusible sápei okallu-
ne: Iudit nálegaunerænnik annisitsekovissinga illivsem-
10 Pellessiunerit kingarællugo terssunga pissikæt, illissim-
amigit. 11 Pellessiunerille innungnik kajumiksaiput, tau-
munga kennukollugit, Barrabase annisekollugo. 12 Pilatus-
ama sápei, okallugbigællugillo: Kannok uamnut illiorbige-
vissiuk tauna, tairsarse, Iudit nálegaunerænnik? 13 Nibli-
ãriput okalluklutik: Kikkiektoruk kerssungmut sennerutel-

ut. 14 Pilatusible okarbigei: Sumingme ajortullia? Tauk-
ale sualullerlutik torklulaput: Kikkiektoruk kerssungmut
nnerutelingmut. 15 Pilatusele issumakarame innungnut
magekollune, Barrabase tava annisipa taukkonunga; Iesu-
lo pissipa, ipperartorkollugo, kikkiektortekollugolo sen-
ngarsomut. 16 Sorssuktukset tava pissipæt iglomut kiglis-
orbingmut, innuperksuillo attautsemut kákoeit. 17 Annora-
iglo aukpalláriksomik attitipæt, niakorutiksamiglo kakkid-
rnekutinnik kénariksunnik perdlaiput, ivertillugolo niakoa-
ut. 18 Mittautigillerpæt tava, imænna: Ullapisautekarit,
udit nálegaunerǽná. 19 Sudlutómiglo niakoa annaulerpæt
etserarlugolo serkomigarbigællugolo tuksiarbigæt. 20 Mit-
autigerærsimagamikolo, aukpalláriksomik annorajarpæt, nang-
inerlo annoreinik attitillugo, kikkiektoruklugolo aularupæt.
21 Innuglo sennerkolune ingerdlarsok, Simonemik attelik,
Zirenemio, Alexandriblo Rufusiblo angutæt, nautsévingmit
irssok, tauna erdlokopæt, senningarsok erssuktillugo taur-
oma kingornagut. 22 Aularupæt tava nunamut Golgatamut,
erssa tairsamut, niakortóumut. 23 Weinemiglo, Mirramik
ikkunelingmik, immipæt; immeromangilale. 24 Kikkiektor-
imagamikolo, annorei augorpeit ingmingnut, immerautigæl-
ugillo, kina pissæsugællugo piksamik. 25 Udlullo nællunær-
kota pingasungormet kikkiektorpæt. 26 Kollanelo agleksi-
marsok paitsisigitinekarsusia, ima: Iudit nálegaunerǽt. 27 In-
nungærsuglo marluk taursomunga illagitillugik kikkiektorpæg-
ik, ardlæk tellerpiætta tunganut, aipalo saumiætta tunganut.
28 Agleket tava erkolerput, ima okartut: Ajortulliartut ak-
kornǽnnut pissitávok. 29 Terssónalo sennerkotut mittautigæt,
illækemmisarbigællugolo, okalluklutiglo: Aijai, nálekbingmik
asseroirsotit, innerlugolo udlut pingasut. 30 Illingnik mãna
annauniarit, akkarlutillo senningarsomit. 31 Taimatõg Pel-
lessiunerit illageeklutik mittautigigiæt, aglekennik illissimar-
sullo, okalluklutiglo: Adlet ikkiorei, ingminigle ikkiornek
ajorpok. 32 Kristusiógune, Israelittillo nálegaunerippænne

mãna senningarsomit akkarle, tekkunnikolluta operkollutalo. Kikkiektortisimakattækillo mittautigigiæk. 33 Udlublo nællunærkota arbeningormet kingorna, nuna tamarme tãrtorsoængorpok, nællunærkot kollin-illoæt tikkillugo. 34 Udlublo nællunærkota kollin-illoængormet, Iesuse niblingãrpok okalluklunelo: Eli, Eli, lama asabtani? terssa imaipok: Gudiga, Gudiga, saog kemmekpinga? 35 Tersanétullo illeisa tamannatussaramiko, okarput: Atta, Eliase kákoa. 36 Illæt tava akpadlárpok, milluartorlo sérnartomut missukpa meitsektillugo, ajaupirsamullo kappullugo, immipa, okalluklunelo: Voitje, attegole, Eliasib akkartitsartussennerpa. 37 Iesusele niblingãrpok annernengærlunelo. 38 Nálekbiublo umiksoa allikpok marlungorlune, pauanga sammunga tikkillugo aglæt. 39 Sorssuktukselle nálegætta terssane akkianétub, tekkogamiuk annernengærsok taimaitomik niblingãrnermik, okarpok tava: Illomut innuk tauna Gudib Ernera. 40 Arngnello terssanéniputtõg ungesiksomit irssigiuartut; taukkoa akkornænnétut Maria Magdalena, Marialo, Iakungub Iosesiblo arngnæk, Salomelo. 41 Taukkoa mallikiættõg, kivgartorbigællugolo Galilæamétillugo; amerdlagiputtõg adlet, Ierusalemmut majoarkattei.

42 Unnulermello, udlok tauna opellungarsarbiómet Sabbatiússammello akkago, 43 Iosefe Arimatiamit pirssok, kiglissioirsut illæt, issumagiksok nerriuktorlo Gudib nálegauvianik; tauna nauiateilune Pilatusemut isseriartorpok, Iesusiblo timanik kenuvigællugo. 44 Tokkorsorle Pilatusib tussaramiuk aijaisórpok; sorssuktuksello nálegæt kákoa, appersorlugolo tokkokamærsusianik? 45 Tamannalo siunersiutigigamiuk sorssuktukset nalegænnit, tava tima tunniupa Iosefemut. 46 Taunalo sátomik annoraksarsiok, akkartillugolo immupa annoraksamut sátomut, illivermullo, kãrsomut illulekorsaminut, illia; ujararsoarlo arksakávlugo illerrub mattoa perroa. 47 Maria Magdalenable, Mariablo, Iosesib arngnætta, irssigiuarpæt sumut illinekartok.

KAP. XVI.

Iesuse tokkorsunnit makkipok; ajokærsukaminut sakkomersarpok; killalliarpok.

(Evangelium am Ostertage.)

Sabbatelo kangiumet, Maria Magdalena, Marialo, Iakub arngua, Salomelo tarnutiksarsiput, tennitsartoromaulugo. 2 Sabbatemelo udlákut, sekkenek nuilermet, taukkoa illivek ornikpæt. 3 Ingmingnullo okallukattigeekput: Ujarak illerrub pãnit kia arksakátissaua? 4 Tagusaramikolo, ujarak arksakásimarsok tekkoæt; angisórsómet. 5 Illivermullo isserput, nukakpiarlo tellerpiætta tungane ivksiarsok tekkoæt, tekkisómik kakkortomik annoralik; erksingãrlutiglo. 6 Taursomale okarbigei: Erksekennase; Iesuse Nazaremio kikkiektortisimarsok ujarparse; makkisimavok (tokkorsunnit,) tamãnénngilak; areit innigigalloa, terssunga illigæt; 7 Aularitsele, ajokærsugeilo okarbigiartorsigik, Petruselo, siudlerissægaussiuk Galilæamut, terssane tekkussauarse, sordlo taursoma okaukáse. 8 Anninæsuarlutiglo illivermit kemmãput; oliktorsoængoramik annilártorsoængorlutiglo, adlennullo okangilet, erksileramik.

9 Iesusele, udlák makkiname udlut aulakautænne, tekkotekãrpok Maria Magdalenamut, taursomanga annernepilluit arbenek marluk annisikei. 10 Taunalo aularpok, illagigallooeelo allieisuktut kejarsullo okarbigiartorpei tamattominga. 11 Taukkoale tussaramiko umarsok, taursomungalo sakkomersok, operingilæt. 12 Mattomalo kingorna, taukkoa illagik pissuktuarmennik, sakkomerbigipek adlamik tautokarlune; ingerdlatillugik iglorpængnut. 13 Taukkoalo illamingnut okautigigiæk tamanna, kissienne taukkotõg operinginiægik.

(Evangelium am Himmelfahrts Tage.)

14 Kingudlermiglo arkaneglit sakkomerbigei nerrisillugit, auokaridlárlugillo opingimætta, umætteillo mangertorsómætta,

operingimattigiglo taursominga tekkunniktut makkisimarsomik (tokkorsunnit). 15 Okallugbigei tava: Sillarsoarmut tamannut aularitse, okautsillo tussarnersut okautigiartorsigik innungnut tamannut. 16 Opertok koissimarsorlo pidluartungoromárpok, opingitsorle ekkartóutáussavok. 17 Opertulle nællunærkotekaissaput imaitunnik: Annernepilluit annisissaueit attemne; nutáinik okkennik okallussaput, 18 Pullaterirset pejaissaueit; tokkonartomiglo immeralloarunik sunnissengilet; napparsimarsut arksamingnik aktorsinnarpattik ajorungnæissaput tava. 19 Nalegarlo taukkonunga okalluksimagame, killangmut kangattartipok, ingillunelo Gudib tellerpiætta tunganut. 20 Taukkoale aularput, tamannullo okallugiartorput, Nálekablo illagællugillo nekkursektipei, okauserlo opernarsarlugo nællunærkotinnik illaursunnik.

EVANGELIUME
LUKASIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iohannese Kristuselo innungussammennik Engele okariartorpok; Mariab tuksiautei ussorutit; Iohannese innungorpok; Zachariase erkotuksennik okallukpok.

Amerdlasút aglekiksarniarmattigik illomut sullirset uagutine; 2 Ima unnibkaumattigut, tamakkoninga nangminek issoanit tekkunniktut, kivgartortungortullo okautsinnut. 3 Tava uangatõg tamanna ajungitsugara, tamasa issoanit siunersiutigekiksaradlaraukit, illingnut aglekiksaruklugit, assærsara Teofiluseá; 4 Okautsinnut tussaumarsarnut kollarungnærkollutit.

5 Iudæame Herodese nálegaunerrotillugo, pellessekartok

Abiab simnerseisa illænnik, Zachariasemik attelingmik; taursomalo nullia, Aarub kingueisa illæt, Elisabemmik attekartok. 6 Tamangmigle illuartuk Gudemut, Nálekablo inneitsissei pekkorseilo tamasa nálekpakik arksoarnaitsóvlutik. 7 Kittornakaratiglo, Elisabet ernisuiname; uttokavlutiglo tamangmik. 8 Illanelo Zachariase Pellessisut adlettut sullissægame Gudib sáne, simnevikse nedliumet, 9 Immerautiblo erkormanne pellessiúrsutsib illerkoanik, pyússægame, Nálekab igloanut isseriartorpok. 10 Innuperksuillo tamarmik sillatánétut tuksiarlutiglo, pyórtillugo. 11 Nálekablo Engelia tekkotipok taursomunga, Altariblo pyórtitsiviub tellerpiætta tungane kikkartok. 12 Taunalo Zachariasib tekkogamiuk, annilárlunelo erksilerpok. 13 Engelible okarbiga: Zachariaseá, tuksiautittit tussartiput, nulliello Elisabet ernissavok ernertãksarnik, taunalo Iohannesemik aitsissauet. 14 Tipeitsutigissevlugolo keemasutigissauet, amerdlasúttõg tipeitsutigissauæt innúpet, 15 Nálekamut angissammet; Weinemik, adlamigloneet pikkunartomik immissengilak; sullilo arngname timætta illuanétillune Annernermik ajunginermik illumiulernekaissavok. 16 Israeliblo kinguei amerdlasút sátiniaissauei Gudemut, nálegænnut. 17 Taursomalo siudlerissaua Eliasib annernerane pirssauneranelo, angæjokaillo umætteit, kittornettik illagællugit, sátiniaissauei, opingitsullo, illuartut illissimarsusiænnut, taimalo Nálegak innuksarsivlugo piginnángortuksennik. 18 Zachariasiblo Engele okarbiga: Suna nællunærkotarissauara tamattominga? Uanga merssa uttokaugama, nulliaratõg uttokaugiok. 19 Engelib akkia, okallugbigællugolo: Gabriellóvunga, Gudemétuartok, aulartitávlungalo okallugbigekollutit, tamattomingalo okaukollutit. 20 Attalo, okautsikka, erkussirsut nedliupet, operinginaukit, okaissæromárpotit, okallungnerlo ájussautit, tamattoma erkorbiksætta udluksa nedliutinnago. 21 Zachariase nálekbingme mullumet innuit erinnigæt, ussoruklutiglo. 22 Annigamelo, okallugbiginek ajormattik, mallugæt tava tekkorsakartok nálekbingme. Arksa-

miniglo urserarsinnarlugit okaissærluinnarpok. 23 Sullirsamelo sorarbia nedliumet angerdlarpok iglominut. 24 Udlullo taukkoa nãmætta, taursoma nullia Elisabet nãrtulerpok, kaumettillo tedlimæt irssertorpok, ima okarlune: 25 Taima Nálekab piãnga, udlut taukkoa-étillugit, irssigigaminga, kangusutiga uamnit pærlugo innungne.

(Evangelium Mariæ Verkündigung.)

26 Kaumetillo arbenekalermætta Engele, Gabrielemik attelik, Gudib aulartipa iglorperksoarnut Galilæamétunnut, Nazaremik attelingnut.

27 Niviarsiamut, angersimarsomut Davib kingueisa illænnut angumut, Iosefemik attelingmut, niviarsiarlo tauna Mariamik attekartok. 28 Engelib tava isserbiga, okalluklunelo: Tipeitsukorsávotit saimaursáursotit! Nalekab neijorpátit, ussornarkerssotit arngnennit tamannit! 29 Tekkogamingle, okausee annilárutigei, issumalerlunelo: una kannongétomik okausekarpa? 30 Engeliblo okarbiga: Maria, erksekennek, Gudib saimaumattit. 31 Atta, nãrtulissautit ernertãromárlutillo, taunalo Iesusemik aitsissauet. 32 Tauna angissavok, Kotsingnerublo Erneranik tairsáussavok; Gudiblo Nálekab tunniomárpa angutætta Davib ivksiauvianik; 33 Iakub igloanut (Israelittinuut) nálegaunerrojomarpok issukaissengitsomut; nálegauvialo nãnauieissengilak. 34 Engele Mariab tava appersorpa: Kannongme tamanna pissaua uvekanginama. 35 Engelib akkia, okallugbigællugolo: Annernerub Ajunginerub kollangissauátit, Kotsingnerrúrsublo pirssaunerætta ulligomarpátit; taimaitomiktõg ajunginek erniækset, Gudib Erneranik taigornekaissavok. 36 Attalo, Elisabettõg idlut nãrtuleriok ernertãksamik uttokaunermine, kaumettillo arbenillerpei, tauna nãrtósuitsok tamarmik unnerpæt. 37 Gudeme ajornartokangimet. 38 Mariale okarpok: Atta, Nálekab kivgarãnga, okarauit taimaiserlanga. Engelib tava kemmekpa.

(Evangelium am Tage Mariæ Heimsuchung.)

39 Udlunnele taivkonane Maria pillerillerpok aularæsuarlunelo kakkennut iglorperksoarnut Iudab nunanétunnut; 40 Zachariasiblo igloanut isserlune, Elisabet pidluarkoa. 41 Mariablo okausia tamanna Elisabetib tussarmago, timime illumiua piglerpok. Elisabetiblo illumiugillerpa Annernek ajunginek, 42 Niblingārlunelo okarpok: Ussornarkautit arngnennit tamannit, timivitsōg illumiua ussornarkegiok. 43 Saogmelo terssa piara, Nálekama arngnætta orningmanga. 44 Atta, pidluarkollunga okarauit, tussaraukit; timima illumiua tipeitsungnermik piglertalerpok. 45 Pidluarkautimme, operauit, illingnut merssa Nálekab okausee tamarmik erkorluinnaissammætta. 46 Tava Maria okarpok: Nálegak tarnima ussoringārpa, 47 Gudelo annaursirsiga annernerma tipeitsutiga. 48 Kivgarojungoe saimaulugo irssigimago. Atta, mattoma kingorna ekkardlekattigeeksut tamarmik ussornarneraromárpānga. 49 Ussornartorsoarmik pimanga, ajugakangitsub, ajunginermiglo attiglub. 50 Nákinnirsusiminiglo nálektiminétuinnarpok issukaissengitsomut. 51 Arktorsajuipok tellerminik, siamartillugillo umamingne makkitassūnnik ekkarsautiglit. 52 Pirssársuit ivksiauvingmit ajegarei; assiginnakello kodlartillugit. 53 Kāktut tunningārpei pikseinik, pissórsuillo sōkartinnagit aulartipei. 54 Kivge Israele illeksivlugo ikkiorpa, nákinnirsutse erkailugo; 55 Sordlo okarame siudlivtinut, Abrahamut kingueinullo tamannut. 56 Kaumetillo pingasut nāngajeklugit Elisabet Mariab neijortuaramiuk, ama angerdlariok iglominut.

(Evangelium am Tage Iohannes des Tæufers.)

57 Elisabello, ernivikse nedliumet, ernertārpok. 58 Nálekablo nákingārmago nunakateisa igdluisalo tussaumagamiko, tipeitsukattigæt. 59 Udlullo arbenek pingasungormætta, nálungiarsungoak kippivlugo ornikpæt; angutanullo Zachariasemik atteritipæt. 60 Arngnættale sápei, okalluklunelo: Nāg-

ale, Iohanneselé atterissaua. 61 Tava okarbigæt: Ekkardlekangilatilloneet taimaitomik attelingmik. 62 Anguta tava urserarpæt kannongétomik aitsekussæsugallugo. 63 Aglekbingmiglo kákorsivlune, aglekpok imænna: Iohannese attera. Tamarmiglo aijaisórput. 64 Terssangainarlo taursoma karna angmarsimalerlunelo okka kellerursærpok, okalluklunelo Gude ussoreka. 65 Nunakatteilo tamarmik annilártorsoængorput; tamakkolo tamasa tussaumalerpeit kakkamiut tamarmik Iudæame. 66 Tussartullo tamarmik tamanna umamiugillerpæt, okalluklutiglo: Kannongélissæsugaiuk nálungiarsungoak una? Nálekab merssa neijortara arksaminik. 67 Angutalo Zachariase Annernermik ajunginermik illumiukalerpok, erkotuksenniglo ima okalluklune: 68 Ussornarsile Nálegak, Israelib Gudia! innunne tikkerarlugillo annaumagit. 69 Annaursirsuksamiglo pirssársoarmik pimattigut, kivgame David igloane. 70 Itsarsoak taima okarame illuartut Profetit karnessigut: 71 Kingarsartivtinit annautsomauluta, tamarmiglo umitsairsivta arkseinit; 72 Angæjokauvullo nákallugit, illageersutiksiutinelo ajungitsok erkailugo; 73 Atátautinut Abrahamut illomortomik okarame tunniomauluta imaitomik: 74 Annaunekarkolluta kingarsartivta arkseinit, uautinut nálekogame innutilluta erksiungnærluta, 75 Pekkollunelo ivlernarnermik illuarnermiglo nuennerirsaminik. 76 Idlillo, nálungiarsungoangá, tainekaissautit Kotsingnerrúrsub Profetianik; Nálekab siudlersortigissauátit, arvkotikse illuarsarkollugo; 77 Innunnelo illingnut nællunærsekollugit pidluautiksamik, terssa, ajortimingnik issumakærbigirsajomármætta; 78 Gudivta umættætta nákinnirsusianik, taursomanga nuirsub kotsingnermit tikkerarpátigut, 79 Kaumarsaruklugit tãrmiúrsut, tokkublo tachanétut, issikauvullo pissillugit arvkomut irkiksiviunartomut. 80 Nálungiarsungoarlo (Iohannese) agdliartorpok, nekkursektillunelo annernerme, innukajuitsomélunelo, sakkomerbikse Israelittinnut nautsorsorlugo.

KAP. II.

Iesuse innungorpok; kippinekarpok; Nálekbingmut pissinekarpok; ivlernartórlune nukakpiarávok.

(Evangelium am H. Christtag.)

Taimane Kaiserib Augustusib nálegauvime innuee tamasa nællunærsorkoei. 2 Tamerssa agleket (nællunærsorkorsútit) siudliúrsut, Zireniuse nálegautillugo Siriame. 3 Tamarmik tava iglorperksoamingnut aularput, aglekollutik. 4 Tava Iosefesõg aulariok Galilæamit, iglorperksoarnit Nazaremit, Iudæamut, Davib iglorpeinut, Bethlehemmik attelingnut; Davib igloanit pigame, kinguarimannelo: 5 Aglekollune Maria nulliække aiparællugo, tauna nãrtúrsok. 6 Terssanétillutiglo ernivikse nedliupok. 7 Pernauminiglo ernertãrpok, immullugolo annoraminernut, nerssútillo nerriviænnut illia, sinniktarbingme inniksæronamik adlamik. 8 Tamattomale erkane parsirsunétut, narksame nerssútittik ungalolingmétut páriniarlugit pigárput. 9 Attalo, Nálekab Engeliætta tikkipei, Nálekablo kaumarsusiætta kaumarsarmattik, erksingãlerput. 10 Engelible ókarbigei: Erksekennase, atta, tipeitsungãrnartomik okallugbigause, innuit tamarluinnarsoarmik piksænnik; 11 Pivluse mãna annaursirsok, Kristusióursok Nálegak, Davib iglorpeine, erniusimamet; 12 Terssalo nællunærkotarissiuk, nálungiarsungoak annoraminernut immusimarsok nerssútillo nerriviænnut illisimarsok naipitsomárparse. 13 Tavainarlo killangmiorperksuit Engelemétut, Gudelo ussoræt, okalluklutiglo: 14 Gude kotsingnermétok ussornarsile! erkiksinerlo nuname! innungnelo nuennernek pille!

(Evangelium am 2 Christtag.)

15 Engelillo kemmengmattik killangmut pivlutik, pársirsut ingmingnut okallukattigeekput: Mãna Bethlehemmut pissa, ussornartorlo, taivkane pillirsak, tekkojartortigo, Nálekab okautigekorsa uautinut. 16 Tuoviorlutiglo terssunga piput, Mari-

alo Iosefelo tikkipagik, nalungiarsungoarlo nerssútit nerriviænne innængarsok naipipæt. 17 Tekkogamikole, tamannut okallugiartorput okkoninga okautsinnik tussakamingnik nálungiarsungoak taivna pivlugo. 18 Tamattomingalo tussartut tamarmik, pársirsut okauseet aijaisórutigeit. 19 Mariable okautsit tamakko tamasa puigornauærlugillo umamine ekkarsautiginiarpei. 20 Pársirsut tava utteriput, Gude ussorællugolo nerssoræt tussakettik tekkorsettiglo tamasa pivlugit, taima okarbigimattik.

(Evangelium am Neujahrs-Tage.)

21 Udlullo arbenek pingasungormætta, nálungiarsungoak kippissammet, tava aitserpæt Iesusemik, Engelib taima taigormago, násimangikadlarmet arngname timætta illuane.

(Evangelium am Tage Mariæ Reinigung.)

22 Udlullo nedliumætta, Maria ubbaissevlune, Mosesib inneitsissei malliklugit, tekpauunga Ierusalemmut aularupæt, Nálekamut pissitsomaulugo; 23 (Agleket pivlugit Nálekab inneitsisseine, imaitut: Angutingoet tamasa arngnamingnit perngautit siudlerpait Nálekamut tunniussauein-õg pigekollugit). 24 Tunnirsútiksettiglo tunniullugit, sordlo Nálekab inneitsisseine agleksimavok: tingmirsæng-õg Taubik, piarkægloneet marluk. 25 Attalo, taimane angut Ierusalemmétok, Simeonemik attelik; innuglo taivna illuartóursok Gudemullo nálektok, Israeliblo tupedlersautiksanik nerriukiok, Annernerublo ajunginerub innigiuarpa. 26 Annernerublo ajunginerub okauka, tokkussengitsok unnerlugo, Nálekab Kristusia tekkotinnago. 27 Tauna, Annernerub kajumiksarmanne, nálekbingmut piok. Nálungiarsungoarlo Iesuse angæjokækit merssa pissimækko nálekbingmut, pivlugolo illerkorsoromaulutik inneitsissit malliklugit. 28 Tava tigua pernermiklugo, Gudelo ussoreka, okalluklunelo: 29 Nálegak, mãna erkiksinartomut kivget angerdlarle sordlo okartotit. 30 Irssimnik annautiksarekorset tekkogauko; 31 Tauna innuperksuit tamarmik kéncinut sakkomersillugo piginnángorsarauko, 32 Kaumarsok

nællursunnut kaumarsautiksak, innuktauvillo Israelittit ussornautiksæt.

(Evangelium am Sontag nach Christtag.)

33 Okautsillo tauna pivlugo angutissiætta arngnættalo aijaisórutigaikik. 34 Tava Simeonib tængekartipek, arngnanullo Mariamut, ima okallukpok: Atta, una orlursútiksængoromárpok, makkirsútiksængoromárlunelo amerdlasúnne Israelib kingueine, nællunærkotæksajomárlunelo akkerartugæksak. 35 (Tarnivkullo pænnab pissauátit), amerdlasórsuit umætteisa ekkarsauteit sakkomerkollugit. 36 Arngnaktõg erkotuksennik okalluktok terssanéniok, Hannamik attelik, Fanuelib pannia, Asserib kingueisa illæt, arngnakoeksáursok, okkiullo arbenek marluk uvekartok, niviarsiógame kingorna. 37 Mãnale uidlarneróursok, okkiuelo 84-ióput; tauna nálekbingmétuinnarpok, tuksiarnermiglo nerringiniarnermiglo Gude nálengniarpa udlullo unnuello nungullugit. 38 Taursomatõg taimane ornikia, Nálegarlo ussoreka, okautigællugolo annaursutiksamik nerriuktunnut tamannut Ierusalemmiunnut. 39 Tamasalo nãmaksigamikik Nálekab inneitsissei malliklugit, ama Galilæamut utteriput iglorperksoamingnut Nazaremmut.

40 Nálungiarsungoarlo (Iesuse) agdliartorpok, nekkursektilluuelo annernerme, illissimarsorsoængolerlunelo, Gudiblo saimaunerætta neijorpa.

(Evangelium am 1 Sontag nach Epiph.)

41 Angæjokæglo opernet nungullugit Ierusalemmut pirssartuk, anniviksiorbik nedliutaránget. 42 Okkiuelo arkanek marlungormætta, tekpauunga Ierusalemmut aularput, illerkortik attorlugo udlorsiornaránget. 43 Uldlullo taukko nãgamikik, angerdlarmenniglo, nukakpiarak Iesuse Ierusalemmétuarpok, angæjokækillo ariutsiæk. 44 Illamingnulle illagisugigamiko, udlorlo attausek ingerdlagamik, ujariartarpæt apperkotigællugo igdlumingnut ekkardlimingnullo. 45 Nenninginamikolo, ama Ierusalemmut utterpuk, ujarniarlugolo. 46 Udlullo pingasut nãmætta naipipæk nalekbingme ivksiarsok ajokærsoirsut ak-

kornǽnne, taukko náleklugillo appersorpei. 47 Taursomungalo nálektut tamarmik aijaisórutigæt illissimarsusiagullo akkilluarsusiagullo; 48 Tekkogamikolo annilárpuk; arngnættalo okarbiga: Ernera, saog taima annilártipautiguk? Atta, angutisiauvit uangalo ujarivtikit kappiasuklunuk. 49 Okarbigipek tava: Saog ujarpittinga? Illissimangilikko, Atátama pee neijorniaissevlugit pissægikka? 50 Taimalo okallugbigimattik siunersingilǽk tamanna. 51 Illagællugik tava tessamunga Nazaremut piok, nálekluarlugiglo. Okautsillo tamasa arngnætta torkorpei umamine. 52 Iesuselo illissimaleriartorpok, okkiueelo amerdliartorlutik assænnoarsiartorpok Gudemelo innungnelo.

KAP III.

Iohannese illomortorsóvlune ajokærsoilerpok, koirsivlunelo; Herodesib pissipa parnãrsimauvingmut; Iesuse koekovok Iohannesemut; Iesusib siudleenik.

Okkiut arkanek tedlimangormætta, Kaisere Tiberiuse nálegáutillugo, Pontiuse Pilatuse nálegáukattaumet Iudæame, Herodeselo nunamut illainarmut nálegáumet Galilæame, nukkalo Filippuse nunamut illainarmut, nálegáumet Iduræame, Trachonitisiblo erkane, Lisaniasalo nunamut illainarmut nálegáumet Abileneme; 2 Hannaselo Kaifaselo pellessiunerrotillugik; taimane Iohannese, Zachariasib ernera, Gudib kákoa innukajuitsome. 3 Tava Iordanib erkeinut tamannut piok, ajokærsoilunelo koirsúmik sainiarsutiksamik, issumakærbigekollugit ajortunnik; 4 Sordlo makpersekenne Profetib Isaiasib okauseene agleksimamet, ima okarlune: Ajokærsoirsub nippa innukajuitsomépok, imailune: Nálekab arvkotiksa illuarsarsiuk, arvkosinekseilo nardlorsarsigik; 5 Korkut tamarmik nellimækternekaissaput; kakkello kakkangoello tamarmik nakkiglissarnekaissaput; arvkoserngillo niungarsut tamarmik nardlungnekaissaput, arvkoserngillo manneetsut manniksissaput;

6 Innuillo tamarmik annaursirsok, Gudemit pirssok, tekkussauæt. 7 Innuillo (Iohannese) annivigimænne taursomunga koekollutik, ima okallugbigei: Pullateriarsuit iveit tautokko! kiame illivse unnersóupáse, kemmãissægause kammaumit nedliutuksamit? 8 Atta, okkorse, illomut sainiarluse adlamik issumakaritse; illuvsigullo issumaissarunnase, ima okallukomauluse: Abraha Atátagárput. Okaupauseme: Ujarkennit makkonanga Abraha Gudib kittornæksarsiginnaua. 9 Terssa, ullimaut orpeet tungauviænnélerpok; orpik ajungitsunnik paumakangitsok kippissavok, ingnermullo egissavok. 10 Innuit tava appersorpæt, okalluklutiglo: Sullissaugut tava? 11 Akkiei, okallugbigællugillo: Marlungnik annoraglub aipa tunniussaua pekkangitsomut, nekkiksaliktõg taimailiussægiok. 12 Tunnirsútinnik kattersoirsuttõg ornikiæt koekollutik, appersorlugolo: Ajokærsoirsok, uagumme sullissaugut? 13 Akkiei okalluklune: Sualungmik piomaniarkennase. 14 Sorssuktuksettõg tava appersoriæt, okalluklutiglo: Uagumme sullissaugut? Akkiei, okalluklune: Innuit pejarniarkennassigik; pekkosersóvluseloneet pidláriaurnassigik, pirssæksesselo nãmagissauesse. 15 Innuille nerriungmætta, tamarmiglo umættimikut issumakarmætta, tauna Kristusiósugællugo; 16 Iohannesib sápei, tamasalo okallugbigællugit: Uanga imermik koirsarause, kingunevkulle tikkiutuksakaromárpok pirssársónerrúrsomik, taursoma issigamæk singærlugit aglæt kingakobigekara; Taursoma kojomárpáse Annernermik ajunginermik ingnermiglo. 17 Taursoma nivaut tigumiarpa, koimelo netta sellissaua, nautsejæksariksullo kakkortut koiminut kattersoromárpei, kallipaillo óutsomárpei ingnermik kammijuitsomik. 18 Adlenniglo amerdlasúnnik okautsinnik innuit okaukiksarniarpei, okallugbigællugillo okautsinnik tussarnersunnik. 19 Herodesele, náleket sissamæt illæt Iohannesib auokarimanne nukkeetta Filippusib nullia, Herodiase, pivlugo, ajortullirseilo tamasa pivlugit, 20 Tava tamakko illauei imaitomik aglæt, Iohannese parnãrsimauvingmut pissillugo.

21 Innuillo tamarmik koekomætta, Iesusesûg koinekarmet, tuksiarmello, killak tava angmarpok; 22 Annerneerlo ajungînek tingmiatut Taubesut akkarlune taursomunga pirssok, nippelo killangmit tussartitok, ima okalluklune: Idlit assærsarællutit ernerágit, nuennerirsarællutit. 23 Iesusiblo okkiuee 30-iólerput; taunalo ernerisugæt Iosefemut, tauna Elib erneriga; 24 Tauna Mattatib erneriga, tauna Levib erneriga, tauna Melchib erneriga, tauna Iannab erneriga, tauna Iosefib erneriga, 25 Tauna Mattatiasib erneriga, tauna Amosib erneriga, tauna Nahub erneriga, tauna Eslib erneriga, tauna Nangib erneriga, 26 Tauna Maatib erneriga, tauna Mattatiasib erneriga, tauna Simeib erneriga, tauna Iosefib erneriga, tauna Iudab erneriga, 27 Tauna Iohannab erneriga, tauna Resab erneriga, tauna Zorobabelib erneriga, tauna Salatielib erneriga, tauna Nerib erneriga. 28 Tauna Melchib erneriga, tauna Addib erneriga, tauna Kosab erneriga, tauna Elmodab erneriga, tauna Herib erneriga, 29 Tauna Iosib erneriga, tauna Eliezerib erneriga, tauna Ioreb erneriga, tauna Mattab erneriga, tauna Levib erneriga, 30 Tauna Simeonib erneriga, tauna Iudab erneriga, tauna Iosefib erneriga, tauna Ionab erneriga, tauna Eliakib erneriga, 31 Tauna Meleab erneriga, tauna Mainab erneriga, tauna Mattatab erneriga, tauna Nathab erneriga, tauna Davib erneriga. 32 Tauna Iessib erneriga, tauna Obedib erneriga, tauna Boasib erneriga, tauna Salmub erneriga, tauna Nahassub erneriga, 33 Tauna Aminadab erneriga, tauna Arab erneriga, tauna Esrob erneriga, tauna Faresib erneriga, tauna Iudab erneriga, 34 Tauna Iakub erneriga, tauna Isaakib erneriga, tauna Abrahab erneriga, tauna Tarab erneriga, tauna Nachorib erneriga, 35 Tauna Seruchib erneriga, tauna Ragahub erneriga, tauna Falegib erneriga, tauna Eberib erneriga, tauna Salab erneriga, 36 Tauna Kainab erneriga, tauna Arfachsadib erneriga, tauna Semmib erneriga, tauna Noab erneriga, tauna Lamechib erneriga, 37 Tauna Mattusalab erneriga, tauna Enochib erneriga, tauna Iaredib

erneriga, tauna Kainab erneriga, 38 Tauna Enosib erneriga, tauna Setib erneriga, tauna Adab erneriga, tauna Gudib pia.

KAP. IV.

Iesuse urssernekarpok tornársungmit, ajugávlunelo; ajokœrsoilunelo ussornartulliok Galilœame, Nazaremme Kapernaumelo.

Iesusele, Annernermik ajunginermik illumialik, Iordanemit ama utteriok, Annernerublo pissipa innukajuitsomut. 2 Udlullo 40 nãulugit tornársub urssersarpa, Udlullo taukkoa-étillugit nerringiniok sumigloneet, udlullo taukkoa nãsimamætta, kãlerpok kesa. 3 Toanársub tava okarbiga: Gudib erneripattit, ujarak una okauniaruk, timmiursængorkollugo. 4 Iesusiblo akkia, okallugbigællugolo: Agleket imaiput: Timmiursainak innúb innútigingila, Gudible okausee tamasa. 5 Tornársub tava pissipa kakkársoarmut kingiktorsoarmut sillarsúblo nalegauvee tamasa taursomunga kemmerdlortipei uissorainak, 6 Okallugbigællugolo: Makko nálegauveet tamasa, pinnersuseello illingnut tunniutsomárpakka, uamnut tunniusimamætta, issumamniglo tunniupakka piomarsamnut; 7 Mãna pædlorlutit tuksiarbigiomagungma, tava tamakko tamasa pissauettit. 8 Iesusib akkia, okallukluuelo: Tornársungá, uamnit aularit, agleket imaimætta: Gude Náleket pædlorbigissauet, kissiello nálengniaissauet. 9 Ierusalemmullo aularunia, pissillugolo nálekbiub kãrbianut, okallugbigællugolo: Gudib erneripattit, terssanga illingnik nakkarkeet; 10 Agleket imaimætta: Pivlutit Engelinne pekkussauei, sernigekollutit, 11 Kirssumiarkollutillo, issikettit apookonnagit ujarkamut. 12 Iesusib tava sápa, okarbigællugolo: Okauserinekartut imaiput: Gude Naleket urssissengilet. 13 Tornársublo urssersutsinne tamasa nãgamigit, kemmedlekpa.

14 Iesuselo ama Annernerub pirssaunerane Galilæamut utterpok, tamattomalo erkanétut tamarmik tussaumanæt. 15 Illiniartarbeenelo ajokærsoiok, innuillo tamarmik ussoræt. 16 Nazaremmullo agdliartorbingminut piok; illerkonelo attorlugo, Sabbatiómet illiniartarbingmut isserpok, attuaiomaulunelo nækkoipok. 17 Tunnilerpæt tava makpersekennik Isaiasib aglegeinik. Taukkolo makperamigit, okautsit okko erkorpei, ima agleksimarsut: 18 Nálekab Annernerætta neijorpänga, taimaitomik tennikänga, aulartitarællungalo okautsinnik tussarnersunnik okallukoänga peetsunnut, asserorsimarsunniglo umættiglit kaitsorsarkollugit, parnärsimauvingmétullo okaukollugit annekbiksænnik, tekpeetsullo tekpiksekollugit, nagliuktisimarsullo nagliugungnærkollugit kivgajungnærkollugillo. 19 Nálekablo okkiua nuennersok okautigekollugo. 20 Makpersekello mattugamigit, kivgamullo tunniunamigit, ingipok. Illiniartarbingmétullo tamarmik irssigiuarpæt. 21 Tava okallugbigillerpei; Udlomekut tussartilluse agleket okkoa erkorsimaput. 22 Tamarmik tava nersoræt okautsillo tussarnersut karnanit annirsut aijaisórutigeit, okalluklutiglo: Una Iosefib erneringilau? 23 Okarbigeilo: Illomut piomárpausinga okautsemik imaitomik: Kaitsorsairsok, illingnik annauniarit! merssa ussornartorsuit Kapernaume pillirset tussarivut, taimailiorittõg tamäne nunagirsarne. 24 Okariorle: Illomut, okaupause: Profete kursagingilæt nunakatteisa. 25 Illomulle okaupause: Israelittinne uidlarnerit amerdlakerssut Eliase innútillugo, killak parnärsimatillugo okkiut pingasut kaumettillo arbeneglit, kängnerlo angekemet nunarsoarme tamanne; 26 Taukkoale illænnut Eliase aulartitáungitsok, kissiennele uidlarnermut Sareptamiomut, Sidonib nunanétomut. 27 Puppiksullo amerdlakerssut Israelittinne, Profete Elisa innútillugo, taukkoale illænnik puppærosimarsokangilak, Naemanele Siriamio kissime (puppærosimarsok) 28 Illiniartarbingmétullo tamarmik, tamanna tussaramiko, kammaktorsoængorput. 29 Nækkoillutiglo iglorperksoarnit annisipæt, kakkablo kár-

bianut pissillugo iglorperksoakarbingmingnut, terssanga nakkartitsomagamiko; 30 Akkornættigulle aularpok.

31 Kapernaumullo iglorperksoarnut Galilæamétunnut piok, ajokærsorlugillo Sabbatiúrsaránget. 32 Ajokærsúteilo aijaisórutigeit, pikkunartunnik okausekarmet. 33 Innuglo illiniartarbingmétok annernermik maujungnartomik illumiulik, tauna niblingārpok, 34 Okalluklunelo: Oma, sugautigit Iesuse Nazaremio? Asseroriartorpautigut; Kináursotit illissimauaukit, imaitok: Gudib ajungitsorátit. 35 Iesusib tava siorarsárpa, okalluklunelo: Okaissærit, omangalo anneet! Annernepillurksub tava orlotipa akkornænnut, taursomangalo anniok, akkonarnagolo. 36 Tamarmiglo erksillerput, ingmingnullo okallukattigeeklutik, ima okarput: Sunalikiak terssa? Annernerit maujungnartut sukkanersomik pirssaunermiglo innermattik, anniput tava. 37 Tamattomalo erkanétut tamarmik tussaumalerpæt. 38 Nækkoillunelo illiniartarbingmit anniok, Simoniblo igloanut pivlune. Simoniblo sekkia kannimanartomik napparsimakemet, tauna pivlugo kenuvigæt. 39 Ornikpa tava kannimarungnærkollugolo; kannimanartublo kemmengmanne, erngerlune makkipok, kivgartorbigællugillo. 40 Sekkenerlo tachisimamet, tava tamarmik, nellinginarnik nappautelingnik napparsimarsokartut, aitsivigæt okkoninga. Taursomalo tamasa ingmikortillugit arksaminik pattikpei, ajorungnærsillugillo. 41 Tornársuittog amerdlasúnnit anniput, niblerlutiglo okarput: Idlit Kristusióvotit Gudib Ernera. Innerterlugille okallukongilei; Kristusióursok nællungimænne. 42 Kaulermelle, annivlune aularpok innukajuitsomut, innuillo ujarpæt, tikkinamikolo unniktiniarpæt, kemmekonnatik. 43 Okarbigeile: Adlennuttōg iglorperksoarmiuñut okalluktuariakariunga okautsinnik tussarnersunnik Gudib nálegauvianik; merssa tamanna pivlugo aulartitávunga. 44 Okalluktuarpok tava illiniartarbeene Galilæamétunne.

KAP. V.

Petrusekut Iesusib aulisarkoei; kennerpei; puppiksimarsok puppærotipa; tungmaktorsimarsok ajorungnærpa; Levis kennerpa.

(Evangelium am 5-Sontag nach Trinit.)

Innuperksuille tettortimmænne, Gudib okausee tussarniarlugit, Genezareme immab sinnanétillune, 2 Umiarsoæglo marluk sirksisimarsuk tekkogamigik, taukkonangale merssa aulisartut niusimarsut karksutittik arssengniarlugit; 3 Tava umiarsuit taukkoa ardlængnut ikkivok, Simonib pianut; aunalo innelerpa aualektimitsiarkollugo. Ingillunelo innuit ajokærsorpei úmiarsoarmit. 4 Okallukame sorarame Simonemut okarpok: Aualegit ittesómut, karksutisselo nelluksigik, karktorniarluse. 5 Simonib tava akkia, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, unnuak nãulugo piniaralloartogut, angeluktorlutalo; okautsille náleklugo karktoromárpunga. 6 Taimailioramiglo, aulisægarperksuit pieit, karksuteillo alliktorput. 7 Tava umiarsoarmiut ardlættik urserarlugit kakoeit, ammuarkattigællugit ikkioriartorkollutik. Taukkoalo orningmattik, umiarsoægtik ussillersorpagik, kivingajektillugik. 8 Tamanna Simonib Petrusib tekkogamiuk, Iesusib issigeinut pædlorpok, okallukluuelo: Nálegak kemmenga, ajortoliksóvlunga innuvunga. 9 Terssa annilárame, ingiakatteilo tamarmik, taima aulisaket amerdlænnáramikik illageeklutik. 10 Taimatõg Iakolo Iohanneselo, Zebedæusib erneræk, Simonib ingiakattæk (anniláripuk) Iesusiblo Simone ima okarbiga: Annilárkennek, mattoma kingorna innungnik piniaissautit. 11 Umiarsoæk tava nunalisikadlaramikik, pissik tamasa kemmekpeit, malliklugolo.

12 Iglorperksuillo illænnémet; atta, angut puppiksorsoak terssanétok. Taursoma Iesuse tekkogamiuk, kénaminik pædlorlune tuksiarbiga, okallukluuelo: Nálegak, piomaguit, puppærotisinnauarma. 13 Arksennelo issæktorpei, aktorlugolo,

okalluklunelo: Piomavunga, puppærotit. Terssangainak tava puppæroluinnarpok. 14 Innerterpale, adlennut tamanna okautigekonnago; aularsinnaille, pellessemullo tekkotillutit, Mosesiblo tunniukorsa tunniullugo puppæronanit, nællojungnærkollugit. 15 (Iesusele) tussaumarsængoriartorpok tamannut, innuperksuillo kattillerput tussaromaulugo, taursomungalo kaitsorsarkollutik nappantimingnit. 16 Innukajuitsunnulle aularpok, tuksiarlunelo.

17 Udlullo illáune ajokærsoimet, Farisæerit aglekennik illissimarsullo iglorpængnit tamannit Galilæamétunnit Iudæamétunnillo, Ierusalemmillo pirssut, terssane ivksiaput. Nálekablo pikkunartua taursomanga anniok, tamasalo kaitsorsarlugit. 18 Attalo, angutit illeit aitsiput innungmik tungmaktorsimarsomik sinnigbingme innængarsomik; taunalo issertiniarpæt, sánut illiomaulugo. 19 Innungnille isserbiksarsinginamikó, iglub kánut kakkiput, angmarsokullo ningipæt, innængauvialo aglæt, innuit akkornænnut Iesusib sánut. 20 Opersusiællo illissimagamiuk, tauna okarbiga: Innungá, ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 21 Aglekennik illissimarsulle, Farisæerillo issumalerput, okalluklutiglo: Kina una, okausekarmet mittengnartunnik Gudemut? Kina ajortoærotitsiginnaursok, Gude kissime illa? 22 Ekkarsauteille Iesusib mallugigamigit, sápei, okallugbigællugillo: Sumik issumakarpisse umættivsine? 23 Sumik okallungnek ajornænginerrova: Ajortingnik issumakærbiginekarpotit? Imaloneet okarnek: Makkitit, pissuktuarlutillo? 24 Illissimakollussiugle, Innúb Ernera nuname ajortoærotitsiginnaursok, tungmaktorsimarsomut ima okarpok: Okaupaukit makkitit, innængauveello tigullugo piuk, angerdlarlutillo. 25 Irssigitillugillo erngerlune makkipok, innængauvigigalloelo tigullugo iglominut angerdlarpok, Gudelo ussoreka. 26 Tamarmik tava annilártorsoængorput, Gudelo ussoræt, erksilerlutiglo okarput: Udlome ussornartorsoarnik tekkokaugut.

27 Mattomalo kingorna annigame, tunnirsútinnik katter-

soirsok, Levisemik attelik, tunnirsirsarbingme ivksiarsok, tekkoa, okarbigimannelo: Mallinga; 28 Nækkoipok, tamasalo kemmeklugit mallikpa. 29 Levisib tava iglomine nekkiksiorpa angissómik, tunnirsútinnik kattersoirsullo, adlello amerdlasút ivksiakattigæt nerrivingme. 30 Aglekennik illissimarsullo Farisæerillo okallorojullerput ajokærsugeinut, okalluklutiglo: Saog tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekattigaissigik? 31 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Napparsimangitsut kaitsorsariakangilet, napparsimarsulle kiskissimik. 32 Tikkiutunga, ajortuglit kákollugit, adlamik issumakarkollugit, illuartulle pinnagit. 33 Taukkoale okarbigæt: Saog Iohannesib ajokærsugei kabseenik nerringiniararaut, tuksiartarlutiglo amerdlasúnnik, taimatõg Farisæerit ajokærsugeit; ajokærsukettille nerrirsarlutiglo immeraraut. 34 Okallugbigeile: Nulliartomut tikkerartut nerritseilinek ajorpesse, uviksak taukkonanétillugo. 35 Nedliutsomárporle, uviksamik arksárnekaissaput, tava nerringiniaissaput. 36 Arssersóumiglo okallugbigei: Annoratokak illártoraraingilæt nutámik annoraminermik, nutáb alliktussammago; illaktárlo illuanginiok pissokamut. 37 Weinelo nuták immerarainginiæt porosersokennut, Weinib nutáb alliktussammagit porosersoket, koiluksinnaissavok tava, porosit sillo asseroraraut. 38 Weinele nuták porosersænnut immerlugo pirssariakarpok, tamangmik tava asserornauærkattigeekpuk. 39 Weinemik pissokamik immertok, erngerlune nutámik piomarsaringilak, okarame: Pissokak mammarnerau.

KAP. VI.

Ajokærsukenne sernigei; tokkungarsunnik arksalingmik kaitsorsaiok; ajokærsukenne. 12 *kennerpei; pidluautiksennik ajokærsoiok.*

Sabbatillo illænne naursut timmiursækset arvkotigimagit, ajokærsugeisa mullingoet nutsulerpeit, arksamingniglo kallipæjar-

lugit nerrieit. 2 Farisæerille illeisa okarbigeit: Saog Sabbatinne pirssæksaungitsomik pinniarpisse? 3 Iesusib tava akkiei, okallugbigællugillo: Tamanna attuangilissiuk, kannok Davi illiortok kãlerame, illænnelo? 4 Kannok Gudib igloanut isserame, timmiursello tekkorsækset tigullugillo nerrigei, illaminuttõg tunniullugit, umnit tamakko Pellessit kissimik nerrinek sappingileit. 5 Okarbigeilo: Innúb Ernera Sabbatemuttõg nálegávok.

6 Adlamelo Sabbateme illiniartarbingmut isserpok, ajokærsoilunelo. Innuglo terssanétok, taursoma arksei tellerpee tokkungarsut. 7 Aglekennik illissimarsulle Farisæerillo allapernarsorpæt, Sabbateme illuarsissæsugællugo; paitsisiksarsioromagamik taursomunga. 8 Taursomale ekkarsauteit illissimagamigit, innungmut tokkungarsunnik arksalingmut okarpok: Nækkoillutillo tamaunga peet. Tauna nækkoillunelo terssunga pimet, 9 Iesusib okarbigei: Appersorpause, sumik piniarnek pirssæksáva Sabbateme, ajungitsulliarnerloneet ajortulliarnerloneet; innuk annaullugoloneet tokkollugoloneet? 10 Tamasalo sieklugit irssigei, innuglo tauna okarbiga: Arksettit issuikit. Taimailiarpok tava. Arkseilo ajorungnærput, igdlomisun-élerlutik. 11 Taukkoale peblingãlerput, ingmingnullo okallukattigeelerput, kannok illiorbigiomaulugo.

12 Taimanele kakkamut majoarpok tuksiariartorlune, unnuarlo nãua Gudemut tuksiarlune. 13 Kaumello ajokærsukenne kákoei, taukkonangalo arkanek marluk kennerpei, tailerlugillo Aposteliñik: 14 Simon, Petrusemik tairsak, kattengutalo Andrease, Iakolo Iohanneselo, Filippuselo, Bartholomæuselo; 15. Mattheuselo Tomaselo; Iako, Alfæusib ernera, Simonlo, Zelotesemik tairsak, 16 Iudaselo, Iakub ernera, Iudaselo Ischariote, pissitsirsok. 17 Taivkolo illagællugit atterpok, narksamullo pivlune kikkarpok, ajokærsugarperksoeelo, innuperksuillo Iudit nuneinit tamannit, Ierusalemmillo, Tirusemillo Sidonemillo, immab sinnanétungnit: 18 Taukkoa tikkiutut, tussaromaulugo, kaitsorsarkol-

lutiglo nappantimingnit; annernerniglo maujungnartunnik nagliuktisimarsut ajorungnærput. 19 Innuperksuillo tamarmik aktoromaniarpæt, pikkunartok taursomanga annimet, tamasalo kaitsorsarlugit. 20 Ajokærsukennelo irssigillerpei, ima okalluklune: Ussornarkause peetsose, Gudib nálegauvia pigigaussiuk. 21 Ussornarkause kãktose, kãrsillaissægause. Ussornarkause, mattomanétilluse kejarsose, tipeitsussægause. 22 Ussornarkause, innuit umigippasse, auiksartilluselo mittautigippasse, attisselo tainerdluklugit sordlo ajortut, Innúb Ernera pivlugo. 23 Tava tipeitsugitse, keemasukluselo, akkiksauterse angekemet killangme. Taimatõg siudleesa pirssarigieit Profetit. 24 Erkanarle illivse pissórsose, tupedlersautæronause. 25 Erkanak illivse, tamannik arssirsorsóursose, kãleromárause. Erkanak illivse, mattomanétilluse iglartose, kejajomárluselo opitórsojomárause. 26 Erkanak okkorse, innuit tamarmik okautigilluarpasse. Taimatõg siudleesa pirssarigieit Profetiókosersut. 27 Okaupausele, okkorse nálektoseá: Kingarsartisse assænniarsigik. Illivsenut umitsairsut ajungitsulliarbigissigik; 28 Illivsenik pidluaikorsirsut pidluarkogissigik; illivsenik nagliuktitsirsut tuksiuniarsigik. 29 Ullursekullo igdlokut erksãrnekaruit, tauna igdloaniktõg mannilerbigimigiuk; kalliparniglo arksárnekaruit, tauna annorarniktõg erdligutingimigiuk. 30 Illingnut kenursok, tunniúk pingniglo arksárnekaruit, uttertitsivigekussengilatit makkoninga. 31 Kannongétomigloneet innungnut illiorbigekoguse, taimatõg illivse illiorbigissigik. 32 Illivseniglo assænniktut assagussigik, kannongétomik tava kutsauviginekaissauvisse? Ajortulliartuttõg assærsittik assægieit. 33 Illivsenullo angæjokaursut kisseesa ajungitsulliarbigigussigik, kannongétomik tava kutsauviginekaissauvisse? Ajortulliartuttõg taimailioriput. 34 Illivsennllo uttertitsiginnaursut attukikussigik, kannongétomik tava kutsauviginekaissauvisse? Ajortulliartuttõg attukikattigeeksarmimætta, nellerlugit uttertitsivigekogamik. 35 Taimaitomik kingarsartisse assænniarsigik; angæjokauv-

luselo attukeeniaritse uttertitsivigissæsuginnase; akkiksarse tava angissavok, kotsingnerrúrsublo kittornarissauáse; taursoma ãuagirsormagit kujangitsut arksoarnartullo.

(Evangelium am 4 Sontag nach Trinit.)

36 Taimaitomik nákinniktóniaritse, sordlo Atátarsesõg nákinniktorsómet. 37 Passiklerniariaurnasse passiklernekaissengilasesõg tava. Ekkartóursidlariaurnase, ekkartóutinekaissengilasesõg tava. Issumakærbiginnigitse, issumakærbiginekaissausesõg tava. 38 Tunnirsiniaritse, tunninekaissause tava. Ouktúmik nennersimarsomik aulatikamik ullibkangãrtomik sãvsinut tunnissauáse; ouktútigirsauvsinik merssa ouktorbiginekaissægiose. 39 Arssersóumiglo okarbigei: Tekpeetsok tekpeetsub unnersorsinnaua arvkotiksanik? Tamangmik nakkaissengilek ittersamut? 40 Ajokærsugak ajokærsortiminit angnerrungilak; ajokærsugak ajokærsortimisun-ékune, nãmaksimavok tava. 41 Kattengupille irssætta irssiuta saog tekkoniarpiuk, paukarulle irssingnétok mallugingiliuk? 42 Kannorle kattengutit ima okarbigiginnauviuk: Voitje, kattengutiga, irrssiut irssingnit pejaromárpara, paukarullo merssa irssingnétok nangminek mallugingiliuk? Illungersõngitsotiná! paukarut irssingnit pejaradlauk, kingorna tava kattengupit irssiuta pærniarlugo piuk. 43 Orpik ajungitsok paumakartaraingilak ajortunnik, orpiglo ajortok paumakartarainginiok ajungitsunnik. 44 Orpeet tamarmik nællunaitsaraut paurngamingnit. Feigit Dornennit kattersorsinnaungileit, taimatõg Paumet Weiniglit kattersorsinnaunginieit kakkidlernekutinnit. 45 Innúb ajungitsub ajungitsut sakkomersitarei umame pianit ajungitsomit; innúblo ajortub ajortut sakkomersitarei umame pianit ajortomit; terssa, umættib ullibkarneranik kannek okallugarau. 46 Saogme tairsarpissinga, Nálekamik, Nálekamik, nálengnagillo okautsikka? 47 Uamnut pirssok, okautsimniglo tussartok, mallingniktorlo; tauna, kimut arssigirsok, okautigissauara illivsenut: 48 Arssiga

angut iglulliortok, nuna taursoma ittersællíorlugo ittesómik, iglolo tungauvillera kãrssomik. Kooksoængormelle immek, iglo tava kooksúb suppunia, aulatisinnaunagolo, kãrssomik tungauvillermet. 49 Tussartuble mallingningitsublo arssiga angut iglulliortok irvsomut, tungauvillernago; kooksúblo suppumanne iglo tamanna, erngerlune oppikau asserorkallunelo.

KAP. VII.

Sorsuktukset nálegætta kivganut ussornartulliok; Nukakpiak umartipa Naineme; Iesuse Iohannesib appersorkoa ajokærsukaminut; Arngnak ajortulliartok kodlillerkau.

Okautsinnele tamakko nãgamigit innuit tussartillugit, Kapernaumut aularpok. 2 Sorssuktuksello nálegætta kivga, assærsa, terssane napparsimarsok tokkungajeklune. 3 Taunale Iesusemik tussaumagame; Iudit uttokaunereet taursomunga tuksiariartorkoei, kivge kaitsorsariartorkollugo. 4 Ivkoale Iesuse ornikamiko kenuvigingãrpæt, okalluklutiglo: Tamattominga pirssariakarpok illingnit; 5 Ekkardlivut assamagit, ajokærsorbikpullo sennatimago. 6 Iesusib tava illagillerpei, Iglole padlillermarssuk, sorssuktukset nálegætta assærsenne taursomunga okariartorkoei immæña; Nálegak, pirssarirsersornek; kingakotekaunga illingnik issertitsinek iglumnut; 7 Taimaitomiktõg uamnik nangminek kingakosugirsunga illingnut pinnek; okarsinnaille okautsemik attautsemik, kivgara tava ajorungnæissavok. 8 Uangatõg innúgama nálegaliksóvlunga, kivgakarlungalo sorssuktuksennik; illænnullo okaruma: Aularit, tava aularpok; ama adlamullo: Kacheit, tava kaichiok; kivgamnullo: Sennauk, sennaua tava. 9 Tamannale Iesusib tussaramiuk, aijaisórutiga tauna; keviarlunelo innuit malliktinne okallugbigei: Okaupause, taima aktigirsomik opernermik nervsangitsunga Israelittinne. 10 Aular-

titello iglomut tikkinamik, kivgak napparsimarsogalloak ajorungnærsok tikkipæt.

(Evangelium am 16-*Sontag nach Trinit.)*

11 Mattomalo kingorna iglorperksoarnut Nainemik attelingnut aularpok, ajokærsukennelo amerdlasút innuperksuillo illagællugit. 12 Iglorperksuille issertarbiæt tikkilermago; atta tokkorsok akkiarlugo annipæt, tauna arngnætta ernetuariga, uidlarneróvlunelo; innuperksuittõg illagigiæt iglorperksoarnit. 13 Nálekablo tekkogamiuk, nákiga, okarbigællugolo: Kejakennek. 14 Iklerbik tava orniklugolo aktorpa, akkiartullo unnikput. Okarporlo: Nukakpiak, okaupaukit, makkitit. 15 Tokkorsok tava makkipok, okallulerlunello. Arngnanullo tunniupa. 16 Tamarmiglo erksilerput, Gudelo ussoræt, okalluklutiglo: Profetersúb tikkisimauátigut, Gudiblo innunne tikkerarsimauei. 17 Okautsillo tamakko, Iesuse pivlugo, tussaumarsængolerput Iudæame tamanne, erkanétunnelo nunenne tamanne.

18 Tamakkolo tamasa Iohannesemut ajokærsugeisa unnibkareit. Taursoma tava ajokærsukængne marluk kákopek, 19 Taukkolo Iesusemut aulartipek, ima okarbigekollugo: Idlit tikkitsuksáuvit, adlamigloneet nerriussaugut? 20 Angutiglo taukkoa Iesuse tikkinamiko, okarpuk: Iohannesib koirsirsub aulartipátiguk illingnut, imalo okarbigekollutit: Idlit tikkitsuksáuvit, adlamigloneet nerriussaugut? 21 Taimane merssa napparsimarsut, anniartullo, tornársuglillo amerdlasórsuit kaitsorsarpei, tekpeetsullo amerdlasórsuit tekpiksisillugit. 22 Iesusib tava akkipek, okallugbigællugiglo: Aularitik, Iohanneselo okautsartukko tekkorsautingnik tussakautingniglo: Tekpeetsut tekpiksiput, tussiartut pissikput, puppiksut puppæroput, tussillartut tussarput, tokkungarsut umarput, peetsut okaursáput okautsinnik tussarnersunnik; 23 Ussornarkaulo mammieitsengitsok uamnik. 24 Iohannesible aulartitæk uttermennik, Iesuse innungnut okallulerpok Iohannesemik, ima okalluklune: Innukajuitsomut suna tekkoiartor-

pissiuk? Iviksoak annorib anlatita tamannut tekkojomauvissiuk? 25 Sunaloneet tekkoiartorpissiuk? Innuk annorariksok tekkojomauvissiuk? Atta, annorariksut nerrilluartullo nálegaunerit igloinnétaraut. 26 Sunaloneet tekkoiartorpissiuk? Profete tekkojomauvissiuk? Ap, okaupause, Profetemit angnerrúrsok. 27 Taivnávok agleket okautigirsæt imænna: Areit, Engeliga siunernut anlartipara, arvkotikset illuarsarkollugo siunerne. 28 Okaupauseme, arngnennit erniursokangilak, Iohannesemit koirsirsomit angnerrúrsomik Profetemik, mingnerle Gudib nálegauviane, angnerrovok taursomanga. 29 Innuillo (Iohannesib) nálekteisa tamarmik, tunnirsútinnik kattersoirsullo, Gude nálengnartipæt koekollutiglo Iohannesemut, 30 Farisæerille, aglekennik illissimarsullo Gudib pekkorsa nachogæt ingmingnut, koekonnatiglo taursomunga. 31 Nálegak tava okarpok: Innuit okko ekkardlereet kimut arssersóussauakka? Kinalo arssigárssuk? 32 Merdlertut arssigeit niuverbingme ivksiarsut, ingmingnullo torklularsut, ima okalluklutik: Kardlortarbigigalloarivse, tapperomangitsosele, allianartomiglo okarbigigalloarivse, kejajomangitsosele. 33 Iohannese koirsirsok tikkisimavok, timmiursartungimello, Weinemiglo immingimet; annernepillurksoakartok unnerparse. 34 Innúb Ernera tikkisimavok, nerrivlunelo immermet, okararause tava: Atta, innung una nerrirsorsoak, Weinemiglo immertorsoak, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo assærsigirsæt. 35 Illissimarsuserlo illuartitariakarpok kittornaminit tamañit.

36 Farisæerille illætta inneppa nerrekattigekollune. Farisæerib igloanut tava isserpok, nerrivingmullo ingipok. 37 Attalo, arngnak terssane iglorperksoarnétok, ajortulliartorsoak. Farisæerib igloane Iesuse ivksiamet, tauna tussarame, ermusek tarnutiksamik immalik tikkiupa. 38 Issigeisalo tunnuænnut piok, kejavlunelo; kodliminiglo issigei meitsektillerpei, nutsaminiglo sellumarsarlugit; issigeilo kunnikpei, tennillugillo tarnumik. 39 Farisæerible nerriartorkorsirsætta tamanna

tekkogamiuk, illumigut ima okallulerpok: Una Profetiógune, arngnak una aktortine illissimalluaissægalloara, kináursok; merssa ajortulliartorsómet. 40 Iesusib tava sápa, okallugbigællugolo: Simoná, illingnut okausiksakarpunga. Taunale okarpok: Ajokærsoirsok, okarit. 41 (Iesuse okarpok) Anningaursennik taursĕrsok marluugnik akkeetsortokartok; ardlæk akkeetsortok anningaursennik 500-nik, aipale 50-nik. 42 Akkiksakangimenniglo akkillerkojungnærpæk. Kæ okarit, ardlækit kia assænnerrussaua? 43 Simonib akkia, okallukluuelo: Uanga issumavunga, amerdlanernik akkillerkongisætta. Okarbiga tava: Issumalluarpotit. 44 Arngnamullo sálluue, Simonmut okarpok: Arngnak una tekkoviuk? Iglungnut merssa issertunga, idlit tunningikingma immermik issikama ubbautiksænnik; omale issikakka meitsektikei kodliminik, nutsaminiglo sellumarsarlugit. 45 Idlit kunningikingma, unale isserame, sorangilak issikakka kunniksarlugit. 46 Idlit niakora tenningiket orpiub orksuanik, omale issikakka tennikei tarnumik. 47 Taimaitomik okaupaukit: Una issumakærbiginekarpok ajortoperksoarnik, merssa assænningārame; ingmamigle issumakærbiginekartok, ingmamik assænnikpok. 48 Arngnamullo okarpok: Ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 49 Nerrekattei tava illumikut ima okallulerput: Kina una, ajortunniktŏg issumakærbiginniktok? 50 Arngnamulle okarpok: Operauit annausimavotit; pidluarlutillo aularit.

KAP. VIII.

Nálegiartunnik illuartunnik ajokærsoiok; immak siorsussærsipa; tornársulingmut ussornartulliok; Iairib pannia tokkorsok umartipa; arngnak nagliuktorsoak ajorungnærpok.

Mattomalo kingorna sakkiok iglorperksoarne iglorpængnelo, ajokærsoilunelo, okautsillo tussarnersut Gudib nálegauvianik ökautigei; ivkoalo arkanek marluk neijortuinnarpæt. 2 Tai-

matõg arngnet illeisa, annernepillungnit nappautepillungnillo ajorungnærsiteisa neijoriæt, imaitut: Maria, Magdalenamik tairsak, annernepilluærosimarsok arbenek marlungnik; 3 Iohannalo, Kusab, Herodesib pársirsætta nullia, Susannalo; adlello amerdlasút, taukkoa tunnirsarpæt perkotimingnik.

(Evangelium am Sontag Sexagesima.)

4 Innuperksuille kattissimalermætta, iglorperksoarnillo tamannit ornigæsuarmænne, arssersóumik okallugbigillerpei: 5 Siaroarterirsok siaroarteriartorlune pirssok nautsejæksaminik, siaroarterisillugolo illeit túput arvkoserngub sennianut, tungmagávlutiglo, tingmirsello killaub attánétut pukkulugiartorlugit pieit. 6 Illeillo kãrsomut túput, náulerlutiglo tokkolerput, ivsekanginamik. 7 Illeillo túput orpeet kénariksut akkornænnut, orpeello kénariksut náukattigigamikik, tokkopeit tava. 8 Illeilo túput irvsoriksomut nunamut, náulerput tava, nautsejæksakalerlutiglo 100-nik. Taima okarame torklullavok: Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle! 9 Ajokærsugeisale appersorpæt, okalluklutiglo: Arssersóutib mattoma issuma kannongépa? 10 Akkieile: Illivse tunninekarpose, killaub nálegauviætta nællunartua illissimakollussiuk; adlelle tamattominga tunninekarput arssersóutikut, tekkunnikonnagit, umnit tekkunnikalloartut, tussaukonnagillo, umnit tussaralloartut. 11 Arssersóutible mattoma issuma imaipok: Gudib okausee nautsejæksáput. 12 Arvkosernguble sennianétut, terssáput okautsinnik tussartut; kingorna tornársub okautsit pejariartorpei umætteinit, operkonnagit pidluarkonnagillo. 13 Kãrsométulle, terssáput okautsinnik tussartut, piomadlártullo tipeitsungnermik; taukkoalo sordlekanginamik killamik opilleralloarput, nagliuktitarángænnele operungnærput. 14 Orpeelle kénariksut akkornænnut tútut, terssáput okautsinnik, tussartut, nunablo mattoma peenut kajungerkigamik, pissórsójomaulutik ikdligupillullioromaulutiglo, okautsit ippititareit, naulersuksærovlutiglo. 15 Irvsoriksomele nunamétut, terssáput okautsinnik tussartut torkorlugillo umættimingne illuar-

tunne ajungitsunne, nautsejæksakalerlutiglo kammajuillutik. 16 Nennerúmigle ikkititsirsokararaingilak, mattorlugolo nappartamik, illisuklugoloneet nerriviub attanut; nenneruserbingmulle illirsara, issertunnut tamannut tekkokollugo nennerut. 17 Irssertorsimarsokangimet sakkomingissengitsomik, angigirsakaranelo niptagaungissengitsomik, kaumarsomullo pingissengitsomik. 18 Taimaitomik tussagæksesse nálegluarsigik. Pekkartok tunninekaissammet, pekkangitsorle arksárnekaissavok pekkartugirsaminik aglæt.

19 Arngnættale kattenguteisalo (Iesuse) ornikpæt, innungnille padlinek ajorpæt. 20 Okarbiginekarpok tava immænna: Arngnauvit kattengutivillo kammanétut tekkojomauátit. 21 Sápeile, okallugbigællugillo: Gudib okauseenik tussartut mallingniktullo, tersséput arngnara kattengutikkalo.

22 Udlullo taivkoa illénne umiarsoarmut ikkivok, ajokærsukenne illagællugit. Okarbigeilo: Immab igdloanut ikkãrta. Aualekput tava. 23 Immarsiortillutiglo, sinnilerpok. Annorausuarsúblo tikkikei, maglillo umiarsoak kãdlarpæt; nauianartorsiorkallutiglo. 24 Tava ornikpæt, ittersarlugolo okarbigæt: Ajokærsoirsok, Ajokærsoirsok, umiulerkaugut, Makkipok tava, annorelo imauviublo maglesoee innertermattik sorarput, kaitsuinnartorsoængorlunelo. 25 Okarbigeile: Naug opersuserse? Taukkoale erksilerput, aijaisórlutiglo, ingmingnullo okallukattigeekput: Kina una? Innertermattik, annoriblo immauviublo nálekpæk.

26 Umiarsoakullo ingerdlaput tava Gadarenerit erkænnut, Galilæab akkianétomut. 27 Nunamullo niumet, angutib iglorperksoarnit pirssub nellaupa, tauna annernepillungmik illumiuliksóursok siornarsoarnit, tammakangisinnarlunelo, iglomelo issersimauangilak, illivernétuarlunele. 28 Taursomale Iesuse tekkogamiuk, niblidlárpok, okalluklunelo: Sugaukit, Iesuse, Gudib kotsingnerrúrsub Ernera? Kenuvigaukit, nagliuktekonnanga. 29 Merssa annernek maujungnartok annikoa innungmit taursomanga, sivissórsoarmik nagliuktingãr-

mago. Taunalo innuk kallimnersoarnik sauiksoarnik, parnãrutinniglo kellersornekaralloarángame, nungullune tava kellerutit kiktorarei, annernepillungmiglo aulartitaraursok innukajuitsunnut. 30 Iesusiblo appersorpa, okalluklunelo: Kannongétomik attekarpit? Akkia: Legionemik; annernepilluit amerdlasút pullasimamætta taursomunga. 31 Taukkoa tava kennuvigæt, aulartekonnatik ittisómut. 32 Polekerperksuille mattoma erkanétut nerrirsut kakkame; taukkonnngalo pullatekollutik kennuvigæt. Taimalo pekkomattik, 33 Annernepilluit tava iñungmit anniput, polekinnullo pulláput; polekerperksuillo tamarmik tinginæsuarput immanut, ippivlutiglo. 34 Polekennigle pársirsut tamanna tekkogamiko, kemmãput, okautigiartorlugolo iglorperksoarmiunnut iglorpængoarmiunnullo. 35 Tava anniput pillirsak tamanna tekkoiartorlugo; Iesuselo ornikpæt, innuglo tauna annernepilluærotok naipipæt, Iesusib issigeisa sænne ivksiarsok annorarsimaulune sillakarlunelo; annilárput tava. 36 Taukkolo okal luktúnieit tekkunniktut tamattominga, annernepillulik kannok ajorungnærsok unnerlugo. 37 Tava tamarsoarmik, Gadarenerit nuneinétut, kenuvigæt kemmekollutik; erksingãleramik. Umiarsoarmullo ikkivok, ama utterlune. 38 Angutible annerpilluærosimarsub kenuviga, neijortuaromagalloarlugo unnerpok. Iesusible ingminit aularkoa, okarbigællugolo: 39 Iglungnut angerdlarit, okautigællugolo, kannongétorsoarmik ussornartomik Gudib pimattit. Aularpok tava, iglorperksoarnelo tamanne okallulerpok, kannongétorsoarmik ussornartomik Iesusib pimanne.

40 Iesuselo ama tikkimet, innuit niobiorpæt, tamarmik merssa uttakigamiko. 41 Attalo, angut, Iairusemik attelik, illiniartarbiub nálega, Iesusib issigeisa sænnut pædloriartorpok, kenuvigællugolo, iglominut isserkoa; 42 Pannesuakarame arkanek marlungnik okkiolingmik, tauna tokkojakau. Terssungalo (Iesuse) ingerdlatillugo innuperksuit nimniortipæt. 43 Arngnarlo okkiut arkanek marluk aunarsiunartok; taur-

soma perkotinne tamasa nungukei kaitsorsairsunnut, illuarsiginnaunanelo. 44 Taursoma ornikpa tunnuanit, annorættalo killungauta aktoriartorpa; terssangainarlo aua kippivok. 45 Iesuse tava okarpok: Kia aktorpãnga? Tamarmigle missiarmætta, Petrusib neijorteisalo okarbigæt: Ajokærsoirsok, innuit merssa tettortillutillo nimniortipátit, idlillo okarpotit: Kia aktorpãnga? 46 Iesusele okarpok: Merssame aktornekarpunga, missigigauko pikkunartok uamnit annimet. 47 Arngnable tamanna angigiginnaunginamiuk, oliklune tava pædlorbigiartorpa, innuillo tamasa tussartillugit unnibkara suna pivlugo aktorne, kannorlo erngerlune ajorungnærame. 48 Taursomale (Iesusib) okarbiga: Panniga, tupedlerit, operauit annausimavotit, pidluarlutillo aularit. 49 Sulle taima okallukttillugo, illiniartarbiub nálegætta kivgeisa illæt tikkiupok, okarbigællugolo: Panneet tokkovok, ajokærsoirsok tava pirssarirsersoriaurnago. 50 Iesusible tamanna tussaramiuk, sápa okallukluneló: Annilárkennek; opersinnait annekomárpok tava. 51 Iglomulle isserame, adlet isserkongilei, Petrusele, Iohanneselo Iakolo, niviarsiakablo anguta arngnalo. 52 Tamarmigle kejaput, allieisutigællugolo. Iesusele okarpok: Kejakennase; tokkungilak, sinniksinnarporle. 53 Iglautigæt tava, tokkorsomik illissimagamik. 54 Taursomale tamasa annisipei, taunangoarlo arkseisigut tigua, niblerlunelo ima okarpok: Niviarsiarak, makkitit! 55 Annernerætta tava utterbiga, erngerlunelo makkipok. Nerrirsæksanik tava tunnekoa taukkonunga. 56 Angæjokæglo annilangãrpuk. Innertingãrpegle, pillirsak tamanna unnibkautigekonnago innungnut.

KAP IX.

Ajokærsukenne 12 *aulartipei; Iesuse Herodesib apperkotiga; inuperksuit* 5000 *Iesusib nerdlerpei; anniarsusiksaminik okallukpok; kakkame ussornarsinekarpok; tornársulik ajorungnærsipa; Ierusalemmut ingerdlavok.*

Ajokærsukennele arkanek marluk attautsimut kákoei; annernepillungnullo tamannut kunnutitsirsungortipei pirssaunekartillugillo, nappautinniglo kaitsorsainek ajungisipei. 2 Aulartipei tava okallugiartorkollugit Gudib nálegauvianik, kaitsorsaikollugillo napparsimarsunnik; 3 Okarbigeilo: Piksamautekaissengilaseloneet ingerdlatilluse, ajaupirsamigloneet, kaursarbingmigloneet, timmiursamigloneet, anningaursenniglo-neet; nungulluselo marlungnik annorakaissengilasesõg. 4 Iglomullo sumétomulloneet isseruse, terssanétuaritse, aulartinnase. 5 Illeisalo illæssiaringippasse, tava terssanga iglorperksoarnit annigitse, issikesselo aglæt karssejarsigik, nællojungnærutiksænnik. 6 Taukkoalo aularput, iglorpeisigullo ingerdlarşarlutik, okautsit tussarnersut okautigeit, kaitsorsailutiglo tamanne.

7 (Iesusible) sullirseinik Herodese, nunamut illainarmut nálegáursok tussaumalerame, issumane nekkimatipa, illeisa Iohannese unnermarssuk makkisimarsok tokkorsunnit; 8 Illeisale Eliase tekkotitok unnerpæt; illeisale Profetitokarsuit illæt umartok unnerpæt. 9 Herodese tava okarpok: Iohannese niakoærsikiga, taivnale kináunerpa, tussaumarsara taimaitomik? Tekkojomadlára tava.

10 Aulartitello ama utteramik, ussornartulliakettik tamasa okautigeit taursomunga. Ingminut tava pissipei, ingmikorlunelo aularpok innukajuitsomut, iglorpait, Betsaidamik attiglit, erkænnut. 11 Innuille tamattominga tussælleramik, mallikpæt; ornekollunelo tava okallugbigei Gudib nálegauvianik, kaitsorsariakartullo kaitsorsarpei. Uellillermelle, 12 Ajo-

kærsugeisa arkanek marluk ornikpæt, okarbigællugolo: Innuit makko illingnit aularlit, mattoma erkætta iglorpeinut, iglorpængoeenullo, sinniktarbiksarsiorlutiglo nekkiksarsinniarkollutik; uagut mãne innukajuitsoménauta. 13 Taursomale okarbigei: Illivse nekkikseinik tunnissigik. Taukkoa okarput: Tedlimainarnik timmiursautekarpogut, aulisakængniglo marlungnik; uagulloneet pissiniariartussaugut innuperksuit okkoa nekkikseinik. 14 Terssanétut merssa anguteinait 5000-dióursut. Ajokærsukennele tava okarbigei: Ingekogissigik tunnudlereeksungorkollugit, 50 ingmikut, ama 50 ingmikut. 15 Taimailiorput tava, ingillutiglo tamarmik. 16 Tava timmiursautit okko tedlimæt, aulisakæglo marluk tiguei, killangmullo ardlorpok, tængekartillugillo augorpei, ajokærsukaminullo tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit. 17 Nerriput tava, tamarmiglo kãrsillárput. Sorarursello augvakungoet kattersoramikik torkorlugit, nuerseket arkanek marluk immerpeit.

18 Kissimélunelo tuksiarame, ajokærsukennelo illagigamigit, appersorpei, okalluklunelo: Innuit okautigirsarángaminga kináusugãnga? 19 Akkiæt, okalluklutiglo: Iohannesiósugátit koirsirsok, illeisale Eliasiósugátit, illeisale Profetit uttokait illæt umarsimarsósugátit. 20 Tava appersorpei: Illivseme kináusugaissinga? Petrusib tava akkia, okalluklunelo: Kristusióvotit, Gudemit pirssotit. 21 Innertingãrpeile, tamanna okautigekonnago innungnut. 22 Okariorlo: Innúb Ernera anniængãrtissirsum unnerlune, ajektugáussevlunelo uttokaunernit, pellessiunernillo, aglekennik illissimarsunnillo, tokkotitáussevlunelo, udlullo pingajuænne umaissirsum unnerpok. 23 Tava tamasa okallugbigei: Uamnut mallingnikomarsok issumaminik piniaissengilak, nagliugutikselo udlut tamasa ingminut pississaua, malliklungalo. 24 Innúrsusiminik erdlikomarsok, innújungnæissavok; innúrsusiminigle erdlingitsok uanga pivlunga, tauna innússavok. 25 Sillarsoarloneet tamat innúb pigigalloaruniuk, ingminigle tammartillune asserorluneloneet, suksarau?

26 Uamnigle okautsimniglo iktortok, taunatõg Innúb Ernerætta iktorutigissægia tikkikune us sornarsusimine, Atátamelo, Engelillo ajungitsut ussornarsusiænne. 27 Illomulle okaupause: Taukkoa mãnétut illeisa tokko missigissengilæt, Gudib nálegauvianik tekkotinnatik.

28 Taimalo okarame udlut arbenek pingasungormætta, Petruse, Iohanneselo, Iakòlo ingminnut pissipei, kakkamullo kingiktomut tuksiariartorlune. 29 Tuksiartillunelo, kénætta tautoa adlangorpok, annoreilo kakkortorsoængorlutiglo keblertorsoængorput. 30 Attalo, angutik marluk, terssa, Mosesib Eliasiblo, okallugbigæk. 31 Taukkoa pinnersorsóvlutik sakkomerpuk, okalluklutiglo tokkoviksanik, nãmaksiniksanik Ierusalemme. 32 Petrusele illænnelo, uerngarnermik ajulersut. Itteramigle ussornarsusia tekkoæt, angutiglo taukko marluk sennianétuk. 33 Taukkoalo Iesuse kemmengmækko, Petruse Iesusemut okarpok: Ajokærsoirsok, tamãnéluta ajungilak, pingasunnik innilliorta, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsinne merssa nællogei. 34 Taimale okalluktillugo, nuiab pirssub ullikpei, annilárpullo nuiab ullimattik. 35 Nippetsõg nuiamit tussarsaursok, ima okalluklune: Terssa Ernera assærsara, tauna náleksiuk. 36 Nippelo taima tussarsautillugo, Iesuse tekkoæt kissingorortok. Tekkorsartiglo tamanna angigællugolo innungnut okautigingikæt udlut taukkoa-etillugit.

37 Akkagole kaumet, kakkamit attermætta innuperksuit pãriartorpeit. 38 Attalo, angut, innuit akkornænnétok torklullavok, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, kenuvigaukit, ernera tekkoiartoruk, ernetuarigauko. 39 Atta, annernepillub tigudlárángañe, erngerlune niblerarau, issivtidlárangañelo kappiorarau; taimalo issivtidlárángamiuk kemmengnek ajungajærpa. 40 Ajokærsukettillo kenuvigigalloarikka annisekollugo, ajorpælle. 41 Iesusib tava akkia, okalluklunelo: Tautokko opingitsut mumiksimarsullo ekkardlereet, kannok sivissutigirsomik neijussauause koiægissevluselo. Ernerit maunga ainiaruk.

42 Ornillermagolo, annernepillub innuk issivteerpa, pingārlugolo. Annernerle maujungnartok Iesusib auokaridlárpa, nukakpiararlo ajorungnærsipa, angutanullo tunniunia. 43 Tamarmik tava Gudib ussornartua annilárutigæt. (Iesusible) ussornartullirseinut tamannut tamarmik aijaisórmætta, taursoma ajokærsukenne okarbigei: 44 Okautsit okko tussakesse puigornauærsigik: Innúb Ernera pissitáussammet innuit arkseinut. 45 Okauserle tamanna tussaungikæt, nællovlugolo siunekangikæt, okautsemiglo tamattominga appersornek sapperpæt.

46 Ekkarsautekalerpulle imaitomik: illartik pivlugo kimit angnerronersomik. 47 Umætteisale ekkarsauteit Iesusib illissimagamigit, merdlertungoak tigua, senniminullo pissillugo, 48 Okallugbigeilo: Merdlertungoamik ominga illæssirsub attemne, illæssiarigiānga; uamniglo illæssirsub illæssiarigia aulartitsirsok uamnik. Illauvsinille tamannit mingnerrúrsok, tauna angissavok. 49 Iohannesible sápa, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, angut tekkogikput, tornársungnik annisitsirsok atterne, uagullo innerterikput, illagælluta mallingimattit. 50 Iesusib tava okarbiga: Innertissengilarse; uautinut arksoardlingitsub illagátigut.

51 Udlungoennele náleramigit, nunamit kangattarbikse nedliutillermet, illomorlune pillerillerpok Ierusalemmut aularomaulune. 52 Siudliksennelo aulartipei. Taukkoalo aularlutik Samarittit iglorpeinut inniksarsioriartorpæt. 53 Taivkoale illæssiaringilæt, Ierusalemmut ingerdlamet. 54 Ajokærsukækille, Iakub Iohannesiblo, tamanna tussaramiko, okarpuk: Nálegak, piomaguit, okaromárpoguk sordlo Eliase, ingnek killangmit nakkarkollugo, nungukollugillo. 55 Iesusible keviarlugik tennerterpek, okalluklunelo: Añernerub kannongétub illivtik kittornarimattik, illissimangilikko? 56 Innúb Ernerætta asseroriartungikei innuit tarneit, annautsartorpeile.

57 Iglorpængnut adlennut tava aularput. Ingerdlatillugille, angutib okarbiga: Mallikomárpagit aularbiksarnut ta-

mannut. 58 Iesusible sápa okarbigællugo: Terriænniet pullartarbekarput, tingmirsello killaub attanétut uvlokarput; Innúble Ernera nangminerminik innærtárbekangilarloneet. 59 Adlalo okarbigimanne: Mallinga; okarpok tava: Nálegak, pekkogadlænga, angutiga illiartorkollugo uamnut. 60 Iesusible okarbiga: Tokkungarsut tokkorsortættik illiartorlissigik, idlille okallugiartorit Gudib nálegauvianik. 61 Adlalo okariok: Nálegak, mallikomárpagit; pekkogadlængale, iglokattikka ariusárniaradlarkollugit. 62 Iesusible sápa okarbigællugo: Arksaminik tigusirsok sennáksaminik, tunnuminétunnullo keviarlune; tauna illuangilak Gudib nálegauvianut.

KAP. X.

Ajokærsuket 70 aulartipei; tipeitsuklutik utteriput; aglekennik illissimarsok okallugbiga kannok illiorsusiksanik; Martalo Marialo pivlugik.

Mattoma kingorna ajokærsuket adlet 70 Nálekab kennerpei, marlukórtarlugillo aulartipei siudliótillugit iglorpængnut nunennullo tamannut, ornikomarsaminut. 2 Okallugbigællugillo: Kattersoivik angigalloarpok, sennachvirsukselle ikkekaut; taimaitomik kattersoiviub nálega tuksiarbigissiuk, sennachvirsukset aulartekollugit kattersoivingminut. 3 Aularitse; atta, sauarkettut aulartipause ammarkut akkornænnut. 4 Põkaraselo, kaursarbekaraselo, issigamakaraselo, ingerdlatilluselo innungnut sikkimirsaissengilase. 5 Iglomullo sumétomulloneet isserángause, ima okaradlaritse: Iglo una ullapisautekarle. 6 Terssanelo ullapisautekaromártomik innukarpet, okauserse ullapisautelik taursomanétuaissavok, tamaitokangipelle, ullapisautivse utterbigiomárpáse. 7 Iglomele tamattomanétuaritse, nerdliurseinik nerrivluselo immeritse. Sennachvirsok akkilleriakarmet. Nukteriaurnase iglunnut tamannut. 8 Iglorpængnullo sumétunnulloneet pig-

use, illæssiarippasselo, nerrigitse terssane nerdliurseinik 9 Terssanétullo napparsimarsut kaitsorsarsigik, okarbigissigiglo: Gudib nálegauviætta padliksimakáse. 10 Iglorpængnulle sumétunnulloneet isseruse, illæssiaringippasselo, tava iglut akkornættigut annigitse, okallukluselo: 11 Karssernerit aglæt, iglorperksoauvsinit attarsut uautine, pejarpauvut illivsenut; nallussengilarsele Gudib nálegauviætta padliksimagáse. 12 Okaupause: Udlut nãgatiksænne Sodomamiut pidlárnekangãissengilet, iglorperksoarmiunnit taukkonanga. 13 Erkanak Koraziná! Erkanak Betsaida! Tiromiunne Sidomiunnelo taimaitut ussornartut pissimapætta, sordlo illivsine pirssut, itsarsoak tava perkiksiminermik poomiussægalloartut aksomiussægalloarlutiglo. 14 Taimaitomik ekkartóursivingme ivkoa Tiromiut Sidomiullo pidlárnekangãissengilet illivsenit. 15 Idlillo Kapernaumá, kangattartisimarsotit killak tikkillugo, ittinerrúrsomut sammunga ajektugáussautit. 16 Illivsenik nálektub nálekiãnga; illivseniglo nachorsub nachogigiãnga; uamnigle nachorsub nachogigiãtõg aulartitsirsok uamnik.

17 Taivkoale ajokærsuket 70 tipeitsuklutik ama tikkinamik, ima okallukput: Nálegak, tornársuit aglæt nálekpátigut akkit pivlugo. 18 Okarbigeile: Tornársuk tekkogalloariga nakkartok killangmit, sordlo ingnãdlengnersoak. 19 Atta, nekkursektikivse, pullaterirset Skorpionillo tungmagákollugit illivsenut, kingarsartublo pirssaunereenut tamannut nálegangortikivse, sunnissengiláselo. 20 Annernepilluille nálengmasse, tipeitsutigissarunnassigik; angnerrúrsomigle tipeitsugitse, attisse agleksimamætta killangme. 21 Taimane Iesuse annernermine tipeitsukpok, okallukluselo: Atátak, killaublo nunablo nálegæk, ussoragit, illissimarsunnut sillalingnullo tamanna angigigauko, merdlertuttun-étunnulle nællojungnærsinauko; illomut, Atátak taima illuarigit. 22 Tamasa Atátama tunniupei uamnut. Ernermiglo kináursomik illissimarsokangilak, Atátab kissime illissimaua, Atátamiglo

neet kinâursomik illissimarsokangilak, Ernerub kissime, Ernerublo nællojungnærsitsomarseisa illissimauæt.

(Evangelium am 13 *Sontag nach Trinit.)*

23 Ajokærsukennelo angnerrúrsomik sállugillo okallugbigei: Ussornakaut irssit, tekkunniktut tekkorsauvsinik. 24 Okaupauseme: Profetit amerdlasút nálegaunerillo tekkorsarse tekkojomagalloaræt, tekkonnagolo; tussægarselo tussaromagalloaræt, tussarnagolo.

25 Attalo, aglekennik illissimarsok tava nækkoipo kursserlugolo okalluklune: Ajokærsoirsok, sullissaunga ,innursúmik nâksaungitsomik kingorngursekollunga? 26 Okarbigale: Inneitsissinne kannok agleksimaua? kannok attuarpigit? 27 Sápa, okalluklunelo: Gude Náleket assaissauet umættingnik illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, pirssaunerniglo tamannik, issumangniglo tamannik, innukattillo tuglit illiktun assaissauet. 28 Okarbigale: Akkilluarpotit, taimailiorit, tava innússautit. 29 Taunale illuaromatógame, Iesuse appersorpa: Kiname tuglerællugo innukattigara? 30 Iesusib tava sápa, okalluklunelo: Innuk Ierusalemmit tessammunga Ierichomut aularmet, innungærsut tauna kauningárlugo piæt, mattarlugolo, tokkungajektorlo kemmekpæt. 31 Illane Pellessib terssóna ingerdlarsub tekkogamiuk, kangerpa. 32 Taimatõg Levitib terssunga pirssub tekkogamiuk, kangeria. 33 Samariamiuble ingerdlarsub, terssungalo pirssub, tekkogamiuk, nákingârpa; 34 Ornikługolo kidlee mattuserpei, koirsivigællugillo orpiub orksuanik Weinemiglo, nerssúmelo kânut kakkitillugo, iglomullo sinniktarbingmut pissipa, pauvkenniarlugolo. 35 Akkago kaumet, aularomagaame, anningaursæk marluk niptarpek, tunniullugiglo sinniktarbiub náleganut, okarbigællugolo: Pauvkenniarúk una, adlamiglo illagukik, akkilleromárpagit ama utteruma. 36 Kannok tava issumavit? pingasut taukkoa illæt kina innungarsut kidligætta tuglerællugo innukattigau? 37 Akkia: Taursominga nákinniktok. Iesusib tava okarbiga: Idlit tava taimailioriartorit.

38 Ingerdlatillutiglo, iglorpængoennut isserpok. Arngnak terssanétok, Martamik attelik, taursoma isserkoa iglominut. 39 Taunalo kattengutekariok, Mariamik attelingmik; tauna Iesusib issigeisa sænnut ingipok, okalluktillugolo nálengniarpa. 40 Martale ullapillerpok sakkinermik, kivgartorbigællugo. Ornikpa tava, okalluklunelo: Nálegak, assiginnarpiuk, kattenguma kissima kivgartortimanga? Okarbigúng-eit, ikkiorkollunga. 41 Iesusible sápa, okallugbigællugolo: Marta, Marta, issumalliorpedlárlutillo ullapipedlárkautit. 42 Attauseenarle pirssariakarpok; Mariab kennersimaga ajunginek, tamattominga arksárnekaissengilak.

KAP. XI.

Tuksiarnermik ajokærsoiok; okallorojuktut narkiksorpei; Farisæerib igloane nerrisillune, taukko auokaridlárpei.

Tikkisamelo illánekame tuksiarpok. Sorarmello ajokærsugeisa illætta okárbiga: Nálegak, tuksiarnermik ajokærsortigut, sordlo Iohannesibtõg ajokærsukenne ajokærsorei. 2 Tava okarbigei: Tuksiaruse, ima okaritse: Atátarput killangme, akkit ussornarsile; Nálegauveet tikkiule. Pekkorset killangmesut nunametsõg taimaikille. 3 Udlut tamasa piksautinik tunnissigut. 4 Ajortivtiniglo issumakærbigittigut, uaguttõg akkeetsortivut tamasa issumakærbigigautigik. Urssernartomut pissitsarunnata, ajortomille annautigut. 5 Okallugbigigiei: Ardlauvse kia ikkingutekarune, unnuablo kekkane tauna ima okarbigiartorpanne: Assærsara ikkingutiga, attartorlanga timmiursennik pingasunnik; 6 Ikkingutima tikkerarmanga, nerdliutiksaniglo ajupara. 7 Kammanétublo imæuna akkissennerpau, okalluklune: Sinnikteilissarunnanga; matto parnãrsimamet, kittornængoakkalo illagakka inneme; makkinek ajulerpunga tunnillutillo. 8 Okaupause, makkingikalloarune tunnillugolo, ikkingutigigamiuk, tava makkissavorle sorarungimanne kenunermik, ajorsautaniglo tunnissaua. 9 Ok-

aupausesõg: Kenugitse, tunninekaissause tava; ujarleritse nennersissause tava; kassuktoirsaritse, mattuærbiginekaissause tava. 10 Kenursok merssa pirssarau, ujarlersorlo nennirsirsarau, kassuktoirsartorlo mattuærbiginekararau. 11 Kia ardlauvse, angune ernerætta kenuvigippanne timmiursamik, tunnissennerpau ujarkamik? Aulisægamigloneet kenuvigippanne, pullaterirsãmik tunnissennerpau? 12 Mænningmigloneet kenuvigippanne, Skorpionemik tunnissennerpau? 13 Illivse tava, naug ajortose, kittornesse tunniginnagussigik tunnirsútinnik ajungitsunnik; angekainik Atátab killangmétub kenursartinne tunninauiakei Annernermik ajunginermik?

(Evangelium am 3-Sontag in der Fasten, Oculi.)

14 Annernepilluglo, okallungnermik ajortitsirsok, (Iesusib) annisipa. Annernepilluglo annisimamet, tavainak okallungnek ajortok okallulerpok. Innuillo ussorukput. 15 Illeille okarput: Annernepilluit annisitarei Beelzebumik, annernepilluit nálegænnik. 16 Adlelle ursserpæt, killangmillo nællunærkumik tekkojomaulutik taursomunga. 17 Ekkarsauteille illissimagamigit, okallugbigei? Nálegauviub innuee tamarmik ingmingnut illageegungnærsut nungunauiakaut, iglullo oppikattigeekiput ingmingnut. 18 Tornársuktõg ingminut akkerartorune, kannongme tava nálegauvia émersussaua? Illivse okarause, annernepilluit annisikikka Beelzebumik. 19 Uangale annernepilluit annisikukit Beelzebumik, kimik kittornauvse annisitarátigik. Taimaitomik taukkoa arksoarissauáse. 20 Annernepilluille Gudib arkseinik annisikukit, Gudib nálegauviætta tava tikkisimauáse. 21 Pirsársub sekkokartub iglorsoe sernigippago, perkotei tava pinekaissengilet. 22 Pirssársónerrúrsuble pãiartoruniuk, arktungikuniuglo, sekkuteinik tettigirseinik tamannik tava arksárara, pejakennelo tunniorarlugit. 23 Uamnik illagiomangitsub akkerartorbigãnga, kattersoikattigingisaralo serkaiok. 24 Annernek maujungnartok innungmit annirsarángame, ingerdlarsarau sõkangitsokut, kassuerbiksarsiorlunelo, taimaitomiglo nervsangikune

tava okararau: Iglumnut annivigigalloamnut utteromárpunga. 25 Tikkitsarángamiuglo, selliksimarsok pinnersarsimarsorlo nennirsara. 26 Tava aulararau, annernerniglo arbenek marlungnik, ingminit ajornerrúrsunnik illatãlerlune, taukkoalo isserángamik terssanétuarput; kingornalo innuk tauna ajornerrursarau siudlermit. 27 Taimalo okalluktillugo, arngnak torklulavok innuit akkornænne, okarbigællugolo: Pidluarpok illingnik nãrtóursok, illingniglo milluktitsirsok. 28 Akkiale: Ap, pidluarput, Gudib okauseenik tussartut torkorlugillo umættimingne.

29 Innuille kattilleriartormætta taursomunga, ima okallulerpok: Okkokulluit ekkardlereet nællunærkumik piomaput; adlamigle nællunærkumik tunninekaissengilet, kissienue Profetib Ionab nællunærkotainanik. 30 Sordlolo Ionase nallunærkotáursok Ninivemiunnut, taimaissavoktõg Innúb Ernera ekkardlereenut okkonunga. 31 Ekkartoiviub udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit nálegaunerub nullia, kauanga pirssok, sakkomissavok, ekkartóutillugillo; nunab issoanit pigame Salomub illissimarsusia tussariartorlugo. Attalo, mãnépok Salomonemit angnerrúrsok. 32 Ekkartoiviub udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit Ninivemiut sakkomissaput, ekkartóutillug illo; Ionab ajokærsormattik adlamik issumakaleramik. Attalo, mãnépok Ionasemit angnerrúrsok. 33 Nennerut ikkitaraingilæt, irssertorlugolo, nappartab attanulloneet illivlugo; nenneruserbingmulle, nennerut tekkokollugo issertunnut tamannut. 34 Irsse timib kaumarsora; taimaitomik kaumarsarsimarsomik irssekaruit, tava timit tamarme kaumaginnariok. Pekkoserluktomigle irssekaruit, tava timittõg tãrsinnariok. 35 Taimaitomik missiksorniarit, kaumarsok illungnétok tãrsókonnago. 36 Timit tava kaumalluinnarune, tãrtomiglo sõkangilluinnarune, tamarme kaumarsorsóussavok, idlillo kaumarsaissanátit kaumarsusiminik.

37 Taimale okalluktillugo, Farisæerit illætta nerriartorkoa ingminut udlok ketterarpet. Isseriartorpok tava, nerriving-

mullo ingillune. 38 Ubbarsimangikadlarlunele nerriomamet, Farisæerib tokkogamiuk, aijaisórpok. 39 Nálekable okarbiga: Merssame, illivse Farisæerit ernutsillo pogutello kãissigut arssekalloarpesse, illussele ullibkangãrput piomangãrnermik ajortorsoarniglo. 40 Okkorse siorngærotoseá! kã ippæropet, ama illua ippærutsugaissiuk? 41 Illugleet tunniuniarsigik peetsunnut, tamarmik tava ippæroput illivsenut. 42 Erkanarle okkorse Farisæerit Minzelo Rautelo, nunab naursoeelo nellinginait kollingit tunniutarigaussigik; illuarnerlo assænningnerlo Gudemut assiginnarpesse; tamakko merssa piniaissægisse, ivkole ipperarnagit. 43 Erkanak okkorse Farisæerit! illiniartorbeene ungadliojomagause, niuverbingmelo sikkivigekolluse innungnut. 44 Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut Farisæerillo, illungersõngitsoseá! illivertut mattórsimarsuttunénause, taukkoa kãissigut innuit pissukalloarput, illissimannagillo. 45 Tava aglekennik illissimarsut illætta sápa, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, tamakkoninga okautsinnik uaguttõg arksoarautigut. 46 Akkia tava: Erkanak illivsesõg aglekennik illissimarsut; innuit nagliuktinaussigik erksugæksennik arktornartunnik, illivsele nangminek aktoromangilesse arksamik attautsemigloneet náume. 47 Erkanak illivse, Profetit illergvioraussigik, angæjokauvsele siudlivse tokkokeit. 48 Tamattominga tava nællunæjarpose, angæjokauvse sullirseit illuarigaussigik; ivkoa tokkokeit, illivse tava illergviorpesse. 49 Taimaimet Gudib illissimarsusia ima okarpok: Profetit aulartitello aulartitsomárpakka taukkonunga, taukkoalo illeit tokkussaueit mallidláissevlugillo; 50 Profetit tamarmik auit ekkardlereenut okkonunga akkinekarkollugit, koirset sillarsúb aulakautanit, 51 Terssa, Abelib áuanit Zachariasib áuanut aglæt, ivna tokkokæt tunnirsirsarbiub nálekbiublo akkornængne. Illomut, okaupause, ekkardlereenut okkonunga akkinekarkorsáussaput. 52 Erkanak, okkorse aglekennik illissimarsut, illissimanartub mattuærsauta pæraussiuk. Illivse nangminek ississengilase, isseromarsullo isser-

kongilesse (Gudib nálegauvianut). 53 Tamakkoningale okallugbigimattik, aglekennik illissimarsut Farisæerillo piniængãlerpæt okausiksærotitsomaulugo appersútinnik nellinginarnik. 54 Allapernarsorpæt tava, okauseenik paitsisiksarsioromaulutik taursomunga.

KAP. XII.

Miannersorkorsiok pekkoserlungnermut; opertut tupedlersarpei erksekonnagit; miannersorkorsigiok tukkuinermut issumanerlungnermullo, piginnángorkorsivlunelo ekkartoivingmut; nedliutut siunekariakarmætta.

Innuperksuillo ornikpæt, taussendeperksuillo kattillerput, ingmingnullo tungmartarlutik aglæt. Ajokærsukenne tava ima okallugbigillerpei: Farisæerit timmiursækseisa sérnartuksænnut, terssa pekkoserlungneránnut, angnerrúrsomik miannersorniaritse. 2 Irssertorsimarsokangilarle sakkomingissengitsomik, angigirsakaranelo niptagáungissengitsomik. 3 Taimaitomik tãrtome okautigirsesse, kaumarsome tussægáussaput, inninnelo illauvsinut issurvsutisse, okautáussaput iglut kænne. 4 Okaupausele, assarsakka; Erksigissarunnassigik timinnik tokkotsirsut, taimaglæt piginnaursut. 5 Erksigirsæksauvsinigle nællojungnærsissauause: tauna erksigissiuk, tokkotsigadlarune annernartóvingmuttog egitsiginnaursok. Illomut, okaupause, tauna erksigissiuk. 6 Tingmiængoet tedlimæt akkekartaraingilet anningaursennik marlungnik? Umnit taimaitungoet illæt attauserloneet Gudib puigungika. 7 Nutsessesõg tamarmik kissisimagiput niakovsine. Taimaimet erksissarunase, tingmiængoaperksoarnit ajunginerrogause.

8 Okaupausele: Uamnik missiængitsok innungnut, taunatõg Innúb Ernerætta missiautigissengila Gudib Engeleenut. 9 Uamnigle missiartok innungnut, taunatõg missiutáussavok Gudib Engeleenut. 10 Okautsemigle illuangitsomik okalluktok Innúb Erneranut, tauna issumakærbiginekaissavok tamat-

tominga; Añernermulle ajunginermut okauserluktok, tauna issumakærbiginekaissengilak tamattominga. 11 Illiniartarbingmingnulle, nálegarsoarnullo, pirssársoarnullo pississappasse, tava issumallioriaurnase okausiksauvsinik akkirsútiksauvsinigloneet. 12 Annernerub ajunginerub merssakut ajokærsussammasse okausiksauvsinik.

13 Innuille illátta, angutib, okarbiga: ajokærsoirsok, angæjuga okarbigúk, kingorngursæksarpuk auikollugo uamnut. 14 Okarbigale: Innungá, kia kiglissioirsungortikãnga illivtingnnt, kingorngursæksartik auikollugo? 15 Okarbigei tava: Tukkoinermut miannersoritse; perkoterperksuit innúb innútigingimagit. 16 Arssersóumiglo okallugbigei, ima okalluklune: Angutekartok pissórsoarmik, taursoma nuna naursoliksorsóursok. 17 Illumigut tava ima issumalerpok, okallukluneło: Sullissaunga? Naursukka kattersugæksakka inniksakangimætta. 18 Okariorlo: Imale pissaunga; Koersoakka ingivekãrlugit pissauakka, agdlisillugillo sennajomárpakka, naursukkalo tamasa, perkotikkalo kattersoromárpakka takkamunga. 19 Tarnimnullo ima okaromárpunga: Assarsara tarniga, piksamautiksennik takkoakangãrpotit okkiut amerdlasút; mãna kassuérbekarit, nerrivlutillo immerlutillo tipeitsugit. 20 Gudible okarbiga; Siorngærotorsoangá, unnuak tamanna tarnengærotinekaissautit; kiame tava pigilissauagit kattersukettit? 21 Taimainiputtõg perkotitóniartut, pissónatiglo Gudeme.

22 Ajokærsukennele okallugbigei: Taimaitomik okaupause: Innúnevse nekkiksei issumanerdlutigissarunnassigik, nerrirsæksarseloneet; timivse attirsækseiniktõg issumanerdlussengilase. 23 Innúnek angnerrovok nekkiksamit, timelo angnerrovok annorarsennit. 24 Tulluket irssigissigik, siaroarteringilet kattersoinatiglo, koékaratiglo illivekauvekangilet, taimaitorle Gudib taukko nerrisitarei. Kannorle aktigirsomik illivse ajunginerrovisse tingmirsennit? 25 Kia ardlauvse tekkirsutse tappersinnaua tellisut tekkitigirsomik, naug allieisutigigalloara?

26 Mingnek tava ajorussiuk, saog adla allieisutigaissiuk? 27 Nunab merkoee arssorutit tagusarsigik, kannok nãiartortut; sennachviniængilet perdlainatiglo. Okaupausele: Salomoloneet, umnit tamannik arssoarsimarsok, annorariksimangitsóursok taukkoa illættut. 28 Ivgille nunamétut, udlome aulangitsut akkagolo kirssersúmut egitækset, Gudib taima arssoartinamigit, angekainik tava illivse annorartartissauáse, tautokko opernekitsut? 29 Taimaitomik illivsesõg nerrirsæksauvsinik immiksauvsinigloneet issumanerdlugiaurnase, issumalliorpedlárkennaselo. 30 Tamakko tamasa sillab innueesa nællursut issumagællugit piniarareit; Atátauvsele illissimauáse taimaitomik ajorsartose. 31 Gudible nálegauvia piniaradlarsiuk, tava tunninekaromárpose tamakkoninga tamannik.

32 Erksidláriaurnase, okkorse illageeksungoet; Atátauvse illuarimago tunnisukluse nálegauvingmik. 33 Perkotisse tunnissigik, peetsunnullo tunniussigik. Põksiniaritse pissokangornek ajortunnik, perkotitóniarluselo killangme nungujuitsunnik; tiglikajuktut padlissengiseinik, okkungoello asserussengiseinik. 34 Perkotisse neijormattigik umættivse. 35 Makkitsauvsigut ketterusersimatitse, nennerutisselo ikkisimalit. 36 Innuillo arssigissigik, nálekaming nik nerriuktut, katternængnit aggissirsomik; tikkipet, kassuktoipello mattuærbigissauæt tava erngerlutik. 37 Kivget taimaitut pidluarput, Nálekab tikkipattik pigártut. Illomut, okaupause, nerrivingmut ingikussauei, sárliakoserlunelo sakkillunelo nangminek kivgartorbigissauei. 38 Pigárbiub aipane, pigárbiubloneet pingajuænne tikkipattik taimailiortut, kivget taukkoa pidluarput. 39 Tamannale illissimaissauarse: Tigliktub tigligiartorbia iglub innuætta nællungikuniuk, pigáis sægalloarpok, iglominullo issertinauærsarlugo pissaua. 40 Taimaitomik illivsesõg piginnángoritse, Innúb Ernera tikkissammet udlub nællunærkotane nerriugingisauvsine. 41 Petrusib tava okarbiga: Nálegak, arssersóumik mattominga uagut pivissigut, tamasaloneet pivigittõg? 42 Nálekable sápa okalluklune: Kannorle pirssariakãngarpok, illa!

illomortok illissimarsorlo pársirsok, taivna merssa Nálekab pársirsungortipa kivgaminut, pikseinik tunnekogamigit taursomunga, nedliutarânget. 43 Kivgak tauna pidluarpok, Nálekame tikkipanne taimailiortok. 44 Illomut, okaupause: Perkotiminut tamannut pársirsungortissaua. 45 Kivgarle tauna umamigut issumalerpet imænna: Nálegara tikkinaniængikadlarpok; kivgello tava, angutit arngnello unnattalerlugit, nerrivlunelo immerlunelo uirvsængulerpet: 46 Kivgab taursoma nálega tava tikkissavok, udlok merssa nerriugingisane, udlublo nællunærkotane illissimangisane; pidláissaua tava, opingitsunnullo illagitillugo akkiniaissaua. 47 Kivgarle, nálekame pekkorsanik illissimarsok, piginángorsimannanelo, pekkorsalo mallingnago: tauna unnattangârnekaissavok. 48 Pekkorsanigle illissimangitsok, unnattariakartomigle piniarame, ingmamik unnattarnekaissavok. Tunninekangârtok piniarbigekonnængâissavok, pársekonekangârtorlo pakkorsivigekonnængâissavok. 49 Tikkiutunga, ingnek ekkitsartorlugo nuname; kannoktôg mânakut ikkomalluarsimapet! 50 Koirsúmigle koissitariakaradlarpunga; koksellangârpungalo, tamanna nâmaksisinnago. 51 Erkiksisaiartoræsugaissinga nunamut? Okaupause, nâga, ingmingnulle arksoardlissaput. 52 Mattoma kingorna tedlimæt iglome attautseme ingmingnut arksoardleromârput, pingasut marlungnut, marluglo pingasunnut. 53 Atátak arksoardleromârpok ernerminut, ernerlo anguminut, anának panniminut, panniglo arngnaminut; sekke okkoaminut, okkoarlo sekkiminut. 54 Ama innungnut okarpok; Nuiak tekkorsarángaussiuk sammanga nuilersok, erngerluse okararause: Siedlissavok; taimaitarau tava. 55 Nigilleráng-ello, okararause: Kiæktorsoængussavok; taimaitarau tava. 56 Illungersôngitsut tautokko, nunalo killaglo kannongéssirsuk illissimaginnauægse; saogme nedliutok tamanna illissimaniængilissiuk? 57 Saogme illuvsine illuartok issumagingilissiuk? 58 Illingnut arksoardlersok aipariguko nálekamut, tava ingerdlatillutik saimarsarniaruk, kiglissioirsomut pisse

kennauátit, kiglissioirsublo tunniukennauátit parnãrsimauviub pársirsanut, taursomalo pársirsub parnãrsimauvingmut egippattit, 59 Okaupaukit, terssanga annissengilatit, akkillersinnago anningaurset nãgatiksæt.

KAP. XIII.

Illomorlune sainiarkorsiok; arngnak ardlornek ajortok kaitsorsarpa; Gudib nálegauvianik piniarkorsiok; Herodese pivlugo; Ierusalemmiut opingitsut erkanarnerarpei.

Taimaule neijortut illeisa unnibkaupæt Galilæamiunnik, taukkoa auit Pilatusib akkukei tunnirsúteinut. 2 Iesusib tava sápei, okallugbigællugillo; Galilæamiut okko ajortulliarnerrosugaissigik Galilæamiunnit adlennit tamannit, taima aktigirsomik pidlagáumætta? 3 Nãgarpunga; okaupausele, sainiængikuse, tamausesõg tava taima asseroromáriose. 4 Ivkoloneet 18, kakkalliarsúb Siloamétub nakkarbigirsei tokkollugillo, ajornerrosugaissigik innungnit adlennit tamannit Ierusalemmétunnit? 5 Nãgarpunga; okaupausele, sainiængikuse, tamausesõg tava taima asseroromariose. 6 Imaitomigle arssersóumik okallugbigei: Orpik Feigeliksak innúb ikkursugara kakkaminut Weiniksalingmut; paumarsioriartoraminglo nervsangilak. 7 Weiniksamik nautsévilliortomut tava okarpok: Atta, aurset pingasut orpik tamanna orniktarlugolo paumarsioralloariga, nervsarinnagolo; kippúk, saog innekarnerdluksinnarpa tamãne? 8 Taursomale akkia, okallugbigællugolo: Nálegak, taimaikadlarle sulle aursak tamanna, auata arksakarlugolo, orksorlugolo illuarsaromárpara, 9 Paumakaromárnerpok tava, pekkangipelle, kingorna kippúk.

10 Illiniartarbeello illænne ajokærsoiok Sabbatiómet. 11 Attalo, arngnak terssanétok annernelik napparnartomik okkiut 18; pekkingavlunelo ardlornek ajortok. 12 Iesusible tekkogamiuk, ingminut kákoa, okarbigællugolo: Arngnangá,

napparungnærit. 13 Arksaminiglo pattikpa, erngerlune tava issuilerpok, Gudelo ussoreka. 14 Illiniartarbingmut nalegak tava ningellerpok, Iesuse kaitsorsaimet Sabbateme, innuillo okallugbigei: Udlut arbeneglióput, taukkonane sennachvirsariakarpok, taukkoalo étillugit kaitsorsariartorkogitse, Sabbatiópelle pinnase. 15 Nálekab tava sápa, okallukluuelo: Illungersõngitsok oma! illivse tamause nungulluse nersútisse siutitórsuillo pittussæraraingilissigik nerriviænnit, immertitsartorlugillo Sabbateme? 16 Unale Abrahab pannia, pittuksimársok tornársungmit okkiut 18, pittussærnekaissengila Sabbateme? 17 Taima okallungmet, arksoardlersei tamarmik iktoriakartut; innuillo tamarmik ussornartullirsei tamasa tipeitsutigeit.

18 Okarpok tava: Suna Gudib nálegauviætta arssigau, sumullo arssersóussauara? 19 Nautsejæksartut Senfkornesutépok, tauna innúb tigua, nautsévingminullo ekkarlugo; náulersok tava, agdlivlunelo orpiksoængortok, tingmirsello killaub attanétut innitálersut aualekoteisa attænne. 20 Ama okariok: Sumut Gudib nálegauvia arssersóussauara? 21 Timmiursækset sérnartuksættun-épok, tauna arngnab tigua, akkullugolo ouktútinnut pingasunnut ivgviæksennik imalingnut, tamasa sérnartillugit. 22 Ingerdlavok tava iglorperksoættigut iglorpæugoættigullo, ajokærsoiniarlunelo, Ierusalemmullo aularlune. 23 Innuille illætta okarbiga: Nálegak, kabsingoet innuit pidluartuksængortugaigit? Okarbigeile: 24 Illomorluse issertarbekitsokut isserniaritse; Okaupause, amerdlasút piniaissaput isseromagalloarlutik, issernerle ajussaput. 25 Iglub innuætta nækkoillunelo issertarbiub mattua parnãrærpago, kingornatava illivse sillatanélerluselo matto kassuktoromáriarse, okallukluselo: Nálegak, Nálegak, mattuærbigittigut. Tava akkiomárpáse, okallugbigælluselo: Sumit pirssose illissaringilause. 26 Illivse tava okalluleromárpose: Idlit nerrekattigivtigit immerkattigællutillo, iglullo akkornænne ajokærso rivtigut. 27 Taunalo okaromáriok: Okaupause, sumit

pirssose illissaringilause; tamause kemmeksinga ajortulliartoseá! 28 Terssane opitórsóvluselo korssakortaissause, Abraha, Isaarlo, Iakolo, Profetillo tamasa, Gudib nálegauvianétut tekkussægussigik, illivsele sillatanut ajektorsimarsose. 29 Innuitsõg pauangalo, sammangalo, auangalo, kauangalo pissaput, Gudiblo nálegauviane nerrivingmut ingissaput. 30 Attalo, kingudlekarpok siudliússirsunnik; siudlekarlunelo kingudliússirsunnik.

31 Udlok taivna Farissæerit illeisa ima okarbigiartorpæt: Aularit, tamannalo kemmegúk, Herodesib tokkotsomamattit. 32 Okarbigeile: Terriænniak taivna ima okarbigiartorsiuk: Atta, tornársuit annisipakka, kaitsorsainiarlungalo udlomelo akkagolo, udlullo pingajuænne nãmaksissaunga. 33 Udlomele akkagolo, akkagoagolo sakkirsariakaissaunga; Profete Ierusalemmib assiane tokkotaraingilæt. 34 Ierusalemmiut, Ierusalemmiuná, Profetinnik tokkotsirsose, millórlugillo ujarkennik illivsenut aulartitet; kabsersoarnik, illa! kittornesse kattersoromagalloarikka, sordlearngnauvirsab piarkenne katterkorsarei essarkominut; piomangitsosele. 35 Atta, iglurse innuærotissavok. Okaupause: Tekkussengilausinga, ima okartinnase: Ussornakau, Nálekab akkane tikkitsok.

KAP. XIV.

Innuk immermik puitok kaitsorsarpa; makkitanermut miannersorkorsiok, peetsullo nachogekongilei; nerdlergviminut kákosimarsut pivlugit; ingminut mallikoinarpok.

(Evangelium am 17 Sontag nach Trinit.)

Mattomalo kingorna Farisæerit nálegeisa illætta igloanut nerriartortok Sabbateme: taukkoalo allapernarsorpæt. 2 Attalo, angut terssanétok immermik puitok. 3 Aglekennik illisimarsut Farisæerillo Iesusib tava sápei appersorlugillo, ima okalluklune: Sabbateme kaitsorsainek illuarpa? 4 Taukkoale

niblingilet. Tava tigua, kaitsorsarlugolo aularkoa. 5 Taukkolo sápei, okallugbigællugillo: Kia ardlauvse, nerssúne angursoak, siutitórloneet puillersomut nakkarpet kakkinæsuaissenginerpau Sabbateme? 6 Ama tava akkinek ajoriæt. 7 Arssersóumigle okallukpok nerriartortunnut, tekkogamigit issuklernik ivksiautakaromarsut nerrivingme, imalo okallugbigei: 8 Katternæk nerriviængnut nerriartorkonekaruit, ungadlermut ingitsartussengilatit; illingnit nálegaunnerrúrsok nerriartorkonekartugællugo. 9 Kingornalo illingnik taursomingalo nerriartorkorsirsub ornikpattit, okarbigippattillo: Tauna arvsæruk; pakkaitsivlutillo tava tunnudlermut ingitsartoleromárpotit. 10 Nerriartorkonekaruille tunnudlermut ingitsartorit, illingnik nerriartorkorsirsok tikkipet, okarbigippattillo: Assærsak, ungadlermut idloarmitsiarit. Tava nerrekattivit ussorissauátit. 11 Ingminik nangminek nálengnartiniartok nálengnartinekaissengilak; ingminiglo nangminek nálengnartiniængitsok, nálengnartinekaissavok. 12 Nerriartorkorsirsiminulle okarpok: Udlub kekkane unnukulloneet nekkikset opellungarsarukit,ikkingutittit, kattengutittilloneet,igdlutilloneet,nunakattittilloneet pissórsuit nerriartorkussengilettit, taukkonunga ama nerriartorkonekaissæsugællutit, akkinekarlutillo. 13 Nekkikselle opellungarsarukit, tava peetsut, sigveetsullo, tussiartullo, tekpeetsullo nerriartorkoniakit; 14 Tava pidluaissakautit; taukkoa merssa illingnut akkiksakangimætta; akkinekaromárpotille illuartut makkibiænne. 15 Nerrekatteisale illætta angutib tamanna tussaramiuk, okallugbiga: Pidluarpok, timmiursartortok Gudib nálegauviane.

(Evangelium am 2 Sontag nach Trinit.)

16 Okarbigale: Angut nekkiksennik amerdlasúnnik opellungarsaiok unnukut, amerdlasúllo nerriartorkoei. 17 Nerriviællo nedliumet, kivge ima okariartorkoa nerriartorkonekartunnut: Kaisitse, tamarmik pirssaræersimaput. 18 Tamarmik tava kingudlereeklutik paitsisiksakalerput. Siudliub okarbiga: Nautséviksigama, taunalo tekkiartussægauko pirssariakarmet,

tuksiarbigaukit, passissærniænga. 19 Aipalo ima okarpok: Umingmait tedlimæt kammuksersukset pissiarigaukit, mãnakullo taukko tekkoiartoraukit, tuksiarbigaukit, passissærniænga. 20 Pingajuællo ima okarpok: nulliarama, taimaitomik pigiunángilanga. 21 Tava kivgab taursoma náleke okarbigiartorpa tamakkoninga. Iglub nálega tava kamãktorsoængorpok, kivgelo okarbiga: Kaitsornek aularit, iglorperksuit akkornænnut arvkoserngiunullo, peetsullo, sigveetsullo, tussiartullo, tekpeetsullo tamaunga issertiniakit. 22 Kivgarle okarpok: Nálegak, okarauillusõg taimaisimavok, kissiennele sulle terssane assélavok. 23 Nálekab kivge tava okarbiga: Nunab arvkoserngiunut ungalunnullo aularit, isserkoniarlugillo, igluga tettorkollugo. 24 Okaupausele, angutit ivkoa, nerriartorkorsáugalloet, unnukut nekkiksara õngilluinnaissauæt.

25 Innuperksuille illagimænne, keviarpei okallugbigællugillo: 26 Uamnut pirssub, angune, arngnelo, nullelo, kittornennelo, kattengutinnelo, nangminerlo innúrsutse umigingippagit, ajokærsugariginnaungilara. 27 Senningarsuksaminiglo nangmangitsok, mallingnangalo, ajokærsugariginnaungilara. 28 Kinale ardlarse kakkallioromagune, ingekadlarlunelo erkainiaradlaissengilágit piksenne, ajorsaissæsugællune innernago? 29 Tugliksei sennágunigit, kãdlikseinik ajutsomannago, tamannut tamattominga tekkunniktunnut mittautigekonnane, 30 Okalluklutik: Innuk tauna sennaleralloarpok, innernerlo ajorlugo. 31 Nálegaunerloneet kina sorssugiartoromagune nálegaunermut adlamut, ingekadlarlunelo erkainiaradlaissengilágit, sorssuktuksame amerdlarsuseet 10000-dit, kallarissenginerlugit sorssuktuksennut orniguktuksennut 20000-dinnut? 32 Kollarigunigille, ivna sulle ungesiksométillugo okautsartorkoa kivgaminut, sorssugungnærkollune. 33 Taimatõg illarse kinaloneet, piminik tamannik issumakærnikomangitsok, ajokærsugariginnaungilara. 34 Tarrajok ajungikalloarpok, tarrajorle tængæropet, sumik ama pikkunar-

tinekaissaua? 35 Nunamulloneet,aktennulloneet suksájungnærpok, egitæksainávorle. Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle!

KAP. XV.

Ajortuglit erngumarsut Iesusib illæssiarei; taukkoa perkiksimineræt killangmiut tipeitsutigæt.

(Evangelium am 3 Sontag nach Trinit.)

Tunnirsútinnik kattersoirsulle ajortulliartullo nellinginait ornikpæt, tussaromaulugo. 2 Farisæerille aglekennik illissimarsullo okallorojullerput, ima okalluklutik: Ajortuglit oma illeksillugillo nerrekattigei. 3 Arssersóumigle imaitomik piei, okallugbigællugillo: 4 Innúb kia ardlauvse sauennik 100-dinnik piglub, taukkoalo illæt tammaiguniuk, 99 tava kemmeissenginerpágit innukajuitsome, tammarsimarsorlo ujariartussengilau, nennisinnago? 5 Nenniguniuglo, kakkakpa tipeitsuklune. 6 Tikkikunelo, ikkingutinne nunakattinnelo kákolerpei tava, okarbigællugillo: Tipeitsukattigissinga, sauangoara tammaralloartok nennigauko. 7 Okaupause: Taimatõg ajortulliartok, sainiarpet, killangmiut tipeitsutigissauæt, 99-nit illuartunnit sainiariakangitsunnit, 8 Arngnabloneet kia kollinnik anningaursautiglub, taukkoa illæt tammaiguniuk, nennerut ekkissenginerpau, iglolo selliklugo ujarkiksaissenginerpa, nennisinnago? 9 Nenniguniuglo, ikkingutinne nunakattinelo arngnet kákolerpei tava, okarbigællugillo: Tipeitsukattigissinga, anningaursautingoara tammaralloartok nennigauko. 10 Okaupause: Taimatõg, ajortulliartok attausek sainiarånget, Gudib Engeleesa tipeitsutigissauæt.

11 Okariorlo: angut marlungnik ernekartok. 12 Taukkoalo ardlækit nukkardliub angune okarbiga: Atátak, perkotingnit pirssæksakka pillakka. Perkotinne tava aniktipei taukkonunga. 13 Kingornaitsiængormello, nukkardliub perkotinne tamasa kattersorpei, nunamullo ungesiksométomut aularpok, terssanelo perkotinne tamasa nunguluksinnarpei ajortulliar-

lune. 14 Pinnelo tamasa nungunamigit, kängnerlo angesórsoængormet tamattomane nuname tamanne, taunatõg ajorsaleriok. 15 Tamattomalo nunab innuisa illæt orniklugolo neijorniarmanne, aulartipa tava nunaminut, polekit párekollugit taursomunga. 16 Kärsilláromagalloarpok tava immiornerdlukunnik polekit nerrirseinik, tunninekaranelo tamakkoninga. 17 Issumamigut tava ekkarsalerpok, okallukluneló: Kannorle amerdlatigirsunnik angutiga kivgakarpok, illa! timmiursamik ajorsangitsunnik, uangale tamäne perdlillerpunga? 18 Aularniaissaunga, angutimnullo angerdlaissevlunga, imalo okarbigissauara: Atátak, ajortulliarkaunga (Gudemut) killangmétomut illingnullo; 19 Kingornalo ernernik taisinek kingakopunga; kivgáulanga kivgettit illagællugit. 20 Aulalerpok tava, anguminullo angerdlalerpok. Sullile ungesiksométillugo, atátætta tekkoa, nákigællugolo, akpallunelo kongæsiagut erkipa, kunniklugolo. 21 Ernerættale okarbiga: Atátak, ajortulliarkaunga, (Gudemut) killangmétomut illingnullo, kingornalo ernernik taisinek kingakopunga. 22 Angutale kivgaminut okarpok: Annorak pinnernek kaitsiuk, attitillugolo pissiuk, arkseilo ketterdlerúmik ketterdlerkosersigik, issigamængniglo attitillugo; 23 Nocharlo puelasõk kaitsiuk, tokkollugolo, nerrivlutalo tipeitsukta; 24 Ernera tauna tokkogalloartok, ama umarmimet; tammaralloartorlo nennirsáumimet. Tipeitsulerput tava. 25 Ernerale angæjudlek narksame assimétok; angerdlaramelo iglo padlillerlugo, tuksiartut kardlortartullo tussarpei. 26 Kivget illæt tava ingminut kákoa, appersorlugolo tamattominga. 27 Taursomale akkia: Nukket tikkipok, nocharlo puelasõk angupit tokkokoa, erne perkiksok ama pigamiuk. 28 Tauna tava kammaktorsoængorpok; isseromangimello, anguta anniok isserkoniarlugolo. 29 Angunele akkia, okarbigællugolo: Atta, okkiut amerdlasórsuit kivgartóupaukit, innersutittillo nungullugit mallingniarikka, sullilo sauamigloneet angursoarmik tunningisainaringna, tipeitsukollunga ikkingutikka illagællugit; 30 Mänale

ernerit tauna tikkimet, piminik nungutsirsok arngnaunekarnermik, tava tauna pivlugo nochak puelasõk tokkokoet. 31 Taursomale okarbiga: Ernera, idlit neijortuinnarparma, pikkalo tamasa pigettit; 32 Keemasuklutille tipeitsungãissægalloarpotit; nukket una tokkogalloartok, ama umarmimet; tammaralloartorlo ama nennirsáumimet.

KAP. XVI.

Mingnermut aglæt illomoriakarauta; pissórsoak peetsotunemet; peetsorlo pissorsoatun-émet.

(Evangelium am 9 Sontag nach Trinit.)

Ajokærsukennele okallugbigei: Angut pissórsoak pársirsokartok piminut; tauna unnerlutigæt, perkoteinik nungutsirsok unnerlugo. 2 Kákoa tava, okarbigællugolo: Kannongétomik tussarpunga illiugarnik? Parirsettit kissinniarkit nællunærsorlugillo; mattoma kingorna, pársirsuksájungnærpotit pimnut. 3 Pársirsorle illumigut ima okallulerpok: Sullissaunga? Nálekama pársirsójungnærkomanga; arksartoromanek ajorpunga, kenunerlo iktoriunga; 4 Sullirsæksamnik illissimalerpunga, illæssiarekollunga iglomingnut, mãna pársirsójungnæruma. 5 Nálekaminut akkeetsortut tamasa tava ingminut kákoei kingudlereeksarlugit, siudlerlo ima appersorpa: Kabsinnik idlit akkeetsorpit nálekamnut? 6 Akkia: Nappartennik 100-nik orksũrsamik immalingnik. Okarbiga tava: Akkeetsugarnik agleket pikit, ingillutillo aglegæsuarit 50-nik. 7 Kingornalo aipanut ima okarpok: Idlimme, kabsinnik akkeetsorpit? Akkia: Ouktútinnik 100-nik, timmiursæksennik kakkortunnik imãlingnik. Okarbiga tava: Akkeetsugarnik agleket pikit, agleklutillo 80-nik. 8 Pársirsok tauna illueitsok nálekab nersora, sillalingoatut piniarmet; mattoma sillab kittornei illerkomingnik illissimanerromætta kaumarsub kittorneinit. 9 Okaunianesesõg: Assænniktuksarsiniaritse nunab peenik illueit-

sunnik, ajorsaleruse, illæssiarekolluse inninnut näksaungitsunnut. 10 Mingnermut illomortok, angisómuttõg illomòriok, mingnermullo illomongitsok, angisómuttõg illomonginiok. 11 Illivse tava nunab pee illueitsut párilluangikussigik, kia párssekussauáse pirssariakartunnik? 12 Attartuket párilluangikussigik, kia tava tunnissauáse nangmineksauvsinik? 13 Nálekæk marluk kivgab kivgartorbigiginnaungilæk; ardlæk umigiguniuk, aipa assaissaua; ardlægloneet ungægiguniuk, aipa assiginnaissaua. Gudelo nunablo pee attautsikut kivgartorbigiginnaungilesse. 14 Tamakkole tamasa Farisæerit tukkoitsut tussaramikik, mittautigæt. 15 Okarbigei tava: Illivse merssa illuaromatógalloarpose innungnut, Gudible umættisse illissimauei; iñuit ajungitsósugirseit Gudib maujugirsaramigit. 16 Inneitsissillo Profetillo erkotuksennik okallukput Iohannese tikkisinnago, mattomale kingorna Gudib nálegauvia okautáulerpok okautsinnik tussarnersunnik, tamarmiglo tamattomunga isserniarkaut. 17 Ajornænginerrovorle, killaglo nunalo nungussevlutik, arssilliængub attausingub inneitsissinnétub pejarneranit. 18 Nulliaminik auitok, adlamiglo nulliarlune, tauna arngnaunekarpok; auitamiglo nulliartok arngnaunekariok.

(Evangelium am 1 Sontag nach Trinit.)

19 Pissórsoarmigle angutekartok; tauna annorartartok aukpadláriksunnik sátunniglo erdlingnartunnik, udlullo nungullugit innúlluarlunelo tipeitsuktok. 20 Angulle peetsok terssanéniok, Lazarusemik attelik, issertarbiætta sáne nellarsok killektorsóursok, 21 Taunalo kãrsilláromarsok angvakkunnik pissórsub nerrivianit nakkartunnik; kemmille alluktoriartorpeit killei. 22 Peetsorle tauna tokkomet, Engelit ãpæt Abrahab sánut. Pissórsoarle tokkogioktõg illirsáursorlo illivermut. 23 Annernartóviksoarmele nagliungnartorsoarmelo-éname, uillerpok, Abrahalo tekkoa ungesiksométok, Lazaruselo sánétok; 24 Torklulavok tava okalluklune: Atátak Abrahaá! nákinga, Lazaruselo aulartikiuk, tikkerme nóua mmermut missukkãr-

lugo, okara niglersarliuk, mattomane ikkomarsorsoarme anniængãrama. 25 Abrahable sápa, okarbigællugo: Ernek, erkainiaruk, nunamétillutit innúlluautittit idlit perærpettit, Lazarusele nagliuktartok, mãnale tauna tupedlersitávok, idlillo anniartitávotit. 26 Tamannalo tappullugo akkornautine kongnersoakarpok ittesórojurksoarmik aulaiængersimarsomik; terssanga illivsenut ikkãromarsut ajoraraut, taimatõg illivsenit nautinut ikkãromarsut ajoriput. 27 Tava okarpok: Taimaimet tuksiarbigaukit, Atatangá, (Lazaruse) aulartekollugo angutima igloanut. 28 Sulle kattengutekarama tedlimannik, okautsartorkollugit, mattomunga anniængãrbingmut pekkonnagit. 29 Abrahab akkia okallugbigællugo: Mosesiblo Profetillo aglegeinik pekaramik, ivko nálekillissigik. 30 Taursomale sápa okallukluue: Nãga, Atátak Abraha, tokkorsulle illætta ornikpattik, sainiaissirsut tava. 31 Akkivlugo okarbiga: Mosesiblo Profetillo aglegeit nálengikunikik, tava operissenginiættõg tokkorsut illætta umarluue ornikalloarpattik.

KAP. XVII.

Asserorsainermut miannersorkorsiok; opernermik pinniagæksautiniglo ajokærsoiok; puppiksut kollit pivlugit; Gudib nalegauvianik ajokærsoiok.

Ajokærsukennele okallugbigei: Asserornekanginek ajornakau; erkanarle asserorsairsok. 2 Taursomunga ajunginerrovok, asserorteriviub ujararsoa kongæsiagut nivingarlugo immauvingmullo egillugo, makkongoet illænnik asserorsaineranit. 3 Tamanna pivlugo miannersoritse. Kattengupit ajortulliarbigippattit, tennerterniarúk; ajorungnærpello issumakærbigúk. 4 Udlormelo attauseenarme arbenek marlungnik ajortulliartarbigigunisit, udloinarlo arbenek marlungnik ama orniktarunisit, perkiksimiunga unnerpet: issumakærbigissauet tava. 5 Aulartitet tava Nálekamut okarput: Opersuserput nekkur-

sektirsuk. 6 Nálegarle ima okarpok: Senfkornesun-étomik opersusekaruse, mattomungalo orpingmut tungosungnitsunnik paumalingmut ima okaruse: Terssanga pærit, immauvingmullo peet; náleissanáse tava. 7 Kina ardlarse kivgakarune nunamik sennachvirsomik, nerssútinnigloneet pársirsomik, taunalo narksamit tikkitsarânget, ima okarbigissennerpau: Erngerlutit nerrivingmut ingitsartorit? 8 Imale okarbigissengilau: Unnukut nekkiksiniænga, sardliakoserlutillo kivgartorbiginga, nerrisillungalo immertillungalo; kingorna idlitsõg nerrivlutillo immeromáriotit? 9 Kivgak tauna kutsauvigissennerpau, nálektuinnarmanne? Taima issumangilanga. 10 Taimatõg illivse, malligæksesse tamasa nãmaksigussigik, okaritse: Kivgapillungóvogut, pinniagæksauvut kikseesa pigautigik.

(Evangelium am 14 Sontag nach Trinit.)

11 Ierusalemmullo ingerdlatillune, Samarialo Galilæalo arvkotigipek. 12 Iglorpængnullo pimet, angutit kollit puppiksut uellaupæt, taukkoa assiannt unnikput. 13 Torklulavlutiglo okarput: Iesuseá, assærsok ajokærsoirsok, nákittigut. 14 Tekkogamigillo, okallughigei: Aularitse, Pellessinnullo tekkotillase. Terssungalo ingerdlatillutik puppæroput. 15 Taukkoale illæt puppæroname missigillerame, utteriok, Gudelo ussoreka nippersoarmik; 16 Issigeisalo sænnut pædlorlune kutsauviga. Taunalo merssa Samariamiúrsok. 17 Iesusible sápa, okalluklunelo: Puppærotitet kolliúngilet? Naugtaivkkoa kollin-illoæt? 18 Adlamik uttertokangila, Gude ussorællugo, tekkornartak una kissime? 19 Tava okarbiga: Makkillutillo aularit, operanit annausimavotit.

20 Farisæerille appersormænne: Kakkugo Gudib nálegauvia pissennerpa? Akkiei, okalluklunelo: Gudib nálegauvia tekkuksávlune pingilak. 21 Imaloneet okaissengilet: Areit, mãnépok, ikkaneloneet. Areit, Gudib nálegauvia akkornauvsinut pissimavok. 22 Ajokærsukaminullo okarpok: Udlut nedliutsomárput, tava Innúb Ernerætta udluisa illæt tekkojo-

maissauarse, tekkussennagolo. 23 Tava ima okarbigiomárpasse: Areit tamãnépok, ikkaneloneet; nálengnagillo tersunga pissengilase. 24 Sordlo kadliub ingnera killaub igdloanit ingnãdlegiartartok killaub igdloætta aipanut, taimaitsomárioktõg Innúb Ernera udluksamine. 25 Tamannale nedliutinnago anniængãrtikadlaissavok, innuillo okkoa ajektussanæt. 26 Sordlolo étok Noa innútillugo, taimaitsomárioktõg Innúb Ernerætta udlukseine. 27 Ivkoa nerrirsut immerlutiglo, nulliartut uvinniklutiglo, udlok tauna tikkillugo Noab isserbia umiarsoarmut; ullersúb tava tikkikei, tamasalo nungulluinnarlugit. 28 Sordlolo étok Lote innútillugo; nerrirsut immerlutiglo, pissiniartut niuverniarlutiglo, ikkursoiniartut iglulliorlutiglo; 29 Udlorle tauna tikkimet, Lotib annivia Sodomamit, tava killangmit siedlersok ingnermiglo ikkuelleksaumiglo, tamasalo nungulluinnarlugit; 30 Taimaitsomárioktõg Innúb Ernerætta udluksane sakkomerbiksane. 31 Udlok taivna nedliupet, iglub kãnétub akkaissennane piartussengilei pingoenne iglométut. Taimatõg assime narksamétub utterbigissengilei kemmekenne. 32 Lotib nullia erkainiarsiuk. 33 Innúniartok innújungnæromárpok; innúniængitsorle innússavok 34 Okaupause: Unnuak taivna nedliupet angutik marluk sinnikbingme attautseme innængakattigeessapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 35 Arngnæk marluk kauitsekattigeessapuk asserorterúmik; ardlæk illæssiarirsaussavok, aipale kemmegáussavok. 36 Angutik marluk nautsévingmékattigeessapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 37 Appersorpæt tava, okarbigællugolo: Nálegak, sume tamaitsomárpa? Akkieile: Sillolingmut nektoraglit kattitaraut.

KAP XVIII.

Illomorluta kannilarlutalo tuksiartuinnaissaugut; Gudib nálegauvianut issernermik ajokœrsoiok; anniarsusiksaminik okallukpok; tekpeetsok tekpiksisipa.

Arssersóumigle okallugbigei, tuksiartuinnarkolluta kassussennata. 2 Ima okalluklune: Ekkartoirsok iglorperksoarnétok, taursoma Gude erksigingika, iktorirsakaranelo innungmik. 3 Uidlarnerle terssanénioktõg iglorperksoarne, taursoma ornikpa, ima okarbigællugo: Akkerartortimnit annauniænga. 4 Akkunikiarle tussaromangika. Kingornale illumigut ima issumalerpok: Naug Gude erksigingilara, iktorirsakarnangalo innungmik; 5 Uidlarneruble taursoma erdlokomanga, annautsomárpara; tussangiæsãrkonnanga kesa. 6 Nálegak tava okarpok; Atta, illueitsub ekkartoirsub okausia náleksiuk. 7 Gudible kennikenne annaussenginerpágit, udllullo unnuello nungullugit torklulamænne, umnit kigeilekalloarame? 8 Okaupause: Annaunæsuaissauei. Innúble Ernera tikkipet, nuname opernermik nervsaissæsugaiuk?

(Evangelium am 11 *Sontag nach Trinit.)*

9 Innuille illeit, ingmingnik ajungitsósugirsut, illamingniglo nachorsut, okallugbigei arssersóumik imaitomik: 10 Angutik marluk tekpauunga nálekbingmut tuksiariartortuk, aipa Farisæeriúrsok, aipale tunnirsútinnik kattersoirsóursok. 11 Farisæere ingmikut kikkartok, illumigullo ima tuksiarlune: Gudeá, kutsauvigaukit, adlatut innuktun-énginama, pajarsuttut, illueitsulliartuttullo, arngnaunekartuttullo, tunnirsútinnik kattersoirsotut omatut; 12 Uanga udluk marluk nerringniartaraunga Sabbatik akkornængne, pimmalo tamarmik kollingit tunniutarakka nálekennut. 13 Tunnirsútinnik kattersoirsulle allisimaulune kikkartok, killangmulloneet ardloromangitsok; sekkirsaminulle tiglukpok, ima okalluklune: Gudeá! saimaunga ajortungóursuunga. 14 Okaupause: Tauna

aipaminit ajorungnærsisimaulune, tessammunga angerdlartok igdominut. Ingminik nangminek nálengnartiniartok, nálengnartinekaissengimet; ingminigle nangminek nálengnartiniængitsok nálengnartinekaissavok.

15 Merdlertungoelle taursomunga ãpeit; arksaminik pattekollugit. Tamannale ajokærsugeisa tekkogamiko, aitsirsut auokarillerpeit. 16 Iesusible ingminut kákoei, okallaklunelo: Merdlertungoet uamnut pillit, innertidlariaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigimarssuk. 17 Illomut, okaupause: Merdlertotut Gudib nálegauvianik pingitsub, isserbiginauieissengila.

18 Nálekello illætta appersorpa, ima okalluklune: Ajungitsok ajokærsoirsok, sullissaunga, innursúmik nãissengitsomik kingorngursekollunga? 19 Iesusible okarbiga: Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime ajungilak. 20 Inneitsissit illissimalluarpettit, imaitut: Arngnaunekaissengilatit. Tokkotsissengilatit. Tiglissengilatit. Seglutigissengilet aipet. Angutillo arngnello nálekik. 21 Taursomale okarbiga: Tamakko tamasa mallingniarikka innusungnemnit. 22 Tamanna Iesusib tussaramiuk, okarbiga: Attausek sulle pingilet; terssa, pissit tamasa tunniartorkit, peetsunnullo tunniullugit, killangme tava perkotiksariksaissakautit, mallikiartorlungalo peet. 23 Tamannale tussaramiuk, allieisungãlerkau, pissórsógame. Allieisungãlersok Iesusib tekkogamiuk, ima okarpok: Pissórsuit Gudib nálegauvianut pinnek ajungajæissaput. 25 Ajornænginerrovok. Kamēle merkutib irssagut pivlune, pissórsoarmit Gudib nálegauvianut issisirsomit. 26 Tamattominga tussartut tava okarput: Kiname tava pidluartungorsinnaua? 27 Akkieile: Innungne ajornartok, Gudeme ajornængilak. 28 Petrusib tava okarbiga: Areina, uagut tamasa kemmekivut malliklutillo. 29 Okallugbigeile: Illomut, okaupause, innúb kialoneet iglone, angæjokenneloneet, kattengutinneloneet, nulleloneet, kittornenneloneet, kemmekunigit, Gudib nálegauvia pivlugo,

30 Tauna amerdlasórsoarnik piomárpok mattomanétillune, sillamelo tikkitsuksame innursúmik nãksaungitsomik.

(Evangelium am Sontag Esto mihi.)

31 Taivkole arkanek marluk ingminut pissinnamigit, okallugbigei: Atta, tekpauunga Ierusalemmut piogut, Profetillo aglegeit tamarmik erkorluinnaissaput Innúb Ernera pivlugo. 32 Tauna pissitáussammet nællursunnut, taukkoa mittautigissauæt, nachogissevlugolo, ketseraissevlugolo, 33 Ipperartussevlugolo tokkotsomárpæt, udlullo pingajuænne ama tokkorsunnit makkitsomárpok. 34 Okauseele tamakko tamasa tussaungilluinnarpeit, nællovlutiglo siunekangilet okalluktuanik.

35 Iericholo padlillermago, tekpeetsok ivksiarsok arvkosinerme kenursarlune. 36 Innuille sennerkotut tussaramigit appersorpei tamattominga. 37 Taukkoalo okalluktúmænne Iesusemik Nazaremiomik sennerkotomik; 38 Torklulavok tava, okalluklune: Iesuseá, Davib Ernera, nákinga. 39 Innuille siudlersortut auokarillerpæt, nippangerkollugo; taunalé niblingãriartorpok okalluklune: Davib Ernera, nákinga. 40 Iesuse tava unnillerpok, ingminullo pissekoa. Táursomungalo pissilermanne, appersorpa, 41 Okalluklunelo: Kannok illiorbigekovit uamnut? Akkia: Nalegak, tekpiksekollunga. 42 Iesusib tava okarbiga: Tekpiksekeet; operauit ajorungnærpotit. 43 Erngerlunelo tekpiksillerpok, Gudelo ussoringãrpa. Innuillo tamarmik, tamattominga tekkunniktut, Gude ussoriniarpæt.

KAP. XIX.

Zachæuse sainiarpok Iesusemut. Kivgennik tunninekartunnik Iesuse okallukpok, Ierusalemmut isseriartorpok, innuillo kerssættigei; Nálekbik attorluarkoa.

(Evangelium am Kirchweihfest.)

Ingerdlavlunelo Iericho arvkotigimago. 2 Atta, Angut terssanétok, Zachæusemik attelik, tunnirsútinnik kattersoirsut

nálegæt, pissórsóvlunelo; 3 Iesuselo taursoma tekkojomadlára kináusugællugo; innungnille ajorame, mikkirsungógame, 4 Siudlióvlune tava akpallerpok, orpingmullo Feigeliksamut kakivok, tekkoniarlugo, terssóna merssa ingerdlaissammet. 5 Iesuselo terssunga pigame, ardlorame tekkolerpa, okarbigællugolo: Zachæuseá, akkaræsuarit, voitsiaugame, iglungnut isseromárpunga. 6 Akkaræsuarpok tava, tipeitsuklunelo illæssiara. 7 Tamanna tekkogamiko, tamarmik okallorojullerput, angumut ajortulliartomut issermet. 8 Zachæusible Nálegak ornikpa, okallugbigællugolo: Nálegak, areit, pikka tamasa marlungorlugit auikpakka tunniullugillo peetsunnut, pekkoserluklungalo innungnit pinniakakka, uttertitsomárpakka sissamariarlugit. 9 Iesusible okarbiga: Udlome iglo tauna annaursutiksarsiok, taunatõg (iglub innua) Abrahab kinguarimago. 10 Innúb Ernerætta tammarsimarsut ujariartorlugillo pidluartitsartormagit.

11 Taursomungalo nálengmætta, ama arssersóumik okallugbigei, Ierusalemmut padlillerame; taukkoalo issumakarmætta, Gudib nalegauvia erngerlugo sakkomissæsugællugo. 12 Taimaitomik ima okarpok: Angut nálegak nunamut ungesiksométomut aularpok, nálegauvik piniarlugo, kingornalo ama angerdlaruklune. 13 Kivgenne tava kollit kákoei, tunnillugillo anningaursautinnik kollinnik, imalo okarbigei: Niukotigissigik tikkitserlunga. 14 Innukoteisale nekkoringinamiko, aulartitsivigællugo ima okarbigiartorkoæt: tauna nálegauniarkongilarput uagutinut. 15 Tikkinamelo, nálegauviglo pigamiuk, kivgenne ivko kákoei, anningaursennik tunnirsenne, tussaromaulugit niukoteisa pisseenik. 16 Siudlek tava sakkomerpok, okalluklunelo: Nálegak, anningaursautingnik anningaursarsiunga kollinnik. 17 Okarbiga tava: Kujanak kivgariksotit, mikkirsungoamut illomorauit, iglorperksoarnut kollinnut nálegáussautit. 18 Aipatõg sakkomeriok, okalluklunelo: Nálegak, anningaursautingnik anningaursarsiunga tedlimannik. 19 Taunatõg okarbigigia: Idlillo

iglorperksoarnut tedlimannut nálegáussautit. 20 Pingajuællo sakkomerame, okarpok: Nálegak, tamerssa anningaursautit, irssertorsimagiga kakkiksautimnut; 21 Erksigivkit, angutáursógauit, illingisettit pirssartarettit, kattersorlugillo siaroartengisettit. 22 Sápa okarbigællugo: Kivgapilluk oma, okausernik ekkartóupaukit. Erksinakerssunga angutáursóvlunga illissimagingma, illingisakka pirssartarikka, siaroartengisakkalo kattersoraukit; 23 Saogme tava anningaursautiga tunniungiliuk anningaursennik taurseirsunnut? Tikkikumalo pissægalloariga illænnekarsimarsok adlennik. 24 Tava neijortinne okarbigei: Tauna arksársiuk anningaursaumik, kollinniglo anningaursautelik, tunnissiuk tamattominga. 25 Akkiæt: Nálegak, taunale kollinnik anningaursautekarpok. 26 Okaupausele: Pekkartok sumik, tunninekaissavok; pekkangitsorle arksárnekaissavoktõg piminik aglæt. 27 Ivkole uamnut kingarsartut, uamnik nálegáukorsingitsut kaitsigik, irssigitillungalo tokkotsigik. 28 Tamattominga okallukame, aulalerpok, Ierusalemmut ingerdlavlune. 29 Betfagelo Betanialo padlilleramigik, kakkarlo orksũrsaliksak tikkillugo; ajokærsukængne marluk aulartipek, 30 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut, siunautingnétunnut; isserutiglo, nochak pittuksimarsok naipissauartik, taursoma kãnut sulle innungmik ingisimarsokangisainartok; pittussærlugolo maunga pissiko. 31 Appersornekarutiglo, suna pivlugo pittussærautiko, tava ima akkiniarko: Nálekab attoromárpa. 32 Aulartitæglo aularpuk, sordlolo okarbigimattik naipipæk. 33 Nocharle pittussærmækko, nálegeisa appersorpágik: Saog nochak pittussærpikko? 34 Akkiakik: Nálekab attoromárpa. 35 Pissipæk tava Iesusemut, annoramingniglo nochak kadlerpæk, Iesuselo kãnut ingitillugo. 36 Taima ingerdlatillugo annorarsettik issuipeit arvkotiksanut. 37 Ungesigungnærmelle, orksũrsaliksamillo kakkamit attermet; ajokærsugarperksuisa tamarmik tipeitsungnermik

nippersoarmiglo Gude ussorillerpæt, ussornartullirset tekkorsettik tamasa pivlugit, 38 Ima okalluklutik: Nálekab akkane tikkitsok, Nálegaunerrúsok, ussornarsile! Erkiksinekarle killangme, nálengnekarlunelo kotsiksome! 39 Innuille akkornænnétut Farisæerit illeisa okarbigæt: Ajokærsoirsok, ajokærsukettit auokaringârkit. 40 Akkieile, okarbigællugillo: Okaupause: Okkoa nippangeralloarpætta, ujarket tava niblissaput.

(Evangelium am 10 Sontag nach Trinit.)

41 Iglorperksoarnullo padlillerame, irssigei kerssættigællugillo, 42 Kannoktõg illissimagussiuk, tava udluvsine nedliutome issumasiussægalloariarsesõg ullapisautekautigirsæksarse. Mãnale irrsivsinut irssertorsimavok. 43 Taimaitomik udlut nedliutsomárput illivsenut, kingarsartivse tava auativsigut illujomarpáse, ungalulerluselo anninauærsautiksamik, kittornesselo illivsenut illængutillugit tamanne nagliuktitsomarpáse; 44 Nungulluinnaissauáselo, kallereeksunniglo ujarakartissengileit iglusse; terssa, annaubiksaralloauvse udloa issumagingitnaussiuk. 45 Nálekbingmullo isserpok, terssanelo niuvertartut pissirsullo annisilerpei, 46 Okarbigællugillo: agleksimavok imænna: Iglogatuksiartarbióvok; Illivsele tokkotsivingortiparse 47 Udlullo nungullugit ajokærsoiok nálekbingme. Pellessiunerille aglekennik illissimarsullo, innungnullo nálegáursut, tokkoniaralloarpæt. 49 Kannorle illiorbigissægæt nællulerput, innuit tamarmik ungagimarssuk, nálektarlugolo.

KAP. XX.

Suub pirssauneranik taimailiorame, okarbigingilei; nautsévilliortut illomongitsut pivlugit; Kaiseremut tunnirsútiksak tunniukoa; tokkorsunnik umaromártunnik okallukpok, Kristusemiglo Davib Náleganik Erneraniglo.

Udlullo taivkoa illænne, innuit nálekbingme ajokærsormagit, okautsinniglo tussarnersunnik okalluktillugo; pellessiunerit,

aglekennikillissimarsunniglo ornikpæt, uttokaunerit illagællugit, 2 Appersorlugolo, ima okalluklutik: Okautigut, suub pirssauneranik taimailiorpit? Kialoneet pirssaunermik taimaitomik tunniátit? 3 Taursomale akkiei, okallugbigællugillo: Uanga appersoromauausesõg okautsemik attautsemik, tamattominga okarbigissinga. 4 Iohannesib koirsirsarnera killangmilloneet innungnilloneet pirssok? 5 Illumikut tava ekkarsalerput, okalluklutiglo: Killangmit pirssok unnerutigo; okaromárpok tava, saog operingikikse? 6 Innungnille pirssok unnerutigo, innuit tamarmik tava millorniaissauátigut, illomorlutik issumakaramik, Iohannese Profetiósugællugo. 7 Akkiællo, sumit pirssok nællovlugo unnerpæt. 8 Tava Iesusib okarbigei: Taimaitomik okarbigissengilausesõg, suub pirssauneranik taimailiorpunga.

9 Innungnulle okallulerpok arssersóumik imaitomik: Angut nautsévilliorkorsirsok Weiniksalingmik kakkamik, nautsévilliortunnullo pissinaminik, nunamut adlamut aularpok, terssanémersoromaulune. 10 Kattersoiviglo nedliumet, kivgame illæt aulartipa nautsévilliortunnut, nautséviub paurngeisa illeinik tunnekogame taukkonanga. Nautsévilliortulle tauna ipperartorpæt, sõkartinnagolo aulartipæt. 11 Ama adla kivgak aulartinia; taunale ipperartoriættõg, mitteklugolo, sõkartinnagolo aulartipæt. 12 Ama pingajuæt aulartinia, taunale kidlidlæriættõg, ajeklugolo annisipæt. 13 Nautseviub nálega tava okarpok: Sullissaunga? Ernera assærsara aulartitsomárpara, tauna tekkoguniko iktorissennerpæt. 14 Nautsévilliortulle ernek tekkogamiko, ingmingne issumalerput, okalluklutiglo: Terssa kingorngursirsuksak; kæ, tokkoniartigo, kingorngursæksei uagutinut pekkollugit. 15 Nautsévingmit tava annisipæt, tokkollugolo. Nautséviuble nálegætta okko kannok pissauágit? 16 Tikkissavok, nautsévilliortullo okko tokkodláissauei, nautsévinelo adlennut attartortillugo pissaua. Tamanna tussaramiko, okarput: Kannoktõg taimailiungilarle. 17 Taursomale irssigei, okalluklunelo: Sunale terssa, ima agleksimarsok: Ujarak, iglulliortut egitæt, issidliksængorlune ujaráulerpok.

18 Ujarkamullo omunga tútok, akkonaromárpok, nakkarbigirsanelo taursoma serkomilluinnaissaua. 19 Pellessiunerille aglekennik illissimarsullo mallugæt okautigigãtik arssersoútinnik tamakkoninga, erngerlutiglo tiguniaralloarpæt, innuille erksigeit. 20 Allapernarsorpæt tava, allapernarsoirsuksello aulartipeit, taukko ajungitsũrsarkollugit, okauseenik nappitiniaruklugo, pissitsomagamiko nálegaunermut, nunablo nálegætta pekkorsusianut. 21 Taukkoalo appersorpæt, ima okallukluklutik: Ajokærsoirsok, illissimauautigit, opernartomik okallukauit ajokærsoilutillo, innungniglo nellinginarsiorauit, Gudemulle arvkotiksamik ajokærsoilluarpotit, 22 Kaisere tunnigutigo tunnirsútinnik, illuarpa illuangilaloneet? 23 Pekkoserlursusiælle taursoma illissimagamiuk, okarbigei: Saog ursserpissinga? 24 Anningaursak tekkollara, kia arssinganik kialo okauseenik kollanétunnik pekkarpa? Akkiæt: Kaiserib. 25 Okarbigei tava: Taimaitomik Kaisere tunnissiuk, Kaiserib piksanik, Gudelo, Gudib piksanik. 26 Okauseelo arksoarinek ajorpeit innuit pivlugit, akkirsútalo aijaisórutigæt, nippangerlutiglo. 27 Sadduzæerit illeisa tava ornikpæt, umarbekaissengitsomik unnersut, appersorlugolo, 28 Okallukput: Ajokærsoirsok, Mosesib ima aglegbigátigut: Angutib angæjua nullialik tokkopet kittornakaranelo, nullia tava nukkætta pissaua, angæjuminullo kinguæksiorlune pissavok. 29 Nukkareelle arbenek marlúrsut. Siudlek nulliarame, tokkovok kittornakarane. 30 Aipællo nulliarigamiuk tauna, tokkogiok kittornakarane. 31 Pingajuællo pigigiga. Taima taukkoa arbenek marluk tamarmik kingudlereeksarlutik pigæt, kittornakaratiglo tokkoput. 32 Tamarmiglo kingornættigut kesa arngnaktõg tokkogiok. 33 Umarbingmele umarunik, taukkoa ardlætta kia nulliarissaua? Taukkoa arbenek marluk tamarmik nulliarigamiko. 34 Iesusib tava akkiei, okallugbigællugillo: Tamattoma sillab kittornei nulliarput, uvinniklutiglo. 35 Sillable aipanut pirssukset, tokkorsunnillo makkitsomártut, nulliaissennatiglo uvinnissengilet; 36 Kingornalo tokkonek ajussaput, Engelisun-éssægamik, Gudiblo kittornarimattik, tokkorsunnit

makkikunik. 37 Tokkorsunnigle umaromártunnik Moseseſõg nællunæjaigiok orpeperksoarne: Nálegak taigoramiuk, Abrahab Gudianik, Isaakiblo Gudianik, Iakublo Gudianik. 38 Gudele merssa tokkorsut Gudigingilæt, innúrsulle Gudigæt; taursomunga tamarmik innúgamik. 39 Aglekennik illissimarsut illeissa tava sápæt, okarbigællugolo: Ajokærsoirsok, okallukluarpotit. 40 Mattomalo kingorna sumigloneet appersornek sapperpæt. 41 Okallugbigeile:: Kannongme okarpet, Kristuse Davib erneriga unnerlugo? 42 Davile nangminek tuksiautimine erinnalingne, ima okarpok: Nálegara Nálekab okarbiga; tellerpima tunganut ingitit, 43 Kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut. 44 Davib tava nálekaminik taigamiuk, kannongme ernerau? 45 Innuille tamarmik nálengmænne, ajokærsukenne ima okallugbigei: 46 Aglekennik illissimarsunnut miannersoritse; taukkoa sakkiomarsarmætta tekkisúnnik annorakarlutik, niuverbingmétarángamiglo sikkivigekorsaraut innungnut nálekonermik, illiniartarbeenelo, nerrirsarángamiglo sádliojomaulutik ingitsomarsaraut. 47 Uidlarnerit pee nungutareit, tekkisúnniglo tuksiautinnik tuksiutsomaulugit unnerpeit; taukkoa pidlangãrnekaissaput.

KAP. XXI.

Uidlarnek peetsok pivlugo; Ierusalemmiut asserorbiksænnik okallukpok; tikkibiksaminglo.

Innuillo pissórsuit irssigei, tunnirsútimingnik illiorairsut Gudib iklerbianut. 2 Uidlarnektõg peetsok tekkogia, taursoma anningaursæk marlungoæk illiartorik. 3 Okarpok tava: Illomut, okaupause, uidlarnek una peetsok amerdlanerrúrsunnik illirsiok taukkonanga tamannit; 4 Taukkoa tamarmik pimingnik attungisamingnik illirsimætta tunnirsútinnut Gudib peenut; taursomale peetsungóvlune pinne tamasa innútigirsæksáugalloenne illigei.

5 Illeisalo nálekbik pinnersarsimarsok ujarkennik mannik-

sunnik erdlingnartunniglo unnermarssuk, ima okarpok: 6 Udlut nedliutsomárput, tava tamakkoa tamarmik tekkorsesse asserorluinnaissaput, ujarkello kallereeksokaissengilet.

7 Tava appersorpæt, okalluklutiglo; Ajokærsoirsok, kakugo tamanna taimailissaua? Sunalo nællunærkotáussana tamattominga nedliutsomártomik? 8 Akkieile: Missiksorniaritse, seglokittarnekarkonnase. Amerdlasút tikkiussamnætta, attera atterirsûrsarlugo, okalluklutiglo: Uangáursomik taisillutik; mãnalo udlut nedliutillerput; Taimaitut malligiaurnassigik. 9 Sorssungniartunnigle pebleroirsunniglo tussaleruse, erksissarunnase, tamakkoa taimailigadlaissammætta, nãgatiksarle sulle nedliunauiengikadlarpok. 10 Tava okallugbigei: Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut. 11 Tamattigullo nunet seiuktorsoængussaput; nunab pee akkissõrsoængussaput, tokkonartomiglo perdlukaissavok; killangmittõg tekkorsakaissavok erksinartunnik nællunærkorsoarniglo. 12 Tamakkole tamasa nedliutinnagit, tigulluselo mallidláissauáse, pississevluselo illiniartarbingmingnut parnãrsivingmingnullo, nálegaunernullo nálegarsoarnullo pississauáse, attera pivlugo. 13 Taimailiorbigiomarpásele nællunæjautiksamik. 14 Taimaimet mãna tamanna umamiuginiarsiuk, issumallioradlarkennase akkirsútiksauvsinik. 15 Kannermik illissimanermiglo tunnissægause, illivsenut arksoardlersut arksoarinek ajugækseinik. 16 Angæjokauvsele, kattengutivselo, ekkardlivselo, ikkingutivselo aglæt pissitsomárpáse, illæsselo tokkotsomárieit. 17 Tamarmiglo umigissauáse, attera pivlugo. 18 Nujarle attauserloueet niakovsinit tamãissengilak. 19 Issumagikluse tarnisse párinniarsigik. 20 Ierusalemmible auata sorksuktorperksoarnik illusimarsok tekkogussiuk, illissimaissauarse asserorbia nedliutillersok. 21 Tamannalo nedliupet, tava Iudit nunænnétut kemmãlit kakkennut, iglorperksoarnétullo anninæsuarlit, assimétullo narksame issernauærlit. 22 Udlut tamakkoa akkiniarbiússammætta, agleket tamarmik orkorkollugit.

23 Erkanarle nãrtúrsut milluktitsirsullo udlut taivkoa nedliupætta; nagliungãrnartokaissammet nuname, innuillo taukko kammautib pidláissauei. 24 Pænnenniglo ippiktorsoarnik tokkotáussaput, tigursáussevlutiglo aularursáussaput innungnut tamannut, Ierusalemmelo nællursut asserorluinnaissauæt, nællursut nedliubiæt nãmaksisinnago.

(*Evangelium am 2 Sontag des Advents.*)

25 Sekkenerlo anningarlo udlorirsello nællunærkotekaissaput, innuillo nunamétut annilangãissevlutiglo koksellangãissaput, immauviksoarlo kauchviumersarsuillo siorsudlárомárput. 26 Innuillo erksinermit nerriungnermillo nukkingærussaput, nunamut piomártukset pivlugit; killaub pirssauneree aglæt aulajomármætta. 27 Innúblo Ernera tava tekkussauæt, killaub nuieine akkartok, pirssársóursok ussornartorsóvlunelo. 28 Tamakkoale tamarmik pillerpætta, tava ardloritse, kongmullo kennerniaritse, nedliutillermet annaubiksarse. 29 Arssersóumik tava okallugbigei: Orpik Feigeliksak, orpeello tamasa irssigissigik. 30 Pillutakalersut tekkogussigik, aursak padlillersok illissimauarse. 31 Taimatõg illivse, tamakko tamasa pillersut tekkogussigik, Gudib nálegauvia padlillersok illissimaissauarse. 32 Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nungussengilet, tamakko tamasa nãmaksisinnagit. 33 Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunauieissengilet. 34 Miannersoritsele, umættisse okkumeitsorsoængortitsarunnassigik nerringãrnermik immingãrnermiglo, nunab peenulloneet allieisungãrnermik, udlormut taursomunga kanningárkonnase. 35 Nunamétut tamasa taursoma tikkissammagit, sordlo nigak. 36 Taimaitomik nungulluse pigárluselo tuksiaritse, kemmeratigiginnaukollussigik tamasa makko piomártukset, Innúblo Ernerætta kénanut sakkomersinnauluse.

37 Udlotillugolo (Iesuse) ajokærsoirsartok nálekbingme unnugángello anniok, unnuivlunelo kakkame orksũrsaliksame. 38 Innuillo tamarmik udlákut orniktarpæt, tussaromaulugo.

KAP. XXII.

Iesuse ussornartomik Communionekartitsiok; ajokærsukenne miannersorkoei angnerroniarnermut; nautsévingme aungmik kiæguktok; Petruse missiarpok; Kaifasemut pissinekarpok Iesuse.

Sérnakangitsunnigle timmiursartorbik nedliutillerpok, anniviksiorbingmik, tairsak. 2 Pellessiunerillo aglekennik illissimarsullo piniarpæt kannok illivlutik tokkotsuklugo, innuillo erksigeit. 3 Iudasele, Ischariotemik tairsak, tornársub pullasimaga, taivnalo arkanek marluk illagæt. 4 Aularpok tava pellessiunernut sorssuktuksello nálegeinut, okallugbigællugillo, kannok illivlune pissitsomaulugo taukkonunga. 5 Taukkoalo tipeitsulerput, anningaursenniglo tunniomaudlugo unnerput. 6 Angerpok tava, kingornalo taukkonunga pissinnialerpa nautsorsoilune, innuit pikkititsomannagit.

7 Udlorlo sérnakangitsunnik timmiursartorbik nedliumet, tamattomane sauarak anniviksiutiksak tokkussægæt. 8 Tava Petruselo Iohanneselo aulartipek, okalluklunelo: Sauarak anniviksiutiksak opellungarsariartukko uautinut, nerrekollutigo. 9 Appersorpægle: Sumut opellungarsaiartorkovissiguk tamattominga? 10 Sapæk okallugbigællugik: Atta, iglorperksoarnut isserutik, angut nellautsomárpartik immertaursirsartok; tauna mallikko iglomut isserbianut. 11 Iglublo innua okarbigikko: Ajokærsoirsub ima okaukoátit: Innersoak sumépa, terssane sauarkamik anniviksiutiksamik nerrissægama, ajokærsukakka illagællugit? 12 Innemut angisómut tava unnersussauáse, illuarsarsimarsomut, terssane opellungarsarko. 13 Aularpuk tava; sordlolo okaumattik maipipæk, anniviksiutiksarlo sauarak opellungarsarpæk. 14 Nedliumello, ingipok (nerrivingmut) arkanek marluk illagællugit. 15 Taukkolo okarbigei: umættivkut kajumikerssunga, anniviksiutiksak sauarak una illagælluse nerriomaulugo, anniartinnanga. 16 O-

kaupausele: Kingorna mattominga nerrissæissaunga, Gudib nálegauviane nãmaksisinnago. 17 Ermusek tava tigua, kujavlunelo okarpok: Tiguvlugo pigissiuk, tammakerluselo terssanga immeritse; 18 Okaupauselo: Immæissaunga Weiniksaglub orpiub tungoanik, Gudib nálegauvia tikkisinnago. 19 Timmiursarlo tigua, tængekartillugolo augorpa, ajokærsukaminullo tunniullugo, okalluklune: Terssa timiga, tunniusimarsok pivluse; taimailiortaritse erkailunga. 20 Taimatõg ermusek tigugia, unnukut nerrigamik soraramik, okalluklune: Ermusek una Testamentitávok aumnik, pivluse koirsomik. 21 Attalo, pissitsirsima nerrekattigänga. 22 Innúb Ernera pissitáussavongme, sordlo pekkosimavok. Erkanarle innuk tauna, taursominga pissitsirsok. 23 Ingmingnut tava appersortãlerput, illartik pivlugo kina taimailiussæsugællugo?

(Evangelium am Bartholomæustag.)

24 Ingmingnullo sakkitsautillerput, illartik pivlugo kimit angnerrussennersomik. 25 Okarbigeile: Nunamétut nálegaunerit nálegauniartarput, nálegarsuillo tainekararaut nálekennik saimarsunnik. 26 Illivsele taimaissengilase; illarsele angnek nukkardlersun-éssavok, illaminillo nálegaunerrúrsok kivgatun-éssávok. 27 Kiname nálegáunerrova? Nerrivingme ivksiarsok, kivgartortorloneet? Nerrivingme ivksiarsok, illa? Uangale akkornauvsine kivgatunépunga. 28 Illivsele neijortuarkivsinga urssernekartillunga. 29 Nálegauviglo tunniutsomárpara illivsenut, sordlo Atátama tunniuka uamnut; 30 Nerrissevluselo immissægause nerrivimne nálegauvimnétome, ivksiaissevluselo ivksiautenne, Israeliblo ekkardleree arkanek marluit ekkartóullugit pissauesse. 31 Nálegarle okarpok: Simon, Simon, atta, tornársub piomagalloaráse, igleraromauluse, sordlo timmiursækset kakkortut pirssareit; 32 Uangale tuksiupaukit, apersutsit sorarkonnago; kingornalo ama sainiaruit, kattengutittit nekkursektikit. 33 (Petrusible) okarbiga: Nálegak, aipariginnángorpaukit parnãrsimauvingmut tokkomullo. 34 Akkiale: Petruseá, okaupaukit, ting-

mirset angutiviæt kardlortinnago udlome, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit, illissaringikingma unnerlutit. 35 Okarbigeilo: Nungullugit aulartitarángause pookarase, kaursarbekaraselo, issigamakaraselo, taimane illáne ajorsarpisse? Akkiæt: Nãgale. 36 Tava okarbigei: Mãnale pookartub neksarliuk, kaursarbiglo aglæt. Taimaitokangitsuble annorarse tunniliuk, pænnasiniarlunelo pille. 37 Okaupausele: Uamnut erkutsomárputtõg agleket imaitut: Ajortulliartut akkornæ̃nnut pissitávok. Uamnik agleket tamarmik nãmaksisimalermætta. 38 Okarbigæt tava: Nálegak, areit, tamerssa pænnæk marluk. Okarbigeile: Nãmakpuk.

39 Iglorperksoarnit tava anniok, illerkonelo attorlugo orksũrsaliksamut kakkamut piok. Ajokærsugeisalo terssunga mallikiæt. 40 Terssungalo pigame, okarbigei: Tuksiaritse, urssernartomut pekkonnase. 41 Kemekpei tava milloriarnertut ungesiksigirsomik, serkomigarlunelo tuksiarpok. 42 Ima okalluklune: Atátak, piomaguit, ermusek una pæruk uamnit; piomarsamnigle pinnek, pekkorselle pille! 43 Engelible killangmit sakkomerbiga, nekkursektillugolo. 44 Tokkublo kaglillermanne tuksiángãlerpok. Kiægungnereele kuttittunauktun-étut, nunamullo korlolerput. 45 Tuksiarame sorarame makkipok, ajokærsukennelo, allieisungnermik sinniktut, tikkipei. 46 Okarbigei tava: Saog sinnikpisse? Makkititse tuksiarluselo, urssernartomut pekkonnase.

47 Sullile taima okalluktillugo; atta, Iudase, arkanek marluk illæt, innuperksuit siudleræt; taursomalo Iesuse ornillerpa kunniklugolo. 48 Iesusible okarbiga: Iudaseá, Innúb Ernera kunningmik nællunæjarlugo pissiniarpiuk? 49 Neijorteisale tekkogamiko, kannok pilleræt, okarbigæt: Nálegak, pænnænniaissaugut? 50 Tava illætta pellessiunerub kivga pænnaua, tellerpiætta tunganiglo siutárpa. 51 Iesusible sápei, okallugbigællugillo: Issumamingnik pillit. Siutalo aktorlugolo illuarsia. 52 Tava pellessiunerit, nálekbingmullo nál eket, uttokaunerillo tigujartormænne, Iesusib okarbigei:

Sordlo innuktaliksoarmut annirsose, pænnalirsarluselo pappilirsarluselo; 53 Udlut nungullugit merssa neijorivse nálekbingme, tigungisainarpausingalo; tamerssale nedliubiksarse, tãrtublo pirssaunera. 54 Tigulerpæt tava, pissillugolo aularupæt pellessiunerub igloanut. Kingornanille Petrusib mallikpa. 55 Tava iglorsúb ungaluisa kekkæne ingnek ikkomatiniarpæt, ingikattãullutiglo, Petruselo akkornænnut inginiok. 56 Arngnab kivgab tava tekkoa ingnerme ivksiarsok, irssigekiksarlugolo okarbiga: Taunatõg (Iesusib) aipariga. 57 Misserratigale, okallukklunelo: Arngnangá, illissaringilara tauna. 58 Terssugutsiængormello, adlab tekkogia, okallukklunelo: Idlitsõg taukkoa illagátit. Petrusele okarpok: Innungá taivnáungilanga. 59 Terssugungormello, udlub nællunærkota attausek nãngajengmet, adlab tamanna opernarsarpa, ima okalluklune: Illomut, taunatõg aipariga, Galilæamiómet. 60 Petrusele okarpok: Innungá, okautsissit nælloakka. Tavainarlo, sulle taima okalluktillugo, tingmirset angutiviæt kardlorpok. 61 Nálekab tava keviarlune Petruse irssigillerpa. Nálekab okausia Petrusib tava erkaia, okarbigimanne: Tingmirset angutiviæt kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. 62 Petruse tava annivlunelo kejangãrpok.

63 Angutille, Iesusemik tigusirsut, mittautigæt unnattarlugolo; 64 Kénalo mattórlugolo erksãrpæt, appersorlugolo, okallukput: Illingnik erksãrsirsok okautigællugo erkoniaruk? 55 Adlenniglo okausepillungnik mittautigæt.

66 Kaulermello, innuit uttokaunereet, pallessiunerillo, aglekennik illissimarsullo kattillerput, (Iesuselo) pissipæt kiglissioirsorsoarmingnut, 67 Okalluklutiglo: Idlit Kristusióvit? Okarbigittigut tamattominga. Okarbigeile: Okarbigigalloaruvse tamattominga, operissengilarse tava; 68 Appersoralloaruvsele, akkissengilausinga, ipperaissengilausingalo; 69 Taimaitamik mattoma kingorna Innúb Ernera ivksiaissavok ajugakangitsub Gudib tellerpiætta tungane. 70 Tamarmik

tava okarput: Gudib Ernerátimme? Sápei okallukluue: Okarause, taivnávungame. 71 Taukkoale okarput: Sumik ama adlamik nællunærsitariakarnerpogut? Okalluktok uagut nangminek tussarautigo.

KAP. XXIII.

Pilatusemut anniartipok; Herodesib mittautigigia; kikkiektorbianut pissipæt, kikkiektorlugolo; nivingarkatta sainiarpok; Iesuse annernengærpok, illinekarlunelo illivermut.

Kattissimarsut tamarmik tava nækkoiput, Pilatusemullo aularupæt. 2 Tava okautiginerdlullerpæt, okalluklutiglo: Una illissimauarput innungnik asseroirsok, Kaiseremullo tunnirsútit tunniukongilei, Kristusióvlunelo nálegaunerrúrsum unnersok. 3 Pilatusible appersorpa, okallukluuelo: Iudit nálegaunerátit? Akkia okalluklunelo: Okarauit taivnávungame. 4 Pilatuse tava pellessiunernut innungnullo okarpok: Innung una pidlagæksáusugingilara. 5 Taukkoale sorangilet, okalluklutiglo: Innuit taursoma pikkitorsoængortikei, ajokærsoiniarame Iudæame tamanne, Galilæamit pillerame tamaunga aglæt. 6 Pilatusele Galilæamik tussarame, ima appersoiok: Galilæamióva una? 7 Herodesiblo nálegauvianit pirssok tussaramiuk, Herodesemut aularukoa, taunatõg Ierusalemmémet udlut taukkoa-étillugit. 8 Herodesible Iesuse tekkogamiuk, tipeitsulerkau, itsak merssa tekkojomadláralloara, kabsersoarnik tussaumagamiuk, illimaitsekamelo ussornartulliak taursomanga tekkusssæsugællugo. 9 Nellinginarniglo appersortaralloarpa, akkingilale sungoamigloneet. 10 Pellessiunerille aglekennik illissimarsullo terssanétut unnerlutigingãrpæt. 12 Herodesible, sorssuktuksenne illagællugit, nachoga mittautigingãrlugolo, annoramiglo kakkortomik attitipa, Pilatusemullo uttertipa. 12 Udlok tauna Pilatuselo Herodeselo ikkinguti-geelerpuk, siornagut ingmingnut ningaukalloaramik.

13 Pilatusible pellessiunerit, nálekello, innuillo attautse-

mut kákoei, 14 Okallugbigællugillo: Innuk una uamnut pissikikse, innungnik asseroirsok unnerlugo. Attalo, neijortilluse kiglissioriga, passikliutigirsauvsinigle attautsemigloneet nervsarbigingikiga innuk una; 15 Herodesibloneet náume; taursomunga aulartikalloarause; attalo, paitsisiksarsirsokangilak taursomunga tokkokorsutiksanik. 16 Taimaitomik pidlársinnarlugolo ipperaissægalloarpara. 17 Merssa illerkone attorlugo udlorsiornarånget parnãrusimarsut illæt annisissægalloara taukkonunga. 18 Innuperksuit tamarluinnarsoarmik tava niblingãrput, okalluklutiglo: Pæruk una, Barrabasemiglo tunnissigut annisillugolo. 19 Tauna merssa parnãrsimauvingmut pissitáursok, iglorperksoarne peblingãrniarnek, innungmiglo tokkotsinek pivlugo. 20 Pilatusib ama torklulauei, Iesuse ipperaromagamiuk. 21 Taukkoale torklulaput, okalluklutiglo: Kikkiektoruk, kikkiektoruk kerssungmut senniugarsomut. 22 Taursomale pingajuksanik okarbigei: Sumingme una ajortullia? Tokkotæksáusugingilara, taimaitomik pidlársinnarlugolo ipperaissauara. 23 Nippersoarmigle pekkotuinnarpæt, kikkiektortekollugo senningarsomut, taukkoalo pellessiunerillo nippersoeet sualuktuinnalerput. 24 Pilatuse tava nællunærsitsiok, piomarsæt pekkollugo. 25 Taunalo, innuit piomarsæt annisipa, parnãrsimauvingmut pissitáursok pebleroiuek tokkotsinerlo pivlugik, Iesusele illiorbigekoa piomarsusiænnik;

26 Aularunamikolo, angut, Simonmik attelik, Zirenemio, nautsévingmit pirssok tiguæt, senningarsorlo erssuktillugo taursomunga, Iesusib kingornagut. 27 Innuperksuillo, arngnello mallikpæt, nákallugolo kejauæt. 28 Iesusible keviarpei, okallugbigællugillo: Okkorse, Ierusalemmiut panneeá! Uanga kejannanga, illivsenulle kittornauvsinullo kejatitse. 29 Atta, udlut nedliutsomárput, taukkonane ima okaromármætta: Pidluarkaut arngnet nãrtósuitsut ernisuitsullo, iviengimingniglo milluktitsingitsut. 30 Tava kakkársoarnut ima okaleromárput: Nakkarbigissigut! kakkangoennullo: Mattórtigut! 31 Orpik umak taimailioruniko, pænnertok kannok pissauárssuk? 32 Ad-

læktõg marluk ajortulliartuk annisipagik, illagællugo tokkotsomaulugik.

33 Nunalo, niakortóumik tairsak, tikkinamiko, terssane kikkiektorpæt senningarsomut, ajortulliartuglo taursomunga illagitillugik, ardlæk tellerpiætta tunganut, aipalo saumiætta tunganut. 34 Iesuse okarpok: Atátak, issumakærbigigit, sullirsettik nællomattigik. Annorei tava auiklugit pieit, immerautigællugillo. 35 Innuperksuillo irssigiuarpæt; taukkolo illagællugit náleket mittautigingârpæt, okalluklutiglo: Adlet ikkiorei, ingminik nangminek ikkiorniarle, Kristusiógune, Gudiblo kennigarippanne. 36 Sorssuktuksettõg mittautigigiæt, orniklugolo aitsivigæt sérnartomik, 37 Okalluklutiglo: Iudit nálegaunerippattit, illingnik nangminek ikkiorniarit. 38 Aglekello kollanut ivertitet agleksimarsut Grækerit, Latinerillo, Ebræerillo okauseenik, imaitut: Terssa Iudit Nálegaunerǽt. 39 Ajortulliartugle nivingarsimarsuk ardlækit mittautiga, okalluklunelo: Kristusiógut, illingnik nangminek uautingniglo annauniárit. 40 Aipætta tava sápa, auokarillerlugolo ima okarbiga: Idlitsõg Gude erksigingiliugloneet, omatut merssa pidlárnekartotit? 41 Uaguglo taimaitomik pidláriakaraunuk, ajortulliaraunuk; taunale illuangitsomik piniængitsok. 42 Iesuselo okarbiga: Nálegak, erkaiginga, nálegauvingnéleruit. 43 Iesusib tava sápa okalluklune: Illomut, okaupagit, voitsiaugame aiparissauaukit Paradiseme. 44 Udlublo nællunærkota arbeningormet nuna tamarme tãrtorsoængorpok, nællunærkota kollin-illoæt tikkillugo. 45 Sekkenerlo kaumajungnærpok, nálekbiublo umiksoa allikpok ketterpiamigut. 46 Iesuselo niblingârpok, okalluklunelo: Atátak, annernera pissipara arksængnut. Taimalo okarame, annernengærpok. 47 Sorssuktukselle nálegætta, kannok pirssartaket tekkogamigit, Gude ussoreka, okalluklunelo: Illomut angut tauna ajungilluinnartok. 48 Innuillo tamarmik terssanétut irssigiuarlutiglo, kannok pirssartaket tekkogamikik, sekkirsettik tiglukpeit, utterlutiglo. 49 Iesusiblo illei tamarmik, arngnello, taursominga

malliktut Galilæamit, assimétuartut, tamakkolo tamasa tekkoeit.

50 Attalo, angut, Iosefemik attelik, kiglissioirsut illæt, piuangitsóvlune issumagiksok. 51 Taursoma kiglissioirsut issumakattigingikei illiorsusiænnut, nangminek Gudib nálegauvia nerriugigamiuktõg; Arimatiamillo, Iudit iglorperksuinnit pirssok. 52 Tauna Pilatusemut isserpok, Iesusiblo timanik kenuviga. 53 Senningarsomillo akkartillugo immupa annoraksennut sátunnut, illivlugolo illivermut kãrsomut illulekkorsamut, sulle attornekangisainartomut. 54 Udlorlo opellungarsarbik nedliutok, Sabbatiólerlunelo. 55 Arngnelle, illagællugo Galilæamit pirssut, mallingnikkiputtõg, illiverlo kemmerdlorpæt, kannorlo tima illimarssuk. 56 Utterlutiglo, tippigiksautit tarnutiksello opellungarsariartorpeit, Sabbatiótillugolo kassuérsarput inneitsissit malliklugit.

KAP. XXIV.

Tokkorsunnit makkisimarsok; ajokœrsukœk Emausemut ingerdlarsuk sakkomerbigipek; ama Simeonelo arkaneglillo; okallukoei okautsinnik tussarnersunnik; killalliarpok.

Sabbatille illænne udlákut illivek ornikpæt adlennik illakarlutik, tarnutiksettiglo illuarsakettik neksarieit. 2 Ujararle illerrub pãnit arksakásimarsok tekkoæt. 3 Isseramiglo Nálekab tima nenningilæt. 4 Tamannalo pivlugo erngumalermætta, atta, angutik marluk, keblertunnik annoraglæk, ornillerpæk. 5 Erksingãrlutiglo angmut nækkamætta, taukkoa okarbigakit: Saog umarsok ujarpissiuk tokkungarsunne? 6 Tamãnéngilak, tokkorsunnit makkisimavok. Erkaigissiuk, kannok okarbigáse Galilæamékadlarame, 7 Ima okalluklune: Innúb Ernera innuit ajortulliartut arkseinut pissitáussavok, kerssungmullo senningarsomut kikkiektortissavok, udlullo pingajuænne tokkorsunnit makkissavok. 8 Okaussee tava erkaieit. 9 Illiverlo kemmeklugo, tammakko tamasa okau-

tigiartorpeit arkanelingnut ajokærsugeinut, adlennullo tamannut. 10 Maria Magdalenale, Iohannalo, Marialo, Iakub arngna, neijorteillo arngnet, tamattominga okallukalloarmætta Apostelinnut, 11 Okauseet tava sõngitsugeit, operinnagillo. 12 Petrusele nækkoipok, akpallunelo illivermut, itsuaramelo annorakset sátut kisseesa tekkoei, aularlunelo aijaisórpok kannok pissugællugo tamanna.

(Evangelium am Oster-Montag.)

13 Attalo, udlok tauna taukkoa illagik marluk ingerdlapuk iglorpængnut, Emausemik attelingnut, Ierusalemmit ungesingitsunnut. 14 Ingmingnullo okallukattigeekpuk tamakkoninga tamannik pillirsennik. 15 Taimalo merssa okallukkillugik, ingmingnullo appersortãulutik, tavainak Iesusib padlillerpek, ingerdlakattigællugiglo. 16 Irssigigle taimailinekarput, illissarinnago. 17 Okarbigipek tava: Suna okautigaiko illivtingnut ingerdlatillutik, allieisuklutiglo? 18 Tava aipætta, Kleofasemik attiglub, akkia, okallugbigællugolo: Idlit kissivit Ierusalemme tekkornartávit, udlut taukkoa illiugænnik illissimanginauit? 19 Appersorpeglo: Sunamè? Akkiæk: Iesuse Nazaremio pivlugo, Profetióursok, ussornartullirsóvlunelo pikkunartunnik okalluktóursok Gudemelo innungnelo tamanne; 20 Kannorlo illivlugo tauna pellessiunivta nálekautalo tokkokommarssuk, kikkiektortekollugolo senningarsomut; 21 Uagulle merssa Israelittit annaussæsugikvut taursomunga; udlomelo, udlut pingasungorput taimailiormarssuk; 22 Illavtalo arngnet, illivermut udlárotut, annilártikátiguttõg, 23 Tima nenninginamiko-gõg, Engeliglo, taursominga umarsomik okautiginiktuk, tekkogittik unnerput; 24 Tava illavta illivek ornikpæt, arngnello okarmætta, taima naipipæt, Iesusele kingorarpæt. 25 Taursoma tava okarbigipek: Tautokko siunekangitsuk, umættivtingnelo opernek ajortuk Profetit okauseenik tamannik; 26 Kristuse taima aktigirsomik anniartitæksáungitsok, ussornarsusiminullo isserlune? 27 Moseselo Profetillo tamasa okautigillerpei, agleken-

niglo tamannik, ingminik agleksimarsunnik, nevsuiarlune nællojungnærsipek. 28 Iglorpængoello ornigæksettik padlilleramikik, siuaromarsûrsârpok. 29 Innælerpægle, okalluklutiglo: Neijortuartiguk unnulermet, udloærotillermello. Isserpok tava neijortuaromaulugik. 30 Nerrivingmelo ingekattigigamigik, timmiursak tigua, tængekartillugolo augorpa, tamattomingalo tunnimattik, 31 Tava nillerpuk; illissarilleramikolo, tammaiæk. 32 Ingmingnut tava ima okallukattigeelerput: Umættivuk kirssangilek, okallugbigimattiguk ingerdlatillunuk, aglekenniglo nællojungnærsimattiguk? 33 Erngerlutiglo nækkoipuk, Ierusalemmut utterlutik; ajokærsukello arkaneglit neijorteillo tikkimattik, 34 Taukkoa ima okallukput: Nálegak illomut tokkorsunnit makkisimavok, Simonmullo sakkomersok. 35 Taukkoa tava illamingnut okautigæk, kannok pimattik ingerdlatillutik, kannorlo illissarigiktik unnerpuk, timmiursak augormago.

(Evangelium am Oster-Dienstag.)

36 Tamakkoningalo okalluktillugit, Iesuse nangminek akkornænnut piok, ima okallugbigællugit: Ullapisautekaritse. 37 Taukkoale annilârput erksillerlutiglo, annernerinak tekkosugigamiko. 38 Okarbigeile: Saog taima annilangârpisse? Saogmelo taimaitunnik ekkarsautekalerpisse umættivsine? 39 Arksakkalo issikakkalo irssigissigik, uangávunga, septillungalo irssigissinga; annernek merssa uinnekaranelo saurnekangilak, uautut tekkogaussinga. 40 Taimalo okarame, arksennelo issikennelo niptarpei taukkonunga. 41 Tipeitsungnermigle sulle opernek ajormætta, ussorungmættalo, okarbigei: Terssane nekkiksakarpisse? 42 Tava nerpiub syetam illanik, timmiursablo tungosungnitsub illanik servsaivigæt. 43 Tigullugillo tamakko nerriei, irssigitillugit.

44 Taursomale okarbigei: Tamerssa okautssikka illivsenut, sulle neijoradlarause; pivlunga agleket tamarmik erkussammætta, Mosesiblo Profetillo makpersegeinétut, tuksiautinnétullo erinnalingue. 45 Tava illissimalersipei, aglekennik

nællojungnærsillugit. 46 Okallugbigællugillo: Taima agleksimavok, taimalo Kristuse anniartisimadláissirsok, makkillunelo tokkorsunnit udlut pingajuænne; 47 Atterminelo okallukorsissirsok innungnut tamannut, adlamik issumakarkollugit, issumakærbigekollugillo ajorteinik, Ierusalemmiunnelo aularnersitsivlune. 48 Illivsele tamakkoninga tamannik okautiginiktuksávose. 49 Attalo, Atátama unnersóuta aulartitsomárpara illivsenut. Illivsele iglorperksoarne Ierusalemmétuaissause, pauanga pirssaunermik tunninekartinnase.

50 Annisillugillo Betaniamut pissipei, arksennelo kodlarlugit tængekartipei; 51 Attalo, tængekartitillugit, kemmekpei, killalliarlunelo. 52 Pædlorbigæt tava, tipeitsungārlutiglo utteriput Ierusalemmut. 53 Nungullutiglo nálekbingméput, Gude ussoriniarlugolo nerssoræt.

EVANGELIUME

IOHANNESIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iesuse illomut Gudeviómet, tamanna Iohannesib nællunærpa; Iohannese koirsirsok okalluktuarpok Iesusemik; Iesuse ajokærsoilerpok kennersillerlunelo ajokærsukaminik.

(Evangelium am 3 Weihnachtstage.)

Tamarluinnarsoarmik issoænne okausek-étok, okauserlo Gudimétok, okauserlo tamanna Gudiúrsok. 2 Tamarluinnarsoarmik issoænne ivna Gudimétok. 3 Tamarluinnarsoarmik taursomanga pingortitáput, pingortisimarsullo tamarmik adlamik pingortitsirsokangilet, tauna kissiet pingortitsirsigæt. 4 Innursút taursoma illuanétok, innursúllo tamanna innuit kaumar-

soræt. 5 Kaumarsorlo tãrtome kaumagalloartok, tãrtuble illæssiaringika. 6 Innuk Gudib aulartika, Iohannesemik attelik. 7 Taivna okaursiartortok, kaumarsomik okalluktuksáugame, tamasa opertiniarlugit. 8 Taivna nangminek kaumarsóngitsok, kaumarsomigle okalluktuksainâursok. 9 Terssa illomut opernartok kaumarsok, innungnik tamannik kaumarsairsók, nuname innungortuksennik. 10 Tamanna sillarsoarmétok, sillarsoarlo pingortisimavok taursomanga, sillarsúblo innueesa illissaringikæt. 11 Innuktaminut pigalloartok, innukteisale illæssiaringikæt. 12 Taursomingale illæssirsut, atterminullo opertut kittornarsiaritikei Gudemut; 13 Terssa aungmit pingitsut, uingub pekkorsanilloneet pingitsut, angutib pekkorsanilloneet pingitsut, Gudemille erniusimarsut. 14 Okauserlo ivna uinningortok, akkornautinélersorlo, uagullo tekkogikput ussornarsusia, sordlo Atátab Ernetuætta ussornarsusia, saimarsorsóvlunelo seglosuitsorsóursok. 15 Iohannesib okautigigamiuk torklulavlunelo okarpok: Terssaivna okautigirsara imænna: kingunevkut pissirsok siunemnétok, pingikadlarama tauna étok. 16 Taursomalo pekkangãrneranit tamauta pirssartarikput saimaunek saimaunermik. 16 Inneitsissit tunniusimamætta Mosesekut, saimaunerlo seglosuirsúllo pingortuk Iesuse Kristusekut. 18 Gudemik tekkuñiktokangisainartok; Ernetuable Atátab sánétub tamattominga nællojungnærsikátigut.

(Evangelium am 4Sontag des Advents.)

19 Terssávorlo Iohannesib nællunæjauta, Iudit Ierusalemmit aulartimattigik Pellessillo Levitillo, taukkonunga ima appersorkollugo: Kináuvit? 20 Tava nællunæjarpok missiaranelo, ima okautigællune: Kristusiúngilanga. 21 Appersormænnelo: Kináuvimme? Eliasiónerpit? Akkiei: Taunáungilanga. Profetióvit? Akkieilo: Nãga. 22 Ama appersormænne: Kináuvimme? Uautinik aulartitsirsut kannok akkissauauvut, illingnik kannok okarpit? 23 Akkiei: Okalluktóvunga nippelik innukajuitsome, sordlo Profete Isaiase okar-

tok: Nálekab arvkotiksa illuarsarsiuk. 24 Aulartitello taukkoa Farisæerinnit pirssut; 25 Appersorlugolo okallugbigæt: Saogme koirsivit, Kristusiúnginauit, Eliasiúnegloneet, Profetiúneglonget? 26 Tava Iohannesib akkiei, okalluklunelo: Uanga immermik koirsiunga, illissaringisarsele akkornauvsinut pissimavok. 27 Terssa taivnávok kingunevkut pissirsok siunemnétok, taursoma issigamákit kellerutejarnerængnik kingakotekaunga. 28 Terssa tamarme taimailiok Betabarame Iordanib igdloane, Iohannesib koirsiviane.

29 Akkago kaumet Iesusib ornikáne Iohannesib tekkoa, okalluklunelo: Areiná, terssa Gudib Sauara, sillarsúb innueesa ajorteinik kakkaktok. 30 Taivnávok okautigirsara illivsenut imænna: Angut kingunevkut pissavok, siunemnétok, pingikadlarama tauna-étok. 31 Illissaringikigalo; Israelittinnulle illissarirsáulerkollugo, immermik koirsiartorpunga. 32 Iohanneselo unnibkaleriok, okalluklunelo: Añernek, Taubesut, killangmit akkartok tekkogiga, taursomanétuarlunelo. 33 Illissaringikalloarigalo; immermigle koirsiartorkorsima ima okarbigãnga: Tekkunnilleruit Annernerub akkarbigirsanik kollangersimauarbianiglo, taunávok koirsirsok Annernermik ajunginermik. 34 Tekkogigalo okautigællugolo, tauna Gudib ernerimago.

35 Akkago kaumet ama Iohannese terssanéniok, ajokærsukængne marluk illagællugik. 36 Iesuselo ingerdlarsok tekkogamiuk, okarpok: Areit, terssa Gudib Sauara. 37 Taima okalluktok ajokærsukæk marluk tussarpæk, Iesuselo mallikpæk. 38 Iesusele keviarpok, mallingniktuglo tekkogamigik, appersorpek: Kina ujarpikko? Akkiæk: Rabbi, (imaipok: Ajokærsoirsok) kikkunépit? 39 Okarbigipek: Tekkoiartukko. Tava inna tekkoiartorpæk, udlorlo taivna unnigbigæk; udluble nællunærkota merssakut kollingortok. 40 Tamattomingalo Iohannesemit tussartuk, Iesusemiglo mallingniktuk, aipa Andreasiúrsok, Simonib Petrusib kattenguta. 41 Taursoma kattengune Simone naipikãrpa, okallugbigællugolo: Mes-

siase naipiparput (imaipok: Tennitak). 42 Iesusemullo pissipa. Iesusible tekkogamiuk, okarbiga: Simonióvotit, Ionab ernera; Kefasemik attekaissautit (terssa imaipok: Kārssomik).

43 Akkago kaumet Iesuse ama Galilæamut ingerdlajomagame, Filippuse naipipa, okarbigællugolo: Mallinga. 44 Filippusele Betsaidamiúrsok, Andreasiblo Petrusiblo iglorperksoarmiokattæk. 45 Filippusible Natanaele naipipa, okallugbigællugolo: Naipiparput taivna, Mosesib inneitsissinne, Profetillo aglekamingne okautigirsæt, Iesuse, Iosefib ernera, Nazaremio. 46 Natanaelib tava akkia okalluklune: Nazaremit illuartokaissennerpa? Filippusib sápa okalluklune: Tekkoiartoruk. 47 Natanaelib ornikáne Iesusib tekkogamiuk, okautiga: Areit, terssa Israelitivik, pekkoserlungitsok. 48 Natanaelib tava appersorpa: Sumit illissarainga? Iesusib akkia, okarbigællugolo: Filippusib kákotinnatit, orpiub Feigeliksab attanétillutit, tekkogivkit. 49 Natanaelib akkia, okarbigællugolo: Rabbi, Idlit Gudib ernerátit, Israelimiullo nálegaunerátit. 50 Iesusib tava sápa, okallugbigællugolo: Orpiub Feigeliksab attanétillutit tekkogivkit, okarbigigaukit, operpotit tava; tamattomangale ussornarnerrursomik tekkojomárpotit. 51 Okallugbigigia: Illomut, Illomut, okaupause, mattoma kingorna killak angmarsok tekkojomárparse, Gudiblo Engelee kangattartut akkartullo Innúb Erneranut.

KAP. II.

Iesuse siudlermik ussornartulliok Kaname; Nálekbik, Gudib igloa pivlugo illungersungārpok, attorluarkogamiuk.

(Evangelium am 2 Sontag nach Epiph.)

Udlullo pingasungormætta nulliartokartok Kaname Galilæamétome, Iesusiblo arngna terssanétok. 2 Iesusele ajokærsugeilo nerriartorkonekariputtōg nulliareeksungortungnut. 3 Weinemiglo ajorsalermætta, Iesuse arngnætta okarbiga: Weinemikimmik særoput. 4 Iesusib sápa okalluklune: Ar-

nangá, sugaukit; piomauviga nedliungikadlarpok sulle. 5 Arngnætta tava kivget okarbigei: Sumigloneet taursoma taippasse, náleksiuk. 6 Ermusersuille ujarket arbenneglit terssanétitáursut, Iudit ubbarbeesa illerkuinnik, taukkoa nungullutik, ullibkararaut merlugloneet pingasulloneet urssersautit immeinik. 7 Iesusib okarbigei: Ermusersuit okko immermik immersigik. Immerpeit tava ullibkarlugit. 8 Taursomalo okarbigigiei: Mãna kallorsilluselo nerdlersoirsomut aitsisitse. Aitsivigæt tava. 9 Nerdlersoirsuble immek Weiningortok õkamiuk, sumillo pirssok nællogamiuk, kivgelle immermik kallortut nællungikæt, nerdlersoirsub tava uviksak kákoa, 10 Okarbigællugolo: Weine mammarnek tamarmik siudliútitarlugo tunniutaræt, immerosugungnærángættale mammainek pirssarpæt; idlille Weine mammarnek kingulliutipet. 11 Taima Iesuse siudlerpámik ussornartullirsok Kaname Galilæamétome, ussornarsutselo niptarpa, ajokærsugeisalo operbigæt. 12 Mattoma kingorna sammunga Kapernaumut aularpok arngnelo kattengutinnelo ajokærsukennelo illagællugit, terssanémersungilello.

13 Iudillo anniviksiorbiætta udloæt nedliutillermet, Iesusesõg tekpauunga Ierusalemmut aulariok; 14 Nálekbingmétullo, umingmængnik, sauenniglo, Taubinniglo niukotiglit naipipei, anningaursenniglo taurseirsut. 15 Tava aklunaursennik ipperausiorpok, tamasalo nálekbingmit annisidlárpei, sauello umingmaitlo illængullugit, anningaursenniglo taurseirsut anningaursauteit serkarpei, illirsiveello oppitillugit; 16 Taubinniglo niukotiglit okaupei: Tamakko annitsigik, Atátamalo igloa niuverbingortitsarunnassiuk. 17 Ajokærsugeisa tava erkaiæt agleksimarsok imænna: Iglut pivlugo illungersornerub nungutekajarkãnga. 18 Tamanna pivlugo Iudit akkiæt, okarbigællugolo: Irssigitilluta kannongétomik ussornartulliomavit, taimailiorsinnagauit? 19 Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Nálekbik una asserorsiuk, udlullo pingajuænne ama napparkikomauara. 20 Iudit tava okarput:

Nálekbik una okkiut 46 sennauæt, idlillo udlut pingasut napparkikomagit unnerpet? 21 Taursomale timiminik okallukpok, taigorlugo nálekbingmik. 22 Tokkorsunnillo makkisimamet, ajokærsugeisa tava erkaiæt, taima okallugbigimattik; aglekello Iesusiblo okausee opereit. 23 Anniviksiorbiuble udloane Ierusalemmétillugo, innuit amerdlasút taursoma akkanut opillerput, ussornartullee tekkogamikik. 24 Iesusible tettigingikei, tamasa illissimagamigit. 25 Innungmiglo nællunæjarbigirsariakangitsok, innuit tamarmik illuit illissimalluaramigit.

KAP. III.

Nikodemusemut Iesuse okalluktuarpok; Iohannesib Iesuse okautigilluarpa.

(Evangelium am Sontag Trinitatis.)

Farisæerinnele angutekartok Nikodemusemik attelingmik, Iudinne nálegóursomik. 2 Unnuame taursoma Iesuse ornikpa, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, ajokærsoirsóvlutillo Gudemit pirssotit illissimauautigit, illiktut ussornartullirsokarsinnaungimet, Gudib aiparingippanne. 3 Iesusib sápa, okallugbigællugolo: Illomut, illomut, okaupaukit, nutámik erniusimangitsub Gudib nálegauvia tekkonauiengila. 4 Nikodemusib tava okarbiga: Innuk kannok erniuginnaua uttokaugune? Ama arngname timanut pullaginnaua, erniukiklunelo? 5 Iesusib sápa okalluklune: Illomut, illomut, okaupaukit: Immermik annernermiglo erniusimangitsok Gudib nálegauvianut pinauiengilak. 6 Uinningmit erniusimarsok uinnióvok, annernermille erniusimarsok annerneróvok. 7 Nutámik erniusimaissirsose okaunaukit, tamanna aijaisorutigissengilet. 8 Annore issumaminik sumilloneet annordleránget, siorsusia tussartaralloarpet, sumille pirssok, sumulloneet pissirsok, illissimangilet. Taimainiputtõg tamarmik annernermit erniusimarsut. 9 Tava Nikodemusib sápa, okallugbigællugolo: Kan-

nongme tamanna piginnaua? 10 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Israelittit ajokærsortigátit,tamannalo nælloviuk? 11 Illomut, illomut, okaupaukit: Illissimarsautinik okallukpogut, tekkorsarpullo okautigárput, unnibkarirsauvullo operiomangilesse. 12 Nunab peenik okallubigángause, opingikuse; kannok tava opissirsose, killaub peenik okallugbigissæguse? 13 Killangmullo kangattartokangilak, killangmit akkartok kissime, terssa Innúb Ernera, killangmétok. 14 Sordlolo pullateriak innukajuitsome Mosesib nappartika, taimatõg Innúb Ernera nappartitáussgiok: 15 Taursomunga opertut tamarmik tamarkonnagit, nãksaungitsomigle innursútekarkollugit.

(Evangelium am Pfingst-Montage.)

16 Sillarsúb innuee Gudib taima assakigei, Ernetue tunniullugo taukkonunga, tamarmik taursomunga opertut tammarkonnagit, nãksaungitsomigle innursútekarkollugit. 17 Gudib merssa Erne nunamut aulartingika, innuit ekkartóuniarkollugit, innuille taursomunga annaukogamigit.

18 Taursomunga opertok ekkartóutissengilak, opingitsorle ekkartóutisimavok; Gudib Ernetuætta akkanut opinginame. 19 Terssávorle ekkartóut, kaumarsok nunamut pigalloartok, innuille tãrsoak assænnerroæt kaumarsomit; sullirsettik ajormætta. 20 Kaumarsok ajortulliartub umigirsara, kaumarsomullo piomangitsarau, illiukenne pidlárnekarkonnagit. 21 Illuartullartorle kaumarsomut pirssarau, sullirsenne sakkomerkollugit; Gude aiparællugo nãgamigit.

22 Mattoma kingorna Iesuse, ajokærsukenne illagællugit, nunamut Iudæamut piok, terssanelo unnikattigei, koirsivlunelo. 23 Iohannesele sulle koirsigioktõg Enonme, Salib erkane, terssane immekangãrmet, terssungalo pirssarput koekollutiglo. 24 Taimane Iohannese sulle pissinekangitsok parnãrsimauvingmut. 25 Tava Iohannesib ajokærsugei Iudillo ingminguut appersortãuput ubbaumik. 26 Iohannesemullo piput, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, atta, angut taivna Iordanib igdloane neijortit, okautigirset koirsiok, tamarmiglo ornikpæt. 27 Iohannesib tava akkiei, okalluklunelo: Innuk

ingminik piginnaungilak, sumik tunninekangikune killangmit. 28 Illivse nangminek tussarpausinga okarama: Kristusiúngilanga, siornagulle aulartisimarsunga. 29 Nulliæksalik uviksávok; uviksable ikkingutætta nálegluarsinnarpa, uviksablo nippa tipeitsutigingãrpa. Tipeitsugbigalo tamanna mãnakut tikkisimavok. 30 Tauna agdliartussavok, ungale mikliartussaunga. 31 Pauanga pirssok tamannit angnerrovok; irvsomille pirssok irvsoinnávok, irvsomiglo (nunab peenik) okallugarau; killangmit pirssok tamannit angnerrovok, 32 Tekkorsaminiglo tussakaminiglo okallugarau, okauseelo nálengnekangilet. 33 Okauseenigle nálektub Gude illomortok unnerara. 34 Gudib aulartitætta Gudib okausee okautigei, Gudib annernermik tunningãrmanne. 35 Erne Atátab assaua, tamasalo tunniukei arkseinut. 36 Erneranut opertok nãksaungitsomik innursútekarpok. Erneranulle opingitsub innursút tekkussengila, Gudible ningautuinnaissaua.

KAP. IV.

Arngnak Samariamio Iesusib okallugbiga; Nálegaunerub kivgarsoætta ernera napparsimarsok ajorungnærsipa.

Nálegarle Iesuse tussaumagame, Farisæerit kallerchimætta taursominga amerdlanerrúrsunnik ajokærsugartártomik koirsinerrúrsomiglo Iohannesemit; 2 Naug Iesuse nangminek koirsingitsok, ajokærsugeile kissimik; 3 Tava nuna Iudæa kemmekpa, amalo Galilæamut aulariok. 4 Nunale Samaria merssa arvkotigissæga. 5 Samariab iglorpeisa illeit tava tikkipei, Sicharmik attiglit, tamattoma erkane iglorpængoenétut, Iakub tunniursei ernerminut Iosefemut. 6 Iakuble puillersoa terssanétok. Iesusele ingerdlanermit kassugame, puillersub kiglinganut ingipok, udlub nællunærkota arbenningormet. 7 Tava arngnak Samariamio immertarlune piok. Tauna Iesusib okarbiga: Imminga. 8 Ajokærsugei merssa

iglorpængnut nekkiksarsiniariartortut. 9 Samariamiub arngnab tava okarbiga: Saog idlit uamnut immikovit, Iudiógauit, ungalo Samarittit arngnartarigãnga? Samarittit Iudit illagingimattigik. 10 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Gudib tunnirsúta illissimagalloaruko kináursorlo tauna, illingnut immikorsok illissarigalloaruko, tuksiarbigekajarpet tava, taursomalo immermik innursútelingmik tunnissægátit. 11 Arngnab tava okarbiga: Nálegãk, immertautiksakanginauilloneet, puillersorlo una ittessórsómet, sumimme immekarpit innursútelingmik? 12 Atátauvtinit Iakomit angnerrovit? Taursoma tunnigátigut puillersomik tamattominga, nangminerlo tamattomanga immertok, kittorneilo nerssúteilo. 13 Iesusib tava akkia, okallugbigællugolo: Ominga immermik immertok, kingorna ama immerosulleromáriok; 14 Immermigle tunniutsomarsamnik immertok, tauna immerosussengilak issukaissengitsomut; immerle taursomunga tunniutsomarsara, illuagut puillersungoromárpok puillauartuksáulune innursúmut nãissengitsomut aglæt. 15 Arngnab tava sápa okalluklune: Nálegak, immermik taimaitomik tunninga, ama immerosukkonnanga, terssungalo immertartarkonnanga. 16 Iesusib okarbiga: Uvit kákojartoradlauk, terssungalo kaimina. 17 Arngnab akkia, okarbigællugolo: Uvekangilanga. Iesusib tava sápa okalluklune: Okarluarpotit, uvekangitsotit unnerauit; 18 Tedlimannik uvekaralloartotit, mãnale pigirset uvigingilet; taimaitomik okarluarpotit. 19 Arngnab tava okarbiga: Nálegak Prefetiúrsotit mallugaukit. 20 Siudlivut terssane kakkame tuksiartartut (Gudemut), illivsele okartarpose, Ierusalemme kissime tuksiartarbióvok. 21 Iesusib sápa okalluklune: Arngnak, operinga, udlut nedliutsomárput, tava terssane kakkameloneet Ierusalemmeloneet. Atátak tuksiarbigissengilarse. 22 Tuksiarbigirsarse illissimangilarse, uagulle tuksiarbigirsarput illissimauarput, annautiksak Iudinnit pimet. 23 Udlulle nedliutsomárput, mãnalo merssa nedliusimaput, tava illomortut tuksiartartut Atátak tuksiarbigissauæt anner-

nermelo illungersuinnarnermelo; taimaitullo tuksiartartinne Atátab piomauei. 24 Gude annernerővok, taursomungalo tuksiartartut, annernermelo illungersuinnarnermelo tuksiarbigissauæt. 25 Arngnab tava okarbiga: Messiase, Kristusemik tairsak, tikkissirsok illissimauara; taursomalo tamannik nevsuiarbigiomárpátigut, tikkikune 26 Iesusib sápa okallukluue: Terssaivna uangáursunga okallugbigirsit. Taimalo okalluktillugo, ajokærsugei tikkiput, aijaisorbigællugolo, arngnak tauna okallugbigimago; imale okarbigingilæt. Sumik appersorpiuk? Sumigloneet okallugbigaiuk?

28 Tava arngnab immertaune terssunga kemmekpa, iglorpaillo innuinut okariartorpok imænna: 29 Innuk tekkojartorsiuk, illiukakka tamasa taursoma tailugit, okarbigänga, Kristusiúnginerpa una? 30 Iglorpængnit tava anniput orniklugolo.

31 Taimale taukkoa piniartillugit, ajokærsugeisa innelerpæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, nercheet. 32 Okarbigeile: Nekkiksakarpunga illissimangisauvsinik. 33 Tava ajokærsuket ingmingnut okallukattigeekput: Nekkiksamik pæjungnekarnerpa? 34 Iesusible sápei okallukluue: Terssa nekkigara, aulartitsirsima pekkorsei malliklugit, piniagæk seilo näniaraukit. 35 Illivse nangminek ima okangilase: Kaumettit sissamæt näpætta kattersoivik nedliussavok? Atta, okaupause: Uititse, narksalo irssiginiarsiuk, naursut kakkortiput kattersugæksainængorlutiglo. 36 Kattersoirsorlo akkiksarsiok, naursunniglo takkoartarlune innursúmut näissengitsomut, siaroarterirsorlo kattersoirsorlo tipeitsukattigeengniarlutik. 37 Terssanelo okausek mænna opernarpok: Una siaroarterirsóvok, ingale kattersoirsóvok. 38 Uanga aulartikivse kattersoriartorkollugit sennachvingisesse; adlet sennachvirsut, illivsele taukkoa sennachvirseit tikkipesse. 39 Samarittillo amerdlasút iglorpængnit taivkonanga operbigillerpæt, arngnab okausee pivlugit, ima okarbigimattik: Illiukakka tamasa taur-

soma tailugit okarbigãnga. 40 Samarittit tava tikkinamiko, kenuvigæt neijortuarkollutik, tava udluk marluk unnigbigei. 41 Amerdlanerillo opillerput okausee pivlugit, 42 Arngnamullo okallukput: Mãna opillerpogut okautsissit paitsisiginnagit; uagulle nangminek tussarautigo nællojungnærlugolo illomut una Kristusiúrsok, sillarsúb innuisa annaursirsæt.

43 Udlugle marluk nãmennik terssanga aularpok, Galilæamullo pivlune. 44 Iesuse nangminek ima okarame: Profete nunamine nálengnekaraingilak. 45 Galilæamulle pimet, Galilæamiut illæssiaræt, ussornartullee tamasa tekkogamikik Ierusalemme udlorsiorbingmétillugo; taukkoalo nangminek udlorsiorbingménamik. 46 Iesuselo ama Kanamut Galilæamétomut, immermik Weiningortitsivingminut piok.

(Evangelium am 21 Sontage nach Trinit.)

47 Nálegaunerublo kivgarsoa terssanétok, napparsimarsomik ernekartok Kapernaume. Taursoma tussaumagamiuk, Iesuse Iudæamit Galilæamut pimet, orningniarpa kenuvigællugolo, erne kaitsorsariartorkollugo, tokkungajengmet. 48 Iesusib tava okarbiga: Ussornartullo nællunærkotillo tekkungikussigik, operomangilase tava. 49 Nálegaunerub kivgarsoætta okarbiga: Nálegak, ernera tokkotinnago tessammungnarit. 50 Iesusib tava sápa okalluklune: Aularsinnait, ernerit innúvok. Iesusib taima okarbigimanne, okausia tamanna angutib taursoma opera, aularlunelo. 51 Tessammungnartillugolo, kivgeisa nellaupæt, okarbigællugolo: Ernerit innúvok. 52 Tava taukkonunga udlub nællunærkota apperkotiga, kannongélimet ajorungnærsomik. Taukkoalo akkiæt: Ipeksak udlub nællunærkota arbennek marlungormet kannimanartub kemmekpa. 53 Anguta tava erkaiok taimane ajorungnærsomik, Iesusib okarbigimanne: Ernerit innúvok. Tava opillerpok iglokattinnelo tamarmik. 54 Terssa Iesusib ussornartulliætta aipæksa, Iudæamit pigame Galilæamut.

KAP V.

Angut okkiut 38 *napparsimarsok Iesusib kaitsorsarpa; Iudit ajortorsuit auokaridlârpei, ingminiglo okalluklune.*

Mattoma kingorna Iudit udlorsiorbiæt nedliumet, Iesuse tekpauunga Ierusalemmut aularpok. 2 Iglorperksoarnele Ierusalemme sauet issertarbiætta kiglingane tessekartok, Ebræerit tairsaræt Betesdamik, taunalo tedlimannik innelingóvok; 3 Taukkonane napparsimarsoperksuit nellarsut, tekpeetsullo, tussiartullo, uingærosimarsullo, immek aulaterserniarlugo. 4 Engele kakkutigut akkartarmet tetsemut, immerlo aulaterniarlugo. Immerlo aulaterángago kingorna siudlióvlune ikkirsok ajorungnærarau nellinginarnik nappautelik.

5 Innugle terssanétok napparsimarsok okkiut 38. 6 Tauna innængarsok Iesusib tekkogamiuk, napparsimamersortorlo illissimagamiuk, okarbiga: Ajorungnæromavit? 7 Napparsimarsub tava akkia: Nálegak, immek aulaternekaránget, innungmik ikkiortiksakaraingilanga, tetsemut ikkititsirsuksamik, ikkiartorniaralloartillungalo, adlab tava ingiararânga. 8 Iesusib okarbiga: Makkitit, innængauveet tigullugolo aularit. 9 Terssangainak tava innuk tauna ajorunnærpok, innængauvinelo tigullugo aularpok. Udlorle taivna merssa Sabbatiúrsok.

10 Ajorungnærsok Iudit tava okarbigæt: Udlome Sabbatiómet, illuangilak innængauveet nangmakauko. 11 Akkieile: Ajorungnærsitsirsima ima okarbigânga: Innængauveet tigullugolo aularit. 12 Tava appersorpæt: Kina una innuk illingnut okartok: Innængauveet tigullugolo aularit? 13 Ajorungnærsimarsuble illissimangika kináursok; Iesuse assimut aularmet, innuperksuit terssanémætta. 14 Mattoma kingorna nálekbingmeIesusib naipinamiuk, okallugbiga: Atta, ajorungnærsimavotit, ajortulliariaurnek kingorna, pidlangârnerrúrsomik pinekarkennavotit. 15 Innuk tauna Iudinnut okariartorpok,

Iesusib ajorungnærsikáne. 16 Taimaitomik Iesuse Iudit pinialerpæt tokkotsuklugo, taimailiormet Sabbateme. 17 Iesusible sápei okalluklune: Atátaga, udlut tamasa piniartarpok, uangatõg piniartariunga. 18 Tamanna pivlugo Iudit suaiullerput tokkoniarlugo, Sabbate issumagingimago, Gudelo Atátagingne unnermet, ingminiglo Gudesun-étimet. 19 Tava Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Illomut, illomut, okaupause: Ernek issumaminik sumik piniarsinnaungilak, kissienne Atátame piniægei tekkorsarángamigit, taunalo sumik piniarángeť, Ernerãtog taima piniariok. 20 Erne Atátab assagamiuk, sullirsennelo tamasa tekkotitarei taursomunga, angekaillo sulle taursomunga tekkotissauei, illivse ussorukkolluse. 21 Sordlo Atátab tokkungarsut ittersararei umartillugillo, taimatõg Ernerætta umartitarigiei piomarsenne. 22 Attauserloneet Atátab ekkartóungila, Ernele ekkartóursirsungortika tamannut; 23 Ernera tamarmik náleissammarssuk, sordlo Atátak nálegaræt. Erneranik nálengitsub Atátaktõg nálenginia, aulartitsirsok taursominga. 24 Illomut, illomut, okaupause: Okautsimnik tussartok, aulartitsirsimnullo operlune, tauna innursútekarpok nãksaungitsomik, ekkartóubingmullo pissengilak, tokkomille pirssok innursúmut. 25 Illomut, illomut, okaupause: Udlub nællunærkotiksa nedliutsomárpok, merssakullo nedliusimavok, tokkungarsut tussaromárpæt Gudib Ernerætta nippa, tamattomingalo tussartut, innússaput. 26 Sordlo Atátak innursútekarpok ingmine nangminek, taimatõg Erne tamattominga tunniga innursútekaissammet ingmine nangminek. 27 Innungniglo ekkartóursirsungortika, innúb ernerimago. 28 Tamanna aijaisórutigissarunnassiuk; udlub nællunærkotiksa nedliutsomármet, illivernétut tamarmik taursoma nippa tussaromárpæt, 29 Anniomárpullo, ajungitsulliartut makkissaput innursúmut nãksaungitsomut, ajortulliartulle makkissaput ekkartóutæksáulutik. 30 Issumamnik sumik piniarsinnaungilanga. Tussakakka mallikugit ekkartóursirsaraunga, ekkartoirsutigalo illuarpok, piomarsara mallingniænginauko, Atátable aulartitsir-

sima pekkorsa. 31 Uamnik nangminek okallukuma, okausera tava opernaissengilak. 32 Adlable okautigãnga, uamniglo okausia opernartóursok illissimauara. 33 Illæsse aulartikisse Iohannesemut, opernartomiglo tauna okalluktok. 34 Uangale innungnut okautigirsariakangilanga, taimaitomigle okarpunga pidluartungorkolluse. 35 Tauna (Iohannese) ikkomaulunelo kaumaulunelo nennerutáursok; illivsele taursoma nenneru'a tipeitsutigidlekomagikse. 36 Uangale angekainik okautiginekarpunga Iohannesemit; Atátab piniarkorsei uamnut nãniaraukit, tava ivkoa ussornartullirsama okautigãnga, Atátab aulartikãnga. 37 Atátablo, uamnik aulartitsirsub, okautigigiãnga. Taursoma nippa illivse tussangisainarparse, tautoaloneet tekkungikikse. 38 Okausialo illumiuginilarse, taursoma aulartita operinginaussiuk. 39 Aglekenne ujarniarpose, taukkonane nãissengitsomik innursútekaissæsugælluse, tamakkoalo illomut okautigãnga. 40 Ornikomangilausingale, innursútekarkonnase. 41 Innungnut nálekotõngilanga. 42 Illissimauausele, Gudemut assænnirsusekangitsose illuvsine. 43 Atátama akkane tikkiutunga, illæssiaringilausingale; Adlale tikkiussapet attermine, tauna illæssiarekajarparse. 44 Kannok opersinnaissirsose, nálekotõkattigeekause? Nálengnartorlo Gudemit kissienne pirssok ujarniængilarse. 45 Atátamut unnerlutigissægause, issumaissarunnase; adlab unnerlutigáse, terssa tettigirsaũvse Mosesib. 46 Mosese operigussiuk, operekajarpausingatõg, uamnik aglengmet. 47 Taursomale aglegei operinginaussigik, kannongme tava okautsikka operiomárpissigik?

KAP. VI.

Innuperksuit 5000 *Iesusib nerdlerpei; immak pissukpa; nekkiksamik asserojuitsomik okallukpok; Iesuse Kristusiúrsok Petrusib okautiga.*

(Evangelium am 4 Sontage in der Fast; Lætare.)

Mattoma kingorna Iesuse ikkãrpok Galilæab immætta igdlo-

anut, Tiberiasib erkanut. 2 Innuperksuillo mallikpæt, napparsimarsunnut ussornartullee tekkogamikik. 3 Iesusele kakkamut majoarpok, terssungalo ingillune ajokærsukenne illagællugit. 4 Anniviksiorbik merssa nedliutillersok, Iudit udlorsiorbiksæt. 5 Iesusele uillerame innuperksuit ornikæne tekkogamigit, Filippusemut okarpok: Sumit timmiursæksarsissaugut makkoa nekkikseinik? 6 Taimale okarpok ursseromaulugo, sulliæksenne nangminek illissimalluaramigit. 7 Filippusib tava akkia: Timmiurset, umnit anningaursennik 200-nik akkilligækset, ammigarissægalloarpeit,imangoamigloneet nungullutik illængerniaissægalloarunikik. 8 Ajokærsugeisa illæt, Andrease, Simonib Petrusib kattenguta, taursomunga okarpok: 9 Nukakpiarak terssanépok, tedlimannik suaursennik timmiursautelik, aulisakængniglo marlungnik; tamakkoale innuperksoarnut okkonunga suglunnakaut. 10 Iesusele okarpok; Piniaritse, innuit ingitillugit. Nuna taivna merssa igveliksóursok. Ingiput tava angutit 5000-dit. 11 Tava timmiursautit tamakko Iesusib tiguei, kujavlunelo tunniupei ajokærsukaminut, ajokærsugeisalo tunniupeit ivksiarsunnut; taimatõg aulisakængnik tunnigiei nãmagirseinik. 12 Kãrsillármættale, ajokærsukenne okarbigei: Sorarurset augvakungoet kattersorsigik asserorkonnagit. 13 Tava kattersorpeit, nuersekello arkanek marluk immerpeit augvakunnik, timmiurset taukkoa tedlimæt illeinik, nerrirsut sorarurseinik. 14 Iesusib ussornartullirsa tamanna innuit tekkogamiko, okarput: Illomut tauna Profetióvok, nunamut tikkitsuksak. 15 Iesusible innuit illissimagamigit, tiguiartussægæne, nálegaunengortitsomamænne, kissingorlune ama kakkamut kemmãvok.

16 Unnulermelle ajokærsugei atterput immab sinnanut, 17 Umiarsoarmullo ikkivlutik, immab igdloanut Kapernaumut ikkãrput. Tãrsillersok merssa Iesusib sulle tikkingikei. 18 Annorelo nektillermet, immauvik madlersorsoængarpok. 19 Ungesiksoeitsiamullo epuniaramik, Iesuse immab kãgut pissuklune aggersok tekkoæt, padlillersorlo umiarsoarmut erksillerput tava.

20. Taursomale okarbigei: Uangávunga, erksekennase. 21 Umiarsoarmut tava ikkitiniarpæt, erngerlutiglo umiarsuit tulleksimarsut nunamut ornikomarsamiugnut.

22 Akkago kaumet, innuit immab igdloanétut illissimaneit adlet umiarsuit terssanéngitsut, ajokærsugeisale attugæt kissiet, Iesuselo illissimagiæt ajokærsukenne illagællugit irvsomunga umiarsoarmut ikkingitsok, ajokærsugeile kissimik ikkârtut. 23 Adlelle umiarsuit tikkiput Tiberiasemit, timmiursartorbiætta erkanit, Nálekab kujaneranik nerrigamik. 24 Iesusele, ajokærsugeiloneet innuit tekkunginamikik terssane, umiarsoarnuttõg ikkigiput, Kapernaumullo piput, Iesuselo ujarniarpæt. 25 Immablo igdloane naipinamiko, okarbigæt: Rabbi, kanga tamaunga pivit? 26 Iesusib sápei, okallugbigællugit: Illomut, illomut, okaupause: Ussornartullirsunga tekkogausinga ujarniængilausinga, timmiursartorause kârsillárluselo ujarpausinga. 27 Nekkiksamik nunguksartomik piniængâissengilase, nekkiksamigle innursúmut nâksaungitsomut átuinnartomik piniaritse, tamattominga Innúb Ernerætta tunnissauáse; tauna Atátab Gudib nællunærmanne. 28 Tava appersorpæt: Sullissaugut, Gudib sulliarekorsei piniarkollutigik? 29 Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Terssa Gudib sulliarekorsa, aulartitane operbigekollugo illivsenut. 30 Tava appersorpæt: Kannongétomik ussornartullivit, tekkokollutigo, operællutillo? Sumik piniarpit? 31 Siudlivut Mannamik nerriput innukajuitsome, sordlo agleksimavok: Timmiursaumik killangmit pirssomik tunniei nerrisillugit. 32 Iesusib tava okarbigei: Illomut, illomut, okaupause: Mosesib timmiursaumik killangmit pirssomik tunningikáse, Atátamale tunniáse timmiursaumik illuartomik killangmit. 33 Terssame timmiursaut, Gudib tunniursa killangmit pirssok, taursoma sillarsúb innuee tunnirsarei innursúmik. 34 Tava okarbigæt: Nálegak, timmiursaumik taimaitomik tunnitsuinnartigut. 35 Iesusible sápei okalluklune: Innursútávlunga timmiursautávunga; uamnut pirssok

kãlissengilak, uamnullo opertok immerosungilluinnaissavok. 36 Tamattomingale okaukivse, uanga tekkogivsinga, operingilausingale. 37 Atátama tunniurseisa uamnut, tamarmik ornikpãnga, uamnullo pirssok annisinnagolo ajektussengilara. 38 Issumamnik piniarlunga killangmit pingilanga, aulartitsirsimale pekkorsa kissiet mallikpara. 39 Terssale Atátab aulartitsirsima pekkorsa, tamasa uamnut tnnniursenne tammarkonnagit, udlulle nãgatiksænne umartillugit pissægikka. 40 Terssávorle aulartitsirsima pekkorsa: Ernermik tekkunniktok, operlunelo taursomunga, nãksaungitsomik innursútekarkollugo; udlullo nãgatiksænne tauna umartitsomárpara. 41 Iudit tava okallorojugbigillerpæt ima okarmet: Timmiursautávunga, killangmit pirssunga. 42 Okarlutiglo: Iesuse una Iosefib erneringilau? Angutalo arngnalo illissaringilauvuk? Kannongme ima okarsinnaua: Killangmit pirssunga? 43 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Okallorojukattigeeksarkennase. 44 Uamnut piginnaursokangilak, Atátab aulartitsirsima kajumiksængippanne; taunalo udlut nãgatiksænne umartitsomárpara. 45 Profetit makpersegeine ima agleksimavok; Tamarmik Gudemit ajokærsorsimaissaput. Tamattominga mãna Atátamit tussarlunelo illiniartub ornigarãnga. 46 Atátamik tekkunniktokangilak, Atátamit pirssub kissime tekkoa Atátak. 47 Illomut, illomut, okaupause: Uamnut opertok innursútekarpok nãksaungitsomik. 48 Innursútávlunga timmiursautávunga. 49 Siudlisse Mannamik nerriput innukajuitsome tokkovlutiglo. 50 Tamersa timmiursaut killangmit pirssok, tamattominga nerrirsut tokkonauærkollugit. 51 Innursútávlunga timmiursautávunga, killangmit pirssunga; tamattominga timmiursaumik nerrirsok innúsavok issukaissengitsomut. Timmiursarlo, tunniutsomarsara, timigara, terssa tunniutsomárpara sillarsúb innuee innukollugit. 52 Iudit tava ingmingnut sakkitsautillerput, okalluklutiglo: Kannok oma illivlune tunniginnauátigut timiminik, nerrekollutigo? 53 Iesusib tava okallugbigei: Illomut, illomut, okaupause: Innúb Ernerætta tima

nerringikussiuk, áualo immingikussiuk, innursútekangilase illuvsine. 54 Timimnik nerrirsok, aumniglo immertok, innursútekarpok nãksaungitsomik, udlullo nãgatiksænne tauna umartitsomárpara. 55 Timiga illomut nekkiksámet, augalo illomut immiksámet. 56 Timimnik nerrirsok, aumniglo immertok illumnétuarpok, uangalo illuanétuariunga. 57 Sordlo Atátab tokkosuitsub aulartikãnga, Atátarlo pivlugo innúvunga, taimatõg uamnik nerrirsok innússægiok uanga pivlunga. 58 Tamerssa timmiursaut killangmit pirssok, siudlivse nersættun-éngitsok, tauna nerrigæt tokkovlutiglo. Timmiursaumigle tamattominga nerrirsok innúlluinnaissavok issukaissengitsomut. 59 Taima okallukpok illiniartarbingme, ajokærsoisillune Kapernaume.

60 Ajokærsugeisale amerdlasút tamanna tussaramiko, okallukput: Okautsit okkoa mammianakaut, kia koiegágit? 61 Ajokærsukennele tamanna pivlugo okallorojuktut, Iesusib illumigut illissimagamigit, okarbigei: Tamanna mammiagaissiuk? 62 Immakale Innúb Ernera innigigalloaminut pauungnartok irssigissægussiuk? 63 Annernek umartitsirsóvok, uinnik piungilak. Okautsikka annerneróvlutiglo innursútáput. 64 Illæssele opingilet. Kiglinganit merssa Iesusib illissimagamigit operomaissengitsut, pissitsirsikselo nællunginia. 65 Ama okariok: Taimaitomik okaukivse: Uamnut piginnaursokangilak, Atátama kajungersingippanne. 66 Mattoma kingorna ajokærsugeisa amerdlasút kemmekpæt, sakkikattigiungnærlugolo. 67 Iesusib tava arkanek marluk okarbigei: Illivsesõg aularomavisse? 68 Simonib Petrusib tava akkia: Nálegak, kina ornissauarput? Idlit okausekarauit nãksaungitsomik innursútelingnik. 69 Operællutillo illissimauautigit Kristusiúrsotit, Gudib tokkosuitsub Ernera. 70 Iesusib tava sápa okalluklune: Arkanek marlúrsose kennigaringikivse? illarsele tornársóvok? 71 Taimale okallukpok Iudase Ischariote, Simonib ernera pivlugo. Taursoma kingorna pissipa tokkomut, arkaneglo marluk taukkoa iliagæt.

KAP. VII.

Udlorsiorbik, pillutennik iklerbiúrsarbik pivlugo; Iesuse ajokærsoiok nálekbingme; immerosuktok kaile-gõg; Iudit sakkitsaukattigeelerkaut Iesuse pivlugo.

Mattoma kingorna Iesuse sakkiok Galilæame, Iudæame sakkiomanginame, Iudit tokkoniaromammanne. 2 Iudille udlorsiorbiæt, pillutennik iklerbiúrsarbiæt, nedliutillermet; 3 Tava kattenguteisa okarbigæt: Tamanna kemmegúk, Indæamullo peet, ajokærsukænguuttõg tekkokollugit ussornartulliettit. 4 Tamaunut tekkokorsok irssertorlune ussornartulliaraingilak. Taimailiguit sakkomerlutit peet innungnut. 5 Kattenguteisaloneet merssa operbigingilæt. 6 Iesusib tava okarbigei: Piviksara nedliungikadlarpok, piviksarsele nedliusimatninnararau. 7 Sillab innuisa umiginek ajoralloarpáse, uangale umigãnga, sullirsettik ajortut unneraukit. 8 Illivse udlorsiorbingmut tamattomunga tekpauungnaritse, uangale udlorsiorbingmut tamattomunga pisseugikadlarpunga, piviksara nedliungikadlarmet. 9 Taimale okarbigigamigit, Galilæamétuarpok. 10 Kattenguteile tekpauungnarsimamætta, tava tekpauungnarioktõg udlorsiorbingmut, sakkomeranelo, irssertorsimaulunele. 11 Iudit tava udlorsiorbingme ujarpæt, ima okalluklutik: Tauna suménerpa? 12 Taunalo innuit ingmingnut okadlisigingãrpæt. Illeit okarput: Ajungitsóvok. Illeille okarput: Nãgale; innuille segłokittarpei. 13 Iudille tussartillugit, okautigilluinnængilæt, erksigigamikik.

14 Sullile merssa udlorsiortillugit, Iesuse tekpauunga nálekbingmut piok, ajokærsoilunelo. 15 Tava Iudit aijaisórput, okalluklutiglo: Kannok illivlune oma agleket illissimanagit, illiniænginamigit? 16 Iesusib sápei, okalluklunelo: Ajokærsútikka pigingilakka, aulartitsirsimale pigei. 17 Taursoma pekkorseinik nálengniartub missigissauei, ajokærsútit okkoa Gudemilloneet pimætta, issumamnigloneet okallukama.

18 Issumaminik okalluktok, ingminik nálengnartiniarpok; aulartitsirsimele nálengnautanik piniartok seglosuitsóvlunelo illueinekangilak illumine. 19 Inneitsissinnik Mosesib tunningikáse, illa? Inneitsissinnigle mallingniktokangilase. Saog tokkoniarpausinga? 20 Innuit tava akkiæt, okalluklutiglo: Annernepillukarpotit, kia tokkoniarpátit? 21 Iesusib akkiei, okallugbigællugillo: Attauseenarmik ussornartulliunga, tamauselo aijaisórpose. 22 Mosesib kippirsúmik tunnigalloarpáse, naug Mosesemit pingitsok, siudleenille pimet, angullo Sabbatemetsõg kippirsararse. 23 Angut Sabbateme kippigaussiuk, tamattomingalo Mosesib inneitsissei nálegungnængikussigik, saog tava ningaupissinga, innuk tamak Sabbateme ajorungnærsinauko. 24 Nelligeengitsunnik ekkartóursiniarkennase, illuartomigle ekkartóursisitse. 25 Tava Ierusalemmiut illeit okarput: Terssa tokkoniægaringisæt? 26 Attalo, iktorane okallungmet, sumigloneet okarbigingilæt. Nálekauta mãna illissimalluarnerpæt, illomut Kristusiúrsok una? 27 Unale sumit pirssok illissimauarput; Kristusele tikkipet, sumit pirssomik illissimarsokaissengilak. 28 Tava Iesuse nálekbingme torklulaulunelo ajokærsoiok okalluklune: Illissarausingame, sumillo pirssunga illissimauausinga. Issumamniglo tikkiungitsunga; uamnigle aulartitsirsok opernartóvok; tauna illissaringilarse. 29 Uangale illissarara, taursomanga pigama, taursomalo aulartikãnga. 30 Tava tiguniaralloarpæt, aktornagolo, piviksa nedliungikadlarmet. 31 Innuille amerdlasút operbigillerpæt, okalluklutiglo: Kristuse tikkikune, omanga amerdlakainik ussornartulliaissennerpa? 32 Innuillo taima okautigimarsuk, Farisæerit tussaumauæt. Tava Farisæerit pellessiunerillo kivgettik aulartipeit, tiguiartorkollugo taukkonunga. 33 Iesusib tava okarbigei: Sulle neijudlekomárpause, aulartitsirsimnullo ama pissaunga. 34 Ujaromárpausinga, nennissennangalo, neijugaralo tikkinek ajussauarse. 35 Tava Iudit ingmingnut okallukattigeekput: Sumut una piomárnerpa, nennissenginautine? Grækeriunut tamannut sia-

marsimarsunnut piomárnerpa, taukkolo ajokærsorlugit? 36 Suna pinnerpa okautsemik mattominga, ima okarame: Ujaromárpausinga, nennissennangalo, neijugaralo tikkinek ajussauarse.

37 Kattissimauviuble udluisa kingudlerpænne ussornarnerme, Iesuse nækkoillunelo torklulavok, okalluklune: Immerosuktub ornikillinga, immerlunelo; 38 Uamnut opertub timanit kooit innursútiglit kõleromárput, sordlo agleksimavok. 39 Taimale okarpok annernek pivlugo, taursomunga opertut pirssæksæt; Annernek ajunginek merssa sulle pissimangikadlartok (opertunnut) Iesuse sulle ussornarsisimangimet. 40 Innuille amerdlasút, okautsinnik okkoninga tussartut, okarput: Una Profetióvluarpok. 41 Illeisale Kristusiúrsok unnerpæt. Illeille okarput: Kristuse Galilæamit pissennerpa? 42 Agleket imaingilet: Davib kingueinit Kristuse pissavok, iglorpængnit, Bethlehemmik attelingnit, Davib neijuganit? 43 Innuit taima ingmingnut sakkitsautillerput tauna pivlugo. 44 Illeisale tigujomagalloaræt, aktornagolo. 45 Kivget tava utterlutiglo, pellessiunerit Farisæerillo tikkimattik, ivkoa appersorpeit: Saog neksangilissiuk? 46 Kivgelle akkieit: Sulle innuk taima okallungisainartok, sordlo innuk una. 47 Farisæerit tava sápeit okalluklutik: Illivsesõg seglokittarsimavisse? 48 Náleket illætta, Farisærilloneet illætta operbiginerpau? 49 Innupilluille okkoa, inneitsissinnik siunekangitsut, uminartóput. 50 Tava taukkoa illætta, Nikodemusib, Iesusemut pirssub unnuame, appersorpei: 51 Innuk inneitsisivta ekkartóutipárssuk, kiglissiungikadlarautigo, sullirseilo illissimangikadlarautigik? 52 Tava akkiæt, okallugbigællugolo: Idlitsõg Galilæamióvit? Attegole, siunersiniaruk, Galilæamit pirssomik Profetekangisainartok. 53 Tamarmik tava taima angerdlarput.

KAP. VIII.

Arngnak angununekartok pivlugo; Iesuse kaumarsuksávok sillarsúb innueenut; Gudib kittorneinik, tornársublo kittorneinik.

Iesusele orksũrsaliksamut kakkamut piok. 2 Kaulermello, ama nálekbingmut utteriok, innuillo tamarmik orningmænne, ingipok ajokærsorlugillo. 3 Aglekennik illissimarsulle Farisæerillo arngnak angununekartillugo naipinamiko, taursomunga pissipæt, akkunermilliullugolo, 4 Okarbigæt: Ajokærsoirsok, arngnak una angununekartillugo kanningárparput; 5 Mosesible inneitsisinne pekkoátigut, ujarkennik millorkollugit taimailiortut; idlimme kannok okarpit? 6 Taimale okallukput ursserniarlugo, taursomunga unnerlutiksamik paitsisiksarsioromagamik. Iesusele sikkillune nunamut aglekpok arksaminik. 7 Appersorkingmænnele, makkilerlunelo okallugbigei: Illauvse ajortokangitsub una millorkãrliuk ujarkamik. 8 Ama tava sikkillune nunamut aglekpok. 9 Tamannale taukkoa tussaramiko, issumamikut erkorsimagamik, kingudlereeksarlutik anniput, uttokaillo innusuktullo aglæt. Iesuselo kissingorollugo, arngnarlo kikkartok kemmekpakit. 10 Iesuselo ama makkiname, arngnarlo kissiet tekkogamiuk, appersorpa: Arngnak, passiklersissit sumépet? Ekkartóunekangilatit? 11 Akkiale: Ap, Nálegak. Tava Iesusib okarbiga: Taimaitomik uangatõg ekkartóutsomangilaukit; aularsinnait, mattomalo kingorna ajortulliariaurnek.

12 Tava Iesusib ama okallugbigillerpei, ima okalluklune: Sillarsúb innuinnut kaumarsuksávunga; uamnik mallingniktok tãrsiussengilak, kaumarsorle innursútáursok pigissaua. 13 Farisæerit tava okarbigæt: Illingnik okallukpotit, okautsissit opernængilet. 14 Iesusible sápei, okallugbigællugillo: Naug uamnik okallussirsunga, okautsikka tava opernartóussaput; merssa illissimagama, sumit pirssunga, sumullo pissaunga;

illivsele illissimangilarse, sumit pirssunga, sumullo pissaunga. 15 Uingub pekkorsanik illivse ekkartoirsarause; uangale attauserloneet ekkartóungilara. 16 Ekkartoiniarumale, tava ekkartoirsusera illuartuinnaissavok; kissiménginama; uangale Atatagalo aulartitsirsiga (attautsimépoguk). 17 Taimatõg inneitsissivsine ima agleksimagiok: Innuk marluk okautigirsæk opernartóursok. 18 Uangáursunga, uamnik okautigaunga, Atátablo aulartitsirsima okautigigiãnga. 19 Tava appersorpæt: Naug Atátet? Iesusib akkiei: Uangaloneet, Atátagaloneet, tamaunuk illissaringilautiguk; Uanga illissarigussinga, Atátagatõg illissarissægiarse. 20 Taima Iesuse okallukpok Gudib iklerbiætta senniane, nálekbingme ajokærsoisillune, tigunekaranelo, pivikse nedliungikadlarmet. 21 Iesusib tava ama okarbigigiei: Terssanga aularomárpunga, ujaromárpausingalo, ajortivsinelo tokkussause; ornigæksaralo tikkinek ajussauarse. 22 Iudit tava okarput: Ingminik tokkoniaromanerpa, ima okarame: ornigæksara tikkinek ajussauarse? 23 Tava okarbigei: Illivse sammanga pirssose, uangale pauanga pirssunga; illivse sillamit mattomauga pirssose, uangale sillamit mattomanga pingitsunga. 24 Taimaitomik okaukivse, ajortivsine tokkussirsose unnerluse; merssa opingikuse uangáursógama, tava ajortivsine tokkussause. 25 Tava appersorpæt: Kináuvimme? Iesusib akkiei: Uangáursunga, illivsenut okalluktóvlunga. 26 Illivse pivluse okausiksakangãrlungalo ekkartoirsútiksakarpunga; uamnigle aulartitsirsok opernartóvok, taursomangalo tussakakka okautigakka innungnut. 27 Atátamigle merssa okallugbigigãtik siunekangilæt. 28 Tava Iesusib okarbigei: Innúb Ernera nappartisimagussiuk, tava illissimaissauausinga uangáursunga, issumamniglo piniængitsunga, tamakkoningale okalluktunga, Atátama ajokærsormanga. 29 Aulartitsirsimalo nungullune aiparirsarãnga. Atátab kissingorollungalo kemmengilãnga, piomarsei nungullugit piniartaraukit.

30 Taima okallungmet, amerdlasút operbigillerpæt. 31 Taimaitomik Iudit taivko, opertinne, Iesusib okarbigei: Okaut-

sikka, malliktuinnarussigik, tava ajokærsugarilluarpause; 32 Seglosuirsúllo illissarissauarse, seglosuirsútiblo kivgajúngnærsissauáse, 33 Tava sápæt okalluklutik: Abrahab kittornarátigut, sullelo kivgartortinekangisainartogut; kannongme okarpit: kivgajungnæissause? 34 Iesusible akkiei, okallukluneło: Illomut, illomut, okaupause: Ajortulliartok ajortub kivgarirsara. 35 Kivgarle issukaissengitsomut iglométuaraingilak, ernerle issukaissengitsomut-étuaissavok. 36 Ernerub, tava kivgajungnærsippasse, kivgajungnærluinnaissause. 37 Abrahab kittornarigãse, nællungilause; tokkoniarpausingale, okautsikka illuaringinaussigik. 38 Atátamne tekkorsakka okautigakka, illivselo atátauvsine tekkorsesse malliktuinnarpesse. 39 Tava akkiæt, okallugbigællugolo: Abraha atátagárput. Iesusib okarbigei: Abrahab kittornarippasse, tava Abrahab sullirsei mallissægalloarisse. 40 Mãnale tokkoniarpausinga, merssa illivsenut okalluktunga opernartomik, tussakamnik Gudemit; Abraha taimailiungitsok. 41 Atátauvse sullirsei mallikpesse. Tava sápæt okalluklutik: Uersægáungitsogut, attauseenarmik Atátakarpogut, Gudemik. 42 Iesusible okarbigei: Gude Atátagigussiuk assaissægalloarpausinga, Gudemit annivlungalo taursomanga pigama, issumamnik merssa tikkiungitsunga, taursomale aulartikãnga. 43 Saogme okausera illissaringilissiuk? Okautsikka tussaunek ajorpesse. 44 Tornársuk atátagarse, atátauvselo pekkorsei mallingniaromauesse. Issoanit tauna innungnik tokkotsirsóursok, seglosuirsúllo aulaiængiutingika; seglosuirsutekanginame illumine. Seglovlune okallugángame, pinne okautigirsarei, merssa seglutógame, seglutóursuillo atátagæt. 45 Uangale opernartomik okallukama operingilausinga.

(Evangelium am 5 Sontag in der Fast: Judica.)

46 Ardlauvse kia okarbigiginnauãnga attautsemik ajortokartunga? Opernartomigle okallugbigigause, saog operingilissinga? 47 Gudemit pirssub Gudib okausia nálengniarpa;

taimaimet nálekomangilarse, Gudemit pinginause. 48 Iudit tava sápæt, okallugbigællugolo: Samariamiúrsomik annernepillukartomiglo tairsarautigit, okarluangilagut? 49 Iesusib akkiei: Annernepillukangilanga, Atátagale nálekpara, illivsele nachogausinga. 50 Uamnik nálengnartiniængilanga, attautsible nálengnartiniarpãnga ekkartóursirsóvlunelo. 51 Illomut, illomut, okaupause: Okautsimnik mallingniktub tokko missigissengila issukaissengitsomut. 52 Tava Iudit okarbigæt: Aitsait illissimauautigit annernepillukartotit. Abraha tokkorsok, Profetitsõg, idlille okarpotit: Okautsimnik mallingniktub tokko missigissengila issukaissengitsomut. 53 Atátauvtinit Abrahamit angnerrovit? Tauna tokkorsok, Profetillo tokkorsógiput. Kannongétiniarpit illingnik nangminek? 54 Iesusib akkiei: Uamnik nangminek nálengnartiniaruma, nálengnarsusera tava sũngilak. Atátagale, terssávok nálengnartitsirsok uamnik, tauna Gudigigikse unnerparse; 55 Illissarinnagolo; uangale illissarara. Illissarinnago unneruma, tava seglutokajarkaanga sordlo illivse. Illissararale, okauseelo mallikpakka. 56 Atátauvse Abrahab udlora tekkussægamiuk, tipeitsulersok, tekkollugolo tipeitsutigeka. 57 Iudit tava okarbigæt: 50-nik okkiokangilatit sulle, Abrahalo tekkollugo unnerpit? 58 Iesusib sápei okalluklune: Illomut, illomut, okaupause: Abraha pingikadlarmet, uanga étunga. 59 Tava ujarkennik tigusiput, milloromaulugo. Iesusele irssertorlune nálekbingmit akkornættigut anniok. Tava tammaiæt.

KAP. IX.

Tehpeellune erniursok Iesusib tekpiksisipa Sabbateme; tamanna pivlugo Iudit, akkerartortut, narkiksornekarput.

Iesuselo aularame, angut tekkoa, tekpeellune erniúrsok. 2 Tava ajokærsugeisa appersorpæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, kina ajortulliarpa, taunaloneet, angæjokægloneet, tek-

peellune erniumet? 3 Iesusib akkiei: Taunaloneet, angæjokægloneet ajortulliangilet, Gudible ussornartullirsei sakkomerkollugit taursomunga. 4 Aulartitsirsima piniarkorsei nãniaissauakka, udlokartillugo; unnuak nedliutsomárpok, sullinek tava ajornaissavok. 5 Nunamétillunga sillarsúb innuéenut kaumarsautávunga. 6 Taima okarame, uunaunut oriarpok, nuæglo irvsomik akkupa, tamattomingalo tekpeetsub irssik tennipek; 7 Okallugbigællugolo: Siloab tessianut ermigiartorit, (okausek una imaipok: aulartinek.) Tava ermigiartorpok, tekpiksivlunelo ama utteriok. 8 Tava nunakatteisa, adlello kenursótillugo tekkorsarigamiko, okarput: Terssa taunáungila, ivksiaulune kenursartartok? 9 Illeisa tava, taunáursok unnerpæt; illeisale, tauna arssigiginnara unnerpæt. Nangminerle okarpok: Taunávungame. 10 Tava taukkoa appersorpæt: Kannok illivlutit tekpiksivit? 11 Akkiei, okalluklunelo: Iñúb, Iesusemik attiglub, nuæk irvsomik akkupa, tamattomingalo irssikka tennipek, imalo okarbigãnga: Siloab tessianut ermigiartorit: terssungalo ermigiartorama tekpiksiunga. 12 Tava okarbigæt: Naug innuk tauna? Sápei: Nælloara.

13 Tekpeetsógalloak tava Farisæerinnut pissipæt. 14 (Merssa Sabbatiúrsok, Iesusib irvsok tarnutiksængortimago, tekpiksisillugolo.) 15 Tava Farisæritsõg appersoriæt, kannok illivlune tekpiksirsok? Taursomale akkiei: Nuæk irvsomik akkullugo irssimnut illia, ermikamalo mãna tekpiksiunga. 16 Tava Farisæerit illeit okarput: Innuk una Gudemit pingilak, Sabbate issumaginginamiuk. Illeille okarput: Kannorle illivlune innuk ajortolik taima aktigirsomik ussornartulliginnaua? Ingmingnut tava arksoarlersáupnt. 17 Tekpeetsógalloak ama appersoriæt okalluklutik: Idlimme kináusugaiuk, irssikit uissimagik? Akkieile: Profetióvok. 18 Iudille tekpeetsóursok tekpiksimello operinginamiko, tava tekpiksirsungortub angæjokæk kákoagik, 19 Imalo appersorpægik; okalluklutik: Una erneraiko, tekpeellune erniúrsok okautigirsartik? Kannok illivlune mãna tekpiksia? 20 Angæjokækit akkiakik, okalluk-

(Evangelium am Sontag Misericordias Domini.)

12 Illuartóvlunga pársirsóvunga; pársirsub illuartub sauenne tokkotigirsarei. Kivgable attartukab, pársirsóungitsub, sauet piginginamigit, ammarok aggersok tekkoguniuk, sauet kemmekpei, kemmãvlunelo; ammarkub tava sauet pirssarei auiksartillugillo. 13 Kivgarle attartugak kemmãrsarau, attartugáugame, sauello issumaginginamigit. 14 Illuartóvlunga pársirsóvunga, pikkalo illissarakka, pimmalo illissarigiãnga, 15 Sordlo Atátama illissarãnga, Atatarlo illissarigiara; sauello tokkotigakka. 16 Sullilo adlennik sauakariunga, innemit tamattomanga pingitsunnik; ivkolo tamaunga pississauakka, nippigalo náleissauæt, taukkoalo tamarmik attautsimélissevlutik illageeksungoromárput, pársirsorlo attauseenaissavok. 17 Taimaitomik Atátama assauãnga, innúrsusera ipperarauko, ama pigekollugo. 18 Tamattominga arksárnekangilanga, issumamnigle ipperarpara. Tamanna ipperarsinnauara, amalo piginnaugiara. Taima Atatama pekkoãnga. 19 Okautsit tamakko pivlugit Iudit ama ingmingnut arksoarlersáuput. 20 Taukkoa amerdlasút okarput: Tornársuliksóvok peblerorlunelo, saog nálekpissiuk? 21 Adlelle okarput: Tornársuglub tamakko okauseringikei; tornársubtõg tekpeetsut tekpiksisinnauágit?

22 Taimanele nálekbiub Ierusalemmétub illuarsarbia nedliutok, merssalo okkiúrsok. 23 Iesuselo sakkillermet Salomub innane nálekbingmétome; 24 Iudit tava illulerpæt, okallugbigællugolo: Akkunikiarle tarnivut nekkimatipigit? Kristusióguit, okarbigilluinnartigut. 25 Iesusib akkiei: Okarbigigivse, operingilausingale. Atátama akkane ussornartullirsama okautigingãrpãnga. 26 Illivsele opingilase, sauaginginause, sordlo okarbigigivse. 27 Sauama merssa nippiga tussararæt, uangalo illissarakka taukkoalo malligarãnga, 28 Innursúmiglo näksaungitsomik tunnirsarakka; aserungisainaissaputtõg, taukkoningalo arksárnekaissengilanga. 29 Atátak, taukkoninga uamnut tunniursirsok, tamannit ang-

nerrovok; Atátagalo taukkoninga arksárnekarsinnaungilak. 30 Uangalo Atátarlo attausióvoguk. 31 Tava Iudit ama ujarkennik tigusiput milloromaulugo. 32 Iesusib tava sápei okalluklune: Amerdlasórsoarnik ajungitsulliarbigigivse, Atátama pekkorseinik; taukkoalo ajungitsullirsama illæt suna paitsisigællugo milloromavissinga ujarkennik? 33 Iudit akkiæt okalluklutiglo: Ajungitsulliak pivlugo millorniængilautigit, Gudele mittekauko, innuinnávlutillo illingnik Gudiotinauit. 34 Iesusible akkiei: Inneitsissivsine ima agleksimangila: Gudiúrsose unnerivse? 35 Gudib okauseenik tunninekartut Gudinnik tairsarimagit aglekello merssa seglotinekarsinnaungilet; 36 Saogme tava Atátab tennitanut, nunamullo aulartitanut okarpisse: Gude mittekpet, Gudib ernerigãnga unnerama? 37 Atátama piniarkorsei piniængikukit, operissengilausinga; 38 Piniarukille, tava ussornartulliakka operissigik, uanga operiomangikussinga, illitsorillerkolluse operkolluselo, Atátak illumnémet, uangalo illuanétunga. 39 Ama tava tiguniaralloarmænne, annaiæt.

40 Iordaniblo igdloanut ama aularpok, Iohannesib koirsekãrbianut, terssanétuarlunelo. 41 Amerdlasúllo ornikpæt, okalluklutiglo: Iohannese ussornartulliængikalloarpok; Iohannesible okausee tamarmik tauna pivlugo, seglosuitsóput. 42 Taimaitomik terssanétut amerdlasút operbigæt.

KAP. XI.

Lazaruse tokkorsok Iesusib umartipa; tamannalo Iudit kattissimarsutigæt, Iesuselo tokkoniarpæt.

Mariable, kattengutættalo Martab, iglorpeine napparsimarsokartok, Lazarusemik attelingmik, Betaniamit pirssomik. 2 Terssáursorle Maria, Nálekamik tennitsirsok tarnumik, issigeiniglo sellumarsairsok nutsaminik, taursoma kattenguta, Lazaruse, napparsimarsok. 3 Tava kattengutik arngnæk aulartitsipuk Iesusemut, imalo okariartorkorsipuk: Nálegak,

atta, assærset napparsimavok. 4 Iesusible tamanna tussaramiuk, okarpok: Nappaut tamanna tokkonartuksáungilak, Gudele ussornarsekollugo, tamattomingalo Gudib Ernera ussornarsekollugo. 5 Martale Iesusib assængārpa, kattengutalo Maria, Lazaruselo. 6 Taursomingalo napparsimarsomik tussarame, sulle marlungnik udliok terssane neijukamine. 7 Mattoma kingorna ajokærsukenne okarbigei: Ama Iudæamut aularta! 8 Ajokærsugeisa okarbigæt: Ajokærsoirsok, siornáumet Iudit taivkanétut ujarkennik milloromakátit; idlillo taivkunga ama aularomavit? 9 Iesusib tava akkiei: Udlorme attautseme nællunærkotit arkanek marlúngilet? Udlokartillugo ingerdlarsok apooriakangilak, sillarsúb mattoma kaumarsoa tekkorsarigamiuk. 10 Unnuarsiortorle apoorarau, kanmarsokanginame ingmine. 11 Taima okallukame, kingorna okarbigei: Lazaruse, assærserput, sinnikpok, uangale ittersariartoromārpara. 12 Ajokærsugei tava okarput: Nálegak, sinnikune ajorungnæissavok. 13 Iesusele merssa tokkorsomik okalluktok, taukkoale sinniksinnartomik okallussugæt.

14 Iesusib tava okallugbigilluinnarpei: Lazaruse tokkovok; 15 Illivselo pivluse tipeitsukaunga, neijunginauko, operkolluse; mānale orniktigo! 16 Tava Tomasib, marlulliamik tairsab illenne okarbigei: Illagittigo, tokkokattigiartorlugo! 17 Lazaruse udlut sissamæt illivermétok Iesusib tikkipa. 18 Betaniale merssa Ierusalemmit kannitok. 19 Iudillo amerdlasút Martamullo Mariamullo pirssut, tupedlersariartorlugik kattengutæk tokkorsok pivlugo. 20 Martale tussarame Iesusemik aggersomik, páriartorpa, Mariale iglométuarpok. 21 Marta tava Iesusemut okarpok: Nálegak, terssanékuit, kattengutiga tokkussengikalloartok; 22 Sullile merssa illissimauara, sumigloneet Gude tuksiarbigiguvne, Gudib tunnissauátit. 23 Iesusib sápa okalluklune: Kattengutit makkissavok. 24 Martab tava okarbiga: Udlut nāgatiksænne umarbingme makkitsomártok, nællungikalloarpara. 25 Iesusib akkia okalluklune: Uanga makkibióvlungalo innursútávunga, uamnut opertok,

naug tokkogalloarune, innússavok. 26 Innúrsoktõg, uamnullo opertok, tokkussengilak issukaissengitsomut. Tamanna operaiuk? 27 Akkia: Ap, Nálegak, operaukit Kristusiúrsotit, Gudib Ernera, nunamut pissimarsotit. 28 Taimalo okarame, kattengune Maria kákoiartorpa angiorlune, ima okallugbigællugo: Ajokærsoirsok tikkisimaulunelo kákoátit. 29 Tamanna (Mariab) tussaramiuk, nækkoinæsuarlunelo ornikpa. 30 Iesuse merssa iglorpængnut sullé pissimangitsok, sullile Mártab pársimauvianétok. 31 Iglométut Iudit, taursoma neijorteisa tupedlersitsirseisa, Maria tekkogamiko, nækkoinæsuartok annirsorlo, mallikpæt, okalluklutiglo: Illergva ornikpa, kejajomaulune. 32 Mariable Iesuse tikkinamiuk, tekkollugolo, issigeinut pædlorpok, okallugbigællugolo: Nálegak, terssanékuit, kattengutiga tokkussengikalloartok. 33 Tauna kejarsok Iesusib tekkogamiuk, taimatõg Iudit, taursomunga ingiædlouirsut, kejamætta, tava annernermine allieisungãlerpok, tamannalo umamiuga, 34 Okalluklunelo: Sumut illivissiuk? Akkiæt: Nálegak, tekkoiartoruk. 35 Tava Iesusib irssik kodlillerpuk. 36 Iudit tava okarput: Areit, assærgãralloara. 37 Taukkoale illeit okarput: Taursoma tekpeetsomik tekpiksisitsirsubunatõg tokkoteiliginnaungikalloarnerpa? 38 Iesusele ama illumigut allieisungãleriok, illivermullo piok. Merssa ittersáursok tamanna, ujarkamiglo mattusimarsok. 39 Tava Iesuse okarpok: Ujarak pærsiuk. Martable, tokkorsub kattengutætta, okarbiga: Nálegak, tippetungolerpok, udlut sissamæt terssanélerame. 40 Iesusib sápa okalluklune: Okarbigingikivkit, operuit, Gudib ussornartua tekkussægit? 41 Ujarak tava pærpæt tokkorsub innanit. Iesusele kongmut ardlorpok; okalluklunelo: Atátak, kutsauvigaukit tussarangma; 42 Merssa illissimauaukit, nungullugit tussartarangma; innuille terssanétut pivlugit taima okarpunga, operekollunga aulartikingma. 43 Taima okarame, niblingãrpok okalluklune: Lazaruseá, anneet! 44 Tokkorsok tava anniok, niukikullo

tellikikullo sátunnik okkorutinnik immusimarsok, kénalo annoraminermik mattusimarsok. Tava Iesusib okarbigei: Makkonanga pæradlarsiuk, pissugle. 45 Tava Iudit amerdlasút, Mariamut pirssut, Iesuselo taima ussornartullirsok tekkogamiko, operbigillerpæt. 46 Taukkoale illeit Farisæerinnut okariartorput, Iesuse taima ussornartullimet.

47 Tava Farisæerit pellessiunerillo kattillerput ingmingnut appersortãulutik, okalluklutiglo: Sullissaugut? Innuk una ussornartullikau. 48 Arksoaringikutigo, innuit tamarmik operbigissauæt. Mattoma kingorna tava Romiut pejariartoromárpátigut, nunamiglo innungniglo aglæt. 49 Taukkoale illætta, Kaifasemik attiglub, okkiok taivna pellessiunerrúrsub, okarbigei: Nælloluinnarpose, 50 Issumallioraselo. Uautinut ajunginerrovok, innúb attautsib innuit tokkotigællugit, innuit tamarluinnarsuisa asserorkonnagit. 51 Ingminigle taima okallungilak, okkiorle taivna pellessiunerrogame, erkotuksennik okallukpok. Innuit merssa Iesusib tokkotigissægei, 52 Taukkolo innuit kisseesa tokkotigissengikei, Gudible kittornei siamarsimarsut attautsimut pississægamigit. 53 Udlub tamattoma kingornagut okallukattigeeksarput, kannok illivlutik tokkotsuklugo. 54 Iesusele Iudit tekkoænne sakkiungnælerpok, innukajuitsnble erkanut aularpok, iglorperksoarnut Efremmik attelingnut, terssanétuarlunelo ajokærsukenne illagællugit. 55 Anniviksiorbigle Iudit kattissimauviksæt nedliutillermet, amerdlasút mattoma erkanit pauunga Ierusalemmut aularput, anniviksiorbik nedliutinnago ingmingnik ubbaromaulutik. 56 Terssanénamik, Iesuse apperkotigæt, nálekbingmétillutiglo ingmingnut okallukattigeekput: Kannok issumavisse, udlorsiorbingmut pingimet? 57 Pellessiunerille Farisæerillo merssa okaukorsiput innungnut, neijuganik illissimarsokarpet, okarbigiartorkollutik, tigujomagamikog-õg.

KAP. XII.

Iesuse Betaniame tenninekarpok; Ierusalemmut isseriartorpok; terssane Grækerit Iudillo okallugbigei.

Udlut arbenengormætta, anniviksiortinnagit, Iesuse Betaniamut piok, terssanétok Lazaruse tokkorsogalloak, Iesusib umartita tokkorsunnit. 2 Terssane nerdlerpæt unnukut, Martalo kivgartorpok; Lazarusele illagæt nerrivingmut inginamik. 3 Tava Mariab tarnutiksak pikkunartok, akkisõk, okumeilutetut okumeitsigirsok, pia, tamattomingalo Iesusib issigei tennipei, nutsaminiglo issigei sellumarsarlugit; iglole tamakerlune tippigiksorsoængorpok tarnutib tivkanik. 4 Tava ajokærsugeisa illæt, Iudase Ischariote, Simonib ernera, Iesusib pissitsirsa kingorna, ima okallukpok: 5 Tarnutiksak una saog niukotigisimangila 300-nik anningaursennik, peetsunnut tunnirsútiksennik? 6 Peetsulle issumagællugit, taima okangilak, tigliktógamele, poolirsaramelo, tunnirsútillo párællugit. 7 Iesuse tava okarpok: Allaruk una, tamanna torkorpa udlormut illinekarbiksamnut. 8 Peetsunnik illakartuinnarause, uangale neijortuinnaissengilause.

9 Iuderperksuit tava Iesusemik terssanétomik tussaumaleramik, tauna kissiet pivlugo terssunga pingikalloarput, Lazarusele, tokkorsunnit umartita, tekkojomagiættõg. 10 Pellessiunerille Lazarusesõg tokkotsomaulugo issumalliorput. 11 Tauna pivlugo Indit amerdlasút terssungnarmætta, Iesuselo operbigællugo. 12 Akkago kaumet, innuperksuit udlorsiorbingmut pirssut, Iesusemik, Ierusalemmut pirssomik, tussaramik; 13 Orpeet aualekoteit pieit, annivigællugolo niobiorpæt, torklulaulutiglo okallukput: Hosianna, ussornarsile Nálekab akkane tikkitsok, nálegaunerrúrsok Israelittinnut! 14 Nerssútiblo siutitúb nocha Iesusib pigamiuk, kãnut ingipok, agleket imaimætta: 15 Zionib pannia, erksekennek, areit, Nálegaunerpit ornikpatit nerssútib siutitúb nochætta kãnélune.

16 Tamannale ajokærsugeisa erngerlutik illissimangilæt, Iesusele ussornarsisimamet, tava erkaiæt, tauna pivlugo taima agleksimamet, taimailiorbigigamikolo. 17 Innuille illeisa taimane neijorsimagamiko, Lazaruse illergvanit kákomago umartillugolo, ussornartullia tamanna ussoringārpæt. 18 Tamannalo pivlugo innuit páriartorpæt, tussaramik taima aktigirsomik ussornartullimet. 19 Farisæerille ingmingnut ima okallukattigeekput: Terssa tekkoarse, sapperluinnarparse, atta, innuit tamarmik malliktuinnarpæt.

20 Tekpauungale kattissimauvingmut nálegiartortut illeit Grækeriúrsut; 21 Taukkoa Filippuse, Betsaidamit Galilæamétomit pirssok, ornikpæt, kenuvigællugolo okallukput: Nálegak, Iesuse tekkojomadlárparput. 22 Filippuse tava Andreasemut okariartorpok tamattominga, Filippuselo Andreaselo okariartorkattigeekpuk Iesusemut. 23 Iesusible akkipek, okalluklunelo: Innúb Ernerætta ussornarsivia nedliupok. 24 Illomut, illomut, okaupause: Nautsejæksak irvsub illuanut pingikune, tokkonanelo, attausióginnararau, tokkogunele, tava amerdlirsarau. 25 Innúrsusiminik assænniktub makkairsissaua, innursusiminigle tamāne nuname umigirsub pigituinnaissaua innursúmut nāksaungitsomut. 26 Uamnut kivgartoromarsub mallikillinga, kivgaratōg neijukamnétuaissægiok. Uamnullo kivgartortok Atátama nálengnartissaua. 27 Māna tarniga allieisukpok. Kannorlo okaissaunga? Atátangá, annauniænga mattomanga nedliutomit; taimaitomigle mattomunga nedliutomut piunga. 28 Atátak, akkit ussornarsiuk! Tava nippe killangmit ima tussartitok: Ussornarsigiga, amalo ussornarsiomariara. 29 Innuille neijortut tamanna tussaramiko, kadlersorsoængortok unnerpæt. Adlelle, Engelib okallugbigiga unnerpæt. 30 Tava Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Nippe tauna tussartingitsok pivlunga, pivlusele piok. 31 Māna sillarsoak tamanna ekkartóunekalerpok, māna sillarsúb mattoma nálega ajektornekaissavok. 32 Uangalo, kangattartisimaissæguma nunamit, tava tamasa kajungersitomár-

pakka uamnut. 33 Taimale okallukpok, nællunæromaulugo kannongétuksak tokkotáursusikse. 34 Innuit tava akkiæt: Inneitsissinnit tussartogut Kristusemik issukaissengitsomutétuinnaissirsomik; kannongme idlit okarpit, Innúb Ernera kangattartitáussirsok? Innúb Ernera tauna kina? 35 Iesusib tava okarbigei: Kaumarsub sulle neijudlegomárpáse. Kaumarsokartilluse sakkilluaritse, tãrtub kanningárkonnase. Tãrsiortub ornigække nælloa. 36 Kaumarsokartilluse, operbigissiuk, kaumarsub kittornarekolluse.

37 Iesuse taima okarame, aularpok, irssertorlunelo taukkonanga. Naugle irssigitillugit taima aktigirsomik ussornartullimet, sulle operbigingilæt; 38 Erkokollugit Profetib Isaiasib okausee, imaitut: Nálegak kia operágit ajokærsutivut? Kialo illissimaua Nálekab tellia? 39 Tamanna pivlugo opernek ajortut, Isaiase ama ima okarmet: 40 Taursoma tekpeelisillugillo umætteit mangertorsoængortikei, irssimingnik tekkunnikkonnagit, umættimingniglo siunekarkonnagit, sainiarkonnagillo, kaitsorsarkonnagillo uamnut. 41 Taima Isaiase okallukтok, ussornarsusia tekkogamiuk, okautigællugolo pigamiuk.

42 Nálekelle amerdlasút operbigigalloaræt, Farisæerille pivlugit tamanna okautigiomangilæt, auiksaissæsugællutik kattissimauvingmit. 43 Innungne nálengnarsusek merssa assænnerrogamiko, nálengnarsusermit Gudeme. 44 Iesusele torklulavlunelo okallukpok: Uamnut opertok uamnuinnak opingikalloarpok, aulartitsirsimnulle (operiok).

45 Uamniglo tekkunniktub tekkogiatõg aulartitsirsiga. 46 Kaumarsuksávlunga nunamut pirssunga, uamnut opertok tãrtométuarkonnago. 47 Okautsimniglo tussartok, operinnagillo, tauna ekkartóussengilara; sillarsúb innuee ekkartóutsartunginaukit, annautsartorpakkale. 48 Uamnik nachorsok, okautsimniglo nálengitsok, ekkartoirsokarpok; terssa, okautsima ajokærsútima ekkartóussauæt udlut nãgatiksænne. 49 Issumamnik okallunginama, Atátable aulartitsirsima inneitsekartikãnga sullirsæksamnik okauserirsæksamniglo. 50 Inneit-

sisseilo nāksaungitsomik innursútáursut illissimauakka. Taimaitomik okallugángama, okallukpunga, sordlo Atátab okallukoānga.

KAP. XIII.

Ajokærsukame issigeit Iesusib ubbarpei; pissitsirse okautiga allieisuklune; ussornarsusiminik okalluktuarpok, assakattigeekorsivlunelo; Petruse, taursominga misserratiginnissirsok unnerpa.

(Evangelium am grenen-Donnerstage.)

Anniviksiorbigle nedliutinnago, Iesusib illissimagamiuk nedliutok aularbikse mattomanga nunamit Atátamut; sordlolo illængoenne nunamétut assagei, taimatōg sorarane assatuinnarpei issoanut aglæt. 2 Unnukullo nerrigamik soraramik, Iudaselo Ischariote, Simonib ernera, tornársub kajumiksarmago umættagut, (Iesuse) pissiniarkollugo, 3 Iesusiblo illissimagamigit, arksaminut tamasa Atátab tunniusimagei, Gudemillo pigame, Gudemullo ama pissægame: 4 Nerrigame tava nækkoipok, annorajarlunelo sárliakumik kettermigut kellersorpok. 5 Tava immek nappartamut koia, ajokærsukamelo issigeit ubbalerpei, sárliakuminiglo sellumarsarlugit. 6 Simon Petruse orningmanne, okarbiga: Nálegak, idlit issikakka ubbaissauvigit? 7 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Sullirsara māna nælloet, kingornale illissimaissauet. 8 Petrusib tava okarbiga: Issikakka ubbangilliuinnaissauettit. Iesusib sápa okalluklune: Ubbangikukit, uamne piksærutsomárpotit. 9 Simonib Petrusib tava okarbiga: Nálegak, issikakka kisseesa pissengilettit, arksakkale niakoaralo. 10 Iesusib sápa okalluklune; Ubbarsimarsub issigei kissimik ubbariakarput, ivlernarluinnarame; illivselo ivlernaralloarpose, taimaingilasele tamause. 11 Merssa pissitsirsikse illissimagamiuk, okarpok: Ivlernangikalloarpose tamause.

12 Issigeille ubbaræramigit, annorarsenne tiguei, nerriving-

mullo ama ingillune, okallugbigigiei: Kannok illiorbigigivse, nællungilissiuk? 13 Ajokærsoirsomik Nálekamiglo tairsarausinga, okarluarluselo, taimainama. 14 Sordlo uanga, Nálegauvse Ajokærsortivselo, issikesse ubbarikka, taima illivsesõg issikauvsinik ubbarkattigeessægiose. 15 Malligæksamik tunnigivse, taimailiorkolluse, sordlo illiorbigigivse. 16 Illomut, illomut, okaupause: Kivgak angnerrungilak nálekaminit, aulartitarloneet angnerrunginiok aulartitsirsiminit. 17 Tamanna illissimagussiuk, pidluaissause, malliklugo pigussiuk. 18 Pingikalloarpause tamause; kennikakka nællunginaukit. Aglekelle erkokollugit imaitut: Timmiursautimnik nerrirsub tungmarpãnga. 19 Mãna tamattominga okaupause, nedliutinnago, nedlinpelle, operekollussiuk uangáursunga. 20 Illomut, illomut, okaupause: Aulartitæksamnik illæssirsub illæssiarãnga; uamnigle illæssirsub illæssiara aulartitsirsok uamnik.

21 Iesuse taima okallussærame, annernermine allieisungãlerpok, nællunæjarlunelo ima okallukpok: Illomut, illomut, okaupause; illauvse pissitsomárpãnga. 22 Ajokærsuket tava ingmingnut irssikutillerput, koksellangãlerlutiglo, kina pissæsugællugo taima okallungmet. 23 Ajokærsugeisale illæt, Iesusib sekkéne nellarsok nerrisillutik, Iesusib assærsa, 24 Tauna Simonib Petrusib irssingmiksarpa, appersoiniarkollugo Iesusib okautigirsanik. 25 Taursomale Iesusib sekkénut tullorlune, okarbiga: Nálegak, kina tauna? 26 Iesusib akkia: Augvakomik missukamnik tunnirsara taunávok. Augvako tava missukpa, tunniullugolo Iudasemut, Simonib erneranut. 27 Augvako ẽmago, tornársub pullaua. Iesusib tava okarbiga: Piomarset piniaræsuaruk. 28 Sunale pivlugo taima okarbigimago, nerrekatteisa merssa illissimangilæt. 29 Illeille issumakarput, Iudase poolirsarnet, Iesusib ima okarbiginisugæt: Udlorsiorbingmut piksautinik ajorsautivtinik pissiniarit; imaloneet: peetsut sumik tunnekosugællugit. 30 Augvako pigamiuk, erngerlune anniok, merssa unnuáursok. 31 Taunale annisimamet, Iesuse ima okarpok: Mãna Innúb Ernera

ussornarsiok, Gudelo ussornarsigiok taursomane. 32 Gude ussornarsigame taursomane, tava Gudibtõg ussornarsissaugia ingmine, ussornarsinæsuaissaualo. 33 Assærsakka kittornængoakka, sulle neijudlekadlaïssauause; ujaromárpausinga, sordlolo Iudinnut okartunga: ornigæksara tikkinek ajorparse. 34 Taimatõg mãna okarbigigiause. Inneitsisitámik tunniause, illivsenik assakattigeeksuarkolluse, sordlo uanga assagivse, illivseniktõg assakattigeekolluse. 35 Illivseniglo assakattigeeksuaruse, tava innuit tamarmik mallugiomárpáse ajokærsugarigause. 36 Simonib Petrusib tava okarbiga: Sumut pissauit? Iesusib akkia: Ornigæksamnut mãnakut mallingnek ajorparma, kingornale mallikomárparma. 37 Petrusib okarbiga: Nálegak, saog mãnakut mallingnek ajorpagit? Tokkotigiomauaukit. 38 Iesusible akkia: Idlit tokkotigiomavinga? Illomut, illomut, okaupaukit: Tingmirset angutiviæt kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarleetit.

KAP. XIV.

Ajokærsukenne tupedlersipei siunikæsnnik killangme; okallugbigei illissarillerkollune; Anernermik ajunginermik pirssuksamik unnersóupei; ajokærsukaminut assakollune nálekollunelo kajumiksaiok.

(Evangelium am Tage Philippi und Iacobi.)

Ajokærsukennelo okarbigei: Umættivsine annilárase. Gudemut operitse, uamnullo operitse. 2 Atátama igloane innit amerdlakaut. Taimaingipet, okarbigissægalloarpause: Inniksioriartorpause. 3 Umnillo inniksioriartoruse, ama utteromáriunga, uamnullo pissitsomárpause, neijukamnétuarkolluse. 4 Ornigaralo nællungilarse, arvkollo nællunginiarse. 5 Tomasib tava okarbiga: Nálegak, orniket nælloarput, kannorlo arvkot nællussengikikput? 6 Iesusib sápa okalluklune: Arvkotávunga, seglosuirsútávlungalo innursútávunga; Atátamut pirssokangilak, uanga pissingikuvne. 7 Illissarigussinga, Atá-

tagatõg illissarissægikse. Aitsaillo illissarillerparse, tekkollugolo. 8 Filippusib tava okarbiga: Nálegak, Atátak tekkollarput, nãmaksissaugut tava. 9 Iesusib sápa okalluklune: Neijormersorivse, idlillo illissaringilinga? Filippuseá! uamnik tekkunniktub Atátagatõg tekkogia; saogme okarpit: Atátak tekkollarput. 10 Atátamnétunga, Atátarlo illumnétok, operingiliuk? Illivsenut okallukama, issumamnik okallugbigingilause. Atátamale illumnétub piniartarlune okalluktigãnga. 11 Atátamnétunga, Atátarlo illumnétok, operissinga, ajorusele, tava ussornartulliakka pivlugit operissinga. 12 Illomut, illomut, okaupause: Uamnut opertok, uautut ussornartulliaissavok, okkonangalo angnernik aglæt pissavok; Atátamut pissægama. 13 Sumiglo tuksiaissæguse attemne, pissauara illivsenut, Atátak nálengnarsekollugo Ernerminit. 14 Sumik tuksiaissæguse attemne, pissauara illivsenut. 15 Assagussinga, pekkorsakka tava mallingniarsigik. 16 Atátarlo tuksiarbigiomauara, taursomalo tunnissauáse adlamik tupedlersitsirsomik, illivsinétuinnaissirsomik issukaissengitsomut; 17 Seglosuirsútib annerneranik, tauna sillarsúb innueesa piginnaungilæt, tekkunginamiko illissarinnagolo; Illivsele illissararse, neijortuinnaissammasse, illuvsinétuinnaissammello. 18 Illiarsuinnængortitsomangilause; ornikomáriause. 19 Killamik nãpet, sillarsúb innuisa tekkussæissauãnga, illivsele tekkussauausinga, innúgama, innújomáriosesõg. 20 Udlok tauna nedliupet illissimaissauarse, Atátamnétunga, illivselo, illumne, uangalo illuvsine. 21 Pekkorsamnik pillik mallingniktorlo, tauna assænniktóvok uamnik. Uamnigle assænniktok Atátama assaissaua, uangatõg assaissægiara sakkomerbigissevlugolo. 22 Tava Iudasib, Ischariotiúngitsub, okarbiga: Saog uautinut sakkomeromárpit, sillarsúblo innuinut piomannatit?

(Evangelium am Pfingst-Tage.)

23 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Uamnik assænniktub okautsikka mallissauei, Atátamalo assaissægia, uaguglo ornik-

lugolo innigiomárparpuk. 24 Uamnigle assænningitsub okautsikka mallingilei; okauserlo tussægarse, terssa pigingisara, Atátable aulartitsirsima okausera. 25 Taima okallugbigause, neijoradlarause. 26 Tupedlersitsirsuble, Annernerub ajunginerub, Atátama aulartitætta attemne, ajokærsussauáse tamannik, illivsenullo okautsimnik tamannik erkasitsomárpáse. 27 Pidluarkoause, ullapisautimnik tunniause. Sillarsúb innuisut tunningilause (ullapisaumik) Anniláraselo erksidláriaurnase umættivsine. 28 Tussartose, okaukivse: Aularomárpunga, amalo ornikomáriause. Assagussinga, tipeitsussægalloarpose, okarama: Atátamut pissaunga; Atátak merssa angnerromet uamnit. 29 Mãnalo tamattominga okaukivse nedliutinnago, nedliupet operkolluse. 30 Mattoma kingorna okallugbigingãissengilause; sillab mattoma nálega aggermet sõkaranelo uamne. 31 Sillarsúble innuee illissimakollugit, Atátak assagiga, Atátablo pekkorsei uamnut nálektuinnarikka: Nækkoititse tava, terssangalo aularta!

KAP. XV.

Iesusib okausee kingudleet tussarominarkerssut.

Illuartóvlunga Weiniksaliksóvlunga orpióvunga, Atátagalo Weinelingmik nautsévilliortóvok. 2 Aualekotit uamnétut paumakangitsut tamasa taursoma pejaissauei, paumakartulle tamasa illuarsaissauei, paumakangãrkollugit. 3 Mãna ivlernarpose okausera pivlugo, okautigirsara illivsenut. 4 Illumnétuaritse, uangalo illuvsinétuarlunga. Sordlo aualekot ingminit paumakarnek ajortok, Weiniksaglub orpiub tungauvianétuangikune, taimaitarausesõg illumnétuangikuse. 5 Uangaivna Weiniksaliksóvlunga orpióvunga, illivse aualekotávose. Illumnétuartok, uangalo illuanétuarlunga, tauna paumakangãissavok; uangale pigingikussinga, ajungitsulliarnek ajussause. 6 Illumnétuangitsok egitáussavok, sordlo aualekot, tokkovlunelo; taimaitullo kattersorareit kerssugællugillo

ingnermut, nungutillugillo. 7 Illumnétuaruse, okautsikkalo illuvsinétuarpætta, tava piomarsauvsinik tamannik tuksiaromarpose, tunninekaissevluselo. 8 Mattominga Atátaga ussornarsinekarpok, ajungitsulliængãrángause, ajokærsugarælluselo pissauause. 9 Sordlo Atátama assauãnga, taimatõg assaugiause. Assærsutsimnétuaritse. 10 Pekkorsakka mallikussigik, assærsutsimnétuaissause, sordlo uanga Atátama pekkorsei malliktuinnarikka, assærsusianétuarlungalo. 11 Taima okallugbigause, tipeitsursusera illuvsinétuarkollugo, tipeitsursuserselo nãmaksilluinnarkollugo. 12 Terssa inneitsissiga, illivsenik assakattigeeksuarkolluse, sordlo assagivse. 13 Assænningnerrúrsokangilak imaitomit, assærsenne pivlugit tokkotájomarsomit. 14 Ikkingutigause, pekkorsakka mallikussigik. 15 Mattoma kingorna kivgennik tajomangilause, nálekame sullirsei kivgab nællumagit. Illivsele okaukivse, ikkingutigigivse unnerluse; Atátamnit tussakamnik tamannik nællojungnærsinause. 16 Kennigaringikivsinga, kennigarausele, ikkursorluselo, ajungitsulliariartorkolluse, ajungitsulliesselo étuarkollugit, sumik attemne Atátamut tuksiaruse, tunnekolluse.

(Evangelium am Tage Simonis und Iudæ.)

17 Taima pekkoause, illivsenik assakattigeeksuarkolluse. 18 Sillarsúb innuisa umigippasse, erkainiarsiuk, umigekãrãnga illivsenit. 19 Sillarsúb innuisa illagigunisse, assaissægalloarpáse. Sillarsúble innuisa illaginginamisse, taukkonangale kennerause, taimaitomik sillarsúb innuisa umigáse. 20 Okausera erkainiarsiuk, ima okarbigigause: Kivgak angnerrungilak nálekaminit. Nagliuktinaminga, illivsesõg nagliuktitsomáriáse; okautsikka assiginnaramikik okautsissesõg assiginnaromárieit. 21 Tamakkoningale tamannik piomarpáse attera pivlugo, uamnik aulartitsirsok illissaringinamiko. 22 Tamattominga okarbigiartungikuvtik, ajortokaissengitsut tava; mãnale ajortimingnik passisærniaromaulutik okausiksarsiorsinnaungilet. 23 Uamnik umigirsub umigigiatõg Atátaga. 24 Akkornænne adlab ussornartulliængiseinik ussornartulliængikuma, ajorto-

kaissengitsut tava; mãnale tamakko tekkogalloareit, sullilo tamerssa uangalo Atátagalo tamaunuk umigátiguk. 25 Terssa, erkokollugo okausek una inneitsissimingne agleksimarsok, imaitok: Pingikivtik umigãnga.

(Evangelium am Sontage Exaudi.)

26 Tupedlersitsirsuble, illivsenut aulartitæksama Atátamit, seglosuitsub Annernerub, Atátamit pirssub, tikkikunisse, taursoma okautigissauãnga. 27 Illivselo okautigissauausingatõg, issoanit neijortuarausinga.

KAP. XVI.

Iesusib okautsinne pekkorsenne kingudleet nãgaserpei.

Taimaitomik okallugbigause, mammieitsekkonnase. 2 Kattissimauvingmingnit auiksartitsomárpáse. Udlub nedliutsomárput, illivsenik tokkotsirsut, Gude tamattominga kivgartorbigisugissauæt. 3 Taimailiorbigiomárpásele, Atátagaloneet uangaloneet illissaringinamissiguk. 4 Tamattomingale okallugbigigivse, nedliupet, erkaikollussiuk, taima okallugbigigadlarause. Issoanille tamattominga okallugbigingikivse, neijorause.

(Evangelium am Sontage Cantate.)

5 Mãnale uamnik aulartitsirsomut aularpunga, illivsenille ima appersornekangilanga: Sumut pissauit? 6 Taimaitomigle okallugbigigause, umættisse allieisungãlerput. 7 Opernartomigle okaupause: Illivsenut illuarpok, aularama. Aulangikuma, tupedlersitsirsub tava ornissengiláse. Aularumale, aulartitsomárpara illivsenut. 8 Taunalo tikkikune, sillarsúb innuee nællojungnærsissauei, ajortorsoarmik, illuartorsoarmiglo, ekkartóursivingmiglo. 9 Ajortorsoak pivlugo, operbigingimanga. 10 Illuartorsoak pivlugo, Atátamut pissægama, tekkussæissægausingalo. 11 Ekkartóursivik pivlugo, sillab mattoma nálega ekkartugáumet. 12 Sulle okausiksakangãralloarpunga illivsenut, mãnale nekkoriginnaungilesse. 13 Irvso-

male seglosuitsub annernerub tikkikunisse, pississauáse opernartunnut tamannut. Ingminik okallussenginame, tussakaminigle okallussavok, nedliutuksello okautigissauei illivsenut. 14 Taursoma ussornarsissauãnga, pimnik pissægame, okautigællugolo illivsenut. 15 Atátama pee tamasa pigakka; taimaitomik okartunga: pimnik pissavok, okautigællugolo illivsenut.

(Evangelium am Sontag Iubilate.)

16 Killamik nãpet tekkussengilausinga; amalo killamik nãmipet, tekkojómárpausinga, Atátamut aularama. 17 Tava ajokærsugeisa illeit ingmingnut ima okallukattigeekput: Suna oma okausera, uautinut ima okarame: Killamik nãpet tekkussengilausinga, amalo killamik nãmipet, tekkojomárpausinga, Atátamut aularama? 18 Tamanna pivlugo okarput: Suname oma okausera, ima okarame: killamik nãpet? Okausia nælloarput. 19 Iesusib tava illissimagamigit, appersoromagæ'nne, okarbigei: Tamattominga illivsenut appersortãupisse, okarama: Killamik nãpet tekkussengilausinga, amalo killamik nãmipet, tekkojomárpausinga? 20 Illomut, illomut, okaupause: Illivse kejavluselo kenualeiomárpose, sillarsúble innuee tipeitsugomárput; illivsele allieisugomárpose, allieisugungnæromárposele tipeitsulerluse. 21 Arngnak ernisuktillune allieisugarau, ernivikse nedliumet; nalungiarle erniarigamiuk, erkajungnærpa nagliungnartok tipeitsutiginermit, innuk erniusimamet nunamut. 22 Illivsesõg mãna allieisukpose, amale tekkojomáriause, umættisselo tipeitsussaput, tipeitsursusivsiniglo arksárnekaissengilase. 23 Udlorlo taivna nedliupet, sumik appersussengilausinga.

(Evangelium am Sontage Rogate oder Vocem Iucunditatis.)

Illomut, illomut, okaupause: Sumik attemne Atátak tuksiarbigissæguvsine, tunniomárpáse. 24 Sulle sumik tuksiængitsose attemne. Tuksiaritse, pissause tava, tipeitsukluinnarkolluse. 25 Taima okallugbigigivse arssersóutit attorlugit; nedliutsomárporle arssersóutit attussennagit okallugbigissægause, Atátagale okautigilluinnaissauara illivsenut. 26 Udlok

taivna nedliupet tuksiaissause attemne. Okarbigingilauselo; Atátamut tuksiutsomauluse; 27 Atátab nangminek assamasse, assagausinga, operællungalo Gudemit pirssunga. 28 Atátamit annirsunga, nunamullo pirssunga; nuna ama kemmekomárpara, Atatamut aularlunga. 29 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Atta, mãna okallukluinnarpotit, arssersóumiglo okallungilatit. 30 Mãna illissimauautigit, tamarluinnaisa nællungikittit, appersoriakaratillo. Taimaitomik operautigit Gudemit annirsotit. 31 Iesusib tava akkiei: Mãna operpose. 32 Atta, nedliutsomárpok, merssakullo nedliusimavok, tamause ingmikortarluse siamartissause, uangalo kissingorollungalo kemmeissauausinga, merssa kissiméngitsunga, Atátab neijormanga. 33 Taima okallugbigause, illumne ullapisautekarkolluse. Nuname koksellangãrpose, tupedleritsele, ajugáugama sillarsoarmut.

KAP. XVII.

Iesusib nãksaungitsub Ajokærsoirsónivta ajokærsukenne, opertortænnelo tamasa, Atátaminut tuksiupei okautsinnik tængekautelingnik sillab nãgatiksanut aglæt.

Taima Iesuse okarame, killangmut adlorpok, okalluklunelo: Atátak, mãna nedliupok, Ernerit ussornarsiuk, Ernerpitsõg ussornarsekollutit; 2 Nálegáutinauko innungnut tamannut, tamasa, taursomunga tunniursettit, taursoma tunnekollugit innursúmik nãksaungitsomik. 3 Tamannale innursútávok nãksaungitsok, kissivit opernartóvlutit Gudióvluartotit illissarællutit, aulartitello Iesuse Kristusiúrsok illissarællugo. 4 Nuname ussornarsigivkit, uamnullo pekkorset nãmaksigiga. 5 Atátangá, mãnalo illingne ussornarsiniænga, kaumarsomik pigirsamnik, sulle illingnétuarama, nunakangikadlarmet. 6 Atternik nællojungnærsipakka innuit, uamnut tunniursettit, sillarsúb innueenit kennikettit. Pigigalloarittit, uamnullo tunniupettit, okautsissillo taukkoa puigornauærpeit. 7 Mã-

nalo nællungileit, tamasa uamnut tunniursettit, illingnit pirssut. 8 Okautsit, uamnut tunniursettit, tunniumigikka taukkonunga, taukkoalo operællugit torkoreit, illomullo illissimalerãnga illingnit pirssunga, operlutiglo, aulartikingma. 9 Taukko tuksiupakka, sillarsúblo innuee tuksiungilakka, taukkole, uamnut tunniursettit, idlit merssa pigigaukit. 10 Pikkalo tamasa pigattit, pissitsõg pigakka, taukkonungalo ussornarsiunga. 11 Uangalo nunamétsungnærpunga, okkoale sulle nunaméput, uangalo ornikpaukit. Ajunginek Atátangá, sernigigit atterne, tunniursettit uamnut, attausiókollugit, sordlo uaguk. 12 Nuname neijorlugit pigaukit, párigikka atterne. Uamnut tunniursettit sernigigikka, taukkonangalo tammartokangilanga, tammartok kittornak kissime, (tammarsimavok) agleket erkokollugit. 13 Mãnale ornikpaukit, taimalo okallukpunga, sulle nunamétillunga, okkoa tipeitsursusera pigituinnarkollugo illumingne. 14 Okausernik tunnigikka, sillarsúblo innuisa taukko umigirsareit, illaginginamikik sillarsúb innuisa, sordlo uangatõg sillarsúb innuisa illagingikãnga. 15 Okko nunamit pærkollugit tuksiungikalloarpakka illingnut, ajortomille sernigekoakka illingnut. 16 Sillarsúb innuisa illagingileit, sordlo uangatõg sillarsúb innuisa illagingikãnga. 17 Opernarsusernik ajorungnærsikit, okautsissit opernartóput. 18 Sordlo aulartikingma nunamut, taimatõg aulartiniakka sillarsoarmut. 19 Taukko pivlugit uamnik nangminek tunniursiunga tokkotæksainængorlunga, taukkotõg illungersoinnartomik ivlernarsekollugit.

20 Illingnulle taukkoinnait tuksiungilakka, uamnulle operomártuttõg taukkoa okauseenik, 21 Taukko tamasa attausiókollugit, sordlo idlit Atátak illumnétuarpotit, uangalo illungnétuarlunga; taimatõg taukko attausióvluinnarkollugit illuvtingne, sillarsúb innuee operkollugit, aulartikingma. 22 Ussornartorlo, uamnut tunniurset, tunniukigatõg taukkonunga, attausióvluiunarkollugit, sordlo uaguk attausiúrsoguk, 23 Taukkonanétuarlunga, illumnétuarlutillo: taukko

attausióvluinnarkollugit, sillarsúblo innuee illissimalerkollugit, aulartikingma, taukkolo assauettit, sordlo assauarma. 24 Atátangá, uamnut tunniursettit neijukamnétuarkoakka, ussornarsusera tekkokollugo taukkonunga, tunniurset uamnut; idlit merssa assagingma, nuna tungauvilersinnago. 25 Illuartuinnartorsoak Atatangá, sillarsúb innuisa illissaringilátit, uangale illissaraukit, taukkoalo illissimagiæt, aulartikingma. 26 Atterniglo taukko nællojungnærsipakka, amalo tamättominga nællojungnærsitsomáriakka, uamnut assærsutsit taukkonanétuarkollugo, uangatõg taukkonanétuarlunga.

KAP. XVIII.

Iesuse tokkokorsirsunnut pissinekarpok, kellersornekarlunelo, unnattarnekarlunelo misserratiginekarpok; Pilatusib pidlagæksáusugingikalloara, Barrabasele ipperarpa.

Iesuse taima okallusssærame, iglorperksoarnit anniok ajokærsukenne illagællugit, kuub, Kidronmik attiglub, igdloanut pivlune, nautsévik terssanémet, terssunga Iesuse isserpok, ajokærsukenne illagællugit. 2 Iudasible pissitsirsætta nællunginiatõg nautsévik tamanna, Iesuse kabsersoarnik terssunga pirssartarmet ajokærsukenne illagællugit. 3 Iudasib tava sorssuktorperksuit, Pellessiunerillo Farisæerillo kivgeit, illæsserigamigit, terssunga piok illagællugit taukko nennerursirsartut, kodlelirsartullo, pænnalirsartullo. 4 Iesusible anniautigirsæksenne tamasa illissimagamigit, anniok, okallugbigællugillo: Kina ujarpissiuk? 5 Akkiæt: Iesuse Nazaremio. Iesusib okarbigei: Uangávunga. Iudasible pissitsirsætta merssa neijoriei. 6 Uangávunga, Iesusib okarbigimattik, kingomorlutik utterærsorlutiglo nunamut niverput. 7 Ama tava appersorpei: Kina ujarpissiuk? Akkiæt: Iesuse Nazaremio. 8 Iesusib sápei okalluklune: Uangáursunga terssa, okaukivse. Uanga tava ujarussinga, okkoa aularlit. 9 Okautsinne merssa erkorkogamigit, ima okarame: Uamnut tunniursarnik tammar-

tokangilanga. 10 Simon Petruse tava pænnakarame, ammua, pellessiunerublo kivga pænnaua, tellerpiætta tunganik siutárpa, kivgarlo tauna Malkusemik attekartok. 11 Iesuse tava Petrusemut okarpok: Pænnet innanut mangugúk. Ermutsib imma immissengilara, Atátama tunniursa uamnut?

12 Innuperksuille, sorssuktullo nálegætta, Iudillo kivgeisa, Iesuse tigulerpæt, kellersorlugolo. 13 Hannasemullo pissekārpæt, Kaifasib sekkianut, taivna pellessiunerromet okkiok tamanna. 14 Terssaivna Kaifase Iudinnut okalluktok, illuartok unnerlugo, innúb attautsib innuit tokkotigippagit. 15 Simonib Petrusible, ajokærsukablo adlab Iesuse mallikpæk kingornanit. Ajokærsugak tauna tekkornartáunginame pellessiunermut, Iesuse aiparællugo isserpok pellessiunerub iglorsoánut. 16 Petrusele issertarbiub sillatanétok. Tava ajokærsugak taivna, pellessiunermut tekkornartáungitsok, anniok, arngnarlo, issertarbiub pársirsa, okallugbiga, Petruselo issertipa. 17 Tava arngnab taursoma, issertarbingmik pársirsub, Petruse okarbiga: Innúb taursoma idlitsōg ajokærsugaringilátit? Akkia: Taunáungilanga. 18 Kivgelle terssanétut, ingnek ikkomatikæt, kejārserlutiglo, kejanarkemet. Petrusele akkornænnétok, kejārserlunelo. 19 Pellessiuneruble Iesuse appersorpa ajokærsugeinik, ajokærsuteiniglo. 20 Iesusib tava akkia: Innuit tamasa tussartillugit okalluktunga. Nungullunga ajokærsoiniartunga illiniartarbingme nálekbingmelo, Iudit tamarmik terssunga kattissimarsarmætta, irssertorlungalo okallungisainartunga. 21 Saog tamattominga appersorpinga? Okautsimnik tussartut appersorkit, okautsikka taukkoa illissimaueit, kannongétomigloneet okallugbigangauvtik. 22 Taimale okalluktillugo, kivget neijortut illætta, Iesuse erksārpa, okalluklunelo: Pellessiunek taima akkissauviuk? 23 Iesusib akkia: Okauserlukuma, sukutsia ajorpa, nællunæjaruk; illuartomigle okallukama saog erksārpinga?

24 Hannasible (Iesuse) kellersorsimaulugo aularukoa Kai-

fasemut pellessiunermut. 25 Simon Petrusele terssanétuarlune kejârsersok. Tava okarbigæt: Idlitsõg taursoma ajokærsugaringilátit? Missiarporle, okalluklunelo: Taunáungilanga. 26 Tava pellessiunerub kivgeisa illætta, angutib, merssa Petrusib siutægætta igdluætta, okarbiga: Nautsévingme neijorit tekkungikivkit? 27 Petrusele ama missiariok, tavainarlo tingmirset angutiviæt kardlorpok.

28 Iesuse tava Kaifasemit pissipæt iglorsoarmut kiglissiorbingmut; merssa udláursok. Taukkoale iglorsoarmut kiglissiorbingmut issingilet, ippegæsugællutik, anniviksiutiksak sauarak nerriomaulugo. 29 Taimaitomik Pilatusib annivigei, okalluklunelo: Kannongétomik okautiginerlukpissiuk innuk una? 30 Akkiæt, okallugbigællugolo: Ajortulliængipet una, illingnut pississengikalloarikput. 31 Pilatusib okarbigei: Illivse tava pissiuk, inneitsisselo malliklugit, ekkartóulugo pidlársiuk. Iudille okarbigæt: Uagut innungmik tokkotsinek sapperpogut. 32 Terssa erkussammætta Iesusib okausee, nællunæramiuk, kannongétomik tokkussægænne. 33 Tava Pilatuse ama isseriok iglorsoarmut kiglissiorbingmut, Iesuselo kákoa, ima appersorlugo: Iudit nálegaunerátit? 34 Iesusib akkia: Issumangnik taima okarpit, adlelloneet taima okautiginerpãnga illingnut? 35 Pilatusib sápa okalluklune: Iudióvunga? Ekkardlivit pellessiunerillo uamnut pissipátit, sullirsotit? 36 Iesusible akkia: Nálegauviga nunamit mattomanga pingilak; Nálegauviga nunamit mattomanga pipet, kivgama sernigissægallorpánga, Iudinnut pissitáukonnanga: Mãnale nálegauviga nunamit mattomanga pingilak. 37 Pilatusib tava appersorpa: Nálegaunerrovimme? Iesusib akkia: Okarauit, nálegaunerrovungame. Innungorlungalo nunamut pirssunga, seglosuirsút okautigællugo. Seglosuirsúmit pirssub tussarpa okausera. 38 Pilatusib okarbiga: Suname seglosuirsút? Taima okarame ama Iudinnut anniok, okallugbigællugillo: Pidlagæksáusugingilara una; 39 Illerkokarposele imaitomik, anniviksiorángause illivsenut anni-

sitsekorsarpausinga parnârusimarsut illænnik, mâna omiuga Iudit nálegauneræ̂nnik annisitsekovissinga illivsenut? 40 Tamarluinnarsoarmik tava niblingârput, okalluklutiglo: Tauna pinnago, Barrabasele. (annisekoarput) Barrabasele innungærsóursok.

KAP. XIX.

Iesuse ipperartornekarpok, kakkidlernekutinniglo kénariksunnik niakorusernekarpok, mittautiginekarlunelo kikkiektornekarpok; annernengærpok; illivermut illiæt.

Pilatusib tava Iesuse pia, ipperartorkollugolo. 2 Sorssuktuksello niakorutiksamik perdlaiput kakkidlernekutinnik kénariksunnik, niakoanullo ivertipæt, annoramiglo aukpadlâriksomik kadlerpæt, 3 Okalluklutiglo: Ullapisautekarit, assærsak Iudit nálegauneræ̂nná. Kénagullo erksârpæt. 4 Tava Pilatusib ama annigiok, okallugbigællugillo: Areiná, una annisipara illivsenut, illissimakolluse pidlagæksáusuginginauko. 5 Taima Iesuse anniok niakorutekarlune kakkidlernekutinnik kénariksunnik, annorakarlunelo aukpadlâriksomik. (Pilatusib) tava okarbigei: Areiná, iunuk una! 6 Pellessiunerille kivgello tekkogamiko, niblingârput, okalluklutiglo: Kikkiektoruk, kikkiektoruk kerssungmut sennerutelingmut. Pilatusib tava okarbigei: Illivse pissiuk, kikkiektorlugolo, uanga pidlagæksáusuginginauko. 7 Iudit akkiæt: Inneitsissekarpogut, tamakkolo inneitsissit malliklugit tokkussavok, ingminik nangminek Gudemut erneritiname. 8 Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, siorangâlerpok. 9 Iglorsoarmullo kiglissiorbingmut ama isseriok, Iesusemullo okalluklune: Sumit pivit? Iesusible akkingila. 10 Pilatusib tava okarbiga: Akkiomangilinga? Kikkiektorkoginnaulutillo aularkoginnagaukit, nællovinga? 11 Iesusib akkia: Uamnut nálegáuniarsinnaungikalloarpotit, pauanga tunninekangikuit pirssaunermik; taimaitomik uamnik illingnut pissitsirsok ajortokarnerrovok. 12 Tamattoma kingornagut Pilatusib

aularkoniaralloarpa. Iudille niblerput, okalluklutiglo: Tauna aularkoguko, Kaiserib ikkingutigissengilátit; ingminik nálegaunengortiniartok Kaiseremut akkerartorpok. 13 Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, Iesuse annisipa, ingillunelo ivksiauvingmut kiglissiorbingmut, ujaralingmik tairsamut, Ebræerille tairsaræt, Gabbatamik. 14 Udlok merssa opellungarsarbik anniviksiorbingmut nedliupok, udlub nællunærkota arbeningolermet, Iudinnut ima okarpok: Areit okkorseá, terssa nálegaunerse. 15 Taukkoale niblingārput okalluklutik: Pæruk, pæruk una, kikkiektoruk kerssungmut sennerutelingmut. Pilatusib tava okarbigei: Nalegaunerse kikkiektussauara? Pellessiunerit akkiæt: Kaisere kissiet nálegaunerárput, adlakarata. 16 Pissipa tava taukkonunga, kikkiektorkollugo senningarsomut. Iesusele tiguæt aularullugolo.

17 Senningarsonelo erssukpa, annivlunelo nunamut, niakortóumik tairsamut, piok, Ebræerille tairsaræt, Golgatamik. 18 Terssane kikkiektorpæt senningarsomut, adlæktōg marluk taursomunga illagitillugik igdluktukut, Iesusele akkornængnetillugo. 19 Aglekelle, kollanut ivertitækset, Pilatusib aglekpei, senningarsomullo ivertillugit, aglekello imaitut: Iesuse Nazaremio, Iudit Nálegaunerāt. 20 Agleket okko kollanétut Iudit amerdlasút attuarpeit; Iesusib kikkiektorsimauvia kannekemet iglorperksoarnit. Agleksimapullo Ebræerillo, Grækerillo, Latinerillo okauseenik. 21 Tava Iudit pellessiunereesa Pilatuse okarbigæt: Aglekennek, Iudit nálegaunerænnik; imale aglegit: Iudit nálegaunerigænne unnersok. 22 Pilatusib akkiei: Aglekakka agleræpakka terssa. 23 Sorssuktukselle Iesuse kikkiektorsimagamiko, annorei pieit, auiklugillo sissamangortipeit, sorssuktuksenuut sissamænnut nāmaktillugit, taimatōg kallipa pigiæt. Kallipale killukangimet, nuersægáulune tamarme sammunga aglæt; 24 Tava ingmingnut okallukattigeekput: Auinnago una, immerartarlutale piniartigo, immiarsirsub kissime pigissaua. Agleket

merssa erkussammætta, ima okartut: Annorarsakka augorpeit ingmingnut, kalliparalo immerautigæt. Taimailiorput sorssuktukset. 25 Iesusible senningarsoætta sennianétut arngna, arngnættalo kattenguta, Maria, Kleofasib nullia, Maria Magdalenalo. 26 Arngne Iesusib tekkogamiuk, ajokærsugarlo assærse sennianétok, arngne okarbiga: Arngnak, areit terssa ernerit. 27 Kingorna ajokærsugak tauna okarbiga: Areit, terssa arngnet. Terssangainarlo ajokærsukab ingminut pissipa. 28 Kingornalo, Iesusib illissimagamigit tamasa nãmaksisimarsut, agleket erkokollugit, okarpok: Immerosukaunga. 29 Nappartak merssa terssanétok sérnartomik immalik. Milluartok tava sérnartomut missukpæt meitsektillugo, Isopemullo kappullugo karnanullo pivlugo imminiarpæt. 30 Iesusiblo immek sérnartok pigamiuk, okarpok: Mãna nãmaksisimavok, niakelo okkupa, annernengærlunelo.

31 Udlorle taivna opellungarsarbiómet, timeit assingarsut okko Iudit senningarsométuarkunginamikik, Sabbate tauna angekemet, tava Pilatuse innelerpæt, taukkoa saurngit næblorkollugit, akkartekollugillo (senningarsunnit). 32 Sorssuktukset tava næbloriartorpeit siudliub aipættalo kikkiektortisimakattikit saurngægik. 33 Iesusemulle pigamik, tokkorsorlo tekkogamiko, saurngee næblungileit; 34 Sorssuktukselle illætta kallugiarsoarmik sennera angmarpa, erngerlutik tava auglo immerlo terssanga kõlerpuk. 35 Tamattomingalo irssigirsub okautiga tamanna, okauseelo opernartóput, taunalo illissimavok, seglosuitsomik okallukame, illivsesõg operkolluse. 36 Merssa taimaiserpok, agleket erkokollugit, imaitut: Saurngee næblussengilesse. 37 Adlettõg agleket ima okariput: Kappirsamik inna irssigissauæt. 38 Iosefele, Arimatiamit pirssok, Iesusemuttõg ajokærsugáursok, umnit irsserartursakut, Iudit erksigigamigit, tauna Pilatusemut tuksiariartorpok Iesusib timanik assingarsomik, akkartitsomaulugo. Pilatusiblo pekkomanne, Iesusib tima assingarsok tava akkartipa. 39 Nikodemusesõg, siornáumet unnuarsiorlune Iesuse-

mut pirssartok, mãna tikkiniok; taursomalo Mirrhillo Aloelo akkuneksimarsut, 100 okumeilutættut okumeitsigirsut, tikkiupei. 40 Tava Iesusib tima assingarsok piæk, annoraksennullo sátunnut immullugo, tippigiksaumiglo tennipæk, Iudit illerkuinnik, illirsirsarángamik. 41 Kikkiektorbiættale erkane nautsévekartok, terssanelo nautsévingme illivektákkariok, sulle attornekangisainartomik. 42 Terssunga Iesuse illiæt, Iudit opellungarsarbiætta udloa nedliumet; illivek tauna kannekemet.

KAP. XX.

Iesuse tokkorsunnit makkiname, Maria Magdalenamut tekkotekärpok; adlennut ajokærsukaminut sakkomerpok, Tomasemullo.

Sabbatit illænne udlákut, sulle tärmet, Maria Magdalena illivermut piok, ujararlo illivermit pærsimarsok tekkoa. 2 Tava akpallune Simon Petrusemut, ajokærsukamullo adlamut, Iesusib assærsanut, piok, okarbigællugillo: Nálegak anlarupæt illivermit, sumullo illinerpæt nælloarput. 3 Tava Petruse ajokærsugarlo adla, aularlutiglo illivek ornikpæt. 4 Tamangmigle merssa akpakattigeekpuk, ajokærsugarle adla Petrusemit okillanerrógame, siudlióvlune illivermut piok; 5 Illuanullo itsuarame, annorakset sátut terssanétut tekkoei, isseranele. 6 Tava Simonib Petrusib mallikpa, illiverlo isserbigigamiuk, annorakset sátut terssanétut tekkoei. 7 Annoraminerle, Iesusib niakoanut mattugisimagalloak, annoraksennut sátunnut illisimangitsok, ingmikulle kugluksimarsok. (tekkoa) 8 Kingorna tava ajokærsugaktõg adla isseriok, siudlióvlune illivermut pirssok, tekkovlugolo opera. 9 Sulle agleket, tokkorsunnit makkitsomártomik unnersut, nællogamikik. 10 Ajokærsukæk tava angerdlaripuk illamingnut.

11 Mariale illerrub sillatanétualerlunelo kejavok. Kejagame, illerrublo illuanut itsuarame, 12 Engelik marluk, kakkortunnik annoraglek, ivksiarsuk tekkopek, attausek

niakoætta innane, aipalo issigeisa innænne, Iesusib timætta assingarsub innigigalloane. 13 Taukkoalo ima okarbigæk: Arngnak, saog kejavit? Akkipek: Nalegara aularumarssuk, sumullo illinerpæt, nællogauko. 14 Taima okarame, keviarpok, Iesuselo senniminétok irssigillerpa, merssa Iesusiósugingika. 15 Iesusib tava okarbiga: Arngnak, saog kejavit? Kina ujarpiuk? Nautsévilliortósugigamiuk, okarbiga: Nálegak, idlit aularukuko, sumut illigit, okarbiginga-eit? Piartoromárpara tava. 16 Iesusib okarbiga: Maria! Tava keviarlune okarbiga: Rabbuni; terssa imaipok: Ajokærsoirsok! 17 Iesusib okarbiga: Aktoriaurnanga, sulle pauunga Atátamnut pinginama. Kattengutimnulle aularit, okarbigællugillo imænna: Atátamnut Atátauvsinullo, Gudimnut Gudivsinullo pauungnaromárpunga. 18 Maria Magdalenab tava ajokærsuket okarbigiartorpei: Nálegak tekkogiga, taimalo okarbigãnga.

(Evangelium am 1 Sontag nach Ostern, Quasimodogeniti.)

19 Sabbatemele taivrsomane unnungmet, ajokærsuket kattissimamætta, mattutiglo parnãrsarlugit, Iudit erksigigamikik, Iesusib tava tikkipei, akkornænnullo pivlune, ima okallugbigei: Ullapisautekaritse! 20 Taimalo okarame, arksenello sennerkelo niptarpei taukkonunga; tava ajokærsuket tipeitsungãlerput, Nálegak tekkogamiko. 21 Iesusiblo ama okarbigigiei: Ullapisautekaritse! Sordlo Atátama aulartikãnga, taimatõg aulartiniause. 22 Taimalo okarame, sudluarpei, okallubigællugillo: 23 Annernek ajunginek pigissiuk; issumakærbigirsesse ajorteinik, issumakærbigirsáussaput, issumakærbigingisesselo ajorteinik, issumakærbigirsáussengilet.

(Evangelium am St. Thomas-Tage.)

24 Tomasible, marlulliamik tairsab, arkanek marluk illætta, neijungikei, Iesusib tikkimagit. 25 Taimaitomik adlet ajokærsuket ima okarbigæt: Nálegak, tekkogikput. Akkieile okallugbigællugit: Arkseissa kikkiektornereet tekkungikukit, tikkeralo illingikuko kikkiektornereenut, arksakkalo illing-

ikukit sennerætta illuanut, operiomangilara. 26 Udlullo arbenek pingasungormætta, ajokærsugei ama terssane kattissimarsut, Tomaselo illagæt. Iesuse tava, mattut parnãrsimatillugit, akkornænnut piok, ima okalluklune: Ullapisautekaritse! 27 Ama Tomasemut okarpok: Tikkerit kairsuk arksækkalo kemmerdlorkit, arksettillo issætorkit, sennerkamalo illuanut illikit, opingitsungnærlutillo, operille. 28 Tomasib tava akkia, okallugbigællugolo: Nálegara, Gudigalo! 29 Iesusib okarbiga: Tomaseá, tekkogangma, operpotit. Ussornakaut opertut, umnit tekkunningitsut: 30 Adlenniglo amerdlasórsoarnik Iesuse ussornartulligiok, ajokærsukenne irssigitillugit, agleksimangitsunnik makpersekenne makkonane. 31 Tamakkoale agleksimaput, operkolluse Iesuse Kristusiómet, Gudib Ernera; taursomungalo opernermik innursútekarkolluse taursoma akkane.

KAP. XXI.

Ajokærsukenne Iesusib sakkomerbigei Tiberiasib immætta erkane; Petruse assængärlugo okallugbiga; agleket makkoa nãgateit.

Mattoma kingorna ajokærsukaminut Iesuse ama sakkomeriok, Tiberiasib immætta erkane: imailunelo sakkomerpok: 2 Simon Petruse, Tomaselo, marlulliamik tairsak, Natanaelo, Kanamit Galiæamétomit pirssok, Zebedæusiblo ernæk, adlæglo marluk ajokærsugeisa illægik, taukkoa tamarmik attautsimétut. 3 Simonib Petrusib tava okarbigei: Karksurseiartussaunga. Taukkoa sápæt okalluklutik: Illagiomauautigit. Umiaitsiamut tava erngerlutik ikkiartorput; unnuarlo tamanna angeluktorput. 4 Mãnale kausimalermet udlávlune, Iesuse immab sinnane kikkartok; ajokærsugeisale merssa Iesusiósugingilæt. 5 Tava Iesusib okarbigei: Kittornængoakka, nekkiksakarpisse? Akkiæt: Nãga. 6 Okarbigeile: Karksutisse umiaitsiab tellerpiætta tunganut nelluksigik, tava aulisægaro-

márpose. Nellukpeit tava, karksuseilutiglo, aulisægarperksoarnillo ammunek ajulerieit. 7 Ajokærsugak, Iesusib assærsa, tava Petrusemut okarpok: Terssa Nálegak. Simon Petruse Nálegáursomik tussarame, annorarse sátok uinekune attiva tammakanginame, immanullo kirkserlune. 8 Adlelle ajokærsuket umiaitsiakut nunaliput, nuna ungesigungnæramiko, ablornerit 200 ungesiksigaut. Karksutillo aulisakennik immaglit kallipeit. 9 Niugamik, aumet ikkomarsut, aulisækello timmiursarlo, kænnut illissimarsut, tekkoeit. 10 Iesusib tava okarbigei: Kaitsisitse aulisæket illeinik mãna ammursauvsinik. 11 Simon Petruse niusimagame, karksutit, aulisægarsoarnik immaglit kakkipei nunamut, aulisækello amerdlarsuseet 153-iórsut. Naug taima amerdlatigirsógalloarmætta, karksutit alliktungilet. 12 Iesusib tava okarbigei: Nerriartoritse. Ajokærsugeisale tamarmik appersornek sapperpæt: Kináuvit? Illissimagamik Nálegáursomik. 13 Timmiursak tava Iesusib tiguiartorpa, tunniullugolo taukkonunga, taimatõg nerpik. 14 Tamerssa pingajuksanik Iesuse sakkomersok ajokærsukaminut, tokkorsunnit makkiname kingorna.

15 Nerrigamik soraramik, Iesuse Simon Petrusemut okarpok: Simon, Ionasib ernera, okkonanga assænnerrovinga? Akkia: Ap, Nálegak, assagivkit, illissimauárma. Okarbiga: Sauangoakka pariniarkit. 16 Aipæksanik ama okarbiga: Simon, Ionasib ernera, assauvinga? Akkia: Ap, Nálegak, assagivkit, illissimauárma. Tava okarbiga: Sauakka páriniarkit. 17 Pingajuksanik tava okarbiga: Simon, Ionasib ernera, assauvinga? Tava Petruse allieisulerpok, pingajuksanik okarbigimanne: Assauvinga? Akkivlugolo okarbiga: Nálegak, tamarluinnaisa nællunginaukit, nællunginiármatõg assagivkit. Iesusib tava okarbiga: Sauakka páriniarkit. 18 Illomut, illomut, okaupaukit: Innusukauit, idlit nangminek ketterusertotit, piomarsarnullo aulartotit; uttokalliguille arksettit issæktoromárpettit, adlablo ketteruseromárpátit, piomangisarnullo

pississauátit. 19 Taimale okallukpok nevsuiaromagamiuk, kannongétomik tokkuksamik Gude nersorissæga unnerlugo. Taimale okallukame, okarbiga: Mallinga.

(Evangelium am St. Iohannis-Tage des Evangelisten.)

20 Petrusele keviarame, ajokærsugak Iesusemik mallingniktok tekkoa, Iesusib assærsa, tullortok taivna sekkénut, unnukut nerrisillutik, imalo okartok: Nálegak, pissitsirsok illingnik kina?

21 Tauna Petrusib tekkogamiuk, Iesuse okarbiga: Nálegak, uname suksaua? 22 Iesusib akkia: Terssanétuarkogauko, tikkissinnanga, sugaiuk tamanna. Idlit mallinga. 23 Tamanna pivlugo kattengutigeet imaitunnik okausekalerput: Ajokærsugak una tokkussengilak. Iesusible okarbigingika, tokkussengitsok unnerlugo, imale okartok: Terssanétuarkogauko, tikkissinnanga, sugaiuk tamanna. 24 Terssa taivnáursok ajokærsugak, makkoninga okautiginniktok, makkolo agleksimauei. Okauseelo opernartut illissimauauvut. 25 Adlettõg Iesusib sullirsei amerdlagiput, tamakkole tamasa kingudlereeksarlugit tailugit aglengnekaissappætta, issumakarpunga, makperseket tamakkoninga aglegækset sillarsúb innuisa siunersissengitsugællugit. Illomut.

TERSSA.

IESUSIB AULARTITEISA

APOSTELIT SULLIRSEIT.

KAP. I.

Iesuse killalliarpok; Mattiase kennernekarlune Apostelingortinekarpok.

(Epistel am Christi Himmelfahrts-Tage.)

Assærsara Teofiluseá, okalluktuarirsakka siudleet nãmaksigikka, Iesusib sullirseinik tamannik, pinialerame ajokærsoilerlunelo, 2 Udlok merssa kangattarbikse tikkillugo, Apostelit kennikenne okaukadlaramigit Annernekut ajunginekut. 3 Anniartitsungnærame kingorna umarlune taukkonunga sakkomersok, tamannik pillirsaminik, udlullo 40 tekkotitaraursok akkornǽnne, okallugbigirsarlugillo Gudib nálegauviarnik. 4 Taukkolo attautsimut kattissimatinamigit, okaupei, Ierusalem kemmekkonnago, Atátable unnersóutanik nautsorsoiniarkollugit, tamattomingag-õg uamnit tussartose. 5 Iohannese merssa immermik koirsiok, illivsele ivseligame koinekaromárpose Annernermik ajunginermik. 6 Kattissimarsulle taukkoa appersorpæt, okalluklutiglo: Nálegak, mãnakut Israelib nálegauvia ama illuarsissauviuk? 7 Akkieile: Tamattoma nedliubiksa nællunærkotiksaloneet illivsenut nællunæriakangilek, tamanna Atátab piomármago pirssaunerminik; 8 Illivsele Annernerub ajunginerub, illivsenut pirssuksab, pirssaunera pissauarse, okautigissauausingalo Ierusalemme, Iudæamelo tamanne, Samariamelo, sillarsúblo issoanut aglæt. 9 Taimalo okarame sorarame, pauunga kangattartipok tekkuksáulune, irssigitillugillo nuiab kangattaupa erssitsungnærsillugo. 10 Killangmullo kangattartok ardlorbigimarssuk irssigiuarlugo, atta, angutik kakkortunnik annoraglek senniǽnnétuk;

11 Ima okalluktuk: Okkorse, angutit Galilæamiuná, saog killangmut ardlungauarpisse? Iesuse tauna, illivsenit killangmut kangattartitok, tikkitsomáriok, sordlo irssigigikse killangmut pirssok. 12 Tava Ierusalemmut utteriput, kakkamit, orksûrsaliksamik tairsamit, tauna Ierusalemmit kannitok, Sabbatemelo pissuktuartut kigligbigirsartægættut ungesiksigau. 13 Terssungalo pigamik, innemut kallianétomut majoarput, terssanétuarpullo, imaitut: Petruse Iakolo, Iohanneselo Andreaselo, Filippuselo Tomaselo, Bartolomæuselo Matteuselo, Iakolo, Alfæusib ernera, Simonlo Zelotese, Iudaselo, Iakub kattenguta. 14 Taukkoa tamarmik attautsimétuinnartut issumakattigeeklutik tuksiartarlutik kenursarlutiglo, arngnettõg illagællugit, Marialo, Iesusib arngna, kattenguteilo.

(Epistel am St. Matthias-Tage.)

15 Udlullo taukkoa-étillugit, Petruse nækkoipok ajokærsuket akkornænne, terssanelo kattissimarsut merssa 120-iúrsut, imalo okallulerpok: 16 Okkorse angutit kattengutigeená, agleket merssa, siornagut Annernerub ajunginerub okauserirsei Davib karnagut, erkoriakartut, Iudase pivlugo, tauna Iesusemik tigussirsut siudleræt. 17 Uagutinúllo illagititáursok, uagullo aulartitakattigigikput. 18 Taursomalo nautsévik piniara akkiksamik illuangitsomik, ingminiglo nivingartok, nakkaramelo karkpok, erdlaueelo aglæt annisimaput. 19 Tamannalo tussaumaleræt Ierusalemmiut tamarmik; taimaitomik nautsévik tauna okautsimingnik tairsaræt, Hakeldamamik, terssa imaipok: Aub nautsévianik. 20 Makpersekenne erinnalingnik tuksiautelingne, ima agleksimamet: Inna kemmegáukile, inniginekaissennanelo innungmik, adlablo simnerliuk ajokærsoirsónerovlune. 21 Taimaitomik, angutit taukkoa illagituinnarmattigut, Nálegak Iesuse akkornautinétillugo sakkirsok tamattigut, 22 Terssa, Iohannesib koirsivianit pillerlune, udlorlo uautinit kangattarbikse tikkillugo, mãna pirssariakarpok, taukkoa illæt okaursekattigissægikput umarsusianik. 23 Marluk tava ingmikor-

tipagik, Iosefe, Barsabasemik tairsak, Iustusemik, attekoselik, Mattiaselo; 24 Tuksiarlutiglo ima okallukput: Nálegak, umættinnik tamannik illissimarsotiná, okkoa ardlæk kenniket nællunæruk, 25 Kivgæksáukollugo aulartitæksáukollugolo, Iudase simnerlugo, tauna taimaitsungnærmet, pivingminut áularlune. 26 Immerautigagik tava, Mattiaselo erkorlugo, taunalo illagititáulerpok Apostelinnut arkanelingnut.

KAP. II.

Ánernek ajunginek aulartitennut piok ussornartomik, Petruse okallukiksarlunelo narkiksoiok; amerdlasoperksuit Iesusemut sainiarput.

(Epistel am heiligen Pfingst-Tage.)

Annernerub ajunginerub udloa tava nedliusimamet, tamarmik issumakattigeeklutik attautsimétut. 2 Terssangainarlo siorsuksúb killangmit tikkipei, sordlo annorersúb siorsuksoætta, iglolo neijugæt tamakerpa. 3 Okkello ingmikórtut ikkuelleksimarsuttun-étut tekkonarput taukkonane, taursomalo tamasa nungullugit orniklugit innigei. 4 Tamarmik tava Annernermik ajunginermik illumiukalerput, okallulerlutiglo okautsinnik adlennik, Annernerub taima okalluktungortimattik. 5 Ierusalemmele Iudekartok angutinnik, Gudemut nálektunnik, innungnit tamannit, killaub attanétuunit, pirssunnik. 6 Nippelo tamanna tussartimet, innuperksuit kattillerput, annilangálerlutiglo, tamarmik merssa ingmikórlutik okautsisik tussaramikik, taukkoa attormattigik. 7 Tamarmigle annilárput, aijaisórlutiglo ingmingnut okallukattigeekput: Atta, okalluktut okkoa, tamarmik Galilæamiúngilet? 8 Kannongme tamauta ingmikórluta tussarbigirsarauvut nangminevtinik okautsivtinik, merssa innungorbivtine okauserinekartunnik? 9 Parteremiógauta Mederemióvlutalo, Elamiteremióvlutalo, nunakarautalo Messopotamiame Iudæamelo, Kappadoziamelo, Pontomelo, Assiamelo, 10 Frigiamelo, Pamfiliamelo, Egip-

teunmelo, Libiniblo erkane Sirenib tungane, tekkornartávlutalo Romiut. 11 Iudióvlutalo, Iudekattigirsungortóvlutalo, Kretermióvlutalo, Arabermióvlutalo; Uagut tussarpauvut okko okalluktut Gudib ussornartullirseinik, okautsivut attorlugit. 12 Tamarmik tava annilárput, issumettiglo nekkimatillugit, ingmingnullo okallukattigeeklutik: Kannongélissaua tamanna? 13 Illeille tamanna pivlugo mittekput, okalluklutiglo: Sillæroput, Weinemik tungosungnitsomik immeramik. 14 Petruse tava, arkaneglit illagællugit, nækkoipok, torklulerlunelo ima okallugbigei: Okkorseá, Iudit, assærsená angutit, Ierusalemmiullo tamauseá, tamanna nællojungnæissauarse, okautsikkalo náleksigik, imaitut: 16 Sillærosimangilet okkoa, taima issumakærbigirsesse, merssa udlub nællunærkota aitsait pingasungormet; 18 Terssávorle Profetib Ioelib itsak okautigirsa, imænna: 17 Gude ima okarpog-õg: Udlut kingudleet nudliupætta, innungnut tamannut Annernera koilugo pissauara; ernisselo pannisselo erkotuksennik okallussaput, nukakpiartængoesselo tekkorsakaissaput, ittoesselo sinnektugakaissaput; 18 Udlullo taivkoa nedliupætta, kivgamnut, angutinnullo arngnennullo, Annernera koilugo pissauara, taukkoalo erkotuksennik okallussaput; 19 Pauanelo killangme ussornartulliaissaunga, sammanelo nuname nællunærkorsoarnik piniaissaunga, aungmik, ingnermiglo, ingnerublo pyoanik; 20 Sekkenek adlangorlune tãrtórsoægussavok, anningarlo auktut aukpadlártuugussavok, Nálekab udlorsãrsoa tekkuksáursok nedliutinnago; 21 Tavalo imaissavok: Nálekab akka tailugo tuksiartok, pidluartungoromárpok. 22 Angutit Israelittiná okkorse, okautsit okko náleksigik: Iesuse Nazaremio, angut, Gudemit pirssok, akkoruauvsine pikkunartullirsok, ussornartullirsorlo, Gudib taimailiortimanne, sordlotõg illivse nangminek illissimauarse; 23 Issoanit merssa Gudib taima pekkomanne, tunniutok tava; taivna illivse tigukoarse ajortulliartut arkseinik, senningarsomullo kikkiektortiparse tokkollugolo. 24 Taivnalo Gudib umartika, anniaissærsillugolo

tokkungajungnærsika, merssa (tokkub) pirssauneranésinnaungimet illomut. 25 Davib ima okautigimago: Nálegak irssigitumnariga, tellerpima tunganémet, aulajængersinekarkollunga; 26 Taimaitomik umættiga tipeitsukpok, okkaralo kujavok; timigatõg kassuérsaissammet uttakilune; 27 Tarniga merssa tokkométuarkussenginauko, ajungitsorirsello irvsoinængorkussenginiet; 28 Arvkotiksenniglo innursúteleingnik unnersóupárma, kénauvillo sáne tipeitsungãrnartokartissauárma. 29 Assærsená kattengutigeet angutit, illivsenut okallukluinnarkogissinga siudlivtinik atátautinik Davimik: Tauna tokkovlunelo illirsáursok, illergvalo uautinépok sulle tamerssa udlome. 30 Profetiógamelo, Gudiblo illomornartomik unnersóumanne, illisimarsok imaitomik: kinguæksame illæt ivksiauvingminut ingekorsáussammet, 31 Tamannalo siornagut tekkordlora, Kristusiblo umarsusiksa tokkorsunnit okautiga, tarnalo tokkométuarkorsáungimet, timalo irvsoinængorkorsáungimimet. 32 Iesuse tauna Gudib umartimago, tamattominga tamauta okautiginiktóvogut. 33 Mãnalo Gudib tellerpianik kodlarsimagame, Atátamillo pissimagame unnersóutigirsamik Annernermik ajunginermik, tava tamanna koilugo pia tekkorsarse tussægarselo. 34 Davi merssa killalliængitsok, imale okarpok: Nálegara Nálekab okarbiga: Tellerpima tunganut ingitit, 35 Kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut. 36 Taimaitomik mãna Israelib kinguei tamarluinnarsoarmik illomut illissimaissauæt, Iesuse tauna, senningarsomut ivertitarse, Gudib nálegangortika Kristusingortillugolo.

37 Tamannale tussaramiko kiblirsutigæt umættimikut, Petrusemullo adlennullo Apostelinnut okarput: Okkorseá, angutit, assærset kattengutigeet, sullissaugut? 38 Petrusib tava okarbigei: Sainiarluse adlamik issumakaritse, koekolluselo tamause Iesusib Kristusib akkane, ajortisse issumakærnekarkollugit; Annernerub ajunginerub tunnirsúta tava piomárparse. 39 Illivse merssa, kittornauvselo, piksararse unnersóut tamanna, tamarmiglo ungesiksométut, Gudib Ná-

legauta kákojomarseisa. 40 Adlenniktõg okautsinnik amerdlasúnnik (Petrusib) nællunæjarbigællugillo kajumiksarpei, okalluklunelo: Annaukolluse kemmektiniaritse innungnit okkonanga okausereetsunnit. 41 Okauseeniglo nálekomadlártut koekoput tava, udlorlo tauna opertut illatãrput 3000-nik.

42 Apostelillo ajokærsúteit taukkoa malliktuinnarpeit, illageeksimaulutiglo, timmiursello augorlugit, tuksiartarlutiglo. 43 Tamarmiktõg innuit erksilleriput, Apostelillo kabsersoarnik ussornartorsoarnik nællunærkorsoarniglo piniartarput. 44 Opertungortullo tomarmik attautsimétartut, pissiglo tamasa illængersarkattigeit. 45 Pissiglo perkotitiglo niukotigirsareit, tunniutarællugillo tamannut, merssakut ajorsartunnut. 46 Udlullo tamasa illageeksuarlutik attautsimétut nálekbingme, timmiursarlo augorpæt iglunne tamanne; 47 Nerrirsarlutiglo Gude ussorirsaræt tipeitsungnermik umættinniglo piueitsunnik, innungnelo tamanne assænnarsiput. Udlullo tappilugit opertungortut Nálekab pissitarei illageeksunnut.

KAP. III.

Pissujuillune erniursok Petrusib Iohannesiblo ajorungnærsipæk; ussornartulliarlo tamanna narkiksutigæk.

Petrusele Iohanneselo aipareeklutik nálekbingmut majoarpuk, udlub nællunærkota kollin-illoængormet, tuksiartarbik nedliumet. 2 Angullo, pissujuillune erniúrsok, ingminik akkiarkorsok, terssanétok, tauna udlut tappillugit ingitipæt nálekbiub issertarbiætta kiglinganut, pinnersomik tairsamut, nálekbingmut isseriartortut kenuvigekollugit tunnirsúmik. 3 Petruselo Iohanneselo nálekbingmut isseromarsuk, taursoma tekkogamigik, kenuvigipek tunnirsúmik. 4 Petrusible, Iohannese aiparællugo, irssikupa, okalluklunelo: Irssigittiguk. 5 Irssigipek tava, sumik tunninekaissæsugællune taukkonanga. 6 Petrusible okarbiga: Anningaursautekangilanga kakkortunnigloneet aukpadlártunnigloneet, pimnigle tunniaukit,

Iesusib Kristusib Nazaremiub akkane; nækkoillutillo pissugit. 7 Tellerpiagullo tigullugo nækkoitipa. Erngeenak tava niugik naugoeilo illuarsiput, 8 Nækkoinæsuarlunelo, kikkarnek pissungnerlo ajorungnærkau, taukkolo isserkattigipek nálekbingmut, sakkillunelo pissuktuartorsoængorkau, Gudelo ussorællugo. 9 Sakkirsok tauna, Gudemiglo ussoriniktok, innuit tamarmik tekkoæt; 10 Illissarigiættõg, taunáumet nálekbiub issertarbiætta pinnersub kiglingane ivksiarsok kenursartarlune; taimaisisimamello aijaisungãlerput annilangãlerlutiglo.

11 Pissujuitsógalloable taursoma, mãnalo ajorungnærsub, Petruselo Iohanneselo neijortuinnalermagik, innuit tamarmik ornillerpeit, taukko kattillerbigællugit innemut, Salomub innanik tairsamut, aijaisórlutiglo. 12 Tamannale Petrusib tekkogamiuk, innuit sápei okallugbigællugit: Okkorse angutit Israelittiná, saog tamanna aijaisórutigaissiuk? Uaguglo saog irssikutillerpissiguk, sordlo taursominga pissuktitsirsuk nangminevtingnik pirssaunevtingnik, ajungirsútsivtingniglo. 13 Abrahab, Isaakiblo, Iakublo Gudiætta, angæjokauta Gudiætta, Ernetue Iesuse ussornarsiga, taivna illivse pissikikse misserratigællugolo Pilatusemut, taursoma ipperarkogalloarmago aularkogalloarlugo. 14 Illivsele ajunginek illuartorlo tauna misserratigarse, tunnekolluselo annisitsivigekolluse innungærsomik; 15 Nálegarsãrsóursorle innursútelik tokkoparse. Tauna Gudib tokkorsunnit umartimago, uagut okautigárput. 16 Unalo tekkorsarse, illissararselo opermet akkanut, tava attine nekkursarnartika taursomunga, opernermiglo taursomunga una ajorungnærsisimavok sordlo irssigarse. 17 Taimaitorle, assærset kattengutigeet, illissimauause taimailiorikse nællovluse, sordlotõg nálekauvse. 18 Gudible tamasa (okautsinne) erkokosimauei, taima siornagut Profetime tamarmik karneissigut okallukorsigame, Kristuse anniartitæksak unnerlugo. 19 Taimaimet, mãna adlamik issumakaritse, sainiarluselo, ajortisse pejarnekarkollugit; 20 Nedliutinekarkollugit udlut pidluar-

nartuglit Nálekab kénætta sáne, illivsenut tunniuppago tauna, mãnakut okautigirsak illivsenut, terssa Iesuse Kristuse; 21 Taursoma killak pigissaua, nautsorsorlugit tamasa sainiartukset, Gudib okautigirsei Profetime tamarmik illuartut karneissigut, sillab aulakautanit aglæt. 22 Siudleenut Mosese ima okarmet: Nálekab Gudivse uautunétomik Profetekartissauáse kattengutivse kingueinit pirssomik, tauna tussaissauarse, okauseelo illivsenut tamasa náleissauesse; 23 Innuglo kinaloneet Profetemik taursominga nálengitsok, pæromárpok innukattiminit. 24 Profetillo tamarmik Samuelemit, kingornagullo, okalluktut tamarmik, udlut taukko okautigisimaueit. 25 Illivse merssa Profetit siudleello, Gudib illageersutiksiorbigirseisa kittornaráse, Abrahamut ima okarmet: Kinguæksarnik tængekartinekaissaput innuit tamarmik nunamétut. 26 Illivse pingãrluse Gudib Ernetue umartika tokkorsunnit, illivsenullo aulartika tængekartekolluse, tamause sainiarkolluse ajortivsinit.

KAP. IV.

Petruselo Iohanneselo pissitápuk parnãrsimauvingmut, aularkonekarlutigle; opertut tuksiartarput illageeksuarlutiglo.

Innungnulle okalluktillugik, pellessit nálegbiublo nálegætta, Sadduzæerillo ornilerpagik; 2 Merssa kammautigigamikik, innuit ajokærsormattigik, Iesuselo okautigællugo, tokkorsunnit makkisimarsok unnerlugo. 3 Tigulerpagik tava, parnãrsimauvingmullo pissillugik, akkago kautserlugo, merssa unnungmet. 4 Okautsinnigle tamakkoninga tussartut amerdlasút opertungorput, angutillo taukkoa amerdlarsuseet 5000-iórsut. 5 Akkagolo kaulermet, taukkoa nálegeit, uttokaunerillo, aglekennik illissimarsullo, attautsimut kattillerput Ierusalemme; 6 Terssa Hannese, pellessiunek, Kaifaselo, Iohanneselo, Alexanderelo, tamarmiglo pellessiunerit illagirseit. 7 Ingmingnullo pissipagik, appersorlugiglo: Suub pirssaune-

ranik, kialoneet akkane taimailiorpissik? 8 Petrusib tava, Annernermik ajunginermik illumiuglub, ima okallugbigei: Okkorse, innuit nálegeit, Israelittillo uttokaunereet, 9 Udlome kiglissiornekaraunuk, innuk napparsimarsok taivna ajungitsulliarbigigautiko, taursominga ajorungnærsitsirsóvlunuk; 10 Tava illivse, Israelittillo tamarmik, nællojungnærsinekaritse; Iesusib Kristusib Nazaremiub, senningarsomut kikkiektukauvse, Gudiblo tokkorsunnit umartitætta akkane, innuk una ajorungnærsisimaulune kikkartok sángoauvsine. 11 Terssávok ujarak, illivse iglulliortóursose egitarse, tauna issidliksængorlune ujaráulersimavok. 12 Adlamelo pidluarbiksakangilak, killaublo attáne attekangilarloneet adlamik annautiksamik innungnut, pidluarbigirsæksautinik. 13 Petrusele Iohanneselo tipeitsuktuk tekkogamikik aijaisórput, merssa nællunginamikik illiniængitsuk aglekennik illissimangitsóvlutiglo, illissarigiagiktõg Iesuse illagigæk. 14 Innugle ajorungnærsimarsok taivna senniængne kikkartok tekkogamiko, okausiksæroput tamanna pivlugo. 15 Tava annikoagik kiglissiorbingmit, ingmingnullo ekkartóursekattigeekput, okalluklutiglo: 16 Innuk okko kannok illiorbigissauauvuk? Ussornartullirsæk merssa tussaumarsáumet tekkuksávlunelo Ierusalemmiunnut tamannut, uaguttõg tamanna missiutiginek ajoriarput. 17 Innuille tamattominga tussaumajungnærsillugit, illungersorluta tava okko tennerterniartikik, mattoma kingorna innungmut attautsemulloneet okallukonnagik taursoma akkanik. 18 Kákollugik tava tennerterpagik, imangoamigloneet okallukonnagik, ajokærsoiniarkonnagiglo Iesusib akkane. 19 Petrusible Iohannesiblo akkiakit, okarbigællugillo: Illivse nangminek ekkarsaleritse, Gudib tekkoænne illuarnerpa, illivse nálengnerrogutik Gudemit? 20 Okallungnermik sorarsinnaungilagumme, tekkorsauvuk tussakauvuglo okautigirsariakarautikik. 21 Amale tennerterpagik, aularkollugiglo, pidlautiksængniglo adlamik nællulerput, innuit pivlugit, taukkoa tamarmik merssa Gude ussorimarssuk,

ussornartulliak tamanna pivlugo. 22 Innuk taivna, ussornartulliamik ajorungnærsok okkiokarmet 40-nit amerdlanerrúrsunnik.

23 Aularkomattigle, illamingnut pipuk, unnibkaullugillo, kannok pellessiunerit uttokaunerillo okarbigigãtik. 24 Tamannale tussaramiko, illageeklutik Gudemut torklulerput, ima okalluklutik: Nálegak, idlit Gudióvotit, killaglo nunalo, immarsoarlo, taukkonanétullo tamasa pingortikittit. 25 Davib, kivgauvit, karnagut ima okartotit: Saog nællursut peblerorniarpet, innuperksuillo (saog) issumakarniarpet piungitsomik? 26 Nálegaunerit nunamétut attautsimétungorniarput, nálekello amerdlasórsoængorlutik kattillerput, akkerartorkattáuniarlutik Nálekamut, taursomalo Kristusiótitanut. 27 Illomumme, Herodeselo Pontiuse Pilatuselo, nællursut Israelittillo illagællugit kattillersut, ajunginek Ernetuet Iesuse akkerartorbiginiarlugo, idlit tennitet; 28 Merssa taimailioromaulugo, sordlo siornagut arksauvit issumauvillo pekkorsæksaritimarssuk tamanna. 29 Mãnalo, Nálegak, erksisairsut okko mallugigit, kivgettillo tamannik tipeitsutekartillugit okalluktikit okausernik. 30 Arksettillo issæktorkit, kaitsorsainekarkollugo, nællunærkotekarkollugolo, ussornartulliakarkollugolo, ajunginerub Ernetuarpit Iesusib akkanik. 31 Taima tuksiarærmætta, inne kattissimauviæt aulavok, tamarmiglo Annernermik ajunginermik illumiukalerput, Gudiblo okausee okautiggirsareit tipeitsuklutik.

32 Operkattigeeksóperksuille nungullutik umættekattigeeklutiglo tarnekattigeekput, taukkoalo illæt attauserloneet pimirnik okangitsok pigigine unnerlugit, tamasa pissik pigekattigigamikik. 33 Nálekablo Iesusib makkisimarsusia (tokkorsunnit) okautigingãrpæt pikkunãrtorsoarmik, tamarmiglo saimaunersingãrsimarsut. 34 Taukkoalo akkornænne ajorsartokanginiok; tamarmik merssa nautsévingnik iglunnigloneet piglit, nungullutik tamakko niukotigirsareit, anningaursello niukotigirsamik akkee ãpeit, 35 Apostelillo issigei-

nut illiorarlugit; tamarmik tava tunninekarput ajorsauteinik. 36 Ioseselo, Apostelit tairsæt, Barnabasemik, terssa imaipok: tupedlersautib erneranik; Levitiúrsok, Ziperemit pirssok, 37 Tauna nautsévekarame, tunnia, anningaursello ãpei, Apostelillo issigeinut illivlugit.

KAP. V.

Ananiaselo Safiralo pidlárnekarpuk tokkomik; Apostelit pærnãrsimauvingmut pissitáursut, Engelible annisipei.

Angutible, Ananiasemik attiglub, nulle Safira aiparællugo, perkotinne tunniei, 2 Akkeesalo illeit anningaurset angigei, nulliættalo merssa illissimagei, illainaille ãpei, illivlugillo Apostelit issigeinut. 3 Petrusele okarpok: Ananiaseá, umættit saog tornársub innigilerpau, seglokittaikollutit Annernermut ajunginermut nautséviublo akkeesa illeit angigællugit pigaukit? 4 Pigituarsinnaugalloarpelloneet, idlit pigigauko; tunneræraukolo, akkee sullee piginnaugalloarpettit. Saogme piarællutit taimaitunnik issumakarniartotit umættingne? Innuit seglokingikittit, Gudele (seglokiket) 5 Okautsille tamakko Ananiasib tussãramigit, orlovok annernengærlunelo; tamattomingalo tussartut tamarmik erksingãlerput. 6 Nukakpirselle nækkoiput pærlugolo, akkiarlugolo annisipæt, illiartorlugolo. 7 Terssugungormello, udlub nællunærkotei pingasut nãmætta, nulliatõg isseriok, merssa ariutsirsok tamattominga taimailirsamik. 8 Petrusible sápa okalluklune: Oma okarbiginga, nautsévik taivna tunnigautiko, akkekartikaikko taima aktigirsomik? Okarpok tava: Ap, taima aktigirsomik. 9 Petrusible okarbiga: Saog illivtik illagilerpissik Nálekab Annernera urssermiarlugo? Areit, uvingnik illirsiartortut kammanéput, idlitsõg akkiarlutit annisissauátit. 10 Terssangainarlo orlovok issigeinut, annernengærlunelo. Nukakpirselle isserput, tokkungarsorlo tikkinamiko, akkiarlugo annisipæt, illiartorlugolo uvianut. 11 Tava

illageeksut tamarmik, tamattomingalo tussartut tamarmik erksingälerput. 12 Apostelille arkseinik ussornartullirset nællunærkotillo amerdlakerssut innuit akkornænne; tamarmiglo illageeksuarlutik Salomonib innanéput nálekbingmétome. 13 Adlello tamarmik taukko illagilernek sapperpeit, innuille nálengärpeit. 14 Nálekamullo opertut amerdliartortainarput, illatärlutiglo anguteperksoarniglo arngnaperksoarniglo; 15 Napparsimarsuttög iglut akkornænnut annisipeit, illivlugillo innarbeenut akkiutingnullo, Petrusib sennerkopagit, taukkoa illeit tälerkollugit tachaminik aglæt. 16 Iglorpængnillo tamattoma erkanétunnit amerdlasúttög Ierusalemmut pigiput, napparsimarsunniglo aitsivlutik, annernepillungniglo nagliuktisimarsunnik, taukkoalo tamarmik ajorungnærput.

17 Pellessiunerle nækkoipok, neijortinnelo tamasa, terssa Sadduzæerit, illagællugit, illungersuinnartorsoængorlutiglo, 18 Apostelillo tigueit, parnärsimauvingmullo nellinginarmut pissillugit. 19 Nálekable Engeliætta parnärsimauviub issertarbia mattuærpa unnuame, taukkolo annisillugit, ima okarbigei: 20 Sakkomeriartoritse, nálekbingmelo innungnut okallugitse makkoninga okautsinnik tamannik innursúteling-nik. 21 Tamanna tussaramiko, udlærovlutik nálekbingmut piput, ajokærsoiniarlutiglo. Pellessiuneruble, illeisalo tikkiunamik, kattillerkoeit kiglissioirsut, Israelittillo uttokaunereet tamasa, parnärsimauvingmullo aulartitsiput aikollugit. 22 Kivgelle terssunga pigamik, parnärsimauvingmétut kingorarpeit, utterlutiglo tamanna okautigiartorpæt, 23 Ima okalluklutik: Parnärsimauvik parnärkiksarsimarsok tikkikalloarparput, pársirsullo issertarbeet sillatænnetuaralloarput, mattuærautigole, illuane innuksingilagut. 24 Okautsille tamakko Pellessiunerub, nálekbingmullo nálekab, pellessiunerillo adlet, tussaramikik, nællornikeit taukko, kannongélissæsugællugo tamanna. 25 Tava angut okariartortok taukkonunga, imænna: Atta, angutit taivkoa, parnärsimauving-

mut pissitesse, nálekbingméput, innuillo ajokærsorniarlugit. 26 Nálekbingmut nálekab tava, kivget illagællugit piartorpei, erdlokotinnagille; innuit erksigigamikik, ujarkennik millussæsugællutik. 27 Terssungalo pissinamikik, kiglissioirsunnut sakkomersipeit. Pellessiunerub tava appersorpei, 28 Ima okalluklune: Illungersorluta innertingikivse, illa, ajokærsoiniarkonnase taursoma akkane? Attalo, Ierusalemmiut tamakerlugit piesse ajokærsútivsinik, innúblo taursoma áuanut uagut pirssótitsomauaussigut. 29 Petrusible Apostelillo sápæt, okalluklutiglo: Gude nálegiakarnerrovok innungnit. 30 Angæjokauta Gudiætta Iesuse umartika, terssa tokkotarse ivertitarselo kerssungmut. 31 Tauna Gudib tellerpiminik ussornartillugo nálegangortika annaursirsungortillugolo, Israelittit sainiarsútiksakarkollugit, issumakærbigekollugillo ajortunnik. 32 Makkoningalo okautsinnik uagut okautigárput, Annerne-rublo ajunginerub, Gudib tunniursætta nálektiminut.

33 Tamannale taussaramiko, kiblirsutigæt umættimikut, issumalerlutiglo tokkotsomaulugit. 34 Farisæerele, kiglissioirsut illæt, Gamalielemik attelik, nækkoipok, aglekkennik illissimarsok, iñuillo tamarmik atarkirsæt; taursoma Apostelit annidlaitsiarkoei, 35 Illænnelo ima okallugbigei: Okkorse, angutit Israelittiná, innuit okko pivlugit miannersorniaritse, kannok illioriakartugælluse. 36 Ivsak Teudase sakkomersok, ingminik ussornartullirsum unnerlune, angutillo 400 illagillerpæt; tauna tokkotáursok, nálekteilo tamarmik siamartisimaulutiglo nunguput. 37 Taursoma kingornagut Iudase Galilæamio sakkomeriok, udlut nællunærsorbeet nedliumætta, taursoma innuperksuit asserorei mallikollune, taunatogtakkotáursok, nálekteilo tamarmik siamartisimaput. 38 Mánalo okaupause: Innuit okko allarsigik, ipperarlugillo. Okautsit tamakko, sullirselloneet innungnit pigunik, nungussaput tava. 39 Gudemille pipætta, illivse tava nungutinek ajorpesse, merssa Gudemut akkerartoromarsuttut kanningárnekarkonnase. 40 Nálekpæt tava; Apos-

telillo kákoeit, unnattarlugillo innerterpeit, okallukonnagit Iesusib akkane, taimalo ipperarpeit. 41 Tava kiglissioirsunnit aularput tipeitsuklutik, mittautigirsæksængorsimagamik (Iesusib) akka pivlugo. 42 Sorarnauærlutiglo ajokærsoiniartarput nálekbingme, iglunnelo tamattigut, okautsillo tussarnersut okautigirsareit Iesuse Kristusemik.

KAP. VI.

Illageeksut pársirsukseit tunniorairsut kennernek alerput; illageeksut agdliartorput, Stefanuse passiklerpæt.

Udlunnele taukkonane ajokærsuket amerdlalermætta, Grækerit okallorojullerput Ebræerinnut, uidlarnittik pivlugit, taukko angeluktóutarmattigik nungullugit tunniorairsarángamik. 2 Tava arkanek marluk taivkoa ajokærsugarperksoarnik atautsimut kákorsiput, okalluklutiglo: Illuaringilarput, Gudib okausee sulliarinnagit, kivgartorlutalo nerrirsunnut. 3 Taimaimet, okkorse, assærset kattengutigeená, angutinnik arbenek marlungnik kennerniaritse illauvsinit, unnerlutiginekangitsunnik, illumiulingniglo Annernermik ajunginermik, illissimanermiglo, taukko pársirsungortekollutigik tamattomunga pirssariakartomut; 4 Uagulle soraissennata tuksiaromavogut, okautsillo sulliarællugit. 5 Okautsit tamakko illuareit tamarmik, kennerlugillo imaitut: Stefanuse, angut illumiulik opernermik, Annernermiglo ajunginermik, Filippuselo, Prochoruselo, Nikanorelo, Timonelo, Parmenaselo, Nikolauselo, Iudekattingortok Antiochiamit pirssok. 8 Taukko Apostelinnut sakkomersipeit, tuksiursivlutiglo arksamingnik pattikpeit. 7 Gudiblo okausee pirssaunekaleriartorput, ajokærsukello amerdlasórsoængorkant Ierusalemme. Pellessitsõg amerdlasút opernermik nálektungorput.

(Epistel am St. Stephani Tag.)

8 Stefanusele opersuseliksóvlunelo pirssauneliksógame, ussornartullirsartarpok, nællunærkorsoarniglo piniartarlune

innungne. 9 Tava illeit sakkomerput illiniartarbingmit tairsamit, Libertinermiut, Zirenermiullo, Aleksandrinermiullo, Silisiamit Asiamillo pirssut illiniartarbiænnik, taukkoa Stefanuse appersortarlugo sakkitsarpæt, 10 Arksoarinerlo ajorpæt illissimarsusiagut annerneragullo okalluktigirsagut. 11 Tava angutit illeinik taursomunga unnerluktunnik kennersiput, ima okallukollugit: Una tussarikput okauserluktok Mosesemut Gudemullo. 12 Innuillo tava pikkitorsoængortipeit, uttokaunerillo, aglekennik illissimarsullo, ornillerlugolo peblingārniarpæt, aularullugolo kiglissioirsunnut, 13 Seglutiksarsiortullo sakkomersipeit, ima okalluktut: Innuk una sorangilak okauserluklune innemut mattomunga ivlernartomut, inneitsissinnullo, 14 Tussarautigo ima okalluktok: Iesusib Nazaremiub inne tamanna asserussæga unnerlugo, Mosesiblo illerkorekorsei uautinut, adlangortissevlugit. 15 Kiglissiorbingmelo ivksiarsut tamarmik irssigiuaramiko, kéna tekkoæt, sordlo Engelib kéna.

KAP. VII.

Stefanusib akkerartortut okalluktuarbigei; arksoarimattik millorlugo tokkopæt.

Pellessiunek tava okarpok: Taimaipa tamanna? 2 Akkiale okalluklune: Okkorse, angutit, assærset kattengutigeená, angæjokaillo, nálegitse. Ussornartorsoak Gude tekkotitok atátauvtinut Abrahamut, sulle Mesopotamiamétillugo nunakangikadlarmet Haraneme, 3 Okarbigællugolo: Nunet ekkardlissillo kemmeklugit, nunamut adlamut aularit, unnersóutigirsamnut illingnut. 4 Tava Kaldæamiut nunænnit aularpok, nunakalerlunelo Haraneme; angutalo tokkomet, (Gudib) terssunga aulartinia, nunamut mattomunga pekkollugo, mānakut neijukauvsinut. 5 Terssanelo pigirsæksanik nunakartingika isseraktut silliktigirsomigloneet náume, unnersóu-

pale, nuna tamanna pigirsæksængortitsomaulugo taursomunga kinguækseinullo, umnit taimane sulle kittornakangitsok. 6 Gudele ima okartok: Kinguattit tekkornartet nunænnétsomárput tekkornartávlutiglo, kivgangortissaueillo taukkoa, nagliuktissevlugillo okkiut 400 nãulugit; 7 Imalo Gude okariok: Innuillo taivko kivgartorbigirsækseit, ekkartóutsomárpakka; kingorna tava aularomárput, tamãnelo kivgartorbigiomárpãnga. 8 Tava illageersutiksiorbigællugit tunniei kippirsúmik; Abrahablo Isaac ernertárigamiuk kippiva udlut arbengæt pingajuænne, taimatõg Isaakib Iako, Iakublo ivko arkanek marluk kippiei, taigorsimarsut siudlivtinik atátautinik. 9 Siudlivtalo taukkoa Iosefe umigigamiko, tunniæt Egiptenmut. Gudible aiparællugo neijora, 10 Annaullugolo nagliungnarkoteinit tamannit, saimaunekartillugolo illissimarsorsoængortika Faraomut, nálegaunermut Egiptenme, taursoma tava nálegangortika Egiptermiunnut, innukotaminullo tamannut. 11 Kãngnersoakalerporle nuname Egiptenme tamarsoarme, Kanaanemelo, nagliungãrnartokalerlunelo; angæjokauvuttõg nekkiksamik ajorsalerput. 12 Iakole tussaumagame suaursennik Egiptenme nuisitáursartunnik, angæjokauvut tava siudlermik aulartipei, 13 Aipæksaniglo pigamik Iosefe illissarillerpæt kattenguteisa taivkoa, Iosefiblo ekkardlee nællunarungnærput Faraomut. 14 Iosefele aulartitsiok, kákollugolo angune Iako, ekkardlinnelo tamasa, innuit merssa 75. 15 Iakolo Egiptenmut aularpok, tokkovlunelo terssane, angæjokauvullo; 16 Sichemut tava ãpeit, illiartorlugillo illivermut, Abrahab pissianut anningaursennik, Hemorib kittorneinit Sichemétunnit. 17 Udlulle unnersóutiginekartut, merssa Gudib unnersóutigirsei Abrahamut, nedliutsartormætta, tava innuit agdliartorlutiglo amerdlasórsoængorput Egiptenme, 18 Kesa adlamik nálegaunekalerpok; taursoma Iosefe illissarisimanginamiuk, 19 Ekkardlivut tava pekkoserlukbigirsarei, angæjokauvullo nagliuktitarlugit, nalungiarsungoet angutingoet egikoei, innúkonnagit. 20 Taimane merssa Mosese

erniúrsok, táunangoarlo Gudeme illuarinekartok, kaumettillo pingasut milluktinekartok angume igloane. 21 Eginekarmelle, Faraub panniætta ingminut pissipa, ernersiarællugolo milluktinekarkoa. 22 Mosese tava ajokærsornekarpok Egiptermiut illissimarsusiænnik tamannik; okautsiminiglo sullirsaminiglo pirssársoængorkau. 23 40-nigle okkiokarame, issumakalerpok kattengutinne Israelittit tekkojartoromaulugit. 24 Angullo illuangitsomik nagliuktitáursok tekkogamiuk, serniga, taivnalo nagliuktitak pingitsok annaupa, Egiptermiolo tokkopa. 25 Issumakarporle, tamanna kattengutime mallugissæsugællugo, Gudib annaunekarkomattik arkseinut; mallugingikælle tamanna. 26 Akkagolo kaumet sakkitsaukattigeeksuk kanningáramigik, okaukiksarpæk, ningautiksakarkonnagik, ima okalluklune: Assærsæk angutik, okkortik, kattengutigeekpotik; saog illuangitsomik illiorbigekattigeekpissik? 27 Aipaminulle illueitsulliartub ingminit ajektorpa, okalluklunelo: Kia nálegangortillutillo ekkartóursirsungortikátit uautingnut? 28 Uangatõg tokkotsomavinga, sordlo ipeksak Egiptermio tokkokit? 29 Okautsille tamakko pivlugit Mosese kemmãvok, tekkornartáulerlunelo nuname Midiame; terssane ernertãrpok marlungnik. 30 Okkiullo 40 nämætta, Nálekab Engeliætta sakkomerbiga innukajuitsome kakkame Sinaime, orpeperksoarne ikkuelleksimarsunne. 31 Mosesible tekkogamiuk, tekkorsak tamanna aijaisórutiga. Kemmerdloriartormagole, Nálekab nippa taursomunga tussartitok imænna: 32 Angæjokauvit Gudigãnga Abrahab Gudigãnga, Isaakiblo Gudigãnga, Iakublo Gudigãnga. Mosese tava olillerkau, kemmerdloinerlo sapperlune. 33 Nálekable okarbiga: Issigamákit pærkik, nuna tamanna, tungmarbeet, ivlernartómet. 34 Innuktama Egiptenmétut nagliursusiæt tekkogauko, annersamirsusiællo tussarauko, pauanga annautsartorpakka. Mãnalo kainiarit, Egiptenmut aulartitsomauagit. 35 Mosese tauna, nálekomangisæt okalluklutik: Kia nálegangortillutillo ekkartóursirsungortikátit? tauname nálegáu-

kollugo annaursirsókollugolo Gudib aularti-ka, Engelib arkseisigut, sakkomerbigirsætta orpeperksoarne. 36 Taursoma (Mosesib) annisikei, ussornartullivlunelo nællunærkorsoarnik piniartok Egiptenme, immarbingmelo aukpadlártome, innukajuitsomelo, okkiut 40 nãulugit. 37 Terssaivna Mosese, Israelittinnut ima okartok: Nálekab Gudivse uautun-étomik Profetekartissauáse, kattengutivse kingueinit pirssomik, tauna náleissauarse. 38 Terssaivna (Mosese) illageeksunnétok innukajuitsome, aiparællugolo. Engele okallugbigirsine kakkame Sinaime, angæjokauvuttõg okallugbigei; tauna tunninekartok okautsinnik innursútelingnik, tunniursæksennik uautinut. 39 Tauna angæjokauvse nálekomangikæt, ajeklugole piæt, umættimikullo utterosuktut Egiptenmut; 40 Okalluklutiglo Aronemut: Gudiksautinik sennautigut, siudlersortiksautinik, Mosese taivna, uautinik annisitsirsok nunamit Egiptenmit, nællulerautigo, sumik pinekarnersok. 41 Taimanelo nochaũrsamik sennaput, Gudiúngitsomullo tunniursiput tunnirsútinnik, arksamiglo senneit tipeitsutigællugit. 42 Gudible tava allarpei, imaitungortillugit kivgangortipei killangmétorperksoarnut; sordlo Profetit makpersegeine agleksimamet: Okkorse, Israelittekuná, taimane okkiut 40 innukajuitsométilluse tunninerpissinga tunnirsútinnik, nerssútinniglo tokkotæksennik? 43 Molochiblo turka piniarikse, Gudillirsauvselo Remfanib udloria, illivse terssa sennésse arssillirset, pædlorbigekollugit, taimaitomik aularukussauause Babylonib igdloanut. 44 Angæjokauvulle merssa nálengnartomik tuppiũrsakartut innukajuitsome, sordlo Gudib pekkomattik, Mosesemut okarame, taimaitomik sennakollugo, arssillivlugolo, tekkorse malliklugo. 45 Tamannalo angæjokauta illuarællugo piæt, neksarlugolo, Iosua illagællugo, nunamut nællursut neijugǽnnut, taukkole Gudib pærsikei ængæjokautinit Davi innútserlugo aglæt. 46 Tauna saimaunersiok Gudeme, kenuvlunelo, piomagame Iakub Gudiætta igluksanik. 47 Salomonible sennaupa igloanik. 48 Pirksomale kotsingnerrúrsub merssa ná-

lekbiksuit, arsennik sennasimarsut, innigirsaringilei, sordlo Profete okartok: 49 Nálegak ima okarpok: Killak ivksiautarara, nunalo issikama tungmagaræt; kannongétomik iglomik tava sennautissauvissinga? Sunaloneet innigirsarissevlugolo kassuérbigirsarissauara? 50 Tamasa makko arksama pingortingikeit?

51 Uttereetsorsuit tautokko, umættimikut siutimikullo illuarsisimangitsut, illivse sorarase arksoarnartorsóvose Annernermut ajunginermut, sordlo angæjokesse siudlisse, taimainiosesõg illivse. 52 Profetillo illæt kina angæjokauvse mallidlárnagolo tokkungikæt? umnit taivkoa okaursiartortut illuartub taursoma tikkiursusiksanik, taursominga illivse mãna pissitsirsungortose tokkótsirsungorluselo. 53 Illivse merssa, Engelit piniarsusiænnik, inneitsissit piesse, nálengnagille mallingikise.

54 Tamakkole okautsit tussaramikkik, kiblirsútigeit umættimikut, korssarkortarlutiglo tauna pivlugo. 55 Taunale Annernermik ajunginermik illumiukarame, killangmut ardlorpok, Gudiblo ussornarsusia tekkoa, Iesuselo kikkartok Gudib tellerpiætta tungane, tava okarpok: Atta, killak angmarsok tekkoara, Innúblo Ernera Gudib tellerpiætta tungane kikkartok. 56 Niblingãrpulle, siutittiglo milliklugit, attautsekullo sorssukpæt, ajektorlugolo, iglorperksoarnillo annisipæt, millorlugolo ujarkennik. 57 Taursomingalo unnerluktut annorarsettik illieit nukakpirsab, Saulusemik attiglub, issigeisa sænnut, 58 Stefanuse tava millorpæt, tuksiartok ima okalluklune: Nálegak, Iesuá! annernera piuk; annernera piuk; 59 Serkomigarlunelo niblingãrpok okalluklune: Nálegak, ajortulliamik tamattominga issumakærbigigit! Taimalo okarame annernengærpok.

KAP. VIII.

Illageeksut siamartinekalerput; amerdlasút, Samariamiullo, nálektungorput Gudib okauseenut; nálegarsoak Filippusib koia.

Saulusible illuara tokkomarssuk. Taimanele illageeksut Ierusalemmétut mallidlárnekarlutik nagliuktinekangãramik, tamarmik siamalerput nunængnut Iudæamut Samariamullo, Apostelille pinnatik. 2 Angutille Gudemut nálektut, illageeklutik Stefanuse illiartorpæt illivermut, kejangãrlugolo. 3 Saulusible illageeksut piorngærursarpei, tamattigut iglut isserbigirsarlugit, angutillo arngnello pivlugillo sakkomersipei, parnãrsimauvingmullo pissekollugit.

4 Siamartisimarsut tava sakkiput, okautsillo tussarnersut okautigiartorpeit. 5 Filippusele iglorperksoarnut Samariamétunnut piok, Kristusemiglo okallugbigei. 6 Innuit tava issumakattigeeklutik kajumiklutiglo nálegiartarput Filippusib okallubigirsarángattik, ussornartullirseilo tekkoeit. 7 Annernepilluit merssa amerdlasúnnit annimætta niblidlárlutik, amerdlasúllo tumaktorsimarsut tussiatullo ajorungnærput. 8 Iglorperksoarnelo terssane tipeitsungãlerput. 9 Angulle, Simonemik attelik, iglorperksoarne taukkonanétok, siornáumet angekórsóursok, Samariamiullo asserorei, ingminik angekersum unnerlune. 10 Taunarsoarlo tamarmik nálekpæt, mikkirsullo angisullo, okalluklutiglo: Tauna pilliksóvok Gudib pirssauneranik angekersomik. 11 Taimaitomik merssa nálekpæt, sivissorsoarmik tekpeelisimattik angekórsusiminik. 12 Filippusible okalluktuarirsei Gudib nálegauvianik, Iesusiblo Kristusib akkanik, operilleramikik, koekoput angutillo arngnello. 13 Tava Simonetsõg opertungoriok koekollunelo, Filippuselo neijorsinnarpa. Nælunærkotillo ussornartullo, pirssartaket, tekkogamigit aijaisungãrpok.

(Epistel am Pfingst-Dienstag.)

14 Apostelille Ierusalemmétut tussaramikik, Samariamiut Gudib okausee nálekeit, tava Petruselo Iohanneselo taukkonunga aularipagik, 15 Taukkoalo tikkinamikik tuksiupeit, Annernermik ajunginermik tunninekarkollugit; 16 Sulle taukkonunga pissimangikadlarmet, koissimainartulle Iesusib Kristusib akkane. 17 Arksamingnik tava pattingmattik illumiukalerput Añernermik ajunginermik. 18 Simonible tekkogamigit, Annernermik ajunginermik tunninekartut, Apostelit pattingmattik arksamingnik, anningaursennik tava nuisitsivigei, 19 Ima okalluklune: Uangatõg taimaitomik pirssaunermik tunniniarsinga, innuk nellinginak pattikuko tunninekarkollugo Annernermik ajunginermik. 20 Petrusible sápa okalluklune: Pidlárnekarkeet anningaursarnik, issumakarauit, Gudib tunnirsúta pissiæksáusugællugo anningaursennik. 21 Okautsit tamakko illængerutigissennagillo piginauieissengilettit, umættit pekkoserluktorsómet Gudib kénætta sáne. 22 Taimaitomik ajorsutsit tamanna perkiksimirsutiginiaruk, Gudelo kenuvigællugo, issumakærbiginekarkussennerlutit umapit pekkoserluteinik. 23 Mallugigaukit issumapillurksoarnik ullibkartorsógauit, kellersorsimaulutillo illueitsorsoarnik. 24 Tava Simonib akkia, okalluklunelo: Illivse tuksiuniarsinga Nálekamut, pidlautit tamakko okautigirsesse pekkonnagit uamnut, attauserloneet. 25 Taukkoale okalluksimagamik, Nálekablo okausee okautigisimaulugit, ama Ierusalemmut angerdlariput, okautsinniglo tussarnersunnik okaursiput amerdlasórsoarnut Samarittit iglorpeinut.

26 Nálekable Engeliætta Filippuse okallugbiga imænna: Nækkoillutillo kujamut aularit, arvkosinerlo Ierusalemmit Gazamut sengmirsok attuarlugo, merssa innukajuitsok. 27 Nækkoillune tava taivkunga aularpok. Attalo, angut kernertut nunænnit pirssok, tauna Nálegaunerub Kandaziame kernertut nunænnétnb nulliætta kivgarsoara pirssársoængortitarællugolo, merssalo pársirsungortika tamannut inniminut

erdlingnartunnik anningaursautinnik pilliksoarnut, tauna Ierusalemmut nálegiartortok. 28 Mãnalo ama angerdlarpok, kammukserlunelo. Profetiblo Isaiasib aglegeinik attuaiok. 29 Annerneruble Filippuse okarbiga: Kæ, kammutik okko erningniarkik. 30 Filippusib tava akpallune tikkinamiuk, tussarpa, Profetib Isaiasib aglegeinik attauairsok, okarbigællugolo pia: Attuakettit siunekarpigit? 31 Taursomale akkia: Kannongme siunekaissægikka ajokærsornekarnanga? Filippuselo tava innellerpa ingekollugo, kammukserkattigekollunelo. 32 Aglekelle merssakut attuagei, imaitut: Sauartut tokkotsivingmut pissitáursok, niblingitsorlo sordlo sauarak, kirpsarángænne: taimatõg tauna niblingilluinnarpok. 33 Ingminik nikkanarsartillune, pidláruta pærsimavok. Kialikiarle innursusiætta sivissóursusiksa okautigiginaissaua? Nuname merssa innújungnærsisimavok. 34 Tava nálegarsúb taivrsoma Filippuse sápa, okalluklunelo: Okarbiginga-eit, kina Profetib pia, taimaitunnik okausekarame? Ingminik nangminerloneet adlamigloneet pinerlune? 35 Filippusele okallulerpok, aglekello tamakko aularkautigællugit okallugbiga okautsinnik tussarnersunnik Iesusemik. 36 Arvkosinersoarlo attuarlugo ingerdlagamik, immek tikkipæk; nálegarsoarlo taivna okarpok: Areit, immek terssa, suna ervsiarkotigara, koekonnanga? 37 Filippusele okarpok: Umættingnik illuitsomik operuit, pekkorsávok tamanna. Sápa tava, ima okalluklune: Iesuse Kristuse Gudib erneriga operara. 38 Kammutik tava unniktekopek; tamangmiglo immermut pipuk, Filippuselo nálegarsoarlo; koia tava. 39 Immermille kakkimænnik, Nálekab Annernerætta Filippuse aularumago, nálegáursub taursoma annaia; tipeitsuklunelo ingerdlavok angerdlarlune. 40 Filippusele naipinekarpok Asdodeme; tamattigullo sakkirsarpok, okautsillo tussarnersut okautigei iglorperksoarmiunnut tamannut, Zæsaria tikkillugo.

KAP. IX.

Sauluse sainiarpok, okalluktungorlunelo Iesusemik; Petrusib Aenease ajorungnœrsipa, Tabealo umartipa.

(Epistel am Tage St. Pauli Bekehrung.)

Saulusele sulle akkerartorniartartok Nálekab ajokærsugeinut, erksisarlugillo tokkotsomagalloarlugillo, pellessiunermullo aularpok, 2 Taunalo kenuviga tunnekollune aglekennik pirssuksennik Damaskusemut illiniartarbeenullo, opertut taukkoa illeit, angutillo arngnello, naipikalloarunigit, kellersorlugit pissitsomagamigit Ierusalemmut. 3 Ingerdlatillugolo, Damaskuselo padlillerlugo, terssangainak kaumarsub killangmit kaumarsarpa, 4 Nunamut tava orlovok, nippelo tussarpa, ima okallugbigigáne: Sauleá, Sauleá, saog akkerartorbigainga? 5 Akkiale: Nálegak, kináuvit? Nálekab sápa okalluklune: Iesusióvunga akkerartuket. Ipiktorsoarmut ingingmut alluktoinek ajorsissakautit. 6 Tava oliklune kokselangārlunelo okarpok: Nálegak, sumik piniarkovinga? Nálekab akkia: Makkillutillo iglorperksoarnut isseriartorit, terssane okaunekaromárpotit piniagæksarnik. 7 Angutille, taursoma illagirsei, kikkarlutik irksorarsimarsut, nippe tussaramiko innuksinnatiglo. 8 Saulusele nunamit makkipok, uilleramelo tekkunningnek ajorpok; tessiorlugo tava pissipæt Damaskusemut. 9 Udlullo pingasut nāulugit tekpeepok, ner rinanelo immeranelo.

10 Ajokærsugarle Damaskusemétok, Ananiasemik attelik, tauna Nálekab tekkordlórnekut ima okarbiga: Ananiaseá! Akkiale: Nálegak, mānépunga. 11 Nálekab tava okarbiga: Nækkoillutillo aularit iglut akkornænnut arvkosinermut, nardlursomik tairsamut, Iudablo igloane Sauluse apperkotigúk, Tarsemiomik tairsak, Attalo, tuksiarpok, 12 Annernermelo tekkordloilune tekkoka angut, Ananiasemik attelik, ornikáne

pattikánelo arksaminik, tekpiksekollune. 13 Ananiasible akkia: Nálegak, angut tauna amerdlasút okautigigæt tussarikka, kannok aktigirsomik nagliuktimagin-õg ivlernarsarsimarsortettit Ierusalemmétut; 14 Pellessiunerillo pekkosimauæt, tamãnetsõg kellersorkollugit tamasa atternik tainiartut tuksiarlutik. 15 Nálekable okarbiga: Aularsinnait, tauna merssa kennigarællugo attorluartuksarara, attemnik okallukollugo nællursunnut, nálegaunernullo, Israeliblo kingueinut. 16 Missigititsomárparalo kannok aktigirsomik nagliugiakarmet attera pivlugo. 17 Ananiase tava aularpok, iglomullo tamattomunga isserlune, arksaminiglo pattikpa, okalluklunelo: Sauluseá, assærsak kattengutiga, Nálekab, merssa tamaunga ingerdlatillutit sakkomerbigirsivit, aulartipãnga, tekpiksekollutit, Annernermiglo ajunginermik illumiulernekarkollutit. 18 Terssangainarlo taursoma irssik sordlo tettaursennik pærotinekarpuk, tavalo tekpiksileriok, 19 Makkillunelo koekovok, nerrivlunelo nekkursektipok. Udlullo illeit Saulusib ajokærsuket neijortuarpei Damaskusemétut. 20 Erngerlunelo Kristuse okautigillerpa illiniartarbeene, Gudib Erneriga unnerlugo. 21 Tamattomingalo tussartut tamarmik annilárput, okalluklutiglo: Terssa taivnáungila, Ierusalemme nungutitsirsok tamannik attermut tamattomunga tuksiartartunnik, tamannalo tamaungnautiginginiatõg taukko kellersoromaulugit pissitsomaulugillo pellessiunernut? 22 Saulusele nekkursektitsartorpok, Iudillo Damaskusemétut nippangerbiginauiengilei, Iesuse Kristusiúrsok unnerkiksarlugo.

23 Ivsangormello Iudit kattillerput kiglissioikattigeeklutik, tokkotsomagamiko. 24 Saulusele kallerchinekarpok piniaralloarmænne. Issertarbiksoarnelo allapernarsorpæt udlullo unnuello nãulugit, tokkotsomaulugo; 25 Ajokærsuket tava unnuame piæt, nuersegarsoarmétillugolo ningipæt ungalorsuit auatænnut. 26 Saulusele Ierusalemmut pigame, ajokærsuket illaginialerpei, tamarmigle erksigæt, ajokærsugáursok operinginamiko. 27 Barnabasible illæssiara, Apos-

telinnullo pissipa, unnibkarbigællugillo, kannok arvkosinerme Nálekab sakkomerbigiga okallugbigællugolo, kannorlo Damaskusemétillune erksinane okalluktok Iesusib akkanik. 28 Neijorpei tava; Ierusalemmillo annivlunelo isserlunelo, iktoranelo okalluktaraursok Nálekab Iesusib akkanik. 29 Grækeritsõg okallugbigirsarlugillo appersortarpei; taukkoale tokkonialerpæt. 30 Tamannale kattengutigeet tussaumaleramiko Zæsariamut pirssupæt, aularkollugolo Tarsenemut. 31 Illageeksimarsut tava taimane erkiksivlutik innúluartut Iudæame tamanne, Galilæamelo Samariamelo, agdliartortiniarlutiglo, Nálegarlo nálengãrlugo sakkirsarput, Annernerublo ajunginerub tupedlersineranik illumiulernekalerput.

32 Petrusele tamattigut sakkirsarame, ivlernarsarsimarsunnuttõg Liddamétunnut pigiok. 33 Terssane angut naipipa, Aeneasémik attelik, tauna okkiut arbenek pingasut nãulugit innængarsok tumaktorsimaulune. 34 Petrusiblo okarbiga: Aeneaseá, Iesusib Kristusib ajorungnæersipátit; makkitit, idlillo nangminek innængauveet illuarsaruk. Erngerlune tava makkipok. 35 Tamarmiglo Liddamétut Saronamétullo tekkoæt sainiarlutiglo Nálekamut.

36 Ajokærsugarlo arngnak Ioppemétok, Tabeamik attelik, tauna tamannik ajungitsulliartóursok tunniorairsóvlunelo tunnirsútinnik. 37 Udlunnele taukkonane nappalerpok, tokkovlunelo; timalo ubbarsimagamiko, illiæt innemut kallianétomut. 38 Liddale merssa Ioppemit kannitok; ajokærsuket tava tussaramiko Petruse taivkanétok, taursomunga angutingnik marlungnik aulartitsiput, innellerlugolo kajumingnermik ornekollutik. 39 Petruse tava nækkoipok, illagællugiglo. Terssungalo pimet, kallianut pissipæt, uidlarnerillo tamarmik kikkarlutik illulerpæt, kejaulutiglo, illupaksello, annorarsello, Tabeab merssugei neijoradlarmattik, niptarpeit taursomunga. 40 Petrusiblo tamasa annisinamigit, serkomigarpok tuksiarlunelo, timalo assingarsok sállugo ima okarpok: Tabeá, makkitit! Uipok tava, Petrusiblo tekkogamiuk, ingipok.

41 Arkseisigulle tigullugo makkitipa, opertullo, uidlarnerillo kákoei, umarsorlo sakkomersipa. 42 Tamannalo Ioppimiut tamarmik tussaumauæt, amerdlasúllo opertungorput Nálekamut. 43 Udlorperksuillo Ioppeme unnikpok, Simon amiortok neijorlugo.

KAP. X.

Korneliusekut Petrusib okalluktuarbigimattik sainiarput, koinekarlutiglo.

Angulle Zæsareamétok, Korneliusemik attelik, nálegáursok sorssuktorperksoarnut, Italiamiunnik tairsennut; 2 Tauna issumagiksóvlune Gudemut nálektok, iglokattinne tamasa illagællugit, innuillo tunniorartarpei tunnirsútinnik amerdlasórsoarnik, Gudemullo tuksiartuinnarlune. 3 Tauna tekkorsakarlune tekkunnigluarpok udlótillugo, udlub nællunærkota kollin-illoængormet, Gudib Engeliætta isserbigællune imalo okarbigigáne: Korneliuseá. 4 Tekkogamiugle annilárpok, okarlunelo: Nálegak, suna? Taursomale akkia: Tuksiautit tunnirsútittillo pauunga Gudemut pissimaulutik erkaumarsængorsimaput. 5 Mãnalo angutit aulartikit Ioppemut, Simonlo, Petrusemik tairsak, kákogúk, 6 Taursoma Simon amiortok neijorpa, iglokartok immab sinnane; taursoma okaussauátit sullirsæksarnik. 7 Engelelo, Korneliusemut okalluktok, aularmet, kivgame illagik marluk, sorssuktuksarlo nálektime illæt, Gudemut nálektok, kákoei. 8 Tamakkoningalo tamannik unnibkarbigigadlaramigit, Ioppemut aulartipei. 9 Akkago kaumet taukkoa ingerdlatillugit, iglorpaillo padlillermattigik, Petruse merssakut iglub kallianut majoarpok tuksiaromaulune, udleb nællunærkota arbenengormet. 10 Kãleramelo nerriomadlárkau, piksaniglo nekkiksiormænne, tavainak ingminik missigiungnærsok. 11 Killaglo angmarsok tekkoa, akkarbigigánelo mikliarsoak sordlo, annoraminersoak sátok, nõuissigut sissamakut kellersorsimarsok, tamannalo nunamut ninginekartok, 12 Tamattoma illuanétut nellinginait nunab nerssútei, nyuartullo, paungortullo, tingmirsello killaub attané-

tut; 13 Nippitsŏg taursomunga tussartitok ima: Petruseá, makkitit, tokkotsivlutillo nercheet. 14 Petrusele okarpok: Nãgale, Nálegak, sulle nerringisainarama nellinginaursunnik maujungnartunnigloneet. 15 Nippelo tamanna aipæksanik piok taursomunga, ima: Gudib maujungnarungnærsitei, idlit maujungnartissengilettit. 16 Taimalo pingasunnik pinekarmet, mikliarsoak tamanna ama killangmut kangattartinekarpok. 17 Petrusele ingmine nekkimalermet tekkorsenne pivlugit, sunasugællugolo tekkorsane tamanna, atta, tava angutit taivkoa, Korneliusib aulartitei, issertarbiub sillatanélerput, Simonib igloa apperkotigigamiko; 18 Torklorlutiglo, Simon, Petrusemik tairsak, apperkotigillerpæt, terssane sinniktarbekartugællugo. 19 Petrusible tekkorsane tamanna issumalliutigimago, Annernerub okarbiga: Areit, angutit pingasut apperkotigátit. 20 Kæ, makkitit, akkarlutillo illagikit, nangársutekaissengilatillo, uanga merssa taukko aulartinaukit. 21 Tava angutit taukko, taursomunga aulartitet Korneliusemit, Petrusib akkarbigei, okalluklunelo: Atta, uangávunga apperkotigirsarse, suna tamaungnautigaissiuk? 22 Taukkoale okarput: Korneliuse, sorssuktuksennut nálegáursok, issumagiksok angut, Gudemullo nálektok, Iudillo tamarmik unnersiutigirsæt, taivna Gudib Engeliætta ajungitsub okauka, idlit kákollutit iglominut, illingnit tussarkollugo okautsinnik. 23 Isserkolerpei tava, sinniktartillugillo. Akkago kaumet Petrusib aularkattigei, kattengutillo angutit illeisa illagigiæt Ioppemit. 24 Akkagolo kaumet Zæsareamut piput. Korneliusible nerriugekei, ekkardlinne ikkingutinnelo kákogadlaramigit. 25 Petruselo isseriartormet Korneliusib nellaukiartorpa, issigeinullo pædlorlune nálekpa. 26 Petrusible makkitipa okalluklunelo: Makkitit, uangatŏg innuinávunga. 27 Okallukattigigádlaramiuk, isserpok, terssungalo amerdlasórsuit kattissimarsut naipipei. 28 Taukkolo ima okallugbigei: Nællungilarse, kannok tamanna angumut Iudiúrsomut sungiusimanængimet, pinek issernerloneet illagingisaminut;

Gudible nællojungnærsikânga, innuk attauserloneet nellinginaunerarkonnago maujungnarnerarkonnagoloneet. 29 Taimaitomik náleklunga tikkiutunga, kákonekarama tamaunga. Tava mãna appersorpause: Suna pivlugo tamaunga kákovissinga? 30 Korneliusib sápa okalluklune: Udlut sissamæt nerringitsunga tamannalo tikkillugo aglæt, udlublo nællunærkota kollin-illoængormet iglumne tuksiartunga. Attalo, angut tava sángoamne kikkartok keblertomik annoralik, 31 Okalluklunelo: Korneliuseá, tuksiautittit tussartiput, tunnirsútittillo erkaumarsængorsimaput Gudeme. 32 Taimaimet mãna Ioppemut aulartitsekeet, Simonlo, Petrusemik tairsak, illingnut kákogúk, tauna innekarpok Simonib amiortub igloane, immab sinnane; taursoma okarbigissauátit, tikkikune. 33 Erngerlunga tava illingnut aulartitsiunga, kujanakautillo tikkiunauit. Mãnalo tamauta terssane, Gudib kénætta sáne kattissimavogut, tussaromaulugit tamasa Gudib pekkorsei illingnut.

(Epistel am Oster-Montage.)

34 Petruse tava ima okallulerpok: Mãna illomut illissimalerpunga, Gude kennersirsómet innungnik tamannik nellinginarnik; 35 Taursomingale nálektok, illuartulliartorlo sumétorloneet innungne tamanne nellinginarne, tauna nuennerirsara. 36 Illissimauesseme okalluktuet, Gudib okautigekorsei Israelib kingueinut, ullapisautiksamiglo okallukorsimet Iesuse Kristusekut, tauna merssa nálegávok tamannut. 37 Nunamelo Iudæame tamarsoarme okautáusimamætta, Galilæamillo pillerlutik, Iohannese koirsúmik okallungmet kingorna; 38 (Tussarivse) kannok Iesuse Nazaremio Gudib tennika Annernermik ajunginermik pirssaumiglo; tauna sakkirsarlunelo ajungitsulliartok, kaitsorsarlugillo tamasa tornársub pirssauneranétut, Gudib merssa aiparimanne. 39 Uagullo okalluktóvogut ussornartullirseinik tamannik Iudæame, Ierusalemmelo. Tauna tokkokæt, nivingarlugolo kerssungmut. 40 Merssa tauna Gudib umartika udlut pingajuænne, sakkomersillugolo, 41 Innungnut tamannut pinnago, uautinulle, siornogut

merssa Gudib kennigarælluta okallukorsarigamissigut, uagut (Iesuse) nerrekattigigautigo immerkattigællugolo tokkorsunnit makkisimamet kingorna.

(Epistel am Pfingst-Montag.)

42 Taursomalo okallukoátigut innungnut, okautigekollunelo Gudib ekkartóursirsungortimanne innúrsunnullo tokkungarsunnullo. 43 Tauna Profetit tamarmik okautigæt, taursomunga opertut tamarmik akkane issumakærbiginekaissammætta-ŏg ajortimingnik.

44 Petruse sulle taima okalluktillugo, Annernek ajunginek piok tamannut okautsinnik tussartunnut. 45 Petrusiblo illagirsei opertut, Iudinnit pirssut, tuppigusulerkaut, Annernerub ajunginerub tunnirsúta nællursunnuttŏg koinekarmet; 46 Merssa tussaramikik okautsinnik adlennik okalluktut; Gudelo ussoringārlugo pimarssuk. Tava Petrusib sápei okallukluné: 47 Kia immek pekkussenginerpa, koinekarkonnagit okko, uautitut pekkalersut Annernermik ajunginermik? 48 Koekoei tava Nálekab akkane. Taukkoalo kenuvigæt, udlut illeit neijortuarkollutik.

KAP. XI.

Petruse akkiniarlune okallukpok issersusiminik nællursunnut; Antiochiamiut opertungorput, taigornekarlutiglo Kristomiunnik; kängnekaissammet opertut pæjuktóput.

Tamannale tussaumarsaulerpok Apostelinnut kattengutinnullo, Iudæamétunnut, nællursuttŏg nálektungorsimamætta Gudib okauseenut. 2 Petruselo Ierusalemmut pimet, opertut, Iudinnit pirssut, sakkitsarpæt, 3 Okalluklutiglo: Idlit issertotit angutinnut kippinekangitsunnut, nerrekattigisimaulugillo. 4 Petrusible pillerlune tamannik unnibkarbigiartorpei, okallukluneló: 5 Iglorpængne Ioppemétunga, tuksiartillungalo uamnik missiungnærsunga, tavainarlo tekkorsakartunga, imaitomik: mikliarsoak sordlo, annoraminersoak sátok, sissamannik, nõu-

lik, killangmit ninginekartok, uamnullo pirssok; 6 Illuanétullo tagusaraukit, mallugællugillo tekkoakka nunab nerssútei, nyuartullo, paungortullo, tingmirsello killaub attanétut. 7 Nippitsõg tussariga, uamnut ima okalluktok: Petruseá, makkitit, tokkotsivlutillo nercheet. 8 Uangale okalluktunga: Nãgale, Nálegak, sulle nerringisainarama nellinginaursunnik maujungnartunnigloneet. 9 Nippible tamanna aipæksanik killangmit akkiãnga imænna: Gudib maujungnarungnærsitei, idlit maujungnarttissengilettit. 10 Taimale pingasuriartarlune pimet, tava taukkoa tamarmik ama killangmut kangattartinekarput. 11 Attalo, taimane erngeenak angutit pingasut iglub sinniktarbima sillatanélerput, Zæsariamit aulartitet uamnut. 12 Annerneruble okarbigãnga: taukkonunga illakollunga, nekkimakonnangalo. Kattengutille angutit okkoa arbeneglit illagãnga, angutiblo taursoma igloanut issertogut, 13 Taursoma tava unnibkarbigátigut: Engele iglomine kikkartok tekkogiga unnerlune, imalo okarbigigáne: Angutinnik aulartitsekeet Ioppemut, Simonlo, Petrusemik tairsak, kákogúk. 14 Taursoma okaussauátit okautsinnik pidluautiksarnik, iglokattivillo tamarmik pidluautikseinik. 15 Okallulersillungalo, tavainak Annernek ajunginek taukkonunga piok, sordlo uagutinuttõg pirssok issoanit. 16 Tava Nálekab okausee erkaiakka, ima okarame: Iohannese koirsiok immermik, illivsele Annernermik ajunginermik koinekaromárpose. 17 Taukolo, Nálekamut Iesuse Kristusemut opertut, Gudib mãna tunnimagit tunnirsútiminik, sordlo uaguttõg pigamissigut, uanga tava suvlunga Gude innertersinnaugiga? 18 Tamannale tussaramiko okausiksæroput, Gudelo ussoræt, okalluklutiglo: Gudib tava nællursuttõg tunnigiei sainiarsútiksamik innursútiksakarkollugit.

19 Siamartisimarsulle, taimane Stefanuse pivlugo nagliuktimattik, sakkillerput, Fæniziamut, Zipernemullo, Antiochiamullo aglæt pivlutik, adlennullo okautsit okautigingileit, Iudinnut kissienne. 20 Angutillo illeit, Zipernemillo Zirene-

millo pirssut, Antiochiamut pigamik, Grækerinnuttõg okalluleriput, okautigællugillo okautsit tussarnersut Nálekamik Iesusemik. 21 Nálekablo arkseisa neijorpeit, amerdlasóperksuillo opertungorput, sainiarlutiglo Nálekamut. 22 Illageeksulle Ierusalemmétut tamattominga tussaumaleramik, Barnabase aulartipæt, sakkillerkollugo Antiochiamut aglæt. 23 Taunalo terssunga pigame, Gudiblo saimaunera missigilleramiuk, tipeitsulerpok, tamasalo kajumiksarpei, Nálekamétuinnarkollugit umamik aulaiaitsomik; 24 Merssa issumagiksóvlune angutáursok, illumiuliksóvlunelo Annernermik ajunginermik opernermiglo. Innuillo amerdlasórsuit Nálekamut pigirsængorput. 25 Barnabasele Tarsenemut aularpok, Sauluse ama ujarniarlugo, 26 Naipinamiugle, Antiochiamut pissipa. Tersanelo illageeksunnétuarlutik okkiorsoak nãuæk, innuperksuillo ajokærsorlugit; taimaitomik ajokærsuket Antiochiame taigornekalerkãrput Kristomiunnik.

27 Udlunne taukkonane Profetit Ierusalemmit Antiochiamut piput. 28 Taukkoale illæt, Agabusemik attelik, sakkomerpok, annernekullo okaursiok, kãngnersoakaissirsok unnerlugo, piomártuksamik nunennut tamannut; tamannalo erkonioktõg Klaudiuse Kaiseriótillugo. 29 Ajokærsukelle nungullutik issumakattigeeksarput, ajugaringisamingnik kattengutigeet Iudæamétut pæjuktaromaulugit tunnirsútinnik. 30 Taimailioriputtõg, tunnirsútittiglo neksiupeit Barnabasemut Saulusemullo, pissekollugit ittunnut.

KAP. XII.

Iako Herodesib tokkopa; Petruselo pissipa parnãrsimauvingmut, Engelible ama annisipa; Herodese makkitasõk pidlárnekarpok tokkomik.

(Epistel am Tage Petri und Pauli.)

Taimane illageeksormiut illeit nálegaunerub Herodesib tigu-

kollugillo naglinktekoei. 2 Iakole, Iohannesib kattenguta, tokkotekoa pænnamik. 3 Iudillo mallugigamigit tamanna illuarigæt, ama Petrusesõg tigukogia. Merssa udlut sérnakangitsunnik timmiursartorbeet nedliutut. 4 Tigukogamiuglo parnãrsimauvingmut issertipa, sorssuktuksennullo sissamapainut simniksigeeksunnut páritipa, issumakarame innungnut sakkomersitsomaulugo, anniviksiorbik kangiupet. 5 Petruse tava parnãrsimauvingmétinekaralloartok, illageeksulle sorarunnago tuksiupæt Gudemut. 6 Herodesible merssa sakkomersitsomamago, unnuak taivna Petruse sinniktok sorssuktuksæk marluk akkornængne, kellersorsimaulune kallimnersoarnik sauiksoarnik marlungnik, pársirsuilo issertarbiub sillatanétut, parnãrsimauvik páriniarlugo. 7 Attalo, Nálekab Engelia terssunga piok, kaumarsublo parnãrsimauvik kaumarsarpa; taursomalo Petruse pattikpa senneragut, ittersarlugolo, okallukpok: Makkinæsuarit. Kallimnersuit sauiksuit tava pærput arkseinit. 8 Engeliblo okarbiga: Ketteruserniarit, issigamalerlutillo; taimailiormello, okarbigigia: Kalliparset attillugolo mallinga. 9 Annivlune tava mallikpa, nællovlunelo Engelib illomut taimailiorbigimanne, issumakarlunele tekkordlugakainartugællune. 10 Pigártulle siudleet ardlaillo arvkotigællugit annipuk, mattorsoarlo iglorperksoarnut sengmirsok tikkimængne, issumaminik mattuolersok taukkonunga, annigamiglo, iglullo akkornættigut ingerdlaulutik arvkosinek attausek nãgamiko, terssangainak tava Engelib kemmekpa: 11 Petruselo ingminik illissimalerame, okarpok: Aitsait illomut illissimavunga, Nálekab Engeliminik aulartitaminik annaukãnga Herodesib arkseinit, Iudillo nerriursuseenit tamannit. 12 Taimalo ekkarsalerame, tava Mariab, terssa Iohannesib, Markusemik tairsab, arngnætta igloa tikkillerpa, terssanelo ardlasút kattissimarsut, tuksiarlutiglo. 13 Issertarbiublo silladliub mattua Petrusib kassuktulermago, niviarsiak, Rodemik attelik, aggerpok nálengniarlunelo. 14 Petrusiblo erinna illissarilleramiuk, tipeitsutiginermit issertarbik mattu-

ængila, akpallunele isserpok, okariartorlunelo taukkonunga, Petruse mattorsúb sillatanétok unnerlugo. 15 Taukkoale okarbigæt: Oma sillæropotit. Taunale sakkikomangitsok seglungitsum unnerlune. Okarpulle: Terssa Engelia. 16 Petrusible kassuktorkikia; mattuærbigigamikolo, tekkoæt, annilárlutiglo. 17 Taursomale arksaminik ursserarpei nippangerkollugit, unnibkarbigeilo, kannok illivlune Nálekab annisikáne parnãrsimauvingmit, okarlunelo: Iakolo kattengutigeello okarbigiartorsigik tamattominga; annivlunelo, aularpok adlamut nunamut. 18 Kaumelle sorssuktukset annilangãrkaut Petruse pivlugo, kannok illissugællugo. 19 Herodesible ujaramiuk nenninnagolo, pársirsut kiglissiorkãrlugit aularukoei; Iudæamillo aularpok Zæsareamut, terssanélerlunelo, 20 Merssa issumakarame Tiromiut Sidomiullo sorssukomaulugit. Taukkoale illageeklutik ornikpæt, Blastuselo, nálegaunerub kivgarsoa, okarbigekiksarpæt, sorssukonnatik, merssa nunartik nekkiksakartarmet nálegaunerub nunanit. 21 Udlulle illǽnne nedliutitame Herodesib annorarsenne, nálegaunerit attirsækseit, attivei, ivksiautamullo kiglissiorbingmut ingipok, okalluktuarbigællugillo. 22 Innuille torklulerlutik ima piæt: Terssa Gudib nippa, innúblo nippigingisa. 23 Erngerlugole Nálekab Engeliætta pidlárpa, Gude nálengnartingimago, kopperlullo nerrivlugo nungupæt, kesalo annernengærpok.

24 Gudible okausee agdliartorput, siaroarterinekarlutiglo tamannut. 25 Barnabasele Sauluselo ama Ierusalemmut tikkipuk, neksiurset tunnirsútit nãmaksigamikik, illagigiæktõg Iohannese, Markusemik tairsak.

KAP. XIII.

Pauluse aulalerkãrpok nællursunnut, piniartarlunelo taukkoa akkornænne.

Illageeksunnele Antiochiamétunne Profetit ajokærsoirsullo étut, imaitut: Barnabaselo Simonlo, Nigeremik tairsak, Lu-

ciuselo, Zirenemio, Mannahanelo, Herodesib, nunamut illainarmut nálegáursub, innurorsarkatta, Sauluselo. 2 Taukkoale Nálekamut nálektillugit ésisinnatiglo, Annernerub ajunginerub ima okaupeî: Barnabasemiglo Saulusemiglo kennersivigissinga sulliarekorsamnut taukkonunga. 3 Tava ésisinnatiglo tuksiarput, arksamingniglo pattiklugik aularkolerpagik. 4 Taukkolo Annernerub ajunginerub aulartimattik, Seleuziamut pipuk, terssangalo umiartorpuk Zibernemut. 5 Iglorperksoarnullo Salaminemut pigamik, Gudib okausee okautigeit Iudit illiniartarbeene. Iohannesesõg illagigiæk kivgarællugo. 6 Kikkertarlo tauna arvkotigællugo ingerdlagamik, iglorperksuit, Pafusemik attiglit, tikkillugit, naipipæk angut angekok, Profetiókosersok, Iudiúrsok, Elimascmik attelik. 7 Tauna innekartok tamattoma nunab nálegane Sergiuse Pauluseme, angume sillalingme. Taursoma Barnabase Sauluselo kákopek, Gudib okausee tussaromagamigit. 8 Tavale angekub Elimasib arksoarillerpek, nunablo nálega operungnærsiniarpa. 9 Saulusible, Paulusemiktõg tairsab, Annernermik ajunginermik illumiuglub, irssikupa, 10 Okalluklunelo: Tauto-una tornársub kittorna, seglunermik pekkoserlungnermiglo tamannik illumiulik, illuartunnut tamannut akkerartortok, idlit soraromangilatit, Nálekab arvkotigekorsei illuartut mumminiaruklugit; 11 Mãnalo, atta, Nálekab arkseisa pidlárpátit, tekpeelissautillo, sekkenerlo tekkussæradlaissauet. Terssangainarlo tekpeelillerlunelo tãrmiulerpok, maungainarlo sakkivlune, ujarlerpok tessiortiksaminik. 12 Nunable nálegætta taimailirsak tekkogamiuk, operpok, Nálekablo ajokærsúta aijaisórutigingãrpa.

13 Paulusele, illagirseilo, Pafusemit aularamik, Pergenemut, Pamfiliamétomut piput. Iohannesible kemmekpei, Ierusalemmut ama angerdlarlune. 14 Taukkoale Pergene kemmekiæt, Antiochiamullo Pisidamétomut pivlutik; terssanétillutiglo Sabbateme illiniartarbingmut irsserput, ingillutiglo. 15 Inneitsissille Profetillo aglegeit attuarærsimamætta, illi-

niartarbiub nálegeisa okarbigiartorkoeit ima: Okkorse, angutit kattengutigeet, okausiksakaruse, innuillo kajumiksaromagussigik, tava okallugitse. 16 Pauluse tava nækkoipok, arksaminiglo ursseraiok, okalluklunelo: Okkorse angutit Israelittiná, Gudemut nálektoseá, nálegitse! 17 Innuit okkoa Gudiætta, angæjokauvut kennerei, innuillo taivko ussornartungortikei tekkornartáugadlarmætta nuname Egiptenme, terssangalo annisikei tellerminik ajugakangitsomik. 18 Okkiullo 40 nãulugit kammagekiksarei illiorsusiæñik innukajuitsométillutik. 19 Innuperksuillo ekkardlekattigeet, arbenek marluit, nuname Kananemétut, nungukei, nunællo taukkonunga angorpa immeraumik. 20 Tamattomalo kingornagut, okkiut 300étillugit, kiglissioirsunnik tunniei, Profete Samuele innútserlugo. 21 Kingorna tava nálegaunermik piomaulutik kenumætta, Gudib tunniei Saulemik, Kisib erneranik, angumik Benjaminib ekkardleenit pirssomik, okkiut 40 nálegaunerrokollugo. 22 Taunalo pæramiuk, Davi nálegaunengortipa taukkonunga, tauna ima okautiga: Davi nervsarara, Iessib ernera, angut umættima illuarirsa, taursoma mallissauei tamasa pekkorsakka. 23 Taursoma kingueinit merssa Gudib innungorkoa Iesuse, Israelittit annaursirsuksæt, sordlo unnersóigadlarame. 24 Taunale (Iesuse) ájokærsoilersinnago, Iohannese Israelittinnut okallukãradlarpok koirsúmik sainiarutiksamik. 25 Iohannesible udlungoenne nãleramigit, ima okarpok: Taunáungilanga issumakarbigirsarse; attale, kingunevkut tiktikkiutsomárpok, tauna kingakobigekara issigamæk singærlugik.

(Epistel am Oster-Dienstag.)

26 Angutiná, assærset kattengutigeet, Abrahab kingueisa kittorneiá, akkornauvsinétullo, Gudemut nálektut, okorseá! illivsenut merssa okautsit tamattominga annaursúmik okautáukorsáput. 27 Ierusalemmiulle, nálegeisalo tauna illissaringinamiko, Profetit okauselloneet, Sabbatit nungullugit attuarnekartut, siunersinginamikik, erkótipeit, tauna ekkartóutina-

miko, 28 Umnillo tokkokorsútiksamik nervsarbiginginamiko, taimaitorle Pilatuse kenuvigæt tokkokollugo taursomunga. 29 Taunalo pivlugo agleket tamasa erkótinamikik, senningarsomit akkartipæt, illivermullo illivlugo. 30 Gudible umartika tokkorsunnit, 31 Udlullo amerdlasút sakkomerbigirsarei majoarkattinne Galilæamit Ierusalemmut, taukkoalo merssa okautigirsaræt innungnut. 32 Uaguttõg okallugbigigiause unnersóutiginekartomik angæjokautinut; 33 Tamattominga Gude erkortitsimet uaugutinut taukkoa kittorneinut, terssa, Iesuse umartinamiuk; taimatõg tuksiautinne erinnalingne ima agleksimavok: Idlit erneragit, udlome erniaragit. 34 Tokkorsunnille umartinamiuk, kingorna irvsungorkonnago, tamanna pivlugo ima okartok: Saimaursutsimnik, Davimut unnersóutigirsamik, aulaiængerbigissauause. 35 Taimaitomiktõg adlame tuksiaume ima okariok: Ajungitsorirset irvsungorkussengilet. 36 Davile innútillune, Gudib pekkorseinik kivgartorsimagame, sinnikpärtok tava, siudlimisullo illinekartok illivermut, irvsungorlunelo; 37 Gudible umartita tokkorsunnit, tauna irvsungungitsok. 38 Taimaitomik, assærset kattengutigeet angutit, okkorse, nællojungnæritse, Iesuse tauna pivlugo ajortoærursútiksamik okallugbiginekarpose, tamanniglo illuarsirsutiksennik, merssa illivsenut piginaunængitsunnik inneitsissinnit. 39 Taursomungale opertok, illuartitávok. 40 Miannersoritsele, Profetit okauseesa erkorkennauáse, imaitut: 41 Okkorse, nachorsoseá, tekkogitse, annilárluselo nungutitse, innutilluse pilliaissægama operissengisauvsinik, tamattominga okarbiginekaruse.

42 Iudille illiniartarbingmit annimætta, nællursut kenuput (Apostelinnut) Sabbatik akkornængne nungullutik okallugbigekollutik okautsinnik tamakkoninga. 43 Illiniartarbingmelo kattissimarsut auiksarmætta, tava Iudit amerdlasút, Iudekattingortullo, Gudemut nálektut, mallingnikput Paulusemullo Barnabasemullo. Taukkoale okallugbigællugillo kajumiksarpeit, Gudib saimauneranétuinnarkollugit. 44 Sabbatible tug-

liane iglorperksoarmiut tamangajengmik kattillerput, Gudib okausee tussaromaulugit. 45 Innuperksuille taukko Iudit tekkogamikik, ningektorsoængorkaut akkiorniarlutiglo Paulusib okauseenut, akkiortarlutiglo mittautiginnikput. 46 Tamasale tussartillugit Pauluselo Barnabaselo iktoratik ima okallukpuk: Illivse merssa okallugbigirsariakalerkārtose Gudib okauseenik; mānale tamakko assiginnarlugit ajektoraussigik illivsenit, illivseniglo nangminek kingakonarsisigause innursúmut nāksaungitsomut, atta, tava nællursunnut sáissauguk; 47 Nálekab taima pekkomattigut, ima okarame: Nællursunnut kaumarsuksængortikivkit, aunaursutigekollutit nunab issoanut aglæt. 48 Nællursulle tamanna tussaramiko, tipeitsulerput, Nálekablo okausee ussorutigingārpeit, opertungorlutiglo tamarmik kennersimarsut innursúmut nāksaungitsomut. 49 Nálekablo okausee okautiginekaleriartorput tamattoma erkane tamanne. 50 Arnguelle issumagiksut nálengnekartut, iglorperksoarmiullo nálegeit, Iudit tava pikkitorsoængortipeit, Pauluselo Barnabaselo naglinktekollugik, ajeklugiglo aulartipagik erkamingnit. 51 Taukkoale issikettik karssejaramikik taukkonunga, Ikonienemut pipuk. 52 Ajokærsukelle tipeitsungālerput illumiukalerlutiglo Annernermik ajunginermik.

KAP. XIV.

Ikonieneme Listramelo Apostelik piniartarpuk okalluktarlutiglo; Antiochiamut utterpuk.

Ikonienemétillutigle attautsekuk Iudit illiniartarbiænnut isserpuk, okallungmænniglo amerdlasóperksuit, Iudillo Grækerillo, opertungorput. 2 Iudille opingitsut pikkititsivlutiglo ningektungortitsiput nællursunnik, akkerartorkollugit kattengutigeenut. 3 Sivissómiglo terssanépuk, iktoratiglo okallukpuk Nalekame, taursomalo okautsiñe saimaunartuglit opernarsillugillo, nællunærkotillo ussornartullirsello pekkogiei

taukkoa arkseinik; 4 Iglorperksoarmiulle ingmingnik auiksarniarput, illeisa Iudit illagilerpeit, illeisale Apostelik. 5 Nællursulle Iudillo, nálekettik illagællugit, pikkitorsoængormætta, (Apostelik) mittautigiomaulutiglo milloromamattik ujarkennik, 6 Mallugilerpæk tamanna kemmãvlutiglo iglorperksoarnut Likaoniamétunnut, Listramut Derbenemullo, tamattomalo erkanut. 7 Terssanelo okautsit tussarnersut okautigeit.

8 Angulle Listramétok ivksiainariakartok, niulukame, pissujuilunelo erniursok, sullelo pissungisainartok. 9 Taursoma Pauluse nálengmanne okalluktillugo, irssigiuarpa, mallugigamiuglo opermet ikkiornekaissæsugællune, 10 Tava nippitómik ima okarpok: Nakkoillutit kikkarluarit. Nækkoinæsuarpok tava pissulerlunelo. 11 Paulusible taimailirsa innuit tekkogamiko, niblingãrput, Likaoniamiullo okauseet attorlugit, okallutik: Gudit innuktun-élerlutik akkarbigátigut; 12 Barnabaselo aitserpæt tava, Iupiteremik, Pauluselo Merkuriusemik, aipaminit okalluktartómet. 13 Iupiterible Pellessiætta, taukkoa iglorperksuisa auatænnétub, tava umingmait niakorutillo ãpei issertarbiksoarmut, tunnirsiomaulunelo innuit illagællugit. 14 Aposteligle, Barnabasiblo Paulusiblo, tamanna tussaramiko, annorarsettik alliktorpækit, akpallutiglo innuit akkornænnut pipuk, torklorlutiglo, 15 Ima okarpuk: Angutiná, okkorse, sullivisse tamãne? Uaguktõg illivsesut innúvoguk tokkajarsunnik timekarlunuk, okautsinniglo tussarnersunnik okalluktóvoguk illivsenut, sainiarkolluse okkonanga Gudiúngitsunnit Gudemut tokkosuitsomut, taursoma pingortimagit killaglo nunalo, immauviksoarlo, illuanétullo tamasa; 16 Taursomalo itsaligame nællursut tamasa issumamingnik innúniartut innertingikalloarei; 17 Umnit ingminik nangminek nællunæjarbigekorsok, kabsersoarniglo pirssartarpátigut ajungitsomik, siedlerkorsivlunelo killangmit, nunablo merkoee náulerkorsarei, nekkiksautiniglo tunnirsarluta, in-

núluartillutalo umættivut tipeitsuktitarei. 18 Taimalo okallukamik, innuit innerternek ajungajekpeit, tunniomamattik tunnirsútinnik.

19 Iudille, Antiochiamit Ikonienemillo terssunga piput, innuillo okaukiksarmattigik Pauluse millorpæt ujarkennik, iglorperksuillo auatænnut unniarlugo piæt, tokkosimasugigamiko. 20 Ajokærsukelle illulermænne, makkipok, iglorperksoarnullo isserlune; akkagolo kaumet, Barnabase aiparællugo, terssanga aularpok Derbenemut. 21 Iglorperksoarnullo taukkonunga okautsit tussarnersut okautigeit, amerdlasoperksuillo ajokærsorpeit, utterlutiglo ama Listramut, Ikonienemullo, Antiochiamullo, 22 Ajokærsukello tarneit nekkursektipeit, kajumiksarlugillo opernermik sorarnauærkollugit, imalo pieit: Nagliungnartorperksuit attorlugit isseriakarauta Gudib nálegauvianut. 23 Tamattigullo illageeksunnut pársirsokartitsipuk ittunnik, tuksiarlutiglo ésisinnatiglo taukko sernigekoeit Nálekamut operbigirsænnut. 24 Pisidia tava arvkotigællugo Pamfiliamut pipuk; 25 Gudiblo okauseenik okallukamik, Attaliamut utterpuk; 26 Terssangalo umiartorpuk Antiochiamut, tamerssa aularbigigalloæk, Gudib saimauneranik siornagut pekkonekaramik sullirsamingnut, tamakkolo mãna nãmaksigeit. 27 Taimaitomik terssunga pigamik, illageeksut kattissimatipeit, okallugbigællugillo kannok aktigirsomik Gudib piniartungortimattik, kannorlo nællursuttõg opernermut pekkosimamagit. 28 Terssanétualerpuk tava ajokærsuket neijorlugit.

KAP. XV.

Apostelit kattissimauviksoakarput Ierusalemme, nællursunnullo aglekput nællunæjarbigællugit malligækseinik; Pauluse aipæksanik nællursunnut aularpok.

Iudæamillo pirssut illeisa, kattengutigeet ima ajokærsóler-

peit: Kippekungikuse Mosesib illerkorekorseinik, pidluartungorsinnaungilase. 2 Tamannalo pivlugo akkerartortut Paulusib Barnabasiblo aksut sakkitsaukattigimattik, pekkorsilerput tava, Pauluselo Barnabaselo, adlello illættik, aularkollugit Ierusalemmut Apostelinnut, appersút tamanna pivlugo. 3 Illageeksunnik tava illaginekarlutik aularput, Foenizia Samarialo arvkotigællugik, nællursullo sainiarsusiænnik unnibkaramik, kattengutigeet tamasa tipeitsungärnartokartipeit. 4 Ierusalemmullo tikkimætta, illageeksut Apostelillo, uttokaunerillo niobiorpeit, taukkonungalo okaursiput, kannok aktigirsomik Gudib piniartungortimattik. 5 Farisæerille illeit, opertungorsimarsut, nækkoiput, ima okalluklutik: Kippirsariakarpumme, okautariakarlutiglo Mosesib inneitsissei mallikollugit.

6 Apostelille uttokaunerillo kattillerput, ivko okautsit kiglissiutigællugit. 7 Tekkisómigle okallukattigeeksarmætta Petruse nækkoipok, ima okallugbigællugit: Angutit, assærset kattengutigeet, illissimauarse, ardlagut Gude akkornautine kennersimet, kannimnit nællursut tussarlerkollugit okautsinnik tussarnersunnik, operkollugillo. 8 Gudiblo, umættinnik illissimarsub, nællokutsungnærsipei, Annernermiglo ajunginermik tunnisimauei, sordlo uaguttõg pigamissigut; 9 Attauserlo nelligeeksikátigut uagullo taukkolo, umætteillo ivlernarsikei opernermik. 10 Saogme tava mãna Gude ursserpissiuk? ajokærsuket nagliuktinaussigik nangmakennik, merssa angæjokautaloneet uagulloneet erksuksáungitsunnik? 11 Operpogulle Nálekab Iesusib Kristusib saimauneranik pidluartinekaissægauta taimailuinnartomik sordlo taukkoa. 12 Tamarsoarmik tava nippangerput Pauluselo Barnabaselo náleklugik, okalluktuarmænnik kannok aktigirsunnik nællunærkotinnik ussornartullirsenniglo Gudib piniartungortimattik nællursut akkornænne.

13 Taukkoalo okallussærmennik, Iako ima okallulerpok: Angutit, assærset kattengutigeet, náleksinga! 14 Simon Pe-

truse okalluktuarpok, kannok illiorlune Gudib nællursut issumagimagit siudlermik, taukkoningalo ingminut innuksarsillune attermine. 15 Taimainiputtõg Profetit okauseet, ima agleksimarsut: 16 Kingorna utteromáriunga, Daviblo igloa oppisimarsok sennakiklugo, asserornereelo sennakikomauakka, napparkiklugolo pissauara; 17 Innuit ammigakuit Nálekamut piniarkollugit, nællursullo tamarmik aglæt, attimnik taigornekartut; tamersa Nálekab, tamakkoninga tamannik pirssartub okausee. 18 Gudib pingortitenne tamasa illissimauei sillarsúb aulakautanit aglæt. 19 Taimaitomik pekkorsiunga imaitomik: Gudemut sainiarsimarsut, nællursunnit pirssut, nekkimatekonnagit, 20 Aglekbigekollugille, Gudiúngitsut maujungnartoeenik pinauærkollugit, arngnaunekarkonnagit angununekarkonnagillo, ippisimarsomiglo aungmiglo nerrekonnagit. 21 Itsarsoængorporle, Mosesib okauseenik okalluktokartarmet iglorperksoarne tamanne, Sabbatillo nungullugit attuarnekartarput illiniartarbeene.

22 Apostelit uttokaunerillo, illageeksullo tamarmik tava illuarillerpæt, illættik angutik kennerlugik, Antiochiamut aularkollugik Pauluselo Barnabaselo illagællugik, terssa imaituk: Iudase, Barsabasemik tairsak, Silaselo; angutik taukkoa ajokærsoirsóursuk kattengutigeeksunne. 23 Taukkolo aglekennik neksipeit imaitunnik: Apostelit, uttokaunerillo, kattengutigeello, pidluarkoeit kattengutit nællursunnit pirssut, Antiochiamétut, Siriamétullo, Ziliziamétullo. 24 Uagut tussarauta, uagutinit pirssut illeisa nekkimatikáse-gõg ajokærsútinnik, tarniselo asserorlugit, ima okarlutig-õg: Kippikoniaissause, inneitsissillo malliklugit; umnit tamanna pekkorsaringikalloarautigo taukkonunga. 25 Taimaitomik illageekluta kattissimatilluta, ima issumarsogut: Angutit kenneromaulugit, illivsenullo aularkollugit, illagekollugillo assærsautingnut Barnabasemullo Paulusemullo, 26 Taukkoa merssa tarnittik erdliginnagit tunniupeit, Nálegauta Iesusib Kristusib akka pivlugo. 27 Aulartipauvuk tava Iudaselo Silaselo, tamatto-

mingatõg okaursiartorkollugik okautsinnik. 28 Annernerub ajunginerub uagullo illuarigautigo, adlamik erdlokonartomik piniagæksakartitsomangilause, imaituinnaille pirssariakartut illivsenut pekkorsarauvut: 29 Gudiúngitsut maujungnartoeenik pinauærkolluse, aungmiglo ippisimarsomiglo nerrikonnase, arngnaunekarkonnase angununekarkonnaselo; tamakkonunga miannersoruse, illuartulliarpose. Innúlluarkonarsisitse!

30 Taukkoa aularkonekaramik, Antiochiamut piput, terssanelo operkattigeeksoperksuit kattissimatinamikik, agleket tamakko tunniupeit taukkonunga; 31 Tamakko attuaramikik, tupedlerlutik tipeitsulerput. 32 Iudasele Silaselo ama Profetiógamik, kattengutigeet kajunniksarpækik nekkursektillugillo okauseperksoarnik. 33 Terssanétuaradlarmenniglo, kattengutigeet angerdlarluarkolerpagik Apostelinnut. 34 Silasible illuareka, terssane unnikomaulune. 35 Paulusele Barnabaselo Antiochiamétuarpuk, adlello amerdlasút illagællugit, ajokærsoiniartarlutiglo okalluktarpuk Nálekab okauseenik.

36 Udlulle illeit nãmætta, Pauluse Barnabasemut okarpok: Ama aularluk, kattengutivullo tikkerariartortigik tamasa iglorpamiut siornagut okallugbigirsauvut Nálekab okauseenik, missiliklugillo kannok illiorsuseenik. 37 Barnabasib tava Iohannese illakolerpa, Markusemik tairsak. 38 Taunale illagiomaulugo Paulusib illuaringila, merssa siorna kemmengmattik Pamfiliame, piniarkattigingimattiglo sulliarekorsamut. 39 Ingmingnut tava taima sakkitsaukattigeekpuk, auiksarlutik aglæt, Barnabasiblo Markuse aiparillerpa, umiartorlunelo Zipernemut.

40 Paulusible Silase aipara, aularmello kattengutigeet Gudib saimauneranut pekkoæt; 41 Ingerdlavlunelo Siriene Zilizienelo arvkotigigamikik, illageeksut nekkursektipei.

KAP. XVI.

Paulusib Thimotheuse illæssiara, Filippemullo piok; Lidia opertungorpok; annernepilluk annisinekarpok; Apostelik parnärsimauvingmut pissitáupuk; parnärsimauvingmut pársirsok sainiarpok; Pauluse ipperarnekarpok.

Derbenemulle Listramemullo piok attalo, ajokærsugak terssanétok, Timoteusemik attelik, taursoma arngna Iudiúrsok opertok, angutale Grækiúrsok. 2 Tauna unnersiutigæt kattengutigeet, Listramétullo Ikonienemétullo. 3 Tauna Paulusib illæssiariomagamiuk, kippiva, Iudit terssanétut pivlugit; anguta tamarmik illissarimarssuk Grækiúrsok. 4 Iglorperksuille arvkotigigamikik, taukkoa innuinnut mallikoeit inneitsissit, Apostelit uttokaunerillo Ierusalemmétut pekkorseit. 5 Illageeksut tava aulaiængersinekarput opernerme, udlullo nungullugit amerdliartorput. 6 Frigiale, nunalo Galasia arvkotigimattigik, Annernerub ajunginerub okallukongilei Asiame. 7 Misiamulle pigamik, Bitinia arvkotiginiaralloarpæt, Annerneruble pekkongilei. 8 Missia tava sarssunamiko Troadamut piput. 9 Unnuamelo Pauluse tekkordlugakartok imaitomik: Angut Mazedoniamio kikkartok, kennuvigællugolo ima okarpok: Tessammunga Mazedoniamut peet, ikkioriartorlutalo. 10 Taimaitomigle tekkordlugakarsimagame, erngerdluta tava Mazedoniamut aularniarpogut, nekkimanginauta, Nálekab taivkunga kákomattigut, taukkonunga okallugiartorkolluta okautsinnik tussarnersunnik.

11 Troadamit tava aularpogut, Samotrazialo torainarlugo, akkagolo kaumet Neapolinemut piogut, 12 Terssangalo Filippenemut pigiogut, tamerssa nunab Mazedoniab iglorperksoee ajunginerit, nellinginarnik innuglit. Udlulle illeit terssanétuarpogut iglorperksoarne. 13 Sabbatiblo udloa nedliumet, iglorperksuit auatænnut anniogut, kook tikkillugo, terssane tuksiartarbekarmætta, ingillutalo, arngnet, terssunga kattissi-

marsut, okallugbigauvut. 14 Arngnarlo, Gudemut nálektok, Lidiamik attelik, Purpuremik niuvertartok, Tiatiramiunnit pirssok, tauna nálengniarmet, umætta Nálekab angmarpa, Paulusib okausee siunersiksáulersillugit taursomunga. 15 Taunale iglokattinnelo koinekaramik, innellerpátigut, okallukklunelo: Nálekamut opertósugigussinga, tava iglumnut isserniaritse, terssanétuarluselo. Isserkollutalo erdlokopátigut. 16 Illánele tuksiartarbingmut ingerdlatilluta, niviarsiab pardlekpátigut, tauna erkotuksennik okalluktomik annernekarame, nálekenne tava pissórsótitarei okallungnerminik erkotuksennik. 17 Tauna Paulusemut uautinullo mallingniktainarpok, torklorlunelo ima okallukpok: Innuit okko Gudib kotsingnerrúrsub kivgarei, illivsenut okautiginiktut arvkotiksamik pidluarnartomut. 18 Taimailiortartok tauna udlorperksuit. Paulusible tamanna allieisutigigamiuk, keviarlune annernek okarbiga: Iesusib Kristusib akkane okaupaukit, omanga annikollutit; terssangainak tava anniok. 19 Nálegeisale tekkogamiko piksarsissærmattik, Pauluselo Silaselo tigullugik aularupagik niuvertarbingmut nálekennut. 20 Sorssuktuksello nálegeinut pissipagik, okalluklutiglo: Innuk okkoa Indiúrsuk, iglorperksoautalo innuee asserorpeit; 21 Ajokærsoiniarpuglo illerkunnik uautinut pirssæksáungitsunnik, malligæksáungitsunniglo, Romiógauta. 22 Innuit tava taukkonunga pikkitorsoængorput, sorssuktuksello nálegeisa annorajarkoagik ipperartorkollugiglo; 23 Taimalo aksut ipperartoræramikik parnãrsimauvingmut pissipagik, parnãrsimauvingmullo nálegak okaupæt, parekiksarkollugik. 24 Taima pekkomænne nálekpok, parnãrsimauviublo innanut illudlerpámut pissipek, niukikuglo parnãrsarlugik kerssuksoarmut. 25 Unnuarle ketterarmet Pauluse Silaselo tuksiarpuk, tuksiaumiglo Gude ussoræk; parnãrusimarsullo merssa nálektut taukkonunga. 26 Terssangainak tava nuna seiuktorsoængorkau, parnãrsimauviublo tungauvia aglæt aularsorsoængorpok; erngerlutiglo mattuee tamarmik mattuælerput, tamarmiglo kelleruteit kellerursærput.

27 Parnãrsimauvingmulle nálegak itterame, parnãrsimauviublo mattuee angmarsimarsut tekkogamigit, pænnane ammuva ingminik tokkoniaromaulune, issumakarame parnãrusimarsut kemmãsimasugællugit. 28 Paulusele niblingãrpok, okalluklunelo: Illingnik pidlárniarkennek, tamauta tamãnépogut. 29 Nennerúmik tava kákorsivlune isseræsuarpok, olillerlunelo pædlorpok Paulusib Silasiblo issigeinut; 30 Annisillugiglo ima okarbigipek: Assærsæk nálekængá, sullissaunga pidluarkollunga. 31 Akkiæk: Nálekamut Iesuse Kristusemut operit, pidluaissautit tava, iglokattittillo. 32 Nálekablo okausee okautigeit taursomunga, iglokatteinullo tamannut. 33 Erngerlunelo unnuak tamanna ingminut pissipek, unnattarnerkiglo allerterlugit; erngerlunelo nangminek koekovok, illænnelo tamarmik. 34 Iglominullo pissipek nerisillugiglo, iglokattinnelo tamasa tipeitsukattigei, Gudemut opertungorsimagame. 35 Kaumelle sorssuktukset nálegeisa, iglorperksuit kivgeit aularkoeit, ima okariartorkollugit: Innuk taukkoa aularlik. 36 Okautsillo tamakko parnársimauvingmut nálekab okautigei Paulusemut, okalluklune: Náleket tamaunga okariartorkorsiput, parnãrutæjarkollutik. Taimaitomik mãna annigitsik, tupedlerlutiglo aularitik. 37 Paulusible okarbigei: Taukkoa unnattarkogamissiguk innuit tekkoænne, umnit pirssútekaratik kiglissiornekaranugloneet, merssa umnit Romiúrsoguk, pissillunuglo parnãrsimauvingmut, mãnalo angiortomik annisikolissægátiguk? Nãgale taimaissengilak, ivkoale nangminek annisitsartorillissiguk. 38 Okautsille tamakko iglorperksuit kivgeisa okautigiartorpeit nálekennut, taukkoalo erksilerput, tussaramikik Romiúrsuk. 39 Ornikpagik tava, okaukiksarniarlugiglo annisipagik, kenuvigællugiglo iglorperksuit kemmekollugit. 40 Parnãrsimauvingmit annipuk tava, Lidiamullo pullariartorlutik, kattengutigeello tekkoræramikik tupedlersarlugillo, aularpuk.

KAP. XVII.

Pauluse okalluktuarlune nagliungārpok, terssa Tessalonikame, Berrhoenemelo Atenemelo, amerdlasórsuillo sátinekarput Iesusemut.

Amfipolinelo Apollonialo arvkotigigamikik, Tessalonikamut pipuk, terssane Iudit illiniartarbekarput. 2 Paulusib tava, illerkone attorlugo, isserbigei, Sabbatillo pingasut okallugbigei agleket attuarlugit. 3 Tamakkoningalo ajokærsorlugillo nevsuiarbigei Kristuselo anniartitæksáursok tokkorsunnillo makkituksáulune unnerpa, ima okarlune: Iesuse tauna, illivsenut okautigirsara, Kristusióvok. 4 Taukkoa illeit tava opillerput, Pauluselo Silaselo illagillerlugik, taimatōg Grækerit Gudemut nálektut amerdlasórsuit, arngnettōg nalengnekartut amerdlakaut (opilleriput.) 5 Iudille uttereetsorsuit ningellerput, angutepillurksoarniglo innupillungnik peblerortunnik illatárniarlutik kattillerput, iglorperksoarmiullo pikkitorsoængortillugit, Iasoniblo igloanut sorssugiartorput, taukko annisitsuklugik innungnut. 6 Nenninginamikigle, tava Iasone, kattengutigeello illeit, pissipeit iglorperksoarmiut nálegeinut, niblidlárlutiglo okallukput: Innuk okko sillarsúb innueenik tamannik pikkititsirsuk, tamaungnariputtōg; 7 Taukkolo Iasonib sinniktarkopek ingmine, taukkoalo tamarmik Kaiserib inneitsissei nálengisinnarpeit, adlalo nálegaunerrúrsok unnerlugo, terssa-gōg Iesuse. 8 Taimaitomigle pikkitipeit innuit, iglorperksoarmiullo nálegeit, tamattominga tussartut. 9 Iasonible illeisalo akkiniarsimamattik ipperarpeit tava.

10 Unnuamele Pauluselo Silaselo erngerdlugik kattengutigeet aulartipagik Berrhoenemut; terssungalo pigamik Iudit illiniartarbiænnut isserpuk. 11 Taukkoa merssa ajunginerrúrsut Tessalonikamiunnit, kajumiklutiglo okautsit nálekpeit, udlullo nungullugit agleket attuarkiksarniarpeit, arssigeeksiniarlugit. 12 Taukkoa amerdlasút tava opillerput, Grækerittōg nálengne-

kartut, arngnello angutillo, ikkingitsut. 13 Iudille Tessalonikamiut kallerchinamik, Berrhoenemetsõg Pauluse okallungmet Gudib okauseenik, terssungatõg piput, innuit pikkitillugit. 14 Kattengutigeelle Pauluse erngerlugo aulartipæt, immab kiglinganut pekkollugo, Silasele Timoteuselo unnikpuk terssane. 15 Paulusible unnersorteisa pissipæt Atenemut, pekkonekaramiglo, Silaselo Timoteuselo okarbigekollugik, Pauluse orninæsuarkollune, ama utteriput.

16 Paulusible taukko uttakillugik Atenemétillune, annernermine allieisungãlerkau, iglorperksoarmiut taukko tekkogamigit kivgartorpedlárkerssut Gudiúngitsunnut. 17 Taimaitomik Iudit, Gudemut nálektut, okallugbigigalloarpei illiniartarbingme, niuvertarbingmetsõg udlut nungullugit orniktinne pigalloarei; 18 Illissimajomatórsuille illeisa, terssa Epikurerit Stoikerillo, sakkitsarpæt. Illeillo okarput: Piungitsunnik okalluktorsoak una, kannongétunnik okausekaissaua? Illeille okarput: Sordlo Guditáinik okallukomarsok illiorpok. Merssa taima piæt, okallugbigimattik okautsinnik tussarnersunnik Iesusemik makkirsusermiglo (tokkorsunnit). 19 Tiguæt tava aularullugolo kiglissiorbiksoarmut, okalluklutiglo: Ajokærsútitãk tamanna, okautigirset, nællojungnærsinnauarput? 20 Idlit merssa tussangisainakautinik tussartinautigut, sunáunersok tamanna illissimajomadlárparput. 21 Atenermiulle tamarmik, tekkornartello, terssanelo nunasiakartut, adlamik issumakarniængitsut, nutámik kissienne okallukomaulutik tussaromaulutiglo. 22 Paulusele kiglissiorbiksúb kekkane kikkarlune ima okallukpok: Okkorseá, angutit Atenermiut, mallugause, tamannik opernerdlukpedlártorsógause. 23 Terssane sakkigama, Gudiúngitsunnut nálekbiksesse kemmerdlorniarlugit, tunnirsirsarbik tava tikkipara, imaitomik aglengnelik: Gudemut nællunartomut. Nællursarse tava nalekaussiuk, mãna tauna okautigara illivsenut. 24 Gude sillarsoarmik, tamattomanétunniglo tamannik, pingortitsirsok, merssa nálegáugame kil-

langmullo nunamullo, innekararaingilak nálekbiksoarne arksennik sennasimarsunne; 25 Innuillo arkseinik kivgartorbiginekanginioktõg, sordlo sumik ajorsartok, merssa nangminek tamasa tamanne innursútekartillugillo annernekartinamigit; 26 Attautsiblo áuanit pingortikei innuperksuit nunamiut tamasa, kiglikbekartikadlarlugillo innúmersorsusiænnik nunasiækseiniglo, 27 Merssa nálegak ujarniaissammænne, missigiginnaunerlunelo nenniginnaunermænne; naug tammakerluta ungesingikalloarpátigut, 28 Taursomane innúgauta, aulavlutalo étuarauta. Taimatõg illæsse, tuksiautinnik aglektut, ima okariput: Taursomanga pingortitávogut. 29 Gudemit tava pissimagauta, issumakaissengilagut, Gude arssersóutsomaulugo arssillirsennut sennasimarsunnut ujarkennit erdlingnartunnit, innuit issumeinik taimailirsennut. 30 Taimaitomiglo innuit nællursorsótillugit Gudib irssigingitsũrsaralloarei, mãnakulle innuit tamasa tamannétut sainiarkoei; 31 Udlok merssa nedliutitæksak taigamiuk, sillarsúb innuee tamasa illuartomik ekkartóutitsomaulugit Angumut ekkartóursirsungortitaminut, taunalo tokkorsunnit umartinamiuk kingorna tava tamasa operkoei. 32 Tokkorsunnigle makkitsomártunnik tussaramik, illeit mittekput; Illeille okarput: Tamattominga ama tussarkikomárpautigit. 33 Taimalo Paulusib kemmekpei. 34 Angutille illeisa neijorniarpæt opillerlutiglo: taukkoa illæt Dionesiuse, kiglissioirsut illæt, arngnarlo, Damarisemik attelik, adlettõg illagigieit.

KAP. XVIII.

Pauluse ajokœrsoiok Korintuseme, Efesuselo arvkotigœllugo utteriok Ierusalemmut.

Kingorna tava Pauluse Atenemit aularpok, Korintusemut pivlune. 2 Terssanelo Iude naipipa, Akvilasemik attelik, Pontuseme innungortok; kissienne Klaudiusib Iudit tamasa Rommit aularkomattik, tauna Italiamit tikkiukammerssok,

nulle Priscilla aiparællugo. 3 Taukkonunga (Pauluse) pullarpok, attauserlo nelligeeksomik sullikattigigamikik, neijulerpek, sennachviniarlunelo, itsellirsógamik. 4 Sabbatillo nungullugit ajokærsoirsarpok illiniartarbingme, Iudillo Grækerillo okautsiminik kajumiksarpei. 5 Silasele Timoteuselo Mazedoniamit pimænnik, Annernerub Pauluse innerpa, Iudinnut okallukollugo Iesusemik Kristusiúrsomik. 6 Taukkoale akkerartormætta okauserluklutiglo, annorarsenne karssejarpei, okarbigællugillo: Aukse niakuvsinut pille, terssa, pingitsóvlunga mattoma kingorna nællursunnut aulaissaunga. 7 Tamannalo kemmekamiuk, angutib, Iustusemik attiglub, igloanut isserpok, tauna Gudemut nálektóursok, igloalo illiniartarbiub tuglera. 8 Krispusele, illiniartarbingmut nalegáursok, opertok Nálekamut, iglokattinne tamasa illagællugit; Korintumiuttõg amerdlasút nálektut opertungorput, koekollutiglo. 9 Nálegarle unnuame Paulusemut tekkotipok ima okarlune: Erksekennek, okalluksinnaille, nippangernauærlutillo, 10 Aiparigaukit, innungmiglo pinekarnauieissenginauit nagliungnartomik, merssa innuit pigirsæksakka amerdlakemætta iglorperksoarne makkonane. 11 Terssanétuarpok tava okkiok attausek, kaumetillo arbeneglit nãulugit, ajokærsorlugillo Gudib okauseenik. 12 Gallionele nálegáutillugo nunamut Achajamut, Iudib illageeklutik Pauluse peblingãrniarpæt; ekkartóursivingmullo aularupæt, 13 Okalluklutiglo: Innuit oma kajumiksarpei, Gudemut kivgartorkollugit, inneitsissit merssa mallikonnagit. 14 Paulusele okallukomalermet, Gallione Iudinnut okarpok: Assærset Iudit okkorse, illueitsulliak pekkoserlungnerloneet pinekarpennik, tussaromaissægalloarivse; 15 Tamannale appersútáumet, ajokærsútisse, okauserirsesselo, inneitsisselo pivlugit, tava illivse nangminek tamanna piarse; uanga ekkartóursiomangilanga tamanna pivlugo. 16 Ekkartóursivingmit tava aularkoei. 17 Sostenesele, illiniartarbiub nálega, Grækerit tamarmik tava tiguæt unnattarlugolo ekkaróurstiviub sáne. Tamannale Gallionib assiginnarpa. 18 Pauluse sulle

terssanétuaradlarame, kattengutigeet tava ariusârpei, Siriamut umiartoromagame, Priscillalo Akvilaselo illagællugik; Kenkreamétillunele nutsenne kippiei, angerutekarame. 19 Efesusemullo pigame terssunga kemmekpek; nangminerle illiniartarbingmut isserpok, Iudillo okallugbigei. 20 Taukkoa tava innellerpæt, ama unnigbigekollutik, akkoaringileile; 21 Nãgatiksamigle okallugbigei, ima okarlune: Ierusalemme merssa udlorsioriakarpunga tuglermik; ornikomáriausele, Gudib pekkoppanga. Efesusemit tava aularpok. 22 Cæsareamullo pigame majoarpok, kattengutigeello okallugbigigamigit innúlluarkollugit, aulariok tessammunga Antiochiamut. 23 Terssanétuaradlaramelo, ama aularlune, nunæk Galazia Prigialo sakkivigipek kingudlereeksarlugik, ajokærsukello tamasa nekkursektipei. 24 Iudele, Apollomik attelik, Aleksandriame innunggortok, angut okallungnermik ajungitsorsoak, aglekenniglo illissimarsorsoak, Efesusemut tikkiupok. 25 Tauna ajokærsorsimagame Nálekab arvkotigekorsanik, annernerme pilleritsektóvlune okallukpok, Nálekamiglo ajokærsoiniarkiksarlune, umnit Iohannesib koirsirsarneranik illissimaginnartok. 26 Tauna illiniartarbingme okallulerpok tamasa tussartillugit. Akvilasible Priscillablo tussaramiko, ingmingnut pissipæk, nevsuiarbigekiksarlugolo Nálekab arvkotigekorsanik. 27 Akajamullo aularomamet kattengutigeet aglekput, ajokærsukello kajumiksarpeit, tauna illæssiarekogamiko taukkonunga; terssungalo pigame, saimaunermik opertungortisimarsut amerdlasút ikkiorpei. 28 Iudit merssa sorarunagit okausiksærotinamigit, tamasalo tussartillugit, Iesuse Kristusiúrsok unnerpa, agleket narkiksutigællugit.

KAP. XIX.

Pauluse Efesusemétuarlune ajokærsoiok koirsivlunelo; Demetriusib iglorperksuit pikkitorsoængortipei Pauluse pivlugo.

Apollole Korintusemétillugo, Paulusib nunet kinginerit sakkivigigamigit, Efesusemut piok, terssanelo ajokærsuket illeit naipinamigit, 2 Okarbigei: Opertungorsimagause Annernek ajunginek pivissiuk? Akkiælle: Ajunginermik annernekarmet tussangilagulloneet. 3 Ama appersoriei: Sumumme tava koissimavisse? Akkiæt: Iohannesib koirsútigekorsanut. 4 Paulusele okarpok: Iohannese koirsigalloarpok koirsúmik sainiarutiksamik, innuillo okaupei, kingunermigut tikkiutuksak operbigekollugo taukkonunga, terssa, Iesuse pivlugo, Kristusiómet. 5 Tamanna tussaramiko, koekoput Nálekab Iesusib akkanut. 6 Paulusiblo arksaminik pattingmagit, Annernek ajunginek taukkonunga piok; okautsinniglo adlennik okallulerput, erkotuksenniglo okalluklutik. 7 Angutillo taukkoa arkanek marlúrsut. 8 Illiniartarbingmulle isserpok, siorananelo okallukpok kaumettit pingasut étillugit, ajokærsorlugillo okallugbigekiksarniarpei Gudib nálegauvianik. 9 Illeille mangertorsómætta operomannatiglo, ajokærsúllo tamanna okautiginerdluklugo innuperksoarnut, kemmekpei tava, ajokærsukello ingmikortipei taukkonanga, udlullo tappillugit okalluktarpok angutib, Tiranusemik attiglub, illiniartarbiane. 10 Taimailiorporle okkiuk marluk-étillugik, kesa tava Asiamiut tamarmik, Iudillo Grækerillo, tussarput Nálekab Iesusib okauseenik. 11 Gudiblo Pauluse piniartipa ussornartorsoarnik. 12 Allerterutei aglæt, annoraksello timanut attuket, pivlugillo illipattigik napparsimarsunnut, ajorungnærput tava nappautimingnit, annernepilluillo taukkonanga anniput. 13 Iudille illeit sakkirsainartut, merssa angekóursut, nauiateilutik Nálekab Iesusib akka taigorpæt annernepillulingnut,

okalluklutiglo: Iesuse, Paulusib okautigirsa, pivlugo annekoause. 14 Taimailiortartulle illeit, terssáursut Skevasib Pellessiunerub Iudiúrsub erneree arbenek marluk. 15 Annernepillulle sápei, okalluklunelo: Iesuse illissarara, Paulusesõg nællunginiara, illivsele kináuvisse? 16 Innúblo annernepillungmik illuminglub tava sorksuklugillo arktungilei kunnutillugillo, taimailiorbigimattiglo, iglomit tamattomanga kemmãput tammakaratik killersimaulutiglo. 17 Tamannale tussaumarsaulermet tamannut Efesumiunnut, Iudinnut Grækerinnullo, tamarmik tava erksirsorsoængorput, Nálekablo Iesusib akka ussornarsinekangãrpok. 18 Amerdlasúttõg, opertungorsimarsut, nællunæjariartorlutiglo unnibkarput kannok illioralloaramik. 19 Amerdlasúllo piungitsunnik piniagæksakaralloaramik, makperseket kattersorpeit ónlugillo, tamasa irssigitillugit, tamakkoalo akkeet kissiniarlugit pigamikik, akkekartut anningaursennik 50000-nik. 20 Taima aktigirsomik Nálekab okausee agdliartorput pirssaunekaleriartorlutiglo.

21 Tamannalo nãmaksimet, Pauluse illumigut issumalerame, Mazedonia Achajalo arvkotigiomaulugik, Ierusalemmullo sakkiomaulune, ima okarpok: Taivkanétuaradlarama, ama Rom tekkussauara. 22 Kivgængnelo marluk, Timoteuselo Erastuselo aulartipek Mazedoniamut; nangminerle unnikadlarpok Asiame. 23 Taimanele pikkitorsoængorput ajokærsút tamanna pivlugo. 24 Imaitok: Angut erdlingnartulliortok Goldemik, Demetriusemik attelik, nálekbiúrsennik erdlingnartunnik sennarsok Dianamut, sennakattigirsennelo nungullugit akkiksarsiortipei angisúnnik; 25 Taursoma tava taukko kattissimatipei, adlello taimaitomik sennarsut, ima okalluklune: Assærset angutiná, illissimauarse, tamakko niukotigællugit piksakautigigalloarautigik, 26 Tekkorsarposele tussartarluselo, Paulusib oma, sordlo Efesumiut, taimatõg Asiamiut tamakingajeklugit, innuperksuit sátitarei kajumiksarnerdluklugillo, okarame: Gudiúngitsut unnerlugit, arksennik sennasimarsut. 27 Taimaitomiglo niukotiksauvut assigi-

narnekalerput, Gudelirsarsúblo Dianab nálekbiksoa sũngitsuginekalerpok, ussornarsusialo aglæt nungussavok, umnit Asiamiut nunamiullo tamarmik nálegaræt. 28 Tamanna tussaramiko, kammaktorsoængorput, niblidlárlutiglo okarput: Diana Efesumiunnétok angekau. 29 Iglorperksoarmiullo tamarmik pikkitorsoængorput, tekkoranártarbingmullo attautsekut auladlárkaut, Gajuselo Aristarchuselo Mazedoniamiuk, Paulusib ingiakattæk, tigulerpagik. 30 Paulusele innungnut sakkomeromamet, ajokærsuket pekkungilæt. 31 Nálekettõg illeisa, Asiamiut, Pauluse ikkingutigilluaramiko, aulartitsiput taursomunga, okaukiksarlugolo, tekkoranártarbingmut pekkonnago. 32 Taivkoale niblersorsoængorlutik okausekartut nellinginarnik arssigeengitsunnik, illageello nællulerput sunasugællugo, amerdlænerillo siunekangilet suna pivlugo kattissimalersut. 33 Iudillo Aleksandere ajengmarsuk, innuit illeisa tigullugo sakkomersipæt; Aleksanderible arksaminik ursserarpei, innuit akkivlugit okallugbigiomagamigit. 34 Taunale illissimaleramiko Iudiúrsok, tava tamarmik udlub næl lunærkotæk marluk nãulugik, ima niblingainarput: Diana Efesumiunnétok angekau. 35 Iglorperksoarmiulle nálegætta innuit nippangersaramigit, okallugbigei: Okkorse, angutit Efesumiut, innúb kiame illissimangila, iglorperksoarmiut Efesumiut nálektorsómætta Gudelirsarsúrmut Dianamut, arssilliamut killangmit pirssomut? 36 Tamanna merssa opernakemet, nippangerniaissause, issumakangitsuttullo illiussennase. 37 Innuit okko tamaunga pissikisse, umnit nálekbingmilloneet tiglingitsut, Gudillersauvsinulloneet mittengitsut. 38 Demetriusele, sennakatteilo kimut passikliutiksakaralloarpætta, kiglissiorbekartarpok, nunennullo nálegakarioktõg, ingmingnut tava unnerluktaukattigeengniarlit. 39 Adlamigle illuarsægæksamik okallukattigeekomaguse, tava tamanna nãnekarle illageeksunne kattissimalluartunne. 40 Nauianartorsiorpogumme, udlome peblerorsuserput tamanna pivlugo unnerlutigissammattigut; uagullo merssa pirssutekangilagut, passissær-

niaromaguta peblerorsusek tamanna pivlugo. Taima okarame kattissimarsut aularkoei.

KAP. XX.

Pauluse pingajuksanik aularpok Mazedoniamut, ama Troasemut Miletomullo; pirssarialingnik okausekarlune ajokærsoirsónerit okallugbigei nãgatiksamik.

Peblerorsusek tamanna nãgasernekarmet, ajokærsuket Paulusib ingminut kákoei, tængekartillugillo; terssangalo tava aularpok Mazedoniamut piniarlune. 2 Nunello tamakko sakkivigigamigit, terssanémiullo kajumiksarsimaulugit okauseperksoarnik, Grækerit nunænnut piok, terssanétualerlunelo kaumettit pingasut nãulugit. 3 Siriamulle aularniarmet, merssa Iudit piniarmænne, issumalerpok angerdlaromaulune Mazedoniakut. 4 Asiamut tava illagei imaitut: Sopaterelo Berhoenemio, Aristarchuselo Sekunduselo, Tessalonikamiuk, Gajuselo Timoteuselo, Derbenemiuk, Tichikuselo Trofimuselo, Asiamiuk. 5 Taukkoa siuarput, uttakivlutalo Troadame. 6 Uagulle, udlut sérnakangitsunnik timmiursartorbeet kangiumætta, Filippenemit aularluta umiartorpogut, udlullo tedlimæt nãtinnagit Troademétut tikkipauvut, terssanelo unnikpogut udlut arbenek marluk. 7 Sabbatillo illænne, ajokærsuket kattissimamætta, timmiursak augoromaulugo, Paulusib okallugbigei, kaupet merssa aulaissægame; unnuarlo ketteralermet sulle okalluktok; 8 Innemelo kallianétome kattissimauviænne nennerútit ikkisimarsut amerdlakerssut. 9 Nukakpiarle, Eutichusemik attelik, igalarsame ivksiaugame, sinnilerkau, Pauluse okalluktillugo, sinniksoarlo arktorsinnaramiuk, nakkarpok kallianit pingajuænnit, tokkungarsorlo makkitiniarpæt. 10 Pauluse tava atterpok, ingminiglo illivlune taursomunga, erkillugolo okarpok: Perkpallukkennase, sulle tarnekarpok. 11 Amalo majoarlune, timmiursak augorpa nerrillerlunelo, sullelo okalbigingãrpei; kesalo kachumanne,

aularpok tava. 12 Nukakpiarlo umarsok majupæt, tupedlidlárlutiglo. 13 Uagulle umiarsoarmik siuartogut, Assonemullo aularluta, terssane Pauluse arvkosáromagautigo, taima pekkorsimet, nangminerlo nunakut piomaulune. 14 Tikkimattigullo Assoneme, ikkitiparput uautinut, Mitilenemullo piogut. 15 Terssangalo tiksiarauta, kaumet tikkipogut Kionemut, akkagolo kaumet Samonemut apoopogut, Trogilliumelo udligauta, kaumet Miletomut piogut. 16 Pauluse merssa issumakartok, Efesuse sarssuinaromaulugo, Asiame mullujomañane, Annernerub ajunginerub udloa tuoviutigigamiuk Ierusalemmut, terssane attoromaulugo, tamanna sappingikuniuk kissienne. 17 Miletomille aulartitsiok Efusemut, illageeksullo ajokærsoirsónereet kákoei. 18 Taukkoalo orningmænne, ima okallugbigei: Illissimauausinga, Asiamut pekãrama kannok illivlunga neijortuinnarivse, 19 Kannorlo Nálegak kivgartorbigiginnariga kannilangãrlunga, kodlingãrlungalo, nagliutinekangãrlungalo, Iudit merssa taima piniartarmanga, tokkoniaromagalloarlunga. 20 (Illissimauausinga) kannorlo angiunauærivse sungoamigloneet attortuksáursomik, tamanniglo ajokærsorivse, tamasa tussartillugit, ingmikortilluselo, 21 Iudillo Grækerillo okauniarikka, sainiarkollugit Gudemut, operkollugillo Nálegautinut Iesuse Kristusemut. 22 Mãnalo, atta, annernerme kellersorsimarsotun-élunga aularpunga Ierusalemmut, nællovlungalo, kannok pissauãnga terssunga piguma. 23 Tamannale nællungilara, Annernerub ajunginerub okautarãnga iglorpængne tamanne, okarlunelo, kellerutit nagliungnartullo taivkane uttakiãnga unnerlunga. 24 Tamakkole tamasa assiginnarpakka, innúrsuseraloneet sũsuginnagolo erdliginauiængilara, terssa, ingerdlauviksara, piniagæksaralo, Nálekamit Iesusemit pirssara, nãniaromaulugik tipeitsungãrlunga, okallukonekarama okautsinnik tussarnersunnik Gudib saimauneranik. 25 Mãna, atta, illissimavunga, sakkivigirsakka, Gudiblo saimauneranik okallugbigirsakka, illivse tamause kénara

tekkussæromárparse mattoma kingorna. 26 Taimaitomik udlome illivsesenut narkiksoiunga, pingitsóvunga auvsinut tamannut, 27 Merssa sungoamigloneet angigunauærluselo okallugbigigause tamannik Gudib pekkorseinik. 28 Taimaitomik mãna pársiniaritse illivsenik, illageeksunniglo tamannik, taukkonunga Annernerub ajunginerub missiksoirsungortimasse, Gudib illageeksorirsei parissægaussigik, aungminik pissiarimagit taursoma. 29 Merssa nællunginaukit ammarkut késortorsuit kingunevkut pissirsut akkornauvsinut, taukkoalo miannersoutissengileit illageeksut. 30 Illauvsinillo aglæt pirssokaissavok angutinnik, kiglormut okalluktunnik, ajokærsuket ungatitsomagamikik ingmingnut. 31 Taimaitomik erkærsarniaritse, erkainiarsiuglo, okkiut pingasut-étillugit, udlullo unnuello sorangitsunga tamause ingmikortilluse kajumiksarluse kodlivlunga aglæt. 32 Mãnalo assærsækka kattengutikka, Gudemut okauseenullo saimaunartolingnut sernigekoause, taursoma merssa agdliartortinek ajungimasse, kingorngursakartisinauáselo illagitilluse tamannut ivlernarsarsimarsunnut. 33 Pingoesse erdlingnartut, Goldilloneet Sólvilloneet, annorarselloneet piomaniængikikka. 34 Illissimauausingale, makkoninga arksamnik ajorsautikka piniarikka, illamalo ajorsauteit. 35 Tamannik ajokærsorivse, taima sullirsariakarauta, peetsullo illæssiarællugit, Nálekablo Iesusib okausee erkailugit, ima okarmet: Tunnirsinek pidluarnarnerrursarau piomanermit. 36 Taimalo okallukame sorarame serkomigarpok, tamasalo tuksiarkattigællugit. 37 Tamarmik tava kodlerperksuit annisipeit, Pauluselo erkipæt kongæsiagut, kunniklugolo, 38 Okausek tamanna pingãrlugo allieisutigigamiko, imaitok: kénane tekkussæromaræt unnermet; umiarsoarmut tava illagæt.

KAP. XXI.

Pauluse Miletomit aularpok, Ierusalemmullo piok; terssanétillugo Iudit nálekbingme tiguæt tokkotsomaulugo; annaunekarlunele.

Taukko tava kemmekautigik aualeksimaulutalo, Kouse torainarparput, akkagolo kaumet Rodusemut piogut, terssangalo Pataramut. 2 Terssanelo umiarsoak naipinautigo, Foeniziamut ikkãissirsok, tamattomunga ikkivluta aualekpogut. 3 Zipernelo erssillermet, sãmiub tunganétillugo sarssuparput, Siriamut tiksiarluta, Tirusemullo tikkipogut, terssane umiarsoak ussingiaissammet. 4 Ajokærsukello terssane naipinautigik, unnigadlarpogut udlut arbenek marluk; taukkoa annernekut Pauluse okaupæt, Ierusalemmut aularkonnago. 5 Udlulle taukko nãsimagautigik, ama aulalerpogut, aualekiartorluta; taukkoa tava nulliamingnik kittornamingniglo illagátigut iglorperksuit auatænnut, sirksamelo serkomigarpogut tuksiarlutalo. 6 Uautiniglo tængekartitsekattigeekauta, uagut umiarsoarmut ikkivogut, taukkoale angerdlariput illamingnut. 7 Uagulle Tirusemit umiartorærluta Ptolomaidamut pigauta, kattengutigeet innúlluarkollugit okallugbigauvut, udlorlo attausek unnigbigauvut. 8 Akkago kaumet, uagut, Pauluse illagællugo, aulariogut, Zæsareamullo pivluta; Filippusiblo Evangelistib, arbenek marluk illætta, igloanut isserpogut, taursomanétualerlutalo. 9 Tauna pannekartok sissamannik, taukkoa niviarsióvlutiglo Profetiúrsut. 10 Udlullo amerdlasút terssane unnikauta, Profete Iudæamit terssunga piok, Agabusemik attelik, 11 Taursomalo tikkinamissigut, arksenne issikennelo kellersorpei Paulusib ketterutanik, okarlunelo: Annernek ajunginek ima okarpok: Ketterutib mattoma innua, Iudit taima kellersoromárpæt Ierusalemme, pississevlugolo nællursut arkseinut. 12 Tamannale tussarautigo, tava uagut, terssanétullo, kenuvigarput, tekpouunga Ierusalemmut aular-

konnago. 13 Paulusible akkiátigut: Suvluse taima kejagause, umættigalo allieisuktillugo? Terssa piginnángorpunga kellersorkollunga, tokkojomaulungalo aglæt Ierusalemme, Nálekab Iesusib akka pivlugo. 14 Utteriaromangimelle, nippangerpogut, okarlutalo: Nálekab pekkorsa pigile! 15 Ivsangormello opellungarsarsimagauta, Ierusalemmut aularpogut. 16 Ajokærsukettõg illeisa Zæsareamiut illagigiátigut, taukkoa pissipátigut ajokærsukamut uttokamut, Mnasonemik attelingmut, Ziperniomut, taursomane sinniktarkolluta.

17 Ierusalemmut tava pigauta, kattengutigeet illæssiarilluarpátigut. 18 Akkagolo kaumet Paulusib pullarkattigátigut Iakomut, ajokærsoirsónerillo tamarmik terssunga piput. 19 Taukkolo pidluarkogamigit, sullirsenne tamasa tava unnibkautigiartorpei, kannorlo kivgartorsutse Gudib tængekautelingortimago nællursut akkornænne. 20 Tamannale tussara miko, Nálegak ussoræt, okarbigællugolo: (Pauluse) Kattenguput oma, Iudit tausendeperksuit illissimauettit opertungorsimarsut, taukkoalo tamarmik inneitsissinnut, nálekomatókaut. 21 Tussaumauátille, Iudit tamasa nællursut akkornænnétut ajokærsorietting-õg, Mosesib inneitsissei náleissærkollugit, okarauing-õg: kittorneit angutingoet kippikonnagit, taursomalo illerkorekorseitsõg attorkunginietting-õg taukkonunga. 22 Kannongépa tava tamanna? Ivkoperksuit kattissimarsariakaissapumme, tikkiutotit tussaumalissægamissit. 23 Taimaitomik illingnut okautsivut mãna mallingniarkit. 24 Angutit sissamæt, sumik angerutiglit, uautinéput; taukko illingnut pissikit, ubbarkollutillo illagællugit, akkilliuniarkittõg niakuttik kirvsarkollugit, tava tamarmik mallugissauátit, innungnit tutsarlukbigigamissit, idlille nangminektõg mallingniktógauit inneitsissinnik. 25 Opertut merssa, nællursunnit pirssut, pekkorsautinik aglegbigauvut, tamakko attorkonnagit, kissiennele Gudiúngitsut maujungnartueenik pinauærkollugit, nerrekonnagillo ippisimarsomik, aungmiglo, arngnaunekarkonnagillo angununekarkonnagit. 26 Angutit taukko tava Paulusib ing-

minut pissipei, akkagolo kaumet ubbarkorsok illagællugit, nálekbingmullo isserpok, tekkotillunelo, kannok illivlune udlut ubbarbigekorset attoramigit, ingmikortarlutik tunnirsútiksettik nãmaksiserlugit.

27 Udlulle taivkoa arbenek marluk nãlissammætta, Iudit, Asiamit pirssut, tekkogamiko nálekbingmétok, innuperksuit tamasa pikkitorsoængortipeit, tigullugolo piæt, niblidlárlutiglo okallukput: 28 Okkorse, angutit Israelittiná, ikkiorsigut; terssa innuk, innungnik tamannétunnik ajokærsoirsok pirssæksaungitsomik ekkardlivtinut, inneitsissinnullo, nálekbingmullo mattomunga; taimatõg Grækerit issertiniei nálekbingmut, iglolo tamanna ivlernartok nellinginautillugo. 29 Imaitok: Trofimuse Efesumio tekkogadlaramiko Paulusib aiparimago iglorperksoarne, taivnalo issumakarbigæt, nálekbingmuttõg aiparisugællugo. 30 Iglorperksoarmiullo tamarmik tava pikkitorsoængorput, innuillo terssunga kattillerput; Pauluselo tiguæt nálekbingmillo annisillugo, mattueelo erngerlugit parnãrsarpeit. 31 Tokkoniaromamarssugle, tussaumarsaulersok, tamanna sorssuktukset nálegænnut, kannok Ierusalemmiut tamarmik pikkitorsoængormætta; 32 Taursoma tava erngerlugit sorssuktukset nálegáursullo ingminut pissipei, illagællugillo sorssugiartorpok taukkonunga. Taunale nálegarsoak sorssuktuksello tekkogamikik, Pauluse unnattarlugo sorarupæt. 33 Nálegarsúble tikkinamiuk tigua, kallimnersoarniglo sauiksoarnik marlungnik kellersorkoa, taukkolo appersorpei kináursomik sullirsomiglo? 34 Innuille nelligeengitsunnik okausekarlutik torklulerput; nippersoarmillo siunersinek ajuleramigit, aularukoa sorssuktukset innænnut. 35 Majoartarbeenulle pimet, sorssuktukset akkiariakarpæt, innuit parssumarssuk. 36 Innuperksuit merssa mallingniktorsóursut, torklulavlutiglo: pæruk una. 37 Paulusele sorssuktukset innænnut issertimænne, nálegarsoak okarbiga: Okallugbigekovit uamnut? Akkiale: Grækerit okauseet ajungiligit? 38 Egiptermiúngineripit ivna peblingarniartok ivseligame, angutillo 4000 innungær-

sut pissingiligit innukajuitsomut? 39 Paulusele okarpok: Indióvunga, Tarsenemit pirssunga, iglorperksoarmiut taukkoa, ussorinekartut Ziliziamétut illagãnga. Kennuvigaukit, okallukollunga innungnut okkonunga. 40 Pekkomannelo, Paulusib majoartarbingme kikkarlune innuit ursserarpei arksaminik. Pikkinaitsorsoængormello, okallugbigillerpei tava, Ebræerit okauseet attorlugit, ima okalluklune.

KAP. XXII.

Paulusib akkirsútei sorssuktukset innœnnétillune.

Okkorse angutit, assærset kattengutigeet, angæjokaillo, illivsenut akkiniarsusera pingirsutsimnik tussarsiuk; 2 Tussaramikole, Ebræerit okauseet attorlugit okallugbigimattik, sulle nippangeriartorput. Okarpok tava: 3 Indióvunga, Tarsenemelo Ziliziamétome innungorpunga, taivkonanelo iglorperksoarmiunne agdliartorpunga, Gamalieliblo issigeisa sænne ajokærsornekarluarpunga siudlivsa inneitsisseinik, Gudemullo illungersorniartunga, sordlo illivse tamause udlome illungersorniarpose. 4 Ajokærsúmullo tamattomunga akkerartorniartunga, tokkokorsillunga aglæt. Angutillo arngnello kellersorikka, pissitáukollugillo parnãrsimauvingmut. 5 Pellessiunerubtõg uttokaunerillo tamarmik taima illissimagiãnga, taukkonangalo aglekennik pirssunga kattengutigeenut, Damaskusemullo aulartunga, terssanétut kellersoruklugit, Ierusalemmullo aularutsomaulugit, pidlárnekarkollugit. 6 Ingerdlatillungale, Damaskuselo padlillerauko udlub kekkane, kaumarsorsúb killangmit terssangainak kaumarsarpãnga, 7 Nunamut tava orlorsunga, nippelo tussariga, ima okalluktok uammut: Sauleá, Sauleá, saog akkerartorbigainga? 8 Uangale akkiara: Nálegak, kináuvit? Sápãnga tava, okalluklune: Iesusióvunga, Nazaremio, idlit akkerartuket. 9 Illamale kaumarsok tamanna tekkogalloarpæt, annilárlutiglo; okallugbigirsimale nippa tussangikæt. 10 Uangale okartunga: Náleg-

angá, sullissaunga? Nálekab tava akkiãnga: Makkillutillo Damaskusemut aularit, terssane okaunekaromarpotit sullirsæksarnik tamannik. 11 Kaumarsuble tamattoma kaumarsusianit ingiasukama, illama tava tessiorãnga, taimalo Damaskusemut pirssunga. 12 Angulle, Gudemut nálektok, inneitsissinnik mallingniktok, Ananiasemik attelik, Iudillo terssanétut tamarmik unnersiutigirsæt, terssanétok, 13 Taursoma pullarpãnga, tikkillungalo okarbigãnga: Sauleá, assærsak kattengutiga, uigit. Terssangainarlo tava irssigara. 14 Taunale okarpok: Angæjokauta Gudiætta kennerpátit, illitsorillerkogamissit pekkorsaminik, illuartorlo tekkokollugo illingnut, nippelo tussarkollugo karnanit; 15 Idlit merssa innungnut tamannut okautigissægauko pivlugit tekkorsettit tussakettillo. 16 Mãnalo, saog kigeipit? Terssa makkitit, koekollutillo, ubbarkollutillo ajortingnit, Nálekablo akkanut tuksiarna. 17 Ierusalemmulle ama utterama, nálekbingmelo tuksiartillunga, tavainak uamnik missigiungnærsunga, tavalo tekkogiga; 18 Uamnullo okartok: Akkunit, Ierusalemmit anniæsuarit, okautsissit uamnik operissengimattigik. 19 Uanga tava okartunga: Taukkoa illissimauãngame, illingnut opertut pissikikka parnãrsimauvingmut, unnattarlugillo illiniartarbeene tamanne. 20 Stefanusiblo, okautigirsivit aua koissinekarmet, uangatõg neijoriga, illuarællugillo tokkomarssuk, taursomingalo tokkotsirsut annoreit parigikka. 21 Okarbigãnga tava: Aularit, ungesiksomut aulartitsomárpaukit nællursunnut.

22 Okausek tamanna kigligællugo (Pauluse) nálekadlaramiko, tava torklulavlutiglo okallukput: Pæruk una nunamit, innúkorsariakangimet. 23 Niblidlármættale, annorarsettiglo nelluklugit, pyualanerlo kongmut egillugo, 24 Nálegarsúb tava issertekoa sorssuktukset innænnut, ipperartorkollugolo kiglissiorkoa, siunersiomagame, suna pirssutigællugo taima torklularsut tauna pivlugo. 25 Aklunainigle kellersormænne, Paulusib nálegangajek senniminétok appersorpa: Innuk Romio, merssa ekkartóutinekangitsok, ipperartorlugo illuarpa

illivsine? 26 Tamattomingale nálegangajek taivna tussarame, nálegarsoak okautsartorpa, ima okalluklune: Missiksorniarit, innuk una Romiómet. 27 Nálegarsúb tava (Pauluse) appersoriartorpa okalluklune: Okarbiginga, Romióvit? Akkia: Ap. 28 Nálegarsúb tava sápa okalluklune: Uanga anningaursauteperksoarnik akkilleraukit ekkardlersiarillerpãnga taukkoa. Paulusible akkia: Uangale innungorpunga aglæt Romióvlunga. 29 Erngerlutik tava taursominga kellersoirsuksaugalloet sorarupæt allarlugo. Nálegarsoarlo sioralerpok, illissimaleramiuk Romiúrsok, kellersorsimagamiuglo.

30 Akkagole kaumet, illomut siunersiomagamiuk, suna pivlugo Iudit unnerlutigæt, kellerutæjarpa tava, Pellessiunerillo kiglissioirsokatteillo tamasa kattissimalerkoei, Pauluselo sakkomersipa, akkornænnullo pissipa.

KAP. XXIII.

Pauluse kiglissiornekarpok; tokkokorsirsunnit annaunekarpok; Cæsareamut pissinekarpok.

Paulusible kiglissioirsut irssikupei, okalluklunelo: Okkorse angutit, assærset kattengutigeet, udlok tauna tikkillugo illuartomik issumakarlunga sakkirsartunga Gudib kénætta sáne. 2 Pellessiuneruble Ananiasib erksãrkoa sennianétunnut. 3 Paulusib tava okarbiga; Oma, Gudib pidlaissauátit, karmaktut kallipæksimarsotun-étotiná! ivksiavit, ekkartóuniarlungalo inneitsissit malliklugit, erksãrkovingalo, inneitsissit merssa mallingnagit? 4 Terssanétuartulle okarput: Gudib pellessiuneranut okarnikpit? 5 Paulusib akkiei: Assærset kattengutigeet, pellessiunerúrsok illissimangikalloarauko; agleket merssa imaimætta: Ekkardlivit nálegauneræ̃nnut okauserlussengilatit. 6 Taukkoale illeit Sadduzæeriúrsut, illeille Farisæeriúrsut, Paulusib illissimagamigit, torklulerpok kiglissioirsut sæ̃nne: Okkorse angutiná, assærset kattengutigeet, Farisæerióvunga, Farisæeriblo ernerãnga; ekkartóutinekalerpunga

operama tokkorsorsunnik umaromártunnik. 7 Taimale okarmet, Farisæerit Sadduzæerillo pikkitorsoængorput, innuperksuillo taukkoa auiksarput. 8 Sadduzæerit merssa okartaramik, tokkorsunnik umaissengitsunnik, Engelekangitsomigloneet annernekangitsomigloneet unnerlutik. Farisæerille tamakkoninga tamangmik operput. 9 Nippersuit tava angesorsoængorput, aglekennik illissimarsullo, Farisæeriúrsut, nækkoiput, sakkitsaulutiglo okarput: Innuk una ajortomik nervsarbigingilarput; annerneruble Engelibloneet okallugbiginerpago, Gude tava akkerartorbigiginnaungilarput. 10 Angisómigle pikkitorsoængormætta, Nálegarsúb Pauluse nauærsuga tokkussæsugællugo taukkonunga, taimaimet sorssuktukset atterkoei, taukko arksáriartorkollugit taursominga, aularukollugolo sorssuktukset innænnut.

11 Akkagómelle unnuame Nálekab neijulerpa, ima okalluklune: Pauluseá, tupedlerit; sordlo Ierusalemme okautigigingma, taimatõg okautigissægiarma Romme. 12 Kaumelle Iudit illeit illageelerput, ingmingnullo angerkattigeeklutik, nerriomannatik immeromannatiglo unnersut, Pauluse tokkungikadlaruniko. 13 Taukkoale taima ingmingnut angerkattigeeksut 40 nit amerdlanerrúrsut. 14 Taukkoalo Pellessiunernut uttokaunernullo piput, ima okalluklutik: Uautinut angerkattigeeksarkaugut nerriomannata, Pauluse tokkungikadlarutigo; 15 Taimaimet nálegarsoarmut, kiglissioirsunnullo okariartorkorsisitse, akkago illivsenut pissekollugo, kiglissiorniaromarsũrsarlugo, uagulle tokkosinnángorparput illivsenut pingikadlarpet. 16 Taimale issumakattigeeksunnik Paulusib ujoruga kallerchiname, sorssuktukset innænnut isseriartorpok, Pauluselo tamattominga nællunærbiga. 17 Paulusib tava nálegáursut illæt kákollugolo okarbiga: Nukakpiak una nálegarsoarmut pissirsuk, taursomunga okausiksakarmet. 18 Aiparillerpa tava, nálegarsoarmullo pissipa, okalluklunelo: Kellersorsimarsub Paulusib ingminut kákollunga okarbigãnga,

nukakpiok una illingnut pissekollugo, illingnut okausiksakarmeng-õg. 19 Nálegarsúble tigua arkseisigut, assimullo pissipa, appersorlugolo: Sumik okausiksakarpit uamnut? 20 Akkiale: Iudit illageelerput kenuvigiomaulutit, akkago Pauluse pissekollugo kiglissioirsunnut, kiglissiorniaromarsũrsarlugo. 21 Idlille tettigissengilettit, angutit merssa, 40 nit amerdlanerrúrsut, allapernarsorniarmarssuk, ingmingnut angerkattigeeksut, nerriomannatiglo immeromannatiglo unnersut, Pauluse tokkungikadlaruniko; mãnalo piginángorput, pekkorset nautsorsorniarlugo. 22 Nukakpiak tava nálegarsúb ingminit aularkoa, innungnullo okallukongila, tamattominga nevsuiarbigimanne. 23 Sorssuktuksello nálegæk marluk ingminut kákollugik okarbigipek: Sorssuktukset 200, nerssúrsoaglillo 70, pissiksiglillo 200, opellungarsarniarsigik Zæsareamut aularkollugit nællunærkot pingasungorpet unnuame, 24 Nerssútillo illuarsarsigik, Pauluse ingitekollugo kãnut, serniginekarsimaulunelo pissekollugo Feliksemut, nunab náleganut. 25 Aglekioktõg imænna: 26 Klaudiusib Lisiasib tipeitsukoa nunab nálegarsoa Felikse! 27 Angut una Iudit tigukæt, tokkokogalloarlugolo. Uangale sorssuktukset illagællugit ornikikka arksárlugillo taursominga, illissimalerlugolo Rommiúrsok. 28 Taukkoalo passikliutigirseit taursomunga, siunersiutigiomagaukit, pissikiga kiglissiorteinut; 29 Tavalo tussariga, passiklernekartok appersútit pivlugit taukkoa inneitsisseinik; unnerdlutiksakangilarle taursomunga, tokkokorsútiksamik kellersorkorsútiksamigloneet. 30 Kallerchinamale, Iudit illeisa allapernarsorniarmarssuk, erngerlugo tava illingnut aulartikiga, passiklersullo pekkogiakka, idlit okarbigekollutit, taursomunga passikliutittik pivlugit. Innúlluarna! 31 Sorssuktukset tava pekkonekarsusertik malliklugo, Pauluse piæt, unnuamelo aularupæt Antipatridemut; 32 Akkagole kaumet nerssúrsoaglit taursomunga illagitipeit, nangminerlo ama angerdlariput sorssuktukset innænnut. 33 Ivkoale Zæsareamut pigamik, aglekello tunniunamikik nunab náleganut, Paulusesõg

sakkomersiniæt taursomunga. 34 Nunab nálegætta agleket attuaræramigit, appersorpa sumit nunamit pirssomik? Ziliziamillo pirssomik tussarame, okarpok: 35 Kiglissioromárpaukit, passiklersissit tamaungnarmipætta. Páritekoa tava Herodesib igloanut kiglissiorbingmut.

KAP. XXIV.

Iudit passiklersinne Paulusib akkiei narkiksorlugit; Felikse pidlairsotut illiungilak taursomunga, kingunerminullo kemmekpa.

Udlullo tedlimæt nãsimamætta, Pellessiunek Ananiase, uttokaunerillo, Tertulluselo, angut okalloriksok, tessammunga aularput, taukkoalo nunab náleganut sakkomerput Pauluse akkerarisuklugo. 2 Kákonekarmello, Tertulluse tava pillerillerpok passiklernermik, okalluklunelo: 3 Nálegaunersoak Felikseá, erkiksisimangãrluta innúgauta nálegauvingne, innuillo okko kabsersoarnik illuartulliarbiginekarmætta, issumagiksorsógauit, tamakko tamasa nungullugit pirssarauvut, tamannik kujarsutekarluta illingnut sorarnængitsomik. 4 Erinnitsektekennanaukille, kenuvigaukit, tussadlaitsiarkolluta, kammajuitsorsógauit. 5 Angut una missilikikput asserorsairsok, Iudillo tamasa nunarsoarme tamannétut taursoma pikkitorsoængortikei, Nazaremiullo, ingmikórtunnik ajokærsútiglit, siudlersortigigiæt. 6 Nálekbiglo aglæt ivlernarungnærsiniaralloaria; taimaitomik tigukikput, ekkartóutinekarkollugolo, inneitsissivut malliklugit. 7 Nálegarsúble Lisiasib tamanna tussaramiuk, ajugáuniarlune arksáriartorkátigut taursominga, 8 Passiklerseilo illingnut pekkosimauei, taukkolo kiglissioromagukit, tava taursomunga (Paulusemut) passikliutivut tamasa siunersiutigiginnauettit. 9 Okautsillo tamakko Iuditsõg illaueit okautsimingnik, okarlutiglo, tamanna illomornerarlugo unnerput. 10 Paulusele nunab nálegætta okallukomanne, akkia okalluklune: Illissimagaukit, okkioperksuit nãulugit ekkar-

toúrsirsóursotit innungnut okkonunga, iktornanga tava akkiniaissaunga passisærniarlunga. 11 Siunersiginnauet, udlut merssa aitsait arkanek marlungormætta, Ierusalemmut tuksiariartorama; 12 Taukkoalo naipinginiãngatõg nálekbingme innungmut okalluktillunga, pikkitillugilloneet innuit, illiniartarbeeneloneet iglorperksoarneloneet; 13 Narkiksorsinnaunginiãngatõg passikliutimingnik uamnut. 14 Tamannale nællunæjarpara illingnut: ajokærsút tamanna, umnit ajokærsúmik ingmikórtomik tairsæt, malliklugo kivgartorama siudlima Gudiænnut, operigaukit tamasa agleksimarsut inneitsissinne Profetillo aglegeine, 15 Gudelo tettigællugo nerriukluarpunga, sordlo taukkoatõg nangminek nerriugirsakarput, imaitomik, tokkorsunnik umaromártunnik, illuartunniglo illuangitsunniglo. 16 Taimaitomiglo paitsisaitsomik issumakarniarpunga tamanne, Gudemullo innungnullo. 17 Okkioperksuille nãmætta, kesa tikkiutunga, ekkardlikka aitsivigællugit pæjugúmik, tunnirsivlungalo. 18 Taimailiortillungalo, umnit pikkinaitsomik perkpallungnangalo ubbarkogama nálekbingme, naipisimauãnga. 19 Terssa Iudit illeisa Asiamiut, mãna tamãnéssægalloartut illingne, unnerdlutigællungalo, paitsisakaralloarunik uamnut. 20 Okkoaloneet nangminek okarniarlit, illuangitsomik nervsarbiginerãnga, kiglissioirsut sænnétillunga; 21 Okausek una kissiet pinerpæt, akkornænnétillunga, ima torklorama: Tokkorsunnik umaromártunnik operama, udlome illivsenit ekkartóutinekalerpunga. 22 Tamannale Feliksib tussaramiuk, taimaitikadlarpei, merssa ajokærsút tamanna illissimalluaramiuk, okarlunelo: Nálegarsoak Lisiase tikkiupet, pirssutigirsarse siunersiutigissauara; 23 Sorssuktukset nálegæt tava pekkoa, Pauluse allapernarsorkollugo taursomunga, kellersorkonnagolo, illangoeelo innerterkonnagit, kivgartorbigiomapparssuk, pullaromapparssugloneet.

24 Udlulle illeit nãmætta, Felikse tikkiupok, nulle, Drussillamik attelik, Iudiúrsok, aiparællugo, Pauluselo kákollugolo tussarpa okalluktok opernermik Kristusemut. 25 Illuarner-

migle, peteijuinermiglo ekkartóubiksamiglo nedliutuksamik Pauluse okallungmet, Felikse annilárkau, sállugolo okarpok: Mãna aularadlait, ullapingikuma, kákojomáriagit. 26 Nerriukioktõg anningaursennik tuninekaissæsugællune Paulusemit, ipperarkoguniuk, taimaitomik kabseenik kákorsarpa, okallukattigirsarlugolo. 27 Okkiugle marluk nãmennik Felikse Portiusib Festusib simnerpa. Feliksele Iudinnut illuarekogame, Pauluse parnãrusimarsok kemmekpa kingunerminut.

KAP. XXV.

Paulusib akkirsútei Festusemut; Agrippasibsõg Pauluse tussaromamanne, okallukpok tava.

Festuse tava nunamut tamattomunga pigame, udlut pingasungormætta Zæsareamit aularpok Ierusalemmut. 2 Tava Pellessiunerit, Iudillo nálegeisa, Paulusemut akkerartortut, ornikpæt, okaukiksarniarlugolo, 3 Pauluselo akkerarigamiko, (Festuse) kenuvigæt illeksekollutik, taunalo Ierusalemmut pissekollugo, merssa allapernarsoramiko tokkotsomaulugo, terssunga ingerdlatillugo. 4 Festusib tava akkiei: Pauluse Zæsareame párinekartok unnerlugo, ivseligamele ama nangminek taivkunga angerdlaissirsum unnerpok. 5 Okariorlo: Taimaimet illæsse aularsinnaursut, tessammunga illainiarlit, angullo tauna unnerdlutigillirsuk, taimaituksáupet. 6 Udlullo kollinnit amerdlanerrúrsut taukkonanésimagame, aulariok tessammunga Zæsareamut, akkagolo kaumet, ivksiauvingmut kiglissiorbingmut ingipok, Pauluselo piartorkoa. 7 Taunale tikkiumet, Iudit, Ierusalemmit pirssut, illulerpæt, Paulusemullo unnerdlutiksarsiorput amerdlasúnnik angisúnniglo, naug tamakko narkiksutiginek ajoramikik, 8 Taursoma merssa passissærniarlune akkimattik okalluklune: Iudit inneitsisseinut, nálekbingmulloneet, Kaiseremulloneet ajortulliængitsunga. 9 Festusele Iudinnut kutsauvigekogame Pauluse akkia, okalluklunelo: Ierusalemmut piomavit, terssanelo uamnut kiglis-

siorkollutit tamakko pivlugit? 10 Paulusible sápa okalluklune: Kaiserib kiglissiorbianut pirssuksávunga, terssane kiglissiornekaissaunga; Iudit merssa sumigloneet allianartomik pinginaukit, sordlo idlitsõg illissimalluarpotit; 11 Allianartomigle pivigirsakaralloaruma, tokkokorsútiksamiglo piniaralloaruma, uamnik tava erdligingitsunga tokkomut, uamnulle passikliuteit tamarmik seglutápætta, tava taukkonunga tunniukonekarsinnaungilanga. Kaiseremut piomavunga. 12 Festusib tava kiglissioirsut okallukattigigadlaramigit, akkia: Kaiseremut piomarsotit, Kaiseremut aulaissautit.

13 Udlulle illeit nämætta, nálegaunek Agrippase, Bernizelo Zæsareamut pipuk, Festuse tikkeraromaulugo. 14 Udlorperksuillo terssanélermætta Festusib nálegaunek unnibkaupa Paulusemik, ima okalluklune: Angut tamänépok, Feliksib kemmega parnärusimarsok; 15 Tauna pivlugo pellessiunerit, Iudillo uttokaunereet, uamnut sakkomersut Ierusalemmétillunga, kenuvigællungalo pidlártekollugo; 16 Taukkole akkiakka: Rommiut tamarna illerkoringikæt, innuk tokkotængorkollugo, merssa passiklernekartok taivna passiklerseisa neijungipparssuk, taukkolo akkiniarsinnaungikadlarpagit passikliuteit pivlugit. 17 Tamaungale kattissimalermætta, erngerlunga tava akkago kaumet kiglissioirsunga, angullo tauna sakkomersekogiga; 18 Taursomungalo passiklersut pilleramik, suna ubba, illimagirsamnik paitsisakangitsut taursomunga, 19 Akkerarællugole taursomunga appersútekartut operirsamingnik, tokkorsomiglo Iesusemik, tauna merssa Paulusib okautiga, umarsok unnerlugo. 20 Appersútille tamakko simnekanginaukit, appersoriga: Ierusalemmut piomavit, kiglissiorkollutillo tamakko pivlugit? 21 Kaiserible okausiksa Paulusib naleksinnaromaga unnermet, párekogiga Kaiseremut pissinnago. 22 Agrippase tava Festusemut okarpok: Angut tauna tussaromadláriara. Akkiale: Akkago tussaromárpet,

23 Kaumello, Agrippase, Bernizelo arssoarsimadlárlutik kiglissiorbingmut iglorsoarmut isseriartormænnik, illagællug-

illo iglorperksoarmiut nálegaunerit, Pauluse tava sakkomersinekarpok, Festuse taima pekkorsimet. 24 Festuselo okarpok: Assærsak nálegaunek Agrippase, angutillo tamause, illagælluta tamanétoseá, okkorse: tamerssa tekkoarse, tauna pivlugo Iuderperksuit tamarmik, Ierusalemmétullo tamãnétullo, okaukãnga, niblidlárlutiglo: innújungnærkorsæksáursok unnerlugo. 25 Uangale tokkotæksáungitsok misselilleranko, nangminektõg Kaiseremut piomamimet, tava issumarsunga aulartitsomaulugo. 26 Pivlugole illomortomik aglegæksakanginama Nálekamut taursomunga. Taimaimet sakkomersekoara illivsenut, angnerrúrsomigle illingnut, nalegaunek Agrippaseá, kiglissiornekaradlarpet kingorna aglegæksakarkollunga. 27 Merssa illuangitsugigauko tamanua, parnãrnsimarsok aularukollugo, taursomungalo paitsisamik taigutekarnanga.

KAP. XXVI.

Pauluse okalluktuarkau Festusemut, Agrippasemullo, Bernizemullo. Agrippasiblo pidlagæksáusugingila.

Agrippasele Paulusemut okarpok: Okallukonekarpotit issumangnik. Pauluse tava arksaminik urseraiok, ingminiglo passissærniarlune akkiniarpok ima okalluklune: 2 Assærsak nálegaunek, Agrippaseá, kujakaunga, udlome illingnut uamnik akkiniaissægama, Iudit passikliutei uamnut tamasa pivlugit. 3 Angnerrúrsomik idlit illissimarsorsógauit Iudit illerkorirseinik appersúteiniglo tamannik. Taimaitomik kenuvigaukit kammautigekonnanga tussarkollunga. 4 Innúlerkãrsutsimnit aglæt kannok illiortunga innuit okkoa akkornæunnetillunga Ierusalemme, Iudit tamarmik illissimanãnga, 5 Nællnæjaromagunik kissienne, issoanit illissarigaminga; merssa Farisæeriúrsunga, taukkoa ingmikórtunnik ajornartunnik ajokærsútekarnerroput illauytinit tamannit Gudemut nálektunnit. 6 Mãnalo terssanélunga unnerdlutiginekarpunga, Gudib un-

nersóutigirsei angæjokautinut operigaukit; 7 Tamakkotõg operirsarigieit ekkardlivta arkanek marluit, Gudemut kivgartorniængãrnermik udlullo unnuello nãulugit. Operirsarlo tamanna pivlugo Iudit passigãnga, assærsak nálegaunek Agrippaseá! 8 Gudible tokkorsut umartimagit, saog tamanna opernængitsuginekarpa illivsene? 9 Taimaikalloarpomme, uangatõg nangminek illuvkut issumakaradlartunga, Iesusib Nazaremiub akka arksoaringãrlugo piniariakartugællunga. 10 Sordlo Ierusalemmetsõg illiortunga, illuartorperksuit issertillugit parnãrsimauvingmut, pellessiunerit taima pekkomanga, tokkotarángattigiglo, pekkogiakka. 11 Illiniartarbeenelo tamanne pidlárikka kabsersoarnik, arksoarnartomiglo okallukollugit erdlokokikka, sualuktomiglo akkerartorniartunga taukkonunga, mallersudlárikkatõg iglorpængnut tekkornartennut aglæt. 12 Taimailioromaulunga Damaskusemuttõg aulartunga, pellessiunerit merssa pekkomanga taimailiorsinnángorkollunga, 13 Tavainarle, assærsak nálegaunengá, udlok ketterarmet ingerdlatillunga, kaumarsok tekkogiga killangmit, sekkenertut keblertigirsónerrúrsok, tamanna uanga illakkalo kaumarsarkátigut. 14 Tamautale nunamut pædlorauta, nippe tussariga, Ebræerit okauseet attorlugit, ima okarbigãnga: Sauleá! Sauleá! saog akkerartorbigainga? Ipiktorsoarmut ingingmut alluktoinek ajorsissakautit. 15 Uangale okartunga: Nálegak, kináuvit? Akkiãnga: Iesusióvunga, idlit akkerartuket; makkillutille kikkarit. 16 Taimaitomik merssa illingnut sakkomersunga, kennigariomaulutit, kivgartortungortitsomagaukit okalluktungortitsomaulutillo tekkorsarnik, sullelo tekkokorsæksamniglo illingnut. 17 Innungnillo nællursunnillo annautsomárpagit, taukkonunga mãna aulartipaukit, 18 Irsseit uissekollugit, tãrtorsoarmillo sainiarkollugit kaumarsomut, tornársublo pirssautanit Gudemut, issumakærbiginekarkollugit ajorteinik, kingorngursekattigekollugillo ivlernarsisimarsut opernermik uamnut. 19 Taimaitomik, assærsak nálegaunek Agrippaseá, killangmit tekkorsara nálek-

sinnariga; 20 Siudliótillugille Damaskusemétut, Ierusalemmétullo, Iudillo nunætta erkanétut tamasa, nællursuttõg okallugbigiartorikka, adlamik issumakarkollugit, sainiarkollugillo Gudemut, adlamiglo issumakalersuttut illiorkiksarkollugit. 21 Tamanna pivlugo Iudit tigudlárkãnga nálekbingme, nauiateilutiglo tokkoniaralloarkãnga. 22 Gudible idlersormanga, sulle tamerssa udlome innúvunga, okautiginiktóvlungalo mikkirsunnullo angisunnullo, adlennigle okausekangilanga, kissienne Profetillo Mosesiblo okausee, erkussirsut, okautigakka, imaitut: 23 Kristuse unnermarssuk anniartisimadlaissirsok, tokkorsunnillo siudlióvlune makkissirsok, okallussirsorlo kaumarsomik innungnut nællursunnullo. 24 Taimaitomigle akkirsútekarmet, Festuse nippersoarmik ima okarpok: Pauluseá! sillæropotit, pimãrsutsivit sillærotipátit illa! 25 Akkiale: Nálengnartiga Festuseá, sillærosimangilanga, okallukpungale okausekarlunga opernartunnik illissimanartunniglo. 26 Tamakkolo nálegaunerub illissimamagit, tipeitsuklunga okallugbigara; merssa nællungitsugigauko tamakkoninga tamannik, irssertortome taimaisersimangimætta tamakkoa. 27 Profetit operaigit, nálegaunek Agrippaseá? Operigittit illissimauagit. 28 Agrippasible Pauluse okarbiga: Kajumiksarlunga narkiksungajekparma Kristomiúngorkollunga. 29 Paulusele okarpok: Taimaiserkajaruilloneet, taimaiserkajangikuilloneet, tava Gudemut tuksiarpunga, idlit kissivit pinnatit, tamarmigle udlome uamnik tussartut uautun-élerkollugit, kellerutille okko kisseesa pekkungilakka taukkonunga. 30 Taimalo okarmet, nálegaunek nækkoipok, nunab nálegalo, Bernizelo, ivksiakatteilo. 31 Auiksadlaitsiarlutiglo ingmingnut okallukattigeekput, ima okalluklutiglo: Innuk una tokkotæksáungikalloarlunelo kellersugæksáungikalloarporloneet. 32 Agrippasele Festusemut okarpok: Innuk una ipperarnekarsinnaissægalloartok Kaiseremut piomangikune.

KAP. XXVII.

Paulusekut umiartorlutik aulalerput Rommut; umiukajaleramik Paulusib tupedlersipei; umœjaramik tamarmik annekput; Miletemut piput.

Italiamulle umiartorkonekarauta, tava Pauluse, adllello parnãrusimarsut illeit, tunniupeit nálegáursut illænnut, Iuliusemik attelingmut, Kaiserib sorssukattigeekseisa illænnut. 2 Adramittamiulle umiarsoænnut ikkivluta aualekpogut, Asiab erkanut tiksiaromauluta; Aristarchusiblo, Mazedoniamiub, Tessalonikamit pirssub, illagátigut. 3 Akkagolo kaumet Sidone tikkiparput; Iuliusiblo Pauluse illeksirsarpa, assærseinullo pullarkollugo, pauvkersarnekarkollugolo. 4 Terssangalo aualekauta, Ziperne arvkotigarput, annore arksorautigo. 5 Ama Ziliziab Pamfiliablo immæk ikkãrparput, nunalillutalo Miramut, Liziamétomut. 6 Terssanelo umiarsoak Aleksandriamit pirssok, Italiamut aualessirsok, nálegáursub naipipa, tamattomungalo ikkekoátigut. 7 Udlullo amerdlasút ingerdlaivsãnginauta, Kniduselo tikkeenarlugo, arksorkigauta, Kreta arvkotigarput, iglorpait, Salmonemik attiglit, tungænut. 8 Tamakkolo kángerkainarautigik, nunalipogut kissarbigiksomik tairsamut, tamattomangalo iglorpait kannekaut, Laseamik attiglit. 9 Merssakullo ivsársoængorsimamet, umiartornerlo nauianarsillerkemet, udlullo ésinginiarbeet kangiusimamætta, Paulusib okaukiksarpei, 10 Okarbigællugillo: Assærset angutiná, mallugara umiartornek nagliungnarsillerlunelo nauianarsillerkemet, umiarsoak usseelo kisseesa pinnagit, innúrsuserpulle pivlugotõg. 11 Umiarsúble nálegætta akkutóursublo okautsigik nálegáursub operinerroei, Paulusib okauseenit. 12 Kissarbiglo tauna illuangimet okkeirsunnut, taukkoa amerdlanerit tava terssanga aualekomainartut, Foeniziamut okkeiartoromaulutik, tamerssa kissarbik Kretamétok, kujamut auamullo sengmirsok. 13 Kiængaler-

melle, issumakaramiglo piomarsartik nãsugællugo, kissartik tava ammoarlugo, Assonemut sengmiput, Kretalo kagliniarpæt sinnasiorlugo. 14 Kingornaitsiængormelle, tavainak annorausuab arksomit tikkidlárkei, tamakeemik tairsab. 15 Tiksiarnerle ajornarsillermet, umiarsoak annorersúb tingilermago, taimaitiparput tiksekainarlutalo. 16 Kikkartængoarle, Klaudamik attelik tikkiparput, terssane umiaitsiak pekainarparput, 17 Tauna kakkinautigo, ikkiorniarpogut, umiarsoarlo kellersorparput; nangialerautalo, ikkardlursoarmut ikkardlussæsugælluta, tingerdlautæjarparput, taimalo sauvipogut. 18 Annorersoarmiglo nagliungãrauta, kaumet tava umiarsúb ussee ekkarpauvut. 19 Udlullo pingajuænne umiarsúb perkotei ekkarpauvut arksautinik. 20 Udlulle amerdlasút sekkenerlo udlorirsello erssingimætta, annorelo angesorsóvlunelo arksornarkemet, issumakarluinnarpogut umiussæsugælluta. 21 Udlorperksuille nerringimætta, Pauluse akkornænnut piok, ima okarlune: Assærset angutiná, náleissægalloarivsinga, Kretalo kemmengnago, tava nagliungnartorsúb asserornartublo tamanna pissengikalloarátigut. 22 Mãnalo kajumiksarpause, nangiarkennase, illautinik tokkorsokaissenginauta, umæjarsinnaissaugulle. 23 Unnuak tamanna Gudib, terssa pigirsima kivgartorbigirsamalo Engeliætta neijorpãnga; 24 Ima okarlune: Pauluseá, nangiarkennek, Kaiseremut sakkomersitæksávotit, attalo, umiartorkattitit tamasa Gudib tunniupei illingnut. 25 Taimaitomik, assærset angutiná, tupedleritse; Gude operara, okarbigimanga, taimaisissaugut. 26 Kikkertamulle apootariakaissaugut. 27 Unnuelle 14-iólermætta, Adriablo immane umiartorauta unnuak ketterarmet, umiarsoarmiut nuna ungesingitsugæt; 28 Ittisórsioramiglo, ittirsusia missilikpæt 20-nik issaitarnelik, siuaitsialeramiglo ama ittisórsiorput, issaitarnerit tava 15-iúrsut; 29 Taimaitomik illimasuleramik ikkardlissæsugællutik, kissarsuit sissamæt tava umiarsúb akkoanit nellukpeit, kiksalerlutiglo kauleræsuarkollugo. 30 Umiartortulle umiarsoak kemmengniaramiko, umiaitsiak

ningipæt immanut, okallukoserlutiglo, kissarsuit umiarsúb sioanit nakkartitsomaulugit. 31 Tava Pauluse nálegáursomut sorssuktuksennullo okarpok: Okkoa umiarsoarmétuangipætta, anneksinnaungilase. 32 Umiaitsiab pittutei tava sorssuktukset kiblorpeit, immanullo nakkartillugo. 33 Kaulermelle Paulusib tamasa okaukiksarpei, nerrekollugit, ima okalluklune: Terssa udlut 14-ingorput, nautsorsoinermit nerrissærsimagause, sungoamiglo ésinnase; 34 Taimaitomik okaukiksarpause, nerriniarkolluse nekkursektiniarkolluselo; nuyak attauserloneet nakkaissengimet tamause niakovsinit. 35 Taimalo okarame, timmiursak tigua, tamasalo tussartillugit Gude kutsauviga, augorlugolo nerrillerpok. 36 Tamarmik tava tupedlerput, nerrillerlutiglo. 37 Umiarsoarméttulle tamarmik 276-iúrsut. 38 Nerrivlutiglo kãrsillæramik, umiarsoak okiglisilerpæt, igviksello immanut ekkarlugit. 39 Kaumelle nuna tamanna tekkornarpæt, kissarbigle tekkolerpæt imnarsoakangitsok, terssunga umiarsoak apootitsartorniarpæt, ajornængipet. 40 Kissarsuillo ammoaræramikik, akkoursoarlo kellerutæjaramikolo, immarsoarmut pekkoput, tingerdlaullo senningarsok kollarpæt annoremut, sirksarlo torarlugo. 41 Ikkardlorle, igdluktut immalik, erkorautigo, umiarsoak ekkardlipok, sioa tava aulanauærpok, akkoale maglersuit asserorpæt. 42 Sorssuktukselle issumakattigeeksimaput, parnãrusimarsut tokkotsomaulugit, taukkoa illænnik kemmãrsokarkonnago nelluktomik 43 Nálegáursuble Pauluse annautsomagamiuk innerterpei, nellurik sullo siudliókollugit nellukkoei nunamut. 44 Adlelle annengniarkoei, illeit seglillikennut, illeillo umiarsoarminernut. Taimailiorlutiglo tamarmik anneksimaulutik nunamut piput.

KAP. XXVIII.

Paulusib kannok illiorsusianik ussornartullirseiniglo Miletemétillune; Rommut piok, terssanelo okalluktarpok Gudib nálegauvianik.

Terssungalo pissimagauta, kikkertak tamanna tussarparput, Miletemik attelik. 2 Innungoelle taivkoa innuksiarnerkaut uagutinut, ingnerlo ikkomatipæt, tamautalo pullarkoátigut, siedlilliumattigut, kejanarkemello. 3 Paulusible orpingoet nutsullermagit, ingnermut kerssugællugit, tava pullateriak ingnermit sakkomerpok, Paulusiblo arkseinut pissikpok. 4 Innungoelle taukkoa tekkogamiko pullateriak tamanna arkseisigut nivingarsok, ingmingnut okallukattigeekput: Innuk una tokkotsirsónerpok, akkingersútib innukongimago, umnit immanit annektok. 5 Taursomale pullateriak tamanna kevsertarpa ingnermut, anniaraneloneet. 6 Taukkoale nautsorsoiniarput, pudlissæsugællugo, terssangainarloncet tokkussæsugællugo. Sivissómigle nautsorsoigamik, tekkollugolo sumigloneet nauianartomik pinekangitsok, tava adlamik issumakalerput, okarlutiglo, Gudiúrsok unnerlugo. 7 Tamattomale erkane kikkertamiut málegauneræt, Publiusemik attelik, nunakartok; taursoma illæssiarátigut, udlullo pingasut pauvkersarluta iglominékoátigut illeksivluta. 8 Publiusiblo anguta merssa innængaulune napparsimamet kannimanermik aunarnermiglo, Paulusib tava tauna isserbiga, tuksiarlunelo arksaminik pattikpa, kaitsorsarlugolo. 9 Taimaisermet, adlettõg kikkertamiut nappautiglit sakkomeriput, kaitsorsarkollutiglo. 10 Taukkoalo nálengnarnerarkátigut, aularerautalo tunnikátigut ajorsautivtinik.

11 Kaumettille pingasut nämætta, umiarsoak Aleksandriamit pirssok, terssane okkeirsok, marlulliængnik arssillialik, attorparput aualeksútigællugo. 12 Sirakusamullo nunalinauta, pingasunnik udliogut terssane. 13 Terssangalo aualekauta,

Regionemut piogut, udlorlo attausek kemmómet, nigillermet, akkago tava Puteolenemut tikkipogut. 14 Terssane kattengutigeet naipinautigik, taukkoa kenuvigátigut, arbenek marlangnik udlikolluta. Taimalo kesa Rommut piogut. 15 Kattengutigeello tussaumagamissigut niobioriartorpátigut, Apifere Tretabernelo tikkillugik; taukkolo Paulusib tekkogamigit, Gude kutsauviga, tupedlerlunelo. 16 Rommulle pigauta, parnãrusimarsut nálegáursub pissipei sorssuktukset nálegaunerǽnnut. Paulusele ingmikun-ékollugo aularkoa piomarsanut, sorssuktuksamullo attautsemut allapernarsorkoa.

17 Udlulle pingasut nãmætta, Iudit nálegaunerit Paulusib kákoei; taukkoalo kattissimamætta, ima okallugbigei: Assærset kattengutigeet, angutiná, ummit illueitsulliængitsunga ekkardlivtinulloneet, angæjokauta illerkuinnulloneet, kellersorsimaulunga pissitávunga Ierusalemmit Rommut arkseinut. 18 Taivkoalo merssa kiglissioraminga ipperaromagalloarãnga, tokkotæksáusuginginaminga. 19 Iudille arksoardlersorsómætta, okariakartunga Kaiseremut piomaulunga, pinnangale unnerdlutekartotut ekkardlimnut. 20 Tamanna pivlugo tamaunga kákoause, tekkojomauluse okallugbigiomaulnselo. Merssa Israelittit operirseit pivlugit kellersorsimavunga okkoninga kallimnersoarnik. 21 Akkiæt tava: Iudæamit aglekenigloneet pingitsogut idlit pivlutit, kattengumigloneet tikkintokangilak okalluktomik, unnerdluktomigloneet pivlutit. 22 Taimaitorle tussaradlarnautigit issumangnik; merssa ajokærsút tamana tussaumagautigo, akkerartorutiginekarmet tamanne. 23 Udlormiglo nedliutomik taisivigigamiko, amerdlasút ornikpæt sinniktarbianut, taukkolo nevsuiarbigei Gudib nálegauvia okautigællugo, udlamillo unnungmut aglæt okallugbigei Iesusemik, Mosesib inneitsissei, Profetillo aglegeit ajokærsútigællugit. 24 Illeisa tava okausee opereit, illeisale operingileit. 25 Ingmingnulle issumakattigeenginamik, aularput, Pauluse merssa okausekarmet, Annernerub ajunginerub okautigirsanik angæjokautinut Profetekut Isaiasekut, 26 Ima

okarame: Innuit okko orningniarkit, okarlutillo: Siutivsinik tussaissauarse, siunersissennagolo, irssivsiniglo tekkussauarse, illissarissennagolo; 27 Innuit okkoa umætteit mangertisimaput, tutsardluklutiglo siutimingnik, sikkornerlutiglo, kesa tekkunnigomanginamik irssimingnik, tussaromannatiglo siutimingnik, siunekaromannatiglo umættimingnik, sainiaromannatiglo, annaunekarkonnatik uamnut. 28 Taimaitomik nællojungnærsinekaritse, nællursut pæjungnekarmætta Gudib annaursútanik tamattominga, taukkoalo tussaromárpæt. 29 Taimalo okarmet, Iudit aularput, ingmingnullo appersortãuput amerdlasórsoarnik.

30 Paulusele marlungnik okkeiok iglusiamine, tamasalo orniktinne pullarkoei. 31 Gudiblo nalegauvianik okallukpok, Nálekamiglo Iesusemik ajokærsoiok tipeitsungãrlune, innerternekaranelo.

PAULUSIB

AGLEGEI ROMMIUNNUT.

KAP. I.

Pauluse nællunæjarpok, Kristusemut opernek kissime pidluarnartoliksómet, innuglo attauserloneet illuarsirsútekangimet ajungitsullirsaminik.

Pauluse, Iesusib Kristusib kivga, kákorsa Apostelióllugo, kenniga okallukollugo Gudib okauseenik tussarnersunnik, 2 Terssa siornagut unnersóutigirseinik Profetime karneissigut, aglekenne ajungitsunne, 3 Erne pivlugo, erniusimarsok Davib kingueinit timelingnit, 4 Nællunærnekarluartorlo Gudib ernerigáne annernekut, ivlernarsitsirsok, tokkorsunnit makki-

name kingorna, tamerssa Iesuse Kristuse Nalegarput. 5 Taursoma saimauluta Apostelingortikátigut, nællursut tamasa nálektiniarkollugit opernartomut attine pivlugo. 6 Taukkotõg illagigiesse illivse, Iesusib Kristusib kákorseiá. 7 Rommétose tamause, Gudib assærseiá, kákosimarsullo illuartut: Saimaulisse pidluartillisselo Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib.

8 Aulakautiksamik Gudiga kutsauvigara Iesuse Kristusekut, illivse tamause pivluse, opersuserse okautiginekarmet sillarsoarme tamanne. 9 Gudible, annernimne kivgartorbigirsama okautsinnik tussarnersunnik Erneranik, illissimauãnga sorarunnase issumagigause, 10 Nungullungalo tuksiartarángama kenursarpunga, kakkugoloneet nedliutekollugo illivsenut tikkerarbiksara, Gudib pekkorsanik; 11 Kajungerkigama tekkojomauluse, pekkalersitsomagause Annernerub tunnirsútanik, nekkursektekolluse. 12 Imaitok: tupedlerkattigiomauluse opersusivsinik opersutsimniglo, taimaitomik pekkattigeekauta. 13 Assærselle kattengutigeet, angiutsomangilause, kabsersoarnik issumarsarama orningniaromauluse, illivsinetsõg kattersoiniaromaulunga, sordlo adlenne nællursunne piniartarama, sullile tamerssa arvsiarnekarpunga. 14 Grækerinnullo Grækeriúngitsunnullo, illissimarsunnullo illissimangitsunnullo akkeetsortóvunga; 15 Taimaimet, tamangoamnik tamannik kajumikaunga, illivsesõg Rommétose okallugbigiomauluse okautsinnik tussarnersunnik. 16 Iktorutiginginaukit okautsit tussarnersut Kristusemik; Gudib Merssa pikkunarsarmagit, pidluautiksáukollugit opertunnut tamannut, pingãrtomik Iudinnut, Grækerinnuttõg. 17 Tamakkonane nællunærsimamet illuarsirsut, Gudeme nãmaginekartok, opernermit pirssok ama opernermut pigiok, sordlo agleksimavok: Illuartok innútiksakaissavok opersusiminik.

18 Gudible ningengnera killangmit nællunærsinekararau innuit ajortullirseinut illueitsullirseinullo tamannut, seglosuirsút pekkongimarssuk illueitsulliarnermik. 19 Gudekartomik næl-

lungikalloarput, Gudib tamattominga nællojungnærsimattik; 20 Imaitomik: Gudib kannongérsusia tekkuksáungitsok, terssa, pirssaunera nãksaungitsok Gudiúrsusialo tekkuksáumænnik sillarsoak pingortisimamet kingorna, pingortitei irssigigunikik; taimaitomik paitsisiksæroput.

21 Gudekartomik nællungikalloaramik, taunale Gudesut illiorbiginnagolo ussoringinamiko, kutsauviginnagoloneet; issumamikulle peteitsorsoængorsimaput, umætteillo siunekangitsut tãrsiput. 22 Ingmingniglo illissimarsôsugigamik siorngærosimaput; 23 Gudiblo nãksaungitsub ussornarsusia mummiksimauæt arssilliamut arssigitillugo; terssa innungmut asserojarsomut, tingmirsennullo, nerssútinuullo pullaterirsennullo.

24 Gudib tava taimaitisinnarei, umætteisa ikdligupillurksoeenik pekkollugit maujungnartomut, timittik ingmingnut kangunarsarlugit. 25 Taukkoa Gudib opernarsusia mumiksimauæt opernaitsomut, pingortitarlo nálengnerrovlugolo kivgartorbiginerroæt pingortitsirsomit, tauna merssa ussornarsisimarsok issukaissengitsomut. Illomut. 26 Taimaitomiktõg Gudib pekkosimauei kangunartorsoarnut ikdligupillungnut, arngnarteit merssa attorluaromaissærmætta attornerdlukorsivlutik peiteinartorsoarmik. 27 Taimatõg angutit arngnennik attornerdlukorsiput, ingmingnullo ikdligupilluliorkattigeeksarput, angutit angutinnut kangunartomik pirssarlutik, taimalo illuamik tava akkinekarput ingmingnut, tammartarnartomut sásimagamik. 28 Sordlolo assiginnairsóvlutik Gude illissariniængimænne, taimatõg Gudib allarlugillo kiglormut issumakarkoei, arksoarnartulliarkollugit, 29 Terssa, illueitsunnik tamannik ullibkarkollugit, arngnaunekarnermik angununekarnermiglo, pekkoserlungnermiglo, piomatónermiglo, ajortunniglo, umitsengnermiglo, tokkotsinermiglo, akkerartornermiglo, seglunermiglo, taimailutik issumaluktorsóvlutik kakkejardlersóput illamingnut; 30 Unnerdluktorsóvlutiglo, nachorsóvlutiglo Gudemik, mitteklersóvlutiglo, makkitasõvlutiglo, ussor-

sitsairsóvlutiglo, ajortunnik illissimarsorsóvlutiglo, angæjokamingnut nálengitsorsóvlutiglo; 31 Sillaitsóvlutiglo, opernaitsóvlutiglo, assænningitsóvlutiglo, issumakærbigiuingitsóvlutiglo, nákinningitsóvlutiglo; 32 Taukkoa, umnit Gudib illuarnera illissimagamiko, taimailiortut tokkotæksáumætta, taimaitorle nangminek taimailiortarlutiglo, nuennerigieitsõg aglæt adlet taimailiortartut.

KAP. II.

Iuditsõg nællursuttut ajortoliksóput, umnit ussorsitsairsut inneitsissinnik kippirsúmiglo.

Taimaitomik innuk oma, paitsisiksakarsinnaungilatit kináugauilloneet passiklersotiná; adlale sukulloneet passikleráugauko, illingnik nangminek tava ekkartoirsarpotit, passikliutigirsettit idlit nangminek pirssarsinnaraukit. 2 Gudible ekkartóursinera taimailiortunnut illuarmet, illissimauarput. 3 Idlille innuk oma! taimailiortunnik passiklersogáuit, nangminerlo taimailiormigauit, issumavit Gudib ekkartóursinera kemmãrattigissæsugællugo? 4 Assiginnarpigilloneet auãginirsusersoalo, issumatóursusersoalo, kammajuirsusersoalo? Illissimangilatit, Gudib auãginirsusianik kajumiksarnekarauit sainiarsusermut? 5 Idlille mangertomik sainiaromangitsomiglo umættekarauit, illingnut nangminek kammautiksamik kattersoiniarsinnarpotit udluksamut sakkomerbiksakartomut kammaumik, Gudiblo ekkartóursineranik illuartomik. 6 Taursoma tava tamasa akkilluaromarpei sullirseinik. 7 Imaitok: ussornaumik, nálengnaumiglo, innursúmiglo nãksaungitsomik taukko kammajuilutik ajungitsulliarlutiglo isserniartut innursúmut nãksaungitsomut; 8 Okausereetsulle, opernartomullo nálekomangitsut, illuangitsomulle náleksinnartut, 9 Innuit taimaitut, tamasa, ajortulliartut, angnerrúrsomik Iudit, Grækerittõg, pidlaissauei saimaunginermik, ningaumiglo, nagliungnaumiglo, koksellaumiglo. 10 Ussornaumigle, nálengnaumiglo, ullapisaumiglo

pekkartissauei tamasa ajungitsulliartut, angnerrúrsonnik Iudit, Grækerittõg. 11 Gude merssa innungnik nellinginarsiorpok.

12 Ajortulliartut innersútekangitsut, tammarlukomáriputtõg inneitsissit pidlautiginnagit, inneitsissinnullo ajortulliartut, inneitsissittõg ekkartóutigissaueit. 13 Terssa, inneitsissinnik tussarsinnartut illuartóngikalloarmætta Gudeme, inneitsissinnigle mallingniktut illuartitáussaput. 14 Nællursulle aglekennik inneitsissekangikalloartut, issumamingnik piniarunik inneitsissit sulliarekorseinik, taukkoa tava inneitsisselingóput ingmingnik, aglekennik inneitsissekanginamik; 15 Taimaitomik nællunæjarput inneitsissit sulliarekorseit agleksimamætta umættimingne, issumamik merssa narkiksormattik, taimatõg ekkarsautittik párdlegáumætta ingmingnik unnerdlutiginiklutigloneet passissærniarlutigloneet. 16 Udluksak pivlugo, merssa innuit angigirseit Gudib ekkartóutigissammagit Iesuse Kristusekut, sordlo uanga okauserigaukit okautsit tussarnersut.

17 Attale, miannersorniarit, Iudemik taigornekarpotit, inneitsissillo tettigiuarpettit, Gudelo ussorsitsautiget, 18 Pekkorsalo illissimauet; inneitsissinniglo ajokærsornekarauit, ajunginersiorpotit sullirsæksarnik, 19 Illuvkullo issumakarpotit tessioirsósugællutit tekpeetsunnik, kaumarsósugællutillo tarmiúrsunnut, 20 Narkiksoirsósugællutillo illissimaitsunnik, ajokærsoirsósugællutillo pokkeetsunnik; illissimarsũrsarpotit illuartunnik inneitsissinnétunnik. 21 Oma illa! adlet ajokærsoralloarpettit, illingnigle nangminek ajokærsoinatit. Okalluklutit tiglikorsingikalloarpotit, idlillo tiglikpotit. 22 Okarlutillo arngnaunekarkorsingikalloarpotit angununekarkorsingikalloarlutillo, idlillo arngnaunekarpotit. Gudiúngitsut maujugirsaralloarpettit, idlillo Gude pejaivigirsarpet piksanik. 23 Inneitsissit ussorsitsautigirsaralloarpettit, Gudelo mittautigirsarpet, inneitsissit mallinginaukit. 24 Illivse merssa pirssó-

vosse Gudib akka mittautiginekarmet nællursunne, sordlo agleksimavok.

25 Kippirsút attortógalloarpok, inneitsissit mallikukit, inneitsissille mallingikukit, tava kippinekarsutsit kippirsútáungitsungorsimavok. 26 Mãnalo kippinekangitsub inneitsissit illuarekorsei piniarpagit, issumakangilatit kippinekartotun-étinekartugællugo, umnit kippinekangitsok? 27 Taimaitomik innúlerkãrnerminit kippinekangikalloartub, inneitsissinnigle nálektuartub, ekkartóutissauátit, inneitsissit nálenginaukit, umnit aglekennik kippirsúmiglo kekkaralloartotit. 28 Tauna merssa Iudiúngilak, kãinamigut Iudiúrsũrsaralloartok, tamannalo kippirsutáunginioktõg, uingub kãinagut pissimarsok. 29 Taunale Iudiúrsok illumigut irssertortokut taimaisimarsok, umættivkullo kippinekarnek, terssávok kippirsút annernerme pissimarsok, aglekelle pinekaratik; ussorsitsaullo tamanna innungnit pingilak, Gudemille pirssok.

KAP. III.

Iudillo nællursullo ajorkattigeekamik, tamarmik tava illuarsirsútiksakarput opernermik Kristusemut.

Sumingme Iudit pekkarnerropet? Kippirsúlloneet sumut attorpa? 2 Pekkangãjarkaulle. Pingãrtomik Gudib okauseenik pigitinekarput. 3 Illeille tamakkonunga opingitsómætta, sussirsok? Taukkoa opingirsusiætta Gudib seglosuirsusia opernarungnærsissennerpa? 4 Ajornakaugle! Imaiginnaissavorle: Gude seglosuitsóvok, innuillo tamarmik seglutóput, sordlo agleksimavok: Illuartuinnarkollutit okautsingnik, ajugáukollutit ekkartóunekaruit. 5 Imaipelle, Gudib illuarnera illuangirsutsivta nællnæjarmago; kannongme tava okaissaugut? Gudetõg illuanginerpa, ningengnermik pidlairsóvlune? Innuktut taima okallukpunga. 6 Taimainauiængilak! Taimaikunele, kannok illivlune Gudib tava sillarsúb innuee ekkartóusinnaissauei? 7 Illame, Gudib seglosuirsusia ussornarsil-

luarpet opernængirsutsimnut, saogme tava sulle ajortulliartotut ekkartóunekaissirsunga? 8 Imale piniaissirsoguttõg, sordlo illeisa mittautigælluta okautigirsarátigut, okausekartogung-õg imaitunnik: Ajortulliarta, terssanga ajungitsok piginnángorkollugo? Taimaitut ekkartóunekarsusiæt nãmakpok. 9 Kannongme tava mãnakut okarpogut? Uagut ajunginerrovogut? Nãgale. Terssa tava nællunærparput: Iudillo Grækerillo tamarmik ajortoliksómætta. 10 Aglekettõg imaimætta: Illuartomik innukangilak, attautsemigloneet náume. 11 Illissimarsokangilak, Gudemiglo apperkotiginiktokangilak; 12 Tamarmik kiglormut sásimaput, tamarmiglo ajulersungorsimaput; ajungitsulliartokangilet áttautsemigloneet náume; 13 Torkluæt sordlo illivek angmarsimarsok; okkamingnik pekkoserluktulliarput; pullateriarsuit tokkonartuænnik kardlumiokarput; 14 Karnæt ullibkarsimavok okauserlungnermik, kammangnermiglo; 15 Niukamingnik tuovioraraut tokkotsiomaulutik. 16 Asserornartuinnait, nagliungnartuinnaillo arvkoteinéput. 17 Arvkollo annaursútelik nælloginnaræt. 18 Gudelo nálengnagolo mianneringisinnarpæt. 19 Illissimavogulle, inneitsissit okauseenik pinekarput inneitsissiglit; terssa, innuit tamasa okausiksærotinekarkollugit, sillarsúblo innuee tamasa akkeetsortuksáukollugit Gudemut. 20 Terssa taimaipok, innuk attauserloneet illuartungornauiengimet taursomunga inneitsissit sulliarekorseinik; inneitsissinit merssa pirssarmet illissimarsusek ajortomik.

21 Mãnale illuarnek, Gudeme nãmaginekartok, nællunarungnælerpok inneitsissiúngitsunnit, merssa inneitsissit Profetillo okautigirsæt. 22 Illuarnerle Gudeme nãmaginekartok mænna piara, pirssok opernermit Iesuse Kristusemut, terssa tamannut piksak, opertullo tamarmik pigirsaræt. 23 Nelligeekpumme; tamarmik ajortuinnáugamik, Gudemelo ussornartoærovlutik, umnit taimaitokaissægalloartut taursomane; 24 Saimautanillo illuartitængorput akkekangitsomik, Iesusib Kristusib annaumattik, 25 Tauna Gudib sakkomersika sai-

mauvigekollugo opernermik áuanut, merssa illuarnek, taursomane nãmaginekartok, nællunæramiuk imaitomik, ajortut issumakæromagamigit, siornagut pekkonekartuartut Gudib kammajuirsusianut; 26 Mãnakut pekkorsariomagamiuk, illuarnek, taursomane nãmaginekartok, kissime illuartuarkollune, Iesusemullo opertok illuartungortitsomagamiuk. 27 Naug tava ussorsitsautiksak? Parsimavok. Kannongétunnigle inneitsissinnik? Piniarkorsirsunnik? Nãgale, inneitsissinnigle operkorsirsunnik. 28 Taimaitomik mãna illissimalluarpognt, innuk illuartungorarau opernermik kissienne, inneitsissille piniarkorseinik illuartungorane. 29 Indilloneet kissimik Gude Gudigirsaræt? Nællursuttõg Gudiginginiæt? Nãgale, nællursuttõg Gudigigiæt. 30 Illáme, attauseenarmik Gudekarpok, taursoma kippinekartut illuarsarpei opernermit, kippinekangitsullo illuarsarpei opernekut. 31 Kannok tava? Inneitsissit attorungnærkonerpauvut, operkorsigauta? Nãgale; inneitsissille nãmaksekoauvut.

KAP. IV.

Illuarsirsût opernermit pimet, tamanna nællunærnekarpok Davib okauseenik, Abrahablo illiugeinik.

Atátarpulle Abraha pivlugo sumik okallussangut, nervsarirsanik uinnekut? 2 Terssa piarput: Abraha illuartungorsimagune pillirsennik, ussornautiksakaralloarpok, Gudemele náume. 3 Aglekelle kannok okarpet? Ima: Abrahab Gude opera, tamannalo pivlugo illuartitáulersok. 4 Sulliniartorle akkiksarsigune, saimaunermit tava pingikalloarpok, tunnirsariakáramele. 5 Sulliniængitsorle operame ajortulliartunnik illuartitsirsomut, tauna illluartitáulerpok opersusia pivlugo. 6 Davitsõg taima issumakarlune okarpok, innuk, Gudib illuartita nákinuirsusiminik, kissime-gõg pidluarpok, naug sullirsei pirssutiginnagit Gudib; tava (Davi) ima okartok: 7 Pidluarput, illueitsullirsamingnik issumakærbiginekartut, ajortullirsaming-

niglo mattórbiginekartut. 8 Angut pidluariok, ajortei Gudib issumagiomaissærpagit taursomunga. 9 Mãnalo pidluarsusek tamanna kippinekartuinnait piksarinerpæt, kippinekangitsullo piksaringiniættõg? Okariakarpogumme, Abraha illuartitáulersok opersusia pivlugo. 10 Kannongétillunele tava opernermik illuartitáulernersok? Kippinekarameloneet, kippinekangikadlarameloneet? Nællunængilame, kippinekarame kingorna taimaisersimangikalloartok, kippinekangikadlaramele taimaisersimarsok. 11 Kippirsúmigle nællunærkotsernekartok, tamanna narkiksutigekollugo illuartungorsimarsusia pivlugo, merssa sulle kippinekangikadlarlune operame; tamanna pivlugo opertut tamarmik, umnit kippinekangitsut, atátagissauæt, taukkoatõg opernermik illuartitáulissægamik. 12 Kippinekartuttõg atátagilissægiæt, kippinekartulle kingueisa kissimik pissennago, tamarmigle sakkiuartut malliklugo Atátauta Abrahab opersusia kippinekangikadlarame. 13 Merssa nunarsoak kingorngursarissammago, unnersóut tamanna Abrahamut kingueinulloneet pissimangikalloarpok inneitsissinnik, pissimavorle illuartungornermik opernermik. 14 Inneitsissiglille (kissimik) kingorngursirsuksáugalloarpætta, opernek tava attorungnærkajalerpok, unnersóullo unniorkotisimavok. 15 Illáme inneitsissit ningektitseenarmætta; inneitsissekangitsunnele nálengirsútiksakanginiok. 16 Taimaitomik illuarsirsút opernermik pirssariakarpok, saimaunermit pissægame, unnersóullo aulaiængersinekarkollugo tamarmik kingueinut, sordlo inneitsisselingnut, taimatõg Abrahatut opersusekartunnut, tauna tamauta atátagigautigo. 17 Ima agleksimamet: Atátangortikivkit nællursoperksoarnut Gudib kénætta sáne, tauna operigauauko, terssávok umartitsirsok tokkorsunnik, kákollugillo erssingitsut, ersserkollugit. 18 Taursomalo (Abrahab) kollárnartógalloak kollársutigingika operluarlune, atátagilissammænne nællursoperksuit, sordlo okarbiginekartok: Taima amerdlatigissaput kinguæksettit. 19 Opernekitsungornauæramelo, timine ajulersok issumalliutigingika, merssa 100-nik

okkiokangajekame; Sarablo tima ajulersok issumalliutiginginia. 20 Gudiblo unnersóuta kollársutigingika opinginermik, nekkursektitorle opernerme, Gudelo nálekluara. 21 Nangãnauærlunelo illissimarsok, Gudib unnersóutinne nãnek ajungimagit. 22 Tamanna tava illuautigekorsáursok taursomunga. 23 Taunainarle pivlugo tamanna agleksimangilak, taimaisersimamet, 24 Uaguttõg pinekarpogut, taimaisissægauta, operuta taursomunga Nálegauta Iesusib umartitsirsanut tokkorsunnit; 25 Tauna (Iesuse) tunniusimavok ajortivut pivlugit, umartisimagioktõg illuartungortitsomauluta.

KAP. V.

Gudib illuartitei pidluarsimaput.

Mãna opernermik illuartitangorsimagauta, Gude tava illagilluarparput Nálegautigut Iesuse Kristusekut. 2 Operluarautalo, tauna arvkotigigiarput saimaumut tamattomunga, pigirsautinut, nerriugirsarlo ussornartorsoak piomártuksak ussorsitsautigarput, terssa Gudib tunniursæksa. 3 Tamannalo kissiet pinnago, nagliungnartulle aglæt ussorsitsautigigiauvut, illissimagauta, nagliungnartut kammajuitsungortitarátigut; 4 Kammajuirsutsible missigirsartungortitarátigut; missigirsutsible nerriugirsartungortitarátigut; 5 Nerriugirsutsible kangusuktekongilátigut, terssa Gudib assænnirsusia koissimamet umættivtinut Annernermik ajunginermik, tauna uautinut tunniusimavok. 6 Sullile ajulerauta, taimane Kristusib uagut ajortorsoursogut tokkotigisimauátigut. 7 Merssa illuartok pivlugo tokkotiginikomarsokaissengikókau, sunale ajungitsok pivlugo tokkotiginikomarsokaissennersok. 8 Taimaitomik Gudib assænnirsutse ussorekoa uautinut, Kristuse pivluta tokkomet, sulle ajortorsógauta. 9 Angekainik illa mãna taursomona serniginekaissaugut kammaumit, taursoma áuanik illuartitangorsimagauta. 10 Gudemulle ningaursajungnærsisimagauta ernerme tokkoanik, sulle kingarsartótilluta, angekainik tava

pidluartungoromârpogut innursusianik, mâna ningaursajungnærsisimagauta. 11 Taimaitôg Gude ussorsitsautigigiarput aglæt Nálegautigut Iesuse Kristusekut, tauna mâna ningaursajungnærsitsirsigigautigo.

12 Taimaitomik, sordlo innungmit attautsemit ajortok nunamut tikkiutok, tokkolo ajortomit pirssok, taimatôg innuit tamarsuisa tokkub tikkidlârkei, tamarsoarmik ajortulliarmætta; 13 Ajortok sillarsoarmékalloartok sulle inneitsissekangikadlarmet, inneitsissekangitsunnele ajortut pidlárialiksósuginekangitsaraut. 14 Tokkole nálegauniartok Adamit pillerlune Mosesemut aglæt, taukkonungatôg umnit Adasut ajortulliængitsunnut, taunalo arssersóutigirsáursok taimane pirssuksamut. 15 Tunnirsúlle saimaunartok ajortorlo arssigeengikalloarpuk. Merssa amerdlasórsuit tokkosimamætta attautsib ajortanik, angekainik tava Gudib saimauta tunnirsútalo missigirsængorsimaput amerdlasórsoarnut innúb attautsib saimauneranik, terssa Iesusib Kristusib. 16 Kissiennele umnit attautsib ajortulliartub ajortulliainanit pimætta asserornartut tamarmik, tava tunnirsút saimaunartok pingikalloarpok attauseenarmut ajortulliamut. Merssa ajortomit attautsemit pissimavok ekkartóut pidlautiksak; tunnirsútible saimaunartub ikkiorarátigut ajortoperksoarnittôg illuarnermut. 17 [Attautsible ajortullirse pivlugo tokko nálegaugalloarmet attautsemik, angekainik tava tunninekartut saimautib pekkangârneranik, pirssartullo tunnirsútinnik illuarsirsútinnik, nálegáussakaut innúnerme, attausek tunnarællugo, terssa Iesuse Kristuse. 18 Taimaitomik, sordlo innúb attautsib ajortullirsa pivlugo, innungnut tamannut pidlárbekalersok, taimatôg attautsib illuarnera pivlugo, innungnut tamannut illuarsirsútekalerpok innursúmik. 19 Sordlolo innúb attautsib nálengineranik amerdlasórsuit ajortolingorsimamætta, taimatôg attautsib nálengneranik amerdlasórsuit illuartungorput. 20 Inneitsissille pissimagiput, ajortub angirsusia nællunærnekarluarkollugo; ajortulle ajugáusimagalloarmætta, saimaunek

tava ajugáunerrungārsimarsok. 21 Imaissammet: Sordlo ajortok nalegáuniartok tokkomut, taimatōg saimaunek nálegáukollugo illuartitsivlune innursúmut nāksaungitsomut, Iesuse Kristusekut Nálegautigut.

KAP. VI.

Innuit saimaunekartut innúlerkikput kivgajungnærsinekarlutiglo ajortunnut.

Kannongme tava okaissaugut tamanna pivlugo? Ajortulliartuaissaugut, saimaunek angisungoriartorkollugo? 2 Ajornakaule! Uagut ajortunnut tokkosimagauta, kannok illivluta tava innúniaromaissirsogut ajortunnut.

(Epistel am 6 Sontage nach Trinit.)

3 Illissimangilissiuk, tamauta Iesusemut Kristusemut koissimarsogut, taursoma tokkoanut koissimavogut? 4 Koirsútekut tava, Kristuse aiparællugo, illirsáursogut tokkomut, sordlolo Kristuse umartitáursok Atátab ussornarsusiagut, taima uaguttōg sakkilluaissaugut innursútitárme. 5 Tokkomulle illirsáugauta arssigællugo, tava umarkattigissægiarputtōg arssigissevlugo. 6 Innúsisókakput illissimauarput Kristuse aiparællugo ivertisimarsok sennerosikamut, ajortolik piungnærkollugo, ajortunnullo kivgajungnærkolluta. 7 Tokkorsok merssa ajortoærotisimamet. 8 Kristusele aiparællugo tokkosimaguta, operpogut tava, innukattigiomármigautigo. 9 Kristuselo, tokkorsunnit umartitáursok, illissimauarput tokkussærsok kingorna, tokkolo taursomunga ajugáussærsok kingorna. 10 Tokkogamele, áttausiarlune tava tokkorsok ajortut pivlugit, innúgamele Gudemut innúvok. 11 Taimatōg illivse ajortunnut tokkosimasugælluse pigitse, Gudemullo innúniaritse Kristuse Iesuseme Nálegantiue.

12 Ajortut tava māna nálegáukorsarunnassigik timivsine tokkojarsunne, kajumiksarutepilluee náleissennagit. 13 Auættissesōg ajortunnut attortitsarunnassigik illueitsulliarsútigekon-

nagit, Gudemulle illivsenik nangminek tunniuniaritse, tokkorsunnit umartuttut illivluse, auættisselo Gudemut tunniullugit illuartulliarsútigekollugit. 14 Ajortut ajugáusinnaissengimætta illivsenut, inneitsissit merssa kivgaringimasse, saimauneruble pigáse.

15 Kannongme tava? Ajortulliaissennerpogut, inneitsissit kivgaringimattigut, saimauneruble pigimattigut? Nãgale. 16 Illissimangilissiuk, kimulloneet kivgalliutarángause illivsenik, nálekomaulugo, taursomunga merssa kivgáulerpose, nálekollussiuk, ajortorloneet tokkomut, nálengnartorloneet illuartitsinermut. 17 Gudele kujanarsile, umnit ajortunnut kivgartortógalloarause, mãna umættivsinik nálektungorsimagause ajokærsúmut tussægauvsinut, mallingniktungorsimauluselo.

18 Mãnale ajortunnut kivgajungnærsinekarsimagause, tava illuartomut kivgangorsimavose.

(Epistel am 7 Sontag nach Trinit.)

19 Innuktut okallugiakarpunga tamattominga, terssa, illissimanek ajulersungógause. Sordlo auættisse siornagut attortikalloarlugit kivgartortikalloaraussigik maujungnartomut, illueitsulliarsinnarluselo, taimatõg mãnakut auættisse attortillugillo kivgartortissigik illuartomut, ivlernarsinekarkollugit. 20 Ajortunnulle kivgartortilluse, illuartoærogalloartose. 21 Kannongétunnik taimane pilliksóursose? Mãnakut kangugirsauvsinik, illa; merssa tokko nãgatigimarssuk tamakkoa. 22 Mãnale ajortunnut kivgajungnærause, Gudemullo kivgangorsimagause, pilliksóvose ivlernarsautigirsauvsinik; innursúlle nãksaungitsok nãgatigirsávok. 23 Merssa ajortut tokkomik akkinekarput, Gudible tunnirsúta saimaunartok innursútávok nãksaungitsok Kristuse Iesuseme Nálegautine.

KAP. VII.

Illuartitáursut erdlokonekaissærput inneitsissinnik, Kristuse nálegarigamiko, inneitsissit Paulusib ajunginerarpei, Kristuse tunarællugo.

Assærset kattengutigeet—merssa inneitsissinnik illissimarsut okallugbigakka—illissimangilase, inneitsissit nálegáumætta innungmut innútillugo? 2 Taima arngnab uviglub uvine neijortuinnaissaua, innútillugo, inneitsissit náleklugit; uvinele tokkopet, inneitsissit ivko, uvine pivlugo, nálegiakarungnærpei. 3 Taimaimet, uvine innútillugo adlamik uvekalerune, taigornekarpok uersartomik; uvinele tokkopet, inneitsissit ivko nálegiakarungnærpei, uersartóngilarlo, angutib adlab pigilerpanne. 4 Taimatõg illivse, kattengutikka, inneitsissinnut tokkorsungorsimavose Kristusib timanik, mãna adlab pigilermasse, terssa tokkorsunnit umartitáursub, ajungitsulliarkolluta Gudemut. 5 Uinningme innútsivut attoradlarautigik, ikdligupilluit tava pingãrátigut auætivtigut, inneitsissit pillersairsómætta tamakkoninga, ajortulliarkolluta tokkomut. 6 Mãnale inneitsissinnik pinekaissærpogut, tokkungaulutalo taukkonunga, taukkoa parnãrsarmættigut sordlo, mãna kivgartussægauta annerneriksarsimarsuttut illivluta, pissennagille agleket pissoket.

7 Kannok tava mãna okaissaugut? Inneitsissit ajortónerpet? Nãgale. Inneitsissekangipelle ajortok illitsorissengikalloariga. Piomaniarnerloneet nællussægalloariga, inneitsissit ima okangipætta: Piomaniaissengilatit. 8 Inneitsille tava pirssutigællugo ajortub tamannik kajumiksarpãnga piomaniarnermut. Inneitsissekangipelle ajortok tava kajumiksaingilak. 9 Uangale inneitsissekarnanga innudleitsiaradlarama, inneitsit tava tikkiumet, ajortok ama pillerlune kajumiksaiok. 10 Uangale tokkogiunga, inneitsit tava, umnit umartitsirsógalloak uamnut, missigileriga tokkorsútigigauko. 11 Inneitsit pirssu-

tigigamiuk ajortub, seglokipãnga tava, tokkollugolo tamattominga. 12 Inneitsissit tava ajungikaut, aglekello pekkorsaglit ajungikallutiglo illuarlutiglo attortóput. 13 Attorluak tava tokkorsútigilerpara? Nãgale. Ajortuble piãnga nællunærkollune illomut ajortógame, ajungitsógalloakut piãnga tava ajortomik, ajortorlo ajortorsoainængorkollune inneitsissit pivlugit.

14 Inneitsissille illissimauauvut annerneliúrsut, uangale uinnelióvunga, ájortublo kivgarsiarãnga. 15 Pillirsakka illissimangilakka, merssa piomarsaralloara piniængiinauko, umigirsarale pirssarpara. 16 Piomangisarale pirssartarauko, inneitsissit ajunginerarpakka tava. 17 Uangáungitsok tava taimailiorarau, ajortorle illumnétok pirssarau. 18 Sunaloneet ajungitsok innekangimet illumne, terssa uinnimne, illissimauara. Piomarsusekaralloarpunga, ajoraingitsorle nãmaksilluarnek nælloara. 19 Merssa ajungitsok piomarsara pirssartængilara, ajortorle piomangisara pirssartarpara. Piomangisarale pirssartarauko, uangáungitsok tava taimailiorarau, ajortorle illumnétok pirssarau. 21 Ajungitsulliaromarsógalloarama uanga, tava illumne inneitsissit missigirsarakka, ajortut attavigimanga. 22 Illuvkut merssa nuennerigalloarpakka Gudib inneitsissei; 23 Inneitsissille adlet auættimnétut missigirsarakka, tamakkoalo issumama pekkorseinut akkerartorput, kivgangortillungalo ajortut pekkorseinut auættimnétunnut. 24 Uangakullungoak, kialikiak annaussauãnga tamattomanga timemit tokkojarsomit? 25 Gude kutsauvigara, Iesuse Kristuse Nálegarput tunnarællugo. Tava mãna Gudib inneitsissei nálengniarpakka issumavkut, uinnivkulle ajortut pekkorsei.

KAP. VIII.

Gudib kittorneisa ussornarsusiénnik.

Tava pidluaitsuksajungnælerput mãna, Iesuse Kristusemétut, uingub pee pinnagit, annerneruble pee mälliklugit sakkiuartut. 2 Annerneruble, Iesuse Kristuseme umartitsirsub inneitsisseisa kivgajungnærsikãnga ajortub tokkotsirsub pekkorseinut. 3 Inneitsissille, merssa uinningmik ajulersut ajugarirsæt, terssa Gudib piniara Ernetue aulartinamiuk, uinnik ajortolik arssigekollugo, ajortorlo uinningmétok ajulersika ajortoærotitsivlune. 4 Inneitsissit illuautigekorsei nãmaksekollugit uautine, uagut sakkiuarauta uingub pee mallingnagit, annerneruble pee mallikiugit. 5 Uinningmulle nálektut uingub pee issumalliutigirsareit, annernermulle nálektut annernerub pee issumalliutigirsareit. Uinguble peenik issumalliornek, terssa tokkorsútávok, annerneruble peenik issumalliornek innursútóvlunelo erkiksiviunartóvok. 7 Uingub peenik issumalliornek akkerartorutávok Gudemut, merssa Gudib inneitsissei nálekomanginamigit, ajorlugillusõg. 8 Uinningmulle nálektut, Gudib illuarinauiengilei. 9 Illivsele uingub peenut, nálengilase, annerneruble peenut, Gudib Annernerætta innigippasse kissienne. Kristusible Annerneranik pigiuingitsok, tauna pigirsáungilak taursomunga. 10 Kristusele illuvsinépet, time tava tokkungaugolloarpok, ajortut pivlugit, annernerle umanartóvok, illuarnek pivlugo. 11 Iesusemiglo tokkorsunnit umartitsirsub Annernerætta innigippasse, tava Kristusib umartitsirsætta timissesõg tokkojarsut umartitsomáriei, taursoma Annernerætta innigimasse.

(Epistel am 8 Sontag nach Trinit.)

12 Tava mãna, assærset kattengutigeet, uinnik nálegiakangilarput, uingub pee malliklugit innúniaissenginauta. 13 Merssa uingub pee malliklugit innuniaruse, tokkojomárpose, uinguble piniarneree tokkoniarussigik annernekut, inuújomárpose. 14 Nungullugit Gudib Annernerætta tessiugei Gudib kittor-

narsiarimagit. 15 Illáme kivgáursuttut annernekartinekangilase, ama erksirsariakaissægause, kittornarsiettulle annernekartinekarpose, taursomanga torklulaursaraugut imænna: Abbä, assærsak Atátangá! 16 Annernerub taursoma okaukanniararátigut annernivtigut, Gudemut kittornarsiaritisimagauta. 17 Kittornaugutale, kingorngursirsuksáugioguttõg, imaipok: Gudemut kingorngursirsuksávogut, Kristuselo kingorngursekattigællugo, nagliukattigigutigo kissienne, ama ussornarsekattigekolluta taursomunga.

(Epistel am 4 Sontag nach Trinit.)

18 Issumarsaraungame, mattomanétilluta nagliungnartivut tellerunarsugællugit ussornartomut, merssa sakkomerbigititæksamut uautinut. 19 Taimaitomik Gudib kittorneisa sakkomiutiksæt pingortisimarsut erinnigællugolo nerriugirsaræt. 20 Terssa pingortisimarsut asserujakigamik umnit piomannatik, taimaisermattigle asserujarsungortitsirsub, pivlugo nerriugirsæksak. 21 Pingortisimarsullo merssa kivgajungnærsinekaissaput nungujarsunnut nunab peenut, pissinekaissevlutiglo ussornartorsoarmut Gudib kittorneisa kivgajungnærsiviænnut. 22 Pingortisimarsullo tamasa illissimauauvut, nerriukattigátigut annersamivlutiglo sulle tamerssa. 23 Kissimigle tankkoa taimaingilet, uaguttõg nangminek, annernerub siudliótiteinik pekkarauta, illuvtigut kajungerkagut, Gudemut kittornariuarkolluta, timivtalo annaubigirsæt nerriugarput. 24 Uagut pidluaralloarpogut, nerriuklutale sulle. Nerriugirsarle tekkorsak nerriugirsáungilak, merssa kannok illivlune innúb nerriugiginnaua tekkorsane? 25 Tekkungisarpulle nerriugigutigo, tava nerriugarput erinnitsaunago. 26 Taimatõg ajulerángauta Annernerub tava annertokoserarátigut. Uagut nællogauta tuksiautinnik nãmagekorsennik, Annerneruble nangminek idlersorarátigut annersaminernik taiksáungitsunnik. 27 Umættinnigle misselingniartub illissimaua Annernerub issuma; illuartullo idlersorarei Gudib illuarirsanik.

(Epistel am St. Jacobi Tag.)

28 Illissimavogulle, tamasa illuarkotigeenarmattigik Gudemik assænniktut, terssa issumaminik kákorsei. 29 Siornagulle merssa kennikenne pekkorsarigieitsõg Ernerminut arssigekollugit, tauna angejudliókollugo kattengutigeeksoperksuit akkornænne. 30 Siornagulle pekkorsenne innuit, kákorsarigieitsõg, kákorsennele illuartungortitarigiei, illuartungortitennele ussornartungortitarigiei. 31 Tamannalo pivlugo kannongétunnik okausekaissaugut? Gudib illagippattigut, kia tava arksoariginnauátigut? 32 Taursoma Ernetue aglæt erdliginnago tunniunamiuk tamanta pivluta; kannongme tava tunnissenginiátiguttõg tamannik tauna pivlugo? 33 Kinalikiak Gudib kennigeisa passiklersiksarissauæt? Gude illuartitsirsok tamerssa. 34 Kina ekkartóursiomannerpa? Kristuse tamerssa, tokkorsok, imakka umartitáursok; tauna merssa Gudib tellerpiætta tunganélerpok, uagullo idlersorpátigut. 35 Kia auiksartitsomanerpátigut Gudib assænnirsusianit? Nagliungnartulloneet? Annilárnartulloneet? Kingarnartulloneet? Kãngnerubloneet? Tammakanginerubloneet? Nauianartulloneet? Pænnabloneet? 36 Sordlo agleksimavok: Idlit pivlutit tokkoniararátigut udlok nãulugo, sauettullo tokkotitæksáusuginekararaugut. 37 Tamakkonungale tamannut ajugáulluarkaugut, assærserput pivlugo. 38 Nangãnauærpungame, tokkubloneet, innunerubloneet, Engelibloneet, atarkirsarsuilloneet, pirssársuilloneet, nedliusimarsulloneet, nedliutukselloneet, 39 Paukkoaloneet, saukkoaloneet, adlabloneet pingortitab auiksartinauærpátigut Gudib assænnirsusianit Kristuse Iesusemétomit, Nálegautine.

KAP. IX.

Opertut kissimik, Iudinnillo nællursunnillo pirssut, pidluarput illuartitávlutiglo.

Illomorlunga okallukpunga Kristuseme, seglunnangalo, issumaga merssa narkiksoirsigigauko Annernerme ajunginerme; 2 Sorarnanga allieisungārkaunga kappiasungārlungalo umættivkut. 3 Merssa Kristusemut pidlagæksarekogalloarama kattengutikka pivlugit, terssa ekkardlikka timiglit. 4 Taukko Israelib kinguarimattik kittornarsiæksáput, pigititaksávlutiglo ussornartomik, illageersúmiglo, inneitsissinniglo agleksimarsunnik, Gudemullo kivgartornermik, unnersóumiglo; 5 Siudleetsōg taukkoa angæjokarigieit, taukkonangalo Kristuse timelingóvlune innungorsimavok, tauna tamannut Gudióvok, ussorsornartok issukaissengitsomut. Illomut.

6 Taimale okangikalloarpunga, Gudib okausee erkorungnærsut unnerlugit. Merssa Israelitinnit pirssut, illomorlutik Israelittiúngikalloarput tamarmik, 7 Taimatōg Abrahab kinguei, illomorlutik kittornáungikalloarput tamarmik; imale: Kinguæksarnik tairsak, Isaamit piomarpok; 8 Imaipok: úinnekut umnit kittornáursut Gudib kittornaringikalloarpei, únnersóutible kittornarsiarirsei kinguæksáutinekararaut. 9 Tamerssale okausek unnersóutelik, (Gude) ima okarame: Aipagut tamanna nedliupet, tikkiutsomavunga, Sara tava ernertākaissavok. 10 Taimaglæt pissimangikalloarpok, Rebekkatōg nārtulerame Isaamit atátautinit, 11 Illumiúæglo erniusimangikadlarmennik, sullilo ajungitsulliaratigloneet ajortulliaratigloneet—Gudib merssa pekkorsenne kennigarimagit, 12 Sullirsello pirssutiginnagit, kákorsirsuble saimaunera pirssutiginekarmet—(Rebekka) ima okarbiginekartok: Angnek kivgangoromárpok mingnermut. 13 Sordlo agleksimavok: Iako assagiga, Esaule umigigiga,

14 Kannongme tava okaissaugut? Gude illuangitsónerpa? Nagale! 15 Mosesemulle ima okarpok: Saimautsomarsara saimaupara, nákigiomarsaralo nákigara. 16 Taimaitomik innúb piomarsusia piniarsusialoneet pirssutiginekangilek, Gudible nákinnirsusersoa kissime. 17 Farao pivlugo agleket ima okarmætta: Taimaitomik merssa innútuarkogivkit, nællunærbigiomagaukit pirssaunersoamnik, attera okautiginekarkollugo nunenne tamanne. 18 Taima mãna piomarsenne nákigirsarei, piomarsennelo mangertitarei. 19 Tava idlit okarbigissennerparma: Suvlune pidlagæksáusipátigut uagut? Piomarsa kia akkera riginnaua? 20 Oma, assærsak innungá, kináuvimme idlit, Gude akkiorlugo kiglissioromagauko? Sennársoaktõg sennarsiminut ima okarnerpa? Saog taima sennavinga? 21 Machiortubloneet issumaminik machak sennaginnaunginerpa, illá pogutangorlugo ussornartomut, ama illá pogutangorlugo ussornaitsomut? 22 Taimaitomik Gudib ningeksutse tekkotitsomagamiuk, pirssársutselo nællunæromaulugo, tava pingortitet ningautariakartut, umnit tammartuksángalloartut, kammagingãrkiksarei; 23 Ussornarsutsime angirsusia nællunæromagamiuk pingortitennut nákinartuunnut, siornagut taukko piginnángorsaramigit ussornartomut, 24 Kákorsenne tava piei, imaipok, uagut, Iudinnit pigauta kissivsa pingilátigut, nællursunnille pirssut aglæt. 25 Taimatõg okausekariok Profetekut Hoseakut: Innuktaringitsaugalloakka taigussauakka innuktamnik, assærsæksaungikalloartullo taigussauakka assærsamnik. 26 Tavalo imaissavok, nunab illáne umnit okaunekaradlartut: Innuktaringilause; ama terssane taigornekaissaput, Gudib tokkosuitsub kittorneinik. 27 Isaiasele torklorpok Israelittit pivlugit ima: Israelib kinguei umnit siorkettut immab sinnanétuttut amerdlatigissægalloarunik aglæt, taimaitorle amigarkut pidluartungoromárput; 28 Arvsiakotainekaissammet nãmaksiursinekaissevlunelo illuartomut, Nálekablo tamanna nãmaksissaua nuname. 29 Sordlolusõg Isaiase tamanna pivlugo siornagut okartok: Nálekab

Sebaotib amigarkokartingikalloarpattigut illautinik, tava Sodomamiuttun-étungussægalloartogut, Gomorramiullo assigissægalloarlugit.

30 Sumik mãna okaissaugumme? Imaitomik okaissaugut: Nællursut, umnit illuarnermik piniængitsut, illuarnek pissimauæt; okarpungale, illuarnek pivlugo opernermit pirssok. 31 Israelittille inneitsissinnik illuarsirsútinnik piniaralloarput tunnirsariakartugællutik, inneitsissille illuarsirsútit pigilersimangikeit. 32 Saogme? Terssa, operatik piniartaramik, inneitsissille sulliarekorseit piniarsinnarlugit. Taimaitomik apoorput ujarkamut apoorbingmut. 33 Sordlo agleksimamet: Atta, Zioneme ujarakartitsiunga apoorbiksamik, kãrsomiglo mammiasautigirsæksamik, taursomungalo opertok kangusuktinekaissengilak.

KAP. X.

Tamarmik illuartungortinekarsinnaput Gudemut, Israelittille illuarsirsút illissimalernek ajorœt.

Assærset kattengutigeená, umættivkut kajungerkaunga, Gudemuttõg tuksiuniakka Israelittit, pidluartungorkollugit. 2 Merssa taukko pivlugit narkiksoigama, illomorlutik Gude nálengniaralloarœt, siunekarluaratiglo. 3 Illuarnek, Gudib nãmagekorsa, illissimalernek ajoramiko, nangminertiglo illuarsusertik nãmagitiniaramiko, taimaitomik tava illuarnek, Gudib nãmagekorsa, nálengisinnarpæt. 4 Kristuse inneitsissit nãgatigimarssuk, taursomungalo opertok illuartitávok. 5 Illuarsinerle, inneitsissinnit pirssok, Mosesib agleksútigigalloaraima: Makkoninga mallingniktub innursútigissauei. 6 Illuarsinerle, opermit pirssok, ima pirssarau: Umættingne okadláriaurnek: Kina killalliaromaua? Terssa sordlo Kristuse akkartitsartorlugo? 7 Imaloneet: Kina sammungnaromaua? Terssa sordlo Kristuse ainiaromaulugo tokkorsunnit? 8 Kannorle okarpa? Ima: okautsit okko kannigisimauettit, kannermiugællugillo

umamiugisimauettit; tamerssáput okautsit taivkoa opernermik, okautigirsauvut. 9 Merssa kannekut Iesuse okautigirsariguko, nálegáursok unnerlugo, umættekullo operuit, tokkorsunnit Gudib umartimago, pidluartungorpotit tava. 10 Umættekut opernek illuarsinarmet, kannekullo okautigiuingnek pidluarnarmet. 11 Agleket imaimætta: Taursomunga opertok kangusuktinekaissengilak. 12 Nelligeekpumme mãna Iudillo Grækerillo, tamarmik áttauseenarmik nálegakaramik, tuksiartiminut tamannut ajoursingitsomik, 13 Pidluartungolissammet nellinginak Nálekab akkanik tainiartok tuksiarlune. 14 Kannorle illivlutik tuksiarbigissauæt operbigingisartik? Kannorle illivlutik operbigissauæt tussaumangisartik? Kannorle tussaissapet okallugbiginekangikunik? 15 Kannorle illivlutik okallussapet, aulartinekangikunik? Sordlo agleksimavok: Sekkiminakaut, illa! erkiksinermik okaursirsut issigeit; ajungitsunnik okaursirsut. 16 Illeisale nálengikalloarpeit okautsit tussarnersut; Isaiase ima okarmet: Nálegangá, ajokærsútivut kia operaigit? 17 Taimaitomik opernek okalluktuarnermit pirssarau, Gudible okausee okalluktuautigirsáput. 18 Uangale okarpunga: Tussanginereit? Nãgale, nunennut tamannut tussaumarsængorsimæput, okauseello pissimaput sillarsoarmut tamannut. 19 Okariungale: Israelittit tamattominga ariutsisimanerpet? Siudlióvlune Mosese ima okartok: Annærutissauause innuktaringisaralloamnut, ningektissauauselo innungnut siunekangitsunnut. 20 Isaiase tava ima okarsinnavok: Uamnik ujarlingikadlartut nennisimauãnga, uamniglo apperkotigiuingitsut sakkomerbigisimauakka. 21 Israelittinnulle okarpok: Udlorsoak nãulugo arksækka issæktorikka innungnut okausereetsunnut arksoarnartunnullo.

KAP. XI.

Iudit operomanginamik ajektorsimaput, nællursulle opertungoleramik illæssiarirsáput; taimaitorle Israelittitsõg pidluaissaput.

Taimaitomik mãna okarpunga: Gudib innuktenne ajektornerpagit? Nãgale! Uangatõg Israelittióvunga, Abraha næggovigællugo, Benjaminib kinguarãnga. 2 Gudib innuktenne ajektornaui engilei, siornagut kennikenne. Aglekelloneet Eliase pivlugo illissimangilissigik? Kannok illivlune taursoma Israelittit idlersormagit, Gudemullo ima okarlune: 3 Nálegangá, Profetittit tokkopeit, tunnirsirsarbissillo asserorpeit; uangalo kissima ammigarkovunga, uangatõg tokkoniaralloariãnga. 4 Kannorle tava Gudib akkia? Uamnut ammigarkokartitsiunga angutinnik 7000-nik, Baalemut serkomiængitsunnik. 5 Taimatõg mãnakut ammigarkokartarpok taimaitunnik, saimaunermik kennikennik. 6 Saimaunermigle taimaisimagamik, tava sullirsamik akkeenik pissimangilet, taimaingipet, saimaunek tava saimauniójungnæissægalloartok. Sullirsamigle akkeenik taimaisimapætta, saimaunek tava sũngilak, taimaingipet, akkiónek tava akkiójungnærpok. 7 Kannongme tava mãna? Israelittit ujarniagartik pirssaræt, simnerillè mangertorsóput. 8 Taima agleksimamet: Gudib annernekartikei kammakajarsomik, irssekartillugillo tekkoñingnek ajortunnik, siutekartillugillo tussaunek ajortunnik, sulle tamerssa udlome taimaitoliksóput. 9 Davilo okariok: Taukkoa nerriviksit nigæksarillirsuk, apoorbiksarællugolo mammiasautigirsæksarillirsuk, akkinekarkollutik ingmingnut; 10 Irsseit tekpeelisikit, tekkunnikonnagit, sorarussennagillo kunnutikit. 11 Tava mãna ima okarpunga: Tamanna pirssutigællugo apoornerpet, orlussægamik? Nãgale! Taukkoale orlosimamætta, nællursut tava annautiksarsiput, mallingniktóniaissægamik taukkonunga. 12 Taukkoale orlosimarsusiæt piv-

lugo sillarsoarmiut pissórsoængormætta, taukkoalo ajulersusiæt pivlugo nællursut pissórsoængormatta, imakka sainiarluarpætta. 13 Illivse nællursógalloartose okallugbigause, merssa nællursunnut aulartitáugama, piniariakarsusera ussornartitsomauara; 14 Ekkardlikka timiglit illungersortiniarlugit kajumiktungortitsomagaukit, taukkoalo illeit pidluartungortillugit. 15 Taukkoale tammarsimarsusiæt pivlugo sillarsoarmiut saimaursáulerpætta, terssa sordlo imaipok: Innursút piniarlugo tokkorsunnit. 16 Illaminektãk ivlernarpet, timiursæksaktõg ivlernariok, sordlerlo ivlernarpet aualekotittõg ivlernariput. 17 Umnille mãna aualekotit illeit nævlorsimagalloarpætta, idlille ajortotit olialik orpiógadlartotit ivertisimagauit næggoviænnut, orpiublo oljaglub sordlanik ivseraniglo illængersinekarauit; 18 Tava ussorsitsárkennek aualekotinnut. Ussorsitsáralloaruille, illissimaniaissauet, sordlek kalleringikalloarpet, sordliuble kallerátit. 19 Tava okaromanerpotit: Aualekotit nævlorsimaput, uanga ivertinekarkollunga. 20 Taimaipomme, nævlorsimaput opingirsusertik pivlugo. Idlille ivertisimauarpotit opernermik; makkittakennek, miannersorlutille. 21 Aualekotiveet aglæt Gudib miannerinqinamigit, idlitsõg miannerissengitsugællutit. 22 Taimaitomik Gudib auãginirsusia illungersorneralo malluginiarkik; imaitok: ajortunnut orlosimarsut pivlugit, illungersornera, idlillo pivlutit, auãginirsusia, kissienne attorluaruko auãginirsusia, taimaingikuille, idlitsõg kippinekaissægiotit. 23 Ivkoale opingitsungnærunik, ivertinekaromáriput, Gudib amaivertisinnaumimagit. 24 Idlit merssa ajortomit olialingmit orpingmit pærsimarsotit ivertisimagauit olialingmut orpigiksomut tungauvigingisaralloarnut, ángekainik tava aualekotivigigalloet ivertinekarsinnaput orpigirsamingnut. 25 Assærset kattengutigeet, makkitalerkonnase, angiutsomangilause nællunartomik imaitomik: Israelittit illeit tekpeersusermik pidlárnekarsimagadlarput, nællursut sainiartukset nãmaksiserlugit. 26 Taimalo Israelittit tamarsoarmik

pidluartungoromárput, iina agleksimamet: Zionemit piomárpok annaursirsok, pejairsorlo ajortullirsennik Iakub kingueinit; 27 Tamerssalo unnersóutiga taukkonunga, ajorteit pejáradlarukit. 28 Illivse pivluse kingarsartósugakka okautsinnut tussarnersunnut, kennersimarsusiællo pivlugo assærsarakka, angæjokait pivlugit. 29 Gudib tunniursenne saimaunartut, kákorsirsutselo aulaiængiusinnarpei. 30 Sordlome illivsesõg itsak opingitsógalloartose Gudemut, mãnale nákinekalerpose, taukkoa opingimætta; 31 Taimatõg mãna taukkoa operiomangilase taima nákinekalerause, taukkotõg nákiginekarkollugit. 32 Merssa innuit tamakerlugit Gudib opingitsónerarsimauei, tamasa nákigiomagamigit.

(Epistel am Sontage Trinitatis.)

33 Innornakau, illa! Gudib pissóursusia illissimanermik siunekarnermiglo! Kannorlo siunersiksáungilluinnarpená ekkarsautei, kigliliksáunatiglo arvkotei! 34 Nálekab issuma kiame illissimalerá? Kialoneet ajokærsora? 35 Kialoneet sumik tunnigadlarnera, ama akkillerkollune taursomunga? 36 Merssa tamarluinnarsoarmik pingortisimaput taursomanga, taursomingalo taursomungalo. Ussornarsile tauna issukaissengitsomut. Illomut.

KAP. XII.

Opertut Paulusib ajungitsulliarkoei, ingmingnik tunniuniarlutik Gudemut; pingärtomiglo tamannik assœnniktuttut illiorkoei.

(Epistel am Sontage nach Epiph.)

Assærset kattengutigeená, Gudib nákinnirsusiagut kajumiksarpause, timisse attortungortillugit tunniuniarsigik umanartomut, ivlernartomullo Gudib nuennerirsanut, taima sillatorsimauluse Gudemut nálengniaromárpose. 2 Sillablo mattoma innuee illerkokattigekennassigik, adlangorlusele nutángoleriartoritse issumauvsigut, missiliksinnaukollussiuk sunámet ajung-

itsok, illuartorlo, nãmainartorlo Gudib pekkorsa. 3 Uangale saimaunekartisimagama tamause ingmikortilluse okaupause, ingminik angnerruniartokarkonnase pirssæksaungitsomik; nãmaktomigle issumakarkolluse ingmikorluse, terssa pivlugo, sordlo Gudib ingmikortilluse tunniorarmasse opernermik ouktútigekorsaminik. 4 Sordlome timeme attautseme amerdlasúnnik auættekarauta, auættille tamarmik attortóngikalloarmætta attauseenarmut; 5 Taimatõg uagut amerdlasóvluta timióvogut attausek Kristuseme, nungullutale uautinut auættekattigeekpogut. 6 Tamanniglo ingmikortunnik tunninekarpogut saimaunartunnik.

(Epistel am 2 Sontage nach Epiph.)

7 Erkotuksennik okalluktub okauseesa arssigillirssuk opersutse. Kivgartóutiksakartub nungullune sulliarilliuk kivgartóutigirsane. Ajokærsoirsub nungullune sulliarilliuk ajokærsoinek. 8 Kajumiksairsub nungullune sulliarilliuk kajumiksainek. Tunniorairsok nungullune tunnioraile illungersorlune. Pársirsok nungullune issumagiklune piniarile. Nákinniktulliortok nungullune taimailiorle tipeitsungnermik. 9 Assænniktok illomorle. Ajortok umigissiuk, ajungitsorlo ungagissiuk. 10 Kattengutigeeksuttut assakattigeengniaritse, umættivsinik pirssartarluse. Nálekattigeengniaritse ingiakattigeekluse. 11 Erkeiasuktariaurnase piniagæksauvsinut. Annernerme illungersuinaritse. Nedliutok nungullugo nãmagissiuk. 12 Nerriukluse tipeitsugitse, illællárluselo nagliuktarángause, sorarase tuksiartaritse. 13 Illuartut ajorsauteit issumagituinnarsigik. Sinniktarbigekorsisitse tipeitsukluse. 14 Illivsenik nagliuktitsirsut pidluarkagissigik, pidluarkorsisitse, okarnikkennaselo. 15 Tipeitsuktut tipeitsukattigissigik, kejarsullo kejakattigissigik. 16 Tamause issumakattigeeksuaritse. Makkitalerkennase angnerrunermut, nikkanartungoelle malliklugit piniaritse.

(Epistel am 3 Sontage nach Epiph.)

17 Issumarsariaurnase illivsenik illissimarsósugælluse. Il-

livsenut ajortulliartok akkiniariaurnassiuk ajortomik. Nálengnartomik sakkilluaritse tamarmik tekkoænne. 18 Ajornængipet, innuit tamasa illeksiniarsigik, ajungikussiuk tamanna. 19 Illivse nangminek akkingersekennase, assænnerirsakka! ningeissærlusele pigitse; ima agleksimamet: Akkingersirsuksáugama, uanga akkingersiomárpunga, Nálekab okausee tamerssa. 20 Taimaitomik akkerartortit kãkpet, nerrisiniaruk, immerosukpet imminiaruk, taimailioruit, tava aumet ingneglit niakoanut kattersoromárpettit. 21 Ajugájungnærsinekarkennek ajortomut, ajortorle arktorsartirssuk ajungitsulliarnermik.

KAP. XIII.

Opertut nálekettik nálengniaissaueit, innukattittiglo assallugit, Gudiblo saimautimattik illuarniaissaput.

Innuit nungullutik atarkirsæksettik nálektuinnarlissigik, nálegakangimet Gudib pekkungisanik. Nálegarsoængortulle nungullugit Gudib pekkosimauei. 2 Nálegarsoarnulle nálengitsub akkerartorpei Gudib pekkorsei; akkerartortulle pidlárbiksarsiorput ingmingnut. 3 Nálegarsuille pirssársuit merssa erksinængikalloararaut ajungitsulliartunnut, ajortulliartunnut kissienne erksinararaut. Nálegarsoarnulle idlit erksiomangikuit, ajungitsulliarsinnait, tava taukkoa ussorissauátit. 4 Merssa Gudib kivgarimagit, taukkonunga angæjokarekollutit. Ajortulliaruille, erksekeet, assuleenak pænnalirsængimætta. Gudib kivgarei, akkingersirsókollugit pidlairsókollugit ajortulliartunnut. 5 Tava mãna nálektóniarit, tamaña pirssariakarmet, pidlautikset kissiet pinnago, issumelle pivlugotõg. 6 Taimaitomik tunnirsirsariakariosesõg tunnirsútinnik; sernigirsukset taimaitut Gudib kivgarimagit. 7 Tamasa tava tunnissigik akkeetsukauvsinik; tunnirsútinnik tunnirsariakartok tunnissiuk tunnirsútinnik; illængerutigirsennik illængeirsuksak tunnissiuk illængerutigirsennik; erksigirsariakartok erksigissiuk; nálegiakartok náleksiuk.

(Epistel am 3 Sontage nach Epiph.)

8 Nungulluse sumik akkeetsorbigirsakariaurnase, illivsenik assakattigeengnermik kissieñe, merssa aipaminik assænniktub inneitsissit nãmaksimagit. 9 Okauserinekartullo imænna: Arngnaunekaissengilatit, angununekaissennatillo; tokkotsissengilatit innungmik; tiglissengilatit; innukattit seglutigissengilet unnerdlutiginnago; sumik piomaniaissengilatit; adlamigloneet inneitsissekarpet, tamakkoa issumæt tava imaisinnarpok: Innukattit illiktut assaissauet. 10 Assænniktub innukane ajortomik pirssaraingila. Taimaimet inneitsissit nãmaksinekararaut assænningnermik.

(Epistel am 1 Sontage des Advents.)

11 Tamannalo illissimagautigo, imaitok: nedliusimamet itterbiksarput sinningnermit, merssa mãnakut annaubiksarput kanninerromet siornanit, sulle operbigingikadlarautine. 12 Unnuak kemmósimavok, kaulerlunelo udlóvok. Taimaitomik tãrtub pillurksoee ipperartigik, kaumarsublo pee attortuarlugit. 13 Sakkilluarta, sordlo kaumarsométut; nerrirsorsónata, immerajuktorsónatalo, peteinatalo, sakkitsaunatalo, annærusinnatalo. 14 Nálegarle Iesuse Kristuse attiniarsiuk; timisselo attorluarkogissigik, peteitsungorkonnagit.

KAP. XIV.

Operluartut opernekitsullo illeksekattigeessaput; ekkartóursekattigeessennatiglo.

Operluarnek ajulersungoak assænnermik illæssiariniarsiuk, taimaitullo issumeit párdlegartungortinnagit. 2 Ardlarse operarau nellinginait nerriginnaulugit, ajulersuble naursuinnait nerrirsarei. 3 Nellinginarnik nerrirsub, nachoginauærliuk nerringitsok; nerringitsublo ekkartóunauærliuk nerrirsok; Gudib merssa illæssiarimago. 4 Kináuvit idlit, ekkartóursirsógauit adlab kivganik? Nálekaminut illuarnerporloneet illuanginerporloneet; illuarsiginnavorle, Gudib illuarsinek ajungimanne.

5 Ardlarse issumarsarau, udlut illeit udlorsiutigirsariakarnerrosugællugit adlennit; ardlauvsele udlut tamasa nellinginarirsarei. Tamarmik nungullutik issumettik nekkimatinauærlissigik. 6 Udlut illeinik nellinginariningitsok, Nálekamut taimailiorarau, udlunniglo tamannik nellinginariniktok, Nálekamuttõg taimailiorarau. Nerrirsok, Nálekamut nerrirsarau, Gude kutsauvigigamiuk. Nerringitsok, Nálekamut nerringitsarau, Gudelo kutsauvigællugo. 7 Ingminut innúniartokarata, ingminullo tokkussirsokanginioguttõg; 8 Innútilluta Nálekamut innúginnarpogut, tokkokogutalo Nálekamut tokkovogut. Taimaimet, innútillutaloneet tokkokogutaloneet, Nálekab pigituinnarpátigut. 9 Tamanna pivlugotõg Kristuse tokkogiok, tokkorsunnillo makkillune umariok, nálegáukollune tokkorsunnullo innúrsunnullo. 10 Idlille saog kattengutit ekkartóuniarpiuk? Idlilloneet saog kattengutit nachogaiuk? Tamauta merssa sakkomersinekaissaugut Kristusib kiglissiorbiksanut. 11 Agleket imaimætta: Illomut innúgama, Nálegak okarpok: Tamarmik uamnut serkomigartungortinekaromárput, okkello tamarmik Gude unnersiutigissauæt. 12 Innuit tava ingmikorlutik ingmingnik nangminek akkirsuk sáussaput Gudemut. 13 Taimaimet mattoma kingorna ekkartóukattigeessennata piniarta, tamannale pingãrtomik ekkarsautigissiuk, mammiaitsektitsirsokarkonnase asserorsairsokarkonnaselo kattenguminik. 14 Illissimavunga nangãnauærlungalo Nálekame Iesuseme, nekkiksak tamat nellinginaungimet, nellinginartitsingitsomut kissienne nellinginaursóvok. 15 Kattengutille allieisuktikuko nerrirsarnik, tava assænniktotut illiorungnærpotit. Assærsængá, Kristusib tokkotigirsa idlit asserorsariaurnago nerrirsettit pivlugit. 16 Taimaimet missiksorniaritse, ajungitsok pigirsarse mittegáulerkonnago. 17 Gudib nálegauviætta pingimagit nekkikset immiksello; illuarnerle erkiksinerlo, tipeitsungnerlo piei Annernerme ajunginerme. 18 Tamakkoninga Kristusemut kivgartortok, tauna Gudib nuennerirsara, innuillo illuarirsaræt, 19 Taimaimet erkiksinartut piniar-

tigik, ajorungnærkattigeersútiksello uautinut. 20 Assarsængá, Gudib illuarsirsa asserorsarnauæruk nekkikset pirssutigællugit. Nekkikset tamarmik maujungnængikalloarput, ajorpulle innungmut issumamigut nekkimaulune nerrirsomut. 21 Ajunginerrovok, nekketungikuit Weinemiglo immeratillo, adlamigloneet, merssa kattengupit illuaringisanik, mammiasautigirsanigloneet, ajulersautigirsanigloneet. 22 Idlit taimaitomik opersusekaruit, tava illingne nangminek taimaisinnait Gudemut. Pidluarpok tauna ingminut arksoaringitsok attukenne pivlugit. 23 Nekkimarsútigirsaminigle nerrirsok, tauna pidluaipok, opersutse mallinginamiuk. Opernermigle pillirsáungitsut, tamarmik ajortulliáput.

KAP. XV.

Ama taima kajumiksariei illuartomut pirssarialingmut: Aglekenne nãgasillerpei.

Uagulle nekkursektitáugauta, sengeetsut ikpigirseit kammagiaissauauvut, uautiniglo nangminek nuenneriniaissengilagut. 2 Tamautale ingmikorluta piniarta, innukattivtinut nuennerekolluta ajungirsútiksænnik, ajorungnærutiksænniglo. 3 Kristusesõg ingminek nangminek nuenneringmet, agleket imaimætta: Illingnik mittautiginiktut mittengnereet uamnut túput.

(Epistel am 2 Sontage des Advents.)

4 Itsarle agleket, agleksimaput ajokærsútigekollutigik, kammajuiluta nerriuklutalo tupedliutiksakarkolluta aglekennik tamakkoninga. 5 Gudible kammajuitsub tupedlersitsirsublo issumakattigeeksillisse illivsenik, Iesuse Kristuse mallingnekarkollugo. 6 Illageekluse attauseenáursotut karnivsinik ussorekollussiuk Gude Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta. 7 Taimaitomik illivsenik illæssiarekattigeengniaritse, sordlotõg Kristusib illæssiarigáse, Gude ussorinekarkollugo. 8 Okarpungale, Iesuse Kristuse kivgáursok kippinekartunnut, Gudib seglosuirsusia pivlugo, unnersóutit, siudleenut pissimarsut,

aulaiængerkóllugit. 9 Nællursulle Gude ussorirsaræt nákinnirsusia pivlugo, agleket imaimætta: Tamanna pivlugo ussorissauagit nællursut akkornænne, akkillotuksiautigissauara. 10 Amalo okariok: Nællursoseá, tipeitsúgitse, innuktei illagællugit. 11 Amatõg ima: Nællursut tamause Nálegak ussorissiuk, innuillo tamause nerssorissiuk. 12 Amatõg Isaiase ima okariok: Ivna Iessib kingua, terssáussavok nálegáukorsok nællursunnut, taunalo nællursut tunnariomárpæt. 13 Gudible nerriuktitsirsub illumiukartillisse tamannik tipeitsungnermik ullapisaumiglo opernerme, nämaktomik nerriugirsæksakarkolluse Annernerub ajunginerub pirssauneragut. 14 Kissienne illissimalluarpauseme, kattengutikka, illivse nangminek tamannik ajunginausse, tamanniglo illissimarsorsóvluse, illivseniglo kajumiksarkattigeengnek ajungilase. 15 Taimaitorle, assærsækka kattengutikka, iktoringinause aglekomarsunga illivsenut, erkasitsomagause, saimaunek attorlugo, Gudib tunniursa uamnut, 16 Iesusib Kristusib kivgarekomanga nællursunnut, Gudib okausee tussarnersut okautigekollugit; nællursut tunniursængorkollugit Gudib nuennerirsanut, ajorungnærsinekarkollugillo Annernekut ajunginekut. 17 Taimaimet ussorsitsauginnavunga Iesuse Kristuseme, Gudib kivgarimanga. 18 Sumigloneet okallungnek sappissægalloartunga, Kristusib merssa taimaitomik okalluktigingippanga, nællursut nálektungortekogamigit okautsinnik sullirsenniglo, 19 Nællunærkotinniglo ussornartullirsenniglo pikkunartunnik, Gudiblo Annernerætta pirssauneranik; taimailiorlungalo Ierusalemmit pillerlunga, tamattigullo Illiruse tikkillugo, tamannut okautigirsarakka okautsit tussarnersut Kristusemik. 20 Angnerrúrsomiglo piniarkerssunga, okautsit tussarnersut okautigællugit Kristusib akkanik illissimangitsunnut, merssa adlab aularniutigirsa attoromauginauko; 21 Agleket pivlugit imaitut: Taursominga okaunekangitsut, tekkojomárpæt, tussangitsullo siunersiomárpæt. 22 Tammannatõg pirssutáugiok, kabseenik arvsiarkotigirsarlugo orningikivse. 23 Mänale nunennut makkonunga orniq-

æksakaissærama, illivse tava ornikomauluse kajumikaunga, merssa ardlagórsoarnit aglæt; 24 Ornikomárpauselo, Spanianemut aulaissæguma. Issumagama, tamanna arvkotigissevlugo tekkussægause, illivseniglo pissinekaissevlunga taivkunga, kissienne neijortuaradlarluse tipeitsukattigigadlaruse. 25 Mãnale Ierusalemmut aulalerpunga, illuartut kivgartorbigællugit. 26 Merssa Mazedoniamiut Achajamiullo issumamingnik kattersoimætta pæjugutiksennik illuartut Ierusalemmétut peetsorteinut. 27 Issumaitsiarlutik taimailiorput, taimalo akkeetsortógiputtõg taukkonunga; merssa tarneisa pee illængeramikik nællursut, nãmakioktõg taukkonunga pæjuktógunik timib pikseinik. 28 Tamanna tava nãmaksigadlaruko, tamakkoningalo pæjugutinnik tunnisimagadlarukit, terssanga Spaniamut aularomárpunga, nunarse arvkotigællugo. 29 Nællungilangale, illivsenut tikkikuma, pissægama nãmagluinnartomik tængekautiksakarlunga okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik. 30 Kattengutikkale, Nálegautinik Iesuse Kristusemik, Annernerublo assænnirsusianik kajumiksarpause, illivsenut piniarkattigekollunga tuksiartarnermik, Gudemut tuksiukollunga; 31 Sernigekollunga opingitsunnit Iudæamétunnit, Ierusalemmullo kivgartóutigirsara nuennerirsængorkollugo illuartunnut; 32 Kingorna tipeitsuklunga ornikolluse Gudib pekkorsanik, tipeitsukattigiomagause. 33 Gudible pidluarsairsub illagillisse tamause. Illomut.

KAP. XVI.

Terssa aglekenne nãgaserpei.

Kattengulle Foeba, illageeksunnut Kenkreamétunnut kivgartortok, illivsenut pekkoara; 2 Illæssiarekollussiuk Nálekame, illuartut illerkuit mallíklugit, sullirseinelo tamanne angæjokautserbigællugo pissiuk, illivsenik ajorsarànget. Amerdlasúnnuttõg tauna angæjokaumimet, uamnullo aglæt. 3 Priszilla Akvilaselo, piniarkattikka Iesuse Kristuseme, okau-

kissigik innúlluarkollugik. 4 Taukkoa ingmingnik erdligingitsuk innúrsusera pivlugo; taukkolo uanga kissima pinnagik, illageeksulle tamarmik, nællursunnit pirssut, kutsauvigirsaræk. 5 Illageeksuttõg, taukkoa igloængnétut, okaumigissigik innúlluarkollugit; innúlluarkollugotõg Epenetuse assærsara, tauna Achajamiunnit siudlióvlune opertungormet Kristusemut. 6 Innúlluarle Maria, ullapikerssok piniartorlo pivluta. 7 Innúlluarlik Andronikuse Iuniaselo, ekkardlikka, parnãrusimakattikkalo, Aposteliúrsuk ussornartuk, uamnillo operkãrtuk Kristusemut. 8 Innúlluarle Ampliase assærsara Nálekame. 9 Innúlluarlik Urbanuse, ikkiortingoarput Kristuseme, Stachiselo assærsara. 10 Innúlluarle Apellese, illomortóursok Kristuseme. Innúlluarlit Aristobulusib innukotei. 11 Innúlluarle Herodion, igdlora. Narzissusib innukotei innúlluarlit Nálekame. 12 Innúlluarlik Trofena Trifosalo, piniartartuk Nálekame. Innúlluarle Persida, assærsara, piniartartorsoak Nálekame. 13 Innúlluarlik Rufuse, kennersimarsok Nálekame, taursomalo uangalo arngnarpuk. 14 Innúlluarlit Asinerituse, Flegonelo, Hermanelo, Patrobaselo, Hermeselo, kattengutigeello taukkonanétut. 15 Innúlluarlit Filologuse, Iuliaselo, Nereuselo nejalo, Olimpalo, illuartullo tamarmik taukkonanétut. 16 Innúlluarkokattigeengniaritse kunningmik illuartomik. Kristusib illageeksorirseisa innúlluarkoáse. 17 Uangale okaukiksarpause, assærsærset kattengutigeet, allapernarsarkollussigik illivsenik auiktitsirsut asserorsairsullo, mallingnikorsingitsut ajokærsúmut illiniakauvsinut; taukko kemmeksigik. 18 Taimaitut Nálegarput Iesuse Kristuse kivgartorbigingimarssuk, nerssettigle pieit; okautsimingniglo tussarominartũrsartunnik okallukluarnermiglo asserorsarareit siunekaivsãngitsunnik umættiglit. 19 Nálekluarsuserse merssa tussaumarsængorsimamet tamannut; Taimaitomik tipeitsutigause. Illissimarsorsoængorkoausele ajungitsomut, pokkeekollusele ajortomut. 20 Gudible ullapisairsub tornársuk tungmagæksængortilliuk issikauvsinut. Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse.

21 Timoteusib, ikkiortima, Luziusiblo, Iasoniblo, Sosipateriblo, ekkardlima, innúlluarkoáse. 22 Uangalo Tersiusib, aglekennik okkoninga aglekonekarama, innúlluarkoause Nálekame. 23 Gajusib, uamnut illageeksunnullo tamannut sinniktarbingmik nálegáursub, innúlluarkoáse. Eratusib, igdlorperksoarmiut anningaursauteinik pársirsub, innúlluarkoáse, taimatõg kattengutib Kuartusib. 24 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut. 25 Illivsenigle nekkursektitsiginnaursok, merssa tussarlernekaraust okautsinnik tussarnersunnik okautigirsamnik Iesuse Kristusemik, makkoninga nevsuiarsimamet nællunartok, umnilsillab aulakautanit angigirsáursok, 26 Mãnakulle nællunæjarsimarsok, okautáursoktõg Profetit aglegeinik, nãksaungitsub Gudib pekkorsanik, nællursut tamasa nálektungortinekarkollugit opernermut: 27 Gude tauna illissimarsotuak, nálengnarsile Iesuse Kristusekut nãissengitsomut. Illomut.

Korintuseme makko agleksimaput Rommiunnut, Foebib illageeksut Kenkreamétut kivgætta neksagei.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET

KORINTUMIUNNUT.

KAP. I.

Korintumiut opertut Paulusib kujarsutigei Gudemut; kajumiksarpei issumakattigeeksuarkollugit; okautsit tussarnersut pivlugit Kristusib senningarsoanik.

Pauluse, Gudib pekkorsanik kákosimarsok, Iesusib Kristusib aulartitarekollugo, kattengullo Sostenese; 2 (Aglekpuk)

Gudib illageekseinut Korintumiunnut, Iesusib Kristusib ajorungnærsiteinut, ivlerkonekartunnut, tamannullo, Nálegauta Iesusib Kristusib akkanik tuksiarlutik tairsunnut, adlennétunnullo uagutinétunnullo. 3 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo.

(Epistel am 18 Sontage nach Trinit.)

4 Nungullunga Gudimnut kujarsutigirsarause, Gudib saimaunera pivlugo, illivsenut tunniusimarsok Kristuse Iesuseme: 5 Taursomanga pissórsoængortisimagause tamannik, ajokærsútinnik tamannik, illissimanartunniglo tamannik; 6 Taima okalluktuet Kristusemik tangekauteliksorsoængorsimamætta illuvsine: 7 Tamanna pivlugo sumigloneet saimaunartomik ajorsangilase, nerriuksinnarluselo Nálegauta Iesusib Kristusib sakkomerbiksanik. 8 Taursomatõg (Gudib) aulaiængersissauáse issoanut aglæt, arksoarnaikolluse Nálegauta Iesusib Kristusib udluksanut. 9 Gude illomortógame, ivna kákorsirsigarse illageersútekarkolluse Ernerminut Iesuse Kristusemut Nálegautinut.

10 Okaumiarpausele, assærset kattengutigeená, Nálegauta Iesusib Kristusib akkane, tamause arssigeeksunnik okausekarkolluse, auirsutiksakarkonnase akkornauvsine, illageeksarniarlusele issumakattigeeksuaritse attautsemik issumakarluse. 11 Assærsele kattengutigeená, Kloesib innukoteisa nællunærbigãnga illivsenik, sakkitsaursose unnerluse. 12 Imaitomigle okarpunga; ardlarse okaránget: Paulusib innuktarãnga; ardlarselo: Apollosib innuktarãnga; ardlarselo: Kefasib innuktarãnga: ardlarselo: Kristusib innuktarãnga. 13 Kannorle tava? Kristuse mãna augornekarnerpa? Pauluse senningarsomut kikkiektorsimanerpa pivluse? Koissimavisseloneet Paulusib akkane? 14 Gude kutsauvigara, Krispusemik Gajussemiglo kissignik koirsigama illivsine, adlamiglo pinnanga; 15 Okarsinnaursokarkonnago, attimnut koirsirsunga unnerlunga. 16 Stefanusible iglokattei koinigikka, adlennigle koirsingikokaunga.

17 Kristusib merssa aularti taringimanga koirsiartorkollunga, okautsinnigle tussarnersunnik okallugiartorkoãnga, pekkonnangale okauseenarnik illissimanartunnik, Kristusib senningarsoa suksájungnærkonnago. 18 Okautsit (Kristusib) senningarsoanik tammartukset siorngæronartorirsareit, uagulle annegluartuksáursogut pikkunartorirsarauvut Gudemit. 19 Aglekет imaimætta: Illissimarsut illissimarsusiæt suksaungitsungortitsomárpara, sillaliksuillo sillakarsusiæt pejaromárpara. 20 Naug sillaliksuit? Naug aglekennik illissimarsut? Naug sillab mattoma illissimarsortei? Sillab mattoma innuisa illissimarsusiæt Gudib piungitsungortingilau? 21 Sillab mattoma innuisa Gude illissimarsóursok illitsorinek ajormænne illissimarsusimingnik, Gudib tava illuariga, okautsinnik illissimarsutáusuginekangitsunnik pidluartitsomaulugit makkonunga opertut. 22 Iudit merssa nællunærkotinnik tekkotekomættat Grækerillo illissimanartorsiorlutik. 23 Uagulle okautigirsararput Kristuse senningarsomut kikkiektortisimarsok, merssa Iudit mammiasautigirsæt, Grækerillo nachogirsæt. 24 Kákosimarsunnulle, Iudinnullo Grækerinnullo okautigirsararput Kristuse, merssa Gudemit pirssaunek, Gudemillo illissimanek. 25 Gudele illissimangitsósugigalloarmænne, merssa illissimanerrúrsok innungnit, Gudelo ajulersósugigalloarmænne, merssa pirssársóunerrúrsok innungnit.

26 Assærset kattengutigeet, kákosimakattisse tagusarsigik; innuit illissimarsorsuit amerdlángitsut, pirssársuittõg amerdlángitsut, nálegarsuittõg amerdlángitsut kákosimarsut. 27 Sillable innuisa siorngærotosugirseit Gudib kennerei, sillaliksuit pakkaitsisaromagamigit, sillablo innuisa sengeetsósugirseit Gudib kennerei, pirssársuit pakkaitsisaromaulugit. 28 Sillablo innuisa assiginnægeit nachogirseillo Gudib kennerei, sũngitsullo aglæt, merssa ingmingnik sũsugirsut, sũjungnærsitsomaulugit; 29 Terssa, ingminut ussorsitsarkunginamigit innuit tamarsuisa. 30 Taursomangalo illivsesõg pirssose suksængorsimauluse Iesuse Kristuseme, tauna Gudib uautinut illissimanarsirsútige-

koa, ajortoærursútigekollugolo, ivlernarsirsútigekollugolo, annaursútigekollugolo. 31 Tamanna taimaisersimavok, ima agleksimamet: Ingminik ussorsitsaromarsub, Nálegak ussorsitsautigilliuk.

KAP. II.

Paulusib okalluktuarsutse nællunærutiga Korintumiunnut.

Uangalotikkinause, assærset kattengutigeena, okallugbigiartoromauluse Gudib ajokærsútigekorsanik, tava pingikalloartunga okausersârsoarnik, illissimarsusersoarmigloneet. 2 Merssa issumagama, sumigloneet adlamik siunekaromannanga akkornauvsine, kissienne Iesuse Kristusemik, senningarsomut kikkiektortisimarsomik. 3 Neijorivselo ajulersóvlunga, erksirsóvlungalo, koksellarsorsóvlungalo. 4 Innuillo siuneliksuit okausersoeet attungikikka, okautsikkale okalluktuarsuseralo nungullugit illænekartut annernermik pirssaunermiglo missingnartomik. 5 Opersutsivse merssa tungauvigekonnago innuit illissimarsusiæt, Gudele pirssautigekollugo.

6 Okautigirsarpulle tamanna, merssa illissimarsútávok illuartuinnartunne; umnit sillab mattoma innuisa illissimarsútigingisæt, nálegeisaloneet, taukkoa nungussammætta. 7 Gudible peenik illissimanartunnik nællunartunnik okalluktarpogut, tamakkoninga Gude pekkorsimet sillarsoakartinnago, ussornautiksautinik. 8 Tamakkole sillab mattoma nálegeisa illitsorisimangikeit; tamakko merssa illitsorigunikik, tava Nálegak ussornartuinnartorsoak kikkiektungikæt sénningarsomut. 9 Aglekelle imaiput: Irssib tekkungisainæga, siutiblo tussængisainæga, innúblo umamiugingisainæga, terssa Gudib piginnángorsæga assærsiminut; 10 Uautinulle tamanna Gudib nevsuiarpa annernermigut. Annernerub merssa tamasa nællungilluinnarmagit, Gudiúrsutsibtõg innornarsusia aglæt. 11 Innúb illuanétut kiame illissimauagit,

innúb annernerætta kissime illuanétub, illa? Taimatõg Gudib issumeinik illissimarsokanginiok, Gudib Annernerætta kissime (nællungilei). 12 Uagulle sillab innuisa annerneræt pigingikikput, Gudemille pirssomik annernertãrpogut, nællojungnærsinnángorkollutigik Gudib tunniursei uagutinut. 13 Taimaitomiktõg okalluktarpogut okautsinnik, innuit siunekarsusiætta ajokærsutigingiseinik, Annerneruble ajunginerub ajokærsutigirseinik, Annernerublo pee sukkuærpauvut Annernerub peenik. 14 Gudible annernerætta pee innúb siunekangitsarei issumaminik, illissimarsútáungitsugællugillo nælloginnararei, ekkarsautigirsariakarmætta annernermiunne. 15 Annernerublo peenik piglub tamasa nællorngissærpei, adlamillo erkasitariakangilak. 16 Nálekable issuma kiame illissimaua? Kialoneet ajokærsoromaua? Uagulle Kristusib issumanik pekkarpogut.

KAP. III.

Korintumiut innerterpei asserornartunnik auirsútiksakarkonnagit.

Uangalo, assærset kattengutigeená, illivsenut sordlo annernermiunnut okallungnek ajoralloartunga, kissiennele sordlo timimiunnut, sordlo merdlertóursunnut Kristuseme. 2 Immungmik immikivse, nekkiksamik pinnase, ajoradlaraussiuk taimane, sullelo merssakut ajoriarse; 3 Sulle timimiógause. Merssa illauvsinut ningautiksakaruse, sakkitsautiksakarluselo, issumakattigeengirsútiksakarluselo, tava timimióvose, illa, innuillo illerkuit attorlugit sakkirsarpose? 4 Ardlarsele okaránget: Paulusib innuktarãnga; adlale: Apollosib innuktarãnga; tava timimióvose illa?

5 Pauluse kináunerpa? Apollosesõg kináunerpa? Kivgainápuk, taukkoalo opertungortikáse, merssa taimailuinnartomik, sordlo Nálekab ingmikortillutik tunnimattik. 6 Uanga ikkursoirsunga, Apollo immerterirsok, Gudele náulersitsirsóursok. 7 Taimaimet ikkursoirsorloneet immerterirsor-

loneet tamangmik sũngilek, Gudele náulersitsirsok kissime. 8 Ikkursoirsorle immerterirsorlo nelligeekpuk. Tamangmigle ingmikuk pissapuk akkiksaminik sullirsamingnut. 9 Uagut Gudib kivgarátigut, illivse Gudib nautsévilliutigáse, Gudiblo pillirsaráse. 10 Uanga merssa, Gudib saimaunerminik tunnimanga, iglulliortotut illissimarsotut tungauvilleriga, (iglo) adlablo kadlerpa tuglikseinik. Tamattomungale kalliksælliortok nungullune missiksorniarlune pigile. 11 Adlamigle tungauviksamik illirsirsokarnauiengilak, omanga tungauvigitisimarsomit, tamerssa Iesuse Kristuse kissime. 12 Tamattomungale tungauvingmut iglulliortokarpet Goldemigloneet, Silvemigloneet, ujarkenigloneet erdlingnartunnik, kerssungmigloneet, ivingnigloneet, iviksoarnigloneet, 13 Tava tamarmik ingmikortut senneit nællunæjarnekaissaput udluksame; ingnerub merssa nællunæjaissammagit, tamarmiglo ingmikortut senneit kannongétut ouktútiksakaissaput ingnermik. 14 Tamattomunga iglulliortub senna aulangipet, tauna akkiksarsissavok. 15 Kiale senna óupet, tauna nauianartorsiorpok, nangminerle annegomarpok, naug sordlo ingnersoakut. 16 Illissimangilissiuk, Gudib innigimasse, Gudiblo annernerætta illuvsinémet? 17 Gudible innigirsanik asseroirsok, Gudib asseroromaria; Gudib innigirsa ivlernarkemet, tamerssa illivse. 18 Illivsenik nangminek seglokittariaurnase. Illarse ingminik illissimarsósugirsok, tauna illissimaitsungorle mattomane sillame, illissimalersinekarkollugo. 19 Sillab mattoma innuisa illissimarsusiæt illissimarsútáusuginekangilak Gudeme, ima agleksimamet: Illissimarsũrsartut taursoma kanningãrpei illissimarsusiænne. 20 Amatõg ima: Illissimarsũrsartut ekkarsauteit Nálekab nællungilei, piungitsóursut. 21 Taimaimet innuit ussorsitsautigekennassigik; tamasa pigigaussigik, 22 Pauluselo Apolloselo, Kefaselo sillarsoarlo, innunerlo tokkonerlo, nedliutullo nedliutuksello; tamasa pigesse. 23 Illivsele Kristusib pigáse; Kristusele Gudib piga.

KAP. IV.

Apostelit ekkartugæksáungilet innungnut, Gudemut kissienne; Korintumiut Paulusib erkasipei illomorlune.

(Epistel am 3 Sontage des Advents.)

Innuit tamarmik kivgartortósugissauátigut Kristusemut, pársirsósugællutalo Gudib peenut nællunartunnut. 2 Pársirsulle nungullugit illomorkonekarlutik pársilluarkonekararaut. 3 Illivsenulle adlennulloneet innungnut ekkartóunekaralloaruma, tamanna assiginnarpara; uamniktõg nangminek ekkartóuniængniunga. 4 Umnillo sumigloneet paitsisakangikalloarama, illuartitáungilanga tamanna pivlugo; Nálegarle tamerssa ekkartóursirsigara. 5 Taimaitomik ekkartóursijãrkennase, Nálegak tikkitserlugo, taursoma kaumarsomut pissitsomárpei tãrtome irssertuket aglæt, umættillo issumalliorneree sakkomersissauei; tavalo tamasa Gudib ussornartissauei (illuartut).

6 Assærset kattengutigeet, tamattomingale okalluktunga uangalo Apolloselo pivlunuk, illivsenut mallikollunuk, illiniarbigekollunuk, taimaituinnarnik nikkanarsugirsokarkolluse, sordlo terssa tava okartunga, illarse nungullune aipaminut makkitasõtut illiorkonnago, kinaloneet pivlugo. 7 Kiame angnerrotipátit? Sumigle pekkarpit tunniunekangitsomik illingnut? Tunninekaruille tamattominga, saog tava ussorsitsarpit, sordlo tunninekangitsok tamattominga. 8 Piarpellarluse kãrsillárpose pissórsoængorluselo, illaginnatalo ajugáuniaralloarpose, kannoktorlo! ajugáursungorsimaguse, uaguttõg ajugáukattigekolluta illagælluse. 9 Issumavungale, uagut Aposteliúrsogut Gudib nikkanarnerrúrsungortikátigut, sordlo tokkotæksainait; kemmerdlugæksængorsimagauta sillamiunnut, Engelinnullo, innungnullo. 10 Siorngæropogut sordlo, Kristuse pivlugo, illivsele sordlo sillaliksóvose Kristuseme; uagut sengeepogut, illivsele pirssársóvose; illivse ussornartóvose, uagulle nachonartóvogut. 11 Tamannalo tikkillugo

nagliukluta kãkpogut immerosuklutalo, tammakangilagut unnattarnekarlutalo neijugæksakaratalo aglæt; 12 Sennachviniarlutalo piniarpogut arksautinik; okauserlukbigángattigut, pidluarkorsirsaraugut; akkerartortarángattigut illællárpogut; mittautigirsarángattigut, annersamivluta kenursaraugut. 13 Sillab innuisa sorarunata uminarnerarpátigut, innuillo tamarmik ajorsugælluta pærsitariakartugátigut. 14 Tamakkoninga aglengilanga pakkaitsisaromauluse, okaukiksarniarpausele sordlo assærset kittornængoakka. 15 Umnime 10000-nik narkiksoirsokaralloaruse Kristuseme, taimaitorle amerdlasúnnik atátakangilase; uanga merssa okautsinnik tussarnersunnik pillirsarigause Kristuse Iesuseme. 16 Taimaitomik kajumiksarniarpause, uamnut mallingniktóniaritse. 17 Tamannatõg pirssutigællugo Timoteuse aulartikiga illivsenut, terssa assærsara illomortok ernersiara Nálekame, taursomunga erkasiniarkogause ajokærsútimnik Kristuse pivlugo, taimaitomik ajokærsoirsartarama illageeksunnut tamannut. 18 Illæssele makkitalerput, uanga ornissengitsugælluse. 19 Nálekable pekkoppanga, ornikomarpause killamik nãpet, makkitasũllo okauseeneit missilikomannagit, pirssauneræ̃lle piara. 20 Gudib nálegauvia pirssaraingimet okauseenarnik, pirssaunermigle pirssarau. 21 Kannok tava pekkorsivisse? Uamnut ornekovisse orpingoenniglonеet assænningnermiglonеet, annernermiglo piueitsomik?

KAP. V.

Asserorsairsut Paulusib illageeksunnékungilei, taukkonunga asserussæsugællugit opertut.

Tussaumadlárpáse, uersairsokartose akkornauvsine, merssalo taimaitomik uersairsomig-õg nællursut aglæt siunekangisænnik, angume-gõg nulliarigalloanik nulliartokarmeng-õg. 2 Illivselo makkitasõvose, merssa allieisutigissægalloarikse taimailiortok, auiksartinekarkollugo illivsenit. 3 Uangale,

naug timimnik neijungikalloarause, annernimnigle neijorluse, taimailiortok ekkartóukadlariga sordlo neijorluse: 4 Nálegauta Iesusib Kristusib akkane, kattissimauvivsinélunga annernimnik, Nálegautalo Iesusib Kristusib pirssauneranik, 5 Taimailiortok tunniutsomaulugo tornársungmut, tima asserorkollugo, tarna annaunekarkollugo Nálekab Iesusib udluksane.

(Epistel am Ostertage.)

6 Ussorirsariakangilase. Illissimangilissiuk, timiursæksak tamat sérnarsautingub sérnartitara? 7 Taimaimet sérnarsautitokak annisiniarsiuk, timmiursartãrtut nutángortitáukolluse, merssa sérnakangitsoseme. Uoguttõg sauarakarpogut anniviksiutiksamik, tamerssa Kristuse pivluta tunniusimaulune tokkotáursok. 8 Taimaitomik udlorsiorta, pinnatale sérnarsautitokamik illueitsomik, sérnarsautekarataloneet ajortomik pekkoserlungnermiglo, tungosungnitsomigle timmiursakarniarta illungersuinnarluta illuarlutalo.

9 Aglekbigigivse aglekenne, uersairsunnut illagekussenginause allarkollussigik. 10 Tamattomingale pingikalloarpakka sillab innuee uersairsut, tukkoitsulloneet, tigliktulloneet, Gudiúngitsunnut nálektulloneet taimaipet, silla tava kemmeissægalloarparse. 11 Mãnale aglekbigigivse, taimaitunnik illagirsakarkonnase, terssa imaipok: Kattengumik taikorsok uersairsópet, tukkoitsópelloneet, Gudiúngitsunnut nálektópelloneet, mittautiginiktópelloneet, immerajuktorsópelloneet, tigliktópelloneet; taimaitorsoak nerrekattigissengilarseloneet. 12 Sũgakkame kammanétut illageeksunnéngitsut ekkartóussægikka? Illivse merssa illagirsesse ekkartóunek ajoraussigik? 13 Gudible illageeksunnéngitsut ekkartoussauei. Illivse nangminek ajortulliartorsuit auiksartissigik illivsenit.

KAP. VI.

Paulusib auokarillerpei, akkerarukemætta unnerdluklutiglo nálekennut opingitsunnut; arngnaunekarkungilei.

Illarse paitsisakarune aipaminut, kannok illivlune tava tamattominga unnerdluksinnaua illuangitsunnut, pinnanelo illuartunnut? 2 Nælluvisse, illuartut ekkartóutsomármattigik sillarsúb innuee? Sillarsúble innuee ekkartóutsomárausigik, saog tava ekkartóursinek ajorpisse pirssariakaivsängitsunnik? 3 Nælluvisse, ekkartóursirsungoromárauta Engelinnut? Angekainigle nunab peenut? 4 Illivsele, nunab pee pivlugit paitsisakarángause, tava illageeksunne nachoginekartut kiglissioirsungortitarpesse. 5 Taima okariakarpunga illivse pakkaitsisarluse. Attauseenarmigloneet illissimarsokangilase? Kiglissioirsuksamigloneet, kattengut paitsisakaránget kattenguminut? 6 Kissienne kattengut nungullune sakkitsaursarau kattenguminut, opingitsut aglæt neijortillugit. 7 Tamattomungale tammartarposesõg akkioreeksógause. Saog piomanginerrungilase illueitsulliarbigekolluseloneet? Saog piomanginerrungilase pekkoserlukbigekolluseloneet? 8 Illivsele illueitsulliarbigirsarpesse, pekkoserlukbigirsarællugillo kattengutit aglæt. 9 Nælluvisseloneet, illueitsulliartut pigissengimarssuk Gudib nálegauvia? Miannersoritse seglokittarnekarkonnase; uersairsulloneet, Gudiúngitsunnullo nálektulloneet, arngnaunekartulloneet angununekartulloneet, peteitsulloneet, kiglormut sátulloneet, 10 Tiglikajuktulloneet, tukkoitsulloneet, immerajuktulloneet, mittautiginiktulloneet, pejairsulloneet, Gudib nálegauvia piginauieissengilæt. 11 Illæsselo taimaitorsógalloariput; ubbarsimavosele, ivlernarsisimavose, illuarsisimavose Nálekab Iesusib akkanik, Gudivtalo Annerneranik.

12 Tamannik piginnavunga, illeille ajorungnærnængilet.

Tamannik piginnavunga, kissiennele sumulloneet kivgarekungilanga. 13 Nekkikset attoraraut nærsængnut, nærselle attoraraut nekkiksennut; taukkole tamasa Gudib attorungnærkussauei. Timele uersainermut attussengilak, Nálekamulle, Nálegarlo timemut attoriakarpok. 14 Gudible Nálegak umartinamiuk tokkorsunnit, uaguttõg umartitsomáriátigut pirssaunerminik. 15 Nælluvisse, timisse Kristusib auættigimagit? Kristusib auættei tava attortissennerikka uersainermut? Ajornakaugle! 16 Nælluvisseloneet, uersartomut ungarsub timekattiga? Taukkoa marlug-õg uinnik attausiússapuk. 17 Nálekamulle ungarsub annernekattiga attauseenarmik. 18 Uersairsarunnasele. Adlet tamarmik, innúb ajortullirsei, timætta auatanésinnararaut, uersairsorle ajortulliararau timiminik asseroilune. 19 Nælluvisseloneet, timisse Annernerub ajungnerub illuvsinétub innigirsarimagit? Taukkoninga Gudib tunnimasse, illivselo nangminek pigingilesse. 20 Akkisónersoarmik merssa pissiarinekarause, taimaimet timivsigut annernivsigullo Gude ussorissiuk, tamakko Gudib pigimagit.

KAP. VII.

Appersoradlarmænne akkiei nulliareet illuartut pivlugit, taukkolo, adllello aipakangitsut ajokærsorpei malligækseinik.

Aglekessele uamnut pivlugit, ima akkiause: Angumut illuarpok, arngnak aktungikuniuk. 2 Innuille arngnaunekarkonnagit angununekarkonnagillo, angut nungullune nulliakarle pigirsaminik, arngnarlo nungullune uvekarle pigirsaminik. 3 Angutib nulle illæksiniarliuk nãmaktomik, arngnabtõg uvine taimailiorliuk. 4 Uvelik timiminut nálegáungilak, uviale; taimatõg nullialik timiminut nálegáungilak, nulliale. 5 Erdligekattigeeksariaurnatik illivtingnut, killængoamigloneet piomakattigeekutik kissienne, terssa illuarnerrosugællutik nerringiniarnermut tuksiartarnermullo, amale kattimigitik, tornársungmut urssérkonnatik,

pissægalloarlutik nunogutiko. 6 Tamannale issumamnik nællunæjarsinnarpara, merssa inneitsissiúngitsok. 7 Innuille tamasa uautun-ékogalloarpakka; tamarmigle ingmikorlutik Gudemit tunninekarput saimaunartomik, illæt taimaitomik, illællo adlamik. 8 Aipakangitsulle, uidlarnerillo imaokaukalloarpakka: Uautun-ésinarunik nämakalloarput. 9 Kissiennele nunonek ajorunik, aipakalerlit; aipakarnek illuarnerromet nulliarosuksinnarnermit. 10 Aipaglille uanga pinnagit, Nálekable pekkoei, uviglub uvine kemmekonnago. 11 Kemmekalloaruniugle, adlamik uvinnissengilak, uvineloneet saimarsarkiklugo pilliuk; nulliagluble nulle auissengila. 12 Adlelle Nálekab pinnagit, uangale okaupakka imaitomik: Opertok nulliakaralloarune opingitsomik, taursomalo neijoromaginnarpanne, kemmegiaurnago pilliuk. 13 Arngnaktõg uvekaralloarune opingitsomik, taursomalo neijoromaginnarpanne, kemmegiaurnago pilliuk. 14 Opingitsok angut ajorungnærsimet nulliaminit, arngnarlo opingitsok ajorungnærsiok uviminit. Taimaingipet, kittornesse ivlernaissengitsut, mänale ivlernarput. 15 Opingitsorle auikune, auikile. Merssa taimaiseránget, tava opertok angut arngnarloneet kellersorsimangilak aipaminut. Gudible kákorsarátigut erkiksekattigeekolluta. 16 Idlille uvelingá, nællungiliugloneet uvit pidluartisinnaunerauko? Idlilloneet nullialingá, nællungiliugloneet nulliet pidluártisinnaunerauko? 17 Taimaitorle, nungullutik ingmikorlutik pillit, sordlo Gudib pekkomattik, sordlolo Nálekab kákomattik, taima sakkilluarlit; taimalo pekkorsirsaraunga illageeksunne tamanne. 18 Kinaloneet kippinekartóvlune kákosimagune, tauna kippinekangitsotut illiortungornauærile. Kinaloneet kippinekangitsóvlune kákosimagune, tauna kippekussengilak ingminik. 19 Kippinekarsusek sũngilak, kippinekangirsuserlo sũnginiok, Gudible inneitsissei nálegiakarput. 20 Innuk nungullune pekkonekarsutsiminétuinnarle. 21 Kivgáutillutit kákosimaguit, issumanerdlukennek; kivgajungnærsinnaguille, taimaitsomanerrokeet. 22 Kinaloneet kivgáulune kákosimapet Nálekame,

tauna Nálekab kivgajungnærsitara; Taimatõg kinaloneet kivgáungitsóvlune kákosimapet, tauna Kristusib kivgára. 23 Akkisónersoarmik pissiarinekarpose illa! innungnut kivgangorkennase. 24 Assærset kattengutigeet, tamause nungnlluse ingmikorluse kákonekarsuserse nãmagiuarsiuk. 25 Niviarsielle pivlugit, inneitsissekangilanga Nálekamit; issumagale annipara, illomortuartinekarama Nálekab nákinnirsusianik. 26 Mænna tava ajungitsugara: Nagliungnartokaissammet, innungmut ajungitsugællugo taimaisinnarpet. 27 Nulliakaruit, auiniariaurnago piuk; nulliakangikuille, nulliæksarsiariaurnek. 28 Nulliaralloaruille, ajortulliængilatit; niviarsiarlo uvinnikalloarune, ajortulliænginiok; naugle taimaitut timmikut nagliussaput. Taimaitomulle pekkungikalloarpause. 29 Mattomingale okaupause, assærset kattengutigeet, udlukset ikkitungóput. Amalo terssa issumaga: Nulliaglit nulliakangitsuttun-ékollugit; kejarsullo, sordlo kejangitsut; 30 Tipeitsuktullo, sordlo tipeitsungitsut; pissiniartullo, sordlo pekkangitsut; 31 Sillarsúblo mattoma peenik attorniartut, attornerdlungniartuttun-ékonnagit, sillab mattoma pee nungussammætta. 32 Uangale issumanerdlutekarkungilause. Aipakangitsub issumalliutigirsarei Nálekab pee, illuarekollune Nálekamut. 33 Aipakartuble issumalliutigirsarei nunab pee, illuarekollune nulliaminut. Uvelik niviarsiarlo taimaikattigeengilek. 34 Uvekangitsub issumalliutigirsarei Nálekab pee, timmine annernerminelo ivlernarkollune; nvigluble issumalliutigirsarei nunab pee, illuarekollune uviminut. 35 Tamattomingale okaupause, pidluautiksakarkolluse, erdlokotitsomaulusele pingilanga, illuarkemelle, illivsenut tava pekkoara, soraraselo arvsiarnekaraselo kivgartorsinnaukolluse Nálekamut. 36 Illarsele issumakaralloarune, niviarsiamut panniminut tamanna nãmangitsugællugo, innerisimaulune taimaisinnarpet, pirssariakartugiguniuglo, issumaminik tava pigile, ajortulliængila, uvekarkoguniuk. 37 Illarsele aulaiængersimarsomik issumakarune, merssa erdlokonekarane issumaminik piginnaugame,

umamigullo issumauarame, niviarsiak panne taimaisinnarkollugo, illuartulliartok tauna. 38 Taima uvekarkorsirsok illuartulliarpok, uvekarkorsingitsorle illuartulliarnerrovok. 39 Arngnab inneitsissit nálegiakarpei, uvine innútillugo, uvinele tokkopet, issumaminik piginnaulune uvinniksinnángorpok piomarsaminik; kissiennele Nálegak aiparællugo taimailiorle. 40 Pidluarnerrosugarale kissimétuinnarpet. Issumavungale, uangatõg Gudib annernera pigisugællugo.

KAP. VIII.

Gudiúngitsut pivlugit ajokœrsorpei, Korintumiut illuartulliarkollugit.

Gudiúngitsunnulle tunnirsútit illissimauauvut, tamauta merssa illissimarsusekarauta. Illissimangãrnerle makkitasõngortitsirsarau, assænningnerle ajorungnærsitsirsarau. 2 Ingminigle illissimarsósugirsok, sulle sumigloneet illissimarsæksaminik illissimangilak. 3 Gudemigle assænniktok, tauna (Gudib) illissara. 4 Tava mãna Gudiúngitsunnut tunnirsútinnik nerrinek pivlugo illissimavogut, Gudiúngitsok nuname sũngilluinnarmet, attauseenarmiglo Gudekarmet, adlakarane. 5 Umnille Gudinnik tairsakaralloartok, killangmeloneet nunameloneet, merssa Gudillo nálekello amerdlakemætta; 6 Taimaitorle, uagut attauseenak Gudigárput, terssa Atátak, taursomanga tamarluinnarmik pingorput, uagullo taursomane; attauseenarlo Nálegarárput Iesuse Kristuse, taursominga tamarluinnarmik pingortisimaput, uagullo taursominga. 7 Illeille tamattominga illissimarsusekangilet; illeisa nerrirsarángamiko, issumanerdlukput, Gudiúngitsunnut tunnirsútigisugællugo, taimaitomiglo issumettik paitsisakartipeit, sulle pikkorlungmætta, Gudiúngitsut sulle sũsugigamikik. 8 Nekkiksarle illuarsirsútigingikalloarparput Gudeme; ajunginerrunginauta nerrigalloaruta, ajornerrunginautalo nerringikalloaruta. 9 Miannersoritse, tamattominga pigin-

naursusivsinik mammiasutigekonnase ajulersunnut. 10 Idlille tamattominga illissimarsusekartotit, issumamigut ajulersub tekkógalloarunissit nerrisillutit Gudiúngitsub igloane, issumakartinekaissenginerpa idlit nerrekattigiomaulutit tunnirsútinnik Gudiúngitsunnut. 11 Kattengutit tava, ajulersok, merssa Kristusib tokkotigirsa, asserornekaissavok, illissimarsutsit pivlugo. 12 Taimale kattengutinnut ajortulliaruse, issumeillo ajulersut sordlo killerlugit, Kristusemut tava ajortulliarpose. 13 Taimaimet, nekkiksak kattenguma mammiasutigippago, nekketoromanauiengitsunga innútillunga, kattengutimnut mammiasutigekonnanga.

KAP. IX.

Pauluse ingminik akkivlunelo okallukpok, illiorsusiminiglo mallikollune.

Aposteliúngilanga? Kivgáungingilanga? Nálegarput Iesuse Kristuse tekkungikiga? Illivse pillirsaringilause Nálekame? 2 Adlennut Aposteliúngikumaloneet, tava illivsenulle taimaitóvunga; illivse nællunærkotáugause Aposteliúrsutsimnik Nálekame. 3 Appersornekaruma, ima akkiniarpunga: 4 Nerriginnaunatalo immersinnaungilagut? 5 Uaguttõg kattengumik nulliakarsinnaungilagut aiparirsautinik sakkirsarángauta, sordlo adlet Apostelit, Nálekablo kattengutei, Kefaselo? 6 Uagugloneet, uangalo Barnabaselo, kissivnuk taimailiorsinnaungilaguk? 7 Kina aulariartorlune sorssugiartorpa, nangminerminik piminik akkiksarsiniarlune? Kina nautsévilliorpa Weiniksalingmik, nerrinanelo nautsejeinik? Kialoneet nerssútepait parirsarei, nerrinanelo nerssútepait immueenik? 8 Innuille illerkuinnik taima okausekarnerpunga? Inneitsisittõg taima okanginipet? 9 Merssame Mosesib inneitsisseine ima agleksimavok: Umingmak, igvit mullingoeenik tungmartarirsok irvsarusissengilet. Umingmait Gudib issumageenarpagit? 10 Uagulloneet pingãrluta taima okarnerpa?

Ap, uagut pivluta taima agleksimavok. Merssa nunamik kejortairsok kejortairsariakarpok nerriuklune, unnattairsorlo (igvinnik) unnattairsariakarpok nerriuklune piksaminik illængerutiksaminik. 11 Annernerub peenik siaroarterirsógauta illivsenut, sualungnerpa tava, timivse peet illængeralloarutigik? 12 Adlelle taimaitunnik piginnaumætta illivsenit, saog uagut pingārtomik taima piginnaungitsogut? Piginnaugalloarlutale taimailiungitsogut, nellinginarnigle ajungilagut, okautsit tussarnersut Kristusemik arvsiarkotiksakarkunginautigik. 13 Ivlernarterirsut illissimangilissigik, nerrirsuttōg ivlernartunnik? Nálekbiublo tunnirsirsarbiane kivgartortut, tunnirsirsarbiub kānut illirset illængerbigirsareit, illa? 14 Taimatōg Nálegak pekkorsigiok, okautsinnik tussarnersunnik okalluktartut piksakarniaissaput okallugbigirsimingnit okautsinnik tussarnersunnik. 15 Uangale taimaitunnik pivsinik piniængitsunga. Tamattomingalo aglenginiungatōg taimailiorbigekollunga. Perdlernek merssa illuarinerrogauko ussornarungnærnermit tamanna pivlugo. 16 Okautsinnigle tussarnersunnik okautiginiktógama, tamanna ussorsitsautigiginnaungilara; merssa okallukonekarama. Erkanartorsiorpungalo okautsit tussarnersut okautigingikukit. 17 Kajumiklunga okallukuma, akkillernekararaunga, kajumingikumale, taimaitok uanga terssáursomik piniagæksakarkonekarpunga. 18 Sumingme tava akkigara? Imaitok: okallukonekarpunga okautsinnik tussarnersunnik, akkekangitsomiglo taimailiorkollunga, piginnaursusera merssa attornerdlukussenginauko okautsit tussarnersut pivlugit. 19 Umnillo innungnut kivgáunginginama, taimaitorle tamannut uamnik kivgalliutaraunga, taukkoa illaperksoee piniaromaulugit. 20 Iudinnut Iudesun-étungortaranga, Iudit illæssiariomaulugit. Inneitsisselingnut inneitsisseliksotun-étungortaraunga, inneitsissiglit illæssiariomaulugit; 21 Inneitsissekangitsunnut inneitsissekangitsotun-étungortaraunga, inneitsissekangitsut illæssiariomaulugit; umnit inneitsissekangitsotun-énginama

Gudeme, Kristusible inneitsissei nálekpakka. 22 Sengeetsunnut sengeetsotun-étungortaraunga, sengeetsut illæssiariomaulugit. Tamannut nellinginaursotun-étungortaraunga, tamannétut illeilloneet pidluartungortitsomaulugit. 23 Taimailiortaraungale okautsit tussarnersut pivlugit, uanga nangminek illængerutigiomagaukit.

(Epistel am Sontage Septuagesima.)

24 Illissimangilase, akpalliutarbigekorsame akpatut, tamarmik akpakattigeekalloarput, attauseenable pirsara siuniksak akpalliutigirsak? Taimaimet akpalluaritse, piniaromaulugo. 25 Piniartorsuille nungullutik tamasa issumakærareit, taima ivkoa piniararaut, niakorut asserojarsok piomaulugo, uagulle asserojuitsok piniarparput. 26 Taimaimello akpaniarpunga, pinnangale kollarnartomut; piniarpungalo, arssiginnagille maungainalliortut. 27 Timigale arktorsartillugolo kunnutipara, terssa taimailiorpunga, adlet ajokærsortaraukit, nangminek ajektugæksarekonnanga.

KAP. X.

Uingub pekkorseinut miannersorniarkoei, maungainarmut illiorkonnagit.

Angiutsomangilausele, assærset kattengutigeet, siudlivut tamarmik nuiamik ulliksimagalloartut ingerdlatillutik, tamarmiglo immarbik ikkārlugo ingerdlagalloartut; 2 Tamarmiglo, Mosese illagællugo, koissimagalloartut nuiamiglo immarbingmiglo; 3 Tamarmiglo attausek nelligeeksomik nekkiksamik annernermiolingmik nerrigalloartut; 4 Tamarmiglo attausek nelligeeksomik immiksamik annernermiolingmik immeralloartut; immertulle irvsomanga kārsomit annernermiolingmit illagirsimingnit, tamerssáursok Kristuse. 5 Taukkoale amerdlanerit Gudib illuaringikei; taimaitomik nungutinekarsimaput innukajuitsome.

(Epistèl am 9 Sontage nach Trinit.)

6 Tamakkoale taimaisersut erkairsæksængortisimaput uautinut, kajumiksilerkonnata ajortomut, sordlo taivkoa kajumiksilersut. 7 Gudiúngitsunnuttõg nálektungoriaurnase, sordlo taivkoa illeit pissimalersut, ima agleksimamet: Innuit taivkoa ingitut nerriomaulutik immeromaulutiglo, amalo nekkoimiput pingoaromaulutik. 8 Arngnaunekariaurnatatõg, sordlo taivkoa illeit arngnaunekartut, udlormelo attauseenarme terssangainarlutik tokkoput 23000-dit. 9 Kristuseloneet ursseriaurnatigo, sordlo taivkoa illeisa ursseræt, pullaterirsello kénereenik tokkonekarput. 10 Okallorojukkennasesõg, sordlo taivkoa illeit okallorojuktut, nungutinekarlutiglo asserorsairsomut. 11 Tamakkoningale tamannik pidlárnekartut erkainiagæksamik; tamakkoale agleksimaput tennerterkotiksautinik, merssa udlut nãgatænne innúgauta. 12 Taimaitomik issumamigut kikkartósugirsok, miannersorniarle orlokonnane. 13 Adlamit sulle urssernekangilase, innungnit kissienne; Gudible opernartógame, ajugæksauvsinik ursserkonauiengiláse, urssernartorlo nãgatekartissaua nãmagirsauvsinik. 14 Taimaimet, assærsakka, Gudiúngitsut nálegiaurnassigik. 15 Sordlo sillalingnut okallukpunga, illivse tava okautsikka misselingniarsigik (imaitut). 16 Ermusek tængekartisimarsok, uagut tængekartitarput, Kristusib áuætta illageersutigingilau? Timmiursarlo, augoartægarput, Kristusib timætta illageersutigingilau? 17 Timmiursak merssa attausióvok, taimaitomik amerdlasóvluta timióvogut attausek; timmiursak attausek piksakarbigigautigo tamauta. 18 Næggovingmingnit Israelittiúrsut tagusarsigik; tunnirsútinnik nerrirsut, tunnirsirsarbik piksakarbigingipparssuk? 19 Sumik tava mãna okallussennerpunga? Gudiúngitsut sũtillugit? Tunnirsútilloneet Gudiúngitsunnut sũtillugit okaissennerpunga? 20 Imale okarpunga: Nællursut sumik tunnirsirsarángamik, tornársuit tava tamattominga tunnirsareit, Gudele pinnago. Mãnale illageersutekarkungilause tornársungnut. 21 Nálekab ermusiauit tornársuillo ermusiænnit

attautsekut immersinnaungilase; Nálekabtõg nerdleigvia tornársuillo nerdleigviæt attautsekut illængerbigiginnaungilægse. 22 Ningeksaromaissægikpulloneet Nálegak? Taursomanga pirssársónerrovogut?

23 Tamannik piginnaugalloarpunga, illeille illuarsinængilet. Tamannik piginnaugalloarpunga, illeille ajorungnærnængilet. 24 Nangmineksaminik piniartokaissengilase, nungullusele illauvse piksei issumaginiarsigik. 25 Nekkemik niuvertarbingme niukotiginekartut tamasa nerrissigik, apperkotiginnagillo, issumarse miannersóulugo. 26 Nuna Nálekab pigimago, tamattomanétut tamase pigigiei. 27 Opingitsulle illætta nerriartorkoppasse, ornikomagussiuglo, nerrigitse tava nerdliurseinik nellinginarnik, appersoiniaraselo, issumarse miannersóulugo. 28 Imale okarbiginekaralloaruse: Terssa Gudiúng itsunnut tunnirsútit, tava nerrissengilase, nællunæjairsok tauna pivlugo, issumet miannersóukollussigik. Nuna Nálekab piga, tamattomanétullo tamasa. 29 Taimale okallukama, idlit issumet pingilara, adlable issuma piara. Saog issumamnik piginnaursusera ekkartóutigekussauara adlab issumanut? 30 Merssa kujaniarlunga nerriguko tamanna, saogme mittautiginekaissirsunga kujarsutigirsara pivlugo. 31 Taimaimet, nerrirsárángauseloneet immerángauseloneet, sumigloneet piniartarángause, tamakko tamasa pirssartarsigik Gude náleklugo. 32 Mammiagekussengilase Iudinnulloneet Grækerinnulloneet, Gudib illageeksorirseinulloneet. 33 Sordlo uangatõg tamannut illuaritiniarpunga nellinginarnik, ajorungnærutiksara kissiet pinnago, amerdlasórsuille ajorungnærutiksænnik piniarpunga, pidluartungorkollugit.

KAP. XI.

*Nálekbingmut nálegiartoráng*æ*tta illuarniarkoei; Kommunione ussornartok attorluarkoa.*

Malligæksarissinga, sordlotõg uanga Kristuse malligæksarard. 2 Ussorausele, assærset kattengutigeet, erkaitsuinnarausinga

tamannik, illerkorekorsakkalo illivsinut attortuaraussigik. 3 Illissimakoausele, angutib nungullune niakorimago Kristuse, angulle arngnab niakora, Gudele Kristusib niakora. 4 Angut nungullune tuksiartarángame, erkotuksennik okalluktarángameloneet, nessarsimagune, niake tava nachonarsisitara. 5 Arngnarle nungullune tuksiartarángame, erkotuksennik okalluktarángame nessaingarme, niake tava nachonarsisitara; kirvsarsimarsotun-éname. 6 Nessaromangikunele kirvsarnekarile, Arngnarle nujærsimarsok kirvsarsimarsorloneet, nachonarame, tava nessarsimaulune pille. 7 Angulle nessærsimaissavok, Gude arssigigamiuk nálegarællugolo; arngnarle angutib nálektigirsara. 8 Angut arngnamit pingimet, arngnarle angumit piok. 9 Angullo pingortisimangilak arngnak pivlugo, arngnarle pingortisimavok angut pivlugo. 10 Taimaimet arngnak nálengnermik nessaissavok Engelit pivlugit. 11 Taimaikattigeeklutigle tamangmik Nálekamétuksápuk, angut pinekarnerrungilak arngnamit, arngnarlo pinekarnerrungilak angumit. 12 Sordlome arngnak angumit pirssok, taimatõg angut arngnakut pigiok; tamarmigle Gudemit piput. 13 Illuvsigut ekkarsaleritse, Gudib sáne arngnak tuksiartaránget nessaingaulune, tekkolluarnarnerpa tamanna? 14 Issumauvsinigloneet narkiksornekangilase, angutib nytsenne tekkisungortekunigit pinneersutigimago tamanna? 15 Arngnable nytsenne tekkisungortekunigit pinnerkotigimago tamanna? Nytsiminik mattutekartisimamet. 16 Akkornauvsinele sakkitserosuktokaruse, taivna nællojungnærle, uagulloneet, Gudib illageeksorirseiloneet, taimaitomik illerkokanginauta.

17 Adlamigle pekkorsakariunga, illuariginnaunginauko, kattissimarsarainginause ajorungnæriartorluse, ajoriartorlusele. 18 Tussartarpungame illivsenik, operekajarlugolo tamanna, imaitok: Illageeksunne kattissimarsarángause, issumakattigeengirsútekartose-gõg akkornauvsine. 19 Ajortunnik issumakattigeeksokaissavomme akkornauvsine, illomortut nungullugit sakkomerkollugit akkornauvsinétut. 20 Tava kattis-

simaiartorángause, Nálekab nerdleigvia attorluarnekangilak. 21 Merssa Kommunione attornekaissirsarånget, tava ingmikorluse pigadlarpose pivsinik, illarse tava kåktorsórsarau, ardlarsele immerajuktóvok. 22 Iglokanginerpisse, terssane nerriginnauluselo immersinnauluselo? Gudib illageeksei nachogaissigigloneet, pekkangitsullo pakkaitsisarlugit? Kannok okaissaunga illivsenut? Nersorissennerpause? Tamanna pivlugo nersoringilause.

(Epistel am Gründonnerstage.)

23 Nálekamit pissimauara tunniusimarsara illivsenut, imaitok: Nálekab Iesusib unnuak taivna pissitáugame, timmiursak tigua; 24 Tængekartillugolo augorpa, okallukluneló: Tigullugo nerrissiuk, terssa timiga, pivluse tunniusimarsok; taimailiortaritse erkailunga. 25 Taimatõg ermusek (tigugia,) unnukut nerrigamik soraramik, okallukluneló: Ermusek una Testamentitávok aumne; taimailiortaritse, nungullugit immerángaussiuk, erkailunga. 26 Taimaitomik timmiursak tamanna nerrirsarángaussiuk, ermutsemillo tamattomanga immerángause, nungullugit Nálekab tokkorsusia unnersiutigirsartarsiuk, tikkisinnago. 27 Mãnale timmiursamit tamattomanga nerrirsok, Nálekab ermusianilloneet immertok, illarsuksáunanelo, tauna pidlagæksávok Nálekab tima áualo pivlugik. 28 Innugle nungullune missilingniarkãrlune pigile, tavalo timmiursak tamanna nerrigiliuk, ermutsemillo tamattomanga immerile. 29 Kinaloneet illarsuksáunane nerrirsok immertorlo, tauna nerrivlunelo immerlunelo ekkartóutiksarsiok nangminek ingminut, Nálekab tima assiginnarlugo nellinginarigamiuk. 30 Taimaitomiktõg ajulersut napparsimarsullo amerdlágiput akkornauvsine, kabseello tokkogiput aglæt. 31 Merssame uautinik missilingniaruta ekkartóunekaissengikalloartogut. 32 Ekkartóunekarángautale, Nálekamit tava pidlaitsiarnekararaugut, opingitsut ekkartóutaukattigekonnatigik. 33 Taimaitomik, assærsækka kattengutikka, nerrekattigeekomauluse kattissimairtorángause, illivsenik tava uttakattigeegitse.

34 Käktokarpelle, tauna iglomine nerrigile; ekkartóutiksarse kattissimarsútigekonnassiuk. Adlet pekkorsarigalloakka piomarpakka tikkikuma.

KAP. XII.

Ajokærsorpei, kannok Gudib tunnirsirsarmet Annernerminik; auœttekattigeeksuttullo assakattigeeksuarkoei.

(Epistel am 10 Sontage nach Trinit.)

Assærset kattengutigeet, tunnirsútinnigle annernerub peenik nællojungnærsitsomagiause. 2 Illissimavose, nællursorsógalloartose, Gudiúngitsullo okajuitsut ornikalloarpesse, sordlo tessiornekartose. 3 Taimaimet nællojungnærsipause, Gudib annerneragut okalluktartub Iesuse uminarnerarnauiengila; Iesuselo Nálekamik innuit tailuarnek ajoralloarpæt, Annernerub ajunginerub pingipattik.

(Epistel am Matthei-Tage.)

4 Tunnirsútit saimaunartut nelligeengitsut amerdlakaut, Annernerle taivnávok. 5 Kivgartóutillo nelligeengitsut amerdlakaut, Nálegarle taivnávok. 6 Pikkunartulliello nelligeengitsut amerdlakaut, Gudele taivnávok, tamannik illuarsairsok tamanne. 7 Innuk ingmikortok nungullune mallungnarsirsarau annernerub tunnirsúteinik, tamarmik ajungirsútikseinik. 8 Illæt tava annernekut okalluktinekararau illissimanermik, amaillæt okalluktinekararau illitsorinermik, annernermit taivrsomanga; 9 Ama illæt opernermik, annernermit taivrsomanga; Ama illæt kaitsorsaiginnaukollugo tunninekararau annernermit taivrsomanga; 10 Ama illæt ussornartulliginnaukollugo, ama illæt okalluksinnaukollugo erkotuksennik, ama illæt illissimaginnaukollugo innungnik kannongétomik annernelingnik, ama illæt illiniarsinnaukollugo innuit nellinginait okauseenik, ama illæt nællunæjaisinnaukollugo okautsit issumeinik. 11 Tamakko tamasa annernerub taivrsoma attauseenab pirssarei, issumaminiglo tamasa tunniorarpei pikseinik. 12 Sordlome time at-

tausiúrsok amerdlasúnnik auættekarpok, timible attautsib auættei tamarmik, umnit amerdlágamik, timióput attausek; taimainioktõg Kristuse. 13 Tamauta annernermik attautsemik koissimavogut, timekattigeekolluta attautsemik, Iudiógutaloneet Grækeriógutaloneet, kivgáugutaloneet kivgáungikutaloneet, tamautalo imminekarpogut annernermik attautsemik. 14 Timetõg auættekangilak attauseenarmik, amerdlasúnnigle. 15 Imakkale issiket okaralloarpætta: arksáunginauta, timib tava auættigingilátigut; tamanna pivlugo tava timib auættiginginerpagit? 16 Imakkatõg siut okaralloarpet: irssiúnginama, timib auættigingilänga; tamanna pivlugo tava timib auættiginginerpa? 17 Imakka time tamarme irssiógalloarune, sukut tava tussaissirsok? Tamarmeloneet siutángalloarune, sukut tava näimaissirsok? 18 Mänale Gudib issumaminik time auættekartika ingmikortunnik. 19 Auættille tamarmik auættiópætta attausek, naug tava time? 20 Mänale auættit amerdlágalloarput, timele attausióvok. 21 Irsse arksennut ima okarnek sapperpok: attungilause; taimatõg niakok issikennut imainane: attungilause. 22 Imale pirssarau: timib auættei, merssa kajengnarnerrosugirsauvut, pirssariakarneraut; 23 Iktornarnerrosugirsauvullo arssengnerrursarauvut. Pinneekotigirsauvullo arssoarnerrursarauvut. 24 Pinnerkotigirsauvut merssa pinnersariakangilet. Gudible time taima auættilerlugo pia, assiginnaket nungullugit pirssariakarnerrotillugit, 25 Arksoardlersãukonnagit timimétut, auættille ingmingnut ikkiorkattigeekollutik, isumalliorkattaulutik. 26 Taimaitomik auættit illælloneet anniarånget, auættit tamarmik anniarkattigirsaræt; auættillo illælloneet piñersarnekarånget, auættit tamarmik tipeitsutigirsaræt. 27 Illivsele Kristusib timigáse, auættióvluselo, tamause ingmikortinekarluse. 28 Gudible illageeksunne attortitarei Apostelit angnerrúrsomik, amatõg Profetit ajokærsoirsullo, taimatõg ussornartulliartut, kaitsorsaiginnaursullo, ikkiortullo, nálegæksello, irssoairsullo okautsinnik ingmikortunnik. 29 Tamarmik tava Aposteliónerpet? Tamarmik

Profetiónerpet? Tamarmik ajokærsoirsónerpet? Tamarmik ussornartulliartónerpet? 30 Tamarmik kaitsorsaiginnaursónerpet? Tamarmik okalluktónerpet okautsinnik tamannik? Tamarmik irssoairsónerpet? 31 Tunnirsútille saimaunartut ajunginerit piniarsigik. Uangalo sulle ussornarnerrúrsomik arvkomik ajokærsussauause.

KAP. XIII.

Assænnirsusek tamannit angnerrotillugo pidluarnarnerrotipa Paulusib.

(Epistel am Sontage Quinquagesima.)

Innuillo Engelillo okauseet attorlugit okallukiksorsógalloarumaloneet, assænnirsusekarnangalo, tava kangusatut sianartungoatut-éssirsunga, auilortungoatulloneet. 2 Erkotuksenniglo okalluksinnaugalloarumaloneet, nællunartullo illissimanartullo tamasa illissimagalloarukit, tamanniglo opersusekaralloarumaloneet, kakkársuit nuktersinnaulugit aglæt, assænnirsusekarnangalo, attungikajarkaunga tava. 3 Pikkalo tamasa tunniukalloarukilloneet peetsunnut, timigalo óutæksængortikuko, assænnirsusekarnangalo, suksáungikajarkau tava uamnut. 4 Assænniktok nungullune kammajuillunelo innuksiarnersóursarau, assænniktok annærursingitsarau, assænniktok tettitónanelo makkitasõngitsarau, 5 Kammaktotut illioraingilak, nangmineksaminik piniængitsarau, ningautiksarsingitsarau, asseroiniængitsarau, 6 Illuanginek tipeitsutigirsaraingila, illuarnerle tipeitsutigirsara, 7 Tamannik nekkoriniarpok, tamannik operomarsarau, tamannik nerriukomadlarau, tamannik paumejuitsóursarau. 8 Assænnirsusek sorarnauiengilak, umnit erkotuksennik okallungnek soraissammet, adlenniglo okausekarnek soraissægiok, illissimanerlo soraissægiok. 9 Merssame illissimarsuserput nãmangitsóvok, erkotuksenniglo okallursuserput nãmangitsógiok. 10 Nãmagluinnartorle nedliupet, tava nãmangitsok soraissavok. 11 Merdlertótillunga, merd-

lertotut okalluktunga, merdlertotullo siunekartunga, issuma-karlungalo merdlertotut; innerisimaleramale timivkut, tava merdlertopallungnek ipperariga. 12 Mãnakut sordlo tachar-sútekut tekkoniarluta ujarlerpogut okauserne nevsokartunne, kingornale kénamit kénamut pinaissavok. Mãnakut illainait illissimauakka, kingornale illissimalissauakka, sordlo uanga il-lissimanekarama. 13 Mãnakulle opernek, nerriungnerlo, as-sænningnerlo, pingasut tamakkoa attortuinnaissaput; assæn-ningnerle tamakkonanga angnerrovok.

KAP. XIV.

Annernerub tunnirsútei saimaunartut kannok attoriakarmæt-ta, Paulusib ajokœrsorpei.

Assænningnek piniagæksarissiuk. Annernerub tunnirsútei attorkiksarniarsigik, tamannale pingãrlugo, erkotuksennik okallukomauluse. 2 Adlet okauseet attorlugit okalluktok, okallugaraingilak innungnut, Gudemulle, tussaursáungimætta (okausee,) annernermele okallukpok nællunartunnik. 3 Er-kotuksennigle okalluktok, tauna okallugarau innungnut, ajo-rungnærsarlugit, kajumiksarlugillo, tupedlersarlugillo. 4 Ad-let okauseet attorlugit okalluktok, ingminik nangminek illu-arsarniarpok, erkotuksennigle okalluktub illageeksut illuarsa-rarei. 5 Tamauseme okalluksinnaukoause adlet okauseenik, angnerrúrsomigle erkotuksennik okallukoause. Erkotuksen-nik okalluktok angnerromet okalluktomit adlet okauseenik, kissiennele nevsuiarunigit, illageeksut illuarsaruklugit. 6 Imak-kale, assærset kattengutigeet, ornikalloaruse, illivsenullo, okallukalloaruma adlet okauseet attorlugit, attussengikajar-kaungá illivsenut, merssa okallugbigingikuse nevsokangitsunnik, illissimanartunnigloneet, erkotuksennigloneet, ajokærsútinnig-loneet. 7 Umangitsuttõg nippekainartut taimainiput, kard-lortaulloneet, kukkilektulloneet, ingmikortunnik nippekang-ikalloarpætta, kia tava illissimaissæga kardlortaruerloneet,

kukkilektornerloneet? 8 Kardlortaursublo nippa tussarnek ajornarpet, kina tava opellungarsaissaua sorssungniarnermut? 9 Taimatõg illivse, adlet okauseet attorlugit okalluktilluse, tussaunek ajornartunnik okallukuse; kannok tava siunersiksáuginnaupet okauserinekartut? Maungainarle okalluksinnarpose. 10 Okautsille umnit amerdlakerssut nuname, tamarmik siunersiksáput. 11 Okautsille illissimangikukit, okalluktub tava tussaunek ajussauãnga, okalluktorlo uangatõg tussaunek ajussægiara. 12 Taimatõg illivse, merssa annernerub tunnirsútei attorkiksarniaraussigik, illageeksut illuarsarniarsigik, tamannik pekkangãrniarluse. 13 Taimaitomik, adlet okauseet attorlugit okalluktok, tauna tuksiarle, okautsinne nevsuiarnek ajungekollugit. 14 Adlelle okauseet attorlugit tuksiaruma, tava annernimne tuksiarpunga, issumakkale tængekautiksiornængilet adlennut. 15 Kannongme tava pissaua tamanna? Imaissavorle: Tuksiaromavunga annernevkut, tuksiaromagiungatõg tussarsáursomik; erinnaglit tuksiautigiomauakka annernekut, erinnaglittõg tuksiautigiomagikka tussarsáursomik. 16 Annernevkulle tængekartekorsiguit, kannok tava siunekangitsub Illomumik akkissauátit, illárlutit kujaniarnernut? merssa okautsissit nællogamigit. 17 Idlit kujaniarluaralloarpotit, aipelle illuarsissengilak tamattominga. 18 Gudiga kutsauvigara, adlet okauseet attorlugit okalluktarnerrogama illivsenit tamannit. 19 Okautsinnigle tedlimainarnigloneet tussarsáursunnik illageeksunnut okallukomanerrovunga adlet ajokærsorlugit, okallungnermit okautsinnik 10000-nik tussarsáungitsunnik. 20 Assærset kattengutigeet, merdlertuttut siunekangitsungorkennase, ajortomigle siunekangitsungoritse merdlertuttut, illissimarsorsoængorlusele nãmagluiñartomik. 21 Inneitsissinne ima agleksimavok: Innungnut okkonunga okalluleromavunga tekkornartet okauseenik adlenniglo kardlunnik, merssa náleissengilãnga, taima Nálegak okarpok. 22 Taimaimet, adlet okauseet attoria-

kangikalloarput opertunnut, opingitsunnulle nællunærkotáput; okautsille erkotukset attoriakangilet opingitsunnut, opertunnulle. 23 Illageeksulle tamarmik innemut kattissimaleralloarpætta, tamarmiglo adlet okauseet attorlugit okallulerpætta, illissimangitsulle, opingitsulloneet isseralloarunik, sillærosimarsose unnissengiláse illa? 24 Tamarmigle erkotuksennik okallukpætta, opingitsorlo illissimangitsorloneet isserune, tamasa tava narkiksortigissevlugillo ekkartóursigissægei, 25 Tavalo umættane irssertuket sakkomissirsut, nangminerlo kénaminik pædlussirsok Gude tuksiarbigissevlugo, Gudelo illomut illuvsinétok unnerlugo pissæga. 26 Kannongépale tava, assærset kattenguligeet? Kattissimarsarángause, tava ardlarse tuksiautiksakarpok erinnalingnik, adla ajokærsútiksakarpok, adla okausekarpok tekkornartet okauseet attorlugit, adla okausekarpok nællunæjarbiginekarsusiminik, adla nevsuirsútiksakarpok. Tamákkoa tamarmik kissienne illuarsautiksáugilit. 27 Adlet okauseet áttorlugit okalluktokaránget, marluinnæk pingasulloneet kingudlereeksarlutik pillit, attautsible nevsuiarilligit okautsit. 28 Nevsojairsuksáungikunele okautsinnik, tava nippangerile illageeksunne; ingminulle Gudemullo okallukssinnarile. 29 Erkotuksennigle okalluktut okallukilit marlugloneet pingasulloneet, adlelle missilingniarlit. 30 Ivksiarsulle illæt okausiksakalerpet nællunæjarbiginekarsusiminik, siudlek tava nippangerile. 31 Tamause erkotuksennik okalluksinnaugalloarpose, kissienne kingudlereeksarluse, tamasa illiniartinekarkollugit, tamasalo kajumiksarnekarkollugit. 32 Profetittóg ingmingnik nálekattigeekput. 33 Gude merssa illuangitsoinik Gudiúngimet, erkiksirsútiksamigle, sordlotóg illageeksunne illuartunne tamanne. 34 Arngnartæsse nippangissaput kattissimauveene, okalluktuksáukonekanginamik, nálektuartuksápulle, sordlotóg inneitsissit pekkorsiput. 35 Sumigle illiniaromagunik, uvissik tava appersorlissigik igloming-ne. Kattissimauveene okallungnek illuangimet arngnenne. 36 Illivsenilloneet Gudib okausee pissimanerpet? Illivsenuin-

narloneet pissimanerpet? 37 Inguminik Profetiósugirsokarpet, annernerublo peenik pekkartugirsokarpet, taursoma siunersiniarligit aglekakka illivsenut, tamakko Nálekab pekkorsarimagit. 38 Siunekaromangitsorle tamakkoninga, tauna siunekangikile. 39 Taimaimet, assærset kattengutigeet, erkotuksennik okallukomaniaritse, adlello okauseet attorlugit okallukтut innerterkennagit. 40 Illerkoriksulle illuartullo tamasa piniarsigik.

KAP. XV.

Kristuse illomut tokkorsunnit makkisimamet, innuittõg tokkorsunnit makkitsomârput, adlangortinekaromârlutiglo.

(Epistel am 12 Sontage nach Trinit.)

Assærset kattengutigeet, erkasiniarpausele okautsinnik tussarnersunnik, okautigirsamnik illivsenut, ivkolo tussaromagisse, ivkolo aulaiængiupessesõg, 2 Ivkolo pidluautigigiessesõg, okautigirsakkale mallikluarussigik kissienne, assuleenarlo operingikalloarussigik. 3 Illivsenulle okautigirsakka siudliútitet, nangminek pissimauakka, imaitut: Kristuse tokkorsok ajortivut pivlugit, agleket erkokollugit. 4 Illirsáursorlo illivermut, udlullo pingajuænne tokkorsunnit makkisimarsok, agleket erkokollugit; 5 Kefasiblo tekkosimaua, kingornalo ivkoa arkanek marluit; 6 Kingornalo kattengutigeet 500-nit amerdlanerrúrsut attautsekut tekkosimauæt, taukkonangalo amerdlasút sulle innúput, illeille sinnikpálersut. 7 Kingornalo Iakub tekkosimagia, kingornalo Apostelit tamarmik. 8 Kesale tamarmik kingornættigut, uangatõg, umnit taimaituksáungikadlartunga, tekkosimagiara. 9 Uanga merssa Apostelinnit nikkanarnerrovunga, Apostelemiglo taisinek kingakotekaunga, Gudib illageeksorirsei akkerartoradlaraukit. 10 Gudible saimaunerminik pimanga taivnávunga, uamnullo saimaursusia attornerdlungnekangitsok, uangalo taukkonanga tamannit piniængârnerrúrsunga, uangale pinnanga, Gudible saimaur-

susiætta neijoraminga ikkiorãnga. 11 Mãna uangaloneet taukkoaloneet taima okalluktarpogut, taimalo illivse operisimauesse (okautsivut). 12 Kristusele okautigigautigo, tokkorsunnit makkisimarsok unnerlugo, saogme tava illæsse okartarpet, tokkorsut umaissengitsut unnerlugit? 13 Tokkorsulle umaissengipætta, tava Kristusesõg umarsimanginiok. 14 Kristusele umarsimangipet, tava assuleenartomik okautigirsakarpogut, opersuserselo assuleenarioktõg. 15 Uaguttõg tava Gudemik unnerdlutiginiktuttut seglutórsoettut kanningãrnekaissirsogut, Gude Kristusemik umartitsirsok unnerautigo; suna ubba makkitingika-gõg, tokkorsut umaissengimætta-gõg; 16 Tokkorsulle umaissengipætta, tava Kristusesõg umarsimanginiok. 17 Kristusele umarsimangipet, tava opersuserse piungilak, sullilo ajortivsinépose. 18 Tavatõg Kristuseme sinnikpálersut tammarsimaput. 19 Tamãnénak innútilluta Kristuse tettigigutigo ajulersónerrokajarkaugut innuperksoarnit tamannit. 20 Mãnale Kristuse illomut tokkorsunnit makkisimavok, siudlingorsimaulunelo sinnikpártunnit. 21 Merssa innungmit attautsemit tokko pissimamet, ama innungmit attautsemit tokkorsut makkibiæt pissimagiok. 22 Sordlome Adame tamarmik tokkorsaraut, taimatõg Kristuseme tamarmik umartitaussægiput. 23 Nungullutigle ingmikortarlutik; siudlek terssa Kristuse; kingornalo Kristusib innuktei, tikkipet. 24 Tamattomalo kingornagut nãgatiksak piomárpok; terssa nálegauvik pissippago Gudemut Atátamullo, attorungnærkussægunigit tamasa nálegaunerit, nálekello, pirssársuillo. 25 Nálegáuniaissavorle, kingarsartinne tamasa issikame attænnut illitserlugit. 26 Kingarsartok kingudliksak pæjagæksak, terssa tokko. 27 Tamarluinnaisa (Atátab) illissimamagit issigeisa attænnut. Okautigangagole tamannut nálegáursok unnerlugo, nællunængilak tava pinekangimet taursominga nalegangortitsirsok tamannut. 28 Tamarluinnarsoarmigle (Atatak) nálegarillerparssuk, Ernerubtõg nangminek nálegariomárpa nálegangortitsirse tamannut, Gude tamattigekollune

tamanne. 29 Sullirsarpemme koekorsárángamik tokkorsut pivlugit, tokkorsut umaissengilluinnarpætta? Saogme tava koekorsaraut tokkorsut pivlugit? 30 Saogmelo uagut udlut tamasa nauærsinnarpogut? 31 Udlut tapillugit tokkokajavunga, piksautinik ussorsitsautekarlunga, Kristuse Iesuseme Nálegautine. 32 Efesusemétillunga innuktut issumakainarlunga akkerartorniaruma nersútinnut nyuartunnut, suksarissægiga tamanna, tokkorsut umaissengipætta? (Imailiornaissirsorle) Nerriniarta, immerlutalo pissa, akkago tokkussægauta. 33 Seglokittarkonauæritse. Illerkut ajungitsut asserornekararaut okausepillungnik. 34 Kesale erkærsarluaritse, ajortulliaraselo; illæsse merssa Gudemik siunekangitsóput, taima okarpunga pakkaitsisarluse.

35 Imale okartokaissennerpok: Tokkorsut kannok illivlutik umaissapet? Kannongétomiglo timekarkarlutik sakkomeromárpet? 36 Tauto-una siunekangitsok! Nautsejæksak, irvsub illuanut illirset, umarnauiengilak, tokkungikadlarune. 37 Sunaloneet illirsarángauko irvsomut, tamanna timiúngikalloarpok piomártuksak, nautsejæksainavorle, kakkortok, adlaloneet nellinginak. 38 Gudible tamakko timekartitarei piomarsaminik, siaroartersimarsullo nungullugit timekartitarei ingmikortunnik. 39 Uingit tamarmik attausiúngikalloarput; inmille adlamik uinnekarput; nerssútit adláput; aulisakello adlágiput, tingmirsello adlágiput. 40 Killangmiokarpok, nunamiokarlunelo; killangmiulle adlamik ussornarsusekarput, nunamiullo adlamik ussornarsusekarput. 41 Sekkenek kaumarsusekarpok adlamik, anningarlo kaumarsusekarpok adlamik, udlorirsello kaumarsusekarput adlamik; udlorirset illeit illamingnit kaumanerromætta. 42 Taimaitsomárioktõg tokkorsut umarpætta. Illirsávok asserojarsok, makkissavorle asserojuitsok. 43 Illirsávok ussornaitsok, makkissavorle ussornartok; illirsávok ajulersok, makkissavorle pirssautelik; 44 Illirsávok time tarneliógalloak, makkissavorle time annernermiúrsok. Tarnelingmik timekartok, time-

karioktõg annernermiulingmik. 45 Imatõg agleksimagiok: Innuk siudlerpák, Ada, tarnelingortinekarpok umarsomik, Adalo kingudlek annernelingortinekarpok umartitsirsomik. 46 Timele annernermiúrsok siudliúngitsok, timele tarnelik siudliúrsok, kingorna annernermiúrsok. 47 Innuk siudlerpák irvsomit pirssok, irvsomióvlunelo; innugle aipa, terssa Nálegak, killangmit pirssok. 48 Irvsomit pirssok arssigæt irvsomiut, killangmillo pirssok arssigigiæt killangmiut. 49 Sordlolo arssigigalloarikput irvsomit pirssok, taima arssigissægiarputtõg killangmit pirssok. 50 Mattomingale okaupause, okkorse assærset kattengutigeet, Gudib nálegauvia uingub aublo pigilernauieissengilæk; asserojuitsoktõg asserojarsub pigilernauieissenginia.

51 Atta, nællunartomik okallugbigause: Tamauta sinneksaissengilagut, tamautale adlangortinekaromárpogut; 52 Taimalo terssangainak, uissorainak, kardlortaursoak kingudlek nippekalerpet. Kardlortaursoak illomut nippekaissakemet, tavalo tokkorsut makkissaput asserojuitsóvlutik, uagullo adlangortinekaromárpogut. 53 Asserojarsub manna attissammago asserojuitsok, tokkojarsublo manna attissammago tokkojuitsok. 54 Asserojarsuble manna attissappago asserojuitsok, tokkojarsublo manna attissappago tokkojuitsok, tava okautsit agleksimarsut erkussaput, imaitut: 55 Tokko ajugájungnærsimavok ajugáursomut. Tokko-ah! ejútit naug? Anniartitsivin-ah! ajugaursutsit naug? 56 Tokkuble ejúta terssa ajortok, inneitsissille ajortub pirssautigei. 57 Gudele kujánarsile! ajugautinamissigut, Nálegarput Iesuse Kristuse tunnarællugo. 58 Taimaitomik, assærsakka kattengutikka, illomorluselo aulaiængeritse, Nálekablo piniarkorseinut agdliartoritse; illissimagause, piniarnerdluksinnaungilause Nálekame.

KAP. XVI.

Kattersorkorsiok tunnirsútiksennik opertunnut ajorsartunnut; aglekenne nãuei.

Tunnirsútille, illuartunnut pæjugutikset pivlugit, sordlo illageeksut Galasiamétut pekkogikka, taimailioritsesõg illivse. 2 Sabbatit nungullugit tamause ingmikorluse illiorainiaritse pivsinik, kattersoiniarluselo issumauvsinik, pæjugutikset aitsait kattersoriakalerkonnagit tikkikuma. 3 Tikkikumale, aitsekorsesse pivlugit aglekadlaruse, taivko tava aulartitsomárpakka, Ierusalemmut aitsekollugit tunnirsútivsinik. 4 Uangale nangminektõg terssunga aulariakaissægalloaruma, illagissauakka. 5 Mazedoniakulle ingerdlaissæguma ornikomárpause, Mazedonia merssa arvkotigissæganko. 6 Illivsinele étuaissennerpunga, okkéissennerpungaloneet, illagiomauluse ornigæksamnut. 7 Mãnakulle sennerkoinnaissægause tikkeraromangilause, issumakarama illivsinétuaromaulunga udlorperksuit, Nálekab pekkoppanga. 8 Efesusemele sulle unnikomavunga Annernerub ajunginerub udloa nautsorsorlugo. 9 Terssane isserbiksoak sordlo angmarsimamet pivlunga; taimaitomik illatãksarsiornarpok amerdlasúnnik, naugle akkerartortut amerdlágiput terssane.

10 Timoteusele tikkikunisse, sioranane neijorlisse; Nálekab pekkorsanik piniagæksakarametsõg sordlo uanga. 11 Taursominga nachorsokarkonnase; erkiksinermigle illagekiksarniarsiuk, ornekollunga, nerriugigauko, kattengutit illagissæsugællugit taursomunga. 12 Kattengulle Apollose pivlugo illissimagitse, kajumiksængãriga ornekolluse kattengutit illagællugit, mãnakulle ornikomauluse issumakangikalloarkau, pissakãrporle ullapitsungnærune. 13 Pigáritse, aulaiængerluse operitse, illomorniarluselo nekkursektiniaritse. 14 Sullirsæksesse tamasa nãniarsigik assæuningniarluse. 15 Okaukiksarniarpausele, assærset kattengutigeet: Stefanusib innukotei illis-

simagaussigik opillerkärtut Achajame, ingmingniglo nangminek kivgalliutaraursut illuartunnut; 16 Illivsesõg taukkonunga nálektókolluse, piniarkattigeeksunnullo tamannut. 17 Tikkiutut Stefanuselo Fortunatuselo Achaikuselo tipeitsutigakka; taukko pekkarbigigaukit, sumigloneet illivsenik ajorsarángama. 18 Taukkoalo tupedlersipeit issumakkalo issumesselo. Taimaitut tava issumagissigik. 19 Illageeksut Assiamétut innúlluarkoáse. Akvilasib Priszillablo áksut innúlluarkoáse, opertut iglokattittik illagællugit. 20 Kattengutigeet tamarmik innúlluarkoáse. Innúlluarkokattigeengniaritse kunningmik illuartomik.

21 Innúlluarkorsiungatõg nangminek agleklunga uanga Pauluse. 22 Nálekamik Iesuse Kristusemik assænningitsok, tauna tammartuksáukile tokkomut. 23 Nálekab Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse! 24 Tamause assatuinnarlause Kristuse Iesuseme. Illomut.

Korintumiunnut agleket okko siudleet Filippeneme agleksimaput, Stefanusib Fortunatusiblo Achaikuselo Timoteusiblo neksageit.

PAULUSIB AGLEGEISA

ARDLAIT

KORINTUMIUNNUT.

KAP. I.

Pauluse tupedliutekarpok ussorsitsautekarlunelo nagliungnartunne; ingminik akkivlune aglekpok, suna pivlugo sulle tikkerarsimanginamigit.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsanik, kattengullo Timoteuse (aglekpuk) Gudib illageeksorirseinut

Korintumiunnut, illuartunnullo tamannut Achajamétunnut tamarsoarme. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo.

3 Ussornarsile Gude Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta, nákinnikajuktorsóursok Atátak, tamanniglo tupedlersauteliksóursok Gude; 4 Taursoma tupedlersarsinnarmattigut nagliungnevtine tamanne, uaguttõg tupedlersitsiginnaukolluta tamannik nagliungnartolingnik, merssa tupedlersaumik, Gudib tupedlersautigititanik uautinut. 5 Sordlome Kristuse pivlugo nagliuktinekangãrauta, taimatõg Kristuse pivlugo tupedlersarnekangãriogut. 6 Nagliuktinekarángautaloneet tupedlersarnekarángautaloneet, tamerssa pivluse taimaiserarau. Nagliuktinekarángauta, tava taimaiserarau illivse tupedlersautiksakarkolluse annaursútiksakarkolluselo; annaursúllo tamanna missingnarpok, uautitut illællárluse nagliukuse. Tupedlersarnekarángautalo, taimaiserioktõg illivse tupedlersautiksakarkolluse annaursútiksakarkolluselo. 7 Taimaitsomártose uagut nekkimarsútigingilause, illissimgauta, sordlo nagliukattigigaussigut, taima tupedlersarnekarkattigiomáriaussiguttõg. 8 Angiutsomangilauseme, assærset kattengutigeet, nagliungnevtinik, Assiamétilluta attukautinik, merssa taimane sualuktorsoarmik nagliuktisimagauta, ussematõg innúnauieissengitsogut, 9 Issumakartogullo tokkussæsugælluta. Taimale pinekartogut uagutinut tettekarkonnata, Gudemulle tokkorsunnik umartitsirsomut; 10 Taursomalo annaukátigut tokkomut nauæralloarauta, sullelo tamerssa annautarátigut, tettigigiarputtõg mattoma kingorna annaussæsugællutalo, 11 Illivse tuksiutaraussigut ikkiorserluta, merssa tunnirsútit saimaunartut, uagutinut tunniusimarsut, kujarsutigingãrkollugit innuperksoarnut.

12 Ussorsitsautiksakarpogulle imaitomik: issumauta nællunæjarbigátigut, nuname, angnerrúrsomiglo illivsine, sakkiuarauta piueiluta, Gudemullo illomorluta, illissimarsusekaratalo uingub peenik, Gudible saimauneranik pekkarluta.

13 Uagullo adlamik aglekbigingikalloarpause, kissienne attukauvsinik, illomullo missigirsáursunnik illivsenut. Issumavungalo, issoanut aglæt taima missilissæsugaussigut, sordlotõg illauvse missiliksimauátigut. 14 Uagut merssa illivse ussorsitsautigigaussigut, sordlotõg illivse uagut ussorsitsautigigiause, Nálekab Iesusib udluksa nedliupet. 15 Taimaitomiglo tettiksakarama, issumarsunga siornagut ornikomagalloarluse, ama tava saimaunartomik piksakarbigekollunga illivsenut, 16 Nunauvsigullo ingerdlajomaulunga Mazedoniamut, amalo Mazedoniamit utterbigisukluse, illivsenillo pissinekarkollunga Iudæamut. 17 Taimale issumakarsimagama, illomónginersunga? Issumalliutekarnersungaloneet uingub peenik? Nãgale taima, uamnele imaitarau: illomut angeraraunga, illomullo nãgararaunga. 18 Gude opernakemet, illivsenut okausekangilagut simnersareengnartunnik angernermik nãgarnermiglo. 19 Gudible Ernera, Iesuse Kristuse, illivsenut okautigigautigo uangalo Silvanusiblo, Timoteusiblo, tava angerluta nãgarlutalo pirssartængitsogut, tamarmigle illomornartóursut taursomane. 20 Merssa Gudib unnersóutei tamarmik opernartóvlutiglo illomornartóput taursomane, Gude ussorekollugo uagutinut. 21 Gudible aulaiængersikátigut illagælluse Kristuseme, tennillutalo, 22 Nakkittaruserlutalo, tunnirsúllo, terssa Annernek, umættivtinut tunniusimaua. 23 Gudemulle tarniga nællunæjarbigekoara, illivse miannerælluse sulle ama pinginama Korintusemut. 24 Nálegauniængikalloarauta opersusivsinut, ikkiorkattigaussigulle tipeitsursusivsinut, aulaiængerluse operause.

KAP. II.

Arksoarnartogalloak Paulusib illæssiarekoa; Gude kutsauvigo nekkursektimanne.

Umættivkulle taima issumalersunga, ama tava allieisungnermik ornikomanginause. 2 Allieisuktikalloaruvsele, kiame tava tipeitsuktissægãnga, allieisuktitama pingippanga? 3 Tamat-

tomingalo aglekbigigivse, tikkikuma allieisutigiomannagit tipeitsutigirsæksaralloakka. Tamause merssa issumakarbigigause, tipeitsungnartiga ama illivse tamause tipeitsungnartigisugællugo. 4 Merssame nagliungārlunga, umættivkullo koksellangārlunga kodlingārlungalo aglekbigigivse, allieisukkungikalloarause, illitsorillerkogausele assærsutsimnik illivsesenut angnerrúrsomik.

5 Allieisuktitsirsokaralloarpelle, taivrsoma uanga allieisuktingikānga, illainessele piei, tamakerluse allieisuktitsomanginause. 6 Taivnale amerdlasórsuit pidlármarssuk, taimaglæt nāmakpok; 7 Mattomalo kingorna illivse pingārlugo issumakærbigissauarse tupedlersarniarlugolo, allieisuktorsoængorkonnago. 8 Tamanna pivlugo okauniarpause, tauna taima assænnartulliarbigekogauko illivsenut. 9 Tamanname piara aglekbigigause, missilikomauluse illomortósuginerluse nálengnermik pekkorsennut tamannut. 10 Issumakærbigirsarselo tauna, uangatōg issumakærbigigiara. Uangatōginnuk sumik issumakærbigiguko, tamanna issumakærpara pivluse, Kristusib kénætta sáne, 11 Tornársub seglokittarkennauátigut, taursoma issumeinik pekkoserluteinik illissimagauta.

12 Troadamulle pigama, okautsit tussarnersut Kristusemik okautigiartorlugit, isserbiksoarlo uamnut angmarsimalermet Nálekame, 13 Annernimne tava unnigbiksakangitsunga, kattengutiga Tituse kingorarauko, taukkoale ariusárlugillo aulartunga Mazedoniamut.

14 Gudele kujanarsile! sorarunnata ajugáutinamissigut Kristuseme, uagullo attorluta ajokærsútime tippigiksusia missingnartinamiuk illissarekollune nunenne tamanne. 15 Uagut merssa Kristusib Gudemut tippigiksautigátigut, sordlo pidluartuksennut taimatōg tammartuksennut; 16 Makkoa kingudleet pirssutigátigut tokkomut, ivkoale siudleet pirssutigátigut innursúmut. Kinalotamattomunga ajunginerpa? 17 Umnillo Gudib okauseenik mumiksairsut amerdlakemætta, uagulle

taimaingilagut, Gudible kénætta sáne illomorlutá Gudib peenik okallugaraugut Kristuseme.

KAP. III.

Kivgartout pivlugo Testamentitáme.

Ama uautinik nangminek ussorsitsalernerpogut? Uagullo, sordlo illeit, pirssariakarnerpogulloneet aglekennik ussorsitsautiksennik illivsenut, aglekenniglonеet ussorsitsautiksennik illivsenit? 2 Illivse merssa aglegarause, agleksimarsose umættivtinut, innuillo tamarmik illissimauáse attuarluselo. 3 Nællunænginause, Kristusib aglegarimasse, illuarsarsimarsose ajokærsútigirsautinik; uagullo aglegarause aglautáungitsomik, Gudible tokkosuitsub Annerneranik, aglektarbeenut ujaráungitsunnut, umættible aglektarbeenut uinniúrsunnut.

(Epistel am 12 Sontage nach Trinit.)

4 Taimaitomigle tettekarpogut Gudemut Kristuse tunnarællugo. 5 Tamannale piarput, sumik issumalliorkingnek ajorpogut uautinik nangminek, sordlo uaguinautinik, ajungirsuserpulle Gudemit piok. 6 Taursoma uaguttõg ajungisikátigut kivgartorsinnángorkolluta Testamentitámut, arssilliainarnut pinnata, Annerneruble peenut, Arssilliainait tokkotsirsómætta, Annernerle umartitsirsóvok. 7 Kivgartóutigirsaralloarle ivna, arssilliennik tokkonartógalloak, ujarkennut tittarsimarsok, kaumarsusekaralloarmet ima aktigirsomik, Mosesib kéna Israelittit irssiginek ajorlugo aglæt, kéna sekkenertut keblersusekarmet, merssa sorajarsomigle; 8 Angekainak tava kaumarsusekaissengila kivgartóutigirsak annernermik pekkarnartok? 9 Kivgartóulle pidlautekarkorsirsok kaumarsusekarmet, angnerrungãrtomik kaumarsusekarpok tava kivgartóut illuarsirsútekarkorsirsok. 10 Ivnatõg taimane kaumarsarsimarsok, kaumarsautáusuginekarsinnaungilak mattomanga kaumangãrsusermit. 11 Sorajarsorle kaumarsusekarmet, ange-

kainik tava kaumarsusekaissavok sorajuitsok. 12 Taimaitomiglo mãna nerriugirsæksakarauta, tipeitsungãrsusekarluta piniartarpogut, 13 Mosesesullo illiungilagut, taursoma kénane mattullugo pinago, Israelittinnut irssigekonnago sorajarsub nãgata; 14 Taukkoale issumeit mangertisimaput. Sullelo tamerssa udlome taukkoa attuairsarángætta Testamentitokáme, tava mattusimauarpok pærnek ajornartomik, Kristusible pærsitara. 15 Sullele tamerssa udlome Mosesib aglegei attuarnekarángætta, umætteit mattusimaput. 16 Sainiarpættale Nálekamut, tava matto tamanna pærsinekaissirsok. 17 Nálegarle annerneróvok; sumétarángelle Nálekab annernera, terssane tãrsiutekangitsarau. 18 Mãnale Nálekab kaumarsusia tamauta akkisugungnerarput, kénamik mattusimangitsomik, arssigileriartorparpullo pinnersiartorluta, pinnersusermit ama adlamut pinnersusermut, merssa Nálekamit annerneróursomit pinekarluta.

KAP. IV.

Gudib pirssaunera angekemet ajulersunnut, tupedlerlutik piniartarput.

Taimaitomiglo kivgartóutekarauta, merssa nákiginekarsimagauta, tava kassursungornauærpogut, 2 Angiortokullo kangunartut pinauærpauvuttõg, pekkoserlunginauta, Gudibló okausee mumingilauvuttõg, nællunæjautigællugille opernartomik, Gudiblo kénætta sáne ajungitsulliararaugut innuit tamarmik issumeinut. 3 Taimaimet mãna okautigirsauvut okautsit tussarnersut nællunaralloarunik, tava tammartuksenne kissienne nællunarput; 4 Taukkonane sillab mattoma Gudiætta opingitsut issumeit tekpeelisitarei, okautsit tussarnersut kaumalluarsusiæt, Kristusib ussornarsusianik, tekkokonnago taukkonunga, terssaivna Gudib arssinga.

(Epistel am St. Bartholomæi Tage.)

5 Uautinigle nangminek okautigingilagut, Iesuse Kristusele

okautigarput, nálegáursok unnerlugo; uagulle kivgáursogut illivsenut, Iesuse pivlugo. 6 Gudible, kaumarsomik nuekorsirsub tãrtomit, akkisugungnartomik kaumakotiksiorpátigut umættivtigut, uagut kaumakotiksáukolluta illissimanartomik Gudib pinnersusianik Iesusib Kristusib tautoane.

7 Torkortæksarpulle pigárput pogutennut asserojairsunnut poorsimaulugo, pirssautiksoa Gudemit pimet, uautinillo pinane. 8 Tamannik nagliungnartokaralloarpogut, koksellagatale; Allieisukalloarpogut, nikkadlugatale; 9 Mallidlárnekarpogut, kemmengnekaratale; Kunnutinekarpogut, nungunatale. 10 Nálekablo Iesusib tokkorsusia timimiugárput sorarata, Nálekab Iesusib umarsusiatõg nællunærsinekarkollugo timivtine. 11 Uagut merssa, innúrsogut, nungulluta tokkomut pissitáursaraugut Iesuse pivlugo, Iesusib umarsusiatõg nællunærsinekarkollugo uinnivtine tokkojarsome. 12 Taimaitomik mãna tokko pirssársóvok illuvtine, innursúlle illuvsine. 13 Anernermigle taivrsominga opertitsirsomik pekkarauta, agleket imaitut attorlugit: operama okallukpunga; tava uaguttõg operauta okallukiogut. 14 Nællunginauta, Nálekamik Iesusemik umartitsirsub, uaguttõg umartitsomáriátigut Iesusekut, sakkomersissauátiguttõg illivse illængutilluse. 15 Tamakkoale tamarmik taimaiserput illivse pivluse, saimaunek nellekangitsok pivlugo Gude ussorinekarkollugo amerdlasórsuit kujaneræunik. 16 Taimaitomik kassursungornauærpogut, umnit kãutigut uinnikput asseruleralloarpet, illuvtigulle tava udlut tapillugit nutángortinekararaugut. 17 Sivikitsomik arktornængitsomiglo nagliukalloarauta, ussornautiksioinnarpogut tava nãissengitsomik nellekangitsomiglo, 18 Uagut merssa tekkuksáursunnik piksiunginauta, tekkuksáungitsunnigle. Tekkuksáursut terssa nunab pee, tekkuksáungitsulle nãksaungitsóput.

KAP. V.

Killangme inniksiornekarpogut; Kristusemétut pingorterkiksitáput.

Illissimavogulle, asserojarsut igluvut asserorpætta nuname, inniksakarauta Gudib sennánik, merssa iglomik arksennik sennasimangitsomik nãissengitsomik killangmétomik. 2 Ivnalo pivlugo kajungerniarpoguttõg inniksautinut, killangmit pirssomut, kajumiksilerpogullo tamanna innigiomaulugo, 3 Kissiennele annorarsimauluta, tammakangitsónatalo kanningãrnekaruta. 4 Uagulle sulle timekartilluta annersamiogut ajulerlutalo, mattarnekaromanginerrogauta kallekaromaulutale, tokkojarsok nungutinekarkollugo umanartomik. 5 Tamattomungale uautinik arkiksoirsok, terssa Gude, taursoma tunninamissigut Annernermik nællunærkotarirsautinik. 6 Taimaimet, nungulluta tupedlersimavogut, illissimaulutalo, timekartilluta Nálekamut innúvluta sakkiogut. 7 Operluta sakkigauta, tekkunnigatalo. 8 Tupedlersimavogulle, timivullo kemmekomaulugit kajungerkaugut, Nálekamullo angerdlarnek nuenneringãrparput. 9 Taimaitomiktõg piniarkiksariogut, Nálekamut illuarekolluta, angerdlarsimatillutaloneet, sakkirsartillutaloneet. 10 Tamauta sakkomeriakarauta Kristusib ekkartóubiksanut, ingmikortilluta akkinekarkolluta kannok piniartogut innútilluta, ajortomigloneet ajungitsomigloneet.

11 Nálegarle miannerirsariakartok illissimagautigo, innuit kajumiksainarlugit pirssarauvut, Gudible nællungilátigut. Nekkimangilangale, issumauvsinetsõg nællunarungnærsugælluta. 12 Merssa uautinik ama ussorsitsarniængikalloarpogut, illivsele ussorsitsautiksakartipause uautinik, akkirsútiksakarkolluse ussorsitsartunnut ajungitsullirsamingnik, umættimiglo pigingiseinik. 13 Pingãrpedlártomigloneet taimailioruta, tava Gude piarput, pingãngikutale, tava illivse pivluse pingãngilagut. 14 Kristusib assænnirsusiætta taima pekkotuinnarmattigut,

ima issumakarauta: tamasa attautsib tokkotigimattik, tamarmik tava tokkoput. 15 Taursomalo tamasa tokkotigisimauei, innúrsut ingmingnut innúniaissengimætta kingorna, taursomungale tokkotigirsimingnut umartigirsimingnullo innúniaissaput. 16 Taimaimet mattoma kingorna timelingnik ekkardlersiungilagut. Umnillo Kristuse illissarigalloarautigo timekartillugo, tava mãnakut taima illissariungnærparput. 17 Taimaitomik, Kristusemétok nellinginak pingorterkiksitávok. Pissokák náume, atta, tamarmik nutángortitáput. 18 Tamakkoale tamarmik Gudemit piput, taursoma ingminut nangminek ningaursajungnærsimattigut Iesuse Kristusekut, kivgartóutekartillutalo saimaunartok okautigekollugo. 19 Gude merssa Kristusemétok sillarsúblo innuee ningaursájungnærsikei ingminut, ajorteiniglo issumakærbigiomaulugit, okautsillo saimaunartuglit okautáutipei akkornautine. 20 Taimaimet, Kristuse pivlugo aulartitávogut, uagutigut Gude okaukiksaimet; tava mãna Kristuse pivlugo, kenuvigause: Saimautekoniaritse Gudemut. 21 Merssa ajortomik missigingitsok taivna, (Gudib) ajortoliksoatut illiorbiga pivluta, uagut taursomane illuantiksarsekolluta, Gudemut námagekorsamik.

KAP. VI.

Gudib kivgei okautigei; Korintumiut innerterpei, opertut aipæksarsiorkonnagit opingitsunnik.

(Epistel am 1 Sontage in der Fasten, Invoc.)

Uagulle ikkiorkattiginekarauta, illivse okaukiksarniarpause, Gudib saimaunera assuleenak pirssarekonnassiuk. 2 (Nálegak) ima okarmet: Tussarivkit nedliutome nuennersome, udlorlo pidluarbik nedliumet annaupagit. Atta okkorse, tamerssávok nedliutok nuennersok, tamerssávorlo udlok pidluarbik. 3 Innungmulle nellinginarmut mammiagekonauærisa sungoamigloneet, kivgartóuput mittautigirsæksængorkonnago. 4 Sullirsautinele tamanne Gudib kivgeisut mallunguarsilernaugut,

nungulluta kammajuitsorsóvluta, nagliuktarángautaloneet, ajorsarángautaloneet, koksellarsarángautaloneet; 5 Unnattarnekarángautaloneet, parnãrsimauvingmétarángautaloneet, peblingãrnekarángautaloneet, sullirsarángautaloneet, pigártarángautaloneet, nerriniængitsarángautaloneet; 6 Nungulluta peteijuitsóvluta, illissimarsóvlutalo, illællártóvlutalo, innuksiarnersóvlutalo, ajunginerme annernermióvlutalo; 7 Opernartunnik okausekarlutalo, Gudib pirssaunera attorlugo igdluktut sekkutekarniarlutalo illuartunnik; 8 Nálengnekarángautaloneet assiginnarnekarángautaloneet, ajornerarlutaloneet ajunginerarlutaloneet pirssarángattigut; umnit seglokittairsunnik taigoralloarpattigut, opernartóvlutale; 9 Illissarinekangitsuttut, merssa illissarinekarlutale; tokkojalersuttut, attalo, innúvogut; pidlárnekartuttut, merssa tokkotáunatale; 10 Allieisuktuttut, merssa tipeitsuktuinnarlutale; peetsuttut, merssa pissórsoængortitsirsóvlutale amerdlasórsoarnik; pekkangitsuttut, merssa pekkarlutale tamannik. 11 Korintumiut okkorseá, karnivut angmarsimalerput illivsenut, umættivullo tupedlersimaput. 12 Pidluta koksellarsariakangilase, koksellagausele, terssa taimaipose, ajungitsomik issumakartógause. 13 Okallugbigirsarause sordlo kittornarælluse, illivsesõg uamnut taimailiorkolluse, tupedlerkolluselo. 14 Illuangitsomut illaginiarkennassigik opingitsut. Illuartub illaginerpau illueitsok? Kaumarsublo illaginerpau tãrsoak? 15 Kristusib tornársuk issumakattiginerpau? Sumigloneet opertub piksakarbiginerpei opingitsut? 16 Gudiblo igloa sumik nelligeersútekarnerpau Gudiúngitsunnut? Illivsele merssa Gudib tokkosuitsub innigirsaráse, Gude ima okarame: Uanga innigiomárpakka, sakkiuarbigiomárlugillo, uangalo Gudigissauãnga, taukkolo innuktarissægiakka. 17 Taimaimet annigitse taukkonanga, illagissærlugillo, tamerssa Nálekab okausee, maujungnartulliarkennaselo, uanga tava illæssiariomárpause, 18 Atátagissauausingalo, illivselo ernerælluselo pannigissauause, taimaokarpok Nálegak ajugakangitsok.

KAP. VII.

Ivlernarsinek piniagæksávok; Pauluse tipeitsukpok aglekenne siudleet ajorungnærutáulermætta Korintumiunnut.

Taimaitunniglo mãna unnersóutekarauta, assænnerirsakka, uautinik ervkejarniarta pejarlugillo uingub annernerublo ervkit tamasa, ivlernarsiartorlutalo piniarta, Gude náleklugo. 2 Ileksiniarsigut, (illauvsinik) illueitsulliarbigirsakangilagut, innarluktulliarbigirsakangilagut, pejaivigirsakangilagut. 3 Taimale okangilanga, illivse ekkartóutsomauluse; terssa tava okaradlarama, umættivtinétose unnerluse, tokkokattigisukluse innúkattigisukluselo. 4 Tipeitsungãrlunga okallugbigirsarause; ussorsitsautigingãrpause; tupedliutekangãrpunga; tipeitsungnartokangãrpunga nagliungnevtine tamanne. 5 Mazedoniamullo pigauta, uinnikput erkiksingitsok, tamannele nagliungnartokartogut, auativtigut sorssungnekartogut, illuvtigullo erksirsóursogut. 6 Gudible, nikkanartunnik tupedlersitsirsub tupedlersarátigut, Tituse tikkiumet. 7 Naugle tikkiursusia kissiet pirssutigingikalloarautigo, tupedlersusiale pimiarputtõg, illivse pivluse tupedlersarsimamet, unnibkaumattigullo kajumirsusivsiniglo kejarsusivsiniglo, illungersorsusivsiniglo pivlunga; tamannalo pirssutigællugo tipeitsungãriartorpunga. 8 Aglekamniglo allieisuktinause, perkiksimingilanga. Umnillo perkiksimigalloaruma, mallugileramale aglekama killængoamik allieisuktimasse, 9 Tava mãna allieisuktungorsuserse tipeitsutigingikalloarpara, kissiennele perkiksiminermit allieisuktungorsimagause. Merssa allieisuktungorsimagause Gudib illuarirsanik, uautinit piviginekarkonnase sumigloneet ajungirsútiksáungitsomik. 10 Gudemulle allieisungnek perkiksimirsusekartitsiok pidluarnartolingmik, perkiksiminængitsomik tamannut; sillarsoarmulle allieisungnek tokkotsirsarau. 11 Attalo, Gudemut allieisuktungorsimagause, kannok aktigirsomik tamanna pikkoriksartungortikáse illa? taimatõg piniarkiksartungortikáse, sak-

kisaisilluselo, ningektilluselo, erkiksisilluselo, kajungersillúselo, illungersortilluselo, akkingersisilluselo? Tamakkoninga tamannik nællunærpose, pirssónginause taimailiortógalloamut. 12 Taimaitomik umnit aglekbigigalloarause, tava allieisuktitsirsok ivna, allieisuktitarloneet pirssutigingikalloarikka, imaitomigle pirssutekartunga: piniarkiksarsuserse uautinut, illivsine nællunærnekarkollugo, Gudib tekkoane. 13 Taimaitomik tupedlersimavogut, illivse tupedlersimagause. Tituselo tipeitsungmet pivluse, sulle tipeitsungãriartorsimavogut; tamause taursoma tipeitsutigimasse annernermigut. 14 Taursomungalo ussorsitsautigisimagause, tamanna pakkaitsirsútigingilara; sordlolo illivsenut okautsikka tamarmik opernakemætta, taimaitõg Titusemut ussorsitsautigirsarput opertungorsimagiok. 15 Umaminiglo assængãrpáse, nálekluarsuserse erkairsarigamiuk, kannorlo illæssiarisimagaussiuk nálengãrnermik, olingnermiglo. 16 Taimaitomik tipeitsukpunga, illimagiginnaugause tamannik.

KAP. VIII.

Mazedoniamiut nersorpei tukkortórsómætta; Korintumiullo kajumiksarpei taimainiarkollugit.

Assærset kattengutigeet, nællojungnærsipause Gudib saimauneranik, tunniusimarsomik illageeksunnut Mazedoniamétunnut. 2 Nagliungnartorperksoarnik urssernekarángamik, tipeitsungãrkerssut, umnillo peetsorsógamik, pekkoserlugatik tunnirsingãrput pæjugutiksennik. 3 Issumamingniglo kajumiksivlutik tunnirsimætta ajugaringisamingnik, ajugarirsamingniglo aglæt, taima unnerpakka. 4 Kenuvigællutalo kajumiksarkátigut, tunnirsútittik, illageeklutiglo pæjugutigirsettik nachogekunginamikik uautinut, terssa illuartunnut piksáursut. 5 Umnillo taima issumakarbigingikalloarautigik; ingmingnigle nangminek Nálekamut pigekolerkãrput, kingornalo uautinut, Gudib pekkorsanik; 6 Taimaitomik Titusę okaukiksarikput, sordlo siorna pillersok, taimatõg illivsine pæjugutikset taimaitut

nämaksekollugit. 7 Sordlolo illivse tamannik pissórsógause, opernermiglo, okautsinniglo, illissimanermiglo, piniarnermiglo nellinginarnik, assænnermiglo uautinut; taimatõg piniaritse tunnirsingãromauluse tunnirsútinnik makkoninga. 8 Taimale okangilanga, sumik pekkorsivigiomauluse, kissienne adlet kajumiklutik taima piniartarmætta, assænnirsusersesõg missilingniarpara, illomortugællugo. 9 Merssa Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunera nællungilarse, umnit pissórsógalloarame, peetsoinnængortok pivluse, peetsóursusimigut pissórsoængortekolluse. 10 Tamannalo pivlugo issumaga okauserara; tamanna illivsenut illuarkemet, merssa siorna taima pillerkãrause piniarnermiglo piomanermiglo. 11 Mãnale tunnirsinek nãmaksiniarsiuktõg, sordlolo issumaitsiauvsinik piomarsógause, taimatõg issumaitsiauvsinik nãmaksirsóniaritse, pivsinik tunnirsivluse. 12 Kajumiklune piomarsok nungullune nuennerinekartarmet, pinne attukenne aglæt tunniukunigit, attungisennele peenarunigit nuennerinekangilak. 13 Tamannale imaingikalloarpok: ivko adlet kassuérsarkollugit, illivsele nagliukolluse, attauserle nelligeekolluse. 14 Pekkangãrsuserse tava taukkoa piksakautigillirssuk mattomane nedliutome kängnartome, kingornatõgtaukkoa pekkangãrsusiksæt attorkollugo, illivse ajorsautiksakaruse, nelligeersútekarkollugo. 15 Agleket imaitut malliklugit: Amerdlasórsoarnik kattersoirsok amigarkokangitsok, ingmamiglo kattersoirsok ajorsanginirsok. 16 Gudele kujanarsile! Titusib umætta taima illungersortimago pivluse. 17 Kajumiksarkogalloartok; kissienne nangminek kajumingãrtógame, issumaminik tava orniksimauáse. 18 Kattengutille illæt aulartiniarput aiparitillugo taursomunga, tauna illageeksut tamannétut okautigilluarpæt, attortok okautsinnut tussarnersunnut unuerlugo. 19 Illageeksullo ingiakattigitipættõg uautinut, aulaissæguta aitsivluta tunnirsútinnik tamakkoninga, terssa, Nálegak nálengnartinekarkollugo, piomarsuserselo ussorinekarkollugo. 20 Miannersorniarpogullo, uautinut kakkeijardlersokarkonnago, tunnirsúterperksuit ta-

makko pivlugit, tamakkoninga kattersoirsógauta: 21 Tamannalo piarput, illomortulliaromagauta Nálekamullo innungnullo aglæt. 22 Kattengupullo taursomunga aularkattigitiparput, taivna merssa kabseenik missiliksimagautigo erkeijasungitsok, tamattomónale pikkoriksarnerrussavok. 23 Illivsenullo tettiksakangārpogut, Tituseloneet pivlugo, terssa ingiarkattiga ikkiortigalo illivsine, kattengutivulloneet pivlugit, terssa illageeksunnut aulartitet Kristusib nálektei. 24 Mäna taukko assænnartulliarbigissigik, illageeksunnuttõg tekkokolluse, uagut ussorutigirsarigause.

KAP. IX.

Tunnirsútikset Paulusib tuoviutigekoei; sunalo pivlugo okallugbigei.

Pæjugutikselle taivko pivlugit, illuartunnut piksáursut, aglektariakangikalloarpunga illivsenut. 2 Merssa pillersartóursose illissimagause, tamannalo ussorsitsautigara Mazedoniamiunnut, ima okarlunga: Achajamiut siorna piginángorsimarsut. Amerdlasút tava kajumiksarisse illungersorsusivsinik. 3 Taimaitomiglo kattengutit ivko aulartikikka, uagut ussorutiginerdluksinnaromanginause tamanna pivlugo; taimalo piginnángorkolluse, sordlo okautigigivse. 4 Merssa Mazedoniamiut illagigalloarpanga, opellungarsarsimangitsoselo tikkikalloarpasse, kangusukonnata tava, taimaitomik unnersioradlaraúta illivsenik. 5 Pirssariakartugigaukole, kattengutit tava kajumiksarikka, illivsenut siudliókollugit, kattersoradlarkollugit tunnirsútisse unnersóutigirset, amerdlænártinekarkollugit ikkinártinekarkonnagille. 6 Imale issumavunga: Ikkinárlugit siaroarterirsok, ikkitunniktõg kattersojomáriok; amerdlænárlugille siaroarterirsok, amerdlasúnniktõg kattersojomáriok. 7 Ingmikortulle nungullutik tunnirsigilit umættimik piomarseinik; ningengnermik erdlokonermiglo pissennatik; tipeitsuklune tunnirsirsok Gudib assammago. 8 Gudele ajunginame, saimaunekang-

ãrtisinnâuáse tamannik, tamannelo nãmagluinnartomik piksakarkolluse, pissórsutiksakarkolluselo ajungitsulliautiksennut tamannut. 9 Tamannatõg pivlugo agleket imaimætta: Siamarteriok, peetsullo tunniorarlugit; illuarnera issukaissengitsomun-étuinnarpok. 10 Siaroarterirsomulle tunnirsirsok nautsejæksennik, taivna merssa tunnirsiomárioktõg timmiursennik nerrirsæksennik, naursuksesselo amerdliartortillugillo naursokangãrtissauáse, taimaitomik angæjokaursoseá. 11 Tamannik pissórsoængorluse tunnirsingãrkolluse kajumingnermik, tamanna pivlugo tava Gude kujanarsissavok uautinut. 12 Tunnirsútit pæjugutikset tamakkoa sordlo piksakautáugamik ajorsartunnut illuartunnut, taimatõg angnerrúrsomik pirssutáugiput, Gude kutsauviginekarkollugo amerdlasórsoarnit, kivgartorluarsuserput taivna pivlugo; 13 Gudelo ussorirsaræt, nálektungóvluse okalluktógause okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik, pekkoserlugaselo pæjuktaraussigik, tamasalo, 14 Tuksiuniarpáselo; taukkoalo kajungeráse, Gudib saimaunerminik nellekangitsomik pimase. 15 Gudele kujanængãrle, tunnirsúta taiksaungitsok pivlugo.

KAP. X.

Pauluse miannersorkorsiok ajokœrsoinerdluktunnut asserorsairsunnut.

Uangale, Paulusiúrsunga, Kristusib piuangirsusia kammajuirsusialo attorlugik, okaukiksarpause; uangáursunga miannerigivse-gõg akkornauvsinétillunga, neijungikusele illungersortunga-gõg illivsenut. 2 Kennuvigausele, ornikuse illungersortotut illioriakarkonnanga, sappeetsotullo piniariakarkonnanga, taima merssa illeisa unnerdlutigimattigut nálektivtinut; uinuingme innútsivut attorlugit sakkirsogun-õg. 3 Umnillo uinningme innútsivut attorlugit sakkigalloarauta, tavale sekkutiksakangilagut uingub peenik. 4 Sekkutivulle ajugauniutivut uingub pigingilei, Gudemille pissimaulutik ajugáursóput,

piorngærursairsóvlutiglo karmarsoarnik; 5 Taimaitunniglo merssa piorngærursarpauvut tamasa Gudemik illissimanermut akkerartortut makkittættaursullo, issumakautepilluillo tamasa sordlo parnârsarpauvut Kristusemut nálektungortillugit; 6 Piginángorioguttõg, akkiniaromaulugit tamasa akkerartortut.

7 Innuit tautoeet peenarlugit ekkartóursiniarpisse? Kinaloneet tettigirsakarune imaitomik, Kristusemut pigisugællune, taivna ama illumigut issumarsalerile ima: sordlo ingminik nangminek pigisugigame Kristusemut, taimatõg uagut pigisugælluta Kristusemut. 8 Merssame kangussussengitsunga, umnit sulle adlamik ussorsitsarniaralloaruma pirssautiksarput pivlugo, Nálekab tunniursa uagutinut, ajorungnærsautigekollugo asserorsautigekonnagole illivsenut. 9 Taimale okarpunga, issumakarkonnase, erksisaromagivse aglekennik. 10 Ima okartarmætta (pivlunga:) aglegei kakkakalloarlutiglo kimmiktógalloarkaut, innuælle timiminik neijortillune, ajulersóvok, okauseelo nachonakaut. 11 Taimaitorsoarle ekkarsalerile imænna: Sordlo okausekartarauta aglekluta assiartilluta, taima merssa piniarsusekarsinnaugioguttõg timivtinik neijortilluta. 12 Uagut kissinekarkunginauta nelligeeksinekarkonnatalo ingmingnik ussorsitsartunnut. Taukkoale ingmingnik nangminek sũsugællutiglo makkitasõgamik, illissimangitsorsóput tava. 13 Uagulle pirssæksaungitsomik ussorsitsangilagut, kiglikbigekorsarle tikkeenarparput, Gudib kiglikbigitita uautinut, illivsenut aglæt tikkekolluta. 14 Illivsenulle pissimangikuta, tamattominga ussorsitsautekaissengikalloartogut pirssuttut illivluta, illivsenulle aglæt pissimavogumme okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik. 15 Pirssæksaungitsomiglo ussorsitsautekangilagut, adlet sennachvirseit pivlugit; nerriukpogullo, opersuserse agdliartorsimapet illuvsine, uagut ama nukteromauluta, pekkonekarsuserput malliklugo; 16 Okautsillo tussarnersut okautigiomaulugittõg erkangoauvsinétunnut; adlello piniageit ussorsitsautiginauieissengilauvut. 17 Ussorsitsarniartuble Nálegak ussorsitsautigilliuk. 18 Mers-

sa ingminik nangminek innuk ussorsitsarune, tamanna pivlugo tava sulle illomortóngikalloarpok, Nálekable ussorirsarángannę, nãmakpok.

KAP. XI.

Korintumiut seglokittarnekarkungilei ajokœrsoinerdluktunnut; pirssartœkenne missigirsennelo okautigei.

Kannoktõg issumakærbigigivsinga, ingmamik ussorsitsaralloaruma, nællungilangame issumakærbigausinga tamattominga. 2 Pivluse merssa illungersorniarama Gudib illungersútanik. Pigirsæksængorkogause Angumut, terssa, Kristusemut pissitariomagause niviarsiettut ivlernartuttun-ékolluse. 3 Erngumakaungale, sordlo Eva pullateriarsub pekkoserluklune seglokika, taimatõg issumesse pærsinekaissæsugællugit illomornartomit Kristusemétomit. 4 Merssa Iesusemik adlamik illivsenut okallugiartortokaralloarpet, okautigingisautinik, adlamigloneet annernermik pivigineka ralloaruse, merssa pirssaringisauvsinik, adlennigloneet okautsinnik tussarnersũrsártunnik, merssa tussartaringisauvsinik, tava okalluktok taivna nálęklugo koiægissægalloarikse, illa? 5 Issumavungale, Apostelersoarnit iykonanga mingnerruugitsugællunga. 6 Umnillo okalluringikumaloneet, tava pokkeetsóngikalloarpunga illissimanerme. Illivsele tamause illissarilluarpausingame. 7 Ajortulliarpungaloneet namnik nikkanarsarama, illivse nálengnartinekarkolluse? Okautsit tussarnersut illivsenut okautigigaukit akkekangitsomik; 8 Adlello illageeksut arksárikka pingoeinik, piksakarbiginiarlugit, illivsenut okalluktillunga. 9 Neijortilluselo ajorsarángama, illivsenit piksarsingitsunga, kattengutille Mazedoniamit pirssut ajorsautimnik piãnga; tamanniglo nagliuktitsivigekungitsunga illivsenut, kingornatõg taimainiaissaunga. 10 Sordlo illomut Kristusib seglosuirsusia illumnémet, taimatõg ussorsitsaumik tamattominga sorarunekaissengilanga Achajamiut nuneine. 11 Saogme? Assænginerause? Gudib illissimauãnga. 12 Taimailioramale piomarsamnik,

terssa taimailiortaraunga, uautitun-étiniartut, ingmingnik ussorsitsarniartut, okausiksærotitsomaulugét. 13 Taimaitulle Aposteliókosersut, piniartókosersullo pekkoserluklutik ingmingnik Aposteliótiniarput Kristusemut. 14 Tamannalo aijaisórnænginiok, merssa tornársuktõg pekkoserlukluue ingminik Engeliótiniarmet kaumarsomut. 15 Taimaitomik tuppingnænginiok, kivgeitsõg pekkoserluktópætta okalluktũrsárlutik illuarnermik, taukoale nãgatiksakaissaput sullirsamik akkiksænnik. 16 Ama tava okarpunga: siunekangitsugirsarunnassinga, kissiennele siunekangitsósugigussingaloneet, taimaileme, uangatõg ingmamik ussorsitsaromalerama uamnik. 17 Okautsikkale makko Nálekab okauseringikei, siunekangitsotulle illivlunga attorpakka, ussorsitsarama uamnik. 18 Amerdlamætta ussorsitsartut uinningme innútsissik attorlugit, uangatõg tava ussorsitsaromáriunga.

(Epistel am Sontage Sexagesima.)

19 Sillakangitsut kamagiomadlárpesseme, sillaliksógause. 20 Kamaginikposeme, kivgangortinekaruse, nungukainarnekaruse, tiglikbiginekaruse, kunnutinekaruse, erksãrnekaruse. 21 Ussornængitsomik tamattominga okallukpunga, uagut ajulersungortuttun-énauta. Adlelle makkitættigirsæt, uangatõg makkitættigigiara, siunekangitsotulle illivlunga okallukpunga. 22 Taukkoa Ebræerióput, uangatõg. Taukkoa Israelittióput, uangatõg. Taukko Abrahab kinguarei, uangatõg. 23 Taukkoa Kristusemut kivgartortóput; sillakangitsotut tava ima okarpunga: uangale angnerrovunga. Taukkonanga piniarnerrúrsunga, unnattarnekarnerrúrsungalo, amerdlanerrúrsunniglo parnãrsimauvingmétunga, kabseeniglo tokkomut nauærsunga. 24 Iudit tedlimariarlutik piãnga ipperartornernik 39-nik. 25 Pingasuriarlunga unnattarnekartunga, attausiarlungalo millorbiginekartunga ujarkennik, pingasuriarlunga umiukajarsunga, udllullo unnuello nãgikka immarsiorlunga ittesókut. 26 Kabseenik aulartartunga. Nauærsunga immarsoarme, nauærsunga innungærsunnut, nauærsunga Iudin-

nut, nauærsunga nællursunnut, nauærsunga iglorperksoarmiunnut, nauærsunga innukajuitsome, nauærsunga immarbingme, nauærsunga kattengutinnut pekkoserluktunnut. 27 Nungullunga piniartarlunga sennachvirsarlungalo, kabseenik pigártarlunga, kăktarluugalo immerosuktarlungalo, kabseenik nerringiniartarlunga, kejarsarlungalo tammakangitsarlungalo. 28 Adlelle sŭlloneet taigutiginnagit, imaitok: udlut tamasa pinekartarama tamannik, illageeksullo tamannétut issumalliutigirsartaraukit. 29 Kina ajulerpa, uangalo ajulersungornanga? Kina mammieitsektinekarpa, uangalo aksorojurksoarmik pinekarnanga? 30 Uamnigle ussorsitsariakaralloaruma, tava ajulersusera ussorsitsautigiomauara. 31 Gudib Nálegautalo Iesusib Kristusib Atátætta illissimauănga, seglungitsunga; tauna ussornarsile issukaissengitsomut. 32 Damaskusemétillunga nálegaunerub Aretasib nunamut nálegangortitætta, Damaskumiut iglorperksoeet allapernarsorkoei, tiguniaromagalloarlunga. 33 Uanga tava nuersægarsoarnétinekarlunga igalakut ninginekartunga ungalorsúb auatanut, arkseinillo kemmărsunga.

KAP. XII.

Paulusib missigirsenne tekkordlornerinne okautigei, kannorlo Nálekab nikkanartungortimanne; Aposteliúrsutse ussorsitsautiga.

Ussorsitsarosungnek illomut attungikalloarpok uamne; taimaitorle, tekkordlugangortitet, Nálekablo sakkomersusia okautigissauakka. 2 Innuk Kristomio illissarara okkiut 14-ingorput (timiminénersorloneet nælloara, timiminénginersorloneet nællogiara, Gudib nællungila) tauna ingminik missigiungnærsok tekkordloilune killait pingajuænnut aglæt. 3 Innuglo tauna illissarara (timiminénersorloneet, timiminénginersorloneet nælloara, Gudib nællungila,) 4 Tauna ingminik missigiungnærsok tekkordloilune Paradisemut, okautsillo nællunægæksaungitsut

tussarei, innúb taiginnaungisainægei. 5 Tamanna ussorsitsautigiomauara, uamnigle ussorsitsaromangilanga, ajulersutsimnigle kissienne. 6 Uamniglo ussorsitsaromagalloaruma, siunekangitsotut illiussengitsunga, merssa opernartomik okallussægama, nunogarale, angnerrosugekonnassinga tekkorsauvsinit uamnétomit, tussakauvsinillo uamnit. 7 Ussornartorlo nællunæjarbiginekarsusera tamanna makkitættigekonnago uamnut, missigitinekarpunga nagliungnartorsoarmik timimne, imaitok: tornársub Engeliætta erksārpānga, makkitalerkonnanga. 8 Tamannalo pivlugo pingasuriarlunga Nálegak kenuvigigiga, kemmekollunga taursomunga; 9 Taursomalo okarbigānga: Saimaunaukit, terssa nāmagiuaruk, pirssaunera nekkursektinekarnakemet ajulersunne. Taimaitomik ajulersusera ussorsitsautigiomanerroara, Kristusib pirssaunera innekarkollugo illumne. 10 Taimaitomiglo tupedleraraunga ajulerángama, mittautiginekarángamalo, nagliuktinekarángamalo, mallidlárnekarángamalo, annilartinekarángamalo, Kristuse pivlugo. Merssa ajulerángama pirssársóursaraunga. 11 Ussorsitsarnermigle siorngærotungortunga sordlo, illivse taimailiortikaussinga. Illivse merssa ussorissægalloarpausinga, mingnerrunginama Apostelersoarnit ivkonanga; umnille sūngitsunga. 12 Apostelisut merssa piniarluartunga akkornauvsine, nungullunga kammajuillunga, nællunærkotinniglo piniarlunga tupingnartulliarlungalo, ussornartulliarlungalo. 13 Sumingme mingnerrovisse tava-adlennit illageeksunnit, manna kissime pinekainarnerpa, illivsenit tunnekunginama piksamnik? Issumakærbigissinga tamattominga. 14 Atta, pingajuksanik orniginnángorpause, amalo piksakarbigiomannase nagliukonnase; pisse piniænginaukit, illivsele piause. Kittornet kattersoiniaissengimætta perkotiksennik angæjokamingnut, angæjokelle kittornamingnut kattersoiniaissaput. 15 Pikkale erdligiomangikajarpakka, uamniglo aglæt erdligingilanga tarnisse pivlugit; umnillo assængārause, ingmamik tava assauausinga. 16 Illáme piksakarbiginiængikalloarivse, pekkoserluklungale piniarivse-gōg. 17 Illivsennulle aulartitama illeilloneet pejairsókonerikka pivsinik? 18 Tituse

kajumiksariga, kattengullo taursomunga aiparitillugo. Titusib sumigloneet piviginiaráse? Issumakattigeeksuttut sakkingitsogut? Tumissiorkattigeengitsogut attautsemik?

19 Ama tava paitsisiksarsiorsugaissigut akkirsútivtinik illivsenut? Kristuseme okallukpogut, Gudib tekkoane; nungullutale taimailiortarpogut, assænnerirsakka, illivse ajorungnærutiksauvsinik. 20 Erngumakaungame, illivsenut tikkikuma, nervsarbigissengitsugælluse piomarsamnik, uangalo illivsesõg nervsarbigissengitsugællunga piomarsauvsinik; kanningãrkennauause sakkitsaisilluse, annærursisilluselo, ningektilluselo, arksoardlersilluselo, mamardlersilluselo, unnerdluktilluselo illauvsinik, makkitalersilluselo, peblingãlersilluselo; 21 Ama tikkekennauause, Gudimalo pakkaitsisarkennauãnga illivsine, allieisugiakaissæsugællungalo amerdlasút pivlugit ajortulliartógalloæt, perkiksiminiængitsulle maujungnartullirsamingnut, arngnaunekarnermingnullo, kangunartullirsamingnullo.

KAP. XIII.

Ajortulliartut pidlaromárine unnerpok, taimaitomik ajorungnærkoei; agleket tamakko nãuei.

Pingajuksanik mãna ornileruse, tava pirssútit paitsiset nellinginait opernarkussauakka marlóvlutik pingasóvlutigloneet okallukpætta. 2 Tamattominga okarbigigadlarivse, aipæksaniglo okarbigigadlarpause sordlo neijorluse, mãnale assimétillunga aglekbigakka ajortulliartógalloet, adlello tamasa, ama tikkimiguma, miannersóussennagit pissauakka. 3 Merssa mallugirsakarniaromagause uamne okalluktomik kináursomik, terssa Kristusemik; taunalo missigigikse ajoursingitsok pirssársóursorle akkornauvsine. 4 Umnillo senningarsomut ivertisimarsok nikkanarsartillune, tava innúgioktõg Gudib pirssaunerane. Uaguttõg umnit taursomane ajulersuttunénauta, innúkattigigiarpulle illivsine, Gudib pirssaunerane. 5 Illivsenik nangminek missilingniaritse, illivsenik kiglisiorniaritse, operluarnersógauseloneet; missigingikussiuglo-

neet Iesuse Kristuse illuvsinémet? taimailiornek ajorposelo-neet. 6 Issumavungale, illissimasugaussigut uagut ajorsi-mangitsogut. 7 Gudele kenuvigara, sumigloneet ajortul-liarkonnase, uagut merssa ajungitsuginekarkungikalloarauta, illivsele ajungitsulliarkolluse, uagullo attungitsuttun-ékolluta. 8 Opernartok arksoarinek ajorautigo, opernartorle illuareenar-parput. 9 Tipeitsugaraugulle ajulerángauta, illivsele pirs-sársóvluse, tamannalo kiksautigigiarput, imaitok: illivse illuar-tuinnarkolluse. 10 Taimaimet makko aglekpakka assimétil-lunga, pidlairsotut illioriakarkonnanga neijuleruse, taimai-tomik pirssaunekartimanga Nálekab, ajorungnærsitsekollunga asseroikonnangalo.

11 Kesa, assærset kattengutigeet, tipeitsugitse, illuartuin-naritse, tupedlersarkattigeengniaritse, issumakattigeeksuaritse, ullapisainiaritse; tava Gudib assænniktóursub, ullapisairsub-lo illagissauáse. 12 Illivsenik innúlluarkokattigeegitse kun-ningmik illuartomik. Illuartut tamarmik innúlluarkoáse. 13 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta, Gudiblo as-særsusiætta, Annernerublo ajunginerub illageenguerætta, il-lagillisse tamause. Illomut.

Agleket ardlait Korintumiunnut agleksimaput Filippenemit Mazedoniamétomit, Titusib Lukasiblo neksarikit.

PAULUSIB AGLEGEI
GALASIAMIUNNUT.

KAP. I.

Galasiamiut operungnælermætta Paulusib allieisutigei; Apos-teliókonekarsutse kivgartorkonekarsutselo okautigipek.

Pauluse, Apostelióvlune, innungnit pingitsok, innukunnittõg piñane, Iesuse Kristusemille, taursomingalo umartitsirsomit,

Gudemit Atátamit pirssok; 2 Kattengutillo tamarmik uamnétut illageeksunnut Galasiamétunnut (ima aglekpogut): 3 Gudib Atátab, Nálegautalo Iesusib Kristusib saimaulisse, erkiksisilluselo! 4 Tauna ingminik tunniutok ajortivut pivlugit, annautsomagamissigut sillarsúb innueenit makkonanga ajortunnit, Gudib Atátauta pekkomanne. 5 Tauna nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

6 Tupigusulerkaunga, taima erngerluse Evangeliumut adlamut sátekogause, pærsinekarkolluse kákorsirsivsinit Kristusib saimauneranut. 7 Umnit adlakangimet, illeisale kiglormut pissilluse kajumiksarpáse, okautsillo tussarnersut Kristusemik mumiksiniaromaulugit. 8 Kissiennele, uagulloneet nangminek, Engelibloneet Killangmit, okallugbigiartorpasse, Evangeliumemik adlamik, merssa okautigingisautinik, taivna uminartuksainaukile. 9 Sordlo mãna okartogut, taimatõg ama okariogut: kialoneet okallugbigiartorpasse Evangeliumemik adlamik, merssa tusangisauvsinik, taivna uminartuksainaukile. 10 Terssa mãna innungnulloneet Gudemulloneet kivgarekovunga okalluktillunga? Issumavungaloneet innungnut illuarekollunga? Innungnut sulle illuarekogalloaruma, tava Kristusib kivgarissæissægãnga. 11 Nællunæjarbigausele, assærset kattengutigeet, okautsit tussarnersut, okautigirsakka, innúb okauseringikei. 12 Merssa innungmit pinginaukit, illiniarnagilloneet, Iesusible Kristusib nællunæjarbigãnga tamakkoninga. 13 Tussaumauausingame kannok illioralloartunga Iudiúrsuserme, kannorlo Gudib illageeksorirsei akkerartoraukit sualuktomik, nunguniarlugillo. 14 Iudiúrsusermelo agdliartortunga ekkardlerperksoamnit okkiokat timnit, sualuktomiglo illungersortorsóursunga siudlima illerkuit pivlugit. 15 Gudible, kennersirsima arngnama timanit aglæt, saimaunerminiglo kákorsirsima illuarimago, 16 Ernerminik nællunæjarbigiomaulunga, taursominga okalluktungorkollunga nællursunnut okautsinnik tussarnersunnik, erngerlunga tava piomadlárkerssunga, tamattomingalo appersungikikka uinnik

auglo. 17 Ierusalemmulloneet uttingitsunga siunevkut Apostelingorsimarsunnut; Arabiamulle aulartunga, Damaskusemullo ama angerdlarlunga. 18 Kingorna okkiut pingasut nãmætta Ierusalemmut pirssunga, Petruse tekkojomaudlugo, udlullo 15 unnigbigællugo. 19 Apostelille adlet tekkungikikka, Iakole kissiet, Nálekab kattenguta. 20 Aglekamnigle tamakkoninga illivsenut seglunginama, Gudib nællungilãnga. 21 Kingorna Siriablo Ziliziablo nunægingnut pirssunga. 22 Kristomiulle illageeksut Iudæamétut tekkungisainarãnga. 23 Imale tussarsinnartut: ivna uautinut akkerartortógalloak mãna nangminek okalluktóvok opernermik, merssa siornagut asserorniakaminik. 24 Gude tava ussoræt pivlunga.

KAP. II.

Paulusib ajokærsútei Apostelit adlet illuareit; unnibkarpok illiorsusiminik Petrusemut; okautsillo tussarnersut opernermik okautigei.

Kingornalo, okkiut 14 kemmómætta, Ierusalemmut ama aulariunga, Barnabase aiparællugo, Tituselo illæsserigiara. 2 Tekpouungnartungale nællunærbiginekarama, taukkolo okallugbigigikka okautsit tussarnersut pivlugit, nællursunne okautigirsakka, ajokærsoirsónerillo pingãrlugit, merssa piniarnerdluksinnaromaissennanga, taimailioromangitsóursógamalo siornagut. 3 Titusele aipara, kippikonekangilarloneet, umnit Grækeriúrsok. 4 Kattengutille illeit pekkoserluktut tikkiudlármætta akkornǽnnut, missilikomaulugo kivgáungirsuserput, merssa Iesuse Kristuseme attortægarput, kivgangortitsomamattigullo; 5 Tava killængoamigloneet taukko kunnugiomangikivut náleklugit, okautsit tussarnersut opernarsusiǽt illivsinétuinnarkollugo. 6 Ivkole ajokærsoirsónerit, kannongekadlarnersulloneet nelligeeksipakka, Gude innungnik nellinginarsiormet. Uangale ajokærsoirsónerit taivkoa adlamik ajokærsungikãnga. 7 Taimatõg mallugileraminga, okautsinnik tus-

sarnersunnik okallukorsáursunga kippinekangitsunnut, sordlo Petruse kippinekartunnut okallukorsáursok; 8 Merssa Petrusib okauseenik tængekautelingortitsirsub Aposteliótillugo kippinekartunnut, taursoma okautsikkatõg tængekautelingortisimauei nællursunnut. 9 Taimaitomiglo saimaunekartunga illissimaleraminga Iakublo, Petrusiblo, Iohannesiblo, merssa ajokærsoirsónerit, tava tellerpimingnik tellerpivtikuk tiguátiguk nangalo Barnabaselo, akkoerkotigællunuk, uaguk okallukollunuk nællursunnut, taukkoale kippinekartunnut; 10 Peetsulle kissienne issumagekoeit uautingnut, tamannalo piniarkiksautigisimauaratõg. 11 Petrusele Antiochiamut pimet akkerartoriga okallugbigællugo, passikliutekalermet taursomunga. 12 Merssa Iakub illængoeenik tikkiutokangikadlarmet, nællursut nerrekattigei, tikkiumættale, auiksarlugit kemmekpei, kippinekartut iktorilleramigit. 13 Iudillo adlet malliklugo pingitsũrsáriputtõg; Barnabaselo aglæt asserormænne, pingitsũrsárioktõg illagællugit. 14 Tekkogaukille, sakkilluangitsut, okautsillo tussarnersut opernarsusiæt mallingimarssuk, tava Petruse okarbigara tamasa tussartillugit: Idlit, Iudiúrsotit, nællursotut illerkorsorlutit innúgauit, Iudesullo illerkorsoratit, saog tava nællursut innúkovigit Iudit illerkuinnik? 15 Umnit nagut innúlerkãrsusivtinit Iudiúrsogut, nællursunnillo ajortulliartóngitsogut; 16 Kissiennele illissimagauta, ãnnuk illuartungornauiengimet inneitsissit sulliarekorseinik, opernernigle Iesuse Kristusemut; uaguttõg tava Kristuse Iesuse operbigarput, illuartungortinekarkolluta opernermik Kristusemut; inneitsissille sulliarekorseinik pinnata; merssa innuk nellinginak illuartungornauiengimet inneitsissit sulliarekorseinik. 17 Uagulle, Kristusemik illuartungorniarauta, sulle nangminek ajortulliartuttuttõg malluginekaissægalloaruta, Kristuse tava ajortomut kivgartortitsirsónerpa? Taimainauiengilak. 18 Uangale asserukakka ama arkiksorniarukit, uamnik nangminek tava nællunæjarpunga, tammartartótillunga. 19 Inneitsissinnigle tokkovunga inneitsissunnut (sul-

likorsirsunnut) Gudemut innúginnarkollunga, Kristuselo ivertisimakattigara senningarsomut. 20 Innúniarpungale, pissærlungale mãna uamnut, Kristusele innúvok uamne. Innútsigalo mãna uinningme innúvok, operlunga Gudib Erneránut, taursoma assagãnga, ingminiglo tunniutok pivlunga. 21 Gudib saimaunera assiginnarnauiengilara. Inneitsissinnille opernek pigalloarpet, Kristuse tava assuleenak tokkosimavok.

KAP. III.

Galasiamiut arksoarei, inneitsissinnut ama sálermætta, umnit opernermik Kristusemut illuartungoromártut.

Tautokko Galasiamiut siunekangitsorsuit! Kialikiak asserorsarpáse pekkoserlungnermik, opernartomut nálegungnærkolluse? Irssivsinut merssa Iesuse Kristuse kemmerdlortitáursok, mãnakut akkornauvsine kikkiektugáursok senningarsomut. 2 Mattomingainak illiniarbigiomauause, imaitomik: inneitsissit sulliarekorseit pirssutigællugit annernek pivissiuk, okautsilloneet opernermik pirsutigællugit pivissiuk? 3 Taima aktigirsomik siunekangitsorsóvisse? Annernerme pillerkãrtose, mãna nãmaksiniarpisse uinningme? 4 Taima amerdlatigirsut tava assuleenak attortaraissigik? Assuleenalliornarpet kissienne. 5 Annernermik tunniursirsok illivsenut, taima aktigirsomik ussornartullirsógame akkornauvsine, taimailiorpa pirssutigællugit inneitsissit sulliarekorsei, pirssutigællugilloneet okautsit opernermik? 6 Sordlo Abraha tamattominga illuartitáulersok, Gude operigamiuk; 7 Taima illivse mãna illitsorillerpose, opertut Gudib kittornarigei. 8 Aglekelle itsak ima pekkorsirsut: nællursut Gudib illuartungortissægei opernermik. Taimaitomik Abraha agleket piæt imænna: Illingne nællursut tamarmik tængekartinekaissaput. 9 Taimaimet mãna opertut tængekartinekararaut, opertok Abraha illagællugo. 10 Inneitsissille sulliarekorseinik

tettiksakarniartut uminartuksainâput. Ima agleksimamet: Uminartuksainâukile nungullune nâlektuangitsok tamannut inneitsissinne agleksimarsunnut, mallingningitsorlo tamakkoninga. 11 Gudible kénætta sâne illuartungortokangimet inneitsissit sulliarekorseinik, tamanna nællunærnekarpok, illuartok innútiksakaissammen-gõg opernerminik. 12 Inneitsissille opernek pingilæt, innúble tamakkoninga nâlektub innursútigissauei. 13 Kristusible annaukátigut inneitsissit uminarkorsútænnit, nangminek uminartuksainængorame pivluta, agleket imaimætta: Uminartuksainâukile nungullune kerssungme nivingarsimarsok. 14 Abrahamit tængekaut nællursunnut pekkollugo Iesuse Kristusekut, uagullo tava opernermit pissægauta Annernermik unnersóutigirsamik.

(Epistel am 13 Sontage nach Trinit.)

15 Assærset kattengutigeet, innuit illerkuinnik okallukomavunga: Innúb Testamentia (pekkorsa kingudlerpâk) aulanekaraingilak, aulaiængersisimarsarángame, sumiglo illænekaraingilak. 16 Mânale Abraha kingualo pinekarpuk unnersóutigirsamik tamattominga. Okautsille imaingilet: amerdlasórsuit kingueinik; imaipulle: attautsib, merssa idlit kinguarnik, terssa Kristusemik (tangekartinekaissaput). 17 Imaitomigle okariunga: Testamente ivna, Gudib aulaiængersita issuanit Kristusemut attorungnængilak, sordlo unnersóut, soraissæsugællugo inneitsissit pivlugit, tamakkoa merssa tunniusimamætta unnersóutib kingornagut, okkiut 430 kemmómætta. 18 Inneitsissille piniautáugalloarpætta kingorngursæksamik, tava unnersóut pirssutigiuekaissengitsok. Gudible Abraha tunnia tamattominga, unnersóut pirssutigeenarlugo. 19 Inneitsissille tava suksâpet? Ajortut pivlugit tappigâput, kinguæksak ivna, unnersóutib okautigirsa, tikkitserlugo, tamakkoalo tunniusimaput ningaursâjungnærsitsirsub (Mosesib) arkseisigut, Engelit neijortillugit. 20 Ningaursâjungnærsitsirsorle nungullune ningaursâjungnærsitsirsóngilak attauseenarmut, Gudele attauseenâvok. 21 Kanuok tava? Inneit-

sissit arksoardlerpet Gudib unnersóuteinut? Nãgale. Tunniusimarsomigle inneitsissekaralloarpet umartitsiginnaursomik, tava illomut illuarnek inneitsissinnit pissirsok. 22 Innuille tamasa agleket ajortulliarnerarkei, unnersóut pigilerkonekarmet opernermik Iesuse Kristusemut, terssa opertunnut pigititæksak.

(Epistel am Neuen-Iahrs-Tage.)

23 Opernerle nællunærnekangikadlarmet, inneitsissinnik pinekarlutalo parnãrsarnekartogut, opernek, nællunærnekaissirsok, nedliutserlugo. 24 Inneitsissit taima pidlairsigigivut Kristuse tikkiutserlugo, opernermik illuartitáulerkolluta. 25 Mãuale opernek pinarmet, tava pidlairsométsungnærpogut. 26 Illivse tamauseme Gudib kittornaráse opernermik Kristuse Iesusemut, 27 Nungulluse tava koissimarsose, Kristuse attisimauarse. 28 Tavalo umnit Iudillo Grækerillo, umnit kivgello kivgáungitsullo, umnit angutillo arngnello, mãne nelligeekput, tamause attausingortisimagause Kristuse Iesuseme. 29 Kristusible pigippasse, Abrahab tava merssa kinguaráse, kingorngursirsuksávluselo unnersóut pivlugo.

KAP. IV.

Kristusemut opertut kivgáussærput inneitsissinnut, Gudib kittornarimattik; Galasiamiut Paulusib aksut narkiksorpei, pidluautiksakarkogamigit.

(Epistel am Sontage nach dem Christ-Tage.)

Imale okarpunga: Kingorngursirsuksak merdlertótillune kivgatun-ésinnarpok, umnit nálegæksáugame perkoterperksoarnut tamannut; 2 Ajokærsoirsulle pársirsullo nálegiakarpei, nedliutserlugo angume nedliutekorsa. 3 Taimatõg uagut, merdlertótilluta, parnãrsarnekartogut inneitsissit illerkorekorseinik. 4 Udlulle nedliusimamætta, Gudib Erne aulartika, arngnamit erniutillugo, inneitsissinnut kivgáukollugo; 5 In-

neitsissinnut kivgáursut kivgajungnærsekollugit, uagut kittornarsiarititáulerkolluta. 6 Kittornarinekarauselo, Gudib tava Ernerme annerneera tunniuka umættivsinut, torklulaursok: Abba, assærsak Atátangá! 7 Taimaitomik tava kivgartortokarungnærpok, tamarmigle kittornáput, kittornáugunigle, Gudemut tava kingorngursirsuksáugiputtõg Kristusekut.

8 Taimanele, Gude illissaringikadlaraussiuk, illomut Gudiúngitsut kivgartorbigigisse. 9 Mãnale Gude illissarisimagaussiuk, angekainiglo Gudibtõg illissarimasse, saogme mãna utterbigilerpissigik illerkut piungitsut ajorsarnartullo, tamakko nálekikomaulugit? 10 Illivse attorosukpesse udlullo kaumettillo, nedliutullo okkiullo. 11 Erngumarsutigilerpause, assuleenak piniarbigisimasugælluse. 12 Uautun-éniaritsele, illivsesun-énama; kenuvigause, assærset kattengutigeet, illivsé nagliuktingikivsinga. 13 Illissimauausingale, okautsinnik tussarnersunnik okallulerkãrama illivsenut, timivkut ajulersunga. 14 Timivkulle nagliungnartikka nachogingikisse assiginnarnagillo, Gudible Engeliatut, merssa Kristuse Iesusesut aglæt, illæssiarisimauausinga. 15 Taimanelo kannok aktigirsomik pidluartose, illa? Unnersiutigause, merssa ajornængikalloarpet, irssisse aglæt pærkajarisse, uamnullo tunniullugit. 16 Tava mãna umigilerpissinga, seglosuirsút pivlugo narkiksorause? 17 Ivkoale illungersorbigirsũrsáralloarpáse, umnit illuaratik, tunnukoãngale, nangminek illungersorbigekogamik. 18 Nungullugo illuarnek pivlugo illungersorniarnek ajungilak, taimale piniartainaruse neijortarángause, nãmangilak, sorarasele. 19 Assærsækka kittornængoakka, ama tava erniusulersotut allieisukaunga illivsenut, Kristusib arssinganik illumiugitinekarkolluse. 20 Kajumikaungale mãnakut neijoromaulluse, adlennik okausekalersinnaukollunga; merssa erngumarsutigigause.

(Epistel am 4 Sontage in den Fasten.)

21 Okarbigissinga, inneitsissinnut nálekomarsose: Okaut-

sit inneitsissiñétut tussangilissigik? 22 Agleket imaimætta: Abraha marlungnik ernekartok, ardlæk arngnamit kivgáursomit, aipale arngnamit kivgáungitsomit. 23 Arngnable kivgáursub ernera, uinnikut erniúrsok, kivgáungitsuble ernera unnersóutigirsóvlune erniúrsok. 24 Tamakkoale okautsit arssersóutigirsáput. Taukkoame, terssaivko Testamentik marluk, aipa kakkamit Sinaimit pivlune kivgangortitsirsóvok, terssa Agara. 25 Merssa kakkak Sinai Agaramik tainekarmet Arabiame, tamannalo arssigei Ierusalemmiut, merssakut-étut, kivgartortut kittornettik illagællugit. 26 Ierusalemmele pauanétok, tamerssa kivgáungitsok, taunalo tamauta anánagárput. 27 Ima agleksimamet: Nãrtósuitsotit, ernesuitsotiná, tipeitsugit, sakkomerlutillo torklullait, nãrtóngitsotiná; aipakangitsub kittornei amerdlanerromætta, uviglub kittorneinit. 28 Uagulle, assærset kattengutigeet, sordlo Isaake, taimatõg unnersóutib kittornarátigut. 29 Sordlole taimane uinnikut erniúrsub akkerartora annernermit erniúrsok, taimaitaraugioktõg sulle mãnakut. 30 Kannorle agleket okarpet: ima: Annisikik arngnak kivgak erneralo tappullugo; kivgáursub ernerætta kingorngursekattigissengimago kivgáungitsub ernera. 31 Tava mãna, assærset kattengutigeet, arngnab kivgáursub kittornaringilátigut, kivgáungitsuble kittornarátigut.

KAP. V.

Kristusemétuarkollugit saimaunerseenarkoei taursomanga, piniarkollugillo Annernerub peenik.

Taimaitomik kivgajungnærsuserse aulaiængerbigissiuk, Kristusib kivgajungnærsimattigut, kingornalo ama kivgangortekussengilase. 2 Atta, uanga Paulusiúrsunga, okaupause: Kippinekarkoguse, Kristuse tava illivsenut attussærpok. 3 Innuillo ingmingnik kippikorsut tamasa, ama tava okaupakka:

inneitsissit tamasa sulle nálegiakarpeit. 4 Illivse, inneitsissinnik illuartungoromarsose, Kristuse tammaigikse, saimaunekarungnærluselo. 5 Uagulle annernerme nerriukpogut illuartungornermik opernekut, tamanna merssa nerriugirsariakarmet. 6 Kristuse Iesuseme attungimennik kippisimanerloneet kippisimanginerloneet, opersuserle pilleritsektok assærsutsekut. 7 Ingerdlaluartose, kia arvsiarpáse, opernartomut nálegungnærsilluse? 8 Illivsenik kákorsirsub taimaitungortekungiláse. 9 Sérnarsautingub sérnartitara timmiursæksak tamat. 10 Issumakarbigause Nálekame, adlamik issumakaissengitsugælluse. Illivsenigle asserorsairsok pidlautiksaminik missigilissavok, kináuguneloneet. 11 Uangale, assærset kattengutigeet, kippikorsinermik sulle okallukalloaruma, saogme mallidlárnekarpunga? Ajokærsút senningarsomik tava mammiasautigiungnæissægælloaræt. 12 Kannoktõg auiksartinekarlit illivsenik asserorsairsut.

13 Illivsele, assærset kattengutigeet, kákosimavose kivgajungnærkolluse. Miannersoritsele, kivgajungnærsuserse attornerdlukonnassiuk, uinningmut akkoerkotigekonnago, assænningnermigle kivgartorbigekattigeengniaritse. 14 Merssa inneitsissit tamarmik nãmaksinekalermætta okautsemik attautsemik, imaitomik: Innukattit tuglit illiktut assaissauet. 15 Sakkitsaukattigeeklusele kakkeijardlerkattigeekuse illauvsinut, tava missiksoritse nungukattigeekonnase.

(Epistel am 14 *Sontage nach Trinit.)*

16 Okaupausele: Annernerub pee pigællugit sakkiuaritse, tava uingub ikdligutigekorsei nálekomaissengilesse. 17 Uinnik merssa kajungersusekarmet arksoarnartomik annernermut, annernerlo kajungersusekarioktõg arksoarnartomik uinningmut; taimalo taukkoa ingmingnut akkerareekput, issumauvsinik piniarkunginamisse ivkoa. 18 Annerneruble tessiugarippasse, tava inneitsissinnut kivgajungnærpose. 19 Uingable pillirsei nællunængilet, terssa imaitut: arngnaunekar-

nek, angununekarnerlo, uersainerlo, maujungnartulliarnerlo, peteinerlo; 20 Gudiúngitsunnut nálengnerlo, illiseenerlo, kingarsoinerlo, okauserlungnerlo, annærursinerlo, kammangnerlo, sakkitsainerlo, issumakattigeenginerlo, ajortokattigeengniarnerlo, umiginerlo, innungærnerlo, 21 Immerajuktorsónerlo, nerrivedlárnerlo, adlello taimaitorsuit; tamakkoningalo okarbigigadlarivse, sullelo okarbigigadlarpause: taimailiortut Gudib nálegauvia piginauieissengimarssuk. 22 Annerneruble piniarkorsei imaiput: assænningnek, tipeitsungnerlo, erkiksinerlo, kammajuinerlo, innuksiarnernerlo, ængæjokaunerlo, opernerlo, piueinerlo, peteijuinerlo. 23 Taimaitut arksoaringileit inneitsissit. 24 Kristusible innukteisa senningarsomut ivertipæt uinnirsik, ikdligupilluit piamasepilluillo tappullugit aglæt.

(Epistel am 15 *Sontage nach Trinit.)*

25 Annernerub pee pigællugit innúguta, tava sakkiuartatõg annernerub pee pigællugit. 26 Nálekotóniarkennata piungitsomik, ningeksarkattigeekonnata umigekattigeekonnatalo.

KAP. VI.

Annernerub peenik pekkartut sakkilluarsusiát pivlugo. Aglekenne nãuei.

Assærset kattengutigeet, innuk tammaralloarpet illueitsulliarlune, tava illuarsiniarsiuk annernermik kannilartomik, illivse annernermiúrsose. Idlillo nangminek missiksorniarit, idlitsõg urssernekarkonnatit. 2 Ikkiorkattigeengniaritse arktornartokarángause, tava Kristusib inneitsissei nãniaissauesse. 3 Ingminigle ajungitsósugirsok, naug ajoralloarlune, tauna ingminik seglokittarpok. 4 Innugle nungullune sullirsaminik missilingniarle, tava ingmine kissienne ussorsitsautiksakaissavok, adlamele pissennane. 5 Innúb nungullune nangmagække nangminek nangmakomármago. 6 Okautsinnigle ajokærsornekartub nungullune ajokærsorte augoarbigilliuk ajungitsunnik

tamannik. 7 Tammarkennase, Gude mittautigekungilak. Innugle kattersojomarpok siaroartækaminik. 8 Uinningmut siaroarterirsok, tauna uinningmit kattersojomárpok asserornartomik. Annernermulle siaroarterirsok, tauna annernermit kattersojomárpok innursúmik náissengitsomik. 9 Ajungitsulliartale kassunnatalo; kakkugópet kattersojomarioguttõg sorajuærluta. 10 Taimaitomik innútilluta auãginiartigik innuit tamasa, operkattivulle pingãrlugit.

11 Atta, agleket okko amerdlasungortikikka illivsennt, nangminek arksamnik. 12 Ingmingnik nuennerekoniartut uingub peenik, taukkoa erdlokopáse kippikolluse, imaituinnak pivlugo, mallidlárnekarkunginamik Kristusib senningarsoa pivlugo. 13 Taukkoale aglæt kippikorsut, nálengitsóput inneitsissinnut, illivsele kippinekarkoáse, ussorsitsautigiomaulugo illiorsuserse uinnivsigut. 14 Ussorsitsautiksarsiniængale adlamik, Nálegautale Iesusib Kristusib senningarsoa kissiet ussorutigara, tauna pivlugo sillarsoak senningarsomut ivertisimarsotun-épok uamnut, uangalo taimainiunga sillarsoarmut. 15 Merssa Kristuse Iesuseme attungimennik kippisimanerloneet kippisimanginerloneet, pingorterkiksitarle attorpok. 16 Nungullutigle okautsinnut makkonunga nálektut, taukkoa ullapisautekarlit nákinningnekarlutiglo, Israelittillo, Gudib pigirsei. 17 Mattoma kingorna tava erngumar sariaurnassinga, Nálekab Iesusib nællunærkota timimiugigauko. 18 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta annernisse illagilligit, assærset kattengutigeená! Illomut.

Galasiamiunnut agleksimarsut Rommit.

PAULUSIB AGLEGEI

EFESUMIUNNUT.

KAP. I.

Efesumiut Paulusib pidluarkoei; Gudib saimaunartullirsei Kristusekut, kujarsutigei; Gudemullo Efesumiut saimautuinnarkoei.

Pauluse, Iesusib Kristusib aulartita, Gudib pekkorsanik (aglekpok) illuartunnut Efesumiunnut, operluartunnullo Kristuse Iesusemut. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo!

(Epistel am St. Thomas-Tage.)

3 Ussornarsile Gude, Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta, pidluartitsirserput tamannik pidluautinnik annernermiuksennik killaub perkoteinik Kristusekut. 4 Kennerátigumme taursomane, nuna tungauvillersimangikadlarmet kénætta sáne ivlernarkolluta arksoarnaikollutalo assænningnerme. 5 Kittornarsiæksamärpátigullo ingminut Iesuse Kristusekut, pekkorsaminik illuarirsaminik, 6 Unnersiutigekogamiuk saimaursutse ussornartok; tamattominga nuennerirsængortikátigut assærsame; 7 Taursomane annaursútekarpogut, aungne koimago, imaitok: ajortivut issumakærsimaput saimaursusiætta pekkangärneranik; 8 Tamattominga pekkangärtipátigut, illissimangärtillutalo siunekangärtillutalo; 9 Nællojungnærsinamissigut pekkorsaminik nællunartomik, pirssarlune illuarirsaminik; tamannalo nællunarungnærsika Kristusekut, 10 Okautigekollugo udlut nedliupætta, tamarluinnarsuisa pigititáukollugit attautsemut niakorirsamut, Kristusemut, killangmiullo nunamiullo, taursominga nangminek. 11 Tauname tunnarællugo uaguttög kingorngursekattigititáugiogut, merssa siornagut kennersi-

magauta, tamannik pirssartub pekkorsanik, umame piomarsanik; 12 Uaguttõg ussoruktuksáukolluta ussornarsusia pivlugo, Kristuse nerriugekârautigo. 13 Taursomane illivsesõg tussarsimauesse okautsit opernartut, terssa okautsit tussarnersut pidluautiksauvsinik, opertógauselo, taursomanetsõg nakkitarusersimavose Annernermik ajunginermik unnersóutigirsamik; 14 Tauna nællunærkotararput kingorngursæksautinik annaubiksautinut, taursomunga pigirsæksængorkolluta ussornarsusiâ ussorekollutigo.

15 Taimatõg uangatõg, tussarama opersusivsinik Nálekamut Iesusemut, assænnirsusivsiniglo illuartunnut tamannut, 16 Sorarunnase kujarsutigause, erkairsarælluselo tuksiartarángama; 17 Nálegauta Iesusib Kristusib Gudianit, ussornartorsóursomit Atátamit tunninekarkolluse Annernermik illissimanartomik nællojungnærsitsirsomiglo, illissarekollune; 18 Siunekarsutsivsigullo irssekartekolluse kaumarsarsimarsunnik, illitsorillerkolluse sumik nerriugirsæksakarause kennersimarsuserse pivlugo, kannongétomiglo ussornartomik pekkangârnartomik kingorngursæksakarmet tauna, illuartortaminut; 19 Kannorlo aktigirsómet pirssaunera uagutinut, merssa opertitáursógauta, pirssaunerminik nekkursektimattigut, 20 Tamattomingalo pirssaunerminik Kristuse piviga, tokkorsunuit makkitinamiuk, tellerpingminullo pissillugo killangme, 21 Nálegaunernillo tamannit, atarkirsarsoarnillo, pirssársoarnillo, nálegarsoarnillo angnerrotika, tamannillo kannongétsomártunnilloneet taigutelinguit sillame mattomane aipanelo aglæt. 22 Tamarluinnarsuisalo issigeisa attænnut pissikei; tamannillo angnerrotillugo niakungortika illageeksunnut; 23 Taukko timigirsarei, terssa taursoma, tamannik tamanne immerirsaursub ussornautigilluinnarsusia.

KAP. II.

Efesumiut Paulusib erkasipei kannok arksoarnaralloarkemætta, kannorlo mãnakut pidluarsimamætta.

Illivsesõg tokkungarsose nálenginermik ajortulliartarnermiglo, 2 Taimailiorluse ardlagut sakkirsartose, sillab mattoma innueesa illerkuit attorlugit, sillarsúblo nálega nálekikse; tamerssa annernepilluk, tauna mãnakut nálegáuniartarpok opingitsunnut. 3 Taukko uaguttõg tamauta sakkekattigigiauvut ardlagut, uinnivtigut ikdligupillulliorluta, uingublo issumautalo piomarseit nálekivut, innútsivtiniglo ningaursæksáursogut, sordlotõg adlet. 4 Gudible, nákinnirsuseliksóursub, assængãramissigut assænningãrsusiminik, 5 Sulle ajortulliautine tokkungaugadlarauta, umartikátigut Kristuse illagællugo. Saimautinermik merssa pidluartungortisimavose. 6 Illagællugolo umartiniátigut, illagællugolo nuktertikátigut killaub peenut, Kristuse Iesuseme; 7 Tamattoma kingorna pekkangãrnerminik saimaunelingmik missigititsomagamissigut, auãginiaromauluta Kristuse Iesuseme. 8 Merssame saimautinermik pidluartungorsimavose opernermik, issumauvsiniglo taimaingilase, Gudible taimaiserkáse; 9 Pillirsesse pirssutiginnagit, innuit ussorsitsartokarkunginamigit. 10 Taursomame pilliarátigut pingortilluta Kristuse Iesuseme, ajungitsulliarkolluta; tamattomunga merssa Gudib piginángorsaradlarátigut, taimailiorluta sakkikolluta.

11 Taimaitomik erkainiaritse, illivse innúlerkãrsusivsinit nællursóursose, kippinekangitsunniglo taigorpáse ivkoa, uinnimikut kippinekartut, merssa arksainarnik pirssarsimaulutik; 12 Taimaneme Kristuse pigingikikse, tekkornartávluselo, Iraelittillo illagingikisse, Testamentillo unnersóutiglit assimiugigaussigik, nerriugirsæksakangitsose, Gudelo piginnago nunamétose. 13 Mãnale Kristuse Iesusemétose, ardlagut illagingisarse, mãna padliksimauarse Kristusib áuagut. 14 Tau-

name illageeksungortitsirsigarput, marluit (Iudillo nællursullo) attausingortimagit, tellolo akkornænnétok pejarlugo, terssa umitsektáunek pæramiuk uinningminik, 15 Imaitok: inneitsissit illerkunnik pekkorsirsut pejarlugit, ingmine nangminek marluit taukko attausingortitsomagamigik, innuktâk pingortitsomaulugo, illageeksungortillugiglo; 16 Taukkolo marluit timingorkollugik attausek, Gudemut ningaursajungnærsitsomagamigik senningarsokut, ullapisautiksisimaulunelo ingmikut nangminek. 17 Tikkiusimaulunelo, Evangeliumeme erkiksiviunartok okautiga illivsenut, umnit ungesikalloartose, kannitunnullo. 18 Tamaunuk taursomóna arvkotiksakarpoguk Atátamut annernerme attautseme.

(Epistel am Tage Philippi und Iacobi.)

19 Taimaitomik mâna tikkerartájungnærpose tekkornartájungnærluselo, illuartulle illagilerpáse, innukattigitisimauluselo Gudib igloanut; 20 Tungatisimauluselo Apostelillo Profetillo tungauvigirsænnut, terssanelo Iesuse Kristuse merssa issidliksávok; 21 Taursomungalo tungauvilersimarsok iglorsoak tamarme, kallereeksungoriartorpok nálekbiksængorlune ivlernartok Nálekame; 22 Taursomunga illivsesõg tungatisimagiose, Gudemut innigirsængorkolluse Annernerme.

KAP. III.

Pauluse nællursunnut ajokærsoirsungortinekarame, Gudemut tuksiupei, nekkursektinekarkollugit.

Tamanna pivlugo uanga Pauluse, Kristusib Iesusib kivgarimanga, parnârusimavunga, illivse nællursose pivluse. 2 Tussaumauarseme, illivsenut kivgartóutekartinekarama Gudib saimauneranik; 3 Tekkotillune uamnut nællojungnærsimanga nællunartomik irvsominga, sordlo terssa tava aglekbigidlekadlarivse; 4 Tamakko attuarussigik, illissimaginnauausinga, nællojungnæriga nællunartok Kristuse pivlugo, 5 Tamanna itsak innungnut nællunærnekangitsok, mâna annernekut

nællunærsimavok Apostelinnut Profetinnullo illuartunnut, 6 Imaitok: nællursuttõg kingorngursekattaulutiglo illagitinekarmætta illængersinekarlutiglo (Gudib) unnersóutanut Kristuseme, okautsit tussarnersut pirssutigællugit, 7 Taukkonunga uanga kivgartortungorpunga, Gudib saimauneranik tunniursakarama, tamattominga tunnimanga pirssaunersoaminik. 8 Uangakullungoak, illuartunnit tamannit nikkanarnerrúrsunga, saimaunekartikãnga imaitomik: nællursunnut okallugiartorkollunga Kristusib pekkangãrneranik siunersiksáungitsomik; 9 Nællojungnærsekogamigit tamasa nællunartok pivlugo, terssaivna sillarsúb issoanit angigirsáursok Gudeme, pingortitsirsome tamannik Iesuse Kristusekut; 10 Mãnakut Gudib illissimanerperksoeenit illageeksut nællunærutáukkollugit killangmétunnut nálegarsoarnut pirssársoarnullo, 11 Tamanna pekkorsarigamiuk sillarsúb aulakautanit aglæt, missigirsængortisimaua Kristuse Iesuseme Nálegautine; 12 Taursomóna merssa annertokotiksisimaulutalo arvkotiksisimavogut, tettekarluarluta operluarauta taursomunga. 13 Taimaitomik kenuvunga, nikkarsungorkonnase, nagliukama pivluse, tamanna merssa ussornautigissægalloarparse.

(Epistel am 16 *Sontage nach Trinit.)*

14 Tamanna pivlugo Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta serkomigarbigara, 15 Tauna illomut Atátávluarmet tamannut kittornennik taisimarsunnut, killangmelo nunamelo: 16 Pirssaunermik tunnekolluse pekkangãrnerminik ussornakersomik, Annernerminik nekkursektekolluse illuvsigut, 17 Kristusemullo innigekolluse opernermik umættivsigut, assænningnermiglo aulaiængersinekarkolluse tungatinekarkolluselo, 18 Illuartut tamasa illagællugit siunersigiñaukollussigik tamattoma (Kristusib innigirsætta) sillingnera, tekkineralo, ittineralo, kingingneralo; 19 Illitsorillerkolluselo, Kristusemik assænningnek ajunginerromet illissimanermit tamannik, illumiulernekarkolluselo Gudib peenik tamannik. 20 Taunale, tamannik ajoursingitsok, tuksiautivullo illissimarsauvullo ak-

kimortillugit piginnaugame pirssaunerminik pillersartitsirsomik uautine, 21 Taivname nálengnarsile illageeksunne Iesuse Kristusemétunne, sorarnængitsomik, issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

KAP. IV.

Illageeksuarkoei annernekattigeeksuarkollugit; Kristusib auãginnirsusia okautiga; nællursut illerkuinnut miannersorniarkoei.

(Epistel am 17 Sontage nach Trinit.)

Taimaitomik uanga, Nálegak pivlugo parnãrursáursunga, okaukiksarniarpause: kákosimarsuserse attorluarlugo sakkilluaritse, pirssæksaursomik piniarluse, 2 Nungulluse tamauvsigut kannilárluse, piueiluselo, kammajuilluselo, akkoerkotigeengniaritselo assænningnermik; 3 Piniarkiksaritselo, illageersutigirsarse annernerme pigituaromaulugo issumakattigeengnermik ullapisautelingmik. 4 Attausek timigigaussiuk, attauserlo annernerællugo; sordlotõg kákosimagause, attausek nelligeeksomik nerriugirsæksakarkolluse. 5 Nálegak attausek, opernerlo attausek, koirsúllo attausek (pigarse); 6 Gudelo attausek, tamarsoantalo Atátagirsarput, taunalo tamause angekigárse, tamauvsinélunelo, tamauselo neijortigárse. 7 Nungullutale ingmikortilluta tunninekarpogut saimaunermik, Kristusib tunnirsútætta ouktútigirsanik. 8 Taimaitomik ima okauserinekarpok: Kotsingnermut kangattarpok, parnãrsimaulugillo parnãrsimauvigirsáursut, innuillo tunnisimauei tunnirsútinnik. 9 Kangattarsimagamele, nællunængilak tava, akkaradlarsimagiok nunab adleenut aglæt. 10 Akkartorlo merssa taivnáugioktõg kangattartok killait tamarmik kodlerpænnut, tamarluinnarsuisa immeromaulugik ingminik. 11 Illeillo taursoma aulartitængortikei, illeillo erkotuksennik okalluktungortillugit, illeillo okautsinnik tussarnersunnik okalluktungortillugit, illeillo pársirsungortillugillo ajokærsoirsungortikei; 12 Illuartut arkiksornekarkollugit piniarkorsútigirsa-

mut, Kristusib tima agdliartortinekarkollugo; 13 Tamauta kesa illageeksungortinekarkolluta attautsemut opernermut, illissimanermullo Gudib Erneranik, innerilluarkollutalo, nâmaktomik arssigitinekarkolluta Kristusemut; 14 Merdlertuttun-étsungnærkolluta, aulajarsungortinekarkonnatalo nellinginarnik ajokærsútinnik, innuit seglóvlutik pekkoserluklutiglo uautinik tammartitsiniarángætta taimailiorlutik. 15 Assænningnermigle illomorniarta, tamannelo agdliartorluta niakorirsautine, Kristuseme; 16 Taursomanga merssa timiginekartut tamarmik tamangoamikut auættekattigeeksimagamik, ingmingnik ikkiorniarput, nungullutik sullikonekarsusimingnik, auættit ajungisamingnik; taimailiorlutiglo, auættekattigeeksoperksuit agdliartoraraut, ingmingnik illuarsiniarlutik, nungullutiglo assakattigeeklutik.

17 Taimaitomik mãna okaursiunga, narkiksoilungalo Nalekame, mattoma kingorna adlettut nællursuttut innúniarkonnase, piungitsunnik issumakarlutik innúmætta; 18 Taukkoa siunekarsusiæt mattórsimavok tãrtomik, innursútekaratiglo Gudemit pirssomik, illumikut nællursorsógamik, umættimikullo tekpeetsorsógamik; 19 Taimaitut sillaitsógamik, ingmingnik pekkoput peteinermut, tamanniglo maujungnartulliartarput, tukkoilutiglo. 20 Illivsele taima ajokærsorsimangilase Kristusemik; 21 Taursominga tussardlernekarsimaguse kissienne, taursomingalo ajokærsornekarsimaguse, kannok illomornartok Iesusemémet.

(Epistel am 19 Sontage nach Trinit.)

22 Taimaitomik mãna siornatut sakkiungnærluse attorungnærsiuk innúsisokarse, ingminik asserorniartok tammartillune ikdligupillulliornermik; 23 Nutángortiniaritsele issumakautivse annerneragut; 24 Innuktárlo attiniarsiuk, Gudib arssinganik pingortisimarsok, illuarnakerssok, ivlernarkerssorlo illomortuinnartok.

25 Taimaitomik seglussæritse, nungulluselo seglosuitsomik okallugitse innúkattivsinut, auættekattigeekauta. 26 Ning-

engnermik ajortulliariaurnase; sekkenek tachisitsarûnnassiuk sulle ningektilluse. 27 Arksoardlersok (tornársuk) inniksakartitsarunnassiuk. 28 Tigliktok tiglissæissavok, arksaminigle sennachviniarlunelo ajungitsomik piniaissavok, tunnirsútiksakarkollune peetsunnut. 29 Okausepilluit piungitsut annisitsarunnassigik karnivsinit, ajungirsútiksennigle ajorungnærutiksenniglo okausekaritse, pirssariakaránget, tussarominarkollugit. 30 Gudiblo Annernera ajunginek allieisuktitsarunnassiuk, taursominga nakkittarusersimagause udlormut annekbiksauvsinut. 31 Kenninganek, kammangnerlo, ningengnerlo, nippârnerlo, mittengnerlo, tamakkoa pærlit illivsenit ajortorsuillo tamarmik. 32 Illeksekattigeengniaritsele umættivsigut, issumakærbigekattigeengniaritse, sordlotõg Gudib issumakærbigimasse Kristuseme.

KAP. V.

Ama okaukiksarpei ivlernartomik sakkilluarkollugit; aipareeksut, angutillo arngnello ajokœrsorpei malligœkseinik.

(Epistel am 3 Sontage in der Fasten Oculi.)

Tava mâna kittornettut assænartuttun-illivluse Gudemut mallingniktungóniaritse; 2 Assænniktóvluselo sakkiuaritse, sordlotõg Kristusib assagátigut, ingminiglo tunniullune pivluta, tumirsútigekollune tokkotæksamik, tippigiksaumik Gudemut.

3 Arngnaunekarnerle angununekarnerlo, tamarmiglo maujungnartut, tukkoinerloneet taïgugákennáput illivsine, illuartuttut illioriakarause; 4 Taimatõg kangunartuglit okautsit, tivsisárutillo, mittarnerillo, peteinartullo pirssæksaungilet illivsine, kujaniutille pigilit. 5 Tamanname illissimaissauarse, arngnaunekartut angununekartullo, tukkoitsullo, merssa Gudiúngitsunnut kivgartortógamik, piksæroput Kristusiblo Gudiblo nálegauviængnik. 6 Innungmut kimulloneet seglokittarkorsariaurnase okautsinnik piungitsunnik, merssa taï-

mailiortut pivlugit, Gudib ningautarei opingitsorsuit. 7 Taimaitomik taukko illagirsariaurnassigik. 8 Illivsesõg tãrmiursógalloartose, manale kaumarsorsóvose Nalekame. 9 Kaumarsub kittorneisut sakkiuaritse. Annerneruble ajunginerub piniarkorsei, terssa imaitut: auãginingnek, illuarnerlo, illomornerlo. 10 Nálekablo illuarirsei illissimaniarsigik. 11 Tãrtublo pillurksoeenik pidluarnaitsunnik illageersútekariaurnase, arksoarællugille pissauesse. 12 Angiortullingeit mersa tainerloneet kangunakaut. 13 Tamakkoale tamarmik sakkomersissaput, kaumarsub pidlárpattik. Kaumarsométarmætta sakkomersut tamarmik. 14 Taimaitomik ima okarpok: Itterit, oma sinniktotiná, makkillutillo tokkorsunnit, tava Kristusib kaumarsaissauátit.

(Epistel am 20 Sontage nach Trinit.)

15 Taimaitomik missiksorniaritse, miannersorluselo sakkiniaritse, siunekangitsuttut pinnase, illissimarsuttullo pigitse. 16 Udlullo attorluarniarsigik, nagliungnartoliksómætta udlut. 17 Taimaimet sillakangitsungoriaurnasse, siunekarniarlusele Nálekab pekkorsanik. 18 Weinemiglo immertorsókennase, tamanna sillakangitsungornarmet, annernermigle illumiulingorniaritse. 19 Okallukattigeengniaritselo kujaniutinnik, ussorutinniglo, tuksiautinniglo annernerub peenik, umættivsinelo tuksiarluselo tipeitsugitse Nálekamut; 20 Soraraselo tamasá kujarsutigissigik Gudemut, Atátamullo, Nálegauta Iesusib Kristusib akkanc.

21 Illivseniglo nálekattigeengniaritse, Gude nálengãrlugo. 22 Uvissik náleissaueit nulleesa, sordlo Nálegak. 23 Angut nálegarigamiuk arngnab, sordlo illageeksut nálegaræt Kristuse, annaursirsigællugolo timigirsarimattik. 24 Sordlole mãna illageeksut nálektuinnaræt Kristuse, taimatõg uvissik nungullugit nulleesa nálektuinnaissaueit tamannik. 25 Angutit okkorse, nulliesse assæniarsigik, sordlo Kristusib illageeksut assakigei, ingminiglo tunniutok taukko pivlugit, 26 Ajorungnærsitsomagamigit; ubbaumiglo immermik okauselingmik

ervkejarsimauei, 27 Ingminik nangminek sakkomersitsivigekollune illageeksunnik ussornartunnik, mingokangitsunnik, innarlugirsakangitsunnigloneet, taimaitomigloneet adlamik pekkangitsunnik, illuarkoeile arksoarnaikollugillo. 28 Taimatõg angutit nulliettik assaissaueit, sordlo timittik nangminettik. Nulliaminik assænniktok, ingminik assærsarau. 29 Merssa uinningminik nangminerminik umigirsokangisainarpok, piksakartillugole pauvkersarara, sordlotõg Nálekab illageeksut pirssarei. 30 Uagut merssa taursoma timætta auættigátigut, uinganit saurneenillo pirssogut. 31 Taimaitomik angune arngnelo angutib kemmeissapek, nullelo ungagissaua, taukkoalo marluk uinnik attausiússaput. 32 Nællunartok tamanna angesorsóvok; pivlugille okautigakka Kristuselo illageeksullo. 33 Taimatõg illivse pissause, angutib nungullune nulle assaissaua ingmisut; uvigluble uvine náleklugo pissaua.

KAP. VI.

Kittornet angæjokaillo, kivgello nálekello ajokærsorpei malligækseinik, opertullo attugækseinik; agleket makko nãuei.

Merdlertuná, okkorse! angæjokesse náleksigik Nálekame, tamanna illuarkemet. 2 Angutillo arngnello nálekik, terssa inneitsit siudlek unnersóutelik imænna: 3 Pidluarkollutit, innúmersorkollutillo nuname. 4 Angæjokaillo okkorse! kittornesse (illuangitsomik) ningeksaissengilesse, perrorsarsigigle sillatorsarlugit, Nálekamullo kajumiksarsigik.

5 Kivget okkorse! nálekesse nunamétut náleksigik atarkinermiglo kannilarnermiglo, umættivsigut pekkoserlugase, sordlo Kristuse pirssarlugo. 6 Kissienne kivgartorkennase taimaitsũrsárluse innuinnarnut illuarekolluse, Nálekamulle kivgartortuttun-illivluse; Gudiblo pekkorsa tamanna nãniarsiuk kajumikluse umættivsigut, 7 Issumakaritselo Nálekamut kivgartortugælluse, innungnullo pingitsugælluse. 8 Tamannalo illissimaissauarse, nellinginak, kivgáursorloneet kivg-

áungitsorloneet, Nálekab akkilluaissammago ajungitsullirsei pirssutigællugit. 9 Illivsesõg nálekená, taimailiorbigissigiktõg, siorasajomatókennase, illissimaniarluselo, illivsesõg nálegakarmigause killangme, taunalo innungmik nellinginarsjorarau.

(Epistel am 21 Sontage nach Trinit.)

10 Sorarutiksamiglo, kattengutikka, (ima piause) nekkursektiniaritse Nálekame, pirssaunerættalo angirsusia attorlugo. 11 Gudib pinauærsautigekorsei attiniarsigik, annertokosersimauluse serniginekarsinnaukolluse tornársub pekkoserluteinut. 12 Merssa uinniglit auglillo pingikalloarpauvut, nálegarsuille pirssársuillo, terssa sillarsúb nálegeit, sorssugiakarpauvut, nálegauniartut sillame mattomane tãrtoliksoarme, annernepilluillo killaub attanétut. 13 Tamanna pivlugo Gudib pinauærsautigekorsei piginiarsigik, kingorna nedliutokalerpet ajornartomik ajugausinnaukolluse, tamasalo nãmaksillugit, aulaiængersinnaukolluse. 14 Taimaimet makkitsauvsigut ketterusersimaniaritse opernartomik, saigorsimauluselo illuarnermik, 15 Issikauvsigullo piaræsimauluse, tamannik piginángorsimarsuttut illivluse, tettigiomaulugit okautsit tussarnersut, taimaitunnik merssa piginángorsautekarause. 16 Adlennille tamannit pinekarnauærsautiksakarniaritse opernermik, tamattominga kammitisinnagaussigik tornársub karksoee ingniglit tamasa. 17 Niakorutekarniaritselo annaursútelingmik, pænnakarniarluselo annernerub pianik, terssa Gudib okausianik. 18 Nungulluselo piomarsakarángause tuksiartuinnaritse kenuniarluselo annernivsigut, nungulluselo pigárluse tuksiuniarsigik sorarunnagit illuartut tamasa, 19 Uangatõg pivlunga, tunninekarkollunga okausiksennik, tipeitsungarlunga okalluksinángorkollunga, okautsit tussarnersut nællunartuæt nevsuiarkollugo. 20 Tamanna pivlugo aulartitávunga, merssakut kellersugávlunga, taimaitillunga tipeitsuksinnaukollunga, okalluksinnaukollungalo pirssæksaursomik.

21 Illivsele illissimakollusesõg kannongérsutsimnik sullir-

samniglo, Tichikusib unnibkautsomárpáse tamannik, tauna assærsarællugo kattengutigigauko, kivgariksok Nálekame, 22 Tauna aulartinauko illivsenut, tussarkolluse kannongérsutsimnik, umættisselo tupedlersarkollugit taursomunga.

23 Ullapisautekarlit kattengutit, assænningnerlo opernerlo pillissigik Gudemit Atátamit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit. 24 Saimaunekarlit tamarmik, Nálegautinik Iesuse Kristusemik aulaiængerlutik assænniktut. Illomut.

Romme makko agleksimarsut Efesumiunnut Tichikusib neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI
FILIPPIMIUNNUT.

KAP. I.

Filippimiut kujarsutigællugillo tuksiupei; ingminik kannongérsusiminiglo nællojungnærsipei; kajumiksarpei sakkilluarkollugit, umnit nagliungnartome aglæt.

Pauluse Timoteuselo, Iesusib Kristusib kivgæk, (aglekpuk) illuartunnut tamannut Kristuse Iesuseme Filippimiunnut, taukkoalo ajokærsoirsónereenut kivgeinullo. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse, erkiksisilluselo.

(Epistel am 22 Sontage nach Trinit.)

3 Gudiga kutsauvigara, nungullunga erkairsarángause. 4 Taimailiortarama nungullunga tuksiursirsarángama tamause pivluse, tipeitsukallunga tuksiararaunga. 5 Okautsit tussarnersut illængerutigigaussigik issuanit, sullilo tamerssa. 6 Tamannalo pivlugo operkaunga, ajungitsomik aularneirsub illivsine, nãmaksiniaissauatõg, Iesusib Kristusib udluksa nedliutserlugo. 7 Issumarsariakarluarama, tamause taimaisima-

sugælluse, merssa umamiugigause terssane parnârsimauvingmé-tillunga, akkirsútiginiarlugit okautigekiklugillo okautsit tus-sarnersut; tamause saimaunekarkattikka piause. 8 Gudiblo illissimauânga, kannok aktigirsomik tamause kajungerigause umættivkut illuitsokut, Iesusib Kristusib assænnirsusiagut; 9 Taimaitomiglo tuksiararaunga, assænnirsuserse agdliartor-tuinnarkollugo tamannik illissimanermik missiginermiglo; 10 Nungulluse illissimaniarkolluse ajunginerrúrsomik; illo-morkolluse arksoarnaikolluselo, Iesusib Kristusib udluksanut aglæt, 11 Illumiokarkolluselo illuartullirsennik, Iesusib Kristusib pillirseinik illuvsine, Gude nálengnarsekollugo us-sornarsekollugolo.

12 Nællojungnærsipausele, assærset kattengutigeet, taman-na okautsit tussarnersut agdliartoutigæt; 13 Kristuselo piv-lugo kellersornekarsusera illissimaleræt kiglissiorbingmétut, adlello tamarmik; 14 Kattengutillo amerdlasút, kellerutikka pivlugit, Nálekame tettiksarsisimaput, pilleritsengnerróvlutik okallukomaulutik iktoratik. 15 Illeisa Kristuse okautigirsa-rigalloaræt annærursivlutik sakkitsajomaulutiglo; illeille is-sumaitsiarlutik pirssaraut. 16 Ivkoa Kristuse okautigirsaræt sakkitsailutik illomoratiglo, issumakaramik kellersornekarnera illænekartitsomaulugo nagliungnartomik. 17 Okkoale assæn-nermit (uamnut) taima pirssaraut, nællunginaminga, tamâné-tunga okautsit tussarnersut akkirsútigællugit. 18 Kannongme tava? Imaitorle: Kristuse okautiginekarânget tamattigut, illomornængitsomigloneet illomornartomigloneet, tava taman-na tipeitsutigara, tipeitsutigiomáriaratõg. 19 Illissimagama, tamanna pidluautigissægauko, illivse tuksiunaussinga, Kris-tusiblo annernerætta ikkiorsermanga; 20 Taimaitomiglo nerriuklunga tettiksakariunga kangussengitsugællunga sungoa-migloneet; tipeitsungârlungale sordlo siornagut, taimatõg mânakut Kristuse ussorinekangârkollugo timivkut, innútil-lungaloneet tokkogumaloneet. 21 Kristuse innursútigigauko, tokkonerlo annekluarbiksarara. 22 Uinningmele innúgad-

laruma attorluaissægama, tava piomanerrirsara nælloara. 23 Tamangnut merssa pilleritsengnertógama; Kristusemétuinnaromaulunga angerdlarsillerkaunga, terssa uamnut ajunginerau, 24 Mattomanele uinningme innúg adlaruma, terssa pirssariakarnerrovok illivse pivluse. 25 Tamannalo tettigirsæksarilluarlugo illissimavunga, innússægama, tamauselo neijoromarivse, illivse agdliartortinekarkolluse tipeitsuktinekarkolluselo opernermik; 26 Iesuse Kristuseme ussorsitsautigingārkollussinga, ama utterbigimiguse.

27 Sakkilluaritsele okautsit tussarnersut Kristusemik mallikluarlugit; terssa tekkojartoruseloneet, tussaruseloneet illivsenit assiartillunga, nungulluse annernekattigeeksuarkogause tarnekattigeeksuarkolluselo, illagællutalo piniarkolluse pivlugo opernek okautsinnut tussarnersunnut, 28 Arksoarlersunnullo nikkarsungortekonnase sungoamigloneet, tamanna tava taukkoa nællunærutigissauæt tammartarbiksamingnik, illivsele pidluautigissauarse, tamerssalo Gudemit piok. 29 Illivse merssa Kristuse pirssutigællugo tunninekarause opernermiglo taursomunga nagliungnermiglo aglæt tauna pivlugo; 30 Uautullo illungersoriakarpose, taima tekkogaussinga, mānakullo tussaumauaussinga.

KAP. II.

Kajumiksarpei illageeksuarkollugit assakattigeeksuarkollugitlo, arksoarnaitsomiglo innúkollugit; Timoteúse Epafrodituselo illæssiarilluarkopek.

Māna illivsinépætta imaitut: kajumiksainek Kristuseme, tupedlersainek assænningnermik, illageersútiginek annernerme, umættivsigullo assænningnek nákinningnerlo: 2 Tava tipeitsutiksara nāmaksiniarsiuk issumakattigeengniarluse, issumakattigeengniarluselo, illageengniarluselo akkoerkotigeengniarlusélo; 3 Sungoamigloneet piniaissenginause sakkitsainermik nálekótónermiglo, nungullusele kannilarluse piniarkattigeegitse-

illæsse nálengnarnerrotillugit illivsenit nangminek. 4 Nungulluselo nangminevsinik piniængãissengilase, tamausele illauvse peenik piniarmigitse.

(Epistel am Palmsontage.)

5 Tamause issumakarniaritse, Iesusib Kristusib issuma malliklugo. 6 Tauna, umnit Gudesun-éname, ussorsitsautiginiængika tamanna, Gude arssigigamiuk; 7 Gudiúrsutsele attussæra, kivgatullo-élerlune innuktut adlatun-élersok, innuinnarlo arssigilera. 8 Ingminik nikkanarsartok, nálektóvlunelo tokkomut, merssame tokkomut aglæt senningarsoarme. 9 Tamanna pivlugo Gudib kangattartika, attekartillugolo attennit tamannit angnerrúrsomik; 10 Iesusib akkane tamarmik serkomigariakaissammætta nálengãrnermik, killangmiullo nunamiullo, nunab attanétullo, 11 Innuillo tamarmik okautigissauæt, Iesuse Kristuse Nálegáursok, Gude Atátak nálengnarsekollugo. 12 Taimaitomik, assænnerirsakka, sordlo nálektuinnartose neijorángause, taimainiaritsesõg pingãrtomik mãnakut assiartillunga; piniaritselo, pidluarkolluse miannersorluse olikluselo. 13 Gude tamerssámet, illivsenik piomarsungortitsirsok nãmaksirsungortitsirsóvlunelo illuarirsaminik. 14 Tamasa sullirsesse nãniarsigik okallorojunnase nekkimannaselo; 15 Illuartuinnarkolluse, illomorkolluselo, Gudemullo kittornarekolluse arksoarnaitsomik ekkardlereet okkoa okausereetsut mumiksimarsullo akkornænne; taukkonane nennerutitut kaumakotáugause sillarsoarme, 16 Terssa, okautsit tussarnersut nálektuaraussigik ussorsitsautiksamnut Kristusib udluksane, assuleenak sakkirsanginama, assuleenarloneet piniænginama.

17 Umnillo tokkotitáussægumaloneet, tunniursængortinause, Gudemullo kivgartortungortilluse opersusivsinik, tava tipeitsukpunga, tamauselo merssa tipeitsukattigælluse. 18 Tamanalo illivsesõg tipeitsutigissauarse, uangalo tipeitsukattigissauaussinga. 19 Illimasukpungale, ivseligame Timoteuse aulartitsuklugo illivsenut, uangatõg tupedlersarnekarkollunga, tussaruma kannongersusivsinik. 20 Merssa taunatun-étomik

adlakanginama taimailuinnartomik issumakattimnik, illivsenullo taima issumagiksomik. 21 Tamarmik nangminettik issumagituinnarmattigik, Kristusib Iesusib pee issumaginnagit. 22 Illivsele (Timoteuse) illissimauarse illomortóursok; merssa sordlo ernerub angune pirssara, taimatõg taursoma uanga kivgartorkattigigiänga okautsinnut tussarnersunnut. 23 Taivnalo aulartinæsuaromaulugo issumakarpunga, missilikkäradlaruma, kannok illioromárneränga. 24 Nálegarle tettigara, uangatõg nangminek killamik näpet ornissæsugælluse. 25 Pirssariakartugigaukole, tava kattengut Epafroditusе, ikkiortiga piniarkattigalo aulartikiga illivsenut, taunalo Aposteligarse, uamnullo kivgartortóvok ajorsarángama. 26 Taursoma merssa tamause kajungeráse, tamannalo issumälutigingära, tussaumauaussiuk napparsimarsok. 27 Napparsimagalloartomme tokkungajeklune, Gudible nákiga, kissielle tauna pinnago, uangatõg nákigimigänga, allianartokarkonnanga tuglereeksunnik. 28 Taimaitomik aulartinæsuariga, tekkokollussiuk, amalo tipeitsulerkolluse, uangatõg aksut allieisugungnæromagama. 29 Tipeitsungärluse tava illæssiariniarsiuk Nálekame, taimaitullo atarkirsarissigik. 30 Merssa Kristusib piniarkorsei pivlugit, taima tokkungajekalloartok, erdliginnane kivgartorbigiomagaminga illivse simnerluse.

KAP. III.

Tipeitsukoei; asserorsairsunnullo miannersorkoei.

Amatõg, assærset kattengutigeet, tipeitsugitse Nálekame! Attausek nelligeeksomik agleksinnarama illivsenut, tamanna auärsutigingilara, illivselo nekkimanauærsipáse.

2 Kemmit (innupilluit) missiksorsigik, ajokærsoinerdluktut missiksorsigik, auiksartitsirsut miksiksorsigik. 3 Uagulle kippineliksóvogut, Gudemut kivgartortóursogut annernerme, Iesuse Kristuselo ussorsitsautigarput, uinningmillo pirssomik tettiksakangilagut. 4 Umnit uangatõg taimaitomik ussorsit-

sautekarsinnagiunga. Adlalo issumakarpet siudliminik timelingnik ussorsitsautekarsinnaulune, uanga tava angnerrúrsomik pekkarsinnavunga; 5 Merssa udlut arbenek pingajuænne kippinekarama, Israelittillo ekkardlerigänga, Benjamin næggovigara, Ebræerinnit Ebrærióvunga, inneitsissinnullo Farisærióvunga; 6 Illungorsorlunga illageeksut akkerartorbigigikka, inneitsissillo illuarsirsútigekorseinut arksoarnængitsunga. 7 Tamakkole piksakautigigalloakka, innárlugilerikka Kristuse pivlugo. 8 Illomumme tamasa innárlugirsarakka, illuarnerrungärmet Kristuse Iesuse Nálegara illissarællugo, tauname pivlugo tamasa suksaungitsugigikka, egitæksáusugællugillo, terssa, Kristuse piginiaromagauko, 9 Taursomanétsomaulungalo, illuautiksarsiomannanga inneitsissinnit pirssomik, Kristusemulle opernermit pirssomik, tamerssa Gudib illuautigekorsa opernermik; 10 Illissariomagauko tauna, umarsusiællo pirssaunera, nagliungnereesalo illængersusiæt, tokkorsusialo aglæt arssigiomaulugo; 11 Tokkorsut makkibiænnut piginángorkollunga. 12 Sullile tamanna pissimangikalloarpara, sullilo nämaksingikalloarpungaloneet; pinniarsinnarparale anguniaruklugo, Kristusib Iesusib pimanga. 13 Kattengutikka, uamnik nangminek sulle issumakangikalloarpunga, pissimasugællugo tamanna. Attauserle piara, imaitok: Tunnumnétut issumakærniarpakka, siuniksakkale kepisuærbigakka; 14 Kiglikbiglo siuniksak piniarbigingärpara, piomaulugo erdlingnarnek, tamattominga pinekarmet Gudib kákorsusia killangmut Kristuse Iesusekut. 15 Taimaitomik nungulluta uagut, saimaunekangärtogut, taima issumakarniarta; adlamiglo piniagæksakaruse, tamattominga nevsuiarbigekogitse Gudemut; 16 Kissiennele, sumigloneet piniaralloaruta, ajokærsút attausek, merssa missigirsarput, attuarniartigo, issumakattigeeksuarlutalo.

(Epistel am 23 Sontage nach Trinit.)

17 Mallingniarsinga, assærset kattengutigeet, tagusarsigiglo

taukko, taima sakkilluartut, sordlo uagut malligæksaraussigut. 18 Merssa amerdlagalloarmætta sakkirsut, taukko kabseenik okautigirsarikka illivsenut, mãnale kodlinermik okautigakka, akkerartortóursut Kristusib senningarsoanut; 19 Taukkoa tammarnerdlukbiksamingnik nãgatekaromárput; nerssettik taukkoa gudigirsareit, kangugirsæksaralloættiglo makkitættigirsarigamikik, nunab peenik issumakainartut. 21 Sakkirsuserpulle killangmépok, terssangatõg Annaursirsok Iesuse Kristuse Nálegak nerriugigiarput. 22 Timerojukput taursoma adlangortissaua, arssigilerkollugo timine ussornartok, pirssaunermik ajugaringisaminik tamannut nálektillune.

KAP. IV.

Kajumiksarpei assakattigeengnermut, tamannullo ajungitsunnut; pœjugutit tipeitsutigei; aglekkenne makko nãuei.

Taimaitomik, assærsakka ungagirsakkalo kattengutikka! tipeitsutigælluselo ussorsitsautigigause, taimaituinnaritse Nálekame, assærsená! 2 Evodia Sintikalo okauniarpækka issumakattigeeksuarkollugik Nálekame. 3 Idlitsõg, illomortok ikkiortiga kenuvigaukit, arngnæk okko ikkiorniarkik, okautsit tussarnersut pivlugit taukko ikkiortigigaukit, Klemense illagællugo, adlello ikkiortikka, taivkoa akkit agleksimaput innursútib aglegeine.

(Epistel am 4 Sontage des Advents.)

4 Tipeitsuktuinnaritse Nalekame, amalo okaupause: tipeitsugitse. 5 Innuksiarnersuserse nællunærle innungnut tamannut. Nálegak kannekau, 6 Issumanerdluktariaurnase, tamannele sumigloneet piniartarángause, tuksiautigirsesse Gudemut nællunærniarsigik kenuvluse kodlilluselo kujaniarluselo. 7 Taimalo Gudib ullapisautætta, merssa issumennit tamannit angnerrúrsub, umættisse ekkarsautisselo sernigilligit Kristuse Iesuseme. 8 Kesa, assærset kattengutigeet, illomornartok nungullugo, illekoriksok nungullugo, illuarnartok nungullugo,

peteijuinartok nungullugo, sekkiminartok nungullugo, tussarnersok nungullugo, illuartomik illerkokarpelloneet, nersornartokarpelloneet, tamakko issumalliutiginiarsigik. 9 Uamnittõg illiniakesse, pirssesselo, tussakesselo, tekkorsesselo tamakko attuarsigik, Gudib saimaursub tava illagissauáse.

10 Tipeitsungãrkaungale Nálekame, ama issumagekiksaraussinga; merssa issumagituinnaralloarivsinga, arvsiarkotekarlusele. 11 Ajorsarsusek pivlugo taima okangikalloarpunga, nungullunga kikkunnétarángamaloneet nãmaginek illinauko. 12 Pekkaivsãnginek pekkangãrnerlo sungiusimauakka, tamannelo tamannik sungiursiunga, kãrsillárnermiglo kãngnermiglo, pekkangãrnermiglo ajorsarnermiglo. 13 Tamasa ajungilakka pirssæktitsirsivkut Kristusekut. 14 Taimaitorle piniarluarposeme, ajorsartunga issumagileraussinga. 15 Okkorsele, Filippimiut! illissimauarseme, okautsinnik tussarnersunnik okallulerkãrama, Mazedoniamit aularama, illageeksut adlet augoarbigingikãnga, tunnirsútit pissiello ouktútigællugit, illivse kissivse piaussinga. 16 Tessalonikamétillungalo aglæt kabseenik pæjukivsinga innútigirsæksamnik nãmaktunnik. 17 Tunnirsútiksarsiorlunga pingilanga, illivsele pekkangãrbiksakarkogause akkinekarsusivsinik. 18 Tamannik pilliksógalloarkaunga, amigarkokarlungalo aglæt. Pæjugutisse amerdlænársimarsut Epafroditusemit piakka; tippigiksaut tamerssa, tunnirsúllo tekkojominartok, nuennersorlo Gudeme. 19 Gudimale tunningãrluse ajorsarungnærsilluse tamannik, pekkangãrsusiminik ussornarsusiminik Kristuse Iesuseme. 20 Guderpulle Atátarpullo nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomullo. Illomut.

21 Illuartut Iesuse Kristuseme nungullutik innúlluarlit. Kattengutit uamnétut innúlluarkoáse. 22 Illuartut tamarmik innúlluarkoáse, angnerrúrsomiglo Kaiserib iglokatteisa. 23 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut.

Filippimiunnut agleksimarsut Rommit, Epafroditusib neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI

KOLOSSAMIUNNUT.

KAP. I.

Kujarsutigei tuksiullugillo; Kristusemik saimautitsirsomik okallukpok, taursomungalo saimaukoei.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsanik, kattengullo Timoteuse (aglekpuk,) 2 Illuartunnut Kolossamiunnut, opertunnullo kattengutigeenut Kristomiunnut. Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo!

3 Gude, Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta kutsauvigarput, sorarunnaselo tuksiupause; 4 Tussaumagautigo opersuserse Iesuse Kristusemut, assænnirsuserselo illuartunnut tamannut. 5 Nerriugirsarse pivlugo, illivsenut torkorsimarsok killangme, tamattominga tussarsimagadlarause, okautsit opernartut tussarnersut pirssutigællugit, 6 Tamakkoa illivsenut okautáumætta, sordlotõg nunamiunnut tamannut, tængekartinarlutiglo, sordlotõg illivsenut, taimane aglæt tussalerkãrausigik, Gudiblo saimaunera missigisimaulugo opernartomik. 7 Taimatõg illiniartikáse Epafrasib, assærsauta kivgakattivta, Kristusemut kivgariksub pivluse. 8 Taursomatõg nællojungnærsikátigut assænnirsusivsinik annernerme.

(Epistel am 24 Sontage nach Trinit.)

9 Taimaitomiktõg uagut, tamattominga tussalerkãrauta kingorna, sorarunnase tuksiupause, kenuvlutalo (Gudemut) missigirsungortinekarkolluse illissimanermik pekkorsanik; illissimangãrtekolluselo siunekartekolluse annernerub peenik; 10 Sakkilluarkolluselo Nálekab nãmagirseinik tamannik, ajungitsullirsenniglo tamannik kinguæksiorluse; 11 Agdliartorkolluselo Gude illissarællugo, nekkursektinckarkollusclo,

tamanniglo pirssaunekarkolluse pirssauneranik ussornartomik, illællárkolluselo kammajuikolluselo tipeitsungnermik; 12 Atátarlo kutsauvigissiuk, pirssuksængortimattigut ajortoærotisimarsut kingorngursæksæt illængersinángorkollutigo kaumarsome; 13 Taursomalo annigortikátigut tãrtub nálegáursusianit, nuktertillutalo Ernerme assærsame nálegauvianut, 14 Taursomane annaursútekarpogut, aungne koimago, imaitok: ajortivut issumakærsimaput. 15 Terssaivna Gudib tekkuksáungitsub arssinga, siudlerpávlune erniúrsok pingortitennit tamannit. 16 Taursomanga merssa pingortisimaput tamarmik, killangmétullo nunamétullo, erssitsullo erssingitsullo, nálegauviksuillo atarkirsarsuillo, nálegaunerillo, pirssársuillo, tamakkoa tamarmik taursomanga taursomungalo pingortisimaput. 17 Sũkangikadlarmello, tauna étok, tamarmiglo taursomunga perrorput. 18 Taunalo niakora timib, terssa illageeksut, erniusimaulunelo, siudlióvlune makkitok (tokkorsunnit,) nálegáukollune tamannut. 19 Taima (Atátab) illuarimago pekkangãrnek tamakerluinnartok taursomane (Kristuseme) innilikollugo, 20 Taursominga ningaursajungnærsekogamigit tamasa taursomunga nangminek, killangmétulloneet nunamétulloneet, terssa imaitomik; ullapisautiksisimamet aungmik senningarsomine ingmikut nangminek. 21 Illivsesog ardlagut tekkornartáursose akkerartortóvluselo, issumauvsinik ajortulliartose. 22 Mãnale timiminik uinnelingmik saimaursængortikáse, tokkogame, sáminut pissitsomagamisse ajortoærotisimauluse arksoarnaitsóvluse, illuartóvluselo; 23 Operluartuinnaruse kissienne, tungatisimauluselo, aulaiængersimauluselo sorarungikussiuk nerringirsak pivlugit okautsit tussarnersut, tamakko tussarsimagaussigik, tamakkoalo okautáput innungnut tamannut, killaub attanétunnut, taukkonungalo, uanga Paulusiúrsunga, kivgartortungorsimavunga.

24 Mãna nagliungnartikka tipeitsutigakka, pivluse nagliukama, timimnelo nãmaksiakka sulle nagliutigirsariakartut

Kristuseme, tima pivlugo, tamerssa illageeksut; 25 Taukkonunga uanga kivgartortungorsimavunga, Gudib okalluktuartótimanga illivsenut, Gudib okauseenik okallukollunga nãmagluinnartomik; 26 Terssa nællunartógalloet sillarsúb aularkautanit, okkiullo tuglereenit aglæt, mãnale nevsuiarsimarsut illuartorteinut; 27 Taukko merssa Gudib nællunæjarbigiomasimamagit, tamattoma nællunaralloartub pekkangãrneranik ussornartomik nællursunne, terssávok Kristuse illuvsinétok, nerriugirsak ussornarsusermik. 28 Tamanna uagut okautigarput, innuillo tamasa kajumiksarlugillo ajokærsorarauvut, pirssarluta illissimanermik tamannik, innuit nungullugit illuartuinnarkogautigik Kristuse Iesuseme. 29 Taimaitomiglo piniagæksakariungatõg, aksorungãrlungalo, illuvkut pillersartitsirsima pirssaunera attorlugo.

KAP. II.

Ajokærsoinerdluktunnut miannersorkoei, Kristuse kemmengnauærlugo.

Nællojungnærkoausele, kannok aktigirsomik piniarsutigigivse, Laodizæamiullo, tamasalo tautumnik tekkungisainartut; 2 Taukkoa umætteit kajumiksarnekarkollugit attausingortinekarkollugillo assænermik, illomornartomik illissimarsusekangãrkollugit, illitsorillerkollugit Gudib Atátab Kristusiblo nællunartuanik, 3 Tamattomane irssertorsimamætta perkotit tamarmik illissimanartoliksuit nællojungnæruteliksuillo. 4 Taimale okausekarpunga, okallukiksartũrsártut seglokittarkennauáse. 5 Umnit timimnik neijungikivse, annernimnigle neijorpause, tipeit suklungalo, mallugigause illuartulliartose, sorarnauærsoselo opernermik Kristusemut. 6 Mãna Nálegak Iesuse Kristuse illæssiarigaussiuk, tava sakkiuaritsesõg taursomane; 7 Taunalo tungauvigællugo kattusimagitse, aulaiængerluselo opernerme, sordlo ajokærsornekartose, operluselo kujanermik pingãritse. 8 Miannersorniaritse illissimakosersun-

nut seglokittairsunnullo, attortarmattigik innuit ajokærsútigekorseit, sillamiullo illerkorekorseit, Kristusele nálengnago. 9 Taursomane illomut innilipok Gudiúrsusek tamakerluinnartok timemiúrsóvlune. 10 Taursomanelo pekkangārpose tamannik, tauna niakorimarssuk nálegaunerit pirssársuillo tamarmik. 11 Taursomane illivsesōg kippinekartose kippirsúmik arksennik pirssarsimangitsomik, time ajortolik uinningme pigissæraussiuk, terssa Kristusib kippirsútigekorsanik; 12 Imaitok: tauna illagællugo koirsútekut illirsáugause (tokkoanut) illagællugotōg makkisimavose (tokkorsunnit) opernermik Gudib pillirsanik, taursoma makkitika tokkorsunnit. 13 Illivsesōg umartikáse illagællugo, sulle ajortunne tokkungagadlarause nællursorsótilluse; taursomalo ajortullirsauvut tamasa issumakærei, 14 Aglekello uautinik illerkokarkorsirsut, uautinullo passinartuglit, taursoma pejavikei erssitsungnærsillugit, senningarsomut ivertinamigit; 15 Nálegarsuillo pirssársuillo pirssærotikei ingmikut nangminek, ajugáursotut aularunamigit. 16 Taimaitomik mãna kimulloneet nekkimatekussengilase, nekkiksak immiksarloneet pivlugik, kaumetitárloneet Sabbatilloneet pivlugit; 17 Tamakkoa tachainaput pirssuksaugalloamut, timælle Kristusib piga. 18 Siuniksauvsinik pærsitsirsokarkennase, pekkonnase issumaminik innúniartomut, kannilártūrsártomut, Engelesullo-étiniartomut, umnit taimaitomik tekkungisainagakarame, maungainarlo makkitasōvlune, uinningme peenik issumakarame; 19 Taimaitublo attavigingika niakok (Kristuse,) taursomanga merssa time tamarme nukkekarmet naugursamigut nukkingoamigullo, kattilersimaulunelo, taimalo agdliartorarau Gudib pekkorsanik.

20 Mãnalo, Kristuse illagællugo, sillarsúb innuisa illerkorirseinut tokkosimagause, saogme tava sillamiunne innúrsuttut sulle attorpissigik illerkut imaitut: 21 Tamanna aktoriaurnago, tamanna ōgiaurnago, tamanna tigursariaurnago. 22 Tamakkoale tamarmik nungursaraut attornekarángamik, terssa innuit inneitsisseineit ajokærsútaineillo; 23 Taimaitut illis-

simarsûrsáralloarkaut, issumamingnik nálektûrsáramik kannilartûrsárlutik, timittiglo ivlerunnagit, sordlo issumagingikeit kârsillártitsomannagit.

KAP. III.

Kristuseme sakkilluarsusek pivlugo; ingmikortartut malligækseit pilugit.

Taimaitomik, Kristuse illagællugo, makkisimaguse, pauanétut tava piniarsigik, Kristuse tekpauanémet, Gudib tellerpiætta tungane ivksiarsok. 2 Pauanétut piniarsigik, nunamétulle pinnagit. 3 Tokkosimagause (ajortunnut) innunerselo Kristuse illagællugo irssertorsimavok Gudeme. 4 Kristusele innursútituarse sakkomerpet, tava illivsesôg sakkomerkattigiomariarse ussornarsuserme.

5 Taimaitomik auættisse nunamétut tokkoniarsigik, imaitut pivlugit: uersainek, maujungnartulliarnerlo, kajumingnerdlungnerlo, ikdligupillungnerlo, tukkoinerlo, terssa Gudiúngitsunnut nálengnek; 6 Tamakko pivlugit Gudib opingitsut ningautarimagit. 7 Illivsesôg ardlagut tamakko attoriesse, taukkonunga innúniartilluse. 8 Mânale ipperarsigik makko tamasa, imaitut: ningengnek kammangnerlo, ajortullo, mittengnerlo, okausepilluillo karnivsinit annirsut. 9 Seglursarunnase illauvsinut; innuktokak ipperarsiuk, pillirseilo aglæt; 10 Innuktárlo attiniarsiuk, nutángolersok illissimanermut, pingortitsirsime arssiganut; 11 Tamattomungalo pekkorsáput Grækerillo, Iudillo, kippinekartullo, kippinekangitsullo, Grækeriúngitsullo, Zittillo, kivgello, kivgáungitsullo; Kristusele tamannépok, tamarmiglo tamattigirsaræt.

(Epistel am 5 Sontage nach Epiph.)

12 Taimaitomik mâna Gudib kennigeisut illuartuttut assænartuttullo attuarniarsigik, umættivsigut nákinningnek, innuksiarnernerlo, kannilarnerlo, piueinerlo, kammajuinerlo; 13 Nungulluselo koiægekattigeengniaritse, issumakærbigekat-

tigeengniarluselo, illauvsinut paitsisakarángause; sordlo Kristusib issumakærbigimasse, taimatõg illivse illesse pigissigik. 14 Adlennille tamannit angnerrúrsok, terssa assænningnek, attuarsiuk, tamattomunga merssa illageeksimamætta nãmaktut tamarmik. 15 Gudiblo ullapisautætta umættisse inniginiarligit, tamattomungatõg kákosimagiose, attausek timigekollussiuk, kujaniarkolluselo. 16 Kristusib okausee innilingãrsigik illivsine illissimangãrnartunnik tamannik, illivseniglo ajokærsorkattigeekluselo kajumiksarkattigeengniaritse tuksiautinnik ussorutiuniglo erinnagiksunnik, annernerublo peenik tuksiautinnik tussarominarkerssunnik, umættivsigullo tuksiaritse Nálekamut. 17 Tamasalo pirssartækesse, okallugángauseloneet, sullirsaráng auseloneet, tamakko tamasa pirssartarsigik Nálekab Iesusib akkane, Gudemullo Atátamullo kujatitse tauna pirssutigællugo.

(Epistel am 6 Sontage nach Epiph.)

18 Uviglit okkorse! Uvisse náleksigik Nálekame, taima illuarkemet. 19 Nulliaglit okkorse! Nulliesse assæniarsigik, kenningakennaselo taukkonunga. 20 Merdlertut okkorse! Angæjokesse náleksigik tamannik, tamanna Nálekab illuarimago. 21 Angæjokait okkorse! Kittornesse ningeksaissengilesse (illuangitsomik) nikkarsungorkonnagit. 22 Kivget okkorse! Nálekesse nunamétut náleksigik tamannik; kissienne kivgartorkennase taimaitsũrsárluse innuinnarnut illuarekolluse, Gudemulle nálengniarluse, umættivsigullo illomorluse. 23 Tamasalo sullirsesse nãniarsigik umættivsigut kajumikluse, sordlo Nálekamut, innungnullo sordlo pinnase. 24 Illissimagitselo, Nálekamit pissægause akkiksamik kingorngursæksamik; Nálegak Kristuse kivgartorbigigaussiuk. 25 Illueitsulliartorle pinekaromárpok illueitsullirsenne pirssutigællugit, innungnik nellinginarsiornarmet.

KAP. IV.

Nalekello okaukiksarpei; kajumiksarpei tuksiartuinnarkollugit, miannersorkollugillo sakkirsarángætta okallugángættalo. Aglekkenne makko nauei.

Náleket okkorse! Kivgesse nãmaktomik illuartomiglo pirssarsigik, illissimagitselo, illivsesõg Nálegakarmigause killangme. 2 Kassunnase tuksiartaritse, taimailiortarluselo pigáritse, kujaniarluselo; 3 Uaguttõg tappulluta tuksiuniarsigut, Gudib arvkotiksarsiortekolluta okalluktungortekolluta okautsinnik Kristusib nællunartuanik, tamannatõg pivlugo kellersorsimagama; 4 Nællunærnekarkollugit okautigirsæksakka. 5 Illissimarsuttut illivluse sakkiuaritse, illagingisesse pivlugit, udlullo attorluarniarsigik. 6 Nungulluse okausekartaritse tussarnersunnik, tarrajorsimarsuttun-étunnik, siunekarkolluse akkirsútiksauvsinik tamannut.

7 Uanga kannongérsutsimnik unnibkautsomarpáse tamannik Tichikusib, assærsab kattengutib, kivgariksublo kivgakattimalo Nálekame; 8 Tauna illivsenut aulartikiga, taursomunga missiligiartorkogause kannongétose, umættisselo tupedlersarkollugit taursomunga; 9 Taursomungalo aiparitipara Onesimuse, illomortok assærsak kattengut, ekkardlivse illæt. Taukkoa unnibkautsomárpáse tamannik uagutine pirssartunnik. 10 Aristarkusib, kellersorsimakama innúlluarkoáse; Markusiblo, Barnabasib igdloætta, tauna pivlugo innerternekartose; ornikpasse illæksiariniarsiuk. 11 Iesusiblo, Iustusemik attiglub, terssa kippinekartut illeisa. Taukkoinnait ikkiortigakka Gudib nálegauvia pivlugo, taukkolo tupedlersautigisimalerikka. 12 Innúlluarkoáse Epafrasib, ekkardlivse illætta, Kristusib kivgætta; taursomalo sorarunnase tuksiuniarpáse, illuartuinnarluse aulaiængerkolluse, Gudiblo pekkorsei tamasa piniarluarkollussigik. 13 Tauname unnersiutigara piniarkiksængãrtok pivluse, pivlugillo Laodizæamiut Hierapo-

limiullo. 14 Lukasib kaitsorsairsub assærsab innúlluarkoáse, Demasiblo. 15 Kattengutigeet Laodizæamétut innúlluarlit, Nimfaselo, illageello iglokattei. 16 Aglekello makko illivse attuarærussigik, tava attuartiniarmigissigiktõg illageeksunnut Laodizæamétunnut; illivsesõg attuarkollussigik Laodizæamit pirssut. 17 Archippuselo okarbigissiuk imænna: Piniagækset, Nálekab pekkorsa illingnut, piniarkiksarniaruk nãmaksiniarkollugo.

18 Innúlluarkorsiungatõg nangminek agleklunga uanga Pauluse. Parnãrusimarsunga erkairsariniarsinga. Saimaunekartuinnaritse. Illomut.

Kolossamiunnut makko agleksimarsut Rommit, Tichikusib Onesimusiblo neksarikit.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET

TESSALONIKAMIUNNUT.

KAP. I.

Tessalonikamiut saimaukoei Gudemut, kujarsutigællugillo ajunginerarpei Paulusib.

Pauluse, Silvanuselo, Timoteuselo (aglekput) illageeksunnut Tessalonikamiunnut Gudeme Atátame, Nálekamelo Iesuse Kristuseme. Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo!

2 Gudemut uagut kujarsutigituinnarpause tamause, tuksiartarángautalo sorarunnase erkainiarpause. 3 Erkaitsuinnariauvuttõg piniakesse opernermik, sullirsesselo assænermik, sorajuirsuserselo nerriungnermik, terssa Nálegarput Iesuse Kristuse tunnarituinnaraussiuk, Gudib Atátautalo kénætta

sáne. 4 Merssa, assærset kattengutigeet, Gudib assærseiá! illissimavogut kennersimarsusivsinik, 5 Okautsillo tussarnersut, okautigirsauvut, okauseenartun-ésimangimætta illivsenut, pikkunartóvlutigle, Annernermelo ajunginerme illomornartóvlutik, sordlotõg illivse illissimagaussigut, kannok illiortogut pivluse akkornauvsinétilluta. 6 Uagutinullo Nálekamullo mallingniktungorsimavose, umnillo nagliungärtose okautsit tussarnersut nálekisse tipeitsukluse Annernerme ajunginerme; 7 Taimainause malligæksængorsimavose opertunnut tamannut Mazedoniamiunnullo Achajamiunnullo; 8 Mazedoniamiulle Achajamiullo kissimik illivsenit tussaumangikalloareit Nálekab okausee, tamannele tussaumauættõg opersuserse Gudemut, taimaitomik okariakangilagut pivluse. 9 Taukkoa nangminek uautinut okautigirsarmasse, kannok aktigirsomik illivse nálekivsigut, kannorlo Gudemut sáluarsimarsose tunnullugit Gudiúngitsut, merssa nálekomagaussiuk tokkosuitsok Gudeviúrsok. 10 Erneralo nerriugællugo killangmit, tokkorsunnit makkitita, terssa Iesuse, annaursirserput kammaumit piomártuksamit.

KAP. II.

Akkornánnétillune kannok illiortum unnerpok; Gudemut ama kujarsutigei; ornikomaulugit kajumikpok.

Illivse nangminek, assærset kattengutigeet, illissimavose pirssusivtinik illivsenut, assuleenak pissimangimet; 2 Umnillo nagliuktitáugadlartogut mittegáugadlarlutalo Filippime, sordlo nællungilarse; taimaitorle tipeitsuktóursogut, Guderput tettigællugo, okautsit tussarnersut Gudemik okautigiomagautigik illivsenut, akkerartornekangärluta aglæt. 3 Merssa okaukiksarause tammartangitsogut, illueinatalo pekkoserlugatalo. 4 Kissienne sordlo Gudib illomortilluta okalluktigimattigut okautsinnik tussarnersunnik, taima okalluktarpogut, innuinnarnut illuarekolluta piniængikalloarpogut, Gudemulle umættivtinik illissimarsomut. 5 Mannigouniartainartuttut okause-

kangisainarauta illissimauaussigut, tukkoitsóngitsoguttõg; tamattominga Gude narkiksoirsóvok. 6 Nálekotóniængitsoguttõg innungnut, illivsenulloneet adlennulloneet. 7 Umnillo Kristusib aularteiseut piksakarbigiginnaugalloarivse, angæjokaursuttulle illivluta neijorivse, sordlo anánab milluktitsirsub kittornenne pauvkirsarei. 8 Taima allianaigigivse umættivsigut, pitseriartoguttõg, Gudib okauseenik pekkartitsukluse; amatõg innúnerput aglæt erdligiomannago pivluse; terssa, assænniktungorsimagauta illivsenik. 9 Assærset kattengutigeet, erkairsarpesseme sullirsauvut piniakauvullo, merssa udlullo unnuello tappullugit sennachviniarauta, illivse piksakarbigiomannase, taimailutalo okautsinnik tussarnersunnik Gudemik okalluktuartogut akkornauvsine. 10 Terssa illivse nællungilarse, Gudiblo nællunginia, kannok ivlernarluta, illuarlutalo, arksoarnaitsóvlutalo neijorause illivse opertóursose. 11 Illissimagiosesõg, nungulluse okaukiksarause tupedlersarluselo, sordlo atátab kittornenne pirssarei, 12 Okaukivselo, Gudib kénætta sáne sakkilluarkolluse, taursoma kákomasse nálegauviminut ussornarsusiminullo. 13 Taimaitomiktõg sorarata Gude kutsauvigirsararput, Gudib okausee uautinit pirssaraussigik, taimane nálekaussigut, innungnut okauseritinnagit, Gudemulle okauseritillugit, illomuttõg taimaimætta; tauna pikkunartorsógioktõg illuvsine, operause. 14 Illivsele, assærset kattengutigeet, malliksimalerpesse Gudib illageeksei Iudæamiut, Kristuse Iesusemétut, merssa taima nagliuktinekarausesõg ekkardlivsinit, sordlo taivkoa Iudinnit. 15 Taukkoalo Nálegak Iesuse tokkokæt, Profetittiglo aglæt, uaguttõg mallidlárjátigut, Gudiblo merssa illuaringilei, arksoardlersógiputtõg innungnik tamannik; 16 Uautiniktõg okallukorsinginirsut nællursunnut, pidluarkonnagit; taimailutik ajortittik illævlugit pirssaraut tamattigut; merssa kammautib pidlárkajalermattik.

17 Uagulle, assærset kattengutigeet, sivissómik kénarsingikadlarause, umnit umættivtinik neijorluse, pingártomik tava

tuoviorniarkerssogut kénarsiomauluse kepperingãrluta. 18 Taimaitomik uagut kabseenik ornikomarsaralloarivse, uanga Pauluse angnerrúrsomik, tornársuble arvsiarátigut. 19 Kiname nerriutigællugolo, tipeitsutigællugolo, pinnersautigællugolo ussorsitsautigirsarárput? Illivsesõg taimaitoringinerpause Nálegauta Iesusib Kristusib kénætta sáne tikkibiksane? 20 Illivseme merssa ussorsitsautigælluselo tipeitsutigause.

KAP. III.

Paulusib Tessalonikamiut issumagilluarpei, tuksiullugit.

Taimaitomik kesa kippillerauta, illuararput kissingorokolluta Ateneneme, 2 Kattengupullo Timoteuse, Gudib kivga, okautsillo tussarnersut Kristusemik pivlugit ikkiortingoarput, aulartiparput, nekkursektitsartorkolluse kajumiksarkolluselo, operluarsinnarkolluse; 3 Nikkarsungortokarkonnase nagliungnartunnit tamakkonanga; taimaitunnut pekkorsáursogut illissimagaussigut. 4 Uagullo neijorause taima okarbigigadlarpause, nagliungnartokaissirsogut unnerluta, mãnalo taimaisimarsok illissimauarse. 5 Taimaitomik kipperirsarause, (Timoteusemik) aulartitsirsunga, opersusivsinik tussaromagama, ursseirsartubloneet urssersimasuginerluse, illivsenullo piniarsuserput assuleenængorsugællugo. 6 Mãnale illivsenit Timoteusib tikkimattigut, unnibkaullutalo opersusivsinik assænnirsusivsiniglo, issumagilluartaraussigullo, uautinullo kajungerlusegõg tekkojomauluta, sordlo uaguttõg illivsenut, 7 Taimaitomik, assærset kattengutigeet, opersuserse pivlugo tupedliutigilerpause, tamannik tujomilersilluta nagliuktillutalo. 8 Mãname innúlerkikpogut, illivse aulaiængersimagause Nálekame. 9 Sumingme Gude kutsauvigiginnauarput pivluse, taimaitomik tipeitsungnartokangãrauta illivsenit Gudivta kénætta sáne? 10 Udlullo unnuello tappillugit kenungãrpogut, tekkojomauluse kénarsiomagause, opersuserselo sulle nãmangipet, nãmaktiniaromaulugo. 11 Taursomale, Gudib Atátauta, Ná-

legautalo Iesusib Kristusib arvkotiksarsiorlissigut illivsenut. 12 Illivsele Nálekab agdliartortillisse, assakattigeeksilluselo nãmaktomik, tamannullo (assænniktungortillisse) sordlo uaguttõg illivsenut pirssarpogut; 13 Umættisse nekkursektinekarkollugit arksoarnaikollugit illuarnermik Gudemut Atátautinullo, Nálegarput Iesuse Kristuse tikkitserlugo, ivlernarsarsimarsortænne illagællugit.

KAP. IV.

Ivlernartomik sakkilluarkoei, assakattigeeksuarkollugillo; ajokœrsorpei tokkorsunnik umaromártunnik.

(Epistel am 2 Sontage in der Fasten, Remin.)

Amalo, assærset kattengutigeet, uagut kenuvigællusélo kajumiksarpause Nálekame Iesuseme, nãmaksilluariartorkolluse, uautinit merssa tussársimagause, kannok sakkiuariakarause Gudib illuarirsanik. 2 Illissimavoseme, kannongétunnik inneitsissekartinause Nálekamit Iesusemit. 3 Terssávorle Gudib pekkorsa, ivlernarkolluse, uersainermullo pekkonnase. 4 Tamauselo ingmikortarluse timisse párilluarniaissauesse, ivlernartuinnarkollugit; 5 Nællursuttullo, Gudemik illissimangitsuttut, peteitsulliaissengilase, 6 Illauvsiniglo illueitsulliartokaissengilak, niuvertarángauseloneet, pekkoserluktokaissengilak kattenguminut; Nálegak merssa akkingersirsorsómet tamakko tamasa pivlugit, taima okarbigigadlarause narkiksoradlarluselo. 7 Gudib kákungimattigut maujungnartulliarkolluta, ivlernarsekollutale. 8 Taimaimet tamattominga assiginnairsub, innuit pingikalloarpei, Gudele assiginnarpa, illivsenut tunniursirsok annernerminik.

9 Assænnermigle kattengutinnut aglekbigirsariakangilase, illivse nangminek Gudemit ajokœrsorsimagause assakattigeengnermik illivsenik. 10 Taimailiortarpessesõg tamasa kattengutigeet, Mazedoniamétut tamanne. Okaukiksarpausele, assærset kattengutigeet, nãmaksilluariartorkolluse; 11 Inneril-

luariartoritselo pineitsóvluse, piniagæksesselo nãniarsigik, arksauvsiniglo sennachviniarluse pigitse, sordlo uagut pekkoniarivse; 12 Sakkilluarniarkolluse illagingisautinut, taukkoaloneet illæt piksarsivigekonnago illivsenut.

(Epistel am 25 Sontage nach Trinit.)

13 Assærset kattengutigeet, sinnikpãrtunnigle nællokungilause, allieisukonnase adlettut nerriugirsæksakangitsuttut. 14 Merssa Iesusemik tokkosimarsomik, (tokkorsunnillo) makkisimarsomik operuta, Gudib tava Iesuseme sinniviksut illagititsomariei taursomunga. 15 Okaupauseme Nálekab okausianik imaitomik: umnit uagut innúvluta amigarkógalloaruta Nálegak tikkipet, sinniviksut ingiaissengilauvut; 16 Nálegak merssa nangminek, Gudib Engeleesa nálegauneræt kardlortaursirsartok nippersoalingmik aiparællugo, akkaromáriok killangmit, Kristusemelo tokkorsut makkekãissaput. 17 Kingorna uaguttõg, sulle amigarkóvluta innúrsogut, ivko illagællugit aularunekaromárpogut nuiettigut, Nálegak nellautsartorkollugo sillame, taimalo Nálegak neijortuinnalissauarput. 18 Okautsinnik tamakkoninga tava tupedlersarkattigeengniaritse.

KAP. V.

Kristusib tikkibiksa nællunakemet erkærkollugillo piginángorkoei, Gudemullo illuartekollugit; agleket makko nãniarpei.

(Epistel am 27 Sontage nach Trinit.)

Udlulle taivko nællunærkoteilloneet pivlugit, illivse assærset kattengutigeet, aglekbigirsariakangilase. 2 Illivse nangminek illissimalluarause, Nálekab udluksa tikkissammet, sordlo tigliktok unnuame. 3 Imalo okallnleralloarpætta: erngumanartokangilak erksinartokaranelo, asserornartub tava terssangainak tikkidláromárpei, sordlo annernartub ernisulersok tikkidlára; tavalo kemmãnauieissenginiput. 4 Illivsele, assærset kattengutigeet, tãrmiójungnærpose, taimaitomik udluksab taursoma tigliktotut kanningãissengiláse. 5 Illivse t mause kau-

marsub kittornaráse, udlúblo kittornaráse; uagut merssa unnuabloneet tãrtubloneet pigingilátigut. 6 Taimaimet uagut sinnigiaurnata sordlo adlet, erkomaniarlutale pissa sillatorsimaniarlutalo. 7 Sinniktut merssa sinniktarmætta unnuame, sillærunartomiglo immertut sillærotarmætta unnuame; 8 Uagulle udlub kaumarsub pigimattigut, erkomaniaissaugut, saigorsimauluta opernermik assænnermiglo, niakorutekarlutalo nerriungnermik pidluarnartuksamik. 9 Gudib merssa pekkongimattigut kammaumut, pidluarnartorle pigituinnarkoa uautinut Nálegautigut Iesuse Kristusekut; 10 Taivna tokkorsok pidluta, uautinut innúkattigekollune erkomatillutaloneet sinniktillutaloneet. 11 Taimaitomik kajumiksarkattigeengniaritse illuarsarkattigeengniarluselo; merssa taimailiortarauseme.

12 Inneniarpausele, assærset kattengutigeet, issumagissigik ajokærsortisse, pársirsesselo Nálekame, illivseniglo kajumiksairsut; 13 Atárkivlugillo assængãrsigik, piniagæt perssakotigællugo, okauserlukbiginnagillo. 14 Okauniarpausele, assærset kattengutigeet, kiglormut piniartut tennerterniarsigik, nikkarsungortut tupedlersarsigik, sengeetsut kammagekiksarsigik, kammajuilluselo pigitse tamannut. 15 Missiksorniaritse, ajortomik akkiortokarkonnase aipaminut ajortulliartomut; nungullusele ajungirsútiksarsiniaritse illivsenut tamannullo. 16 Tipeitsuktuinnaritse. 17 Sorarase tuksiaritse. 18 Pirssesse tamasa kujarsutiginiarsigik, taima Gudib pekkomasse Kristuse Iesuseme. 19 Annernerub pee attorungnærkussengilesse. 20 Erkotuksennik okalluktut assiginnariaurnassigik. 21 Tamasale missilingniarsigik, ajungitsorlo nungullugo pigituarsiuk. 22 Missiksoritse ajortuginekarkonnase sumigloneet. 23 Taursomale, Gudib! ullapisauteliksóursub ajorungnærsillisse tamangoauvsigut, annernisselo, tarnisselo, timisselo tamakerlutik sernginekartuarlit, arksoarnaikollugit Nálegauta Iesusib Kristusib tikkibiksanut aglæt. 24 Illomoinnarpok ivna kákorsirserse, taursomatõg taimaitungortit somárpáse.

25 Assærset kattengutigeená, tuksiuniarsigut. 26 Kattengutigeet tamasa innúlluarkosigik kunningmik illuartomik. 27 Nálegak pivlugo pekkoause agleket makko attuartekollugit kattengutigeenut illuartunnut tamannut. 28 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse. Illomut.

Agleket siudleet Tessalonikamiunnut agleksimaput Atenenime.

PAULUSIB AGLEGEISA

ARDLAIT

TESSALONIKAMIUNNUT.

KAP. I.

Tessalonikamiut Paulusib kujarsutigei saimaunekaleriartormætta; tuksiupei.

Pauluse, Silvanuselo, Timoteuselo (aglekput) illageeksunnut Tessalonikamiunnut, Gudeme Atátautine, Nálekamelo Iesuse Kristuseme. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo.

(Epistel am 26 Sontage nach Trinit.)

3 Assærset kattengutigeet, pivluse Gudemut kujarsariakartuinnarpogut, terssa illuarkau; opersuserse agdliartungärmet, nungulluselo assakattigeeksuariartorause illivsenik; 4 Taimainause, uagut aglæt ussorsitsautigirsarause Gudib illageeksorirseinut, illællársinnarause opertuarauselo sumigloneet mallidlárnekarángause nagliuktinekarángauselo. 5 Tamannalo nællunærkotávok, Gude illuartomik ekkartóursissammet, illivselo piginángortuksængorkolluse Gudib nálegauvianut, tamannatõg pivlugo nagliuktinekarause. 6 Taima Gudib illuarigamiuk, nagliuktitsirsisse missigititarei nagliungnartomik akkiksænnik; 7 Illivsele nagliuktitáursose, uautinut illæng-

utilluta erkiksisitsomárpáse, Nálegak Iesuse erssillerpet killangmit, Engelinne pirssársuit illagællugit, 8 Taursomalo ingnermik ikkoelleksimarsomik pidlárománpei Gudemik illissimaniængitsut, nálekomangitsullo okautsinnut tussarnersunnut Nálegautinik Iesuse Kristusemik. 9 Taukkoa annernartorsoarmik pidlárnekaissaput, asserornartorsoarmik nãksaungitsomik Nálekab kénanit, pirssauneranillo ussornartorsoarmit; 10 Terssa tikkipet, ussornarsusiminik sakkomeriartorlune, ivlernarsarsimarsortænne illagællugit, tupingnartorsóvlunelo opertut tamasa illagællugit. Merssa udluksak tauna pivlugo okautsivut illivsenut, operisimauesse. 11 Taimaitomiktõg tuksiutuinnarpause, Gudivta pirssuksængortekolluse kákorsúmut tamattomunga, angæjokaursutsinnelo nãniarlugit nuennerirsaminik, opernerublo pillee nãmaktillugit pirssaunermik; 12 Nálegauta Iesusib Kristusib akka ussorinekarkollugo illivsinelo taursomane Gudivta Nálekablo Iesusib Kristusib saimauneranik.

KAP. II.

Kristuse tikkisinnago asserorsairsokaromárpog-õg; illageeksut tipeitsutigællugillo okaukiksarpei aulaiængerkollugit.

Nálegautale Iesusib Kristusib tikkibiksa pivlugo, taursomungalo kattissimaiartorsusiksarpullo pivlugo, inneppause, kattengutivut, 2 Nekkimajarsungortekonnase issumauvsinik, annilártekonnaselo annernermulloneet, okautsinnulloneet, aglekennulloneet uautinit pissugirsennut, Kristusib udloa nedliutsungnarsimet unnersunnut. 3 Kimulloneet seglokittarkussengilase suulloneet pivlugit; nedliutingikadlaissengimet, operungnærnek pingikadlarpet, sakkomingikadlarpello innuk ajortoliksoak, tamerssa kittornak tammartuksak; 4 Terssávomme arksoardlersok, nálegauniartorlo tamannut, Gudemik nálengnekarbianigloneet tairsamut, Gudiblo igloanut aglæt ingitsartorpok, Gudesut illivlune, ing-

miniglo Gudiótillune. 5 Erkainiængilissiuk, tamattominga okarbigigivse neijoradlarause? 6 Nedliutingirsútalo illissimauarse, merssa taivna sakkomeriartussammet nedliubigirsamigut. 7 Mãnakullo aglæt illueitsulliarnek pillerigalloarkau angiortokut, kissienne sakkometseilirsok pæradlaissavok. 8 Illueitsulliartorlo tava sakkomeromárpok; tauna Nálekab asseroromárpa kannerme annerneranik, nungulluinnaissaualo sakkomeriartorlune tikkikune; 9 Taivnale (illueitsulliartok) sakkomilissavok nellinginarnik pikkunartullirsennik, nællunærkotinniglo, ussornartullirsenniglo opernaitsunnik, tornársub pilleenik, 10 Tamanniglo pekkoserlutekarlune illueitsulliartitsomárpei tammartuksáursut; terssa piæt, opernartok assæniænginamiko, pidluarkonnatik tamattominga. 11 Tamanna pivlugo Gudib tammarnartorsuit pekkussauei taukkonunga, opernaitsut operekollugit; 12 Ekkartóunekarkollugit tamasa seglosuirsúmik operiningitsut, illueitsorle nuennerællugo.

13 Uagulle Gudemut kujarsariakartuinnarpogut pivluse, kattengutigeená, Nálekab assærsei! Issoanit Gudib kennermasse pidluartungorkolluse, Annernerub ajorungnærsitsineranik, opernermiglo seglosuirsúmut; 14 Taimaitomut merssa kákoáse okautsinnik tussarnersunnik okautigirsautinik, ussornartorsoarmik pigirsængorkolluse Nálegautinut Iesuse Kristusemut. 15 Taimaitomik mãna, assærset kattengutigeet, aulaiængeritse ipperarnauærlugillo illerkoriksut, illivsenut ajokærsútiginekartut, okautsivtinigloneet aglekautinigloneet. 16 Taursomale, Nálegauta Iesusib Kristusib, Gudivtalo Atátautalo, assagamissigut, saimaunerminiglo tupedlersautiksakartinamissigut nãksaungitsomik, nerriugirsæksakartillutalo ajungitsomik, 17 Umættisse tava kajumiksarligit, nekkursektilluselo ajokærsútigirsennut ajungitsullirsennullo tamannut.

KAP. III.

Tuksiukovok taukkonunga; sakkilluarkollugit sennachviniarkoei, illuartut mallikollugit. Agleket makko nãniarpei.

Amatõg okkorse, assærset kattengutigeet, tuksiuniarsigut, Nálekab okausee okautiginekariartorkollugit tamannut, nálengnekarkollugillo, sordlo illivsine, 2 Uagullo annengnekarkolluta ivkonanga innungnit innarluktunnit ajortorsoarnillo; tamakingimætta operlutik. 3 Nálegarle illomortóvok, taursoma nekkursektissauáse sernigissevluselo ajortomit. 4 Uagulle issumakarbigause Nálekame, illivsenut pekkorsauvut nálektugællugit, náleissæsugællugillo. 5 Nálekable umættisse nálektungortilligit Gudib assænnirsusianut, Kristusiblo kammajuirsusianut.

6 Uagulle, assærset kattengutigeet, Nálegauta Iesusib Kristusib akkane okauniarpause, illagissærsiuk kattengut nellinginak sakkilluangitsok, nálekomangitsorlo ajokærsútigekorsautinut taursomunga. 7 Illissimavoseme, kannok illivluse mallissægaussigut; uagut merssa illueitsulliængitsogut akkornauvsine; 8 Taimatõg akkekangitsomik timmiursartorbigingikivseloneet uagut, udlulle unnuello nungullugit sennachviniartogut erdlokivluta piniartarlutalo, illarse piksakarbigiomanginautigo. 9 Umnit taima piginnagalloartogut, kissienne illivsenut malligæksaritiniarauta taimailiortogut, mallekolluta. 10 Neijortilluselo okaukivse imænna: kinaloneet sennachviniaromangitsok, nerrissenginioktõg. 11 Merssa illæsse tussaumagautigik sakkilluangitsorsuit, sennachviniaromangitsunõg, pillirsarlutiglo pekkorsarinekangitsunnik. 12 Taimaitulle, Nálegarput Iesuse Kristuse pivlugo, inneniarlugillo okaukiksarpauvut, sennachviniarkollugit piueilutik, nerrirsæksarsiorkollugillo nangminertugæksamingnik. 13 Illivsele, assærset kattengutigeet, kassussennase ajungitsulliaritse. 14 Okautsivtinulle nálengitsokarpet, tauna nællunærsiuk aglekluse uau-

tinut, kemmeklugolo allarsiuk pakkaitsekollugo. 15 Kissiennele kingarirsariaurnago, okaukiksarniarsiugle sordlo kattengutiginekartok. 16 Nálekable ullapisauteliksóursub tunnitsuinnarlisse ullapisaumik tamannik. Nálekab illagillisse tamause!

17 Innúlluarkorsiunga nangminek agleklunga uanga Pauluse; aglekakka nungullugit taima nællunærkoserlugit pirssarpakka; taimalo aglektaraunga. 18 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut.

Ardlait makko Tessalonikamiunnut aglegáput Atenenimit.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET

TIMOTEUSEMUT.

KAP. I.

Ajokærsoinerdluktut Paulusib arksoarekoei; Timoteuse ajokærsorpa kannog illioriakarmet inneitsissit pivlugit; operluarnermik sorarkungila.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib Annaursirsivta Nálekablo Iesusib Kristusib nerriugirsauta pekkorsanik; 2 Timoteusemut illomortomut ernersiamnut opernerme, pillit saimaunek, nákinningnerlo, ullapisaullo Gudemit Atátautinit, Nálegautinillo Iesuse Kristusemit!

3 Taimane Mazedoniamut aulalerama, okaukivkit Efesusemétuarkollutit, innerterkollugillo illeit, ajokærsútekarkonnagit adlamik, 4 Nálengniarkonnagillo okalluktuapillungnut, okauserinekartunnullo ekkardlereenik kingudlereeksunnik, tamakkoa sorarnængimætta, appersútiksakarnarnerrovlutiglo il-

luarsirsútiksarnermit Gudemut opernerme. 5 Inneitsissille nællunærutigirsæt angnek terssa imaipok: assænningnek umamit ivlernartomit, issumamillo illuartomit, opernermillo illomortomit. 6 Tamakko kemmekpeit illeisa, sálerlutiglo okautsinnut piungitsunnut; 7 Ajokærsoirsójomatógamik aglekennik inneitsissinnik, siunekarnagillo okautsissigloneet okautigirsettigloneet. 8 Inneitsissille illissimauauvut ajungitsorsóursut, attorluarpattigik innuit; 9 Illissimagiættõg, inneitsissit tunniusimangimætta illuartunnut, illueitsunnulle, Gudemut nálengitsunnut ajortulliartunnullo, ivlernaitsunnullo, koksel laitsunnullo, tokkotsirsunnullo angumingnik arngnamingniglo, innungærsunnullo, 10 Uersairsunnullo, kiglormut piniartunnullo, innungnik tigliktunnullo, seglutóursoarnullo, angernerdluktunnullo, adlennullo arksoarnartunnut ajokærsúmut illuartomut; 11 Terssa ussornartut tussarnersut okautsit Gudemik pidluartorsoarmik, tamakkoa attortuarkonekarput uamnut. 12 Nálegarpullo Iesuse Kristuse kutsauvigara nekkursektimanga, illomortorællungalo, kivgartóutekartimanga tamattominga; 13 Merssa siornagut arksoardlersorsóursunga, akkerartortóvlungalo mitteklersorsóursunga; nákinekarpungale, merssa siunekangikadlarama opersusekangikadlarlungalo taimailiorama. 14 Pingãrnerrovlungale saimaukãnga Nálegauta, opertillungalo assatillungalo Iesuse Kristusemut. 15 Merssame illomornartóvlune opernartóvok okausek nálegluariakarnek, imaitok: Kristuse Iesuse nunamut pimet, ajortuglit pidluarsariartoruklugit, taukkonanga uanga sualungnerrúrsunga. 16 Taimaitomigle merssa nákinekartunga, uamnut angnerrúrsomik Iesuse Kristuse nællunæromamet kammajuirsusiminik tamannik, malligæksængorkollunga opertortæksaminut nãksaungitsomut innursúmut. 17 Gudele, issukangitsorsoak Nálegaunek, nungusuitsok, erssingitsorlo, illissimarsotuarlo nálengnarsile ussornarsivlunelo issukaissengitsomut. Illomut. 18 Pekkorsarle manna innersútigara illingnut, ernera Timoteuseá, okautsit ivko, erkotukset pivlutit, malling-

niarkit ajugáuluarkollutit, 19 Opersusekarkollutillo paitsisaitsomiglo issumakarkollutit, tamanna illeisa ipperarsimamarssuk, operungnærlutiglo; 20 Taimaitut illagisimanækit Himenæusib Alexanderiblo, taukko tunniupækka tornársungmut, pidlárnekarkollugik, arksoardlerungnærkollugik.

KAP. II.

Malligæksamik pekkorsiok, angnerrúrsomik angutit arngnello malligækseinik.

Taimaimet mãna okaukiksainiarpunga, adlennit tamannit imaitut piniarkãrkorsarigaukit: kenursarnek, tuksiartarnek, tuksiursirsarnerlo, kujarsarnerlo pivlugit tamasa innuit; 2 Nálegaunerillo nálegarsuillo pivlugittõg, erkiksivluta unnigluarlutalo innúlluarkolluta, Gude nálektuarlugo tamannik, piueilutalo. 3 Tamanna ajungimet illuarlunelo Gudemut Annaursirsivtinut, 4 Taursoma pidluarkomagit innuit tamasa, opernartomiglo illitsorillerkollugit. 5 Gude merssa attausióvok, attausiógioktõg innungnik saimaursængortitsirsok Gudemut, terssa Innuk Kristuse Iesuse; 6 Taivna ingminik tunniutok, tamasa pissiarisuklugit; tamanna okautigirsáukollugo nedliutekorsæksamine. 7 Tamattominga uanga okallukorsávunga Apostelióvlunga, (merssa illomorlunga Kristuseme okallukpunga, seglunangalo,) nællursunnut ajokærsoirsókorsávunga, opernerme seglosuinermelo.

8 Tava mãna pekkorsiunga: angutit tuksiartarkollugit tamanne, arksettiglo illuartut kodlarterlugit, ningeksusekaratik nekkimarsusekaratiglo. 9 Taimatõg arngnet arssoarkollugit annorarsennik illuartunnik, iktorlutiglo illerkoriklutiglo, arssoarniarkonnagillo nytsennik perdlaisimarsunnik, Goldemigloneet, sappangennigloneet, annorarsennigloneet erdlingnartorsoarnik; 10 Arngnettulle Gudemut nálengniartuttut illiorkollugit, ajungitsulliarnermik pirssarlutik. 11 Arngnak nungullune ajokærsornekarángame nippangerlune nálektuaissavok.

12 Arngnarle ajokærsoikungilara, uviminuttõg nálegáuniarkunginiaratõg, náleinarlunele pissavok. 13 Ada merssa pingortisimakãrmet, kingornalo Eva. 14 Adalo seglokittarnekangitsok, arngnarle seglokittarnekarame arksoarnalersok. 15 (Arngnelle) pidluaromárput ernirsartaramik, opertuarunik kissienne, assænniktuarlutiglo, ivlernartuarlutiglo, illerkoriklutiglo pitsuarunik.

KAP. III.

Pellessiunerit, ajokærsoirsullo ikkiorteisa piniagækseit malligækseillo nællunærpei.

Illomut terssa opernartóvok: Illageenut pellessiúnerrojomarsok, tauna piomarsóvok pirssarialiksoarmik sullirsæksamik. 2 Taimaimet pellessiunek nungullune arksoarnaitsóussavok, attauseenarmik nulliakaissevlune, kajumiktóvlune, sillakartarlunelo, illerkoriklunelo, sinniktarkorsirsóvlunelo, ajokærsoiluartóvlunelo; 3 Immerajuktorsónanelo sillærunartomik, unnattairsarajuktónanelo, innárluktulliartónanelo; innuksiarnersóvlunele pissavok, akkerartorajuktónanelo, erdliktónanelo; 4 Innukotiminik pársilluartóvlune, kittornakarniartóvlunelo nálektunnik illerkoriksunniglo. 5 Innukotiminigle kinaloneet pársilluarnek nællursógune, kannongme tava Gudib illageeksei párissennerpagit? 6 Opillerdlãngóussengilak, makkitalerkennavok, arksoardlersublo arksoarissæsugællugo. 7 Unnersiutiginekaissægiorle opingitsunnit assimétunnit, kakkejardlersub passiklerkonnago nappitekonnagolo. 8 Taimatõg illageeksut kivgeit peteijuissaput; marlungnik okkakaratik, Weinemik immerajuktorsónatiglo, innárluktulliartónatiglo; 9 Operneruble nællunartua torkorterlugo pissauæt issumame illuartome. 10 Taimaitulle missilikkãrlugit pirssariakaradlariok, kingorna tava kivgartorlit, arksoarnaikunik. 11 Taimatõg taukkoa nulleet peteijuissaput, kakkejardlersónatik,

sillakartarlutigle, tamanniglo illomortarlutik. 12 Illageeksullo kivgeit nungullutik attauseenarmik nulliakaissaput, pársilluaissevlutiglo kittornamingnik innukotimingniglo. 13 Kivgartorluartulle, ingmingnut pidluautiksarsioraraut ajungitsorsoarmik, angisómiglo tipeitsutiksarsivlutik opernerme Kristuse Iesusemut. 14 Tamakkoninga aglekbigágit, ornināesuaissæsugællutillo; 15 Mullugalloarumale, illissimakollutit kannok illivlutit sakkiuariakarauit Gudib igloane; terssa Gudib tokkosuitsub illageeksei, opernartub sukka, aulaiaitsorlo tungauvia kollarnaitsomik.

16 Tussaumarsaulunelo angekau, Gudemut nálektut operirsæksæt, terssa imaitok: Gude innungorsimaulune erssersimavok, illuartónerarnekarlune Annernermit, tekkotillunelo Engelinnut, okautávlunelo nællursunnut, operbigirsávlunelo nuname kangattartitávlunelo ussornartorsoarmut.

KAP. IV.

Ajokœrsoinerdluktokaissavong-õg udlunne kingudlerne; Timoteuse illomortuarkoa.

Annernerle nevsujailuarpok, udlunne kingudliksenne illeit operungnæromárpung-õg, nálekomárlutiglo annernernut seglokittairsunnut, tornársuillo ajokærsúteinut; 2 Terssa imaitunnut: ajungitsũrsártunnut seglovlutik okausekartunnut, issumamikullo taukkoa nællunærkotsernekartut óusimarsomik, 3 Nulliareekarkorsingitsullo, nerrekorsingitsullo nekkiksennik, merssa Gudib pingortiteinik kujanartunnik opertunne illissimarsunnelo opernartomik. 4 Gudib pingortitei tamarmik ajungimætta, nachonartokangilarlo kujanermik attoreine, 5 Nachonarungnærmætta Gudib okauseenik tuksiaumiglo. 6 Tamattominga kattengutigeet ajokærsortarukit, tava Iesusib Kristusib kivgarilluaromárpátit, innurorsarsimarsotit opernartunnut okautsinnut, illuartunnullo ajokærsútinnut, taukko nálektuinnaraukit. 7 Illueitsulle okalluktuapilluillo attung-

itsut ingalengniarkit. Gudemulle nálengnermik illingnik sungiusarniarit. 8 Merssa timemik sungiusainek attorkaivsängimet, Gudemulle náleksusek attortuksávok tamannut, unnersóuteliksóvlunelo innursúmik mänakun-étomik nedliutuksamiglo. 9 Tamanna illomornartóvlunelo opernartóvok, okausióvlunelo nálegluariakarnek. 10 Taimaitomiglo piniagæksakarioguttõg, mittengnekarlutalo, tettigisimagautigo Gude tokkosuitsok, tauna annaursirsigæt innuit tamarmik, angnerrúrsomigle opertut. 11 Tamattominga okaursivlutillo ajokærsoiniarkeet.

12 Illingnik nachorsokarnauærile innusukauit; opertunnulle malligæksauniarna okautsinnik, sakkiuarnermiglo, assænermiglo, annernermiglo, opertuarnermiglo, peteijuinermiglo. 13 Okautsit attuarkiksarniarkit, okaursiniarkiksarlutillo, ajokærsoiniarkiksarlutillo, tikkitserlunga. 14 Issumakærnauæruk tunnirsút saimaunartok, illingnut tunniusimarsok okautsinnik erkotuksennik, uttokaunerit arksamingnik pattingmattit. 15 Tamakko umamiuginiarkit, sulliariniarlugillo, tamanne agdliartorsutsit mallungnarsekollugo. 16 Illingnik nangminek páriniarit, ajokærsúttõg pivlugo; tamakkonunga sorarnauærit. Taimailiortaruit, illingnik nangminek tava pidluartiniaromárpotit, nálektingniglo aglæt.

KAP. V.

Paulusib Timoteuse ajokærsorpa illioriakarsusianik uttokaunerrúrsunnut, innusuk tunnullo, uidlarnernullo, uttokaunernullo.

Innutokak okauserlukbigissengilet, atátatulle illiorbigællugo okauniaruk, innusuktullo angutit kattengutitut; 2 Arngnakoeksello anánettut, innusuktullo arngnet kattengutitut illiorbigikit, nungullutit peteijuilutit. 3 Uidlarnerit, merssa uidlarnerróvluartut, atarkirsarniarkit. 4 Uidlarnekarpelle kittornalingmik erngoutalingmigloneet, (kittornet) taimaitut sung-

iusaradlarlit angæjokauniarnermik innukotimingnut, taimailutiglo angæjokættik akkillerluarlugit; tamanna ajungitsulliáumet, illuarkallunelo Gudeme. 5 Terssávorle uidlarnerróvluak, merssa kissimétungorlune Gude tettigiuarsinnara, udlullo unnuello nãursarei sorarane tuksiarlune kenuvlunelo. 6 Peteitsulliarlunele innúrsok, tauna tokkungavok, naug innúgalloarlune. 7 Tamattomingatõg okaursiniarit, arksoarnaikollugit. 8 Nellinginable kialoneet illænne, angnerrúrsomiglo iglokattinne piksarsiungikunigit, tauna opersusekarungnærsimavok, ajornerrovlunelo nællursomit. 9 Uidlarnek kennigáussægune, nungullune okkiokarle 60 innornagit, attauseenarlo uvigigalloarlugo; 10 Unnersiutiginekaissægioktõg ajungitsulliartarnermik; kittornennelo perrorsarsimagunigit, sinniktarkorsirsóvlunelo, illuartullo issigeit ubbarsimagunigit, ajorsartunnullo angæjokaursóvlunelo ajungitsuinnarnik piniartarsimagune. 11 Uidlarnerille innusuktut idlit ikkingutigirsariaurnagit; merssa peteilirsarángamik, Kristuse náleissærlugo, uvinnikomadlaraut tava; 12 Taimaitut arksoarnalerkaut, opernek siudlek sorarunamiko, 13 Tamanna tappullugo sulliniaromanginiputtõg, sakkeenarlutiglo pullartaraut iglunnut; sulliniængisinnarlutigle okallukpedláleriputtõg aglæt, allapernaitsóvlutiglo, okalluktarlutiglo pirssæksaungitsomik. 14 Taimaitomik uidlarnerit innusuktut uvinnikoakka, kittornartárkollugit, iglomingnik párirsæksakarkollugit, arksoardlerajuktok passikliutiksakarkonnago taukkonuuga. 15 Illeit merssa kiglormut pissimamætta, tornársungmut sásimaulutik. 16 Opertorle, angulloneet arngnarloneet, uidlarnekarune, taukko piksarsiorligit taursoma nangminek, illageeksunnut nagliutigekonnagit; uidlarnerrovluartut nungullugit ajorsarkonnagit.

17 Uttokaunerit, piniagæksamingnik piniarkiksut, nálengnekarnerrovlit, angnerrursomiglo sulliakartut okautsinnik ajokærsútinniglo. 18 Agleket imaimætta: Umingmak (su-

aursennik) tungmairsartok irvsarusissengilet; sennachvirsorlo akkilleriakarpok.

19 Uttokaunernik passikleromarsut operirsariaurnagit, kissienne narkiksoirsokarpet marlungnik pingasunnigloneet. 20 Ajortulliartut nungullugit pidlárlugit narkiksorkit tamasa tussartillugit, adlettõg erksekollugit. 21 Gudib, Nálekablo Iesusib Kristusib, Engelillo kenniket tekkoænne okaupagit, tamakko tamasa nálekollugit, issumangniglo pinnatit, innuinnarnullo illuarekollutit sungoamigloneet piniaissengilatit. 22 Nellinginak erngerlugo arksængnik pattissengilet; illængukennektõg adlet ajortullirseinut. Illingnik nangminek ivlernarsarniarit.

23 Immeenarmik immissærit, ingmangoamigle Weinemik immerit, nárdluktógauit, akkillekitsorlutillo nappartarauit.

24 Innuit illeisa ajorteit mallungnaramik, erngerlutik ekkartóutiginekarsinnaput, illeille aitsait kingorna nællunarungnæraraut. 25 Taimatõg illeisa ajungitsullirseit erngerlutik mallungnarkaut, adlelle umnit nællunaralloartut sakkomingissenginiput.

KAP. VI.

Kivget pivlugit ajokœrsúmik tunnia; Timoteuse illomorkoa, Gudemut nálengniarsinnarlune; pissórsuit ajokœrsorkoei piniagœkseinik. Agleket makko nãuei.

Kivgaináursut nungullutik atarkirsariuaissaueit nálekettik, Gudib akka ajokœrsúllo mittautigirsængorkonnagik. 2 Opertunnigle nálegakartut, assiginnaissengileit taukko, pirssutekartugællutik kattengutigigamikik, pingãrtomigle kivgartorbigilluaissaueit opertómætta assænartóvlutiglo, angæjokarigamikiglo. Taima ajokœrsoilutillo kajumiksainiarit.

3 Kinale adlamik ajokœrsútekarune, Nálegautalo Iesusib Kristusib okausee pidluarnartuglit nálektuangikunigit, ajokœr-

súllo Gudemut nálekorsirsok pinnago; 4 Tauna mattórsimavok nællonermik, sakkitsairsarlunele appersútinnik okautsinniglo piungitsunnik; taukkonangalo pirssaraut kenninganek, sakkitsaunerlo, mittengnerlo, issumapillungnerlo illaminut, 5 Akkioreengnerlo, terssa taimaitorsómætta innuit, asserorsimarsunnik issumaglit, opernartokarungnærsinekartullo, issumakaramik, Gudemut nálengnek pekkarbiósugællugo. Taimaitorsuit ingalekit. 6 Gudemulle nálektok, tunnirsúteilo nãmagællugit, taivna perkotiksariksorsóvok. 7 Merssa sumigloneet pekkarata nunamésimalerkãrauta, nællunænginiok tava, sumigloneet pekkarata nunamétsungnælissægauta. 8 Nerrirsæksakarutale annoraksakarlutalo, tamakko tava nãmagittigik. 9 Pissórsoængoromarsut pirssarmætta urssernartunnut ningennullo, piomaningnerperksoarnullo siorngærunartunnut innárlungnartunnullo, taimaitut innungnik pissitsirsómætta asserornartorsoarmut tammarnartorsoarmullo. 10 Piomatónek næggoviómet ajortunnut tamannut; tamattomunga illeit kajumiksileramik, opersusek tammaiæt, erdlokinartoperksuillo ingmingnut pissikeit. 11 Idlille, Gudemut pigirsáursongá, tamakko kemmeratiginiarkit; illuarnerle, Gudemullo nálengnek, opernerlo, assænningnerlo, issumagingnerlo, piueinerlo piniarsinnarkit. 12 Illungersoinnarnermik aksororluarit operluarlutit, nãksaungitsomiglo innursútiksarsiniarlutit, tamattomungalo kákosimagauit, angejárlutillo ajungitsomik nællunæjautekartotit, narkiksoirsut kabseet tussartillugit. 13 Gudib, tamannik umartitsirsub, Kristusiblo Iesusib, Pontiuse Pilatusemut nællunæjaumik ajungitsomik okautiginiktub kénætta sáne pekkoaukit, 14 Nálektuarkollugo pekkorsak, ivlernarlutit arksoarnaillutillo, Nálegauta Iesusib Kristusib sakkomerbiksa nedliutserlugo; 15 Tamannalo nedliutekorsamigut nedliutissaua irvsoma pidluartóursub ajugakangitsotuablo, nálegaunerit Nálegaunerætta, nálekello nálegætta; 16 (Taivnavomme) tokkosuitsotuak, kaumarsométorlo orningnek ajornartome, in-

nuit tekkungisainægæt, tekkonerlo ajugæt; tauna nálengnarsillunelo nálegauvekarle nãksaungitsomik. Illomut.

17 Pissórsuit sillame mattomanétut okauniarkit, makkitasõkonnagit, peelloneet nungujarsut tettigekonnagit, Gudele tokkosuitsok, tauna merssa tunniorairsorsómet tamannik attugæksautinik; 18 Ajungitsulliarkollugit, pissórsoængorkollugit ajungitsullirsennik, erdliktókonnagit, augoarbiginikomakollugit; 19 Kattersoiniarkollugillo perkotiksamingnik nangminermingnik, ajungitsomik tungauvigirsæksamingnik nedliutuksamut, innursútiksarsekollugit nãksaungitsomik.

20 Oma Timoteuseá! Illingnut párekorsak torkorterluaruk, ingaleklugillo okautsit illueitsut attoriakangitsut, sakkitsautiginekartullo illissimanartũrsártut merssa seglutiginekartut, 21 Taimaitokartomik illeit unnermætta, operungnærlutiglo. Saimaukonekarkeet idlit. Illomut.

Siudleet makko Timoteusemut agleksimaput Laodizæamit iglorperksoavingnit Frigiame Pazasianame.

PAULUSIB AGLEGEI

ARDLAIT

TIMOTEUSEMUT.

KAP. I.

Timoteuse Paulusib kajumiksarpa umaminik assænniktomik.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsanik, okautigekollugo innursút Kristuse Iesusemétok, 2 Timoteusemut, assærsamnut ernersiamnut (pillit) saimaunek, nákinerlo, ullapisaullo Gudemit Atátamit, Kristuse Iesusemillo, Nálegautinit.

3 Gude kutsauvigara, kivgartorbigirsara siudlikka mallik-lugit issumamik ivlernartomik, sorarnanga idlit erkairsarig-aukit, nungullunga tuksiursirsarángama, udlullo unnuello tap-pullugit. 4 Kodlissillo erkairsarigaukit, kippillerkaunga tek-kojomaulutit, tipeitsungãlerkollunga. 5 Erkairsarigiara oper-sutsit illomortok, sordlo siornagut ningiut Loide, arngnello Eunike operkãrtut, idlitsõg taimaitotit nællungilagit.

6 Tamanna pivlugo erkasiniarpagit, pikkoriksautigekollugo Gudib tunnirsúta saimaunartok illungnétok, terssa arksamnik pattikaukit. 7 Gudib merssa tunningimattigut annernermik erksirsútelingmik, pirssautelingmigle, assænniktomiglo, illissi-marsomiglo (annernekartikátigut).

8 Taimaitomik Nálegauta okausee iktorutigissengilettit, uangaloneet parnãrusimarsunga tauna pivlugo; uautulle nag-liuksinnait okautsit tussarnersut pivlugit, Gude pirssæktitsir-sigællugo; 9 Taursoma pidluartimattigut, illuartomiglo ká-korsúmik kákolluta, sullirsauvut pirssutigimnagit, piomarsusi-minigle saimaunerminiglo pigamissigut; merssa sillarsoa-kangikadlarmet saimaursæksængortisimagauta Kristuse Iesu-seme, 10 Mãnakulle tamanna nællunæjarsimavok Annaur-sirsivta Iesusib Kristusib erssiutagut, taursoma tokko pirssau-tærotika, innursútiksamiglo nãksaungitsomik sakkomersitsiok Evangeliumekut; 11 Tamattomunga pekkorsávunga okal-luktuksávlunga, Apostelióvlungalo, nællursunnullo ajokærsoir-sóvlunga. 12 Tamannatõg pivlugo taima nagliuktaraunga, iktorutigingilarale. Merssa operbigirsara illissimagauko, nangãnauæriungatõg, uamnut párekorsak sernigiginnaumago udluksaminut aglæt.

13 Uamnit tussakettit ajokærsútigiuarkit, terssa okautsit pidluarnartuglit opernermik assænermiglo Iesuse Kristuseme. 14 Ajungitsok illingnut parekorsak tamanna torkorterluaruk, Annernek ajunginek illuvtinétok ikkiortigællugo.

15 Terssa illissimauet, Assiamiut tamarmik kemmekãnga,

taukkoa illagægik Figelluse, Hermogeneselo. 16 Nálekab nákinermik pirssarligit Onesiforusekut tamasa, taursoma kabseenik tupedlersarmanga, kanguginnangalo umnit kallimnersoarnik kellersugáursunga; 17 Rommulle pigame ujarniksaránga nennivlungalo. 18 Kannoktõg nákinekarle Nálekamit udluksame nedliutsomártome. Kannorlo aktigirsomik taursoma kivgartorbigimanga Efesuseme, idlit illissimalluarpet.

KAP. II.

Ajokærsorpa kannok illioriakarmet, kannorlo illioriakangimet.

Taimaitomik oma ernera, pirssársoængorit saimautekut Iesuse Kristusemétokut. 2 Uamnillo tussakettit, narkiksoirsut kabseet tussartillugit, tamakko pissikit innungnut illomortunnut, adlenniktõg ajokærsoinek ajungitsunnut. 3 Nagliuksinnait tava ajungitsotut Iesusib Kristusib kivgatut. 4 Kivgartorluartub nungullune adlet piniagæksaugalloet issumakærarei, terssa illuarekollune kivgartorkorsirsiminut. 5 Piniartorlo piniarluangitsarigune niakorusernekarnek ajorpok. 6 Nautsévilliortorle, nautsévingmik sennachviniarame, nungullune náursut nerrekãrlugit pissauei. Illingnut okautsikka nálekit. 7 Nálekable illissimanermik tunnissauátit tamanne. 8 Iesuse Kristuse erkaumatuinnaruk, tokkorsunnit makkisimarsok, Davib kinguarirsa, sordlo Evangeliume okautigigauko; 9 Tamanna pivlugo nagliukaunga, kellersugáulunga aglæt, illueitsulliartotut; Gudible okausee kellersugáungilet. 10 Taimaitomik nagliungnartut tamasa attortarpakka illællárlunga, kenniket pivlugit, taukkotõg pidluautiksekollugit ussornartomik nãksaungitsomik Iesuse Kristusemit. 11 Illomornartóvlune opernartóvok terssa: Illagællugo tokkoguta, umarkattigiomáriarputtõg. 12 Illællárluta nagliukuta, nálegaukattigiomáriarputtõg. Misserratiginikuta, misserratigiomáriátiguttõg. 13 Umnit uagut opingikalloaruta, tauna illomortuarpok, ingminik misserratiginek ajorpok.

14 Tamattominga tava erkasiniarkit, narkiksoilutit Nálekab kénætta sáne, okauseenait pivlugit sakkitsaikonnagit, piungimet tamanna, tussartullo kiglormut pirssutigirsaræt. 15 Piniarkiksarniarit, Gudemut illuarilluarkollutit, arksoarnaitsóvlutillo kivgarekollutit, okautsit opernartut nungullugit nãmaktekollugit tamannut. 16 Ingalekille okautsit illueitsut piungitsut, taukkoa aksut nálekteilinarkemætta Gudemut. 17 Taukkoalo okauseet asseroiartorput soraratik, taimainipuktõg Himenæuse Filetuselo. 18 Taukkoa opernartok tammaiæk, okarlutiglo, tokkorsunnit makkitsungnarsirsut unnerlugit, taimalo illeisa opersusiæt ajulersipæk. 19 Gudible tungauvigekorsa aulaiaitsok, sakkiksaungilak, imaitomiglo nakkittarusersimavok: Pinne Nálekab illissarei; ama imalo: Kristusib akkanik taisirsub illueitsut allarligit. 20 Iglomele angisóme pogutakararau Goldinnik, Silveniglo, ama kerssungniglo machenniglo aglæt, illeillo ussornartomut, illeille ussornaitsomut. 21 Taimaitomik ingminik pærsekorsok innungnit okkonanga, tauna ussornartuksængoromárpok, ivlernartungorlune, iglub náleganut attortóvlune, piginángorsimaulunelo ajungitsullirsennut tamannut. 22 Innusuktut kajungernereet kemmãratigiarkit, illuarnerle, opernerlo, assænningnerlo, erkiksinerlo piniarkit, illaginiarlugillo tamasa Nálegak tailugo tuksiartut umættimingnik illuartunnik. 23 Appersútille attoriakangitsut, illissimarsútiginekangitsullo ingalengniarkit, sakkitsautiksakainarnartut nællunginaukit. 24 Nálekable kivga sakkitsaigajuktorsóussengilak, tamannulle innuksiarnersóussavok, ajokærsoirsarlune kajumiklune; ajortulliartulle piueilune koiægiginnaulugit pissauei, 25 Kannilarlunelo ajokærsorniaissauei okausereetsut, Gudib mattoma kingorna tunnissæsugællugit sainiarsútiksamik, opernartomik illitsorillerkollugit; 26 Ama sillatortungorkollugit pærkollugit tornársub parnãruteinit, taursoma merssa parnãrsarmagit pekkorsaminut.

KAP. III.

Udlut nãgatikseit okautigei, asserorsairsokaissammello; Timoteuse kajumiksarpa mallikollune, Gudiblo okausee aulaiængerbigekollugit.

Tamannale nællojungnærnk, udlunne kingudlerne erksinartorsoarnik nedliutekaissammet. 2 Merssa innúkaleromármet ingmingnik sũsugirsunnik, tukkoitsunniglo, ussorsitsartunnik, makkitasũnnik, mitteklersunnik, angæjokamingnut nálengitsunnik, kujangitsunnik, illueitsunnik, 3 Uttereetsunnik, issumakærbigiuingitsunnik, mamardlersunnik, peteitsunnik, piueitsóngitsorsoarnik, angæjokaungitsunnik, 4 Unnerdluktunnik, sillaitsunnik, angnerruniartunnik, taukkoa ikdligupilluit assænnerroeit Gudemit; 5 Taimaitut Gudemut náleksusekartũrsáralloarput, taursomangale pirssaut nællunærnago; taukkotõg ingalekit. 6 Taukkoa illeit, tamattigut iglunnut pullarniartarput, arngnangoet pivlugillo aularupeit, ajortorsoarnik ullibkartut, tamanniglo kajungersuseliksuit. 7 Soraratiglo illiniartũrsáralloarput, opernartomigle illissimanek ajulersinnarput. 8 Sordlole Iannesib Iambresiblo Mosese arksoaræk, taimatõg taukkoa opernartok arksoarirsaræt; asserorsimarsunnik issumakarlutik innúgamik, pirssuksáunatiglo opernermut. 9 Kesale sorariakaissaput, sillærosimarsusiæt nællojungnærsissammet tamannut, sordlo ivkoa pinekartut. 10 Idlille tussarsimauettit ajokærsútigalo, illerkoralo, issumagalo, opersuseralo, issumagirsuseralo, assænnirsuseralo, kammajuirsuseralo; 11 Kannorlo mallidlárlungalo nagliuktimanga Antiochiamétillunga, Ikoniamelo Listramelo; kannorlo aktigirsut mallidlárnerit taimane attorsimagikka, tamakkonangale tamannit Nálekab annaukãnga. 12 Tamarmiglo, Gudemut náleklutik innúniaromarsut Iesuse Kristuseme, taukkoa nagliuktisimadláissaput. 13 Innuille ajortokullurksuit, seglokittairsullo ajoriartorsinnararaut, tammartitsirsarlutiglo

PAULUSIB AGLEGEI

TITUSEMUT.

KAP. I.

Tituse Paulusib saimaukoa Gudemut; kennerlerkorsiok ajokærsoirsunnik illuartunnik, illueitsullo arksoarekoei.

Pauluse, Gudib kivga, Iesusible Kristusib Apostelia, Gudib kennigeisa operirsæksæt pivlugo, illitsorillerkollugillo opernartomik Gudemut nálengnermik, 2 Terssa, nerriugirsæksakarkollugit innursúmik näksaungitsomik, tamanna Gudib seglosuitsub unnersóutigeka sillarsoakangikadlarmet; 3 Udlunnele nedliutekorsamine okautsinne nællunæjarei ajokærsútekut, uamnut pekkorsakut, taima merssa pekkomanga Gudib Annaursirsivta. 4 Titusemut, illomortomut ernersiamnut operkattimnut pillit saimaunek, näkinerlo, ullapisaullo Gudemit Atátamit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit, Annaursirsivtinit!

5 Kretamut kemmekaukit, pirssútekartunga imaitomik: sulle illuarsængisakka nämaksekogaukit illingnut, tamattigut iglorperksoarmiut missiksoirsokartekollugit, sordlo okaukivkit; 6 Arksoarnaitsokarpet, attauseenarmik nullialingmik, kittornalingmiglo opertunnik unnerdlutiginekangitsunnik, unnernekangitsunnik sillaitsunnik nálengitsunniglo. 7 Ajokærsoirsónek illomut arksoarnaitsóussammet, pársirsotut Gudib igloanut; tettitónane, ningekajuktónanelo, Weinemik immertorsónanelo, akkiortónanelo, illueitsulliartónanelo; 8 Sinniktarkorsirsóvlunele, sillaliksóvlunelo, illuartóvlunelo, ivlernartóvlunelo, peteijuitsóvlunelo; 9 Okautsillo opernartut ajokærsútiksáursut taursoma attortuinnaissauei, kajumiksaiginnaukollune ajokærsúmik pidluarsautelingmik, pidlaiginnaukollunelo arksoardlersunnut.

10 Merssa amerdlamætta iktorjuitsut, piungitsunnik okalluktorsuit, asserorsairsullo, pingârlutiglo kippinekartunnit pirssut; 11 Taukkoa okausiksærotitariakarput, kiglormut sátitsirsómætta iglokattigeeksunnik aglæt, ajokærsoinerdluktóvlutiglo, merssa akkillerkogamik nunab pillurksoeenik. 12 Taukkoa illæt, Profetigirsartik, ima okartok: Kretamiut seglutógiunarput, nerssútepillóuput ajortut, erkeiasuktorsóvlutiglo. 13 Tamakko illomut okauserinekarput; taimaimet illungersorlutit okauniarkit, operlualerkollugit; 14 Náleissærkollugillo Iudit okalluktuapillueet, innuillo inneitsisseineit, opernartokangitsut. 15 Ivlernartunne tamarmik sûlloneet ivlernarput; ivlernangitsunnele opingitsunnelo ivlernartokangilak, merssa ekkarsauteillo issumeillo ivlernaitsóput. 16 Gude illissimaulugo unneralloarput, sullirsamingnigle tamanna missiutigirsaræt, terssáugamik Gudib manjugirsei, nálengitsóvlutiglo ajortorsóvlutiglo ajungitsullirsennut tamannut.

KAP. II.

Tamasa Titusib ajokærsussauei piniagækseinik, nangminerlo malligæksauniarlune; Gudib saimaunera pidluarnartorsoak okautiga.

Idlille nâmaktomik okallungniarit, ajokærsút pidluarsautelik malliklugo: 2 Uttokait angutit kajumiktókokit, peteijuikollugillo, sillalingókollugillo, illuarkollugillo opernermik, assænningnermiglo, kammajuinermiglo. 3 Arngnakoeksettõg taimainiarkokit, illuartuttut innúniarkollugit; mamardlersónatik, Weinemik immertorsónatik, ajokærsoirsóriklutigle pissaput; 4 Arngnennullo innusuktunnut ajokærsoiniaissaput, assænniktókollugit uvimingnik, assænniktókollugillo kittornamingnik, 5 Sillakartarkollugit, peteijuikollugillo, pársilluarkollugillo iglomingnik, ængæjokauniarkollugillo, uvissiglo náleklugit, Gudib okausee mittengnekalerkonnagit. 6 Taimatõg angutit innusuktut okaukiksarigit sillakartarkollugit. 7 Idlille nangminek illingnik malligæksa-

ritiniarit tamannik ajungitsullirsennik, ajokærsútinniglo illænekangitsunnik, peteijuillutillo, 8 Okausekartarlutillo ajorungnærnartunnik arksoarnængitsunniglo; arksoardleromarsok pakkaitsekollugo, ajortomiglo okautigirsæksakarkonnago pivluta. 9 Kivget okaukit, nálekettig-õg atarkiniarlissigik, tamannik sullirsamingnik illuarekollutik, akkiortairsorsónatik; 10 Pekkoserlugatiglo, illomorniarlutigle tamannik illuartunnik; Gudib Annaursirsivta ajokærsúta nálengnarsekollugo tamanne.

(Epistel am heiligen Christtage.)

11 Gudib saimaunera pidluarsautelik sakkomersimavok innungnut tamannut; 12 Narkiksorarátigullo, Gudemut nálengirsútit, sillablo innueesa ikdligupilluit attorungnærkollutigik, sillakarlutalo, illuarlutalo, Gudemut náleklutalo innúniarkolluta tamãne nunamétilluta; 13 Uttakiniarlutalo illimagissauarput nerriugirsak pidluarnartok, Gudersúblo Annaursirsivtalo Iesusib Kristusib sakkomersusiksa ussornartorsoak; 14 Tauna ingminik tunniutok pivluta, annautsomaulua illueitsunnit tamannit, innungniglo illuartortæksaminik pigirsæksarsiomaulune, ajungitsulliartuinnartunnik. 15 Tamattominga okallugit kajumiksainiarlutillo, kimiktóvlutillo illomortuinnarmik; nachogekonnatit.

KAP. III.

Nálegarsuit tamasalo nálengnekarkoei; Tituse ajokærsorpa illioriakarsusianik illioriakangirsusianiglo; agleket makko nãniarpei.

Okauniarkit, nálegaunerit nálekello atarkiniarkollugit nálekluarkollugillo, kajumikollugit ajungitsullirsennut tamannut; 2 Kikulloneet mitteklerkonnagit, sakkitsaukonnagillo, issumagikollugillo, tamanniglo piueitsulliarkollugit innungnut tamannut. 3 Uaguttõg ardlagut illissimaitsogalloarauta, nálengitsóvlutalo, tammartartóvlutalo, kivgartortóvlutalo kajung-

erirsapillungnut, ikdligupillungnullo nellinginarnut, ajortóvlutalo annærursivlutalo sakkirsogut, uautiniglo umigekattigeekluta.

(Epistel am 2 Christtage.)

4 Gudible Annaursirsivta innuksiarnersusia assænnirsusialo sakkomersimanennik uautinut; 5 Illuartulliauvut pirssutiginagit, nákinnirsutsele pirssutigællugo, taursoma tava pidluartikátigut innúlerkingnartub nutángornartublo ubbautængnik, Annernerub ajunginerub pirssartæganik; 6 Tauna koingâra uautinut Iesuse Kristusekut Annaursirsivtigut; 7 Taursoma saimauneranik illuartitáulerkolluta, kingorngursirsuksáulerkollutalo innursúmik nâksaungitsomik, merssa nerriugirsautinik. 8 Tamanna illomornartóvlunelo opernartóvok. Tamattominga piagit, pikkunartomik ajokærsoiluarkollutit, Gudemut opertungorsimarsut malluginekarkollugit ajungitsullirsamingnik. Tamanna illuarmet attorluarlunelo innungnut. 9 Idlille allarlugit pinauærkit appersútit piungitsut, okalluktuello ekkardlereenik kingudlereenik, sakkitsainerlo, akkerartornerlo inneitsissit pivlugit; tamakkoa attortuksáunatiglo piungitsómætta. 10 Innuk ajokærsoinerdlutok kemmegúk, kabseenik tennerternekaralloarpet. 11 Taimaitorlo illissimaissauet mumiksimarsok, ajortulliartarlunelo, ingminut tava ekkartóutiksiorsimavok.

12 Artemase illingnut aulartikuko, Tichikuseloneet, tava orningniaræsuaringa Nikopolisemut, issumakarama okkejomaulunga terssane. 13 Zenase, aglekennik illissimarsok, Apolloselo ajorsarnauærsillugik aulartilluarkik. 14 Ajokærsoirsokattivuttõg illiniarlit, mallugekollutik ajungitsullirsamingnik, attorniarbigekonekarunik, attorluarkollutik. 15 Illama tamarmik innúlluarkoátit. Innúlluarlit opertut tamarmik assærsivut. Saimaukonarsisitse tamause. Illomut.

Makko agleksimaput Nikopolisemit, Mazedoniame.

ααα

PAULUSIB AGLEGEI

FILEMONEMUT.

Filemone adlello Paulusib pidluarkoei; assænnirsusia nersorpa; Onesimuse kemmãrsógalloak, mãnalo sainiarsimaulune uttermet, assakoa; aglekenne nãniarpei.

Pauluse, Kristuse Iesuse pivlugo kellersugáursok, kattengullo Timoteuse, (aglekpuk) Filemonemut assærsamut, ikkiortivtingnut, 2 Appiamullo (arngnamut) assærsamut, Archippusemullo piniarkattivtingnut, illageeksunnullo iglungnétunnut. 3 Saimaunekaritse, ullapisaumiglo Gudemit Atatautinit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit.

4 Gudiga kutsauvigara, idlillo erkaitsuinnarpaukit tuksiartarángama. 5 Tussaumagaukik assænnirsutsit opersutsillo Nálekamut Iesusemut, illuartunnullo tamannut; 6 Operkattigeekaunuglo, opersutsit nekkursektinekariartorkoara illingne, illitsorilleriartorkollutit ajungitsunnik tamannik, pigirsauvsinik Kristuse Iesuseme. 7 Assænartullirsettille tipeitsutigingãrpauvut tupedliutigællugillo, illuartut umætteit tupedlersarsimamætta illingnit, assærsak kattenguná!

8 Taimaitomik, umnit Kristuseme tipeitsursusekangãrama, pekkoginnaulutit piniagæksarnik; 9 Assænermit tava kajumiksainaromaukit uangáursunga, imaitok, Pauluse uttokarsóursunga, mãnakulle kellersugáursungatõg Iesuse Kristuse pivlugo. 10 Okaukiksarpagit tava ernersiara Onesimuse pivlugo, tauna opertungortikiga kellersorsimatillunga. 11 Ardlagut attungikalloartok illingnut, mãnakulle illingnullo uamnullo attorluartóvok, tauna ama uttertipara illingnut. 12 Idlille tauna, terssa umættiga, illæssiarællugo pigiuk. 13 Merssa uamnétitsomagalloariga, kivgartúkollunga simnerlutit, kellersorsimatillunga okautsit tussarnersut pivlugit; 14 Siuner-

singikadlaraukille, sumik piniaromangitsunga, erdlokonermit ajungitsulliarkunginaukit, issumangnigle merssa pissægalloarauit. 15 Illingnillo tauna auiksadlaitsiarnerpok, pigituinnaissægauko mattoma kingorna, 16 Mãna kivgainâursotutétsungnærsok, kivgainâursomille ajunginerrovlune, merssa kattengut assærsávlune, pingãrtomik uanga taimaitorigauko, imakkale idlit, pigauko sordlo kattengut timelik Nálekamelo. 17 Mãna issumakaruit operkattigællunga, tava tauna illæssiaruk sordlo uangáusugællunga. 18 Sumigle nungutsisimagalloarpet, akkeetsorsimapelloneet illingnut, tamanna aglegúk uamnut akkillerkollugo. 19 Uanga Pauluse arksamnik taima aglektunga, uanga akkilleromárpakka; umnit okarbigigiñauaukit, uamnut akkeetsortotit illingnik aglæt. 20 Merssame, assærsara kattengutiga, tipeitsutigilagin-eit Nálekame, umættimalo tupedliutigillissit Nalekame. 21 Nálekluartósugællutit aglekbigagit, illissimagaukit, okautsikka akkimorlugit piomárauit.

22 Inniksiorniængatõg, nerriukama, tuksiutisse pivlugit, illivsenut pekkonekaissæsugællunga. 23 Innúlluarkoátit Epafrasib kellersorsimakama Iesuse Kristuse pivlugo, 24 Markusiblo, Aristarchusiblo, Demasiblo, Lukasiblo, ikkiortima. 25 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagilligit annernisse. Illomut.

Filemonemut makko aglegáuput Rommit, kivgab Onesimusib neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI

EBRÆERINNUT.

KAP. I.

Kristuse ussornarnerrovok tamannit, Engelinnillo.

(Epistel am 3 Christtage.)

Itsársoak siudleet Gudib okallugbigekãradlaramigit kabseenik tamanniglo Profetimigut; 2 Kingudlermik tava uaguttõg okallugbigigiátigut Ernermigut udlunne taukkonane, tauna kingorngursirsuksængortinamiuk tamarsoarnut, taursomingatõg sillarsoak pingortika. 3 (Kristuse) terssaivnáugame Gudib ussornarsusiætta akkisugungnera, kannongérsusiættalo arssinga, tamasalo okautsiminik pikkunartunnik perrorsaramigit, ajortoærursútiksiunamissigut ingmikut nangminek, ingisimavok tava Nálegauviksúb tellerpiætta tunganut kotsingnerme; 4 Engelinnillo ajunginerrungãlersok, attertárame taukkonanga nálengnarnerrúrsomik. 5 Engelillo illænnut kimumme kangalikiak (Gude) ima okarnerpa: Idlit Erneragit, udlome erniaragit? Ama imalo: Atátagiomárpãnga, uangalo Ernerniomáriara; 6 Taimatõg tamannit Angejudliúrsok nunamut pissinamiuk, ima okartok: Gudib Engeleesa tamarmik pædlorbigirsarissauæt. 7 Engelit pivlugit ima okaralloarpok: Engelinne annoresun-étungortitarei, kivgennelo ingnertut ikkoellarsuttun-étungortitarællugit. 8 Ernerle pivlugo imænna: Gudeá! ivksiauveet issukangitsomit issukaissengitsomut aulajængerpok, nálegauvikpillo ajaupiaursãrsoa nardlorsok ajaupiaursãrsóvok; 9 Illuartok Idlit assagit, illueitsorlo umigællugo; taimaimet Idlit, Gudeá, Gudivit tennikátit tennirsúmik tipeitsungnartomik, illarnit pingãrnerróvlutit. 10 Ama imæn-

na: Idlit, Nálegangá! Nuna tungauvillerit issoanit, Killailo arksauvit pilliarigeit; 11 Taukkoa nungussaput, Idlille étuinnaissautit, taukkoalo tamarmik nutájungnæissaput annoratut, 12 Kallipártullo mumikomarpettit Idlit, tavalo adlangoromárput; Idlille adlangornauærpotit, okkiuttillo nãnauieissengilet. 13 Engelille illænnut kimumme kangalikiak ima okarnerpa: Tellerpima tunganut ingitit, kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut? 14 Taukkoa (Engelit) nungullutik kivgartortukset annernerópuť illa? aulartisimaulutik pidluarbiksamik kingorngursirsukset kivgartorbigekollugit?

KAP. II.

Kristusib ajokærsútei nálegiakarput; taunalo tamannit ussornarnerrungãrpok, aniarame tokkogamelo pivluta.

Taimaitomik okautsit tussakauvut pingãrnerrúrsomik nálegiakarpauvut, tammartarnartomut pekkonnata. 2 Merssa okautsit, okautiginekartut Engelit neijortillugit, aulajængersimamætta, taukkonungalo ajortulliartut nálengitsullo nungullutik pidlársimamætta akkiksaminguik: 3 Kannok illivluta tava uagut annigussirsogut, assiginnarutigo pidluarnartok taima aktigirsok? Tamanna Nálekab nangminek okautigekãrmago, tamattomingalo tussartut kingorna nællunæjarmarssuk uagútinut. 4 Taukkoalo okauseet Gudib illauei nællunærkotinnik, ussornartullirsenniglo, tunniorailunelo Annernermik ajunginermik, pirssarlune piomarsaminik. 5 Engelit merssa nálegangortingikei sillab aipanut, okautigirsautinut. 6 Adlennele aglekenne okartokartok imænna: Innuk sũnermet, taima erkairsaraiuk, innúblo erneraloneet sũnermet, párirsaraiuk? 7 (Kristuse) killængoamik Engelinnit mingnerrotikalloarpet; niakoruserpelle ussornaumik nálengnaumiglo, nálegangortillugolo arksauvit pingortiteinut tamannut; 8 Tamasa pissikittit issigeisa attãnnut. Tamasalo taursomunga nálektung-

ortisimagamigit, sũlloneet tamakerluinnarei taursomunga nálektungorkollugit. Mãnakulle sulle tekkunningikalloarpogut tamarmik taursomunga nálektungorsimamætta. 9 Ivnale killangoamik Engelinnit mingnerrotitok tekkoarput, Iesusiúrsok, tokkomut aglæt anniarame sorarame niakorusersimarsok ussornaumik nálengnaumiglo, Gudib merssa saimaunerminik tokkokoa tamarluinnaisa pivlugit. 10 Merssame, taursomunga taursomangalo tamarluinnarsoarmik pingortisimamætta, kittornarperksoaminiglo pissitsirsómet ussornartorsoarmut, (Gudib) illuareka tava, taukkoa siudlerirsæt pidluartitsirsæt, (Kristuse) nãmaksirsungortitsuklugo anniarnermik. 11 Tamarmik merssa attautsemit pimætta, terssa ajorungnærsitsirsorlo ajorungnærsitello. Tamannatõg pivlugo kattengutiminik taisinek iktorutigingilei, 12 Imalo okarlune: Kattengutikka unnibkarbigiomárpakka atternik, illageeksullo akkornænne ussoriomáriagit. 13 Amalo ima: Tauna tettigiomáriara; amatõg ima: Areit, tamerssa uanga, kittornello, Gudib tunniursei uamnut. 14 Sordlo merdlertut uinnekarlutiglo aukkarput, taimatõg taursoma pissimagipek, tokkomigut ajugájungnærsinángorkollugo tokkomik pirssautekartok, tamerssa tornársuk; 15 Annautsomagamigillo taukko, erksinermik tokkomut kivgainaursut innútillutik. 16 Illomumme Engelit tautoæt attungisainara, Abrahable kingueisun-élersok. 17 Taimailiorame, tamattigut tava kattengutiminut arssigilluariakartok, nákinniktartungorkollune, illomorursillunelo Pellessiunengorkollune Gudemut, innuit ajorteit issumakægæksængorsarlugit. 18 Merssa erdlokivlune nangminek urssersimagame, urssersimalersut mãna igdlersorsinnauei.

KAP. III.

Kristusemut illomoinnarpok; opinginermut pekkussengilagut.

Taimaitomik, illuartoseá kattengutigeet! Kákosimakattigeeksose kákorsúmik killangmit! Aulartitak taivna, Pelles-

siunerlo okautigirsarput, Iesuse Kristuse tekkordlugæksarissiuk. 2 Tauna illomoinnarmet aulartitsirsiminut, sordlotõg Mosese iglomine tamanne. 3 Tauname nálengnartitariakarnerrovok Mosesemit; iglulliortok nungullune nálengnartitariakarnerromet iglomit. 4 Iglut tamarmik nungullutik sennarsokarmætta, tamannigle pingortitsirsok, terssa Gude. 5 Moseselo kivgatut illomoralloarkau iglomine tamanne, okautigirsækset okautiginiarlugit; 6 Kristusele Ernertut nálegávok iglominut, terssa uagut iglorátigut, kissienne tettekarnek nerriuginerlo ussornartok sorarungikutigik issoanut.

7 Taimaimet Annernek ajunginek ima okausekarpok: Udlomekut nippa tussarussiuk, 8 Umættisse tava mangertitsarunnassigik, sordlo ivkoa ningengniartut udlokut ursserbekut innukajuitsome; 9 Terssane siudlivse urssermiarãnga missilingniarlunga, ussornartullirsakkalo tekkovlugit okkiut 40-étillugit. 10 Taimaisermætta, ekkardlereet taivko ningaukikka, okalluklungalo: Umættimingnik tammarsinnararaut; taukkoale arvkotigirsakka illissimangikeit. 11 Taimaitomiktõg ningektillunga illomortomik okartunga, kassuérbigirsamnut pissengitsut unnerlugit. 12 Missiksorniaritse, assærset kattengutigeet, illakarkonnase ajortomik opingitsomik umættelingmik, náleissærsomik Gudemut tokkosuitsomut. 13 Udlulle tamasa illivsenik kajumiksarkattigeengniaritse, sulle udlokartillugo, mangertosilersokarkonnase ajortut seglokittainerǽnnik. 14 Kristuse pigisimalerautigo, kissienne pillerkãrsuserput sorarungikutigo issoanut aglæt; 15 Sulle okalluktokartillugo imænna: Udlomekut, nippa tussarussiuk, umættisse mangertitsarunnassigik, sordlo ivkoa ningengniartut. 16 Mersa taukkoa illeisa tussaramiko, ningeksaiput, umnille tamakeratik Mosesemut mallingniktut Egiptenemit. 17 Kikulle ningaukei okkiut 40-étillugit? Taukko ajortulliartut, timimingnik asserortut innukajuitsome, illa? 18 Kikullo illomortomik okaukei, kassuérbigirsaminut pissengitsut unnerlugit,

tokkomit annaursiginnaursiminut, tussarbiginekarluarsimagioktõg, Gude nálengnartinamiuk. 8 Umnillo Gudib ernerimanne, nálengnermik sungiursilersok nagliuksinnartillune. 9 Nãmaksilluarsimagamelo, tava nálekluartiminut tamannut pidluautiksængolersok nãissengitsomik; 10 Gudemillo taigornekarlune Pellessiunermik Melchisedekesut illerkokartomik.

11 Tamanna pivlugo okausiksakaralloarpogut amerdlasórsoarnik, nællunærnerle ajornartunnik, illivse sulle siunekarnisænginause. 12 Illivselo, umnit kangarsoak pimãrsóssægalloartose, ama tava ajokærsoriakarpose Gudib okauseesa arssillirseinik siudlerpeinik, immumiglo tunnirsariakarluse, nekkiksamiglo maptusómik pinnase. 13 Merssa immumik tunnirsariakartok pimãrsóngilak okautsinnik illuartunnik, merdlertuinnáugame. 14 Innerisimarsulle pirssariakarput nekkiksamik maptusómik, sungiursinermit pimãrsungorsimagamik issumamikut, nællojungnærsinnaulugik ajungitsorlo ajortorlo.

KAP. VI.

Kiglormut ama sálersut pidlárnekangãissirsut unnerpei; kajumiksaiok aulajængernermut, tupedlersitsivlunelo.

Taimaitomik mãna Kristusib ajokærsúteisa aularkauteinik peræratita, siuarta inneriartorluta, ajokærsoiniarata ama tava sánermik ajortullirsennit tokkonartunnit; opernermigle Gudemut, 2 Koirsúmiglo ussornartomik, ajokærsúmiglo, pattingnermiglo arksennik, tokkorsunniglo umaromártunnik, pidluarbiksamiglo nãksaungitsomik. 3 Tamakkoningatõg piomáriogut, Gude pekkorsigalloarpet. 4 Merssa ajornakau, innuit, kaumarsarsimarsut, Kristusemiglo missigirsartut, Annernermiglo ajunginermik pekkalersut, 5 Gudiblo okauseenik ajungitsunnik missigirsartut, sillablo pirssuksab pirssauteinik: 6 Kiglormut sálerunik, ama sáluarkingnek ajulissægalloarkaut, Gudib Ernera taimaitut nangminek senningarsomut ivertitaræt, mittautigirsæksængortillugolo. 7 Nuna mers-

sa, midluartartok siellumik nakkarbigirsartiminik, sennachvirsinnelo piksarsiorlugit naursunnik illuartunnik, Gudib tængekartitara. 8 Kakkidlernekutinnigle kénariksunnik naursolik ajorarau, sennachvinekaissærlunelo uminartuksængolerpok, kesalo ikkoellarsuksængoromárpok. 9 Illivsele, assænnerirsená, ajunginerrúrsomik issumakarbigause, nãmaktomiglo pidluarsusekartugælluse, umnit taima okallukalloarauta. 10 Gude merssa illueitsónginame puigornauieissengila piniagarse, angæjokaursuserselo, taursoma akka pivlugo opertunnut angæjokaugalloarause, sullelo tamerssa. 11 Uagulle piomakaugut, tamakerluse taima piniarkiksókolluse, nerriugirsamik piniarkolluse issuanut aglæt. 12 Kajumeetsungorkonnase, mallingniktókollusele taukkonunga, unnersóutigirsennik kingorngursirsunnut opernermik erinnitsengnermiglo. 13 Abrahalo Gudib unnersóunamiuk, adlamiglo, ingminit angnerrúrsomik, tairsæksakanginame, ingminik nangminek taiok, 14 Imalo okallukluue: Illomut tangekartissauagit, kinguæksettillo amerdlasórsoængortillugit. 15 Taimalo (Abraha) erinnitseganelo nerriuktuarame, unnersóutigirsamik pissimavok. 16 Innuit angernerdlukalloarput ingmingnit angnerrúrsok tailugo, taimaitomiglo angernerdlursusimingnik opernarsillutik sorartitareit akkerartortut. 17 Taimaimet, unnersóutigirsamik kingorngursirsut Gudib nællunæjarbigiomagamigit, issumame adlangorjuirsusianik, okautsinne tava illauei taigúmik, 18 Uagut, Gude seglunauiengimet, tupedlersautekangãrkolluta opernartungnit marlungnit, merssa kajungersógauta, uautinullo nerriugititak aulajængerbiginiaruklugo; 19 Tamannalo tarnivta tungauvigirsaræt kissartut kollarnaitsotut aulajaitsotullo, ivlernarnerrúrsomut aglæt étuartok; 20 Terssunga siudlersortigirsarput, Iesuse, issersimavok, Melchisedekesut illerkokarlune Pellessiunengortok issukaissengitsomut.

KAP. VII.

Kristuse Melchisedekesut Pellessiunerrúrsok issukaissengitsomut, Aronemit angnerrovok.

Melchisedekele tauna nálegaunerrúrsok Salemme, Gudemullo kotsingnerrúrsomut pellessióvlune, taursomalo Abraha páriartorpa pidluarkollugolo, taimane uttermet sorssungnermit nálegaunernut; 2 Taunatõg Abrahab tunnia kollinginnik pekkotiminit tamannit; taursoma akkætta issuma sindlermik ima nællunæraræt: Nálegaunek illuartuinnartok; kingornalo ima: Salememinttõg nálegauneræt; terssa imaipok: Nálegaunek erkiksisitsirsok. 3 Taursomale angutanik, arngnaniglo, ekkardleeniglo, innungorbianiglo, tokkovianiglo agleksimangilak. Taunale arssersóusimavok Gudib Ernerannt, pellessiótuinnarlunelo sorarane. 4 Taursomale angirsusia mallugissiuk; Abrahab, umnit nálengnartóursub, tunnimago kollinginnik pejakaminit ajunginerrúrsunnit. 5 Leviblo kinguei pellessingorsimagamik, pekkonekartut, kollinginnik piginnaulutik innungnit, terssa kattengutimingnit, inneitsissit malliklugit, umnit taukkoatõg Abraha næggovigigamiko. 6 Taivnale, ekkardleelo tappullugit, agleksimangikalloartok taukkoa akkornænne, kollinginnik piok Abrahamit, pidluarkollugolo tauna unnersóutelik. 7 Taimalo mãna nællunængilak, ajunginek pidluarkorsigirsara mingnerrúrsub. 8 Mãnelo innuit tokkojarsut kollinginnik pirssaraut, taimanele ivna, merssa innúrsok unnersinnaræt. 9 Levisõg nangminek, mãnakut kollinginnik pirssartok, kollinginnik tunnirsirsok Abrahakut; 10 Sulle merssa erniusimangikadlarame, Melchisedekib páriartormanne. 11 Levitillo pellessiúrsusiæt nãmaksisimapet, tamanna merssa attortillugo innuit tunninekarmætta inneitsissinnik; sõg tava ama okauserinekarpa adlamik sakkomeriakartomik Pellessemik, Melchisedekesun-étomik, Aronesullogngitsomik? 12 Merssa adlamik pellessiúrsusekalerânget,

tava inneitsissittõg adlangortitariakariput. 13 Okautigirsarle taivna (Kristuse) adlamit næggovingmit pirssok, tunnirsirsarbingme kivgartortokangisainartomit. 14 Merssa nællunænginet, Nálegauta Iuda næggovigiga, næggoviglo tauna Mosesib pingila, pellessiksakaromártok unnernago. 15 Sullelo tamanna nællunænginerrovok, Melchisedekesun-étomik adlamik pellessekalerpet, 16 Tauna merssa taimaitungorsimamet inneitsissit ajulersut pekkorsirsiginnagit, pikkutsautigællugole innursút näksaungitsok. 17 Ima okausekarmet: Issukaissengitsomut Pellessióvotit Melchisedekesut illerkokarlutit. 18 Taimalo inneitsit siudlek attorungnærpok, ajulerame attortuksáunanelo. 19 Inneitsissit merssa nämaksirsóngimætta, nerriursuserlo ajunginerrúrsok pekkorsávok, tamanna neijorsutigarput Gudemut; 20 Taigúmiglo pinarmet aglæt, tamanna angekau. Adlet pellessingormætta, taigút attornago. 21 Taunale (Kristuse) taigúmik taimaitungortisimavok okallugbigirsimigut ima: Nálegak illomorlune, perkiksimissennanelo, ima okartok: Issukangitsomut Pellessióvotit Melchisedekesut illerkokarlutit. 22 Taimaimet, Testamentemik ajunginerrúrsomik Iesuse nämaksirsungorpok. 23 Taivkoalo amerdlagalloartut pellessingortut, tokkub nungutainarmattik. 24 Unale (Kristuse) issukaissengitsomut étuinnaissægame, soraissennane Pellessiússavok. 25 Taimaitomik Gudemut orniguktut arvkotigippænne, pidluartisinnauei nungullugit, innútuinnarame tuksiuniarlugit. 26 Taimaitomik Pellessiunermik pirssariakarauta, illuartomik, pingitsomik, ajortoitsomik, ajortolingnit ingmikortisimarsomik, killangmillo kotsingärnerrúrsomik; 27 Merssa udlut tappillugit tunnirsirsariakangitsomik tunnirsúmik nangminek ajortinne pivlugit, sordlo ivkoa pellessiunerit, kingornalo innuit ajorteit pivlugit; taimailiortorle attausiarlune, ingminik tunniuname. 28 Inneitsissille pellessiúnengortitareit innuit ajulersusekartut; okautsible tamanna, taigúmik illaglub, inneitsissit kingornættigut

okauserinekartub Ernek taimaitungortipa nãmagluinnartomik issukaissengitsomut.

KAP. VIII.

Kristuse killangme Pellessiunerrúrsok tunnarigutigo, Gudib unnersóupâtigut ajunginerrúrsunnik.

Okautigirsautalo tamarmik terssa piæt: Pellessinnekarpogut imaitomik, ivksiarsomik killangme, Nálegauviksub ivksiauviksoætta tellerpiætta tungane; 2 Taunalo pársirsóvok perkotinnik ivlernartunnik, tuppiúrsamiglo illuartomik, Gudib pingortitanik, merssa innúngitsub. 3 Pellessiúnengortorle nungullune tunnirsirsuksávok tunnirsútinniglo tokkotæksenniglo, taimaimet tauna tunnirsæksakariakarioktõg. 4 Nunamékunele, tava Pellessiússengikalloarpok, terssanémætta pellessit tunnirsirsartut tunnirsútinnik, inneitsissit malliklugit; 5 Taukkoa kivgartóutigirsaræt killaub peesa arssingæt tachællo; sordlo Gudib Mosese okarbigimago, tuppiúrsamik innissammago: Tamasagõg sennaniarkit, kakkame tekkorsettit arssilliniarlugit. 6 Mãnale (Kristuse) ajunginerrúrsomik párirsæksarsiok, merssa Testamentemik ajunginerrúrsomik saimarsairsógame, unnersóutekartitáursomiktõg ajunginerrúrsunnik. 7 Siudlerlo ivna nãmakalloarpet, tava adla simneirsuksak piniarnekaissengikalloartok. 8 Illuaringileile, ima okarlune: Udlut nedliutsomárput, Nálegak okarpok, tava Israelekut Iudakullo piomárpakka Testamentitámik; 9 Testamentitokatun-éngitsomik, tamattominga angæjokeit pigalloarivkit udlok taivna erkorlugo, tessiorlugit annisinaukit nunamit Egiptenemit; Testamentigale náleissærmarssuk, tava ipperarlugit issumakærikka, Nálegak okarpok; 10 Testamentele ivna, Israelib kingueinut opellungarsægæksara, udlut taukkoa kingornættigut tamerssa, okarpok Nálegak: Innersútikka umamiugititsomárpakka taukkonunga, umætteinullo aglekomauakka; taukkoalo

Gudigissauãnga, uangalo innuktarissauakka. 11 Innukaminiglo kattenguminigloneet ajokærsoirsokaissengilak, ima okartomik: Nálegak illissariniaruk. Tamarmik merssa illissarissammanga, mikkirsullo angisullo aglæt; 12 Saimautsomáraukit, illuangitsullirseillo issumakærlugit, ajorteillo illueitsullirseillo erkaijungnæromauakka. 13 Taima okarame nutámik, siudlek pissokáugortipa; pissokárle nutájungnærsorlo nungutsartolerkau.

KAP. IX.

Tuppiúrsak nalengnartok pivlugo; Kristuse ingminik tunniumet pidluautigissauarput issukaissengitsomut.

Taimaitomiktõg siudlek inneitsissekaralloartok Gudemut kivgartornermik tuppiúrsame, nálegiartarbekarlunelo ivlernartomik nunamiomik. 2 Tamattomanele tuppiúrsab silládlia sennasimarsok, terssanélo-étut nennerúserbik, nerriviglo, timmiurselo tekkorsækset; tamannalo taigornekartok, ivlernartomik. 3 Tuppiúrsable illa, umiksub aipætta tunnuanétok, tamanna taigornekartok, ivlernarnerrúrsomik. 4 Terssanétok tippigiksautib pyórbia Goldiúrsok, iklerbiúrsarlo Testamentib okauseenik imãlik, tamarme kallipaksimarsok Goldemik, tamattomalo illuanétut, pogutáursak Goldiúrsok, Mannamik immalik, Aarublo ajaupia ivna umarsungortok, ujarkæglo sátuk, inneitsissinnik agleksimarsuk. 5 Taursomale kollánétuk Kerubik pinnersuk, tamakkoa tãlutseræk saimaubik, tamakkoa mãnakut ingmikórlutik okautigirsariakangilet. 6 Tamakkoalo taima sennaræsimamætta, Pellessit tava issertartut tuppiúrsab silládlianut, Gudemut kivgartútigirsartik nãmaksiniarlugo. 7 Tuglianulle pellessiunek kissime okkiut nungullugit attausiarlune issertartok, aungmik neksarlune, tamattomingalo tunnirsiok, nangminek tammartarninne, innuillo tammartarnereet pivlugit. 8 Tamattominga Annernek ajunginek nællunæjaiok, taimane sulle arvkotiksak ivlernarnerrúrsomut sakkomersitáungikadlar-

met, tuppiúrsak siudlek étillugo; 9 Tamanna merssa taimane arssersóutigirsariakartok mãnakun-éssirsomut, tamattomane (tuppiúrsame) tunnirsirsartut tunnirsútinnik tokkotæksenniglo, umuit kassuérbiksakartitsiginnaungitsunnik, Gudemut kivgartortut issumeinik. 10 Taimaitulle nekkiksello immiksello, ubbarnerillo kabseet, timiblo illerkoee, attorkorságinnartut udlut opellungarsarbeet nedliutserlugit.

(Epistel am 5 Sontage in der Fasten. Iudica.)

11 Kristusele tikkiusimavok Pellessiunerekollune perkoteriksuksennut, tuppiúrsarlo angnerrúrsok nãmangnerrúrsorlo isserbiga, sennasimangitsok arksennik, terssa imaipok, taima nappartisimangitsok. 12 Sauaurselloneet nochelloneet auǽnnik pinnane, aungminigle nangminerminik attausiarlune ivlernartomut issertok, nãksaungitsomiglo annaursútiksarsiok; 13 Merssa umingmaillo sauaursello auætta, aksello óutanit, serpartarnerit tamakkoa illuarsautáugalloarpætta maujungnartunnut, timeit ervkejarlugit, 14 Angekainik tava Kristusib, Annernekut ajunginekut arksoarnaitsóvlune ingminik nangminek Gudemut tunniutub áuætta issumauvut ervkejaissauei pillirsennit tokkonartunnit, tokkosuitsok Gude nálekollutigo. 15 Taimaitomiktõg Testamentitáme saimarsairsóvok; merssa tokkomigut, ajortunnit, Testamentitokáme piniartækennit, annaursutigekorsamigut, kákosimarsut pigititsomagamigit nãksaungitsunnik kingorngursæksennik unnersóutigirsennik. 16 Testamentekarånget, tava tamattominga pekkorsirsok tokkokãrlune pirssariakarpok. 17 Testamente aitsait attulissammet tokkorsub kingornagut, attungilarle, Testamentemik pekkorsirsok sulle innútillugo. 18 Taimaitomiktõg siudlek (Testamente) ivna aungmik kissienne attorsinángortok. 19 Merssa inneitsissit piniarkorseit tamasa Mosesib attuaræramigit innungnut tamarsoarnut, tava nochet sauaursello auǽnnik tigursiok, immermiglo, merkunniglo aukpadlártunnik, Isopemiglo illaulugo, tamattomingalo makperseket, innuillo tamasa serpartarpei, 20 Imalo okalluklune: Terssa Testa-

mentib aua, tamanna Gudib pekkorsara illivsenut. 21 Taimatõg tuppiúrsak perkoteilo tamasa, kivgartútigirset Gudemut, serpartariei áungmik tamattominga. 22 Tamangajengmiglo taima aungmik ervkejarnekartut, inneitsissit malliklugit; auk nungullugo koirsariakarmet ajortunnik issumakærbiginekartukset pivlugit. 23 Taimalo killangmiúrsunnut arssersóutigirsáursut ervkejariakartut tamattominga; killangmiúrsulle nangminek pirssariakarput tunnirsútinnik, tamakkonanga ajunginerrúrsunnik. 24 Kristuse merssa issingitsok ivlernartomut arksennik sennasimarsomut, terssáugalloarmet arssersóutigirsainak illuamut; killangmulle isserpok, mãna sakkomiutigiomauluta Gudib kénætta sánut. 25 Kabseeniglo ingminik tunniomaulune pingilak, sordlo pellessiunek ivna okkiut nungullugit issertarpok ivlernarnermut adlet auænnik neksárlune, 26 Taimailioromagalloarunetsõg (Kristuse) tava kabseenik anniariakaissægalloartok sillarsúb aularkautanit. Manale udlut nãgatænne attausiarlune sakkomersimavok, ingminik tunniullune ajortut pejaromaulugit. 27 Sordlolo innuit tokkokonekarmætta attausemik, kingornale ekkartóubingmut pissaput; 28 Taimatõg Kristuse attausiarlune tunniusimavok, amerdlasórsuit ajortoærotitsomaulugit: Aipæksanigle sakkomissavok, ajortut kakkangnagit, pidluautigekollune taursominga nerriuktunnut.

KAP. X.

Kristuse ingminik tunniumet pivluta, tokkotœksarekollune, tamanna angnerrovok tunnirsútinnit Testamentitokáme pekkorsáursunnit; Gude tettigirsariakarpok miannerirsariakarlunelo.

Inneitsissille tachainakartut perkoteriksuksennik, peelle nangmerngit piginnagit. Okkiut nungullugit tunniutariakarput tunnirsútit nelligeeksinnartut, nãmaktomiglo illuarsirsútik-

sáungilet tunnirsirsunnut. 2 Nãmakalloarpettalé, Gudemullo nálengniartut issumamikut passinartut ajortittik missigiungnæralloarpattigik, attausiarlutik ajortoejarsimagunik, tava tunnirsútinnik tunnirsinek soraissægalloartok. 3 Okkiulle nungullugit tamakkoa (tunnirsútit) erkasitsirsaraut ajorteinik. 4 Ajortut merssa pejarnek ajornakemætta umingmait sauaursello auænnik. 5 Taimaitomik nunamut pigame, ima okallukpok: Tokkotækset tunnirsútillo piomangikittit, timele arkiksorit uamnut. 6 Tunnirsútit, óutækselloneet ajortoærursútikselloneet, illuaringikittit; 7 Uanga tava ima okartunga: Areit, aggerpunga, makpersekenne nãmaktomik agleksimarsunga, Gudeá, pekkorset nãmaksiartorkogauko uamnut. 8 Okaradlarame imænna: Tokkotækset tunnirsútillo, óutækselloneet ajortoærursútikselloneet, piomangikittit, illuaringiniettittõg, tunnirsútiginekartut inneitsissit malliklugit, 9 Tava okariok: Areit, aggerpunga, Gudeá, pekkorset nãmaksiartorlugo. Siudleet (tunnirsútiginekartut) tava attorungnærsipei, kingudlek attorkogamiuk. 10 Tamattomingalo pekkorsamik uagut ajorungnærsinekarpogut, Iesusib Kristusib tima tokkomut tunniusimamet attausiarlune. 11 Pellessillo nungullutik pekkorsáput, udlut tamasa Gudemut kivgartorkollugit, kabseeniglo tunnirsútinnik nelligeeksinnartunnik tunnirsirsarkollugit, umnit ajortoærursútiksáunauiengitsunnik. 12 Taunale (Kristuse) ajortut pivlugit, tunnirsigadlarame attauseenarmik tunnirsúmik, nãmagluinnartomik issukaissengitsomut, ivksiatuinnarpok Gudib tellerpiætta tungane, 13 Terssanelo mattoma kingorna uttakiok, akkerartortinne illitserlugit issikame tungmagækseinut. 14 Merssa tunnirsúmik attauseenarmik ajorungnærsisimarsut ningaursájungnærsinamigit nãmaktomik issukaissengitsomut. 15 Tamattomingatõg Annernerub ajungnerub nevsuiarbigátigut. Merssa (Nálegák) okaradlarame imænna: 16 Terssávok Testamente, udlut taukkoa kingornættigut opellungarsægæksara taukkonunga, okarpok Nálegak: Innersútikka taukkonunga umamiugititsomárpakka, is-

sumeinullo aglekomauakka; 17 Ajorteillo illueitsullirseillo erkajungnæromauakka. 18 Tamakkoale issumakærnekarángætta, tava attorungnærarau tunnirsútiksak ajortut pivlugit.

19 Taima mana, assærset kattengutigeet, tipeitsukluta issersimagauta ivlernartomut Iesusib áuagut, 20 Tamattomunga nutámik umanartomiglo arvkotiksiumattigut umiksoakut, terssa timimigut; 21 Pellessiunekarautalo Gudib igloanut; 22 Sakkomerniarta tava umættivtinik illomortunnik, operluarnermik, umættivtigut serpartarsimauluta, paitsisaitsomiglo issumakarniarluta, timivtigullo ubbarsimauluta immermik mingokangitsomik; 23 Nerriugirsarlo unnersóutigirsak tettigirsariuartigo aulaiængerluta, illomoinnarmet tamattominga unnersóuirsok. 24 Uautiniglo nangminek missiksorkattigeengniarta kajumiksainermik assænningnermut ajungitsullirsennullo. 25 Kattissimauvikpullo sorarunauærsigo, sordlo illeit illioraraut, uautinigle kajumiksarkattigeengniarta, taimalo pingãrtomik pissa, merssa mallugilleraussiuk (Kristusib) udluksa kaglillersok.

26 Piarællutale ajortulliaruta, umnit opernartomik illissimarsusekaralloarauta, kingorna tava tunnirsútiksakaissærpogut ajortut pivlugit. 27 Annilárnartorsoarmigle ekkartóumik, kammaumiglo ingnertun-étomik illimagirsæksakarpogut, nungutitsirsomik arksoarnartorsoarnik. 28 Mosesib inneitsisseinik náleissærsokarángeт, tauna nákinekartinnago tokkokorsaræt, marlugloneet pingasulloneet narkiksoikattigeeklutik okarpætta: 29 Sualungnerrúrsomik tava pidlangãrnekaissengitsugaissiuk tauna, Gudib Erneranik tungmariniktok, Testamentib áuanik nellinginariniktok, merssa ivlernarsautigirsaminik, mittautigællugolo aglæt Annernek saimaunartok? 30 Illissimagautigo ivna ima okartok: Akkingirsirsuksáugama, akkiniaromadlárpunga, Nálegak tamerssa. Amatõg ima: Nálekab innuktenne akkilluariartussauei. 31 Gudib tokkosuitsub arkseinut pinek erksinædlárau.

32 Udlulle kangiusimarsut erkainiarsigik, taimane illissimar-

sungorause, kammajuilluse erdlokinartorsuit attorisse; 33 Illivse merssa tamannut mittautigirsáugause mitternermiglo erdlokonermiglo, illagigaussigiktõg taimaitunnik nagliuktisimarsut. 34 Uangalo parnãrusimarsunga nákigigiaussinga, tipeitsuklusélo aglæt kammautigingikisse pejairsut perkotivsinik, illissimagause, killangme perkotiksakarause ajunginerrúrsunnik, nãksaungitsunniglo nangmineksauvsinik. 35 Tettekarsuserse ipperariaurnassiuk, tamanna akkekangãrmet. 36 Illællariakarposele kissienne, Gudib pekkorsa piniaromagussiuk, unnersóullo pirssariomaulugo. 37 Sulle killamik nãpet, aggeromármet tikkitsuksak, mullussennanelo.

38 Illuartorle innútiksakaissavok opersusiminik. Aulajængersimangitsorle, tauna tarnima nuennerissengila. 39 Uagulle illagingilauvut aulajængersimangitsut tammartuksáursullo, opertulle, tarnimingniglo annauniartut illagauvut.

KAP. XI.

Opernek okautiginekarpok kannongétariakarmet.

Opernerle illomut tettigirsávok nerriugirsennik, nekkimarsútiginnagillo tekkonængitsut aglæt. 2 Taimaimaitomik siudleet unnersiutiginekarput. 3 Opernekut illissimavogut, sillarsoak Gudib okausianik pingortisimamet, ersitsullo tamarmik sũngitsomit pingorsimamætta. 4 Opernekut Abele Gudemut tunnirsiok tunnirsúmik ajunginerrúrsomik, Kainib tunnirsútanit, tamannalo pirssutigællugo illuartóvlune unnernekartok, tunnirsútei Gudib okautigimagit; tamattomingalo sulle okallukpok, umnit tauna tokkomet. 5 Enoch opersusekarame aularusimarsok, tokko missigekonnago, nenninekangilarlo, Gudib merssa aularumanne; aularunekangikadlarmello, Gudib illuariga unneræt. 6 Opersusekangitsorle Gudib illuarinauiengila; Gudemut piomarsok operiakarmet Gudekartomik, akkilleromármagillo orniktinne. 7 Opernekut Noab Gude náleka, umiarsoarmiglo sennarsok innukotime annekbigirsæk-

sænnik, Gudib merssa okaumanne pekkorsaminik, umnit sulle tekkonængitsomik, tamattominga sillarsûb innuee ekkartóutikei; taursomalo (Noab) pirssarisimaua illuarnek, opernekut pirssok. 8 Opernekut Abraha nálektungortok, nunamut kingorngursæksaminut aularkonekarame, aularpok tava, umnit ornigække siunekarnago. 9 Opernekut tekkornartainâursok nuname unnersóutigirsame, sordlo pigissengisamine, tuppekainarlunelo Isaake Iakolo illagællugik, kingorngursirsuksakattaursuk unnersóutinnik tamakkoninga; 10 Merssa nerriukame iglorpængnik tungauvelingnik, tamakkoningalo sennarsok perrorsairsorlo, tamerssa Gude. 11 Saralo opersusekarame nekkursektinekarlune nârtulersinángortok aglæt, ernivlunelo, umnit okkiut erniviksarinekartut kemmókalloarmætta, terssa pia, opernartósugigamiuk unnersóuirsok tamattominga. 12 Taimaitomiktõg attauseenarmit, umnit ajulersomit timemit, erniusimaput innuperksuit udlorirsettut killangmétuttut amerdlatigirsut, sordlotõg siorket immab sinnanétut kissiksaungitsóursut. 13 Taukkoalo tamarmik operlutik tokkoput, unnersóullo pissimannago, ungesiksomille tekkogæt, kollarinnagolo tipeitsutigæt, okarlutiglo ingmingnik taiput tikkeraursunnik tekkornartenniglo nuname. 14 Taimale okalluktartut nællunæjararaut nunæksarsioramik. 15 Nunartigle kemmegartik issumagigalloaruniko, utterbigiginnaugalloariæt. 16 Mânale kajungerput ajunginerrúrsomut, tamerssa killangmétomut. Taimaitomik Gudib nikkagingilei taigútekarlune Gudiænnik, inniksiorsimagamigit (killangme). 17 Opernekut Abraha tunnirsiok Isaakemik, urssernekarame, ernetuelo tunniuka, merssa unnersóunekartógalloarame. 18 Tauna okautiginekartok imænna: Kinguæksarnik tairset, Isaakemit piomarput. 19 Issumakarame, (Abraha) tokkorsunnit aglæt Gude makkititsiginnaursok; taimaitomiktõg (ernetue) arssersóutigekollugo ama pigia. 20 Opernekut Isaakib tængekartipek Iakolo Esaulo, nedliutukset pivlugit. 21 Opernekut Iakub tængekartipek Iosefib erneræk, tokkussægame, sikkillunelo ajaupiaur-

sârsoætta nóuanut. 22 Opernekut Iosefe, tokkussægame, okallullersok Israelib kittorneisa aularbiksænnik, timinelo neksarkoa. 23 Mosese erniumet, angæjokækit, opersusekaramik, irssertoræk kaumettit pingasut nâulugit, tekkogamiko merdlertungub pinnersusia, nálegaunerublo pekkorsa erksigingikæt. 24 Mosese opersusekarame, tava innersimagame, ernersiarekojungnærpok Faraub panianut; 25 Gudiblo innuktei naglinkattigællugit, tamanna piomangârnerrova nuennárnermit nâksáursomit ajortomit; 26 Kristuselo pivlugo mittengnekarnek pekkarbiginerrosuga Egiptenib pekkoteinit, akkiksak issumagigamiuk. 27 Opersusekarlune Egiptene kemmekpa, nálegaunerublo kammangnera erksigingila. Erssingitsok merssa ungagigamiuk, sordlo tekkollugo. 28 Opersusekarlune anniviksiutiksiorkorsiok, aungmiglo serpartarkorsivlune, (Israelittit) pekkonnagit angæjudlernik tokkotsirsomut. 29 Opersusekaramik ivkoa, immarbik aukpadlártok ikkârpæt, sordlo nuna pannertok; tamannalo Egipterminuttôg nauiateilutik ouktútigigamiko, ippiput tava. 30 Opernek pirssutigællugo, Ierichomiut karmarsoeet oppiput issumamingnik, (Israelittit) kauitarmattik udlut arbenek marluk. 31 Rahabe opersusekarame, asserorsimangitsok opingitsut illagællugit, missiksoirsut illeksivlugit illæssiarigamigit. 32 Sumiglo ama okallussaunga? Uamnut ullapinaissirsok, okautigissægukit Gideonelo, Barakelo, Samsonelo, Ieftalo, Davilo, Samuelelo, Profetillo, 33 Opernekut taukkoa ajugáumætta nálegauveenut, illuartulliarlutiglo unnersóutit pissimaneit, Loversuillo torklueet milliksimaneit, 34 Ingnerublo ikkomanersoa kammipæt, pænnarsoarnit ippiktorsoarnit annigortut, ajuleralloarlutik nekkursektinekartut, sorssugiartorlutik pirssauteliksoængorsimaput, nungusimaulugillo tekkornartet sorssukattigeeksorsuit. 35 Arngnet tokkorsortættik umarkiksut pigieit, illeille asserorsimaput annaukunginamik, piniænginamiglo makkitsomaulutik innursúmut ajunginermut. 36 Illeille mittengnekarlutiglo ipperartornekartut, kellersornekarlutiglo parnârusima-

put, 37 Ujarkenniglo millornekartut, nungunekarlutiglo, kappinekarlutiglo, pænnamiglo tokkotáursut; sakkiput annorakarlutik sauet sauaursello ammeenik, ajorsarsimagamik, nagliuktarlutiglo tujomirsarsimagamik, 38 Sillarsoarmiut merssa kingakonakerssut taukkonunga, terssa sakkirsartut nagliuktarlutik, innukajuitsunne, kakkennelo, nunablo kongnereene, karosueenelo. 39 Taukkoalo tamarmik, umnit opernermik unnersiutiginekaralloartut, unnersóutiginekartok pissimangikæt. 40 Terssa imaipok: uautinut ajunginerrúrsok Gudib pekkosimagadlarmago, taivko nãmaksilluautiksakarkollugit uautinétomik.

KAP. XII.

Kajumiksarpei illællárkollugit, Gudemullo nálekollugit.

Taimaitomik uaguttõg taima amerdlatigirsunnik narkiksoirsokarauta áuativtigut: Ajortut tava, merssa uautinut attainartut kajumeetsungortitsirsivut, ipperarniartigik, issumagingnermiglo siuniksarput tuoviutigittigo, sordlo pekkonekarauta; 2 Iesuselo, opersusivtinik aularnéirsok nãmaksiniartorlo ardlungauvigittigo. Taursoma, umnit tipeitsutiksakarsinnaugalloartub, senningarsok annernartorællugo attora, kangunartorlo aglæt assiginnara, mãnale ivksiavok Gudib ivksiauviksoætta tellerpiætta tungane. 3 Taivname erkaumaniarsiuk, ajortulliartut arksoardlermænne, piueitsok, illivse issumauvsigut kassukennavose, nikkarsungorkennaselo.

4 Illivse merssa, ajortok arksoarællugo, sulle akkerartungikalloartose aurse koitserlugo; 5 Puigorikselo okausek ivna tupedlernartolik illivsenut, sordlo kittornennut pirssok, imaitok: Ernera oma! Nálekab pidlaitsiarpattit, tamanna assiginnarnauæruk, taursomalo pidlárpattit nikkarsungorkennek; 6 Assærsenne merssa Nálekab pidlaitsiararei, kittornarsiennelo nungullugit missingnartomik tennerterarei. 7 Issumagikluse illælláruse pidláitsiarnekarángause, Nálekab tava pissauáse

kittornamisut; sume ernekarnerpa atátame pidlarniængisanik? 8 Illivsele pidláitsiarnekangisainaruse, tamarmigle merssa taimailiorbiginekarsimaput, tava akkitávose, kittornáuluaraselo. 9 Angutivuttõg timiglit pidlairsigisimagutigik miannerællugillo; angekainik tava náleissengikikput Atátak angnerrúrsok, innukolluta? 10 Ivkoalo udlut ikkitungoet pidláitsiararátigut issumamingnik, omale pirssarpátigut ajorungnærsautiksautinik, illængersitsomauluta illuarnerminik. 11 Pidlárnek nungullugo attortinekarånget tipeitsutiksáungitsugigalloarparput, allieisutiksáusugællugole; missingnarungnærunele, tava tamattominga sungiusarsimarsut pidluautiksarsiortissauei erkiksinartunnik illuartunnik.

12 Taimaitomik arkset sullissærsut, serkullo kassursut, ama nekkursektiniarsigik; 13 Issikauvsiniglo sakkilluaritse, orlojarsokarkonnase tussiatotut illiortomik, illuarsekollugole. 14 Innuit tamasa illeksiniarsigik, ivlernarsinek piniarsiuk, tamattominga piniængitsut Nálegak tekkussengimarsuk. 15 Missiksorniaritse, Gudib saimauneranik assiginnairsokarkonnase kimigloneet; náulersunnik asserorsainekarkonnase erkiksisainiængitsunnik, amerdlasút ivlernarungnæissæsugællugit taimaitomik; 16 Arngnaunekartokarkonnase, nálengitsokarkonnaseloneet Gudemut, Esautun-étomik, nekkiksak attausek taursoma pærutiga angæjudliúrsusiminit. 17 Illissimauarsele, kingorna pidluarkonekarnek piniaralloaramiuk angeluktortok, adlamik issumakautiksamik nervsanginame, naug kodlinermik piniaralloara. 18 Illivse merssa pissimangilase kakkamut aktorkonekangitsomut ingnermik ikkoellarsomut; pyorsoarmulloneet tårtorsoarmullo, kadlersorsoarmullo; 19 Kardlortaursub nippanulloneet, nippersúblo okauseenulloneet, tamakkoninga tussartut tussaromajungnæralloareit, okautsinnik tamakkoninga okallugbigekunginamik. 20 Tussarnek ajuleramikik taimane okauserinekartut. Nerssútibloneet kakkak tamanna aktoralloaruniuk, ujarkennik millornekaissirsok, auleinekaissevluneloneet. 21 Tekkorsarlo tamanna erksinar-

tuinnáumet Mosese aglæt ima okartok: Annilárkaunga, oliklungalo. 22 Illivsele pissimavose Zionib kakkanut, Gudiblo tokkosuitsub iglorperksoeenut, Ierusalemmut killangmétomut, Engelinnullo tausendeperksoarnut, 23 Illageeksunnullo angejudliúrsunnut killangme agleksimarsunnut; Gudemullo, tamannik ekkartóursirsomut, illuartullo innerisimarsut annernerinnut, 24 Testamentitáblo ningaursájungnærsitsirsanut Iesusemut, aungmullo serpartautiginekartomut, tamanna ajungnerrovlune tuksiursinerrovok Abelib áuanit. 25 Missiksorniaritse, tussaromajungnærkennauvose okalluktomut. Ivkoa merssa tussaromajungnærsut kemmãnek ajormætta nuname okalluktillugo; angekainik nagut, tussaromajungnærutigo killangmit okalluktok. 26 Taursoma nippætta taimane nuna seiuktika, mãnale unnersóuiok, imalo okarlune: Sulle attausiarlunga nunalo killaglo aglæt seiuktitsomáriakka. 27 Imale okarame: sulle attausiarlunga; tava nællunæjarpok, aulajarsut pingortisimarsut adlangortinekaissammætta, aulajaitsut étuinnarkollugit. 28 Taimaitomik nálegauvik aulajaitsok pirssæksarigautigo, saimaunekarpogut, taursominga Gude kivgartorbigissægautigo, taursomunga illuarekolluta atarkingnermik miannerinermiglo. 29 Guderput ingnerómet nungutsirsok.

KAP. XIII.

Ajungitsulliarkoei, Kristusemullo opertuinnarkollugit; ajokærsoirsullo nálekoei tuksiukollugillo; kajumiksailune nãniarpei aglekenne.

Sorarase kattengutigeeksuttut assakattigeengniaritse. 2 Sinniktarkorsinek puigornauieissengilarse, taima piniartut illeisa Engelit aglæt sinniktartimattigik, siunekaratik. 3 Kellersorsimarsut issumaginiarsigik, sordlo kellersorsimakattigællugit, nagliuktullo, (erkaisigik) illivsesõg sulle timekarluse innúgause. 4 Nulliareengnek illuartuinnarle tamannut, nulliareello

innarbiæt ivlernarle; uersairsulle, arngnaunekartullo angununekartullo Gudib ekkartóutsomárpei. 5 Illerkorissiuk piomatónase, pisselo nãmagissigik; nangminek ima okarmet: Kemmeissengilagit, illomumme allarnauieissengilagit. 6 Taimaimet, tupedlerluta okarsinnavogut: Nálegak annaursirsigigauko erksissengilanga, sussægãnga tava innúb? 7 Ajokærsortisse issumaginiarsigik, illivsenut okalluktut Gudib okauseenik, taukkoa innursusiætta nãgata tekkolluarsiuk, opersusiællo mallingniarsiuk. 8 Iesuse Kristuse, ipeksarlo udlomelo épok, taunalo issukaissengitsomuttõg taimaituinnaissavok. 9 Issumesse nekkimatekussengilesse ajokærsútinnik nellinginarnik adláursunniglo; piominakemet, umæt aulajængersimalerpet, tamannalo saimauneenarmik pirssarpok, nekkiksamigle pinane, tamanna attungikalloarmet piniartimingne. 10 Uagut tunnirsirsarbekarpogut, terssanga nerriginnaungilet kivgartortut tuppiúrsame. 11 Merssa (itsársoak) nerssútit suulloneet auæt pellessiunerub issertitarángago ivlernartomut, ajortoærursútigekollugo, taukkoa timeit tava óutáursut tupperperksuit auattænne. 12 Taimaitomik Iesusesõg anniartitok, issertarbiub auatane, innuit ajorungnærsitsomaulugit aungminik. 13 Taimaimet, kæ, orniktigo mãna tupperperksuit auatænnétok, erdlokirsusia attorlugo nagliukattigællugo. 14 Tamãneme nuname iglorperksoakanginauta unningauvigirsennik, nedliutiksarsiorpogulle. 15 Tava mãnakut (Kristuse) tunnarællugo, Gude aitsivigirsartigo tunnirsútinnik ussorutinnik sorarata, tamerssa okautsit, akkanik ussoruktut, kardlueenit pirssut. 16 Kissiennele, angæjokautsernek tunnirsiniarnerlo puigoriaurnassigik; tunnirsútit taimaitut Gudib illuarirsarmagit. 17 Ajokærsortisse náleksigik, mallingniarlugillo, pigãrmætta tarnivsinut, akkirsuksettut illioriakaramik, taimailiorkollugit tipeitsuklutik annersáminatiglo, tamanna illuaissengimet illivsenut. 18 Tuksiuniarsigut. Uagut terssa tupedliutigarput, paitsisaitsomik issumakarauta, piniarkiksarautalo sakkilluaro-

mauluta tamanne. 19 Okaukiksarniarpausele, taimailiungãrkolluse, tuoviornarnerrúrsomik ama ornikolluse.

20 Gudible ullapisauteliksóursub, tokkorsunnit pæramiuk sauet pársirsónerǽt, Nálegarput Iesuse, Testamentib nãksaungitsub áuanik: 21 Taursoma pigiñángorsarlisse ajungitsullirsennut tamannut, mallingniktungortilluse pekkorsaminut, illuarirsaminiglo illumiokartilluse Iesuse Kristusekut; tauna nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

22 Okauniarpausele, assærset kattengutigeet, okautsit okko kajumik sautáursut nálektuarsigik; nãitsungoamik aglekbigigause. 23 Nællukungilause, kattenguput Timoteuse ama ipperarnekarmet, taunalo tikkipet; aiparællugo tekkojomárpause. 24 Innúlluarkorsisitse ajokærsortivsinut tamannut, illuartunnullo tamannut. Kattengutigeet Italiamétut innúlluarkoáse. 25 Saimaukonarsisitse tamause. Illomut.

Ebræerinnut makko agleksimaput Italiamit, Timoteusib neksarei.

IAKUB

AGLEGEI OPERTUNNUT.

KAP. I.

Iakub kajumiksarpei tupedlerkollugit tipeitsukollugillo nagliulerángætta, ajungitsuinnait Gudemit pirssarmætta, pinnatigle ajortut; Gudib okausee mallikoei.

Iakub, Gudemut Nálekamullo Iesuse Kristusemut kivgáursub, tipeitsukoei arkanek marluit ekkardlereet siamarsimarsut.

2 Assærsakka kattengutikka! Tipeitsutigirsæksarissiuk, pirssarángause nagliungnartunnut nellinginarnut; 3 Illissimagitselo, opersuserse illuartuarune issumagiksaromármasse.

4 Issumagiksusersele soraissengilak issoanut aglæt, illuartuinnarkolluse, illomortuinnarkolluselo, ajorsautekarkonnaselo.

5 Illarsele illissimanermik ajorsarune, tauna tamattominga tuksiarle Gudemut, tamannut tunniorairsomut assiginnaingitsomut, erdligursingitsomullo; tava tunninekaromárpok. 6 Operlunele tuksiarile, nekkimananelo; nekkimarsok merssa taimaitarmet sordlo immab maglee annoremit aulatersimarsut tamannut. 7 Innuglo taimaitok issumakaissengilak, sumik Nálekamit pissæsugællune. 8 Innuk marlunguik issumakartok aulajatuinnarpok arvkotigirsamine tamanne.

9 Kattengulle kingakótok, ussorsitsarle nálengnartinekarsusiminik. 10 Pissórsoarle ussorsitsarle kingakorsusiminik, nungussægame ivgit kárcheesut. 11 Sekkenek kirssakangãrlune nuirsarau, ivgillo tokkolersitarei, kárcheelo tava nakkararaut, pinnersusiællo tekkojominartok asserorarau; taimatõg pissórsoak perkoterperksoaminik asseroromárpok. 12 Pidluarpok angut, issoanut aglæt kammajuillune nagliuktartok; aulajængersimagune niakorumik innursútelingmik piomárpok, tamattominga Gudib unnersóukei assærsinne.

13 Innugle urssernekarángame ima okaissengilak: Gudib ursserpãnga. Gude merssa ursseirsartóngimet ajortomut; attauserloneet taursoma urssersaraingila. 14 Innugle nungullune urssernekararau, ikdligupilluminit kajumiksarnekarángame, pilleritinekarlunelo. 15 Ikdligupilluit piniarnekarsimagunik, ajortulliakartitsiput, ajortullirsello nãsimagunik, tokkomik pekkartitsiput.

(Epistel am 4 Sontage nach Ost. Cand.)

16 Tammarkennase, assærset kattengutigeená! 17 Tunnirsútit ajungitsut tamarmik, tunnirsútillo nãmautigirset tamarmik, pikkanga pirssaraut kaumarsub Atátanit adlangorjuitsomit simnersigeeksokangitsomit kaumarsomik tãrtomiglo. 18 Taursoma issumaminik erniarátigut okautsinnik opernartunnik, pingortitarælluta siudliókogamissigut. 19 Taimaitomik, assærset kattengutigeet, innuk nungullune tussaræsuarle,

okalluklunele tuoviorane, ningengnermullo kigeikile. 20 Innuk ningektok piniaraingimet Gudib illuarirsanik. 21 Taimaimet, maujungnartut ajortorsuillo tamasa ipperarniarsigik, okautsillo illuvsinétitáursut, tarnivsinik pidluartitsiginnaursut, piginiarsigik piueiluse.

(Epistel am 5 Sontage nach Ostern. Rogate.)

22 Okautsille nálekiksarsigik tussartainarnagillo, illivsenik nangminek seglokittarkonnase. 23 Tussartainartokaráugelle okautsinnik, nálengnagillo, taursoma arssiga angut, kénaminik kemmerdloirsok tacharsútekut. 24 Ingminik merssa kemmerdlussærame, erngerlune aulararau, tautone kannongétok puigorlugo. 25 Umersorle inneitsissinnut nãmagluinnartunnut kivgajungnærsitsirsunnut, taimaituarlunelo, tussakenne taursoma puigorsimangikunigit, malliklugille piniartarune, pidluarpok taimailiorame. 26 Illarsele issumakarune Gudemut kivgartortugællune, okkelo attorluarnek ajoruniuk, umanelo asserorlugo, taursoma kivgartorsusia Gudemut piungilak. 27 Gudemulle Atátamut kivgartornek illuartok arksoarnængitsorlo, imaipok: Illiarsuit uidlarnerillo nagliuktut orniktarlugit, ingminiglo ivlernarsarniarnek, sillarsúb innuee illaginnagit.

KAP. II.

Innuit nellinginait assakoei; inneitsissillo tamasa nálekluinnarkollugit; opernek ajungitsullirsennik illaliungitsok attungimet.

Assærset kattengutigeená! Issumaissarunnase, Iesuse Kristusemut Nálegautinut ussornartolingmut opertut angnerrúrsokartugællugit illamingnit. 2 Merssa kattissimauvivsinut angut isseralloarpet Goldemik ketterdlerutelik, annorariksorsoarlo, peetsoktõg annorarluktok issermipet; 3 Illivselo irssigilerussiuk annorariksok, okarbigællugolo: Maunga idlit inginiarna; peetsorle ima okarbigigussiuk: Idlit sammanétit, issi-

atta, ingningoak, kissienne ikkoellektitarei orpeperksuit, 6 Okkarlo, ingnektõg sordlo, illueitsorperksoakarbióvok; taimaitarau okkak, tornársub innanit ikkoellektisimagune, auætivta akkornænnélune minguktitara time tamat, asserorlugolo sakkirsuserput. 7 Merssame nerssútit, tingmirsello, pullaterirsello, immanétullo aijaisornartut nellinginait pirssarinekarlutik kunnutinekararaut, innuit kunnutitarmattik. 8 Okkarle innúb attautsibloneet kunnutinek ajorpa, kunnutiksáungitsong una ajortorsoak tokkonartomik pilluliksoak, 9 Tauna attorlugo ussorirsararput Gude Atátak, attorlugolo perdlukorsarigiauvut innuit, Gudib arssinganut pingortisimarsut. 10 Kannermit attautsemit annirsaraut okauseriksullo okausepilluillo. Assærset kattengutigeená, taimaissengilak. 11 Puillersomit attautsemit immekarsinnaunerpa tungosungnitsomik kasselitsomiglo? 12 Assærset kattengutigeet, okkorseá, orpiktõg Feigeliksak Oliakarsinnaunerpa? Orpigloneet Weiniksalik Feigekarsinnaunerlune? Taimatõg puillersok attausek immekarsinnaunginiok tarrajornitsomiglo tungosungnitsomiglo.

13 Ardlarse kina illissimarsóvlunelo siunekartóva? Tauname nællunærile sakkilluarsusiminik, ajungitsulliarlunelo pineitsotut illissimarsotullo pille. 14 Umættivsigulle kennigarsorsóvluselo sakkitsairsorsóguse, tava ussorsitsariaurnasse, seglukennaselo opernartomut. 15 Illissimarsusek tamanna pauanga pingimet, nunamille innuinnarnit, tornársungmillo piok. 16 Annæruktut sakkitsairsartullo nungullutik illuangitsulliarmætta ajortulliartainarlutiglo. 17 Pauangale pirssomik illissimarsusekartut, tamannit aulajængiupeit (Gudib okausee) ullapisairsóvlutiglo, innuksiarnersóvlutiglo, nálektóput, nákinnirsuseliksóvlutiglo ajungitsullialiksóput, innungniglo nellinginarsiorlutiglo pekkoserlungitsóput. 18 Ullapisainiartulle, illuartullirsamingnit kingorngursiomárput erkiksinartunnik.

KAP. IV.

Sakkitsainermik, adlenniglo piomasepillungnik sorarkoei.

Suname pirssutigællugo sakkitsairsarluselo arksoardlernerpisse illauvsinut? Piomasepilluit, illa! pirssutáput, pardlekkattautut anætivsine? 2 Piomatókause, taimaitomigle pirssarinek ajorsinnarluse; umitsairsartóvose annæruktorsóvluselo, sumiglo pirssarnek ajorpose; sakkitsairsarluselo arksoardlerpose pekkaraselo, terssa, tuksiænginause. 3 Tuksiaralloarpose, tunninekaraselo, terssa, tuksiarnerdlukause, issumakarauselo, nungutsomaulugit ikdligupilluvsinut. 4 Uersairsut uersartullo, okkorseá, sillarsúb innueenut assákorsut illissimangilissigik, Gudemut akkerartortómætta? Taimaimet sillarsúb innueenut assakorsok akkerartortungorpok Gudemut. 5 Issumakarpisseloneet, agléket assuleenak okartugællugit imænna: Annernerub illuvsine innekartub annærursinek arksoarirsara? 6 Saimaunermiglo tunnirsingărarau tauna; agleket imaimætta: Makkitasŭt Gudib akkerarirsarei, kannilártulle saimautarei. 7 Taimaitomik Gude kannilarbigællugo tornársuk akkerarissiuk, kemmăratigissauáse tava. 8 Gude orniniarsiuk, ornissægiáse tava. Arksesse arssengniarsigik, ajortulliartut okkorseá, umættisselo peteijuisiniarsigik, okkorse, marlungnik issumakartoseá! 9 Ajuleritse, allieisukluselo kejatitse; iglartóursose kodlillersungoritse, tipeitsuktóursoselo allieisuktungoleritse. 10 Gudib kénætta sáne kannilarniaritse, tava ussornartissauáse.

11 Kakkejardlerkattigeeksariaurnase, assærset kattengutigeet; kattenguminut kakkejardlersub, kattenguminullo arksoardlersub kakkejarei inneitsissit arksoarællugillo. Inneitsissille idlit arksoarigukit, inneitsissinnut tava nálektóngilatit, arksoardlersóvotille. 12 Attauseenarmik tunniursirsokarpok inneitsissinnik, taivna pidluarsaiginnaulunelo ekkar-

tóursiginnaugiok. Kináuvotimme idlit, arksoardlersógauit adlamut?

13 Illivse mãna piause, ima okartose: Udlomeloneet akkagoloneet aularomárpogut iglorperksoarnut ivkonunga, terssanelo attausemik okkejomavogut, niuvertarlutalo pissiniartarlutalo; 14 Merssa nællursose piomártuksamik akkago. Innúnerseme sũnerpa? Pyoinnávok, illa? killængoamik étok kingornale náume. 15 Taimaimet, ima okaissægalloarpose: Nálekab pekkopattigut kissienne, innúgutalo, tava tamattominga adlamigloneet piniaissaugut. 16 Mãnale makkitávluse ussorsitsarpose. Ussorsitsaulle taimaitorsoak ajorpok. 17 Taimaimet, ajungitsomik piniagæksaminik illissimarsok, piniarnagolo tamanna, tauna ajortulliarpok.

KAP. V.

Pissórsuit okaukiksarpei missiksorniarkollugit; illællárkogieitsõg ekkartóursirsok tikkitserlugo; operlutiglo tuksiarkollugit.

Kæ, pissórsuit okkorse! Kejavluselo opititse, nagliungnartorsuit pivlugit, illivsenut piomártukset. 2 Perkoterperksoesse ãuput, annorarsesselo okkungoet asserorpeit. 3 Erdlingnartisse Goldelo Soelvelo mangertornersimaput, mangertornerállo nællunærkotarissauarse, uinnersesõg nungussammago, sordlo ingnerub. Perkotiksauvsinik kattersoiniartose udlunne kingudliksenne. 4 Atta, sennachvirsut, nautsévivsinit kattersoirsut, erdligutinautik pirssæksarigalloænnik, tava niblerput, kattersoirsullo torklullaursusiæt Nálekab Sebaotib tussara. 5 Illivse innúlluartorsóvluselo innungmadauniartose nuname, umættisselo kãrsillártikisse, sordlo nerssútinnik tokkotakangãrbingme. 6 Illuartok ekkartóutikikse tokkollugolo, taursomalo arksoardlingikáse.

7 Taimaitomik, illivse assærset kattengutigeet, issumagiksarniaritse Nálegak tikkitserlugo. Atta, nautsévilliortok ner-

riuktararau nautsejariksunnik nunamit náulersuksennik, tamakkolo erinnigingilei, siedlerseiniarlunelo udlakullo unnukullo. 8 Illivsesõg issumagikluse pigitse, umættisselo nekkursektiniarsigik, Nálekab tikkibiksa kannekemet. 9 Assærset kattengutigeet, annersámikattigeeksarkennase illivsenik, ekkartóunekarkonnase; Atta, ekkartóursirsok padlillerkau. 10 Assærsakka kattengutikka, Profetit, Nálekab akkane illivsenut okalluktut, malligæksarissigik nagliuktilluse, kammajuilluselo. 11 Illomut pidluarnerarpauvut illællártut nagliuktillutik. Hiobib illællársusianik tussartose, Nálekablo pivia tekkogikse; Nálegak merssa nákinniktóvlunelo nægliktoirsóvok.

12 Adlennille tamannit, kattengutikka okkorse, angernerdlussengilase killangmigloneet nunamigloneet, sumigloneet adlamik. Okalluklusele angerángause, illomut angeritse, nãgaráng auselo, illomut nãgaritse, pekkoserluktungoraselo.

13 Illauvsinik nagliuktisimarsokaruse, taursoma tuksiaut attorliuk, tipeitsuktokaruselo, taursoma kujaniut attorliuk. 14 Napparsimarsokaruse, taursoma tava illageeksut ajokærsoirsonereet kákoniarligit, taukkonungalo tuksiukollune, Oliamiglo tennikollune pille Nálekab akkane. 15 Operluartullo tuksiuteit pivlugit illuarsiomárpok tauna, ajortulliaralloarunelo, issumakærnekaissaput ajortei. 16 Ajortivsinik nællunæjarbigekattigeengniaritse, tuksiukattigeengniarluselo, kaitsorsarnekarkolluse. Illuartub tuksiutei amerdlasórsoarnik ajungilet, illomortógunik. 17 Eliase innuinnáursok uautitun-élune, tuksiarmelle siedlerkorsinnane, siedlingilak tava nunamut okkiut pingasut, kaumettillo arbeneglit nãulugit. 18 Amalo tuksiarmimet, killangmit tava siedlerpok, nunalo naursokaleriok. 19 Assærset kattengutigeet, opernartomit tammarsimarsokaralloaruse, taursomingalo sátitsirsokarpet, 20 Tauna nællojungnæissavok, ajortulliartomik sátitsirsok tammartarnartomit arvkotigigalloanit, taursoma tarnek annauka tokkomit, ajortoperksuillo erssitsungnærsitsomárpei.

PETRUSIB

AGLEGEI SIUDLEET NELLINGINARNUT.

KAP. I.

Gude Petrusib ussora; opertut kajumiksarpei ivlernarniarkollugit, sakkilluarkollugillo.

Petruse, Iesusib Kristusib Apostelia, (aglekpok) kennikennut tekkornartennut, siamarsimarsunnut Pontuseme, Galasiamelo, Kappadoziamelo, Assiamelo, Pitiniamelo; 2 Saimaunek, ullapisaullo pirssartarligik kennersimarsut Gudib Atátab nautsorsorneranik, Annernerub ajorungnærsitsineragut, nálektungorkollutik, Iesusiblo Kristusib áuanik serpartarnekarkollutik.

(Epistel am Tage Simonis und Iudæ.)

3 Ussornarsile Gude, Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta, nákinnirsusersoarminik erniukiksisinamissigut, innursútigirsáursomik nerriugirsæksakarkolluta, Iesusib Kristusib makkirsusiagut tokkorsunnit; 4 Nungujaitsomik allianaitsomiglo, tokkolerjuitsomiglo kingorngursæksakarkolluta, tamanna torkorsimamet killangme, 5 Illivsenut merssa pekkollugo, Gudib pirssautanik opernekut serniginekarause pidluarnartorsoarmut piginángorsægáursomut sakkomissirsomut udlunne kingudlerne, 6 Tamanna tipeitsutigissauarse, umnit killængoamik allieisukomárnersose, urssernartunnut nellinginarnut; 7 Terssa, opersuserse illuartuinnarkollugo, erdlingnarnerrokollugolo Goldemit nungujarsomit, ingnerkut óuktornekartomit; nersornarsekollugo, ussornarsekollugolo, nálengnarsekollugolo, Iesuse Kristuse sakkomerpet, 8 Tauna naug tekkungikalloarikse assauarse, naugle tekkonek ajoraussiuk, mãna operbigarse, tipeitsukluaissauselo nællunægæksaungitsomik

nellekangitsomiglo tipeitsursúmik; 9 Opersutsivselo siuniksa piomárparse, terssa tarnit pidluautigirsæt. 10 Pidluautigirsamik tamattominga ujarlerkiksarlutiglo issumalliortut Profetit, erkotuksennik okalluktut illivsenut, saimaunermik taimane pirssuksáursógalloamik, 11 Issumalliutigigamikik udlut udlukselloneet Kristusib annernerætta okautigirsei, taursoma innigigamigit okallukadlartok Kristusemik anniaissirsomik, kingornalo ussornarsissirsomik. 12 Tamattominga nevsuiarbiginekaramik, ingmingnut tava pinnatik, uautinulle tamakko okautigeit, mãnakullo illivsenuttõg okautigigieit okalluktut okautsinnik tussarnersunnik, ikkiortigigamiko Annernek ajunginek killangmit aulartitak; tamanna Engelitsõg tekkosuktarpæt. 13 Taimaitomik issumauvsigut ketterusersimarsuttun-étitse; erkærsarniaritse, saimauneenarlo tettigilluinnarsiuk, illivsenut pigititæksáumet Iesusib Kristusib sakkomersusiagut; 14 Merdlertuttut nálektuttun-éniaritse, illerkokarkennaselo sordlo siornagut, sulle nællursorsótilluse ikdligupillulliorluse innúgadlarause; 15 Illivsenigle kákorsirsok ivlernartorsóursorlo malliklugo, illivsesõg ivlernarniaritse sakkirsusivsine tamanne, 16 Agleksimamet imænna: Illuarniaissause, uanga illuartógama. 17 Tuksiarluselo tainiaraussiuk Atátak ivna, innuit nellinginartillugit ekkartóursirsok, tamarmik sullirseit pivlugit; tava miannersorniartuttut sakkillnaritse mattomanétilluse, 18 Illissimaniarsiuglo, nungursartunnik anningaursæksennik aukpallartunnik kakkortunnigloneet annausimanginause sakkirsusepilluvsinit, merssa siudlivse illerkorirseinit; 19 Kristusible áuanik akkisónersoarmik, (annausimavose) tauna sauarkatut pingitsotut, paitsisæksakangitsotullo-étok. 20 Tauna kennernekaralloartok sulle sillarsoakangikadlarmet, sakkomersitávorle udlunne kingudlerne, illivse pivluse; 21 Taivna tunnarællugo operause Gudemut, taursominga makkititsirsomut tokkorsuunit, ussornartorsoængortitsirsomullo taursominga; Gudemut opersusekarkolluse tet-

tekarkolluselo. 22 Tarnisselo ikdligupillugungnærsiniarsigik, opernartok náleklugo Annernekut, kattengutittut assænnikolluse illomornermik, illivseniglo assakattigeeksuaritse umættivsinik illuartunnik; 23 Erniukiksisimarsuttut illivluse, nungujarsok næggoviginginaussiuk, nungusuitsulle Gudib okausee umanartuglit næggovigesse, taukkoa issukaissengitsomut-étuinnaissammætta. 24 Merssa uingit (innuit) tamarmik igvitunéput, innuillo pinnersuseet tamarmik igvitut arssorutitun-éput, igvit tokkolersimaput, arssorutillo nakkarput; 25 Nálekable okausee étuinnaissaput issukaissengitsomut. Tamerssa okautsit, akkornauvsine okautigirsáursut.

KAP. II.

Ajortoærotiniaissaput illuarniarlutiglo, Kristusemut adlennullo illuarekollutik; nálekennut nálengniaissaput Kristuse pivlugo.

Taimaitomik mãna ajortut tamasa ipperarniarsigik, pekkoserlútillo tamasa, illungersõnginerlo, annærursinerlo, unnerdlutiginerillo tamasa, 2 Annerdlãngoettulle illivluse piomaniarsiuk immuk illuartok, tamattomanga agdliartorkolluse, 3 Missigisimagussiuk kissienne Nálegak innuksiarnersorsómet, 4 Taursomunga, ujarkatut umarsotun-étomut pissimavose, tauna innuit egitarigalloaræt, Gudemele kennigáulunelo erdlingnarkau. 5 Illivsesõg nangminek, ujarkettut umarsuttut illivluse, illivsenik iglorsoængortiniaritse añernermiuksamik, ajokærsortigekolluse illuartunnik, tunnirsirsigekolluselo tunnirsútinnik annernerub peenik, Gudib illuarirseinik, Iesuse Kristusekut. 6 Taimaimet agleket imaitunnik okausekariput: Atta, ujarak kennigáursok erdlingnartorsoak issidliksak Zionemétissauara, omungalo opertok kangusussengilak. 7 Illivse tava, opertógause, erdlingnarnerarparse; ujararle taivna, iglulliortut egitæt, issidliksængorsimarsok, 8 Opingitsunnut

ujaráulersimavok apoorbiksak, kãrsólersimaulunelo mammiasautigirsak; apoorpumme okautsinnut, operinginamikik, umnit attugæksarissægalloareit. 9 Illivsele ekkardlióvose kennersimarsut, pellessit nálegaunerrúrsut, innuit ajorungnærsisimarsut, innuit pigirsáursut taursomunga; kákorsirsivse illiugei ajungitsut okautigissægaussigik, taursoma tãrtomit kákomasse kaumarsominut ussornartorsoarmut. 10 Ardlagut innuktarinekangitsose, mãnale Gudib innuktarillerpáse, ardlagullo saimaunekangitsose, mãnale saimaunekalerpose.

(Epistel am 3 Sontage nach Ostern Iubil.)

11 Assærset kattengutigeená, tekkornartettut tikkeraursuttullo-énause okaukiksarpause: Illivsenik erdliginiaritse uingub kajungutigirseinut, tamakkoa akkerartortorsómætta tarnivsinut. 12 Nællursullo akkornænnékuse sakkilluaritse: illivsenut kakkejardlersut illueitsulliartónerarluse, ajungitsulliesse tekkokollugit, Gudelo ussorekollugo; kaumarsomut sakkomerpætta. 13 Taimaitomik innungnut nálegarekorset tamasa nálengniarsigik, Nálegak pivlugo; sordlo nálegaunek, taimatõg nálegarsoak; 14 Sordlo nálegangortisimarsulloneet, taimatõg taursomá aulartitei, merssa akkiniarkogamigit ajortulliartut, ajungitsulliartulle nersorkollugit. 15 Tamerssame Gudib pekkorsa, ajungitsullirsauvsinik okausiksærotissægisse siunekangitsut innuit nællursut. 16 Kivgajungnærsuttunétitse, kivgajungnærsusersele attornerdlungnago mattuginnagolo ajortulliarnermut; Gudible kivgeisut illiortaritse. 17 Tamasa náleksigik. Kattengutigeet assæniarsigik. Gude miañerissiuk. Nálegaunek náleksiuk.

18 Kivget okkorseá! Náleket atarkiniarsigik miañerællugit, sordlo ajungitsut issumagiksullo, taimatõg ajornartut aglæt. 19 Taimailiortut saimaunersirsaramik, Gudemut issumettik nãmagekollugit nagliuktekogunik, illueitsulliarbigekollutiglo pingitsóvlutik. 20 Merssa illueitsullirsesse pivlugit unnattarnekaruse, ussorsitsautiksáunerpa tamanna? Ajungitsullirses-

sele pivlugit nagliukuse kammajuiluselo, tamanna saimaunekautávok Gudeme.

(Epistel am 2 Sontage nach Ostern Miser. Dom.)

21 Tamattomungame kákosimavose: Kristusesõg anniarmimet pidluse, arssersóumiglo tunnigátigut, tuminne malleroarkogamigit illivsenut. 22 Tauna ajortulliængitsok, pekkoserlukluneloneet karnerminik okallukame kanningãrnekanginioktõg. 23 Okausepillulliorbiginekaramelo, akkiniængilak, anniaramelo siorarsáingilak, tamannale pekkorsara ekkartóursirsomut illuartomut. 24 Taursoma nangminek ajortivut atatarællugit timimine, tunniutok kerssungme, ajortunnut tokkolluinnarkolluta, illuarsisimaulutalo innúniarkolluta; taursoma ikkeenik kaitsorsarnekarpose. 25 Illivse merssa sauettut tammarsimarsotun-ékalloartose, mánale sáluarsimavose tarnivse pársirsænnut missiksoirsænnullo.

KAP. III.

Pigeet ajokærsorpei malligækseinik; tamasalo erkasiniarpei piniagækseinik.

Taimatõg arngnet uvissik náleissaueit, okautsingnut opingitsuttõg kajumiksarnekarkollugit arngnet illerkuinnik, umnit okausiúngitsuñik, 2 Merssa tekkogunisse piueiluse nálekluselo sakkirsose. 3 Taimaitut kãinamikut arssoaissengikalloarmætta nytsennik perdlaisimarsunnik, Goldinnigloneet attarsunnik, annorariksunnigloneet; 4 Innugle kãinamigut pissimangitsok, umamele sorarane annernekartok kannilartomik piueitsomiglo, tamanna ussornakemet Gudib kénætta sáne. 5 Taima itsarsoaktõg arngnet illuartut arssoarniariputtõg, Gudemut tettiksakartut, uvingmingnullo nálektut. 6 Sordlotõg Sarab Abraha náleka, nálekaminiglo taigorlugo, taursoma merssa pannigileráse, ajungitsulliaruse sorarnængitsomik. 7 Taimatõg angutit okkorseá! Sillakartarluse nulliesse nei-

jortuarsigik, arngnello kajengnarnerrómætta assiginnarnauærlugit pissigik, taukkoatõg kingorngursirsókattaussammætta saimaunartomik innursútelingmik, tuksiautisse arvsiarnekarkonnagit.

(Epistel am 5 Sontage nach Trinit.)

8 Nãgatiksamigle okkorse: Tamause issumakattigeengniaritse, nægligekattigeekluselo, kattengutigeengniarluselo, nákinniktóvluselo, innuksiarnersóvluselo. 9 Ajortok ajortomik akkiniariaurnassiuk, okausepilluilloneet okausepillungnik akkiniarnagit, pidluarkorsisitsele aglæt, illissimaniarsiuglo, tamattomunga kákosimagause, tængekautiksissægause. 10 Innúlluaromarsok, pidluarnartolingniglo udlokaromarsok, tauna nungullune okausekaissengilak ajortunnik, kardlungminiglo attussengilei okautsit pekkoserlúteliglit. 11 Ajortok tunnulliuk, ajungitsulliarlunelo pille, ullapisautiksak ujarliuk, piniarlugolo. 12 Nálekab irssigiuarmagit illuartut, tuksiauteillo tussararei; ajortulliartulle Nálekab kénaminik irssigirsarei. 13 Kialo ajortomik piginnaissauáse, ajungitsomik piniaruse? 14 Umnillo nagliuktitáuguseloneet illuarnek perssakotigællugo, taimaitorle ussornakause. Taukkoale erksisainereet erksirsútigissengilesse, anniláraselo. 15 Nálegarle Gude nálekluarsiuk umættivsigut. Nungullusele piginángoritse akkiginnaulugit tamasa appersoirsut tettigirsauvsinik illuvsinétomik; 16 Kissienne piueiluse miannersorluselo pirssartaritse, paitsisaitsomiglo issumakarniarluse, illivsenut kakkejardlersut, illueitsulliartónerarpasse, pakkaitsisarnekarkollugit, mittautigigamiko sakkilluarsuserse Kristuseme. 17 Merssa, Gudib pekkorsanik, nagliukalloaruse ajungitsullirset pirssutigællugit, tamanna illuarnerrovok nagliungnermit illueitsullirset pirssutigællugit. 18 Kristusesõg attausiarlune anniarmet ajortivut pirssutigællugit, illuartuinnarlune illuangitsulliartut anniautigei, Gudemut pissitsomauluta; timimigut tokkotitávlune, annernermigulle umartitávlune. 19 Taursomanelo (annerner-

mine) ajokærsoriartorieitsõg annernerit parnârsimauvingmétut; 20 Terssa operomangikalloartut, umnit Gudib kammajuilune nautsorsoralloarmattik sákollutik, taimane Noa innútillugo, umiarsoak sennanekartillugo, terssane kabsingoet, imaitok, innuit arbenek pingasut annekput immakut. 21 Tamattomunga arssersóusimavok koirsút ussornartok, mânakut pidluautigirsarput, ubbautáungitsok timib minguanut, issumable paitsisaitsub illageersutigilluarpa Gudemut, Iesusib Kristusib umarsusiagut; 22 Tauna killalliarame Gudib tellerpiætta tunganélersok, Engelillo, nekkoarsuillo, pirssaunerillo nálegaræt.

KAP. IV.

Okaukiksarpei issumakarkollugit Kristusesut, ajungitsulliarsinnarkollugillo nagliungnartome aglæt.

Kristuse timimigut anniarmet pivluta, illivsesõg taimaitomik issumakarniaritse; merssa (innuk) timimigut anniartok ajortulliaissærmet; 2 Piniartarlunelo, mattoma kingorna sulle timekartillune innuniaromannane innuit piomarseinut, Gudible pekkorseinut. 3 Terssa, siornagut innútilluta nællursut illerkuinnik pirssartaralloarauta, taimane piniarauta peteinermik, piomadlárnermiglo, immerpedlarnermiglo, nerrivedlarnermiglo, sillæroniarnermiglo, Gudiúngitsunnullo nálengnermik tuppingnartorsoarmik. 4 Tamanna taukkoa tuppigusutigirsaræt mitteklutiglo, illagiungnæraussigik taimaitunnut ajortorsoarnut illerkopillungnut. 5 Taukkoa akkirsuksáussaput ekkartóursiginángortomut innúrsunniglo tokkungarsunniglo. 6 Tamanna pivlugo tokkungarsuttõg okaursáugalloartut okautsinnik tussarnersunnik, timekartillutik illiugeinik ekkartóunekarkollugit, tarneille innúkollugit Gudeme. 7 Tamarluinnarsoarmigle nâgatiksæt kaglisimavok.

(Epistel am Sontage Exaudi.)

8 Taimaimet sillaliksóvluselo erkomaniarluselo tuksiartaritse. Adlennille tamannit illivsenik assakattigeengniaritse

illungersuinnartomik; ajortorperksuittõg issumakærmagit assænniktub. 9 Illivsenik sinniktarkokattigeengniaritse okallorojugase. 10 Nungulluselo kivgartorbigekattigeengniaritse tunnirsútinnik saimaunartunnik pirssauvsinik, pársirsoriksuttut tamannik Gudib tunnirsuteinik saimaunartunnik. 11 Okalluktokarånget, Gudib okauseenik okalluktotut pille; kivgartortokarånget, piniarlunelo attorliuk Gudib nekkursautigitita taursomunga; Gude tamanne ussornarsekollugo Iesuse Kristusekut, taursoma pirssartarligik nálengnarnek, pirssaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

(Epistel am Sontage nach dem neuen Iahr.)

12 Assærsená okkorse! Nagliungnartorsuit tuppigusutigirsarunnassigik illivsenut tikkitsartorsuit ursserkolluse, tamakko perngautáusugissengilesse illivsenut. 13 Tipeitsugitsele, Kristuse nagliukattigigussiuk, tipeitsukollusesõg pinniktomakolluselo ussornarsusiætta sakkomerbiksa nedliupet. 14 Ussornakause mittautigippasse Kristusib akka pivlugo, merssa innigimasse Annernerub, terssa Gudib annernerætta ussornartoliksóursub. Tauna mittengnekarpok taukkonane, illivsinele ussornarsisinekarpok. 15 Okkornauvsinele kinaloneet innungærsotun-étomik anniartitáursokaissengilak, tiglikajuktotulloneet, illueitsulliartotulloneet, piniartotulloneet pirssæksaungitsomik. 16 Nellinginarle Kristomiúrsotut nagliuktitáugalloarune, tamanna kangugissengila, Gudele náleissaua taimaititáugame. 17 Nedliumemme, tava ekkartóutigekorsak pillerkãissavok Gudib igloanut; uautinulle pillerkãrpet, kannongétorsoarmik nãgatekaromárput tava opingitsut Evangeliumemik Gudib okauseenik? 18 Illuartorlo annekillisipet, sumut tava sakkomissaua Gudemut nálengitsok ajortulliartorlo? 19 Taimaitomik, kikulloneet Gudib nagliuktinekarkorsei, nungullutik tarnittik pekkussaueit taursomunga pingortitsirsomut opernartomut, ajungitsulliarsinnarlutiglo pissaput.

KAP. V.

Ajokærsoirsut, ama uttokait innusuktullo, tamasalo ajokærsorpei malligækseinik. Aglekenne näniarpei.

Ajokærsoirsokattaugama okautigirsóvlungalo Kristusib anniarsuseenik, illængeirsuksávlungalo ussornartomik sakkomeromártomik, uanga tava ajokærsoirsónerit okaukiksarpakka: 2 Kristusib innukpængoee, illivsenut párekorsáursut, pariniarsigik missiksorlugillo erdlokotinekarase, kajumiklusele pirssartaritse, pekkotitóniartuttut pinnase, umættivsinele illomorluse; 3 Innungnut nálegáuniartuttut pinnase, illivsenigle malligæksaritiniaritse illageenut. 4 Tava illivse, pársirsónek ersserpet niakorut nálengnartok tokkolerjuitsok pissauarse. 5 Taimatõg illivse innusuit okkorse! Ajokærsoirsónerit nálektuarsigik. Tamauselo nálekattigeeksuaritse illivsenik, kannilarkattigeeksuarluselo sorarnængitsomik. Makkitasũt merssa Gudib akkerarirsarimagit, kannilartulle saimautarei.

(Epistel am 3 Sontage nach Trinit.)

6 Taimaitomik mannigóvluse pekkogitse Gudib arkseinut pirssársoarnut, nálengnartekolluse nedliutekorsamigut. 7 Issumanerdlutisselo tamasa taursomunga pissiniarsigik, issumagituinnarmasse. 8 Sillakarniaritse erkomaniarluselo, illivsenut akkerartortok tornársuk sakkiuarmet Lovesut nippeliksoatut, érsæksarsiorlune. 9 Tauna akkerartorsiuk operluarluse; illissimaniarsiuglo, kattengutissesõg nunamétut pinekarmimætta taimaitunnik nagliungnartunnik. 10 Gudible, tamannik saimauteliksóursub, uautinik kákorsirsub ussornarsusiminut näissengitsomut, taursoma merssa illivse, killængoamik nagliuktose, inneritissauáse, pirssektilluselo nekkursektilluselo tungatissauáse. 11 Taursoma pirssartarligik nálengnarnek, pirssaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

12 Silvanuse kattengurse, illomortósugirsara, neksipara

makkoninga aglegangoamnik illivsenut, kajumiksaromagause nællunæjarbigiomaulusełø, Gudib saimauta, tettigirsarse, opernarnerarlugo. 13 Operkattigeet kennersimakattivse Babiloneme innúlluarkoáse, ernersiamalo Markusib. 14 Illivsenik innúlluarkokattigeengniaritse, kunnikattigeekluselo assænermik. Ullapisautekarlit tamarmik Kristuse Iesusemétuartut. Illomut.

PETRUSIB

AGLEGEISA ARDLAIT NELLINGINARNUT

KAP. I.

Okaukiksarpei Kristusib saimaunerane agdliartorkollugit, illitsorilleriartorkollugillo Kristusemik.

Simon Petruse, Iesusib Kristusib kivga Apostelialo (aglekpok) uagutitut opersusekartisimarsunnut erdlingnartomik, illuarnek pirssutigællugo, terssa Gudivta tunniursa, Annaursirsublo Iesusib Kristusib. 2 Gudib saimaungārlisse erkiksingārtilluselo illitsoritilluse Gudemik, Nálegautiniglo Iesuse Kristusemik.

3 Tamannik pirssaunermik, Gudemit pirssomik, tunnine-karsimagauta sakkilluautigirsautiuik innúlluautigirsautinik Gudemut, illissimatimattigut kákorsirsivta ussornarsusiminik, illerkominiglo illuartunnik; 4 Tamanna pirssutigællugo unnersóutekartimattigut angnersoarnik tussarominartorsoarniglo, imaitunnik: tamattominga illængutilerkolluse Gudiúrsusiminut, kissienne kemmerātigigussigik sillamiut ikdligutigirseit nungursartut; 5 Tamattominga kæ piniarkiksaritse, operluarluselo illuarniaritse, illuarluselo illissimaniaritse, 6 Illissimaniarluselo peteijuiniaritse, peteijuiluselo kammajuiniaritse, kammajuiluselo Gudemut nálengniaritse, 7 Gudemullo ná-

lektarluse, kattengutigeet assæniarsigik, kattengutigeello assagaussigik, assæniarsigiktõg innuit tamasa. 8 Tamakkoalo illivsinéluarunik erkejasugungnærsissauáse pekkanginauærsilluselo Nálegauta Iesusib Kristusib illissimarsusianik. 9 Tamakkoningale pekkangitsok tekpeepok, arvkotikse tekkonek ajorlugo, ajortulliaugalloaminillo ubbarnekarsutse puigorpa. 10 Taimaitomik, assærset kattengutigeená, piniarkiksaritse, kákosimarsuserse kennersimarsuserselo aulaiængersillugik; taimailioruse orlojaissengilase. 11 Taimailuselo isserbiksakartinekangãissause Nálegauta Annaursirsivtalo Iesusib Kristusib nálegauvianut issukaissengitsomut.

12 Taimaimet kassussengilanga, tamakkoninga tamannik erkasituinnarluse, umnit tamakko illissimagalloarpesse, nekkursektinekarluselo opernartomik tamattominga. 13 Sullile timekartillunga illivse kajumiksarluse erkasilluselo, tamanna illuartugara. 14 Illissimagauko, timekarungnærbiksara nedliutsungnarsiok, taima Nálegauta Iesusib Kristusib nællojungnærsimanga. 15 Piniarkiksaissaungale, tamakkoninga tamannik erkaumakotiksakarkolluse, erssitsungnæruma kingorna.

(Epistel am 6 Sontage nach Epiph.)

16 Nálegauta Iesusib Kristusib tikkiursusianik pirssaunera-niglo uagut okallugbigángause, tava okalluktuainait illissimarsutáusuginekartut mallingikivut; uagulle nangminek tekkogikput ussornarsusia, 17 Taimane Gudemit Atátamit pirssarmagik nálengnak ussornarlo, nippe (killangmit) ussornartorsoarmit taursomunga ima pimet: Terssa Ernera assærsara, tauna nuennerirsarara! 18 Nippelo tauna, killangmit tussartitok, uagut tussarikput, illagigautigo kakkame ivlernartome. 19 Aulaiaitsomik, Profetit karneessigut pirssomik, okausekarpogut, tamannalo nálegluariakarpok illivsenut, nennerutitunémet kaumarsok tãrtolingme, udlok kaulersinnago, kausiullo nuingikadlartillugo umættivsigut. 20 Tamannalo pingãrlugo illissimaissauarse, okautsit erkotukset aglekennétut nevsuiarsutiginauiængilei issumaminik. 21 Merssa sulle erkotuksennik

okausekarnængisainarpok innúb pekkorseinik, illuartulle ivkoa Gudib innuee okallukput, Annernerub ajunginerub pissimattik.

KAP. II.

Ajckœrsoirsut opernaitsut nálekungilei, Gudib pidlároma'rmagit; ajortulliartut nellinginait erkanartorsiortónerarpei.

Profetiókosersulle innuit akkornænnétuttõg, sordlo akkornauvsinétsomáriputtõg opernaitsut ajokærsoirsut, ajokærsútekaromártut asserornartunnik, Nálegarlo, pissirsertik, misseratigiomárpæt, ingmingnullo nangminek ekkartóutiksiomárput terssangainartuksamik. 2 Taukkoalo ajokærsúteit asserornartut, innuit amerdlasút mallikomarámikik, mittautigiomárpæt arvkot opernartok. 3 Piomatóniarlutiglo piniarbigiomárpáse opernaitsunnik okauseritita'mingnik. Taukkonungalo pidlautiksak ungesingilak itsarnit, perdloutiksállo sinningilak. 4 Merssa Engelit aglæt, ajortulliartut, Gudib miannerinainamigit, tãrtublo kallimnersoeenik pivlugit ajektoramigit anniartitsivingmut, torkorkollugit kiglissiorbiub udluksa nedliutinnago; 5 Sillatokablo innuee miannerinainamigit, Noale, illuarnermik okalluktok, annaullugo illeilo arbenek pingasut, ullersoarlo pissinamiuk sillarsoarmiunnut, Gudemut nálekomangitsunnut; 6 Iglorperksuillo, Sodomamiut Gomorramiullo, aksainængortillugit, nungutillugillo pidláramigit, tekkordlugæksængortillugit ajortulliaromártunnut kingorna; 7 Lotele illuartok annaullugo, tamannik nagliuktisimarsok innúpillurksoarnit kangunartulliortunnit; 8 Illuartublo taursoma iglorperksoarmiokattigimattik, tekkollutiglo tussartarmattik, tava taursoma tarna illuartok nagliuktitarpæt udlut tuglereet tamasa illueitsulliukamingnik. 9 Tava Gudemut nálektut Nálekab annausinnauei urssernartomit, illueitsulle torkorlugit pidlárnekarkollugit ekkartóubiub udluksa nedliupet. 10 Pingãrtomigle pidlaissauei imaitut: timimingnik ikdligupillulliortut, nálekennik assiginnairsut, iktorjuitsut, tetti-

tórsuit, umnillo nálegauveet mittautigigamikik kuksellaitsóput. 11 Engelilloneet, umnit pirssársónerrúrsut mitteklutik ekkartóursinek sapperput, Nálekamulle pidlárkorsiput. 12 Taukkoale (ajortulliartorsuit) nerssútitut sillakangitsuttut, napitæksávlutik tokkotæksainaulutiglo erniursuttun-éput, mitteklutik okalluktaramik nællursettik pivlugit, asserornartullirsamingnelo asserussaput, 13 Illueitsullirsamingniglo akkiksak pissauæt. Nuname innúrsusertik ikdligupillulliautigigamiko, maujungnarlutik ajortorsóput, tipeitsugaraut pivsinut, nerrirsarlutiglo tunnirsútivsinik; 14 Irssekarput arngnaunerisuktunnik, ajortulliaissæratiglo, ingmingnullo kajumiksaiput innungnik, opernerme sulle aulajarsuunik, umættekarpullo piomatóneliksoarmik, uminartuksainaulutiglo innúput, 15 Arvkollo illuartok kemmekamiko tammarput, Balaamiblo, Bosorib ernerætta arvkotigirsa attuarpæt; taursoma assagei akkikset illueitsut, 16 Ajortulliaramele pidlárnekartok, imaitok: nerssúrsúb nangmaktórsub, okallungnek ajoralloartub, innuktut okallullersub innerterpa tauna Profetiókosersok siunekangitsok. 17 Taimaitorsuit (innuit) puillersóput immekangitsut, nuiello annorausuarsúb tingititei; taukkonunga merssa pirssarærsimavok tãrtorsoak nãksaungitsok. 18 Makkitasũnnik piungitsorsoarniglo okausekaramik, illueitsulliliarlutiglo uingub piomarseinut kajumiksarpeit illomortut, kemmãrsógalloet tammartarnartomit, mãnalo kiglormut pissimarsut, 19 Kivgajungnæissirsut unnermattik, umnit nangminek kivgainaugamik asserornartomut; arktorsartok nungullune kivgangorsimamet arktorsartitsirsiminut. 20 Merssa sillarsúb innuisa maujungnartullirseinit kemmãsimagalloarunik, Nálegak Annaursirsorlo Iesuse Kristuse illissarigamiko, kingornale ama tamakkonunga illængutinekarunik, seglokittarnekarlutiglo, taimaitut tava kingorna ajornerrúrsaraut siudlermit. 21 Taukkonunga merssa ajunginerrussægalloarmet, arvkosinek illuartok illissimangikalloaruniko, illissimaginnarlugo kiglormut sásimagamik inneitsissinnit illuartunnit, tunniusimarsunnit

taukkonunga. 22 Tokkonunga merssa erkosimavok okauserinekarluartok imaitok: Kemmib merriarke ama sákikia; polekiblo pejarsimarsub ama maugorluk sánia.

KAP. III.

Erkotuksennik okallukpok, mittautiginiktokaissammello udlut nãgatiksænne; Nálekablo tikkibiksanut piginángorkoei. Aglekenne nãuei.

Terssa aglekama ardlait illivsenut, assærsená! Tamakkoninga pikkoriksarniarpause, kajumiksarlugillo piakka issumesse illomortut; 2 Erkaikollussigik okautsit, itsarsoak Profetit illuartut okauserirseit illivsenut, innersútivullo, uagut merssa Nálekab Annaursirsublo aulartitarimattigut.

(Epistel am 26 Sontage nach Trinit.)

3 Tamannalo nællojungnæradlaissauarse, udlunne kingudlerne mittautiginiktokaromármet, piomarsamingnut innúniartunnik; 4 Okalluklutiglo imænna: (Kristusib) tikkibiksa unnersútigirsak, kakkugo nedliutsomárnerpa? Siudleet tokkosimamætta kingorna tamarmik taimaisinnararaut, sordlo aularkaumit aglæt, pingortitakalerkãrmet. 5 Kuksellaitsógamigle illissimajomanek ajorpæt tamanna, itsarsoaktõg killak étok, nunalo immamit pirssok Gudib okausianik, immainángadlarame; 6 Umnit taimaitok, nunarsoak taimane nungutisimarsok ullersoarmik. 7 Taimatõg killaglo nunalo mãnakun-étuk, okausianik étuarpuk, torkortersimaulutiglo ingnermut, ekkartóubiub udluksane, innuillo Gudemut nálengitsut asserorbiksænne. 8 Tamannale nællojungnærsiuk, assærsená! Udlok attausek Nálekame, sordlo okkiut tausendesun-étut (uautine), okkiullo tausendit, sordlo udlok attausek. 9 Unnersóut Nálekab kigeileksimarsútigingila, umnit illeisa kigeileksimarsútáusugigalloarmarssuk; taursomale kammagigiunarpatigut, tammartokarkorsinginame, tamasale sainiarkog-

amigit. 10 Nálekable udluksa tikkissavok sordlo tigliktok unnuame, taursomane killait nungutsomárput serkorpalluktorsoarmik, pingortisimarsullo auksissaput kirssarnermit, nunalo perkoteilo nungutsomárlutik óutsomárput. 11 Tamakkoa tamarmik nungutsomármætta, tava illivse piginángorniaissause sakkilluarnermik arksoarnaitsomik, Gudemullo nálengãrnermik; 12 Erinitsekluse tuoviorluselo pekkolluse Nálekab udluksanut nedliutsomártomut, taursomane killait nungutsomárput ingnermit, pingortisimarsullo kirssarnermit auksissaput. 13 Uagulle, Nálekab unnersóutei pivlugit, nerriukpogut killaktámik nunatámiglo, terssane illuartokarsinnaromárpok.

14 Taimaimet okkorse, assærsakka! Tamakko nerriugissægaussigik, piniarkiksaritse tava, taursomunga (Kristusemut) kanningãrkolluse ivlernartilluse, arksoarnaisilluselo erkiksisilluselo. 15 Nálekablo kammajuirsusia pidluautigissiuk; sordlotõg assærsauta kattengutivta Paulusib aglekbigimasse, illissimarsusermik tunninekarame. 16 Tamakkotõg okautsit okautigirsarigiei aglekamine tamanne, tamakkonanelo okautsit illeit siunersinek ajornaralloarkemætta, innuit illissimangãngitsut tungatisimangitsullo mumiksitareit; sordlotõg agleket adlet, ekkartóutigirsæksamingnik. 17 Illivsele, assærsakka, tamanna illissimaleraussiuk mãnakut, tava tungatekoniaritse, seglokittarkonnase innupillurksuit tammartitsinereenut, illagekonnase taukkonunga, tungauvigirsauvsinik arksárkonnase. 18 Nálegautale Annaursirsivta Iesusib Kristusib saimaunerane illissimarsusianelo agdliartortuinnaritse. Tauna nálengnarsile mãnakut, issukaissengitsomullo. Illomut.

IOHANNESIB
AGLEGEI SIUDLEET.

KAP. I.

Gudemut kaumarsométomut illageersútekarkoei.

Aularkaumin-étok, tussægarput, irssivtinik tekkorsarput, kemmerdlugarput, arksautiniglo septigarput, okausek innursútáursok (Iesuse). 2 Innursúllo taivna sakkomersimavok, uagullo tekkunniktogut, okaursivlutalo, illivsenullo okautigarput innursút nãksaungitsóursok; Atátamétok, uagutinulle sakkomersimaulune piok. 3 Tekkorsarput tussægarpullo tamanna okautigarput illivsenut, illivsenuttõg illagekolluta, uagullo tava illagissægiarput Atátak, Erneralo Iesuse Kristuse. 4 Tamattomingalo aglekbigause, tipeitsursuserse nãmaksilluinnarkollugo.

5 Tamerssalo okautigirsak, taursomanga tussægarput, illivsenullo okautigirsarput, Gude kaumarsomémet, ingminelo tãrtokarluinnarane. 6 Tauna illagigikput unneruta, tãrsiorlutale, seglovogut tava, opernartomiglo pinnata. 7 Kaumarsomele sakkiuaruta, sordlo tauna kaumarsométok, illageeksóvogut tava, Iesusiblo Kristusib, taursoma Ernerætta áuætta ubbararátigut ajortunnit tamannit. 8 Ajortokangitsogut unneruta, uagutinik nangminek seglokittarpogut tava, seglosuirsúllo illuvtinéngilak. 9 Ajortivulle nællunærutigik, illomoinnarlunelo illuartorsóvok, issumakærbigiomagamissigut ajortivtinik, pejaivigiomaulutalo illueitsunnik tamannik. 10 Ajortulliængitsogut unneruta, seglutótiparput tava, okausialo illuvtinéngilak.

KAP. II.

Iesusemut illageersútekarkoei kaumarsome.

Kittornængoakka, tamakkoninga aglegbigause, ajortulliarkonnase. Ajortulliartokarpelle, tava Atátamut tuksiursirsokarpogut, Iesuse Kristusemik, illuartuinnartomik. 2 Taunalo ningaursájungnærsitsirsigarput ajortivtinut; ajortivulle kisseesa pingilei, sillarsúble innuisa tamarsoarmik ajorteit pigiei, (ningautigirsæksajungnærkollugit).

3 Taursomalo pekkorsei mallingniarutigik, tamanna nællunærkotigarput illissarigikput. 4 Taursominga illissariniklune unnersok, pekkorseilo mallingnagit, tauna seglutóvok, taimaitorlo illumine seglosuirsútekangilak. 5 Okauseenigle mallingniktomut, Gudib assærsúta illomut nãmaksisimavok. Tamattomangalo illissimalerpogut taursomanénauta. 6 Taursomanétuinnartum unnersok, sakkiuaissægioktõg, sordlo tauna sakkilluartok. 7 Kattengutigeená, nutámik inneitsemik aglekbigingilause, pissokamigle inneitsemik piause, issoanit pigirsauvsinik; tussægauvsinik issoanit, tamerssame okausek ivna, inneitsit pissokak. 8 Ama inneitsissitámik aglekbigigiause, opernartóursomik taursomanelo illivsinelo; kaumarsok opernartok mãna kaumalermet, tãrsoarle náume. 9 Kaumarsomélune unnersok, kattengunele umigællugo, tauna sulle tãrmióvok. 10 Kattenguminik assænniktok, kaumarsométuarpok, arksoarnartokaranelo. 11 Kattenguminigle umiginiktok, tãrmióvok, tãrsiorlunelo, ornigækselo nælloa, irssik tãrtub tekpeelisimamagik.

12 Assærset kittornængoakka, aglekbigause, ajortivsinik issumakærbiginekarause taursoma akkanik. 13 Angæjokait angutit aglegbigause, tauna aularkaumin-étok illissarigaussiuk. Innusuktoseá, aglegbigause, ajortok arktorsartinaussiuk. Merdlertoseá, aglekbigause, Atátak illissarigaussiuk. 14 Angæjo-

kait angutiná, aglekbigigivse, tauna aularkaumin-étok illissarigikse. Innusuktoseá, aglekbigigivse, pirssársógause, Gudiblo okausee illivsinétuarmætta, ajortorlo arktorsartinaussiuk. 15 Sillarsoak assadláriaurnassiuk, sillarsúb peeloneet. Sillarsoarmik assænniktok, assærsusekarnauiengilak Atátamut. 16 Sillarsoarmétut tamarmik, imaitut: uingub kajungerirsei, irssillo kajungerirseit, innúnerlo makkitættiginek, tamakkoa Atátamit pingimætta, sillarsoarmille piput. 17 Sillarsoarlo nungutsartorpok, peelo kajungerinekartut aglæt; Gudible pekkorsanik nálektok, issukaissengitsomun-étuinnaissavok. 18 Kittornængoakka, udlut nãgatæt tamerssa nedliutillerpok, sordlolo tussarause Kristusemik akkerartortorsoarmik tikkitsomártomik, mãnalo tamerssa Kristusemut akkerartortut amerdlasungorsimaput; tamanna nællunærkotararput udlut nãgatæt nedliutsungnarsisimamet. 19 Uautinit taukkoa aulartogalloarput, illagingikivulle; merssa illagilluaralloarunissigut, tava neijortuaissægalloarpátigut; tamattomangale nællunængilet, tamarmik illagingimattigut. 20 Illivselo taursomanga, terssa ivlernartomit, pirssomik koinekarpose, tamasalo illissimauesse. 21 Opernartomik siunekangitsuttut illiorbigælluse aglekbigingikivse, siunekarparseme, illissimaulnselo, seglosuirsúmit pirssomik seglursútekangimet. 22 Kina seglutorsóva? Kristusemik misserratiginiktok Kristusiúngitsomik unnersok kissime illa? Tamerssa Kristusemut akkerartortok, Atátamiglo Erneraniglo misserratiginiktok. 23 Erneranik misserratiginiktub, piginginia Atátak. 24 Taimaitomik issoanit tussakesse umamiugiuarsigik. Tamakko issoanit tussakesse umamiugiuarussigik, tava Ernerme Atátamelo étuinnaromariose. 25 Terssalo unnersóuta uautinut, nãksaungitsomik innursutiksiomauluta unnerame. 26 Taimaitomik aglekbigigivse, illivsenik seglokittairsut pivlugit. 27 Koinekarsuserselo, taursomanga pirssarse, illivsinétuarpok, sumiglo ajokærsoriakangilase; kissienne sordlo koinekarsutsivse ajokærsormasse tam-

mannik, taima merssa opernartóvok seglorsutáunanelo; sordlolo ajokærsorsimanasse, taima malligæksariuarsiuk tamanna.

28 Mãnalo, kittornængoet! Taursomanétuaritse, sakkomillissapet, tipeitsukolluta, kangusukonnatalo kénætta sáne, tikkibiksane. 29 Tauna illuartuinnartómet illissimagussiuk, tava tamanna illissimaniarsiuktõg, illuartomik piniartok, taursomanga erniusimamet.

KAP. III.

Gudemut kittornængorsimagauta, piniagæksakarpogut ivlernarsinermik, assakattigeengniarnermiglo, Gudemullo tettekarniarnermiglo.

Areit, kannok aktigirsomik Atátab assakátigut, Gudib kittorneinik taigornekarkolluta! Taimaitomik sillarsúb innuisa illissaringiláse, tauna (Kristuse) illissaringinamiko. 2 Assærsakka! Mãnakut Gudib kittornarisimauátigut, piomártuksáursuserpulle sulle tekkonængikadlarpok, nællungilarpulle tekkuksáulerpet tamanna, tava arssigissauarput, irssigituinnaissægautigo taimairsusianik. 3 Tamarmiglo, taimaitomik nerriursusekartut taursominga, nungullutik ingmingnik ivlernarsiniararaut, sordlo taivna ivlernartuinnartómet. 4 Ajortulliartok illueitsomik piniariok, ajortorlo illueitsulliávok. 5 (Kristuselo) illissimauarse sakkomersimarsok ajortoærotitsukluta, taunalo ajortokangitsok illumine. 6 Taursomanétuartok ajortulliartaraingilak; ajortulliartuble sulle tekkungisainara, illissarinnagolo. 7 Kittornængoet! Kimulloneet tammartekorsariaurnasse. Illuartulliartok illuartóvok, sordlo taivna illuartuinnartómet. 8 Ajortulliartok tornársungmit piok, issoanit tornársuk ajortulliarmet. Tamanna pivlugo Gudib Ernera sakkomersimarsok, tornársub pillurksoee piorngærutitsartorlugit. 9 Gudemit erniusimarsok ajortulliaraingilak, okausia taursomanétuarmet, ajortulliarnerlo ajorpok, Gudemit erniu-

simagame. 10 Tamattomanga tava nællunarungnæraraut Gudib kittornei, tornársublo kittornei; nellinginak ajortulliartok, kattenguminiglo assænningitsok, Gudemit pingilak. 11 Tamerssa ajokærsút, issoanit tussægarse, assakattigeeksuarkonekarauta. 12 Kainele mallingnago, tauna ajortomit pigame, nukkane tokkopa. Sunalo pivlugo tokkonerpa? Terssa, sullirsenne ajormætta, nukkamele sullirsei illuarmætta.

(Epistel am 2 Sontage nach Trinit.)

13 Tuppigusukennase, kattengutikka, sillarsúb innuisa umigippasse. 14 Uagut illissimavogut, tokkomit innursúmut pirssogut, kattengutigeet assagautigik. Kattenguminik assænningitsok, tokkométuarpok. 15 Kattenguminik umiginiktok innungærsóvok, innungærsullo illissimauesse, näksaungitsomik innursútiksakarnauiengitsut illumingne. 16 Uagulle taursoma tokkotigimattigut, tamattomanga tava assærsusia nællojungnærikput; uagullo innursuserputtõg erdligissenginiarput kattengutit pivlugit. 17 Nunab mattoma peenik piglub, kattengune ajorsartok tekkoguniuk, umanelo parnärsaruniuk taursomunga, kannok illivlune tava Gudemut assærsusek pigituaissaua illumine? 18 Kittornængoakka! Okauseenarnik okkainarmigloneet assænnikennata, piniarnermigle illomornermiglo pissa.

19 Tamanna tava nællunærkotararput, seglosuirsúmit illomut pissimagauta, umættivullo tupedlersarsinnauauvut taursomane. 20 Umættivtinelo paitsisakarángauta, terssa piarput, Gude angnerromet umættivtinit, tamasalo illissimaulugit. 21 Assærsená! Umættivtine paitsisakangikuta, Gudemut tava tipeitsursusekarpogut. 22 Sunalo kenutigigutigo, pissauarput taursomanga; pekkorsei malliktuarautigik, illuarirseilo piniarlugit. 23 Terssávorlo pekkorsa, Ernerme Iesusib Kristusib akkanut operkolluta, uautiniglo assakattigeekolluta, taimaitomik inneitsemik tunninamissigut. 24 Inneitsisseiniglo nálektométuinnarpok, taunalo taursomanétuinnariok. Annerner-

miniglo tunnimattigut, taimaitomik illissimauarput uautinétuinnarmet.

KAP. IV.

Kristusemut akkerartortunnut miannersorniarkoei; illageersutekarkollugillo Annernermut ajunginermut; assakattigeeksuarkollugillo.

Assærsená! Nellinginarnik annerneglit operissengilesse; annernerille missiliktarlugit pissauesse, Gudemit pissimangitsuginerlugit; merssa Profetiókosersut amerdlasút aularsimamætta sillarsoarmut. 2 Gudib Annernera illissimaissauarse imaitomit: Annernek nungullune, Iesuse Kristusemik uinniktártomik unnersok, tauna Gudemit piok. 3 Annernerlo nungullune, Iesuse Kristusemik uinniktartomik misserarsirsok, tauna Gudemit pingilak. Tamerssalo Kristusemut akkerartortub annernera, taivna tussarikse tikkiussirsok, mãnakullo tikkiusimavomme nunamut. 4 Kittornængoet! Illivse Gudemit piose, ivkonungalo ajugáursose; illuvsinétok merssa angnerromet sillarsoarmétomit. 5 Ivkoa sillarsoarmit pigamik, taimaitomik sillarsúb peenik okallugaraut, sillarsúblo innuisa tussarareit. 6 Uagut Gudemit piogut, Gudemiglo illissarsirsub tussararátigut; Gudemille pingitsub tussararaingilátigut. Tamattomanga nællojungnærparput Annernek opernartok, annernerlo tammartitsirsok.

7 Assærsæna! Uautinik assakattigeengniarta, assænningnek Gudemit pimet; assænniktorlo nungullune Gudemit erniusimavok, Gudelo illissara. 8 Assænningitsuble Gude illissaringila, Gude assærsutáumet. 9 Tamattomanga sakkomilersok Gudib assærsusia uautinut, Ernetue Gudib aulartimago nunamut, innursútekarkolluta taursominga. 10 Tamerssa assænningnek: Gude uagut assængikalloarikput, uagulle taursoma assakátigut, Ernelo aulartillugo, annaursir-

suksarekollugo ajortivtinut. 11 Assærsená! Gudib taima assængärmattigut, uaguttõg tava uautinik assakattigeeksuariakarpogut. 12 Gudemik tekkunniktokangisainarpok. Uautinik assakattigeeksuaruta, Gude tava illuvtinétuarpok, assærsútalo nämaksiok illuvtine. 13 Annernerminiglo tunnimattigut, terssa nællunærkotararput, taursomanétuarauta, taunalo illuvtinétuarmet. 14 Uagullo tekkunniklutalo okaursiogut, Erne Atátab aulartika, annaursirsuksarekollugo sillarsúb innuinut. 15 Iesuse Gudib ernerimago, mäna okartokarpet, Gude taursomanétuarpok, taunalo Gudemétuarpok. 16 Uagullo illitsorillersogut operlutalo Gudib assamattigut.

(Epistel am 1 Sontage nach Trinit.)

Gude assærsútávok, assænniktuartorlo nungullune Gudemétuarpok, Gudelo taursomanétuariok. 17 Tamattomingalo assærsusek nämaksilluarpa uautine tettekarkogamissigut kiglissiorbiub udluksa nedliupet; merssa sordlo tauna-étok, taimainioguttog nuname mattomane. 18 Erksinek assænnirsutsib illartaraingila, erksinerle assænnikluarsutsib annisitara, erksinek erdlokinakemet; erksirsorlo assænningilak nämaktomik. 19 Assæniartigo assakärmattigut. 20 Gudemik assænniklune unnersok, kattengunele umigællugo, tauna seglutorsóvok. Merssa kattengune, tekkorsartake, assængikuniuk, kannongme tava Gude assaissaua, tekkungisane? 21 Tamattomingalo inneitsisekarpogut taursomanga: Gudemik assænniktub, kattengunetsõg assaissægia.

KAP. V.

Operluartut, Gudemillo erniukiksisimarsut illiugei okautigei; opersutsivtalo tungauvigirsa pivlugo; aglekenne näuei.

Iesusemik Kristusiúrsomik opertok, Gudemit erniukiksisimavok. Taursomingalo erniukiksisitsirsiminik assænniktub as-

sagiatõg erniukiksisimarsok taursomanga. 2 Tamattomanga illissimalerpogut, Gudib kittornei assaugivut, Gude assagutigo, pekkorseilo malliklugit. 3 Mattomingalo Gude assauarput, pekkorsei mallingniarutigik, pekkorseilo ajornængilet.

(Epistel am 1 *Sontage nach Ostern. Quasimodogeniti.)*

4 Gudemit erniukiksisimarsut tamarmik ajugáursaraut sillarsúb innueenut, opersuserpullo ajugáuniutigarput sillarsub innueenut. 5 Sillarsúble innueenut kina ajugáunerpa, tauna kissime illa? opertok Iesusemik Gudib Ernerirsanik? 6 Tamerssa taivna tikkiutok immermik aungmiglo, Iesuse Kristusiúrsok; immek kissiet pingikalloarlugo, kissiennele immermiglo aungmiglo piok. Annernerlo nællunæjairsóvok, annernerúrsut opernartómætta. 7 Pingasóput killangme nællunæjairsut, imaitut: Atátak, Okauserlo, Annernerlo ajunginek; pingasullo taukkoa attausióput. 8 Pingasóputtõg nuname nællunæjairsut, imaitut: Annernek, Immerlo, Auglo; pingasullo taukkoa attautsiméput. 9 Innuit okauseet operigutigik, Gudib okausee illomut opernarnerróput; tamerssalo Gudib okausee, Ernerminik okautiginikame. 10 Gudib Erneranut opertub, okautsit tamakko illuminigei. Gudemik operiningitsub seglutótipa tauna; okautsit operinginamigit, Gudib okauserirsei Ernerminik. 11 Tamerssalo okautigirsa, innursúmik nãksaungitsomik Gudib tunnigamissigut, innursúllo tamanna Ernerminétok unnerlugo. 12 Gudib Erneranik pigiiniktub, innursút pigigia; Gudible Erneranik pigiiningitsub, innursút pigiinginia. 13 Taima aglekbigause illivse, Gudib Ernerætta akkanut opertose; illissimakogause nãksaungitsomik innursútekarause, operluarkolluselo Gudib Ernetuætta akkanut.

14 Tamerssalo tettekarsuserput taursomunga, sumigloneet kenursarángauta illuarirsanik, tussarmattigut (illissimagautigo). 15 Illissimagautigolo tussarmattigut sumigloneet kenursarángauta, tava illissimagioguttõg, taursomunga kenutigirsauvut pirs-

sarigautigik. 16 Nellinginab kattengune tekkoguniuk ajortulliartok ajortullirsamik, tokkomik pidláriakangitsomik, tauna tuksiursiginnavok, tava innursútekarkussauei ajortulliartut ajortullirsamik, tokkomik pidláriakangitsomik. Ajortulliákariorle, tokkomik pidlariakartomik, taimaitut tuksiukungikalloarpakka. 17 Illuangitsullirset tamarmik ajortulliáput, ajortullirsello illeit pidlárialiksóngikalloarput tokkomik. 18 Illissimavogut, Gudemit erniukiksisimarsok ajortulliaraingilak, Gudemille erniukiksisimarsok missiksorniararaug, kingarsoirsublo orningnek sapperpa. 19 Uagut Gudemit pirssogut illissimavogut, sillarsúb innuee tamarsoarmik ajortométuarput. 20 Nællungilagulle, Gudib Ernera tikkiusimavok issumakartillutalo, soglosuitsok illissarekollutigo, seglosuitsomelo étuarpogut Ernerane Iesuse Kristuseme, tauna Gudióvluartóvok, innursútávlunelo nāksaungitsok. 21 Kittornængoet! Gudiúngitsunnut miannersorniaritse. Illomut.

IOHANNESIB

AGLEGEISA ARDLAIT.

Arngnak operluartok, Kiriamik attelik, kittorneilo, pidluarkoei, aulajængerkollugillo miannersorkoei ajokærsoinerdluktunnut.

Uanga uttokaunerrúrsunga (aglekpunga) Kiriamut kennersimarsomut kittorneinullo, taukko illungersuinnarmik assagaukit, uangalo kissima pinnagit, tamarmigle, opernartomik illissimalersut, (assagieitsōg); 2 Opernartok pivlugo, uautinétuartok, uautinétuaromártorlo issukaissengitsomut. 3 Gudib Atátab, Nálekablo Iesusib Kristusib, Atátab Ernerætta saimaulisse, nákalluselo, erkiksisilluselo, opernartomik assænningnermiglo.

4 Tipeitsungârkaunga, kittornauvit illeit mallugisimagaukit illungersorlutik sakkiuartut, malliklugo Atátab pekkorsa uautinut. 5 Mãnalo innepagit, Kiria! Kissiennele inneitsemik nutámik aglekbigingikalloarpaukit, issoanille pigirsautinik, imaitomik: Assakattigeeksuarkolluta. 6 Terssalo assænningnek, innuniaruta pekkorsa malliklugo. Terssa inneitsit, tussægarse issuanit, tamanna malliklugo innúniarkolluse. 7 Tammartitsirsut amerdlasút sillarsoarmut pimætta, misseratiginiktut Iesusemik Kristusemik uinniktartomik. Tamerssa tammartitsirsorsoak, Kristusemut akkerartortorsoak. 8 Missiksorniaritse, piniarnerdluksinnarkonnata, nãmaktomigle akkillernekarkolluta. 9 Nálekomangitsok, Kristusiblo ajokærsútane-étuangitsok, Gudekangilak tauna; Kristusible ajokærsútane-étuartub, Atátarlo Erneralo pigipek. 10 Illivsenut pirssokarpet, tamattomingalo ajokærsúmik okallungipet, tauna illæssiarissengilarse igluvsinut, illeksinnagoloneet. 11 Taursominga illæksirsub ajortulliarkattigirsarmago.

12 Amerdlasórsoarnik aglegæksakaralloartunga illivsenut, aglekbiginginiausele, issumakarama, ornikomauluse, nangminerlo okallugbigiomauluse, tipeitsukluarkolluta. 13 Kattengupit arngnab, kennersimarsub, kittorneisa innúlluarkoátit. Illomut.

IOHANNESIB

AGLEGEISA PINGAJUAIT.

Kajuse Iohannesib pidluarkoa, illomorsusialo tipeitsutigællugolo nersorpa, kajumiksarpalo assænniktuinnarkollugo.

Uttokaunerrúrsunga uanga (aglekpunga) Kajusemut assærsamut, tauna assagauko illungersuinnarmik.

2 Assærsara oma! Tamattigut innúlluarkoagit perkikol-

lutillo, sordlo tarnit pidluarpok. 3 Tipeitsungārkaungame, kattengutit tikkimætta, illungersortotit unnibkautigællutit, illomorlutit sakkiuartotit unnermattit. 4 Angnermik merssa tipeitsungnartokangilanga, imaitomit: kittornængoakka tussartarángaukit sakkiuartut seglosuirsút malliklugo.

5 Assærsara oma! Kattengutigeenut tekkornartennullo angæjokauluarpotit illomorlutit, 6 Taukkoa assænnirsutsit unnersiutigæt illageeksunnut; piniarluarpotillo, aulaissirsut taukko takkoæksakartinaukit, Gudib nāmagekorsa malliklugo. 7 Taursoma akka pivlugo aulariartorput, nællursunnillo piksarsiniængitsut. 8 Taimaitut tava illæssiariniaissauauvut, opernartulliarkattigiomaulugit.

9 Illageeksut aglekbigigikka, Diotrefesible, taukkonane angnerruniartub assiginnarpátigut. 10 Taimaimet, tikkikuma erkasitsomárpara kannok illiorsuseenik, okallorojuktorsómello uautinut; taimaglæt pirssarainginiok, kattengutille illæssiaringilei nangminek, taukkoningalo illæssiarinikomarsut innerterpei aglæt, illageeksunnillo annisitarei. 11 Assærsara oma! Ajortok malligiaurnago, ajungitsorle malligúk. Ajungitsulliartok Gudemit piok; ajortulliartuble. Gude tekkungila. 12 Demetriuse unnersiutiginekarpok tamannit, opernartomillo aglæt; uaguttōg unnersiutigigiarput; okautsivullo opernartóursut illissimauesse.

13 Amerdlasórsoarnik aglegæksakaralloartunga, aglekbigiomangilagille aglaumik. 14 Issumakarpungale, killamik nāpet tekkojomaulutit, tavalo okallukattigiomárpoguk. 15 Ullapisautekarit! Assærsivit innúlluarkoátit. Assærsivut innúlluarkogigit sordlo taisimagikka.

IUDASIB

AGLEGEI OPERTUNNUT.

Ajorungnærnartomik okaukiksarpei opersusek aulaiængiukoi lugo, tunniusimarsok ajorungnærsisimarsunnut.

Iudase, Iesusib Kristusib kivga, Iakublo kattenguta (aglekpok) kákosimarsunnut ajorungnærsisimarsunnut Gudeme Atátame, serniginekarsimarsunnullo Iesuse Kristuseme. 2 Gudemit nákinekangãritse, erkiksisinekangãrluselo assænekangãritse!

3 Assærset okkorse! Issumakarama aglekbigekiksaromauluse pidluarkattigeersusivtinik, pirssariakartugigiga aglekennik makkoninga kajumiksaromauluse, operluarsusek, illuartunnut tunniusimarsok, attorluartekollussiuk. 4 Innuit illeit merssa angiortokut illænguniarsimamætta, taukko pivlugit agleksimakamærpok, tamattomóna pidlárnekaromármætta-gõg; tamerssáput Gudemut nálekomangitsut, Gudivtalo saimaunera taukkoa attornerdlukpæt kuksellaitsóvlutik, Gudelo, Nálegarpullo Iesuse Kristuse misserratigæt, merssa Nálegáursotuak. 5 Erkasiniaromauausele illissimakolluse imaitomik: Innuit (Israelittit) Nálekab annaukãramigit nunamit Egiptenemit, kingórna nungutikei opingitsóursut. 6 Engelittõg (illeisa) nálegaukonekarsusertik pigissærmarsuk, innigirsartiglo kemmeklugo, taursoma torkorei, tãrtome kellersorsimatuinnarlutik, ekkartóubiub udlorsoanut pekkollugit. 7 Sordlotõg Sodomamiut Gomorramiullo, erkeinétullo iglorpait, makkoatut peteitsungortut, adlamiglo uinniksiortut, erkainiagæksængortisimaput, (uautinut) pidlárnekalerlutiglo ingnerme kammijuitsome. 8 Taimatõg merssakut-éniput taukkoa sinnektortorsuit, uinnirsik minguktitarigamiko, nálekello assiginnarlugit, nálegauviksuillo mitteklugit. 9 Michaelible, Engelit nálegaunerætta, tornársuk sakkitseramiuk, arksoarællugolo Mosesib tima piv-

lugo, tava taursomunga mittengnartunnik okausekarnek sappersok, imale okarsinnarpok: Nálekab pidlárlissit. 10 Taukkoale arksoardlerput siunekangisamingnut, nerssútille sillakangitsut nællungiseinik illissimainarput, tamakkonungalo asseroriartorput. 11 Erkanak taukkoa! Kaine mallikpæt, Balaamesullo, akkiksarsiornek pivlugo, tammariartorkaut, nungupullo sordlo Kora pikkinerdluktitsirsorsoak. 12 Maujungnartulliartorsuit taukkoa iktoratik innúlluartorsóput pæjugutivsinik, nerridlárlutiglo; terssáput nuiet immekangitsut, annorib tingititei, orpeello paumakarnek ajortut, marloriarlutik tokkolersut, sordlemingnik aglæt nutsugáusimarsut; 13 Sordlo immarsúb maglersoee, kappiortorsóvlutik annisitsirsut kangunarsusimingnik; udlorirset maungainarmut ingerdlarsut, taukkonunga tårtorsoak piomártuksak torkorsimavok issukaissengitsomut. 14 Enochele aglæt, Adamit arbenek aipæt, erkotuksennik okalluktok taukko pivlugit, ima okarame: Areit, Nalegak aggerpok, ivlernarsarsimarsortenne tausendeperksuit illagællugit, 15 Ekkartóutsartoramigit tamasa, Gudemullo nálengitsorteit tamasa pidlariartorlugit, ajortulliartarmætta, Gudemut nálengitsuttut illiortarlutik, ajortulliartorsuillo okauserluktorsómætta taursomunga. 16 Taukkoa okallorojuksinnararaut arksoardlerlutik, ikdligupillumingnik sakkirsartut; kannermingniglo okausekararaut makkitautelingnik, innungnullo mannigoutaraut sussiomaulutik. 17 Illivsele, assærsakka, okautsit ivko erkainiarsigik, Nálegauta Iesusib Kristusib Aposteleesa siornagut okauserirseit; 18 Okarbigimasse, udlunne kingudlerne mitteklersokaromármet, sakkirsartunnik ikdligupillumingnik, Gudemut nálengitsuttut illiortarlutik. 19 Terssáput ajortokattigeeksokartitsirsut, issumamingnik innuniartainartut, annernekangitsut.

20 Illivsele, assærsakka, tungatiniaritse operirsauvsinut ajunginerrúrsomut, Annernek ajunginek ikkiortigællugo, tuksiartarluselo, 21 Gudiblo assærsútanétuinnaritse, Nálegau-

talo Iesusib Kristusib nákinnirsusia nerriugissiuk iñursúmut näksaungitsomut. 22 Innuillo nellinginarnagit pissigik, illeit nákigirsarlugit piomárpesse: 23 Illeille siorarsárlugit pidluarsarniaissauesse, ingnermit annauniarlugit, kingarællugolo aglæt annorarsak ninningmit minguktisimarsok.

24 Illivsenigle sernigiginnaursok paitsisakangitsuttun-étisinnauluse, sakkomersisinnauluselo kéname sánut ussornartorsoarmut arksoarnaitsóvluse tipeitsuktóvluselo: 25 Gude tauna illissimarsotuak, Annaursirserput pirssarle nálengnaumik, ussornaumiglo, pirssaunermiglo, ajugaunermiglo, mänakut issukaissengitsorsoarmullo aglæt. Illomut.

IOHANNESIB

NÆLLUNÆJARBIGINEKARSUSIA.

KAP. I.

Agleket makkoa pirssutigæt Iesusib tikkirsusiksa; Iesuse ussornartorsóvlune sakkomerpok Iohannesemut.

Terssa Iesusib Kristusib nællunæjautigekorsei Gudib pekkorsanik, kivgenne nællojungnærsitsomagamigit, killamik näpet piomártuksamik, tamakkolo nevsuiarlugit, Engelimigut aularutigei kivgaminut Iohannesemut; 2 Tauna merssa okautiginiktóvok makkoninga Gudib okauseenik, okautsinniglo Iesuse Kristusemik; terssa tekkorsaminik. 3 Pidluarpok tamakkoninga attuairsok, taimatõg okautsinnik tamakkoninga erkoromártunnik tussartut náleklutik, tokkorlugillo agleksimarsut makkonane. Nedliubikbiksæt kannekemet.

4 Iohannese (aglekpok) illageeksorpainut arbenek marluinnut Assiamétunnut: Saimaulisselo ullapisarlisse mänakun-étub, au-

larkaumin-étublo, tikkissirsublo; annernerillo arbenek marluk, ivksiauviksoætta sánétut; 5 Iesusiblo Kristusib opernartóvlune okautiginiktub, siudlerpávlunelo tokkorsunnit, nálegaunernullo nunamétunnut nálegáursub; taursoma assagivtigut, ajortunnillo ubbarátigut aungminik, 6 Gudemullo Atátaminullo nálegaunengortikátigut pellessingortillutalo; taursoma pigilligit nálengnarnek pirssaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut. 7 Areit, nuiettigut aggerpok, tamarmiglo irssimingnik tekkussauæt, taursomingalo kappirsirsut, ekkardlereello nunamiut tamarmik opitórsoængoromárput taursomunga. Ap, Illomumme. 8 Siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, aularkautávlungalo nãgatávunga, Nálegak tamerssa, mãna kun-étok, aularkaumin-étorlo, tikkissirsorlo, ajugakangitsorsoak.

9 Uanga Iohannese kattengurse, nagliukattigirsarselo, nálegauvingmiglo pekkattigirsarse, illællárkattigirsarselo Iesuse Kristuse pivlugo, kikkertamétunga, Patmusemik attelingme, Gudib okausia pivlugo, Iesuse Kristuselo okautigigauko. 10 Nálekab udloa (Sabbate) erkorlugo, annernermiúrsunga, tunnumnelo nippersoak, sordlo kardlortaursub nippa, tussariga, ima okartok: 11 Uanga aularkautávlungalo nãgatávunga, siudlerpávlungalo kingudlerpávunga; tekkursettillo aglekit makpersekennut, ãtikillo illageeksunnut Assiamétunnut, Efesumiunnut, Smirnamiunnullo, Pergamumiunnullo, Tiatiramiunnullo, Sardemiunnullo, Filadelfiamiunnullo, Laodizeamiunnullo. 12 Uanga tava keviarpunga, nippersoak tamanna, uamnut okalluktok, tekkojomaulugo; keviaramalo nennerúserbeet arbenek marluk Goldiúrsut tekkogikka; 13 Nennerúserbeello taukkoa arbenek marluk akkornænnétomik attautsemik tekkunniktunga, innúb ernerætta arssiganik; tauna annorakartok tekkisórsoarmik, sekkirsamigullo ketterusersimaulune ketterúmik Goldiúrsomik. 14 Niakoale nyeilo kakkortorsóursut, sordlo sauet merkoee kakkortut, sordlo aput, irs-

şiglo ingnertut ikkoellaursotun-étuk; 15 Issigeilo kangusariksotun-étut, kirssersúme aumainængortitettut, nippalo şordlo kooksoapalluktorsoak; 16 Udlorirsello arbenek marluk tellerpiminik tigumiarei, karnanillo annirsok pænnarsoak ippiktorsoak igdluktukut kénaliksoak, kénalo sekkenertut keblertigirsóursok, keblerkingnerrursarånget. 17 Tekkoleraukolo issigeisa sænnut orlorsunga tokkorsotun-élerlunga; tellerpiminik tava pattikpånga, ima okarbigællunga: Erksekennek, siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, 18 Umarsóvlungalo. Tokkogalloartunga, areille, tokkungajungnærsunga issukangitsomit issukaissengitsomut, mattuarsautekarlungalo tårtorsoarmut tokkomullo. 19 Tekkorsettit aglekit, mânakullo-étut, kingornalo piomartut, imaitut, 20 Udlorirset arbenek marluk tekkorsauvit nællunartuæt pivlugo, tellerpimnétut, nennerúserbeello arbenek marluk Goldiúrsut pivlugit. Udlorirset taukkoa arbenek marluk, terssa illageeksut arbenek marluit Engeleet, nennerúserbeello taukkoa arbenek marluk, tekkorsettit, terssa illageeksut arbenek marluit.

KAP. II.

Innúb Ernerætta Iesusib aglekorsei Efesumiut, Smirnamiullo, Pergamumiullo, Tiatiramiullo ajokærsorteinut.

Illageeksut Efesumiut Engeliænnut ima aglegit: Udlorirseñik arbenek marlungnik tellerpingminik tigumiartok, nennerúrserbeello arbenek marluk Goldiúrsut akkornænne sakkirsartok, ima okarpok: 2 Sullirsettit, piniakettillo, issumagirsutsillo illissimauakka, ajortullo nekkoriginnaunginaukit, missiksoriettillo ingmingnik tainiartut Aposteliúrsunnik, taimainatiglo, missilikettillo seglutóursut; 3 Koiæginikpotillo kammaginiklutillo, atteralo pivlugo piniartarpotit kassursungorsimanatillo. 4 Mattomingale paitsisakarpunga illingnut, assærsusek siudlek sorarunauko. 5 Taimaitomik ipperarkettit erkainiarkit, adlamiglo issumakarniarlutit, pirssartakettillo

siudleet piniarkit; piniængikukille, tikkidláræsuaromárpaukit, idlillo nennerúserbeet nõukomárpara iñanit, sainiængikuit. 6 Mattomingale illuaragit, Nikolaittit pirssartægeit umigirsarigaukit, taukko uangatõg umigirsarigiakka. 7 Siutekartub tussarniarligit Annernerub okausee illageeksunnut: Ajugáursok nerrisitsomárpara orpingmit innursútelingmit, Gudib Paradisianétomit.

8 Illageeksullo Smirnamiut Engeliænnut ima aglegit: Siudlerpák kingudlerpárlo, tokkogalloartok umarkiksorlo, ima okarpok: 9 Sullirsettit, nagliungnartittillo, peetsóursutsillo illissimauakka (pissóvotille), mittengmattillo ingmingnik tainiartut Iudiúrsunnik, taimainatiglo, tamerssápulle tornársub ajokærsorbia. 10 Nagliutigirsæksettille tamasa siorirsariaurnagit. Atta, illæsse tornársub parnãrsimauvingmut pissitsomárpei, urssernekarkolluse, nagliungãromárposelo udlut kollit nãulugit. Illomorniarit tokkomut aglæt, tava niakorumik innursútelingmik tunniomárpaukit. 11 Siutekartub tussarniarligit Annernerub okausee illageeksunnut: Ajugáursok pinekaissengilak tokkomik kingudlermik.

12 Illageeksullo Pergamiut Engeliæunut ima aglegit: Ippiktorsoarmik igdluktukut kénalingmik pænnarsoalik, ima okarpok: 13 Sullirsettit, innigirsello illissimauakka, terssane tornársuk ivksiauvekarmet, atteralo idlit sorarungikit, udlunne taimanétunne aglæt, Antipase uamnik okautigilluartok tokkotáumet illivsine, terssa tornársub innekarbiane. 14 Kabsingoennigle paitsisakarpunga illingnut, terssa illakarauit Balaamib ajokærsútanut nálektuartunnik, taursoma Balake ajokærsora, Israelib kittornei piniartekollugit asserornartunnik, nerrisekollugit Gudiúngitsut maujungnartueenik, arngnaunekartekollugillo. 15 Taimatõg idlit illakariotit Nikolaittit ajokærsútænnut nálektuartunnik; tamanna umigara. 16 Sainiarit; piniængikuille, tava tikkidláræsuaromárpaukit, taukkolo sorssugiartorlugit pissauakka kannerma pænnanik.

17 Siutekartub tussarniarligit Annernerub okausee illageeksunnut: Ajugâursok nerrisitsomârpara Mannamik irssertorsimarsomik, okautigilluarlugolo; okautigællugolo tunniomâriara attertámik agleksimarsomik, illissarinekangitsomik, piginiktuksab kissime illissara.

18 Illageeksullo Tiatiramiut Engeliænnut ima aglegit: Gudib Ernera, ingnertut ikkoellaursuttun-étungnik irsselik, kangusariksotun-étunniglo issigalik, ima okarpok: 19 Sullirsettit, assænnirsutsillo, kivgartorluarsutsillo, opersutsillo, issumagirsutsillo illissimauakka, soraratillo piniariartorauit. 20 Kabsingoennigle paitsisakarpunga illingnut, arngnapilluk Isabele, Profetiúrsum unnersok ajokærsoinerdlukogauko, kivgakkalo tammartekollugit, arngnaunekartekollugillo nerrisekollugit Gudiúngitsut maujungnartueenik. 21 Sainiarbiksakartikalloariga uersarungnælissæsugællugo, sainiængilarle. 22 Atta, innængauvingmut (annernartorsoarmut) egipara, taursomungalo arngnaunekartut illængutillugit nagliungnartorsoarmut pissipakka, sainiængipætta, sullirsettiglo perkiksimirsutigingipattigik. 23 Kittorneilo illomut tokkollugit nungussauakka. Illageeksullo tamarmik illitsorillissaput, uangâursógama, umættinnik tartuinniglo missiksoirsok, tamauselo ingmikortilluse akkilluariartussauause sullirsauvsinik. 24 Illivsele, adlello Tiatiramétut, taimaitorsoarmik ajokærsútekangitsut, tornársublo issumeinik nællunartunnik illissimangitsut, sordlo unnersut, okarbigælluse ima piause: Adlamik erdlokonartokartitsomangilause. 25 Kissiennele pigirsesse aulajængerbigissigik, tikkitserlunga. 26 Ajugâursorlo, pekkorsamniglo piniartuartok nägatiksamut aglæt, tauna nálegangortitsomârpara nællursunnut, 27 Taukkolo (illomorlune) páriniaissauei ajaupiarsoarmik sauiksoarmik, pógutartullo machatut asseroromârpei (arksoarnartut), 28 Sordlo Atátama pekkomanga; taunalo tunniomáriara udlorirsamik kausiumik. 29 Siutekartub tussarniarligit Annernerub okausee illageeksunnut.

KAP. III.

Gudib Ernerætta aglekorsei pingasut kingudleet, terssa Sardemiut, Filadelfiamiullo, Laodizæamiullo ajokærsorteinut.

Illageeksullo Sardemiut Engeliænnut ima aglegit: Gudib Annernereenik, udlorirsenniglo arbenek marlungnik pillik, ima okarpok: Sullirsettit illissimauakka, merssa taigornekarauit umarsomik, tokkungaursotillo. 2 Erkærsarniarit, adlello tokkokajalersut nekkursektiniarkit; sullirsettit merssa missilikaukit Gudemut nãmagluangitsut. 3 Taimaitomik pirssettit tussakettillo erkainiarkit, malliklugillo sainiarit. Pigárniængikuille, tikkidláromárpaukit tigliktotut, illingnullo tikkibiksara nællussauet. 4 Kabsingoenniktõg innukarpotit Sardeme, annoramingnik ipektingitsunnik, taukkoalo sakkikattigiomárpãnga kakkortunnik annorakarlutik, kingakonænginamik taimaitomut. 5 Ajugáursok annorarsennik kakkortunnik attitinekaissavok, akkalo pæromangilara innursútib aglegeinit, akkalo okautigissauara Atátamnut Engeleenullo. 6 Siutekartub tussarniarligit Annernerub okausee illageeksunnut.

7 Illageeksullo Filadelfiamiut Engeliænnut, ima aglegit: Illuartuinnartok, opernartok, Davib mattuærsautanik pillik, mattuærsairsok adlab mattunek ajuganik, mattursirsorlo adlab mattuærnek ajuganik, ima okarpok: 8 Sullirsettit illissimauakka. Atta, angmarsomik issertarbekartitsiunga illingnut, adlab mattunek ajuganik; merssa pirssaunekitsungógalloarpotit, okautsikkalo nálektuarittit, atteralo misserratigingikit. 9 Atta, illeit tornársub ajokærsorbianit pissipakka, ingmingnik tainiartut Iudiúrsunnik, taimainatiglo, seglovlutigle. Atta, tikkiutungortissauakka, pædlortissevlugillo issikauvit sænnut, illitsorillissapullo assagivkit. 10 Okautsikka kammajuikorsirsut aulajængiunaukit, aulaiængersitsomáriaukittõg sernigællutit urssernartoviksoarmit, sillarsoarmiunnut tamannut piomártuksamit, ursserkollugit nunamiut. 11 Atta, aggeræsuais-

saunga. Pigirset aulajængerbigúk, pejaiviginekarkonnatit niakorutiksarnik. 12 Ajugâursok sukkaksængortitsomárpara Gudima nálekbiksoane, tamattomangalo kingorna annissæissavok. Gudimalo akka taursomunga aglekomárpara, Gudimalo iglorperksoeesa akkæt, terssa Ierusalemesãk, killangmit akkartok Gudimnit, atteralo nuták (agleklugo). 13 Siutekartub tussarniarligit Annernerub okausee illageeksunnut.

14 Illageeksut Laodizæamiut Engeliænnut ima aglegit: Illomut opernartóursok, seglosuitsomiglo okautiginiktok, Gudib pingortiteisa aularkautigirsæt, ima okarpok: 15 Sullirsettit illissimauakka, niglinginauilloneet kirssenginauilloneet; kannoktõg nigleruilloneet kirssekuilloneet! 16 Imaitorle, niglinginauilloneet kirssenginauilloneet, oriaromárpaukit kannimnit. 17 Idlit okaralloarpotit imænna: Pissórsóvunga, nãmaktunniglo perkotekarpunga, ajorsangilluinnarlungalo sungoamigloneet; nællovlutillo ajulerauit nákinakallutillo, peetsóvlutillo, tekpeetsóvlutillo tammakangitsóganit. 18 Pekkoagit tava, uamnit pissiniarkollutit Goldemik, ingnekut sukulluisisimarsomik, pissórsoængorkollutit, annorarsenniglo kakkortunnik, attirsæksarnik, tammakangirsutsit kangunartok tekkokonnago; irssikillo tennikik irssigiksaumik, tekpiksilerkollutit. 19 Assærsakka nungullugit pidlaitsiarlugillo narkiksorarakka. Taimaitomik illungersuinnarlutit sainiarit. 20 Areit, issertarbiub sillatanétuarpunga, kassuktoirsartarlungalo. Nippimnik tussartokarpet, mattuarbigællungalo, tauna isserbigiomárpara, unnukullo nerrekattigiomárpara, taursomalo nerrekattigiomáriänga. 21 Ajugâursok, uamnut ivksiakattigitissauara ivksianvimne; sordlotõg uanga ajugâursunga, Atátagalo ivksiakattigællugo ivksianviane. 22 Siutekartub tussarniarligit Annernerub okausee illageeksunnut.

KAP. IV.

Killangme ivksiauviksārsoak kānétorlo Iohannesib tekkoa; tekkogieitsōg uttokaunerit 24; *umærsullo sissamæt; ussorutit attorpeit.*

Tamattoma kingorna tekkunnilersunga, attalo, issertarbik angmarnekarpok killangme, nippelo tauna, kardlortaursub nippasun-étok, siudlermik uamnut okalluktok, ima okarpok: Maunga kakkitit, uanga tekkotissauagit, mattoma kingorna piomártuksamik. 2 Erngerlungalo annernermiúrsunga. Areillo, ivksiauviksārsoak illiæt killangme, ivksiauviksārsoarmelo attausek ivksiarsok. 3 Ivksiarsorlo tauna sordlo ujarak Iaspise Sardiselo; ivksiauviksārsoarlo illuva nerrursarsub, Smaragdisun-étub. 4 Ivksiauviksārsublo auatagut ivksiauveet 24-étut, ivksiauveello tamakkoa kænne ivksiarsut uttokaunerit 24, kakkortunnik annoraglit, Goldiúrsunniglo niakorutiglit. 5 Ivksiauviksārsoarmillo annirsorsóursut ingnádlengnersoak, kadlersorsoak nippersuillo; ivksiauviksārsublo sáne nennerúrsuit arbenek marluk ikkomarsorsóursut, tamerssáput Gudib Annerneree arbenek marluk. 6 Ivksiauviksārsublo sáne kaumarsomik immauvekartok Kristalesun-étomik; ivksiauviksārsublo kekkane auatagullo sissamæt umarsun-étut, sámikullo tunnumikullo irsseliksoinnáursut. 7 Umarsorlo siudlek Lœversoatun-étok, aipalo nochatun-étok, pingajuællo innuktut kénakartok, sissamagællo nektoraliktut tingmirsotun-étok. 8 Umarsullo taukkoa sissamæt nungullutik esarokartut arbenelingnik, illumikullo irsseináursut; taukkoalo soraratik udlullo unnuello nāulugit okausekartuinnartut imaitunnik: Ajunginek, ajunginek, ajunginek Gude Nálegak, ajugakangitsok, aularkaumin-étok, mānakun-étorlo, tikkissirsorlo. 9 Taunalo, tokkosuitsok, issukangitsomit issukaissengitsomunétok, ivksiauviksārsoarme ivksiarsok, umarsut taukkoa pirssarmarssuk ussornaumik, nálengnaumiglo, kujaniumiglo;

10 Tava uttokaunerit taivkoa 24 pædlorbigirsaræt ivksiauviksārsoarme ivksiarsok, nálengārlugolo tauna, tokkosuitsok issukangitsomit issukaissengitsomun-étok, niakorutittiglo illieit ivksiauviksārsub sánut, ima okalluklutik: 11 Nálegangá, idlit pigititæksávotit ussornaumik, nálengnaumiglo, pirssaunermiglo; idlit merssa tamarluinnarsuisa pingortinaukit, pekkorsarniglo étungorsimaput, pingortisimaulutiglo.

KAP. V.

Makperseket nakkitarutiglit arbenek marlungnik; Sauarkab tokkotitáursotun-étub tigumiarpei; Sauarangoak tauna pingortisimarsut tamarmik ussorirsaræt ussorutitámik.

Ivksiauviksārsoarmelo ivksiarsub arkseine tellerpeenétut makperseket tekkogikka, agleksimarsut illumikullo kāmikullo, nakkittarusersimarsut nakkittarutinnik arbenek marlungnik. 2 Engelesōg pirssársoak tekkogiga, nippersoarmik ima okallúktok: Kinalikiak makperseirsuksáua makpersekennik okkoninga, nakkitaruteilo pejarlugit? 3 Kissiennele killangmeloneet nunameloneet, nunab attáneloneet makperseirsuksakangitsok makpersekennik tamakkoninga, illuiñullo irssigirsuksakarane. 4 Uanga tava kejangārpunga, makpersekennik tamakkoninga makperseirsuksakangimet, attuairsuksakaranelo, illuinnullo irssigirsuksakangimelloneet. 5 Uttokaunerit illætta tava ima okarbigānga: Kejakennek, atta, Lœversoak (Iesuse Kristuse) Iudab næggovianit, Davib kingueinit pirssok ajugáusimagame makperseirsuksávok makpersekennik tamakkoninga, pejarsinnaulugillo nakkittārutei arbenek marluk. 6 Attalo, ivksiauviksārsub, umarsullo taukkoa sissamæt akkornænne, uttokaunerillo akkornænne-étok Sauarak tekkogiga, kikkartok, sordlo tokkotáursok, arbenek marlungnik nerksulik, arbenek marlungniglo irsselik, tamerssáput Gudib Annerneree arbenek marluk, aularitáursut nunennut tamannut. 7 Taursomalo (Sauarkab) makperseket tig-

uiartorpei, ivksiauviksârsoarme ivksiarsub arkseinit tellerpeenit. 8 Makpersekello tigumagit, tava umarsut taivkoa sissamæt, uttokaunerillo 24 pædlorput Sauarkab sánut, tamarmiglo Harpekartut, pógutakarlutiglo Goldiúrsunnik, tippigiksautinnik ullibkartorsoarnik, tamerssáput illuartut tuksiauteit, 9 Tuksiarlutiglo tuksiautitâk attorpæt, ima okalluklutik: Idlit tigussirsuksávotit makpersekennik tamakkoninga, pejarsinnaulugillo nakkittarutei; Idlit tokkotáursógauit, Gudemullo pissiarigivtigut aungnik ekkardlereenit tamannit, okauselingnillo, innungnillo, nællursunnillo tamannit; 10 Gudivtinullo nálegaunengortikivtigut, pellessingortillutalo, nunarsoarmullo nálegáussaugut. 11 Uangalo tekkogiga, tussarlugolo Engelerperksuit nippæt, ivksiauviksârsub, umarsullo, uttokaunerillo auateinétut, amerdlarsuseello tausenderperkperksóursut, 12 Nippersoarmiglo ima okalluktut: Sauarak, tokkotitáursok, pigititæksávok pirssaunermik, pissónermiglo, illissimanermiglo, nekkursautaunermiglo, nálengnaumiglo, ussornaumiglo, tængekaumiglo. 13 Pingortisimarsullo tamasa, killangmiullo nunamiullo, nunab attanétullo, immamiullo, tamakkonanétullo tamarsuisa tussarikka, ivksiauviksârsoarme ivksiarsomut, Sauarkamullo okalluktut imænna: Pirsartarligit ussornak, nálengnarlo, nersornarlo, pirssaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. 14 Umarsullo taukkoa sissamæt ima okalluktut: Illomut. Uttokaunerillo 24 pædlorlutik nálengârpæt tauna tokkosuitsóursok issukangitsomit issukaissengitsomut.

KAP. VI.

Nakkittarutit sissamæt Sauarkab pejarpei; kingornalo tamakkoa tedlimæt, arbengéllo.

Nakkittarutillo arbenek marluk illæt Sauarkab pærmago tekkogiga, umarsullo taukkoa sissamæt illæt tussariga, sordlo kardlersorsúb nippanik ima okartok: Kæ, tekkojartoruk.

2 Attalo, nerssúrsoak kakkortuinnak tekkogiga, kãnelo ivksiarsok pissikseliúrsok, taunalo niakorumik tunninekarame, ajugáursuksávlune aulariartorpok, ajugáuniariartorlunelo. 3 Nakkittarutillo aipæt pærmago, umarsut aipæt tussariga, ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. 4 Nerssúrsoarlo adla aukpadlártok, tava sakkomersok, taursomalo kãne ivksiarsok, tauna erkiksirsúmik pærsitsekonekarpok nunamit, ingmingnut tokkorartekollugit; pænnarsoarmiglo tunninekartok. 5 Nakkittarutillo pingajuæt pærmago, umarsut pingajuæt tussariga, ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. Attalo, nerssúrsoak kernertok tekkogiga, taursomalo kãne ivksiarsub ouktútit tigumiarei arksaminik. 6 Nippesõg tussariga, umarsut taukkoa sissamæt akkornænnit, ima okartok: Urssersaut attausiarlugo immigak iviksennik kakkortunnik, akkiksakarle anningaursamik attautsemik, urssersaullo pingasuriarlugo immigak suaursæksennik, akkiksakarile attautsemik anningaursamik, Olialo Weinelo asseroriaurnagiktõg. 7 Nakkittarutillo sissamæt pærmago, umarsut sissamæt tussariga, ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. 8 Attalo, nerssúrsoak korsorpalluktok tekkogiga, taursomalo kãne ivksiarsok, tokkomik attekartok; tãrtorsublo tauna aipara; taukkoalo pirssaunermik tunninekartuk, nunamiut iglorperksoeenik sissamakoteinik tokkotsiartorkollugik pænnamik kãngnermiglo, perdlungmiglo, nerssútinniglo nunamétunnik. 9 Nakkittarutillo tedlimæt pærmago, Gudib okausee pivlugit, okautigirsartiglo pivlugo tokkotáugalloet tarneit tekkogikka, tunnirsirsarbiub attãnétut; 10 Taukkoalo nippersoarmik torklullarsut, ima okarlutik: Nálegangá, illuartuinnartóvlutillo opernartotiná! Kannok sivissutigirsomik ekkartóursivit, nunamiut akkiniarnekarkollugit aukput pivlugo? 11 Tamarmiglo taukkoa ingmikorlutik tunninekalerput annorarsennik kakkortunnik, okarbiginekariputtõg, sulle kassuérsadlengoaradlarkollugit, kivgakattittik kattengutittiglo uttakillugit, tikkitserlugit ingmisut sulle tokkotæksáursuttõg. 12 Nakkittarutillo arbengæt pæra tekkogiga, attalo, nuna

tava seiuktorsoængortok, sekkenerlo tãrtorsoængortok pooksoatut merkoursotut, anningarlo auktun-élersok; 13 Killaublo udloriei nunamut nakkartut, sordlo orpiub Feigeliksak Feiginne nakkalerterarei, annorersúb aulatertaránganne. 14 Killak tava pekkarungnærpok, sordlo makperseket immunekartut, kakkello kikkertello tamarmik nõunekarput innimingnit; 15 Nálegaunerillo nunamétut, nálegarsuillo, pissórsuillo, nálegangortisimarsullo, pirssársuillo, kivgello kivgáungitsullo, tamarmik irssertorniartut kakkársuit kongnersoeenut koppeinullo; 16 Kakkársoarnullo kakkangoennullo ima okarput: Nakkarbigissigut, mattórlutalo ivksiauviksãrsoarme ivksiarsub kénanit, Sauarkablo ningengneranit, 17 Merssa nedliusimamet udlorsoak kammaubik, kinalikiarlo étuarsinnaua?

KAP. VII.

Gudib kivgei 144000 *nakkittarusersimaput; kissiksaungitsokarpok pidluartorsoarnik.*

Kingornalo Engelit sissamæt tekkogikka, kikkartut nunarsúb issueine sissamænne, tigumiartut nunab annorekseinik sissamænnik, annorit annordlerkonnagit nunamut, immarnulloneet, orpingnulloneet. 2 Engelesõg tekkomigiga nuilersok sekkerngub allakarbianit, tauna nakkittarusersimarsok Gudib tokkosuitsub nakkittarutanik, nippersoarmiglo torklullavok Engelinnut ivkonunga sissamænnut, taukkoa asseroikonekarmætta nunamiglo immamiglo; 3 Imalo okarbigei: Nunaloneet, immarloneet, orpeelloneet asseroradlarnagit, Gudivta kivgei nakkittarusersinnagit kãueesigut. 4 Nakkittarusernekartullo amerdlarsuseet tussarikka, 144000 diúrsut, taukkoa nakkittarusersimarsut tamannit Israelib kingueisa ekkardleenit; 5 Iudab kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Rubenib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Gadib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; 6 Asserib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Naftalimib kingueinit

12000 nakkittarusersimarsut; Manassib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; 7 Simeonib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Levib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Isascharib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; 8 Zabulonib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Iosefib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Benjamib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut. 9 Attalo, kingorna innuperojurksuit tekkogikka, kissinek ajornakerssut, nællursunnit tamannit, ekkardlereeksunnillo, okauselingnillo tamannit pirssut, ivksiauviksârsub sáne, Sauarkablo sáne kikkartut, kakkortunnik annorakarlutik, arksamingniglo tigumiareit Palmit aualekoteit, 10 Nippersoarmiglo torklorput, ima okalluklutik: Pidluarnakau, Guderput ivksiauviksârsoarme ivksiarsok, Sauararlo. 11 Engelillo tamarmik kikkarlutik illusimageit ivksiauviksârsoarlo uttokaunerillo, umarsullo sissamæt, kénamingniglo pædlorput, ivksiauviksârsub sánut, Gudelo nálengârlugo, 12 Ima okalluklutik: Illomut Guderput pirssartarligit ussornak, nálengnarlo, illissimanerlo, kujanarlo, unnersiutiginerlo, pirssaunerlo, nekkursautaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomumme! 13 Uttokaunerillo illætta sállunga, ima okarbigânga: Kikkúnerpet okkoa kakkortunnik annoraglit? Sumillo pissimanerpet? 14 Akkiara tava: Idlit nálegangá, illissimauettit. Okarbigângale: Tamerssa nagliungârnartorsoarmit pirssut, annorarsettiglo erchorsimaueit, annorarsettiglo kaumarsarpeit Sauarkab áuanik; 15 Taimaitomik Gudib ivksiauviksârsub sánéput, nálekbiksoanelo kivgartorbigirsaræt udllullo unnuello nâulugit, ivksiauviksârsoarmelo ivksiarsok serniksairsigissauæt; 16 Kingornalo kâlissennatiglo immerosulissengilet; nagliussæriputtôg sekkenermigloneet kiektorsoarmigloneet, 17 Merssa Sauarkab ivksiauviksârsub kekkanétub párissammattik piksakartillutik, pissisaevlutiglo puilersunnut innursútelingnut, Gudiblo allertissauei kodlit tamasa irsseinit.

KAP. VIII.

Nakkittarutit arbengætta aipæt pærnekarpok; Engelit arbenek marluk kardlortautiglit; Engelit sissamæt kingudlereeklutik kardlortarput; erkanarsuit pingasut okautigineekarput.

Nakkittarutillo arbengætta aipæt (Sauarkab) pærmago, killangme nippangernalerkau udlub nællunærkotætta ketterpia tikkillugo. 2 Engelillo arbenek marluk, Gudib sáne kikkartuartut, tekkogikka tunninekartut kardlortaursoarnik arbenek marlungnik. 3 Engelesög adla kikkariartortok tunnirsirsarbiub sennianut, tippigiksaumullo pyórtitsivik Goldiúrsok tigumiara; amerdlasórsoarniglo tippigiksautinnik tunninekartok, illaliutiksennik illuartut tamarmik tuksiauteinut, tunnirsirsarbingme Goldiúrsome, ivksiauviksärsub sánétome. 4 Tippigiksautiblo pyoa, illuartut tuksiauteinut illaliusimaulune, kangattartok Engelib arkseinit Gudemut. 5 Pyórtitsivik tava Engelib tigua, immerlugolo ingnermik tunnirsirsarbingmétomik, tamannalo nakkartipa nunamut; tavainarlo nippersoakalersok amerdlasúnnik, kadlersorsoængorlunelo ingnádlektalersok, nunalo seiuktorsoængortok. 6 Engelillo ivkoa arbenek marluk, kardlortaursoarnik piglit arbenek marlungnik, piginángorsarniartut kardlortaromaulutik. 7 Engelelo siudlek kardlortarmet nettakornalerpok tava, ingnelerlunelo aungmik akkunelingmik, tamakkoalo nunamut nakkarput; orpeello illeit pingasukoteit óulerlutik nunguput, ivgillo umarsut tamarmik óulutik nungulerput. 8 Engelelo aipa kardlortarmet, tava kakkársoatun-étok ingnermik ikkomarsok sakkomersok, immarbingmut nakkaræsuarlune, immarbiublo illa pingasukota auiunængortok. 9 Immamiullo umarsut illeit pingasukoteit tokkoput, umiarsuillo immarsiortut illeit pingasukoteit asserorput. 10 Engelillo pingajuæt kardlortarmet, udloriarsoak tava killangmit nakkartok, ikkomarsorsoak sordlo ingnerinak, taurso-

malo kõksuit illeit pingasukoteit, puillersullo immiglit nakkarbigei. 11 Udloriarsoarlo tauna attekarpok sungaursamik; illeillo pingasukoteit sungaursængortut, ermillo tamakko innuperksuit tokkorsutigeit, sungaursængorsimamætta. 12 Engelillo sissamæt kardlortarmet, tava sekkerngub illa pingasukota, anningablo illa pingasukota, udlorirsello illeit pingasukoteit pinekartut, tamakkoalo illæt pingasukotæt nungullune tãrtorsoængortok, udlorlo makkairsirsok kaumarsutsime pingasukotanik, unnuaktõg taimainiok. 13 Tekkollugolo tussariga Engele tingmirsok killaub ketterpiagut, nippersoarmiglo ima okarlune: Erkanak, erkanak, erkanak nunamiunnut, adlet kingudlikset kardlortaursuit nippeit pivlugit, Engelit pingasut sulle kardlortaissammætta.

KAP. IX.

Engelit tedlimæt kardlortarpok; taimatõg arbengæt.

Engelillo tedlimæt kardlortarmet, udloriak tava tekkogiga, killangmit nakkarsimarsok nunamut; taunalo tunninekartok mattuærsaumik puillersomut nettekangitsomut. 2 Puillersorlo nettekangitsok mattuærmago, tava puillersomit pyorsoak annirsok, sordlo kirssarsuksúb pyorsoa, sekkenerlo sillalo tãrtorsoængorpuk, puillersub pyorsoanik; 3 Pyorsoarmillo tamattomanga piglertet pirssut nunamut; taukkoa pirssaunermik tunninekartut, sordlo Skorpionit pirssársóursut nuname; 4 Okarbiginekariputtõg, ivgit nuname asserorkonnagit, tungoiortulloneet, orpeelloneet, innuille kisseesa, kãueesigut nakkittarusersimangitsut Gudib nakkittarutanik. 5 Taukkoningalo tokkotsekonekangikalloartut, anniartitseenarkollugille kaumettit tedlimæt nãulugit; anniartillutigle, anniarsusiæt taima annernartigau, sordlo Skorpionib innuk igutarángago. 6 Udlullo taivkoa nedliupetta, innuit tokko ujarniaissauæt, nenninnagolo, innújungnæromagalloarlutiglo, tokkuble kemmãratigissauei. 7 Piglertello taukkoa nerssúrsoatut sorssug-

iartorsinángortotun-éput, niakomingnelo pekkarput niakorutetun-étunnik, Goldiúrsartunnik, kénakarlutiglo innuit kéneisut. 8 Nyakarlutiglo arngnet nyeisut, kigutekartullo Lœversúb kiguteisut. 9 Saigokarlutiglo sauiksoartun-étunnik, esarorsoeesalo nippæt kemmuksit kemmuktorperksuit nippeisunétok, sorssugiartortut. 10 Pamiokartuttõg Skorpionesut, igútekarlutiglo pamiumikut; taukkoalo anniartitsekonekarput innungnik kaumettit tedlimæt nãulugit. 11 Engelelo nettekangitsomit pirssok taukkoa nálegauneræt, taursoma akka Ebræerit tairsaræt: Abbadonemik; Grækerille tairsaræt: Apollionemik. 12 Erkanartok siudlek kangiupok; atta, tamattoma kingorna sulle marluk erkanartukset piomaripuk. 13 Engelillo arbengæt kardlortarmet, tava nippe attauseenáursok tussariga, tunirsirsirsarbiub, Gudib sánétub nõuinit sissamannit pirssok, 14 Tamattomalo Engelit arbengænut kardlortautelingmut ima okarpok: Engelit ivko sissamæt kellerursærkit, kellersorsimarsut kooksúb Eufratib sinnane. 15 Engelillo taukko sissamæt tava kellerursærnekarput, piginángortut udlub nællunærkotanut, udluksamullo, kaumettiksamullo, okkiuksamullo, tokkotsiartorkollugit innuit illeinik pingasukoteinik. 16 Sorssuktuksello nerssúrsoaglit tausendeperkperksóursut, amerdlarsusiællo tussaralloariga. 17 Taimalo nerssúrsuit kénarsiakka, kænnelo ivksiarsut saigokartut ingnertun-étunnik, tungoiorpalluktunnik, korsorpalluktunniglo; nerssúrsuillo niakoeet Lœversuit niakoeesun-étut, karneinillo annirsut ingnerlo, pyórsoarlo ikkoelleksaursoarlo; 18 Pingasullo taukko tokkorsútigeit innuit illeisa pingasukoteisa, imaitut: ingnek pyórsoarlo, ikkoelleksaursoarlo, karneinit annirsut. 19 Nerssúrsuit merssa pirssaunertik kannermiugirsaræt; pamiorsoeello sordlo pullateriarsuit, niakokarlutiglo, tamakkoninga akkonairsartut. 20 Sullelo innungnik amigarkokaralloartok tokkotáungitsunnik perdlutinnik tamakkoninga, sainiængilelle, perkiksimirsutiginnagillo arksamik sullirseit, sorangilello pædlornermik tornársungnut, Gudiúngitsunnullo sennasimarsunnut Goldemit,

Sœlvemillo, kangusarmillo aukpadlartomit, ujarkamillo kerssungmillo; tamakkonanga sennasimarsut merssa tekkunningnerloneet, tussarnerloneet, pissungnerloneet ajortut. 21 Sainiaratiglo perkiksimirsútiginginieit innungærnertik, illiseenertiglo, arngnaunekarnertiglo, tiglingnertiglo.

KAP. X.

Engele pirssársoak torklorkau; arbenek marlungnik kadlerpok; Gudib nællunartua illomut nänekaissavok; Iohannese ama okalluktuksængortinekarpok erkotuksennik.

Engelesõg adla pirssársoak tekkomigiga killangmit akkartok, nuia taursoma annorariga, nerriursarlo niakoanétok, kénalo sekkenertun-étok, issigeilo sukkatut ingnertun-étut. 2 Arksaminiglo tigumiarei aglegangoet makpersimarsut; issikamelo tellerpeenik immarbik tungmalera, issikamelo saumeenik nuna tungmarlugo. 3 Nippersoarmiglo tauna torklullakau, Lœversoatut nippeliksoatut; torklullatillugolo, kadlersorsuit arbenek marluit nippitik annisipeit. 4 Kadlersorsuillo taukkoa arbenek marluit nippitik anniserærmattigik, aglekomagalloarikka; nippe tava killangmit pirssok tussariga, ima okalluktok uamnut: Kadlersorsuit arbenek marluit okauseet nakkittaruserkit, aglengnagillo. 5 Engeliblo tekkorsama, immarbingmut nunamullo tungmartub, arksame tellerpee kodlarei killangmut, 6 Tokkosuitsorlo issukangitsomit issukaissengitsomun-étok taia, tamerssa pingortitsirsok killangmik killangmiunniglo, nunamik nunamiunniglo, immarbingmik immamiunniglo; udlullo näissirsut (Engelib) unnerei; 7 Udlulle ivkoa nedliupætta, Engelit arbengætta aipæt kardlortaissapet, tava illomut nänekaissavok Gudib nællunartua ivna okautigirsa kivgaminut Profetinnullo. 8 Nippelo killangmit pirssok tussariga, ama tava uamnut okallungmirsok, ima okarlune: Aglegangoet makpersimarsut piartorlugit tigukit Engelib arkseinit, tungmartub immarbingmut nunamullo; 9 Engele tava ornikiga,

okarbigællugolo: Makpersegængoennik okkoninga tunningaeit? Akkiängalo: Pikit, éilugillo, nersserirsútigiomárpettillo okko, kannernele tungosungnitsotut mamartigissaput. 10 Engeliblo arkseinit makpersegængoet tamakko pigaukit, éiakka, kannimnelo tungosungnitsuttut mammartigigalloartut, érærraukille, nersserirsútigigikka. 11 Okarbigänga tava: Ama okalluktariakarpotit erkotuksennik innuperksoarnut, nællursunnullo, okauselingnullo, nálegaunernullo amerdlasórsoarnut.

KAP. XI.

Nálekbiksoak ouktorkoa Iohannesemut; okautiginiktuk marluk pivlugik; erkanartut pingajuæt pivlugo.

Tunninekartunga tava sudlotómik ajaupiatun-étomik, (Engelelo) ima okarpok: Nækkoitit, óuktoriartorlugolo Gudib nálekbiksoa, tunnirsirsarbiglo, nálektullo terssane; 2 Ungalugarle nálekbiksub sillatánetok pinnago, óuktussengilello, nællursunnut pekkosimamet, taukkoalo tungmariomarpeit ivlernartut, kaumettit 42 näulugit. 3 Okautigirsikka marluk pekkussauækka, erkotuksennik okallukollugik, udlut 1260 näulugit, attitisimaulutik põgunik. 4 Tamerssa orpik marluk olialiksoæk, nennerúserbiglo marluk, nunamiut Gudiætta sánétuk. 5 Taukkoningalo tokkotsiomarsokarpet, tava ingnek karnekingnit annirsarau, kingarsartittik nungutsartorlugit, taukkoningalo tokkotsiomarsokarpet, tauna taimaiserlune tokkotæksávok. 6 Taukkoalo killak mattusinnauæk udlunne tamakkonane erkotuksennik okalluktillutik; immerlo auinnængortisinnauæk, nunalo pidlársinnaulugo perdluksoarnik nellinginarnik, piomarsarángamik. 7 Okautigirsettiglo näsimapattigik, tava nerssúrsub, nettekangitsomit nuirsub, sorssugomárpek, arktorsartillugiglo tokkotsomárpek; 8 Timikiglo sillainarmétsomárpuk, iglorperksuit akkornænne, tamakkoalo ars-

sersóutávlutik taigornekarpuk Sodomamiglo Egiptenemiglo, terssane Nálegarput kikkiektugáumet kerssungmut sennerosikamut. 9 Taukkoalo timikik tekkojomárpægik innuillo ekkardlereello okautsiglillo illeisa, udlut pingasut udlublo attautsib kekka tikkillugo, (tekkollugik) timikiglo illiartorkussengilægik illivernut. 10 Nunamiullo tipeitsutigællugiglo keemasútigileromárpægik, pæjukattigeengniarlutiglo tunnirsútinnik; Profetik taukkoa marluk anniartikalloarmægtik nunamiut. 11 Udlullo pingasut udlublo attautsib kekka näsimamætta, kingorna taukko marluk Gudib annernerætta pullapek, nækkoipuk tava, tamarmiglo, taukkoninga tekkunniktut, erksingälersut; 12 Killangmillo nippersoak tussarpæt, taukko marluk pivlugik ima okalluktok: Maunga kakkigitik. Nuiab tava kangattaupæk killangmut, kingarsartikillo irssigægik. 13 Terssangainak tava nuna seiuktorsoængorkerssok, iglorperksuillo illeit kollingit oppiput, nunalo seiuktorsótillugo innuit 7000 tokkotáursut, pinekangitsullo annilárkaut, killangmullo Gudiúrsok nálekpæt. 14 Erkanartub aipa kangiupok; atta, erkanartut pingajuksæt terssangainartomik piomárpok.

KAP. XII.

Engele kardlortarmet, ussorutit tussarnarput; Gudib nálekbiksoa mattuérnekarpok; ernek arssersóutáursok erniursok, Gudemut pissinekarlune; Engelersärsoak Michaele sorssukpok tornársungmut kammaktorsoarmut, ajugáulunelo.

15 Engelillo arbengætta aipæt kardlortarmet, nippersuit tava tussarsáursut killangme, ima okalluktut: Sillarsúb nálegauvee pigirsængorsimaput Nálegautinut tennitanullo Kristusemut, taunalo nálegáussavok issukangitsomit issukaissengitsomut. 16 Uttokaunerillo ivkoa 24, Gudib sáne ivksiarsut ivksiauvingmingne, kénamingnik pædlorput, Gudelo nálengärlugo, 17 Imalo okallukput: Nálegangá, kutsauvigautigit, ajuga-

kangitsok Gudeá, mãnakun-étotit, aularkaumin-étotillo, tikkissirsotillo, pirssaunersoet mãna attorauko, nálegauniarlutillo; 18 Nællursullo peblingarniaralloartut, ningengnerillo nedliutillerpok, tokkungarsullo ekkartóunekarbiksæt; kivgettillo Profetit, illuartullo, atternut nálektullo, mikkirsullo angisullo, akkilluaromariettit, nunamiglo asseroirsut asserorlugit piomarpettit. 19 Gudiblo nálekbiksoa mattuarnekartok killangme, iklerbiúrsarlo (pekkorsaminik) okauselik tekkuksálersok nálekbiksoane; ingnádlektalerpok tava, nippersoakalerlunelo amerdlasórsoarnik, kadlersorsoængorlunelo, nunalo seiuktorsoængortok, nettakornartorsoængorlunelo.

Kap. XII. 1 Killangmelo nællunærkorsoak tekkotilersok, imaitok: Arngnak sekkenermik annorarsimarsok, anningarlo issigeisa attænnétok, niakorutekarlunelo udlorirsennik arkanek marlungnik. 2 Taunalo merssa nãrtúrsok, niblidlárioktõg ernisulerame anniængãrlunelo. 3 Adlatõg nællunærkot tekkotiniok killangme; attalo, nerssúrsoak sordlo, aukpadlartorsoak étok, (tornársuk) tauna niakokartok arbenek marlungnik, nerksukarlunelo kollinnik, niakominelo niakorutekartok arbenek marlungnik. 4 Pamiursoaminiglo nutsukei killaub udlorieisa illeit pingæsukoteit, nunamullo egillugit. Nerssúrsúblo taursoma arngnak ernisulersok ornikpa, ernisimapet kittorna nerriomaulugo; 5 Nálungiamik tava, angutingoamik erniok, tauna nællursunnut tamannut pársirsóussirsok ajaupiamik sauiksoarmik. Kittornalo aularunekartok Gudemut ivksiauviksãrsoanullo. 6 Arngnarlo kemmãvok innukajuitsomut, terssane Gudib inniksiorsimamanne, terssane piksarsiornekarkollugo udlut 1260.

(Epistel am St. Michaelis-Tage.)

7 Sorssungnekalersok tava killangme: Michaelib Engeleesalo sorssungmarssuk nerssúrsoak, nerssúrsubtõg Engeleesalo sorssukieit, 8 Merssale ajugáungitsut, inniksærotinekarputtõg killangme. 9 Nakkartitáursok tava nerssúrsoak,

pullateriatokársoak ivna, taigornekartok tornársungmik, satanasemiglo, tamerssa seglokittairsorsoak sillarsoarmiunnik tamannik; nakkartitáursorlo nunamut, Engeleelo nakkartitáugiputtõg. 10 Nippersoarlo killangme tussariga, ima okalluktok: Mãna annaursút, pirssaunerlo, nálegauviglo, ajugaunerlo, Gudivta pigirsei, pigirsængorsimagiput (tennitanut) Kristusemut, kattengutivtinik unnerdlutiginiktok ajektugáumet, taursoma merssa Gudemut unnerdlutigirsarsimamagit udlullo unnuello nãulugit. 11 Taunalo ajugáusimauæt Sauarkab áuanik, ajokærsúmiglo okautigirsamingnik, innúrsusertiglo assænnago erdligingikæt tokkomut aglæt. 12 Taimaitomik killait okkorse, killangmiullo tamause tipeitsugitse. Erkanarle nunamiunnut immamiunnullo; tornársub akkarbigælluse ornikpáse kammaktorsóvlunelo, nællunginame, sivikitsomik étuksáugame. 13 Nerssúrsoarlo nunamut nakkartitáursum ingminik tekkogame, arngnak mallersora ernirsok taivrsominga angutingoamik. 14 Arngnarlo tauna tunninekartok esarorsoængnik, nektoraliksub esarorsoeesun-étungnik, innukajuitsomut tinginæsuarkollugo inniksaminut, terssane piksarsiornekaissirsok, nedliutuksak, nedliutuksæglo marluk, nedliutuksablo illaina, nãutserlugit, pullateriarsub kénanit serniginekarkollugo. 15 Pullateriarsublo kannerminit immersoak kooksoatun-étok annisipa arngnab tunnuagut, ippititsomagallarlugo kooksoarmik. 16 Arngnarle nunab annaupa, aitsaramelo kooksoak éia, nerssúrsub annisita kannerminit. 17 Nerssúrsub tava arngnak kammautigilera, sorssugiartorlugillo kinguei aglæt, terssa nálengniartut Gudib pekkorseinut, Iesusiblo Kristusib okauseenik piglit. 18 Uangalo immarbiub sinnane siorkenne kikkalersunga.

KAP. XIII.

Nerssút sakkomersok immamit; taimatõg nerssút adla nuirsok nunamit.

Nerssút tava tekkogiga kakkirsok immarbingmit, tauna niakokartok arbenek marlungnik, nerksukarlunelo kollinnik, nerksumigullo niakoruteliksóursok kollinnik, niakominelo arteliksóvlune mitteklersunnik. 2 Nerssúllo tamanna tekkorsara, ketsursoatun-étok, issigeilo nennursúb issigeisut, kannersoakarlunelo Lœversoatut. Nerssúrsúblo (tornársub) tunnia pirssaunerminik, ivksiauvingminiglo, nálegáursusersoarmiglo. 3 Niakoeesa illæt tekkogiga ikkilersimarsok sordlo tokkonartomik, ikkialo tokkonartógalloak mamilersok; nunarsoarmiullo tamarmik nerssút tamanna tuppigusursutigæt. 4 Nerssúrsoarlo tava pædlorbigæt, nerssút pirssautilermago; pædlorbigigiættõg nerssút, okalluklutiglo: Kia arssiga nerssút? Kialo sorssukbigiginnaua? 5 Tunninekartorlo kannermik okalluktorsoarmik okausersãrsoarnik, mittengnartunniglo, akkerartortuksáukonekartorlo kaumettit 42-étillugit. 6 Kannerminik tava okallulerpok mittengnartunnik Gudemut, akkalo, tuppiúrsarsãrsoalo, killangmiullo mitteklugit; 7 Illuartunuttõg sorssukonekariok, ajugáuniaissevlunelo taukkonunga; nálegáuniarkonekarioktõg ekkardlereenut tamannut, okauselingnullo, nællursunnullo. 8 Nunarsoarmiullo tamarmik pædlorbigirsaræt, taukkoa akkit merssa sillarsúb aularkautanit agleksimangilet Sauarkab tokkotitáursub aglegeine innursútelingne. 9 Siutekartok tussarniarle! 10 Parnãrsimauvingmut pissitsirsok, tauna nangminek parnãrsimauvingmut piomarpok; pænnamiglo tokkotsirsok, tauna tokkotájomariok pænnamik. Terssa illuartut kammajuirsusiæt operluarsusiællo pinekarpuk.

11 Nerssúllo adla tekkomigiga nunamit nuirsok, tauna mar

lungnik nerksukartok sauarartut, okalluktorlo nerssursoatut. 12 Tamanniglo nálegauniariok nerssútetut siudlimisut, nunalo nunamiullo taursoma pædlortitarei nerssúmut siudlermut, tokkonartógalloarmik ikkekartomut mamisimarsomigle. 13 Nællunærkorsoarniglo piniartarpok, ingnerlo aglæt killangmit nakkartitara nunamut, innuit irssigitillugit; 14 Nunamiullo tammartitarei, nællunærkorsuit pivlugit, taimaitunnik ajungisinekarame nerssútib tekkoáne; nunamiullo okarbigirsarei, sennatekollugit nerssútib arssinganik, ikkilersimarsogalloab pænnamik, umarsungortublo. 15 Nerssútiblo tamattoma arssinganut annernekartitsekonekartok, nerssútib arssinga okalluksinángortillugo aglæt, tokkotinekarkollugillo tamasa pædloromangitsut nerssútib arssinganut. 16 Tamasame taimaiserarei, mikkirsullo angisullo, pissórsuillo peetsullo, kivgáungitsullo kivgáursullo, nællunærkotserlugit tellerpeesigut kãueesigulloneet, 17 Niuvertokarkonnago pissirsokarkonnagoloneet, taima nællunærkotsersimangipet, nerssútibloneet akkanik, akkættaloneet kissitsisanik pekkangipet. 18 Tamattomunga illissimanek pirssariakarpok. Siunekarsusekartub kissilliuk nerssútib kissitsisa; innúb merssa kissitsisigimago, kissitsisalo terssa 666.

KAP. XIV.

Kenniket 144000; *Engelit pingasut okautigirsæksakarput ajungitsomik; nunamiut Gudib pidlarei.*

Sauararlo, Zionib kakkane kikkartok, tekkogiga, neijoriættõg ivkoa 144000, Atátællo akkanik aglegáursut kãumikut. 2 Nippelo killangmit tussariga, sordlo kooksúb nippatut, kadlersorsúblo nippatut, nippelo tauna, tussægara, sordlo Harpelirsartut kukkilektorángattigik Harpitik. 3 Tuksiarlutiglo tuksiantitãk attorpæt ivksiauviksãrsub sáne, umarsullo uttokaunerillo sæunne; tuksiautitãrlo tamanna adlet illiniarnek ajoræt,

taivkoale 144000 kissimik, nunamit pissiarisimarsut. 4 Tamerssáput taivkoa arngnennut maujungnartulliængitsut; niviarsiópumme, Sauararlo malligaræt, sumulloneet pirssarånget; tamakkoa pissiarisimaput innungnit, siudlerpáksávlutik Gudemut Sauarkamullo. 5 Illungersóngitsomiglo okallukluinnængitsut, arksoarnaitsógamik Gudib ivksiauviksãrsoætta sáne.

6 Engelesõg adla tekkomigiga, killaub kekkagut tingmirsok, tauna nãksaungitsomik Evangeliumekartok okautigirsæksaminik nunamiunnut, nællursunnullo ekkardlereenullo, okauselingnullo, innungnullo tamannut; 7 Nippersoarmiglo ima okartok: Gude miannerinarsiuk, nálengniarlugo, ekkartóursidluarbiksa nedliumet; pædlorbigissiuglo tauna, pingortitsirsómet killangmiglo nunamiglo, immarbingmiglo, puillersunniglo. 8 Engeliblo adlab mallikpa ima okalluklune: Oppiput, oppipumme, Babilonermiut, iglorperksuit taukkoa angisórsuit; nællursut tamasa immertinamikik uersarsutsimik Weiniænnik sillæronartomik. 9 Engelillo pingajuætta tauna mallikpa, nippersoarmiglo ima okartok: Nellinginak nerssúmut arssinganullo nálektok, nællunærkotserkollunelo kãmigulloneet arksamigulloneet, 10 Tauna immeromáriok Gudib ningautætta Weinianik, tamattominga akkunekangitsomik immersimamet ningautætta ermusia; anniartitáussægiorlo ingnermik ikkoelleksaumiglo, Engelit illuartut Sauarkablo tekkoænne. 11 Taukkoalo anniarsusiætta pyórsoa kangattaromárpok issukangitsomit issukaissengitsomut; udlullo unnuello nãulugit kassnérbiksakaissengilet taukkoa, nerssúmut arssinganullo pædlorsimarsut, akkættalo nællunærkotanik pissimarsut. 12 Illuartut kammajuirsusiæt tava pirssariakarpok; terssaivkome Gudib inneitsisseinut nálektuartut, Iesusemullo opertuartut. 13 Killangmillo nippe tussariga uamnut ima okalluktok: Aglegit imænna: Pidluarkaut tokkorsut, Nálekamut tokkorsut mattoma kingorna. Illomut, Annernek okarpok, kassuérsaissapung-õg sullirsamingnit; piniakamik mallingmattik.

14 Attalo, nuia kakkortok tekkogiga, kãnelo ivksiarsub arssigiga Innúb Ernera, niakominelo Goldiúrsomik niakorutekartok, kiblúmiglo ipiktorsoarmik tigumiartok. 15 Engelelo adla nálekbiksoarmit annirsok, nuiablo kãne ivksiarsomut nippersoarmik ima okalluktok: Kiblúngnik kibloiniarit, kattersoiniarlutillo, kattersoivik nedliumet, iviksello innerisimaput nuname. 16 Nuiablo kãne ivksiarsub kiblúne aulatilerpa nunab kãgut, nunalo kiblugáulersok. 17 Engelesõg adla annigiok nálekbiksoarmit killangmétomit, tauna kiblútiksakartok ipiktorsoarmik. 18 Engelesõg adla annigiok tunnirsirsarbingmit, tauna nálegáarsok ingnermut; niblidlárlunelo ipiktorsoarmik kiblútiksalingmut, ima okarpok: Kiblútiksarnik ipiktorsoarmik kibloiniarit, orpeello Weiniksaglit mullingoee kiblorkit nunamétut, paurngei innerisimamætta. 19 Engelib tava kiblútiksane aulatilerpa nunab kãgut, mullingillo kiblorpei nunamétut, egillugillo Gudib ningengnersoætta nappartarsoanut nakkittarumut. 20 Nappartarsoarlo tamanna nakkittarut, tungmagáulersok iglorperksuit auatænne, nappartarsoarmillo nakkittarumit auksoak kookpok nerssúrsuit suppiksauteit tikkillugit, arvkosinerit 1600 sivissutigirsomik.

KAP. XV.

Arbenek marlungnik kingudlernik nagliungnartokarpok; Mosesib Sauarkablo tuksiautæk attornekarpok.

Nællunærkollo adla tekkogiga killangme, tamannalo angisórsóursok tuppingnartorsóvlunelo, imaitok: Engelit arbenek marluk (tekkogikka), taukkoa pilliksóursut perdlútiksennik arbenek marlungnik kingudlernik, tamakkoninga merssa nãmaksiok Gudib ningengnera. 2 Tekkogigatõg immarbik igalaksatut kaumarsok, ingnermik akkunelik, tamarmiglo ajugáursut nerssúmut arssinganullo, nællunærkotanullo, akkættalo kissitsisanullo pekkungitsut, kikkartut immarbiub igalaksatut

kaumarsub sinane, Gudiblo Harpeenik tigumiarlutik: 3 Tuksiarlutiglo attorpæt Mosesib, Gudib kivgætta, tuksiauta, Sauarkablo tuksiauta, imaitunnik okausekarlutik: Nálegak, ajugakangitsok Gudeá! Angekallutiglo tuppingnartorsóput pillirsettit; Illuartut nálegauneræná! Illuarlutiglo opernakaut arvkotigirsettit. 4 Idlit, Nálegangá! Kia miannerissengikátit? Akkillo kia ussorissengila? Kissivit idlit illuartuinnaugauit. Nællursullo tamarmik pædlorbigiartoromárpátit; akkingersútiksettit nællunærsimamætta. 5 Tamattoma kingorna tekkunnikiunga, attalo, nálekbiksoak killangme, tuppiúrsakartok okautsinnik immalingmik, mattuærnekalersok. 6 Engelillo arbenek marluk taivkoa, perdlútiksennik arbenek marlungnik piglit, nálekbiksoarmit anniput, attitisimaulutik annoraksennik sátunnik ippekangitsunnik keblertunnik, sækkirsængmikullo ketterusersimarsut ketterutinnik Goldiúrsunnik. 7 Umarsullo sissamæt illætta Engelinnut arbenek marlungnut tunniukei põgutet Goldiúrsut arbenek marluk, ullibkarsimarsut Gudib ningengnersoanik, tokkosuitsub issukangitsomit issukaissengitsomut. 8 Nálekbiksoarlo pyoliksuinnængorpok Gudib ussornarsusianik, pirssauneraniglo; nálekbiksoarmullo issertokarnek ajortok, perdlútit ivko arbenek marluk, Engelit arbenek marluk perdlútigititeit, nãtinnagit.

KAP. XVI.

Engelit arbenek põgutamik immeit kingudlereeksarlugit koieit; annernerit maujungnartut pingasut; Engelit arbenek aipætta põgutame imma koigia.

Nálekbiksoarmillo nippersoak tussariga, Engelinnut taukkonunga arbenek marlungnut ima okartok: Kæ, nunamut koiartorsigik põgutet, Gudib ningengnersoanik immakartut. 2 Siudliub tava põgutame imma koiartorpa nunamut. Innuit tava, nerssútib nællunærkotanik piglit, arssinganullo pædlortut

ajualerput ajortomik asserornartorsoarmiglo. 3 Engelillo aipætta põgutame imma koiartorpa immarbingmut; auinnængorpok tava, sordlo tokkorsomit pirssok, umarsullo tamarmik immanétut tokkoput. 4 Engelillo pingajuætta põgutame imma koiartorpa kooksoarnut, puillersunnullo; auinnængoriput tava. 5 Engelelo tussariga, ima okartok: Nálegak, illuartuinnarpotit, mãnakun-étotit, aularkaumin-étotillo, ivlernartotiná, taima ekkartóursigauit; 6 Merssa illuartullo Profetillo auæt taukkoa koimarssuk, aungmik tava immiksakartimigittit, taimaiserkonekarmætta. 7 Engelesõg adla tussariga, tunnirsirsarbingmit ima okartok: Illomumme, Nálegak, ajugakangitsok Gudeá! Ekkartóursirsútittit opernarlutiglo illuarkaut. 8 Engelillo sissamætta põgutame imma koiartorpa sekkenermut; piniartitáursok tava, innuit ingnermik õutillugit; 9 Innuillo õuleralloarkaut kieksoarmit, Gudiblo, merssa tamakkoninga perdluktitsiginnaursub akka mittekpæt, sainiarlutiglo nálengikæt. 10 Engelillo tedlimætta põgutame imma koiartorpa nerssútib ivksiauvianut; nálegauvia tava tãrtuinnængortok, okkettiglo tammoareit anniarnermit, 11 Gudelo killangmio mittekpæt, pivlugit anniarsusertik ajursettiglo; sainiaratiglo pilliarirsettik tunnungileit. 12 Engelillo arbengætta põgutame imma koiartorpa kooksoarmut Eufratesemut; pakkilersok tava, arvkotiksiornekarkollugit nálegauaunerit pauanga pirssut. 13 Tekkunnikiungatõg, nerssúrsúb (tornársub) karnanit, nerssútiblo karnanit, Profetiókosersublo karnanit annirsut annernerit pingasut maujungnartut, piglertáursettun-étut. 14 Taukkolo tornársuit annernerimattik, nællunærkotinnik piniarput, annirsarlutiglo nálegaunernut nunarsoamétunnut, sillarsoarmullo tamannut, kattissimatitsomaulugit sorssungnermut, nedliupet Gudib ajugakangitsub udlorsãrsoa. 15 Atta, kanningãrnartomik tikkissakaunga tigliktotut. Pidluarpok erkomaniartok, annorarsimaulunelo, tammakarane sakkikennane, kangunaralloarsutse tekkokonnago. 16 Kattis-

simatipei tava nunab illánut, tauna Ebræerit tairsaræt Arnageddonemik. 17 Engelillo arbenek aipætta põgutame imma koiartorpa sillainarmut; nippersoak tava, killangmit ivksiauviksãrsoarmit pirssok, iuna okartok: Peræsimavok. 18 Amerdlasúnnik nippersoakalerpok tava, kadlersorsoængorlunelo ingnádlektarlunelo, nunalo seiuktorsoængortok nellekangitsomik, nuname innukalerkãrmet kingorna, nuna taima aktigirsomik seiursusekangitsok. 19 Iglorperksuillo angisórsuit pingasungorlutik auikput, nællursullo iglorpeit oppiput. Babilonersoarmiullo Gudib erkaiei, tunniomaulugit ermutsemik, ningengnersoame Weinianik immalingmik. 20 Kikkertello tamarmik kemmãput, kakkello erssitsungnærlutik. 21 Nettakornarsuillo zentneresut okumeisigirsut killangmit nakkarput innungnut; innuillo Gude mittekæt, nettakornarsoarnik perdluksimagamik; merssa perdlút tamanna angisorsómet.

KAP. XVII.

Uersartorsoak angisórsoak ekkartóunekarlunelo pidlárnekarpok.

Engelillo arbenek marluk, arbenek marlungnik põgutaglit illætta, okallugbigiartorãnga, imalo pivlunga: Kacheet, uersartórsub, immekarbeperksuit kænne ivksiarsub akkinekarbiksanik tekkotissauagit; 2 Tauna nalegaunerit nuname arngnaunerigæt, nunamiullo sillærotut uersarsusiætta Weinianik. 3 Annernermelo tava pissipãnga innukajuitsomut; arngnarlo tauna tekkogiga ivksiarsok nerssútib ivisárpadlártub kãne, tauna tamarmigut pilliksóursok attennik mittautiksennik, arbenek marlungniglo niakokartok, nerksukarlunelo kollinnik. 4 Arngnarlo annorarsimarsok aukpadláriksomik ivisárpadlártomiglo, pinnersarsimaulunelo Goldemik, ujarkenniglo erdlingnartunnik, sappangenniglo, ermuserlo Goldiúrsok tigumiara,

immalik maujungnartorsoarnik, uersarsutsimelo ervkeenik. 5 Käumigullo agleksimarsomik attekartok, imænna: nællunartok, Babilonersoak, uersartut maujungnartullo arngnæt nuname. 6 Arngnarlo tauna tekkogiga sillærotok illuartut auænit, Iesusemiglo okautiginiktut auænnit; tekkoleraukolo tuppigusulerkaunga. 7 Engelib tava okarbigãnga: Saog tuppigusulerpit? Arngnab taursoma, nerssútiblo kakkaktætta, arbenek marlungnik niakokartub, kollinniglo nerksuglub nællunarsusiængnik okautsomárpagit. 8 Nerssút, tekkorset tamanna, ékalloarame étsungnærpok, amalo nuileromáriok nettekangitsorsoarmit, piomárlunelo asserornartomut, nunamiullo, (merssa attermingnik agleksimangitsut innursútib aglegeinut sillab aularkautanit,) tuppigusuleromárput tava, nerssút tamanna tekkoguniko ékalloartok étsungnærsorlo, ama nuilermimet. 9 Tamattoma issumanut illissimanek pirssariakarpok kissienne. Niakut arbenek marluk, tamerssa kakket arbenek marluk, arngnab ivksiauvigirsei, tamerssatõg nálegaunerit arbenek marluk. 10 Tedlimæt pærsimaput, attauserlo mãnakun-épok, aipalo sulle pingilak, pissimalerunelo killængoamik éssavok. 11 Nerssúllo tamanna, ékalloartok étsungnærsorle, tamerssa arbenek pingajuæt, arbenek marluglo illagei, asserornartomullo pissavok. 12 Nerksuillo kollit, tekkorsettit, tamerssa nálegaunerit kollit, sulle nálegauvingmik pissimangitsut, nálegaunertulle nálegáukonekaissaput nerssút illagællugo, nedliutuksak attausek nãulugo. 13 Taukkoa attauseenarmik issumakattigeekput, pirssaunertiglo nálegaursusertiglo pissitsomárpægik nerssúmut; 14 Taukkoa Sauarak sorssukomárpæt, Sauarkable ajugájungnærsissauei, nálegáugame nálekennut tamannut, nálegaunerrovlunelo nálegaunernut tamannut, illagigiættõg kákosimarsut kennersimarsullo operluartullo. 15 Okarbigigiãnga: Immerbeet tamakko, tekkorsettit, uersartub ivksiauvigirsei, terssa innuit, kattissimarsoperksuillo, nællursullo, ingmikullo okautsiglit. 16 Nerksuillo kollit, tek-

korsauvit nerssúmétut kingariomárpæt uersartok, pejaivigællugolo tammakangisillugolo, uingalo nerrissauæt, ingnermiglo nungutsomárpæt. 17 Gudib merssa umætteisigut pekkomattik (nerssútib) issuma nálekollugo, piniarkattigeeksillugillo issumakattigeeksikei, nálegauviællo pissekollugo nerssúmut, Gudib okausee nãmaksiserlugit. 18 Arngnarlo, tekkorset, terssa iglorperksuit, nálegauvekartut nálegaunernut nunamétunnut.

KAP. XVIII.

Babilonersoarmiut nungussirsung-õg; nálegaunerit, niuvertullo, immarsiortullo allieisuktorsoængorput; killangmiut tipeitsukput.

Kingornalo Engele adla tekkomigiga killangmit akkartok, tauna pirssauneliksóursok, nunalo kaumarsarnekartok kaumarsusianik. 2 Aksorungãrlunelo nippersoarmik torklullarsok, ima okarlune: Oppisimaput, oppisimapumme Babilonersuit (iglorperksuit) tornarsungnullo inniksængorsimaput, irssertorbiksængorlutiglo annernerinnut maujungnartunnut, irssertorbiksængoriputtõg tingmirsennut maujungnartunnut, erksinartunnullo tamannut. 3 Taukkoa uersarsusiætta Weinianit sillærunartomit immermætta nællursut tamarmik; nálegaunerillo nunamétut arngnaunerigeit, niuvertullo nunamétut pissórsoængorsimaput, taukkoa nuennársusersoænnit. 4 Nippetõg adla tussariga killangmit, ima okalluktok: Taukkonanga annigitse, illivse innuktarirsakka, illængutekonnase ajortullirseinut, illængutinekarkonnaselo perdlútikseinut; 5 Ajortullirseit merssa apoormætta killangmut, illueitsullirseillo Gudib erkaiei. 6 Piniarsigik, sordlo taukkoa pigáse, marlungniglo akkillersigik, pillirseit akkimorlugit; ermusiættalo immanik, illivsenut pekkorsænnik, immitsigik marlungnik. 7 Sordlo ingmingnik ussorsitsarmætta nuennárniarlutiglo ima aktigirso-

mik, taima aktigirsomik illivse anniartissigik allieisuktillugillo; umamikut ima okaralloarmætta: Ivksiauluarpogut nálegaunerróvlutalo, uidlarnertun-éssennatalo allieisutiksakaissenginiogut. 8 Taimaitomik perdlútikseisa tikkidláromarpeit udlokut attautsekut; tokkublo allieisutiblo kängnerublo; ingnermik tava óutsomárput nungutsomárlutiglo. Pirssársoursómet Gude Nálegak, taukkoninga ekkartóursirsuksak. 9 Nálegaunerillo nuname, taukkonunga arngnaunekartut nuennárpilluktullo, kejangälerlutiglo opissaput taukkonunga, ikkomarsusiætta pyorsoa tekkoleruniko. 10 Kikkarlutiglo ungesiksométsomárput, annernarsusiæt sioravlugo, okalluklutiglo: Erkanak! Erkanak! Iglorperksuit Babilonersuit, iglorperksuit kajengnængitsorsuit! Udlub nællunærkotagut attauseenarkut tavainak akkinekarbiksarse nedliusimamet. 11 Niuvertullo nuname kejaulutiglo allieisukomárput ingmingne, niukoteit piomanekarungnæissammætta, imaitut: 12 Niukotit Goldit Soelvillo, ujarkello erdlingnartut, sappangello, annoraksarlo sátok, aukpadláriksorlo, ivisárpadlártorlo, kerssuillo tippigiksut tamarmik, pögutello saurnet nellinginait, pögutello nellinginait kerssuit akkisóut, kangusello aukpadlártut, sauveello, okkusiksello; 13 Kannelillo, tupárnello illomortut, tarnutiksello, kutsorlo tippigiksok, weinelo, olialo, ivgillo kakkortut, nerssútillo, sauello, nerssúrsuillo, kammutillo, kivgaveello, adlello innuit. 14 Paumarsuillo tarnivse nuennerirseit pekkangilet; innækonartullo, pinnersorsuillo tamasa makkailerpesse, nuennerissæromárpesselo kingorna. 15 Tamakkoninga niuvertartut, pissórsoængorbigigamikiglo, kikkarlutik ungesiksométsomárput, annernarsusiæt sioravlugo, kejaulutiglo opitóursóussaput, 16 Ima okalluklutik: Erkanak, erkanak iglorperksuit angisórsuit, (innuit) annorarsimarsut sátunnik aukpadláriksunniglo, ivisárpadlártunniglo, pinnersarsimarsullo Goldemik, ujarkenniglo erdlingnartunnik, sappangenniglo! 17 Perkotisselo taima amerdlatigirsut nungusimaput udlub

nællunærkotagut áttauseenarkut. Umiarsuillo nálegeit tamarmik, innuperksuillo, umiarsoarnik sulliakartartut, umiartortullo, immarsiortullo tamarmik, taukkonanga ungesiksome kikkartut, 18 Niblidlárlutiglo, taukkoa ikkomarsusiætta pyorsoa tekkogamiko, okalluklutiglo: Iglorperksoarmiut okko kikut arssiginereit? 19 Niakutiglo pyualainik karssektipeit, niblerlutiglo, kejangārlutiglo, opitórsóvlutiglo, ima okarput: Erkanak, erkanak iglorperksuit angisórsuit, taukkoa niukoteit pissorsoængorsútigimattigik tamarmik umiarsoaglit immarbingmétunnik! Udlub nællunærkotagut attauseenarkut nungusimamætta. 20 Killak tipeitsugit taukkonunga, illivsesōg illuartoseá! Apostelillo Profetillo! Illivse merssa pivluse Gudib tamakko akkinekarkoei pidlautiksænnik. 21 Engeliblo pirssársub ujararsoak asserorteriviksoatun-étok kivipa, egillugolo immauvingmut, okallukluneló: Taima terssangainartomik iglorperksuit angisórsuit Babilonersuit egissaput, nennirsæksájungnærlutiglo. 22 Tuksiartartullo, Harpelirsartullo, kardlortautingoakartullo kardlortartullo nippeit tussarnarungnæissaput illivsine; sennariksokarungnæissausesōg senneinik nellinginarnik; asserorterutillo perkpalluæt tussarsáujungnæissavok illivsine. 23 Kodleello ikkomariksut ikkomaissæissaput illivsine, uviksablo nulliæksablo nippæk tussarsáujungnæissægipuk illivsine; terssa, niuvertut illivsinétut nálegarsorsógalloarmætta nuname, illiseersusivsiniglo tammartinekarmætta nællursut tamarmik. 24 Profetillo illuartullo auit (koirset) nervsarinekarput taukkonane, tamarmiglo nuname tokkotáursut auit.

KAP. XIX.

Killangmiut ussorukput Gude ajugáumet; Kristuse killangmétorperksuit illagællugit nálegávok, nungutsartorlugillo akkerartortinne.

Kingorna tava nippersoak tussariga killangme, amerdlaso-

perkperksoarnit pirssok, imænna: Hallelujah, pidluarnarnek, ussornarnerlo, nálengnarnerlo, pirssaunerlo pirssartarligit Gudib Nalegauta. 2 Ekkartóursirsútei opernarlutiglo illuartómætta, uersartorsoak pidlárlugo akkinamiuk, uersarsusiminik nuna asserormago, kivgamelo auit akkinekarkogamigit taursoma arkseinit. 3 Aipæksaniglo okariput: Hallelujah! Pyualo kangattartuinnarpok issukaissengitsomut. 4 Uttokaunerillo 24, umarsullo taukkoa sissamæt, pædlorput tava, Gudelo, ivksiauviksārsoarme ivksiarsok, nálengārpæt, okalluklutiglo: Amen, Hallelujah! 5 Ivksiauviksārsoarmillo nippe ima piok: Guderput ussorissiuk, kivgeiá tamause, taursomungalo nálektose, mikkirsullo angisullo! 6 Tava kattissimarsorperksuit nippæt tussariga, sordlo amerdlasórsuit kooksoapallungnerit, sordlotōg kadlersorsuit nippæt, ima okalluklutik: Hallelujah! Ajugakangitsub Gudib nálegauvik pigilermago; 7 Tipeitsungniarta pinniktomalerlutalo, taunalo nálengniartigo; Sauarkab katternaviksa nerdleigvia nedliumet, nulliæksalo piginángorsartok. 8 Attitisimagioktōg annorarsiamik sátomik ivlernartomik pinnersomiglo. Annorarsiarle sátok tamanna, terssa illuartut illuarsirsútigirsæt. 9 Okarbigāngalo (Engelib): Aglegit imænna: Pidluarkaut, Nálekab nerdleigvianut nerriartorkosimarsut. Okarbigigiāngatōg: Tamerssa opernartut Gudib okausee. 10 Uanga tava issigeinut pædlorpunga nálengniarlugo. Taursomale okarbigānga: Taimailiorkennek, kivgakattigigaussinga, idlillo kattengutivillo, Iesusiblo okausianik piglit. Gude pædlorbiginiaruk. Iesusible okausia terssa erkoniartut annernerigæt.

11 Killak tava mattuærsimarsok tekkogiga, attalo, nerssúrsoak kakkortok, taursomalo kāne ivksiarsok taigutelikśoursok opernartomik seglosuitsomiglo, taunalo ekkartóursirsarau, sorssuktarlunelo illuartomik. 12 Irssiglo ingnertut ikkomarsotun-étuk, amerdlasórsoarniglo niakorutekartok niakomigut, agleksimarsomiglo attekartok, tamattominga illissi-

marsokangitsok, nangminek kissime illissimaga. 13 Attisimarsorlo annoramik serpartarsimarsomik aungmik, akkalo imaipok: Gudib okausia. 14 Kattissimarssorperksuillo killangmétut mallikpæt, nerssúrsuit kakkortut kænnélutik, annorarsimaulutiglo annorarsennik sátunnik kakkortunnik ivlernartunniglo. 15 Karnanillo annirsok pænnarsoak ipiktorsoak, tamattominga nællursut unnattarkollugit; nálektissægieitsõg ajaupiamik sauiksoarmik, Gudiblo ajugakangitsub illungersorsusiætta ningengnersoættalo nakkittarursoa Weinemut tungmartara; 16 Attekarioktõg annoramigut kettermigullo agleksimarsomik, imaitomik: Nálegaunerit tamarmik Nálegauneræt, nálekello tamarmik Nálegæt. 17 Engelesõg attausek tekkomigiga, sekkenerme kikkartok, nippersoarmiglo torklullangãrtok, tingmirsennullo tamannut, killaub attáne tingmirsennut, ima okarlune: Kainiaritse, kattissimaniarluselo Gudib angesórsub nerdleigvianut; 18 Nálegaunerit uingæt, nálegáursullo uingæt, pirssársuillo uingæt, nerssúrsuillo kænnelo ivksiarsut uingæt, kivgáungitsullo kivgáursullo, mikkirsullo angisullo tamarmik uingæt nerriartorsigik. 19 Nerssúllo, nálegaunerillo nunamétut, sorssuktorperksoeello tekkogikka, kattillersimarsut sorssulerlutik nerssúrsub (kakkortub) kãnétomut illarperksoeenullo. 20 Nerssút tava tiguæt, aiparitillugolo Profete seglutorsoak, tuppingnartullirsok taursomunga nællunærkotinnik, tamakkoninga tammartikei nerssúmut nællunærkotserkorsut, taursomalo arssinganut pædlortut; taukko marluk tava umatillugik eginekarpuk innersoarmut nettekangitsomut ingneliksoarmut ikkoelleksaumik ikkomarsomut. 21 Adlello tokkotinekartut pænnarsoarmik, taursoma nerssúrsoarmétub karnanit annirsomik, tingmirsello tamarmik nerrivlutik kãrsillárput taukkoa uinginnik.

KAP. XX.

Tornársuk kellersornekarpok okkiunnut 1000 *dinnut; ama killængoamik kellerursœrsimalersok; kesale egitáursok ingnersoarmut; ekkartóursirsútekarpok.*

Engelesõg tekkogiga killangmit akkartok, mattuarsantelik nettekangitsomut, kallimnersuillo tigumiarei. 2 Nerssúrsoak tava tiguka, pullateriatokársoak, terssa tornársuk, satanaselo, kellersorlugolo okkiut tausendit. 3 Nettekangitsomullo egipa, mattullugolo parnãrpa, mattoalo nakkittarutelerlugo, nællursunnik tammartitsiungnærkollugo, okkiut tamakkoa tausendit nãtinnagit, tamakkoale kingornættigut killængoamik kellerursœrsimarsariakaissavok.

4 Ivksiauveello tekkogikka, taukkonungalo ingitut, ekkartóursirsúmik okallukorsáursut; tavalo Iesusemik okautiginiktut; Gudiblo okausee pivlugit niakoejarsimarsut, nerssúmullo arssinganulloneet pædlorsimangitsut, kãumikulloneet arksamikulloneet taursomunga nællunærkotserkungitsut tarneit tekkogikka: taukkoalo umaleriput, Kristuselo nálegaukattigilerlugo okkiut tausendit. 5 Tokkorsulle adlet umangilet okkiut tamakkoa tausendit nãtinnagit. Terssa makkibik siudlek. 6 Pidluarlunelo illuartóvok tauna, illængutisimarsok makkibingmut siudlermut; taukkonunga tokko kingudlek pirssaunekangilak, pellessiojomárpulle Gudemut Kristusemullo, nalegaukattigællugolo okkiut tausendit nãulugit.

7 Okkiullo tamakkoa tausendit nãsimapætta, tornársuk tava kellerursœromárpok parnãrsimauvingminit; 8 Aularlunelo nællursut tammartitsomárpei nunarsúb tungeine sissamænnétut Gogekullo Mogogekullo, kattissimatillugillo sorssugiartorkollugit, taukkoa siorkettut immarbiub sinnanétuttut amerdlatigiput. 9 Narksársoarmut tava taukkoa aularput, illuvlugillo illuartut tupperperksoeet iglorperksuillo assæne-

kartut; ingnerle Gudemit killangmit nakkarpok nungutillugillo. 10 Tornársuglo, taukkoninga tammartitsirsok, egitáursok innersoarmut ingneliksoarmut ikkoelleksauteliksoarmullo, nerssútiblo Profetiblo seglursub innigirsængnut, anniartissapullo udlullo unnuello nãulugit issukangitsorsoarmut.

11 Ivksiauviksoarlo kakkortok tekkogiga, kãnelo ivksiarsok tekkomigiga, taursoma kénanit nunalo killaglo kemmãpuk, inniksakarungnærlutiglo. 12 Tokkorsullo tekkogikka, mikkirsullo angisullo, Gudib sáne kikkartut; makpersekello makpernekartut; adlettõg makperseket makpernekariput, terssa innursútib aglegei. Tokkorsullo ekkartóunekalerput sullirsamingnik, agleket malliklugit makpersekenne tamakkonane agleksimarsut. 13 Immarbiublo tokkorsut pigirsenne sakkomersipei, tokkublo tãrtorsublo tokkorsut pigirsettik sakkomersiniækit, nungullutiglo ingmikortinekarlutik ekkartóunekalerput sullirsamingnik. 14 Tokko tava tãrtorsoarlo egitáursuk innersoarmut ingneliksoarmut. Terssa tokko kingudlek. 15 Nellinginarlo agleksimangitsok makpersekenne innursútib aglegeine, tauna egitáursok innersoarmut ingneliksoarmut.

KAP. XXI.

Killaktãk, nunatãrlo, Ierusalemelo nutãk.

Killaktãk nunatãrlo tava tekkogikka; killak siudlek, nunalo siudlek nungumennik, immarbiktõg nãume. 2 Uangalo Iohannesiúrsunga, iglorperksuit ivlernartut, Ierusaleme nutãk tekkogikka, Gudemit killangmit akkartut, piginángorsarsimarsut nulliæksartut arssoarsimarsotut uviksaminut. 3 Nippersoarlo killangmit tussariga, ima okalluktok: Areit, Gudib tuppersãrsoa innungnétok tamerssa; taursomalo innekattigiomárpei, taukkolo innuktariomárpei, nangminerlo Gudib illagimattik, Gudigiomáriæt; 4 Kodlillo tamasa irsseinit Gudib allerteromárpei; tokkokarungnæissægiok tava, allianarto-

karungnærlunelo, nibliarsokarungnærlunelo, annernartokarungnæissavok; siudlek (allianartolik) nungusimamet. 5 Ivksiauviksārsoarmelo ivksiarsok okartok: Atta, tamasa nutángortipakka. Uamnullo ima okartok: Aglegit; okautsit tamakkoa opernartóvlutiglo illomornartóput. 6 Okarbigigiānga: Terssa, nāmaksisimavok. Siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, aularkautáylungalo nāgatávunga. Uanga merssa immerosuktok akkekangitsomik tunniomauara immermik puillersomit innursútelingmit. 7 Ajugáursok, tauna kingorngursiomárpok tamannik, uangalo Gudigissauānga, taunalo erneriomáriara. 8 Nikkadlortulle, opingitsullo, maujungnartulliartullo, innungærsullo, arngnaunekartullo angununekartullo, illiseetsullo, Gudiúngitsunnullo nálektut, seglutórsuillo tamarmik illængutuksainápput innersoarmut ingnermik ikkoelleksaumiglo ikkomasimarsomut; tamerssa tokko kingudlek. 9 Attautsib tava, terssa Engelit ivkoa arbenek marluk pōgutaglit arbenek marlungnik ullibkartunnik perdlútiksennik kingudliksennik arbenek marlungnik, illætta ornikpānga, okallugbigāngatōg, ima okarlune: Kacheet, tekkotitsomauagit katternáksamik Sauarkab nulliæksanik. 10 Annernerme tava aularupānga kakkársoarmut kingiktorsoarmut niptarbigællungalo angisórsoarnik iglorperksoarnik Ierusalemmiunnik ivlernartunnik, killangmit Gudemit akkartunnik; 11 Tamakkoalo pilliksóursut Gudib ussornarsusianik; kaumarsusiællo arssiga ujarak erdlingnartónerrúrsok, sordlo Iaspise aligortut kaumatigirsóursok; 12 Karmakariputtōg angisórsoarnik kingiktorsoarniglo; arkanek marlungniglo issertarbiksoakartut, issertarbiksuillo kolláne Engelit arkanek marlung-étut, akkittōg agleksimarsut, terssa Israelib kingueisa ekkardlee arkanek marluit. 13 Issertarbiksuillo pauunga sengmirsut pingasóursut; issertarbiksuillo auunga sengmirsut pingasóursut issertarbiksuillo kujamut sengmirsut pingasóursut; issertarbiksuillo sammunga sengmirsut pingasóursut. 14 Iglorperksuillo

karmarsoæt tungauvekartok arkanek marlungnik, tamakkonane Sauarkab aulartiteisa arkanek marluk akkit agleksimarsut. 15 Okallugbigirsigalo ouktútelirsartok sudloliksoarmik Goldiúrsomik, iglorperksuit ouktorkollugit, issertarbiksoeelo karmarsoællo aglæt. 16 Iglorperksuillo sissamannik aktigekattigeeksunnik sennerakartut, tekkirsusiællo sillirsusiællo nedlereekpuk. Tava iglorperksuit ouktorpei sudlolingmik, Meilekartut 257 nik. Tekkirsusiæt, sillirsusiællo, kingirsusiællo nedlereekput. 17 Karmarsoæt ouktoria, ouktútekartok 144 nik, innúb ouktútanik Engelib attuganik. 18 Karmarsoællo sennanekartok Iaspisinnik, iglorperksuillo Goldióinnaursut, sordlo igalaksak kaumanerrúrsok. 19 Iglorperksuillo karmarsoætta tungauvee pinnersarsimarsut tamannik ujarkennik erdlingnartunnik. Tungauvik siudlek Iaspisiúrsok; aipalo Safiriúrsok; pingajuæt Kalzedoniúrsok; sissamæt Smaragdiúrsok; 20 Tedlimæt Sardonichiúrsok; arbengæt Sardisiúrsok, arbenek aipæt Krisolitiúrsok; arbenek pingajuæt Berilliúrsok; kollin-illoæt Topasiúrsok; kollingæt Krisoprasiúrsok; arkængæt Hiazindiúrsok; arkanek aipæt Ametistiúrsok. 21 Issertarbiksuillo mattueet arkanek marluk, sappangáursut arkanek marluk, mattursoarlo attausek nungullune sappangáursok attausek, iglorperksuillo akkornænne arvkoserngit Goldióinnaursut, sordlo igalaksak kaumarsok. 22 Terssanelo nálekbiksoak tekkungikiga; Nálegak merssa, ajugakangitsok Gude, Sauararlo nálekbigimarssuk. 23 Iglorperksuillo sekkenermigloneet kaumemigloneet pirssariakangilet, kaumarsautigirsæksamingnik; Gudib kaumarsusiætta merssa kaumarsarmattik, Sauararlo kaumakotigirsaræt; 24 Tamattomanelo kaumarsome sakkiuaissægiputtög nællursut pidluartukset. Nálegaunerillo nunamétut pinnersautigirsettik ussornautigirsettiglo terssunga pississaueit. 25 Issertarbeello parnärnekaissengilet udlótillugo, terssane merssa unnuakaissengimet. 26 In-

nuillo nællursullo ussornautigirseit nálengnautigirseillo terssunga pissinekaissaput. 27 Nellingináursorlo illueitsulliartok takkamunga ississengilak, maujungnartulliartorloneet segluniartorloneet; Sauarkable makpersegeine innursútelingne agleksimarsut kissimik (ississaput).

KAP. XXII.

Immek innursútelik; orpik innursútelik; pidluartisimarsut Gudemut náleklutik nálegáussaput issukaissengitsomut; agleket makkoa nänekarput.

Uamnut tava (Engelib) tekkotinia koongärtok mingokangitsok innursútelingmik immelik, alligortut kaumatigirsok, taunalo annirsok Gudib Sauarkablo ivksiauviksärsoængnit. 2 Iglorperksuillo akkornænne, koongärtublo senniane, igdluktut orpeet innursútiglit étut, taukkoa paumakartartut arbenek marlungnik nelligeengitsunnik, kaumettillo nungullugit adlennik paumakararaut, orpeello tamakkoa pillutei kaitsorsautiksáursut nællursunnut. 3 Uminartokaissæromarioktög, Gudiblo Sauarkablo ivksiauviksärsoæk taukkonanéssavok, kivgeisalo kivgartútsomárpæt, 4 Kénalo irssigiuaromárpæt; akkalo käumiugissauæt; 5 Terssanelo unnuakaissengilak, kaumarsautiksamigloneet sekkenermigloneet pirssariakangilet, Gudib Nálekab kaumarsaromármattik, taukkoalo nálegáussaput issukangitsomit issukaissengitsomut.

6 Okarbigigiängalo: Okautsit tamakkoa opernartóvlutiglo illomornartóput. Nálekablo, Profetit Annernereesa Gudiætta Engeline aulartika, kivgenne nællojungnærsekogamigit nedliunæsuaromártuksennik. 7 Atta, aggeræsuaissaunga: Pidluarpok okautsinnik makkoninga erkotuksennik torkorniartok agleksimarsunnik makpersekenne makkonane. 8 Uangalo Iohannesiúrsunga, tamakko tussarlugillo tekkogikka, Tus-

sarærlugillo tekkoræraukit, tava Engelib, tamakkoninga tekkotitsirsima issigeinut pædloralloartunga nálengniarlugo, 9 Taursomale okarbigãnga: Taimailiorkennek; idlit merssa kivgakattigigangma, kattengutivillo, Profetit, okautsinniglo, makpersekenne makkonanétunnik torkorniartut (kivgakattigigiãnga): Gude náleklugo pædlorbigúk. 10 Okarbigigiãngalo: Okautsit erkotukset, makpersekenne makkonane agleksimarsut nakkittarusissengilettit, erkorbiksæt kannekemet. 11 Illueitsulliartok, illueitsulliartuarile; maujungnartulliartorlo, maujungnartulliartuarile: Illuartorle, illuarsinnarile, ivlernartorlo, ivlernarsinnarile. 12 Attalo, aggeræsuaissaunga, akkiksarekorsaralo neksarlugo, tamasalo ingmikortillugit akkilluariartussauakka sullirseinik. 13 Uanga siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, aularkautávlungalo nãgatávunga; issoanin-étunga issoanullo étuaissaunga. 14 Pidluarput, inneitsisseinik mallingniktut, pirssuksængorkollutik orpingmut innúrsutelingmut, iglorperksoarnullo issertarbeesigut issertuksáukollutik. 15 Sillatænnele-étarput kemmit, illiseetsullo, uersairsullo uersartullo, innungærsullo, Gudiúngitsunnut nálektullo, tamarmiglo assænniktut piniartullo seglutinnik. 16 Uanga Iesusiúrsunga, Engeliga aulartikiga, tamakkoninga narkiksoivigekolluse, pirssæksennik illageeksunnut. Uanga Davib sordlerællungalo kinguarãnga, kaumariksorsóvlunga udloriak kausiut ivna. 17 Annernerlo nulliæksarlo (illageeksut) okarput: Kacheet! Tamattomingalo tussartok okarile: Kailutimme! Immerosuktorlo kaile, piomarsorlo, akkekangitsomik pille immermik innursútelingmik.

18 Tamasale, okautsinnik makkoninga erkotuksennik, makpersekenne makkonane agleksimarsunnik tussartut, uanga narkiksorpakka: Kialoneet illæniarpagit adlennik, tauna Gudib tava illængutissægia perdlútinnut, makpersekenne makkonane agleksimarsunnut. 19 Okautsillo tamakkoa erkotukset

makpersekennétut illeit kialoneet pejarniarpagit, taursoma illængerutigigalloa Gudib tava pæromária innursútib aglegeinit, iglorperksoarnillo ivlernartunnit, agleksimarsunnillo makpersekenne makkonane. 20 Tamakkoninga okautiginiktok, ima okarpok: Illomut, aggeræsuarpunga. Ap, illomut, kailutimme Nálegak Iesuseá! 21 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut.

ANWEISUNG

DER

EVANGELIEN UND EPISTELN

DURCH DAS GANZE JAHR.

(Sabbatiûrsarânget attuagækset nællunærsimaput makpernerme.)

Sonntag.	*Evangelium.*	*Epistel.*
1 Advent.	Matth. 21, 1···9.	Rom. 13, 11···14.
2 Advent.	Luc. 21, 25···36.	Rom. 15, 4···13.
3 Advent.	Matth. 11, 2···10.	1 Cor. 4, 1···5.
4 Advent.	Ioh. 1, 19···28.	Phil. 4, 4···7.
Christ-Tag.	Luc. 2, 1···14.	Tit. 2, 11···14.
Stephans-Tag.	Matth. 23, 34···39.	Apg. 6, 8···7; 2, 51···59.
Iohannis, des Apostels, Tag.	Ioh. 21, 20···24.	Hebr. 1, 1···12.
Sonntag nach dem Christ-Tage.	Luc. 2, 33···40.	Gal. 4, 1···7.
Fest der Beschneidung.	Luc. 2, 21.	Gal. 3, 23···29.
Sonntag nach dem Neuen-Iahr.	Matth. 2, 13···23.	1 Petr. 4, 12···19.
Fest der Erscheinung, oder Epiphanias.	Matth. 2, 1···12.	Ef. 60, 1···6.
1 Sonntag nach Eph.	Luc. 2, 41···52.	Rom. 12, 1···6.
2 Sonntag nach Eph.	Ioh. 2, 1···11.	Rom. 12, 7···16.
3 Sonntag nach Eph.	Matth. 8, 1···13.	Rom. 12, 17···21.
4 Sonntag nach Eph.	Matth. 8, 23···27.	Rom. 13, 8···10.
5 Sonntag nach Eph.	Matth. 13, 24···30.	Col. 3, 12···17.
6 Sonntag nach Eph.	Matth. 17, 1···9.	Col. 3, 18; 4, 1.
Septuagesima.	Matth. 20, 1···16.	1 Cor. 9, 24; 10, 5.
Sexagesima.	Luc. 8, 4···15.	2 Cor. 11, 19; 12, 9.

ANWEISUNG DER EVANGELIEN UND EPISTELN.

Sonntag.	*Evangelium.*	*Epistel.*
Quinquagesima, oder Esto mihi.	Luc. 18, 31...43.	1 Cor. 13, 1...13.
Invocavit, oder 1 Sonntag in der Fasten.	Matth. 4, 1...11.	2 Cor. 6, 1...10.
2 Sonntag in der Fasten, Reminiscere.	Matth. 15, 21...28.	1 Thess. 4, 1...7.
3 Sonntag in der Fasten, Oculi.	Luc. 11, 14...28.	Ephes. 5, 1...9.
4 Sonntag in der Fasten, Lætare.	Ioh. 6, 1...15.	Gal. 4, 21...31.
5 Sonntag in der Fasten, Judica.	Ioh. 8, 46...59.	Hebr. 9, 11...15.
6 Sonntag in der Fasten, Palmsonntag.	Matth. 21, 1...9.	Phil. 2, 5...11.
Gruendonnerstag.	Ioh. 13, 1...15.	1 Cor. 11, 23...32.
Charfreytag.	die Passions-Historie.	Ef. 53, ganz.
Ostersonntag.	Marc. 16, 1...8.	1 Cor. 5, 6...8.
Ostermontag.	Luc. 24, 13...35.	Apg. 10, 34...41.
1 Sonntag nach Ostern, Quasimodogeniti.	Ioh. 20, 19...23.	1 Ioh. 5, 4...10.
2 Sonntag nach Ostern, Miseric: Domini.	Ioh. 10, 12...16.	1 Petr. 2, 21...25.
3 Sonntag nach Ostern, Jubilate.	Ioh. 16, 16...23.	1 Petr. 2, 11...20.
4 Sonntag nach Ostern, Cantate.	Ioh. 16, 5...15.	Iacobi, 1, 16...21.
5 Sonntag nach Ostern, Rogate, oder Vocem Jucund.	Ioh. 16, 23...30.	Iacobi, 1, 22...27.
Himmelfahrts-Fest.	Marc. 16, 14...20.	Apg. 1, 1...11.
6 Sonntag nach Ostern, Exaudi.	Ioh. 15, 26...16, 4.	1 Petr. 4, 8...11.
Pfingstfest.	Ioh. 14, 23...31.	Apg. 2, 1...13.
Pfingstmontag.	Ioh 3, 16...21.	Apg. 10, 42...48.
Fest der heiligen Dreyeinigkeit, Trinitatis.	Ioh. 3, 1...15.	Rom. 11, 33...36.
1 Sonntag nach Trinit.	Luc. 16, 19...31.	1 Ioh. 4, 16...21.
2 Sonntag nach Trinit.	Luc. 14, 16...24.	1 Ioh. 3, 13...18.
3 Sonntag nach Trinit.	Luc. 15, 1...10.	1 Petr. 5, 6...11.
4 Sonntag nach Trinit.	Luc. 6, 36...42.	Rom. 8, 18...23.
5 Sonntag nach Trinit.	Luc. 5, 1...11.	1 Petr. 3, 8...15.
6 Sonntag nach Trinit.	Matth. 5, 20...26.	Rom. 6, 3...11.

ANWEISUNG DER EVANGELIEN UND EPISTELN.

Sonntag.	*Evangelium.*	*Epistel.*
7 Sonntag nach Trinit.	Marc. 8, 1 ... 9.	Rom. 6, 19. .. 23.
8 Sonntag nach Trinit.	Matth. 7, 15. .. 23.	Rom. 8, 12 ... 17.
9 Sonntag nach Trinit.	Luc. 16, 1. .. 9.	1 Cor. 10, 6 ... 13.
10 Sonntag nach Trinit.	Luc. 19, 41 ... 48.	1 Cor. 12, 1 ... 11.
11 Sonntag nach Trinit.	Luc. 18, 9 ... 14.	1 Cor. 15, 1 ... 10.
12 Sonntag nach Trinit.	Marc. 7, 31 ... 37.	2 Cor. 3, 4. .. 11.
13 Sonntag nach Trinit.	Luc. 10, 23 ... 37.	Gal. 3, 15 ... 22.
14 Sonntag nach Trinit.	Luc. 17, 11 ... 19.	Gal. 5, 16 ... 24.
15 Sonntag nach Trinit.	Matth. 6, 24 ... 34.	Gal. 5, 25 ... 6, 10.
16 Sonntag nach Trinit,	Luc. 7, 11 ... 17.	Ephes. 3, 14 ... 21.
17 Sonntag nach Trinit.	Luc. 14, 1 ... 11.	Ephes. 4, 1 ... 6.
18 Sonntag nach Trinit.	Matth. 22, 34 ... 46.	1 Cor. 1, 4 ... 9.
19 Sonntag nach Trinit.	Matth. 9, 1 ... 8.	Ephes. 4, 22 ... 28.
20 Sonntag nach Trinit.	Matth. 22, 2 ... 14.	Ephes. 5, 15 ... 21.
21 Sonntag nach Trinit.	Ioh. 4, 47 ... 54.	Ephes. 6, 10 ... 17.
22 Sonntag nach Trinit.	Matth. 18, 23 ... 35.	Phil. 1, 3 ... 11.
23 Sonntag nach Trinit.	Matth. 22, 15 ... 22.	Phil. 3, 17 ... 21.
24 Sonntag nach Trinit.	Matth. 9, 18 ... 26.	Coloss. 1, 9 ... 14.
25 Sonntag nach Trinit.	Matth. 24, 15 ... 28.	1 Thess. 4, 13 ... 18.
26 Sonntag nach Trinit.	Matth. 25, 31 ... 46.	2 Petr. 3, 3 ... 14.
27 Sonntag nach Trinit.	Matth. 25, 1 ... 13.	1 Thess. 5, 1 ... 11.

W. M'Dowall, Printer, 4, Pemberton Row, Gough Square, London.